Colour Chart #13
Grey Scale #13

 [redacted]

In noīe domini nostri iesu christi incipit quadragesimalis ꝑs sermonū Pomerij de penitentia ⁊ eiꝰ ꝑtibꝰ: ac cor requisitis ⁊ ꝑtinentibꝰ ad eandem.

Circa partē autē istam p̄mitto ꝙ ꝓ ferialibꝰ diebꝰ breuiores sermones faciā. Tū q2 ꝓ illis diebꝰ ꝓplꝰus minori numero ꝯfluit q̄z diebꝰ festiuis vel dñicis. Tū q2 gaudent breuitate moderni: vt scribit̄. ff. qd metus cā. l. j. in glosa. ⁊ C. d appellatōibꝰ. l. ampliorē. Pro diebꝰ aūt dñicis longiores aliquātulū s̄mones faciemus: vt multis ꝯcurrentibꝰ ꝓtūc̄tā plebeis q̄z scientificis ⁊ altioribꝰ possimus ꝓ modulo satisfacere. Deniq3 iudicio sagacis p̄dicatoris relinquit̄ vt s̄mo ꝓ aliq̄ die h̄ assignatus possit ꝓ altero die transponi ⁊ p̄dicari sicuti videbit̄ ꝓplo ⁊ tp̄i ꝯgruere. Nā ⁊ s̄m ꝓbm s̄mones aptandi sunt s̄m ꝯgruentiā ⁊ capacitatē audientiū. Hoc solū depcor vt q̄cq̄d defectuosum in h̄ ope ⁊ alijs meis laboribꝰ cōperit̄ mihi ip̄sius insufficiētie ascribat̄. ⁊ ꝓ me ad deū orōnes dirigant̄. Quicq̄d autē boni visum fuerit: deo altissimo a q̄ est attribuat̄. cui laus ⁊ gl'ia sit in secula seculoꝝ Amen.

Feria quarta Cinerū seu in capite ieiunij q̄dragesimalis Sermo p̄mus sc3 de inuitatione ecclesie ad penitentiam ⁊ ieiuniū.

Conuertimini ad dñm deū vr̄m q2 benignꝰ ⁊ misericors ē Johel. ij. ⁊ in ep̄la hodierna. Sancta mater eccl'ia hodie canit hec verba exhortañ. oēs filios. i. fideles ad penitētiā his diebꝰ agendā. In quibꝰ verbis inducit ad penitentiā ex ꝯsideratiōe diuine misericordie: q̄ ꝓmisit penitentibꝰ veniā ⁊ celestia bona. Propterea etiā in euāgelio hodierno canit verbū saluatoris nr̄i Matth. vj. di. Thesaurizate vobꝭ thesauros in celo. qd etiā poni pōt ꝓ themate. Audiamus ḡ hortantem matrē eccl'iam Conuertimini o viri o mulieres ad dñm deū ⁊c̄. Ex q̄ sancta eccl'ia hortat̄ nos ad pniam: ⁊ inducit nō solū verbis sed etiā exēplis. Idcirco tria mysteria ꝓ s̄mone isto declaremus s̄m qd tripl'r hortat̄ nos eccl'ia ad penitentiam diebꝰ istis.

Primū d2 exemplaris inductionis.
Secūdū d2 q̄dragesimalis obseruationis
Tertiū d2 diuinalis inuitationis.

A Circa p̄mū de exemplari inductiōe vel inuitatione aduertendū est ꝙ scā eccl'ia inuitat ⁊ inducit nos ad pniā exēplo q̄druplicis cerimonie q̄ facit hodie ⁊ diebꝰ istis q̄dragesimalibꝰ.

Primo in missaꝝ exhortatione.
Scd̄o in vesperaꝝ anticipatione.
Tertio in cinerꝫ ꝯsecratiōe.
Ultimo in imaginū apud certos ꝯtectione.

Primo inq3 in missaꝝ oīm exhortatiōe. Nā in fine missaꝝ cantari solet. hūiliate capita vestra dō. q̄re h̄ facit his tp̄ibꝰ qd al's ꝑ totū annū nō facit: nisi ꝓpterea vt pctōr q̄ a toto anni curricl'o in peccatis sup̄biuit ꝯtra deū: iā nūc hūilie̅t ad pniam tripl'r. sc3 in corde ꝑ ꝯtritionē. in ore per ꝯfessionē. in satisfactione opis ꝑ ieiuniū: elemosynā ⁊ oꝑationē q̄tenus gr̄am dei ⁊ gl'iam ꝯsequat̄. Nā Jac. iiij. Deus sup̄bis resistit: hūilibꝰ aūt dat gr̄a3. ⁊ sic gl'iam.

B Secūdo in vesperaꝝ anticipatiōe. Nā his diebꝰ q̄dragesimalibꝰ vespe añ prandiū dicunt̄ cū toto anno post meridiē dicant̄. Sed h̄ q̄re fit nisi ad pnīe inductionē. Nimirū vnde h̄ fiat. dicendū ꝙ ex decreto de ꝯse. di. j. c. solent. vbi ꝯsiliū dicit sic. Solēt plures q̄ se ieiunare putāt in q̄dragesima mox vt signū audierint ad nonā horā manducare q̄ nullatenus ieiunare credendi sūt si ante mādu cauerint q̄z vesꝑtinū celebret̄ officiū. Cōcurrendū est em̄ ad missa3. ⁊ auditis missaꝝ solēnijs: vesꝑtinis officijs: largitis elemosynis ad cibū accedendū est. Si vo aliq̄s necessitate ꝯstrictꝰ fuerit: vt ad missa3 venire nō valeat: exterminata vesꝑtina hora cōpleta orōe sua ieiuniū soluat. Hec ibi. Quare aūt sic fuerit institutū. Dicēdū ꝙ vt sic ieiunādo xp̄m imitari in pnīa ⁊ ieiunio q̄ntū possumus nos inducamur. Quia em̄ nō possumus sine cibo ieiunare tot diebꝰ sicut fecīt xp̄s: saltē ieiunemus vsq3 post vesperā. Et quia multi nō pn̄t ieiunādo expectare horā diei vesꝑtinā: saltē vesꝑis anticipatis comedāt in meridie

Tertio in cinerū ꝯsecratiōe. Nā hodie eccl'ia cineres ꝯsecrat ⁊ capitibꝰ hoīm īponit vt se mortales cognoscant: ⁊ ideo pniam agant. vñ sacerdos īponēdo cineres dicit. Memēto hō q2 puluis es ⁊ in puluerē reuerteris. Quia nimirū nil sic ad penitētiam ꝓuocat sicut mortis mēoria Eccl̄i. vij. Memorare nouissima ⁊ in eternū nō pec. Ideoq3 eccl'ia hodie canit. Emēdemus in melius qd ignorant̄ peccauimus. ne subito p̄occupati die mortis q̄ramus spaciū pnīe ⁊ īuenire nō pos. ⁊c̄.

Quarto in imaginū ꝯtectiōe. Et h̄ apud certas eccl'ias seculariū maxīe solet fieri. Sed q̄re h̄ nisi ad significandū ꝙ pctōr nō ē dignus videre faciē di apertā ⁊ sctōꝝ gl'ia3 nisi agat pniam. Esa. xxvj. Tollat̄ impius ne videat gl'ia3 dei. O ḡ pctōr ꝑtimesce ⁊ age pniam. q2 deus ⁊ scti angeli ⁊ beata v̄go ⁊ oēs scti abominant̄ te in pctis existentē aspicere. ⁊ sic ꝑibis. O infelix perpende q2 sine pnīa celū habere nō poteris.

C Circa secūdū de q̄dragesimali obs̄uatione Querit̄. q̄re sub nūero q̄dragenario voluit deus h̄ ieiuniū obseruari a ꝓpl'o. s. xp̄iano. Ad qd assignant̄ p̄cipue rōnes q̄ttuor s̄m doc.

Prima ratio decimationis tp̄alis.

BIBLIOTEKA TNP
XV, 59
XV, 59

Feria quarta Cinerū

Tertia rō afflictionis penitētialis.
Tertia rō ꝯsecrationis nūeralis.
Quarta rō imitatiōis christi formalis.
¶ Prima inquā rō decimationis tp̄alis. Nā bo/
nus christianus dȝ deo decimas soluere de bo
nis oībꝫ. s. possessiōibꝫ ⁊ etiā corp̄alibꝫ. ⁊ sic etiā
de tp̄e annuali vite sue. Sed vt scribit p̄ Greg.
de ꝯse. di. v. c. q̄dragesima (inq̄t) ipsi dies decie
āni sunt. infra. vbi gr̄a. Si p̄. ccclxv. dies annꝰ
voluit. deinde p̄. xxxvj. dies affligimur q̄si āni
dō decias damus. Rō. qꝛ. xxxvj. sunt decia nūe
ri. ccclxv. dieꝝ ⁊ sex horarū: quē nūerū ꝯtinet an
nus totus. Subdit ibidē. Sed vt sacer nūerꝰ.
xl. dieꝝ adimpleat: q̄ttuor dies ad supplemētū
xl. dieꝝ addūt. Hec in dicto cap̄lo de ꝯsecratio
ne. ꝯ. Jō q̄dragesimā ieiunare debemus ꝓ deci
ma tp̄is ⁊ corp̄is exoluēda. Idcirco eīm q̄ttuor
dies addimus. qꝛ corpus ex q̄ttuor elemētis ē
ꝯstitutū. vt sic ieiunādo soluamus q̄cq̄d in cor
pore p̄ annū peccauimus. ¶ Scd̄a rō afflictio
nis pn̄ialis. qꝛ nūerus. xl. a p̄ncipio mūdi depu
tatus ē ꝓ pn̄ia hoīm expectāda vl̄ faciēda. Et h̄
patȝ p̄mo in diluuio qd̄ pluit. xl. diebꝫ Gen̄. vij
Secūdo in exitu filioꝝ isr̄l. xl. annis p̄ desertuȝ
q̄ si nō peccassent. xl. diebꝫ intrassent fines terre
ꝓmissiōis. Tertio. xl. diebꝫ ieiunauit Moyses
ꝓ lege accipiēda. Quarto. xl. diebꝫ Helyas ascē
dit in montē oreb ad colloquēdū cū deo. Quin
to deniq; post passionē christi. xl. annis expecta
uit iudeos ad ꝯuersionem. Sexto quia etiam
niniuitas ante. xl. dies ad penitentiam mo/
nuit. Septimo qꝛ xp̄s. xl. diebꝫ ꝓ nobis ieiuna
uit in deserto. Hinc canit eccl̄ia. Lex ⁊ ꝓphete p̄
mitus h̄ ꝑtulerūt postmodū xp̄s sacrauit oīa.
⁊c̄. ¶ Tertia rō ꝯsecrationis nūeralis. qꝛ xp̄us
dn̄s nūeꝝ q̄dragenariū ml̄tipl̄r ꝯsecrauit. Sȝ
hāc rōnē tertio articl̄o ꝓsequar ob breuitatē ⁊
deuotiōȝ. ¶ Quarta rō imitatiōis xp̄iformis ⁊
specialis. qꝛ vt dicit Bern̄. christianus a xp̄o dr̄
vt christi frater ⁊ imitator reputet. sed xp̄s dn̄s
xl. diebꝫ ieiunauit. ḡ ⁊c̄. ¶ D ¶ Sȝ q̄rit hic. Qua
re eccl̄ie filij xp̄iani nō eo mō in h̄ ieiunio xp̄m
imitant sicut xp̄s ieiunauit. qꝛ ip̄e xp̄s ieiuna/
uit ꝯtinue sine dieꝝ interpolatōe. christiani aūt
dies dn̄icos interceptos nō ieiunāt. ⁊ sic discō/
tinuāt ieiuniū. Ad h̄ rn̄det q̄ h̄ rōnabil̄r ordia
uit eccl̄ia triplici rōne. ¶ Primo ꝓpt̄ resurrectio
nis xp̄i veneratiōȝ. Et hāc ponit Alexander de
ales in. iiij. Nā xp̄s in dn̄ica resurrexit ⁊ die illa
bis comedisse legit. sȝ cū discipulis in emaus
eūtibꝫ. ⁊ cū apl̄is q̄bꝫ apparuit ianuis clausis:
vt p̄tȝ in euangelio. ideo ꝯgruit xp̄ianis eo die
bis comedere vel nō ieiunare. ita tn̄ q̄ cibos q̄/
dragesimales sumāt: vt sic q̄ntū pn̄t xp̄o ꝯfor/
ment q̄ in dictis apparitiōibꝫ panes ⁊ pisces ac
mel ⁊ nō carnes legit comedisse ip̄a die resurre
ctiōis. ¶ Scd̄o ꝓpter vitandā sup̄sticionē. Nā
ꝓpt̄ h̄ ieiunare ꝓhibitū est ab eccl̄ia die dn̄ico d̄
ꝯse. di. iij. ieiuniū. ⁊ ca. se. Nā si q̄s ieiunaret die
dn̄ica cā abstinētie vel aliq̄ bona intentiōe. vel
ex p̄cepti p̄lati īpositiōe: bonū eēt. vt p̄tȝ p̄ Hie/
ro. lxxvj. dis. Utinā inq̄t om̄i tp̄e ieiunare posse
mus ⁊c̄. Sed si q̄s in dn̄ica ieiunaret q̄si faciēs
ꝯ ꝯsuetudinē ppl̄i xp̄iani. vel cū scandalo alioꝝ
vel si ꝓpter sup̄sticionē aliquā: sic peccaret. Un̄
ꝯgruit illo die. s. dn̄ico nō ieiunare. ¶ Tertio ꝓ
pter ieiunij deuotiōȝ. qꝛ ex ꝯtinua ieiunij affli/
ctiōe fastidiū fatigaret hoīes. ⁊ sic deuotio ieiu/
nādi p̄iret. Hec ex Alex. in. iiij. ⁊ Tho. ij. ij. q. cxl
vij. O ergo xp̄iane imitare xp̄m ieiunādo. s. his
diebꝫ put est statutū. imitare pn̄iam agēdo ⁊c̄.
¶ Circa tertiū de inuitatiōe dei aduertēdū
est q̄ misericors deꝰ ⁊ dn̄s iesus hūc numeꝝ q̄
dragesimalē ꝯsecrare voluit multipl̄r. vt atten/
dentes hoīes talia: inuitent ad obseruātiā ip̄aȝ
q̄dragesimalē in pn̄ia ⁊ ieiunijs ⁊c̄. Un̄ in ep̄l̄a
hodierna Johel. ij. canit. Hec dicit dn̄s ꝯuerti
mini ad me in to. cor. ve. i ieiunio ⁊ fl. ⁊c̄. ¶ Pri
mo eīm ꝯsecrauit aduētu in gn̄atiōis descriptio
ne. qꝛ Matthēꝰ euāgelista scribendo gn̄ationē
xp̄i posuit. xl. gn̄atiōes vt Augꝰ. dic̄. licȝ Hiero.
dicret gn̄atiōes. xlij. ⁊ h̄ paꝝ distat. Sed q̄re h̄
Augꝰ. dicit sic. Ad h̄ dn̄s sue gn̄atiōis q̄drage/
nario nūero ad nos descendit vt nos ad deum
nr̄o q̄dragenario ascēdamꝰ ⁊c̄. ¶ Scd̄o ꝯsecra
uit in ꝯceptiōe s̄m q̄ dicit Frā. maro. qꝛ. xl. heb
domadis in vtero virgineo mansit a ꝯceptiōe.
¶ Tertio in ieiunatiōe. qꝛ. xl. diebꝫ ieiunauit vt
patuit s̄. ¶ Quarto in p̄dicatiōe ⁊ miraculoꝝ
op̄atione. qꝛ a. xxx. anno q̄ cepit p̄dicare vsq; ad
q̄rti anni dimidiū q̄ passus ē mortē. xl. menses
nūerant. ¶ Quīto ꝯsecrauit sua morte. qꝛ. xl. ho
ris ab hora expiratōis. s. nona vsq; resurrectiōȝ
mortuus q̄euit. ¶ Sexto ꝯsecrauit resurrectiōe
⁊ tandē ascēsiōe. qꝛ post resurrectiōȝ. xl. die in ce/
lū ascendit. O ḡ pctōr audi xp̄m deū inuitantē
ad penitētiā agendā ⁊ ꝯsecres te deo his diebꝫ.
O infelix q̄d tardas penitere cū nescias si diem
crastinū habeas. Sȝ ⁊ ecce ꝯsideres hodie quō
cineres īponūt capiti xp̄ianoꝝ vt moueant ad
pn̄iam. ¶ Nimiꝝ in dyal̄. Cesarij Exemplū
legit qd̄ ⁊ narrat in s̄moībꝫ discipuli. Carnifex
q̄dā cū tertia feria an̄ diē cineꝝ totā pene noctē
in comesatiōibꝫ sic̄ heu multi solēt expendisset.
Et tādē mane cū collega biberet ⁊ audisset pul
sationē ad eccl̄iam ꝓ cineribꝫ suscipiendis dixit
socio. Ego tibi cineres ⁊ tu tandē mihi dabis.
Collēsq; cineres d̄ foco iactauit sup̄ caput illiꝰ
⁊ ecce mox ī penā sensit pulueres ac si sibi follibꝫ
insufflaret. ⁊ exclamās tātū sibi hausit vt vix q̄
nō suffocaret. Accurrūt ml̄ti ducūt eūdē ad in/
sulā vbi nō erāt pulueres. sȝ nil ꝓfuit. Un̄ iusto
iudicio cūctis vidētibꝫ turbine cineꝝ suffocatꝰ
expirauit. Ue ḡ ve miseris pctōribꝫ. Sed vos
charissimi ꝯuertimi ad dn̄m deū vr̄m qꝛ miseri
cors ē penitētibꝫ. Rogemꝰ ḡ xp̄m vt det ⁊c̄.

¶ Feria quinta post cinerum Sermo .ij. scz de congrua institutione ieiunij quadragesime in vere.

Ait illi Jesus.

Ego veniam et curabo eum. Math. viij. et in euangelio hodierno. In quibus verbis ondit quod dominus iesus ex immensa pietate paratus est curare infirmitates: presertim animarum vere penitentium et suppliciter orantium. Sicut fecit Centurioni petenti pro seruo. vt patet in euangelio Sz quoniam vt Salomon scribit Eccs. iij. Omnia tempus habent. Est enim tempus ridendi vel gaudendi. et est tempus plangendi. Jo charissimi aduertite quoniam antea tempus vobis erat gaudendi mundialiter. sed iam instat tempus plangendi peccata et ieiunandi ac confessiones faciendi. propterea de hoc tempore potest accipi pro themate alio sermonis illud Eccl. iiij. Fili conserua tempus et deuita a malo. non confundaris pro anima tua dicere verum scz in confessione. Et qui hec facit venit ad eum christus per gratiam et curat eum. s. in anima ab infirmitatibus peccatorum. prout promisit Centurioni d. s. Ego veniam etc. Et in euangelio Jtaque de hoc tempore quadragesimali quo solent fideles anime per penitentiam et ieiunium a christo curari tria mysteria notemus pro sermone.

¶ Primum dr conuenientia vernalis temporis
Secundum dr congruentia quadragesimalis institutionis
Tertium dr euidentia probabilis rationis

¶ Circa primum de conuenientia vernalis temporis inquirendum est. Unde conuenit quod ecclesia pro tempore ieiunij et penitentie inter alia tempora deputauerit hoc vernum tempus. Ad quod dicendum quod hoc summe conueniens fuit: precipue ex huius verni temporis conditione triplici.

¶ Primo quia hoc est tempus medicationis.
Secundo quia hoc est tempus plantationis.
Tertio quia hoc est tempus renouationis.

¶ Primo inquam hoc vernum tempus est tempus medicationis Nam pro isto tempore mensis Marcij solent humores commoueri in homine: vt volunt phisici. et ideo consulunt pro hoc tempore fieri purgationes per amaras potiones vel sudationes. Proinde Johes mesue in practica prima dicit quod omne malum aut morbosum quod in corpore latitauerit: et in vere medicinis aut laboribus. s. sudando expurgatum non fuerit: estate succedente hoc periculosius febribus estuabit. Hoc idem dicit etiam Constantinus li. de natura morborum. Ideoque sicut hoc tempus conuenit pro corporum medicina. ita plus conuenit pro animabus medendis per amaritudinem penitentie et expurgationem lachrymarum tanquam sudorum atque laborum operum bonorum. Unde Eccl. xviij. Ante languorem. Lyra. scz mortis. adhibe medicinam. et ante iudicium. i. horam mortis interroga teipsum. s. per discussionem conscientie. et inuenies in conspectu dei propiciationem. O tu peccator quid est quod times mori in corpore: et non times mori in anima per peccatum. sic facis ac si digitum amputari timeres et caput decollari non timeres. quia anima vt caput digitum improportionabiliter precellit corpus.

¶ Secundo hoc vernum tempus est tempus plantationis. Nam hoc tempore putantur vinee: eradicantur herbe nociue et plantantur vinee herbe et arbusta etc. sic spiritualiter conuenit vt eradicemus vicia: et plantemus in nobis virtutes per penitentiam Sed heu multi contrarium faciunt contra quos tempus Lu. xiij. ponit parabolam de arbore plantata in vinea et querens dominus fructum in ea et non inueniens: dixit cultori. succide illam vt quid terram occupat. At ille. Domine dimitte illam et hoc anno vsque dum fodiam stercora. hoc est: recognitionem peccatorum tanquam stercorum. Et si quidem fecerit fructum per penitentiam. sin autem: in futurum succides etc. Sic in proposito. ¶ Tertio hoc est tempus renouationis. s. tam cursus celi: quia sol iam intrat in primum signum arietis: quam etiam elementorum et in eis existentium. Nam aer iam serenatur aues in aere cantare incipiunt et nidificare ac pullificare. sic pisces in aquis procreare. prata et arbores in terris virescere etc. Ergo conuenit hoc tempore et homines in anima renouari per penitentiam. quia vt Aug. dicit. Impossibile est nouam vitam. s. celestem inchoare nisi quis veteris vite scz peccatorum peniteat. O quanta hominum stulticia peccatorum. quia vt dicit Hiere. viij. Miluus in celo: turtur: irundo: et ciconia cognoscunt et custodiunt tempus aduentus sui. populus autem meus. s. christianus non cognouit iudicium domini. s. futurum contra impenitentes.

¶ Circa secundum de congruentia institutionis quaeritur Quare ieiunium quadragesimale est institutum. s. pro hoc verno tempore suadendum. Cum enim christus dominus non hoc tempore ieiunauerit. sed immediate post epiphaniam Math. iiij. Mirum ergo est quod ieiunium quadragesime non pro illo tempore: sed pro hoc tempore veris instituit ecclesia sancta. Ad quod respondetur secundum Alex. de ales. et sanctum Tho. in. iiij. quod s. tempore veris congruentius institutum est ieiunium et assumitur ac exercetur propter tres rationes. non obstante quod christus alio tempore ieiunauit. quia sic voluit et congruit.

¶ Primo propter carnalis concupiscentie repressionem.
Secundo propter fidelium ad pasca preparationem.
Tertio propter primorum parentum transgressionem.

¶ Primo inquam propter carnalis concupiscentie repressionem. Et hanc rationem ponit Johes belet in summa sua de officio. quia vicz in vere maxime insurgunt et inualescunt motus carnales et concupiscentie magis accenduntur. Sicut etiam videmus in animalibus et auibus que in vere magis mouentur naturaliter ad commiscendum pro generatione. Et hoc accidit ideo: quia prout Johes Damascenus dicit. In estate colera augetur in homine. in autumno melancolia. in hyeme flegma. et in vere sanguis increscit. et sic tunc ex incremento calidi sanguinis concupiscentia accenditur. Ideoque hoc tempore veris conueniens est ieiunium est ad remedium carnalem concupiscentiam. In alijs autem temporibus sunt minora ieiunia instituta. vt sunt ieiunia quattuor temporum que instituit Calistus pp. lxxvi. dis. c. ieiunium. ac Urbanus pp. e. dis. c. statuimus. vicz in estate in hebdomada penth. vt reprimatur colera iracundie et fallacie. Colericus enim est naturaliter iracundus et versutus. Item in autumno s. in septembri vt debilitetur melancolia cupiditatis et tristicie. Melancolicus enim naturaliter cupidus est et tristis. Deniqz in hyeme vt debilitetur flegma ebetudinis et pigritie. et hoc fit in decembri. Quartum fit ieiunium quattuor temporum in quadragesima ratione iam

Non qui fecerunt institutores quattuor temporum

dicta. Et fm Alerā. de ales hec ieiunia ꝯueniēt
fiūt trib⁹ dieb⁹ iuxta nūerū triū mensiū vt satis/
faciamus ī dieb⁹ trib⁹ de his pctīs q̄ cōmilim⁹
singlis trib⁹ mēsib⁹ ꝑtiū anni. Itē fit feria q̄rta
ꝓpt̄ mēoriā traditiōis xp̄i. Et feria sexta ꝓpt̄ xp̄i
crucifixionē. z sabbato ꝓpt̄ xp̄i q̄etē in sepulcro
z tristiciā aploꝝ de nece dn̄i. Et sic patz.

Scdo ieiuniū q̄dragesimale ꝓ verno tp̄e ob/
seruandū ē ꝓpt̄ fideliū ad pascha debitā ꝑpara
tionē. Nā ad festū pasce spēalr̄ dz se ꝑpare q̄lꝫ
xp̄ianus: maxīe ꝓpt̄ ꝑceptū cōicandi eucharistiā
z ꝓpt̄ venerādā passionē xp̄i ac resurrectionē q̄
in vere facta ē. g̃ ꝯuenient circa ꝯfiniū dn̄ice pas
sionis z resurrectiōis in vniuerso orbe obserua
tio q̄dragesime aplica institutiōe obƀuat̄. vt dt
Isid. vj. ethimol. Quaten⁹ etiā ꝑ h̄ instruamur
q̄ sicut xp̄s dn̄s ꝑ suā passionē ꝑuenit ad gl'iaz
resurrectiōis. ita z ꝑ ieiuniū ac ꝑ pn̄ie opa ꝑue/
nimus ad gl'iam eterne beatitudis. O g̃ tu q̄ ia
ces in pctīs q̄ ꝑuenies nisi in infernū. Tertio
ꝓpt̄ ꝑmoꝝ pentū trāsgressionē. qz ꝑmi pentes
peccauerūt in vere fm Alex. de ales in scdo vo/
lumine sūme. g̃ tūc ieiunamus. vt sicut ab ipsis
gaudijs padisi ꝑ gulā cecidim⁹. ita ꝑ abstinen
tiā tūc faciendā ad ea redeam⁹. Vn̄ canit eccl'ia
Paradisi portas ieiunij tp̄s nobis aperiet: su/
scipiamus illud orātes z dep̄cantes vt in die re
surrectiōis cū dn̄o gl'iemur. Hec in officio dn̄i
ce ꝑme. Vn̄ aūt ꝓbat̄ q̄ hō peccauerit in veris
tp̄e ꝓpt̄ breuitatē articl'o tertio resecādo ꝓseq̄r.

Circa tertiū de euidentia rōnis q̄ ꝓba/
bil'r agnoscit̄ q̄ ꝑmus hō in tp̄e veris peccauit
ꝑ gulā. ideoqz in veris tp̄e ꝯgrue institutū est ꝓ
remedio peccati ieiuniū h̄: ꝓpter capacitatē sim
pliciū historice ꝓseq̄mur. Narrat̄ q̄ppe ex q̄/
busdā codicib⁹ Isidori. viij. ethimologiaꝝ rep
tū ꝓut habet̄ in ara celi in bibliotheca fratrꝝ mi
noꝝ. sic vicꝫ q̄ post ascensionē dn̄i apl'i occupa
ti in p̄dicatiōe nil tradiderūt de die q̄ pasca de/
beret celebrari. Cū vo ipi ex h̄ mōdo trāsissent: ꝑ
orbē vniuersum diuersa introducta fuere ieiu/
nia. Alij eīm ieiunabāt q̄draginta dies. Alij vi/
ginti. Alij tm̄ q̄draginta horas. Omisqz gallia
viij. kal' aplis pasca celebrabat. Orientales vo
q̄cūqz die mensis marcij luna. xiiij. venisset pa/
sca tenebant. Tūc pp̄ Victor romanus ep̄s di
rexit dās autoritatē ad Theophilū cesarie pale
stine ep̄m vt ex hierosolyma vbi xp̄us dn̄s fuit
ꝯuersatus: pascalis ordiatio ꝓueiret. Tūc ep̄s
Theophilus adunato ꝯsilio sapientū z docto
rū dixit eis. Quē diē ꝑmū creditis in mūdo cre
atū. Et ꝯcorditer r̄nderūt de die dn̄ico. At ille.
Quō ꝓbatꝫ. Rn̄derūt. ex scp̄tura q̄ dicit. Factū
est mane z vespe dies ꝑmus. Deinde scdo. vltio
septimus in q̄ q̄euit de⁹: h̄ est in sabbato. Cū g̃
sabbatū sit dies nouissimus qs p̄t esse ꝑor nisi
dn̄icus. Theophilus acceptauit. sꝫ iterꝝ interro
gauit de p̄te āni q̄. s. tp̄e fact⁹ sit mōs. Rn̄derūt
q̄ in vere. At ille. Probate qd̄ dicitis. Scriptu
ra ait. Germinet terra herbā virentē z facientē se/
men. z lignū pomiferꝝ faciēs fructū. z h̄ tp̄e vers
videmus fieri incipi. Theo. dixit. Vexꝝ ē. sꝫ q̄m
in vere tres menses sūt in q̄ illoꝝ mūdus cepit
esse. Rn̄derūt. In eq̄noctio. qz scp̄tura dicit. Fe
cit deus lucē z vocauit diē. fecit tenebras z vo/
cauit noctē. z diuisit de⁹ lucē a tenebris. Theo.
di. Quid de luna: an plena sit creata. Rn̄derūt
q̄ plena facta ē in ꝑncipio. qz scriptura dicit. Fe
cit deus duo lūīnaria magna zc̄. Et cū tali īue/
stigatiōe in illo ꝯcilio statuerūt pasca nō debe/
re celebrari ante. xj. kal'. aplis: qd̄ est altero die
īmediate seq̄nti post festū scī bn̄dicti. Ex istis
ptz q̄ ꝑmi pentes in vere peccauerūt. Ideo qz tali
tp̄e. s. viij. kal'. aplis xp̄s mortu⁹ ē. z nos ꝯueni
ent̄ tali tp̄e ꝓ amore xp̄i ieiunamus. Rogem⁹
g̃ dn̄m iesum vt det nobis gr̄am zc̄. Amen.

Feria sexta post Cinerū Sermo tertius in or
dine scꝫ de incitatiōe christi ad ꝯuersionē a pec/
catis nostris faciendā.

Estote et vos
ꝑfecti sicut z pr̄ vester celestis ꝑfe/
ctus ē. Math. v. z in euāgelio ho
dierno. Verba sunt hec saluator
nr̄i iesu. In q̄b⁹ hortat̄ ad sanctitatē vite ꝑfectā
sectandā exēplo dei oīpotētis ꝓ modulo nr̄e in
firmitatꝫ possibili. Sꝫ q̄m vt dicit phs. vij. phi
sicoꝝ. Vnūqdqz ꝑfectū tūc est cū attingit suū fi
nē scꝫ fm ꝯuenientē gradū sui stat⁹ z ꝑfectiōis
finis aūt creatiōis hūane de⁹ ē quē penitētes at
tingūt ꝑ ꝯuersionē ꝑfectā ad ip̄m. Vn̄ vt exēpli
gr̄a loq̄mur. Sicut oculus q̄ fact⁹ est a deo ad
vidēdū nō dr̄ ꝑfect⁹ nisi plenū visum possit hr̄e
sic manus in operando: sic pes in ambulando
ꝑfectus ē dū pōt facere qd̄ dz. Nō g̃ tūc ꝑfectus
dr̄ q̄n ad finē suū scꝫ ad deū attingit. hic ꝑ gr̄az
z in futuro ꝑfectissime ꝑ gl'iaz. ip̄m amādo lau
dādo z possidēdo. Et hec oīa inchoant̄ ꝑ pn̄iaz
quā ꝓ his tp̄ib⁹ vt agam⁹ īuitat eccl'ia. clamāt
etiā vba xp̄i in ꝑmisso themate z in euangelio.

Itaqz de pn̄ie inchoande ꝯuersione tria my/
steria notabimus ꝓ hoc sermone.

Primū dr̄ xp̄i admonitionis.
Secundū dr̄ modi ꝯuersionis.
Tertium dr̄ stulte dilatiōis.

Circa ꝑmū de xp̄i admonitiōe. s. ad pn̄ie cō
uersionē. Exqz hodierna dies. s. feria sexta ē passi
onis dn̄ice. Idcirco hodie ex ei⁹ mēoria passiōis
ꝓseq̄ueñ. fmonē aduertēdū est. q̄ xp̄s dn̄s ad/
monet nos ad pn̄iaz agendā quā p̄cipue debe/
mus in h̄ tp̄e facere. Admonet aūt xp̄s hoc die
passus p̄cipue quadrupliciter.

Primo ex nr̄e mortis incertitudine.
Secūdo ex pene infernalis cōminatione.
Tertio ex regni celestis ꝓmissione.

¶ Quarto ex amara crucis passione.

¶ Primo ex mortis incertitudine Math. xxiiij. Illud aūt scitote qm̄ si sciret pr̄familias q̄ hora fur veniret vigilaret vtiq3 ꝛ nō sineret pfodi do mū suā. Jdeo ꝛ vos estote parati. q2 q̄ hora nō pu tatis fili⁹ hois veniet. Jtē Marci. xiij. Uigilate nescitis em̄ qn̄ dn̄s veniet: sero an media nocte an gallicātu an mane ne cū venerit rep. i.ue. v. dor. Nō aūt vob dico oib9 di. vigilate ꝛc. Sed heu q̄m̄lti nō curāt admonitiōes xp̄i sub spe lōgio ris vite di. Adhuc iuuenis sum: penitere potero cū ad senectutē puenero. Sz tales aduertāt qm̄ (vt Tulli⁹ li. de senec. ait) Frustra inqt spat ado lescens se diu victurū. Quid em̄ stulti⁹ q̄z incer ta p certis hr̄e. qm̄ etiā illa etas (sc3 adolescētie vel iuuētutis) plꝰes q̄z senectus h3 casus sc3 mor tis. Facili⁹ em̄ adolescētes morbos icidūt: gui⁹ egrotant. tristi⁹ moriūt. Hec ille. O g̃ fatui qui spatis q in magna hebdomada pniam agetis ꝛ nūc in pctō pseuerats sub tali spe. qs scit si supui uets vsq3 ad magnā hebdomadā. ꝛ si sciretis nō ne melius ē puenire. q2 vt Aug. dt de pe. dis. v. c. ꝛ. §. i. Qui agnoscit cito pctm̄: cito inueniet deū ꝓpiciū. Qui aūt pctm̄ diuti⁹ retinet: tanto auget ꝯtēptū. Exēplū. Petrus xp̄m negās cito se reco gnouit ꝛ miam cito inuenit. s3 iudas tarde. sci licet post christi resurrectionem se recognouit ꝛ miaꝫ nō iuenit. O g̃ hō noli esse vt iudas quē xp̄s dn̄s nr̄ monuit ad pniaꝫ tā v̄bo q̄z osculo dādo q̄z pedes ei⁹ abluēdo. ꝛ tn̄ ille oia hec ꝯtē psit. Et nūc te monet xp̄us v̄bo in scripturis. Jtē osculo dādo se ad osculandū ꝛ gustandū in eu charistia. ꝛ pedes abluēdo. i. affectus p aq̄s la chrymaꝝ. Nā si hec ꝯtēnis differēdo pibis vt iu das. ¶ Scdo ex pene infernal' cōminatōe. Xp̄s nos admonet ad pniam Luc. xiij. di. Dico vob nisi pniaꝫ egeritis oēs sil'r pibitis. Et itez Math. vij. Omis arbor. i. hō. q̄ nō facit fructū bonū ex cidet. ꝛ in ignē. s. infernalē. mitteẜ ꝛc. Et Luc. s. poniẜ exēplū de arbore fici plātata in vinea. de q̄ dn̄s pmisit h̄ anno vt fodiaẜ circa eā sc3 recog scendo pctōꝝ stercora. Et si fecerit fructū pnie: bn̄ qdē. Sin aūt: excidaẜ. Amb. Ue mihi si ing tus fuero. s. xp̄o. ve mihi si pctā mea nō defleue ro. qm̄ securis ad radicē posita ē. Faciat g̃ fructū pnie hō. alioqn igni tradeẜ ppetuo. ¶ Tertio ex regni celestis pmissiōe. Admonet xp̄s Math. iiij. di. Penitētiā agite appropinq̄bit em̄ regnū celoꝝ. O q̄ntū p̄miū daẜ pnie. sc3 regnuꝫ celoꝝ. Nō terrenū. nō vna villa vel ciuitas: sed regnū eternū. O mira hoim demētia. p decē aureis fle rēt ꝛ ꝯfiterent ꝛ pniam vtiq3 facerēt. ꝛ tn̄ p indi cibili thesauro celesti nō faciūt. Jō Bern. li. de iterna ꝯuersatiōe dic. Tribuit nob pua ꝛ fuiẜ ei auiditate magna. tribuit de⁹ magna ꝛ eterna ꝛ vix fuiẜ ei vnica hora. Interdū p vno numis mate vsq3 ad mortē litigaẜ. p celesti aūt regno nec pes a terra leuaẜ. O stulti ergo filij adā ꝛc.

¶ Quarto ex amara crucis passiōe. Nā q̄re xp̄s passus ē baiulās sibi crucē i q̄ mori voluit nisi vt exēplo suo inuitaret nos ad pniam. Unde Math. xvj. ait. Qui vult venire post me ab. se. ꝛ tol. cru. sc3 pnie. ꝛ seq̄ẜ me. s. in oib9 bonis. Jō Bern̄. dt. Xp̄s in altū crucis ascēdit vt ab oib9 videreẜ. clamauit fortiẜ vt ab oib9 audireẜ. cla mori lachymas addidit vt hō ꝯpatereẜ. qui ad ei⁹ clamorē nō cōpungiẜ durior ē petra ꝛ saxo. grauior inferno. fetidior sepulchro. O g̃ aīa au di xp̄m de cruce ad te clamātē. Reuertere suna mitis. i. aīa peccatrix. Ecce manus expādi vt te penitentē amplexarer. caput inclinaui ad oscu landū te. pedes ꝯfigi volui vt fugere nequeā te. sanguinē fudi vt abluā a peccatis te. lancea la tus aptū teneo vt suscipiā te p amorē in corde. Ecce dulcissime voco te ad pniam. vlcisci dissi mulo. pctā tua penitēti tibi dimitto. insup graꝫ tribuo. ꝛ gl'iaꝫ ppetuā in celo tibi dabo. O g̃ fi del' aīa recognosce amorē xp̄i ꝛ vocē ꝛ penitere.

M ¶ Circa secūdū de mō ꝯuersiōis Notan dū q passio christi q̄ fuit vera pnia p nr̄is pec catis docet nos q̄lir ꝯuertamur ad deū ꝛ vera citer penitere. Nā xp̄us passionē ptulit crucis p̄ cipue q̄ttuor modis. ꝛ his modis debemus ꝛ nos penitere.

¶ Primo totaliter.
Secundo fortiter.
Tertio amanter.
Quarto perseueranter.

¶ Primo inquā total'r. q2 xp̄us totū sanguinem fudit in passiōe nil reseruans ꝛ totū corpus ex posuit dolori. Sic d3 hō xp̄ianus total'r ꝯuer tiri ita q nullū pctm̄ retineat: s3 de oib9 peniteat Johel. ij. Nec dt dn̄s. ꝯuertimini ad me in to to corde vr̄o. Cōtra h̄ peccāt q̄ licz de alijs peni teant. tn̄ aliq̄ reseruāt vtcz aliena nō restituēdo vel irā tenēdo vel scortū nō eijciendo. ¶ Scdo fortiter. q2 fortē ꝛ acerbissimū dolorē xp̄us ptu lit sup oēs martyres. Sic ꝛ hō d3 fortiter dole re de pctis ꝛ castigare vitia. Gal'. v. Qui xp̄i sūt carnē suā crucifixerūt ꝯcu. ꝛc. Un̄ p h̄ tpe canit eccl'ia. Utamur g̃ pcius v̄bis cibis ꝛ potib9 sō no iocis ꝛ artius pstemus i custodia. Uitem⁹ aūt pessima q̄ subruūt mentes vagas. nullūq3 demus callidi hostis locum tyrānidi. ¶ Tertio amanter. q2 xp̄s ex amore mario p nob passus est. in cui⁹ signū cor suū vulnerari voluit: vt dt Bern̄. Sic ꝛ hō ex amore di d3 penitere v̄o cor de. Un̄ Johel. ij. Scindite corda vr̄a sc3 vehem tis doloris ꝛ amoris vulnere ex mēoria passio nis xp̄i. ¶ Exemplū narrat magister nider in s̄mone q q̄dā sancta m'lier ꝛ deuota his die bus tāto amore cōpatiebaẜ xp̄o passo q p totā q̄dragesimā infirmata pasceues die mortua ē ꝛ tūc dixit filio suo. Triginta anni sūt q nullaꝫ diē ptermisi qn fleuissem p xp̄i passiōe: ꝛ sic ꝯso lata ꝛ leta in xp̄o feliciẜ migrauit. ¶ Quarto p

seuerant. vt sic xp̄us nec amore mr̄is sub cruce
plangētis: nec ad v̄ba iudeoꝝ di. Si xp̄s ē de/
scendat de cruce ꝛ credimus: descendit. Sic hō
vsqꝫ ad mortē ꝑseueret in grā pniali ꝛ nolit per
petuo declinare ī pctm̄. Nā Matth. xxiiij. Qui
ꝑseuerauerit vsqꝫ in finem: hic saluus erit. ❡ Ergo
aīa disce hec exemplo xp̄i.

❡ Circa tertiū de dilatiōis stulticia breuit̄ suf
ficiat exēplarit̄ ꝓsequi tm̄mō de stulticia eoꝝ q̄
licꝫ in hac q̄dragesima ieiunēt vel alia deuotio
nis opa faciāt. tn̄ ↄuersionē verā pctōꝝ: ꝛ ↄtriti
onē differūt vsqꝫ ad finē q̄dragesime. nec curāt
verā ↄtritionē antea formare. ❡ ❡ Vn̄ talis
dilatio pnie ostēdit̄ esse stulta. ꝛ a fortiori si am
pliorē q̄s dilationē faciat exēplo quadruplici.

❡ Primū exēplū. Si q̄s vellet p̄ciosissimū bal
samū infūdere vasi vel malmaticū ꝛ hmōi ip̄m
vas vidēs imūdū fore: nō lauaret antea: sꝫ post
eaqꝫ ex illo vase ebibit iā malmaticū vl̄ euacua
tiōi est ꝓximū tūc velit lauare: stultū vtiqꝫ esset
Sic q̄ volunt sacra ꝛ ieiunia ꝛ alia bona facere
sine p̄cedenti ↄtritiōe. ❡ Secūdū exēplū. Si q̄s
ꝑ totā q̄dragesimā vellet laborare in vinea. ꝛ q̄
libet die ꝓ p̄cio accipe monetas malas nil vel
paꝝ valentes vellet: sꝫ tm̄mō in vltima hebdo/
mada vellet bonas accipe: nonne stultus esset.
Sic in ꝓposito. ❡ Tertiū exēplū. Si q̄s fedata
manu ꝑ stercora cū rege in mensa comederet ꝛ
nō nisi in fine prandij se lauaret. stultus esset.
Applica sic in ꝓposito. ❡ Quartū de thesauris.
qꝛ ꝛ xp̄s dn̄s in euāgelio p̄me diei q̄dragesime
admonuit nos dicēs. Thesaurisate vob̄ thesau
ros in celo. Matth. vj. Sed dato ꝙ aliq̄s con
dens thesauros reponeret q̄libet die centū au/
reos in capsa. ꝛ fur q̄tidie totidē ex eadeꝫ capsa
tolleret. ꝛ cū vltimo die vl̄ citra oīb9 furatis the
sauris iā vacue capse seras ꝛ vectes apponeret:
nōne stulte fecisset q̄ scient̄ p̄us apponere negle
xisset. Sic in ꝓposito applica. ❡ Ergo charissimi ro
gemus dn̄m ꝛc̄.

❡ Sabbato post Cinerū Sermo q̄rtus scꝫ de
penitentie dilatione periculosa ꝛ q̄ꝫ fatuū sit dif
ferre ꝛ iniquū.

Quotquot tā/

gebant eū. s. iesum salui fiebant
Marci. vj. ꝛ in euāgelio hodier
no. Sp̄ūal'r quotq̄t tangūt iesū
salui fiūt. s. tāgendo corde in vere pnie dolore ꝛ
amore. Nā vt Bern̄. dicit. Duo sunt inquit bra
chia q̄b9 amplexamur xp̄m iesum scꝫ timore re
uerētiali ꝛ amore filiali. Sꝫ timor incitat pctō/
rē ad dolendū de peccatis. ꝛ amor verā pniam
ↄsūmat tāqꝫ finis p̄cepti q̄ est charitas. vt patꝫ.
j. Timo. j. Nā iō pniam agere debemus vt deū
diligamus. Vn̄ optime dicimus ꝙ quotq̄t fi/
deles tangūt Jesum scꝫ ꝑ vere pnie grām salui
fiūt: vt dic̄ h̄ euāgeliū. Ex q̄ aūt sunt multi q̄ no
lūt xp̄m ꝑ pniam tangere cū possent: sꝫ differūt
de die in diem. ꝛ sic a diabolo decepti ꝑibūt: nec
salui fiūt. Jdcirco de dilatiōe sacre pnie in h̄ ser
mone agen. tria mysteria notabimus.

❡ Aliud thema si placꝫ habes intra s̄monē.
Primū d̄r ꝑiculositatis.
Secundū dicit̄ fatuitatis.
Tertiū d̄r iniquitatis.

❡ Circa p̄mū de ꝑiculositate notandū ꝙ
q̄ꝫuis vt magister in. iiij. disti. xx. dicit melior sit
pnia sera q̄ꝫ nulla: tn̄ vtiqꝫ sūme ꝑiculosum est
pniaꝫ differre tm̄mō ad extremū vite ꝛ nolle pe
nitere in tp̄e sanitatis. Quapropt̄ scribit̄ Ecci.
v. Ne tardes ↄuerti ad dn̄m. ꝛ ne differas d̄ die
in diē. subito em̄ veniet ira illius. ꝛ h̄ pōt eē the
ma. ❡ Sunt aūt p̄cipua tria ꝑic̄la dilate pnie.
Primū est difficultatis.
Secundū est dānositatis.
Tertium est dubietatis.

❡ Primū ꝑiculū difficultatꝭ. qꝛ vt magister vbi
s. c. j. dic̄. Timendū est de penitente sero: maxie
cū filij q̄s illicite dilexit sunt p̄ntes ꝛ vxor ꝛ mū
dus ad se vocet. Periculosuꝫ itaqꝫ ē ꝛ interitui
vicinū ad mortē ꝓtrahere pnie remediū. Diffici
le em̄ est vt sit vera pnia tūc qn̄ cruciatus mem
bra ligat ꝛ dolor sensum opprimit vt vix hō ali
q̄d cogitare valeat. Hec ibi. Rō hui9 est. qꝛ vt
❡ Aug. s̄mone de inocētib9 d̄t. Justo dei iudicio
hac aīaduersiōe pctōr ꝑcutit̄: vt moriēs obli/
uiscat̄ sui: q̄ dū viueret oblitus est dei. Et Cyp̄a
nus de pnia. dis. vij. §. h̄ aūt. dic̄. ꝙ iusto dei iu/
dicio nō est dignus in morte accipe solaciū q̄ se
in vita nō cogitauit moriturū. ❡ durū dictuꝫ.
Sed hec vt magister vbi s̄. ostendit sic intelli/
genda sūt. ꝙ q̄ꝫuis in fine vere penitere sit diffi
cile. si tn̄ ex dei mīa inspirat̄ alicui tūc vera pnia
hoīem liberat licꝫ ꝑ multos ignes vel penas. ꝛ
exēplū ponit de latrone iuxta xp̄m. ❡ Secūduꝫ
ꝑiculū dānositatis. Certū est em̄ ꝙ talis multa
dāna meritoꝝ incurrit. ꝛ ml̄ta bona interim q̄
scꝫ in grā fecisset vel facere potuisset ad p̄mia vi
te eterne. ❡ ❡ Sicut em̄ cum aliq̄s est excōi
catus nil ꝑcipiet de ꝓuentib9 suoꝝ bn̄ficioꝝ q̄ꝫ
diu manet excōicatus. Exēplū de appellatiōib9
c. pastoral'. Sic pctōr de bn̄ficijs dei ꝛ eccl'ie suf
fragijs ac meritis passiōis xp̄i nil ꝑcipit q̄ꝫ diu
stat in pctō mortali. tāqꝫ a deo excōicatus. Ju/
xta illud ps̄. Maledicti qui decli. a man. tuis.

❡ Tertiū ꝑiculū dubietatis. qꝛ pnia solū in ex
tremis est. dubia. ꝛ videt̄ coacta timore pene. ꝛ
ꝑ ↄseq̄ns falsa. nec salutifera. Nimirū vt d̄t Au
g9. Pnia in morte raro vera. nec inuenit̄ in scri
ptura canonica nisi vn9 scꝫ latro q̄ in fine v̄e pe
nituit. Jlle vt nullus desperet solus vt nullus
p̄sumat. qꝛ in sano hoīe pnia ē sana. in infirmo
infirma. in mortuo mortua ꝛc̄. Vnde ꝑut ideꝫ
Aug. allegat̄ a mgr̄o vbi s̄. ꝛ etiā de pe. dis. vij.
in p̄n. dic̄. Si q̄s positus in vltima necessitate

sue egritudinis voluerit accipe pniaz τ accipit:
τ mox reconciliat τ vadit hinc. fateor vobis nõ
illi negamus qđ petit: sȝ nõ p̄sumimus q bñ
hinc exit. si securus hinc exierit ego nescio. Pe-
nitentiã dare possumus. securitatẽ vo dare nõ
possumus. nunqd dico dãnabit. sȝ nec dico li-
berabit. Uis ĝ a dubio liberari: age pniam dũ
sanus es. qꝛ pniaz egisti eo tpe q̄ peccare potui-
sti. Si vis agere pniam qñ iã peccare nõ potes
peccata te dimiserũt: nõ tu illa. Itẽ due res sũt
aut ignoscit tibi aut nõ. qđ hoꝝ sit tibi futurũ
nescio. ĝ tene certũ: dimitte incertũ. Hec Aug.
O ĝ hõ pctõr noli differre penitere ne in dubio
pereas.

R

Circa secundũ de fatuitate eoꝝ q̄ differũt pe-
nitere. Et p̄ h̄ nota q tales p̄cipue triplici fatui-
tate laborant.

Prima dꝛ abbreuiatiõis.
Secunda dꝛ ruinationis.
Tertia dꝛ cessationis.

Prima fatuitas. qꝛ sicut fatuus est q̄ scȝ q̄dra-
ginta aut q̄nq̄ginta annis iacere vellet mortali
languore infirmitatꝫ τ nolle sanari: sȝ hora tm̃
mõ mortꝫ vita sana fungi. τ tã breui tpe scȝ diei
vł hore: aut aliq̄t dieꝝ paucoꝝ. τ iteꝝ mori sub
dubio ppetue mortis. Sic fatuus ẽ q̄ vult in
languore mortali aĩe iacere toto tpe. τ breui tm̃
mõ tpe in extremis viuere τ sic mori. Nã pctm̃
mortale ẽ aĩe morſ. Ro. vj. Stipẽdia pcti mors
τ Ezech. xviij. Aĩa q̄ peccauerit ipa morietur. Sȝ
pnia est ĝtia viuificãs aĩam. Scđa fatuitas
ruinatõis. qꝛ vt Greg. dicit. Pctm̃ qđ citius p
pniaz deletũ nõ fuerit mox suo põdere ad aliđ
trahit τ ruere facit. Stultus ĝ reputat aliqs si
sciens se cõburẽdũ sibi sarcinã lignoꝝ accumu-
lat τ supaddit. Sic τ in pposito. Exẽplũ de visi-
one scti Arsenij in vitaspatrũ. s. de eo q̄ ligna se-
cabat τ in sarcinã alligabat: tẽptabat leuare τ
portare τ nõ poterat. τ adhuc plura ligna sup-
alligabat τ totiẽs h̄ fec̄ q oĩno corruit sub one-
re. Et angelus exposuit suo mõ de pctõribꝫ sibi
ad inferni ignẽ peccata supaddentibꝫ. Tertia
fatuitas dꝛ cessatiõis. qꝛ pctõꝝ stulta cogitatio
subito cessat τ morte inspata q̄cq̄d p̄meditat đ
longa. s. vita. de domo palatij. de filijs. de diui-
tijs: cessat. vt ptȝ Luc. xij. de diuite q̄ cogitabat
ampliare horrea: ꝯgregare mlta: comedere τ bi-
bere τ reqescere. τ tñ illa nocte dictũ ẽ sibi inspe-
rato. Stulte hac nocte repetent a te aĩam tuã τ
q̄ ꝯgregasti cuius erunt. Ve ĝ talibꝫ.

S Circa tertiũ de iniq̄tate dilatiõis pnie:
Notandũ q pctõr differẽs pniam iniquus dꝛ
esse triplici p̄cipue iniquitate.

Primo ꝯ deũ τ celestẽ curiã.
Scđo ꝯtra ppriam aĩam.
Tertio ꝯtra oẽm creaturã.

Primo inquã ꝯtra deũ τ celestẽ curiã. Nã diffe-
res pniam ad senectutẽ vł mortꝫ horã: deterio-
rẽ ptẽ vite sue. i. senectutẽ vł finẽ vite deo reseruãs
dat τ imolat diabolo meliorẽ. s. iuuẽtutẽ. Ideoqȝ
iniquus est ꝯ deũ: imo τ maledict᷒ Malach. j.
ca. Maledictus dolosus q̄ in grege suo hȝ ma-
sculum. i. aĩal bonũ. τ forte τ aptum imolatiõi
τ immolat debile dicit dñs. Deniqȝ ex quo to-
ti celesti curie gaudiũ est sup vno pctõre pniaz
agente Luc. xv. talis agit iniq̄ ꝯ xpm τ beatã v-
ginẽ Mariã τ ꝯ oẽs angelos ac beatos q q̄n-
tũ in se est nõ auget illoꝝ gl'iam τ gaudiũ acci-
dẽtale de se. qđ fieret penitẽdo. Scđo iniqu᷒
est talis ꝯ ppriã aĩam suã. qꝛ tãdiu differendo
vult potius hr̃e aĩam malã q̄ȝ bonã τ seipm
suũ q̄ȝ liberꝝ: in statu latronis q̄ȝ in statu regis
τ inutilẽ q̄ȝ multũ valentem. Pctm̃ em̃ facit in
hoĩe hec oĩa. Tertio ꝯ oẽm creaturã. quia vt
Aug. dt. Offenso creatore offendit oĩs creatu-
ra. sicut rege in faciẽ pcusso oẽs sui fideles offẽ-
dunt. Et qꝛ sepe deus pp̄ter impenitẽtiã hoĩm
punit etiã creaturas alias. Nã ppt pctã p̄moꝝ
pentũ tra fuit maledicta a đo. Itẽ ppt pctã hoĩȝ
tot᷒ mũds diluuio delet᷒ ẽ. Itẽ ppt pctã iudeoꝝ
xpm crucifigentiũ sol obscuratus est τc̄. O ĝ
pctõres expgiscimĩ τ festinate ad pniam.

Ut aũt ꝯuersiõis grãz hõ a deo obtinere pos-
sit: multũ valet suitus deuotiõis btẽ mr̃is dei
Sicut legit exemplũ de h̄ in libro apũ. τ in spe.
exem. lix. di. v. q iuuenis q̄dã mortuis pentibꝫ
hereditatẽ totã in ludis τ tabernis dissipauit τ
vagabũdus ferebat nec patrui sui monitionẽ
curabat nec deũ nec pniaz suscipe volebat. Cui
tandẽ semel patruus dixit. Chare frater faceres
ne aliqđ p me. Cui ille. Utiqȝ. At ille. Uolo vt
gl'iosam virginẽ Mariã salutes q̄tidie. l. Aue
maria dicẽdo. Cui cachinnãdo r̃ndit. Hoc sel'
tm̃mõ faciã τ nõ oĩ die. Patruus institit τ vix
illũ induxit vt oĩ die faceret saltem festo q̄ tenet
ire ad eccl'iaz. Et p᷒ annũ visus ẽ statim mutat᷒
a vecordia τ vanitatũ seq̄la. Tãdẽ patru᷒ insti-
tit vt duplicaret salutatõesm. Quo facto magꝫ fa-
ctus est stabilitus. Et tandẽ induxit vt triplica-
ret dicẽdo. cl. Aue maria. Cõsentit ille iuuenis
τ factus ẽ oĩno stabil' in bono. Patru᷒ ĝ spõsã
illi copulauit. Et dũ vicinis τ amicis ꝯueniẽ-
tibꝫ sederẽt in mẽsa spõsus τ spõsa: iuuenis re-
cordatus est q illo die nõ psoluisset salutatio-
nes btẽ Marie. Et surgẽs de mẽsa ĩtrauit tha-
lamũ τ cepit orare. Et ecce apparuit illi gl'iosa
vgo lucidior sole ostẽdens tres togas. i. pallia.
aureis lr̃is ꝯscptas. d. Ecce salutatões tue ꝯscri-
pte sunt qbꝫ me honorasti. scito q tertia die ve-
nies ad me in celum. τ sic disparuit vgo. Iuue-
nis ĝ intrans ad ꝯuiuiũ letabat. Tandẽ tertio
die dũ alij epularent iuuenis iste febre corrpermp-
tus lectũ ascendit. τ q̄d sibi ꝯtigerat cõuocatis
patruo: spõsa: τ aliqbꝫ narrauit. ꝯfessusqȝ sacer-
doti cõicauit. τ btẽ virgini se cõmendãs felicit
migrauit. Sponsa vo ei᷒ in sctã vginitate ppe-

tuo mansit. Ecce ḡ ptz q̄z bonū est fuire ꝟgini.
Rogemus ḡ dñm nr̄m iesum christū vt ꝛc.

Dñica prima q̄dragesime in mane Sermo
q̄ntus quo ad p̄cedentes scz de penitētie valo/
re saluberrimo.

Ductus ē iesus

in desertum a spū Matth. iiij. ꝛ in
euāgelio hodierno. Dñs iesus vo/
lens nob exēplū p̄bere salutꝫ duct⁹
est a spūsctō in desertū ad faciendū pniam ma
ximā: ieiunādo: vigilando: orādo: sine lecto in
nuda terra dormiēdo: estui ventis ꝛ pluuijs se
sine cella exponēdo: inter scorpiones serpentes
ꝛ feras q̄ in illo deserto abūdant iacēdo. q̄ten⁹
ei⁹ exēplo aiaremur nos ad pnīe opa. Et ad hec
oīa ductus dr a spūsancto sm Nico. de Lyra
ꝛ oēs expositores. qꝛ vt scribit Ro. viij. Qui/
cūqꝫ spū dei agunt: hi filij dei sūt. Sed qm dia
bolus ꝯ oīe bonū tēptator statim adest vt im
pediat. Jō Eccl. ij. Fili accedēs ad seruitutē dei
sta in timore ꝛ p̄para aīam tuā ad tēptationē.
Propterea ꝛ xp̄s tēptatus ē: sꝫ vicit vt nob exē/
plū ꝛ ꝟtutē vicendi daret: vt ptz in euāgelio.

Textū ꝛ expositionē euāgelij ꝛ q̄stiones circa
eā vide alibi. hic eñ ptrāseo ob breuitatē. qꝛ la/
tius tractabo deo dante in alio q̄dragesimali
sermone de tēptatiōe. Itaqꝫ ex quo xp̄s suo exē
plo penitēdo in deserto inuitat ad pniam faciē
dā. Jdcirco de ip̄a tria mysteria notabimus in
h̄ sermone agentes. s. de sacre pnīe saluberrimo
valore.

Primū dr diuine acceptationis.
Secundū dr diffinitiue cognitionis.
Tertiū dr mirifice opationis.

Circa p̄mū de acceptatiōe pnīe apud deū
inq̄rendū est ꝛ declarādū qualibꝫ signis ostēdi
possit ꝙ deus bn̄dictus ml'tū acceptat ꝛ amat
pctōꝝ hoīm pniam. Ad qđ r̄ndendo notemus
pl'a signa dilectiōis dei ad penitentē. Primū
signū p̄dicationis xp̄i ꝛ p̄me monitiōis. qꝛ dei
fili⁹ veniēs in mūdū ꝑ salute hoīm: p̄mo oīm
īcepit p̄dicare de pnīa. Math. iiij. Cepit iesus
p̄dicare ꝛ dicere. pniam agite appropinq̄. eñ re
gnū ꝛc. Ecce charissimi q̄ntū amat xp̄s pniam
hoīs. qꝛ p̄mo oīm ad eā monet p̄dicādo. ꝛ ꝑ ea
regnū celoꝝ pmittit di. Appropinquabit eñ re
gnū celoꝝ. Scđm signū aptionis scꝫ ianue
celestis. qꝛ deus nulli hoīm celū aperire voluit
anq̄ꝫ fili⁹ dei dñs iesus pniaꝫ durissimā egit ꝑ
pctis hoīm. Per ꝯriū ad oīa pctā scꝫ ꝯ supbiaꝫ
hoīs se hūiliando. ad sustinendā mortē turpis/
simā crucꝭ: ꝛ abiectā. Itē ꝯ auariciā nudus pe
pendit ꝛ vestimēta sua crucifixoribꝫ diuidēda
reliquit. Itē ꝯtra luxuriā in ꝟgineo corpore de
planta pedis vsqꝫ verticē: vulneribꝫ ꝛ doloribꝫ
plenus extitit. Itē ꝯ irā ꝑ crucifixoribꝫ orauit.
Cōtra gulā felle cibatus ꝛ aceto potatus ē. Cō
tra inuidiā manus expandit ad amplexanduꝫ
caput inclinauit ad osculandū ꝛ cor vulnerari
pmisit ad cordialē amorē erga oēs penitētes
oñdendū sm Bern. Itē ꝯ accidiā. vsqꝫ ad mor
tē in cruce pseuerauit fortit. O ḡ hō ꝛ tu exēplo
xp̄i age pniaꝫ vt ameris a xp̄o ꝛ obtineas celū.

Tertiū signū miseratōis. qꝛ plus fac miam
de⁹ ad vnicā verā pniam q̄ꝫ faceret ad intercesssiōes oīm sctōꝝ. Nā si vnus hō in pctō mortali
exn̄s nollet penitere. tali deus pctā nō dimitte/
ret: etiā si oēs sci ꝛ beata ꝟgo ꝑ illo intercede
rent. sed si penitet etiā nullus sctōꝝ ꝑ eo interce
dat statim deus pctā misericorditer dimittit.
Ezech. xviij. Quacūqꝫ hora ingemuerit hō non
reminiscor oīm iniq̄tatū ei⁹ dic dñs. Quar/
tū signū amicatiōis. qꝛ si vn⁹ hō totius mūdi
pctā fecisset ꝛ esset q̄ntūcūqꝫ maximus dei ini/
micus. sicut ē diabolus. talis si penitet mox de
us bn̄dict⁹ ip̄m ī amiciciā recipit ꝛ grāꝫ ei dat
in p̄nti ꝛ pseueranti gl'iam in futuro. Exēpluꝫ
de latrone in cruce p̄us xp̄m blasphemāte ꝛ cō
uiciante: ꝑut habet Matth. xxvij. Et Marci.
xv. Sed postea visa xp̄i patiētia: vt dt Lyra pe/
nituit ꝛ xp̄s ei dixit. Hodie mecū eris in para/
diso Luc. xxiij. Quintū signū inimicatōis. s.
hoīs a pnīa declinātis. qꝛ hō q̄ntūcūqꝫ deo di/
lectus sit ꝛ amic⁹ si a pnīa declinauerit in pctm̄
mortale statim de⁹ habebit eū ꝑ inimico ꝛ sub
trahit ab eo grām suā. Nā etiā si apl's aliq̄s vl'
btūs ꝑ impossibile peccaret in celo: statim ini/
micus dei fieret. sic ꝛ lucifer peccauit ꝛ a deo eie
ctus est cū oībꝫ suis cōplicibꝫ. O ḡ xp̄iane ad/
uerte q̄ꝫtū te deus diligit si pniam egeris. ꝛ q̄n
tum odit si nō egeris.

Circa secūdū de diffinitōe pnīe: vt cognosca
mus q̄d sit pnīa q̄ deo est tā accepta ꝛ gratissi/
ma ac nob saluifica. Aduertendū ꝙ q̄ꝫuis va/
rie dent de ea diffinitiōes: tn̄ mgrālis ꝛ potissi
ma est quā ponit mgr̄ in. iiij. di. xiiij. vbi dic sic
Pnīa est ꝟtus vel grā q̄ cōmissa mala cū emē/
datiōis ꝑposito plāgimus ꝛ odimus ꝛ plangē
da iterū cōmittere nolumus. Et ꝯsil'r diffiniūt
pniam Grego. ꝛ Amb. de pe. dis. iij. §. j. in p̄nci.
Ex q̄ diffinitiōe dant nob p̄cipua q̄nqꝫ docum̄
ta de sacra pnīa. Primū ꝙ penitēs dꝫ de cō/
missis pctis suis dolere. Jō dr. q̄ cōmissa mala
plāgimus ꝛ odimus. h̄ est sm Scotū peccasse
nolle. vel displicere ꝙ peccauit. siue pctm̄ dete/
stari. vn̄ nō sūt penitētes q̄ delectant in pctis vl'
placꝫ eis ꝙ peccauerūt: licꝫ t'les ꝯfiteant. Se
cūdū est ꝙ penitēs debꝫ pctā velle punire sicqꝫ
emēdare. Jō addit. cū emendatiōis ꝑposito. vt
idē Scotus dt eadē dis. Vn̄ Jsidorus li. ethi/
mol. ait. Pnīa appellat q̄si puniētia eo ꝙ hō in
se penitēdo punit qđ male admisit. Vn̄ illi q̄ ꝛ
si doleāt de pctis: tn̄ nolūt emendare ꝑ ꝯfessio/
nē verā ꝛ satisfactionē debitā vel restitutionem

ablato ꝑ: nō dicunť penitentes. Tertium est ꝙ penitens debet ꝓpositum cauendi de cetero hēre. Ideo addiť. ꝛ plangenda. i. pctā mortalia iterū cōmittere nolumus. vñ illi q̄ adhuc aliq̄ volūt peccare nō sūt penitētes. Exēplū. Si tibi morbido vľ intoxicato dareť aliq̄ medicina q̄ morbū vľ venenū expelleret euomendo ꝛc̄. tñ naturā nō caueret a morte statim vľ de ꝓximo subseq̄nti: inutilis sic esset medicina tal'. Sic lꝫ hō doleat pctā sua ꝛ ꝯfiteať: tñ si nō vult cauere nō sufficit ad euadendū mortē eternā. Quartū est ꝙ penitēs dꝫ p̄dicta facere ex electiōe ꝛ nō coacte sꝫ volūtarie. Jō pnīa dr̄ ī diffinitiōe vt'. qꝛ ē actus ꝟtutꝫ meritori' vite eterne. Vñ phs viij. Ethi. dt̄ ꝙ pncipale ī ꝟtute morali ē electio iō ad verā pnīaꝫ reqriť motus liberi arbitrij cū grā ꝯcordās. Vñ q̄ coacte penitēt vľ pnīaꝫ aut penā ꝓ pctīs inflictā nō sufferūt patienť: nō sūt penitētes veraciť. vt pꝫ p Scotū. Quintū est ꝙ penitēs ꝟe hꝫ grām dei possidere. iō dr̄ ꝙ pnīa est grā. Et h̄ ꝭm Alex. de ales intelligendū est nō essentialr̄. qꝛ pnīa ꝛ grā nō sūt idē essentialr̄: sꝫ intelligendū ē causatiue. qꝛ sicut grā hꝫ iustificare ꝛ gratū deo reddere pctōrē. sic ꝛ pnīa eosdē effectus hꝫ in hoīe causare. Vñ aduertendū ꝙ pnīa melior est ꝛ maior multiplici grā. Pˀio em̄ ꝑualet q̄ꝫ grā ꝓphīe. qꝛ ꝓphare pōt etiā reprob'. vt cayphas fecit ꝛ balaā ꝓpha. Et etiā diabolus multa occulta pōt p̄dicere vt Aug. dic̄. ij. sup Gen̄. Et incantatores ꝛ hmōi. Sed ꝟa pnīa est bonorū ꝛ salutꝫ signū: in q̄ qs moriēs nō pt̄ dānari. ğ ꝛc̄. O ğ tu hō pl' debes pnīam appetere q̄ꝫ ꝓphare. Scdo pnīa ꝑualet grām eijciēdi demōes. qꝛ hoc etiā mali xp̄iani p̄ñt facere p nomē xp̄i. vt pꝫ de Juda. ꝛ de q̄dam Mar. ix. ꝛ alijs. Sꝫ pnīam agere verā nō pōt qs nisi deo grat'. Tertio pnīa ꝑualet etiā vnica q̄ꝫ facere q̄cꝫ miracula. mortuos suscitare. infirmos curare. ꝛ queq̄ hmōi. qꝛ hec nō faciūt deo gratū. Vñ Math. vij. xp̄s dt̄. Multi dicent mihi in illa die. Dñe: nōne in noīe tuo ꝓphetauimus: ꝛ demōia eiecimus ꝛ ꝟtutes mltas. i. miracula fecimus. ꝛ tūc ꝯfitebor illis: qa nō noui vos. discedite a me ꝛc̄. Sꝫ pnīa gratū facit deo ꝛ eternā salutē tribuit. O ğ hō noli q̄rere grām miraculorū sꝫ poti' pnīam. qꝛ vna ꝯtritio vľ vna ꝯfessio ꝛ satisfactio ꝑualet oīa illa. O ğ sacra pnīa q̄ꝫtū te debem' āplecti sine q̄ nec ēt alia sacra puta baptism' ꝯfirmatō. ordo. eucharistia. mr̄imōiū. vnctōq̄ꝫ extrema valēt ad salutē. Circa tertiū de pnīe mira opatiōe ꝯsiderandū est ꝙ penitentia multa ꝛ maxima mirabilia pōt efficere ad salutē. ideo est diligēda.

Primo q̄dē in hoīe impio.
Scdo in hoīe iustificato.
Tertio in mortis termino.
Quarto in purgatorio.
Quinto in inferno. Sexto in celo.
Septimo in ipso deo altissimo.

Primo q̄dē in impio. qꝛ pnīa impiū vľ pctōrē iustificat. Aug'. aūt sup Joh. dt̄. ꝙ mai' ē vnū iustificare impiū q̄ꝫ d̄ nihilo creasse mūdū. Rō qꝛ in creando mundū de' nullū habuit adiutoriū: sꝫ tm̄ dixit ꝛ facta sunt oīa q̄ voluit vt dt̄ ps. Sꝫ in iustificādo impiū reqrit de' liberū arbitriū ꝯsentiēs hoīs. Nā q̄ creauit te sine te: nō iustificabit te sine te. vt Aug'. vbi s̄. dt̄. Item qꝛ in iustificādo nō sufficit vt de' dicat. sed ꝛ oportuit dei filiū incarnari ꝛ multa pati: vt sic sanguine ꝛ morte iustificaret impios. Scdo in hoīe iustificato. qꝛ plus fac̄ pnīa mereri in vnica hora q̄ꝫ pctōr possit mereri mille annis. Nimirū q̄ri pōt Utrū pnīa sit potēs ad oīa. vtpote infinite ꝟtutis. Rn̄deť ꝙ pnīa est infinite potestatis vel ꝟtutis. qḋ ōndiť ꝭm Tho. in. iiij. dis. xv. arti. ij. Et etiā Bonauē. ꝛc̄. qꝛ culpa ꝯ deū cōmissa est infinita inq̄ntū est ꝯ deū infinite maiestatis. ꝛ etiā inq̄ntū obligat ad penā gehēne q̄ est infinita a pte post vtpote ꝑpetua. ꝛ tñ pnīa satisfacere pōt ꝓ pctīs infinite ğuitatis ex infinita dei mīa acceptante: adeo ꝙ etiā si qs oīa scelera totius mūdi cōmisisset: p verā pnīam sibi remitterenť. ğ pōt oīa q̄ sunt ad salutē necessaria. Exceptis aliq̄b' q̄ nō licꝫ redire p pnīam. qꝛ nec sūt saluti necessaria. tñ in aliq̄ equalēti pt̄: ꝛ illa abūdanť lucrari hō. Primū ē ꝙ ꝟginitatē ꝑditā nō pōt recuperare. tñ hō ꝓ h̄ pōt pnīa essentialia maiora acq̄rere. vt pꝫ de magdalena q̄ p pnīam sublimari meruit p̄ multis ꝟginib'. Scdm̄ ē ꝙ tp̄s ꝑditū nō pōt restituere. tñ pt̄ ꝓ eo abūdanti' satisfacere. vñ licꝫ senex nō possit iuuenescere: tñ p̄t penitere ꝛ satisfacere de iuuētute male ꝑdita. Tertiū est ꝙ aīas finali snīa a dō dānatas nō pt̄ eripe ex iferno. tñ pnīa p̄t in vita ista ꝑseruādo eripe ne dāneť talis. Ex istis pꝫ mira ꝟtus sacre pnīe. Tertio in mortꝫ termio pnīa fac̄ mira. qꝛ si qs a pncipio mōdi vsq̄ fine sꝑ in pctīs vixisset ꝛ ī ꝭmio mortꝫ verā pnīaꝫ faceret: statim p pnīaꝫ mereret grāꝫ ꝛ salutē etn̄ā. Sꝫ forte di. Quare ğ volo penitere añ ꝭminū mortꝫ: cū in mortꝫ hora possim lucrari salutē etn̄ā. Ad id rn̄deť ꝙ festinare debes nūc ad pnīaꝫ. qꝛ vt Aug. ait. Qui veniā ꝓmisit de' diē crastinā nō spopōdit. vñ nescꝫ qñ morieris. ꝛ sic in pctīs morte ꝑuent' ī etn̄ū pibis. Exēplū cape ex lege ciuili. ff. Arbor furti cesar. l. si pl'es. in. ff. nouo casus notať ꝛ iudiciū dať ꝙ si arbor sit illi' in cui' orto viuit ꝛ radices hꝫ. ꝛ ñ illi' ꝟsus cui' ťrā declinat qñ scindiť. Sic ē iustū dei iudiciū de hoīe ꝙ q̄ in p̄nti vita viuit in ťra diaboli p pctm̄ ꝛ ibi sꝑ fixit radices amoris ꝛ cordis sui. tal' ꝛ si in scissiōe mortꝫ declinet ad dei ťrā penitēdo ꝭm signa extiora tm̄ ex timore mortis: vtiq̄ adiudicabiť diabolo: nō deo. nisi tūc ꝟe penituerit ex dei amore. ꝛ sic radicē illuc fixerit. qḋ sol' de' fac̄. ꝛ in rarꝫ. ğ ꝛc̄. Quarto ī purgatorio fac̄ mira: q̄m pnīa pt̄ eē tāta ꝙ totū reatū purgatorij delet. vt patebit ī alijs ꝭmōe.

Quinto in inferno. qr ꝑpetuā penā ibi debitā pctō si qs penitet in pñti vita sibi ꝯuertit in tpa lē z vna hora ꝑ illa satisfacere pōt. Sexto in celo. qr oms angelos z btōs miro mō letificat. Lu. xv. Gaudiū ē angel' zc. Septio i deo. Un Bern. O felix lachryma penitētū tu iferni ignē hoib9 extinguis: tu celum reseras: tribtōs vi/ no ꝯuiuij letificas. Et qd supmū est tu vincis deū iuincibilē z ligas oipotentē. Hec ille. Naz de9 dr ligari z vinci ꝑ pniaz. qr ex liberali ꝓmis siōe qsi cogit̃ pcere penitēti z sniam mutare. vt ptz in exēplo de niniuitis. Itē de Achab hūilia to z Manasse. Immo vt legit̃ in historia scti Martini ꝙ si etiā diabolus veracit̃ posset pe/ nitere z deo hūilr dicere culpā suā. de9 ei miseri cordiā faceret. O ḡ sacra pnia qz amabil' es qz ꝟtuosa zc. Rogemus xp̄m vt det zc.

Dñica eadem post prandiū Sermo sextus scz de penitentie obligatione z ei9 qlitate veri/ tatis discernēda.

Ecce nūc tēpus

acceptabile: ecce nūc dies salutis. ij. Cor. vj. z in epl'a hodierna. Uer ba sunt scti apl'i. In qb9 sctā ecclia caneñ. hortat̃ nos ad pniam faciendā istis die bus. Nā isti dies sacre qdragesime cōmēdant̃ ꝑ pnia ex trib9 q̄ in epl'a notant̃ hodierna. Pri mo qr his dieb9 oīo est magis exaudibil'. Und dr in epl'a. Frēs hortamur vos ne i vacuū gr̃az dei recipiat;. Lyra. In vacuū gr̃a recipit̃ qñ qs in ea non viuit bñ vt deberet facere xp̄ianus in gr̃a baptismali. qr nō ꝯsequit̃ gl'iam nisi bñ vi uat. Sicut ḡ medicina dr in vanū accepta que nō sanat: sic in ꝓposito. Et subdit. Ait em̄. s. de9 Esaie. xlix. Tpe accepto exaudiui te. Ex q̄ ptz ꝙ b tpe accepto deus magis exaudit oīones fide liū penitentiū. qr oīo in b tpe bz duas alas qb9 volare ad ꝯspectū dei melius pōt scz ieiuniū z deuotionē passiōis xp̄i q̄ potissime b tpe reco/ lunt̃. Scdo qz b tpe hō est magis deo accepta/ bilis ꝓpter pniam solitā ꝑ b tpe a fidelib9. Ter tio qr b tp̄s pcipue dr esse tp̄s z dies salut;: qr ab ecclia institutū est ꝑ salute specialr9 acqren/ da ꝑ ꝯfessionē eucharistiā z hmōi. O ḡ charissi mi viri z femine cognoscite b tp̄us z ꝯuertimi ni ad pniam audien. qr ecce nūc b tp̄s accepta/ bile zc. Itaqz de pnia quā pcipue facere debe/ mus b tpe vt simus accepti dō z saluemur no temus tria mysteria ꝑ isto ꝟmone.

Primū dr obligatiōis.
Secundū dr distinctionis.
Tertiū dr discretionis.
Thema aliud habes intra ꝟmonē.

Circa pmū de obligatiōe pnie qri potest vtrū ois hō pctōr obliget̃ ad pniam. z qlib9 le gib9 obligat̃ ad eā. Rñdet̃ recolligēdo ex docto rū dictis ꝙ sic. Et pmo ex lege nature. qd oñdit̃ dare. Primo in pmo hoīe Geñ. iij. q̄ postqz pec cauit dñs dixit eidē. Adā vbi es. Ubi glo. z Hu g9. dicūt ꝙ hec vox est reuocantis z ad pniam reducētis. ꝓpt̃ qd (vt doct. di.) si Adā tunc ꝯfes sus fuisset penitēdo de9 pepcisset. Scdo in sctō Job sub lege nature testante. c. xxj. Audite ꝟmo nes meos z agite pniam. qm̄ in diē ꝑditōis ser uat̃ malus. z b pōt etiā poni ꝑ themate. Tertio oñdit̃ ex naturali rōne. qr vt Tullius ait li. de officijs. c. j. Generi aiantiū oīm est a natura tri butū: vt se vitā corpusqz tueant̃. z declinet ea q̄ nocitura vident̃. oīa qz q̄ ad viuendū neces/ saria sunt inqrat z paret. Hec Tulli9. Sed in/ cōpabiliter magis tenet̃ hō ad vitā aīe q̄ pcellit oīe corpus: vt ei9 mortē deuitet ꝑ pniaz. ḡ zc. Heu heu mi de9 videmus coruos z lupos ca/ uere picula sua in laqueis q̄ cognouerint: z tñ hō nō cauet: sed poti9 currit ꝑ peccata se pcipita re in talia. Scdo ex lege scripture b idē oñdit̃ ꝙ hō obligat̃ ad pniam. qr oīs scptura b te/ stat̃ vicz diuinalis leg; q̄ pcipit sanctificari sab bata penitēdo de pctis: vt volūt doctores. z ꝓ/ phetalis z sapialis. insup scriptura euāgelical': vt ptz. z apl'icalis. z iuris canonicalis. ac ciuil' legis. Quaꝝ dicta singillatim eloqui nō cape/ ret tp̄s. iō breuitat; amore ptrāseo. Ter tio obligamur vel induci z incitari ad pniaz vi demur ex lege exēpli oīs creature. qr vt Hu go de arca Noe. lib. ij. c. iij. dr. Ois creatura nob loquit̃ z clamat vt fugiamus suppliciū eternū scz ꝑ pniam. Et b oñdit̃ ꝟm Bonauē. lib. simitu dinū. aliosqz in mult; creaturis z eoꝝ exēplis. Primo in terrestrib9 videm9 ꝙ oīa terrena scē/ tia crescūt sursū z in hyeme arefacta iteꝝ tpe ve ris renascunt̃ z reuirescūt. Sic z nos debemus ad pniam exurgere z reuiuisci ꝑ gr̃am. Scdo in aīalib9 irrōnabilib9: videmus ꝙ aues capti laqueo: piscesqz in sagena. z mures i musapu/ la nō pñt qescere: sed laborant exire toto posse. Itē asinus bos equus z omne aīal si ceciderit in lutū surgere curat. Elephas si ceciderit forti ter barrit̃ lugēs donec vnicornis auxilio suble uat̃: sic dz hō exire de laqueis diaboli z lugēdo ad deū clamare: qtenus ei9 auxilio possit sur/ gere ꝑ pniam. Tertio in aqs z fluminib9 q̄ oīa ad mare tendūt tāqz ad fontale pncipiū suum Quarto in aere z ignib9 que si ad ima ꝑmant̃: nihilominus sursum semꝑ ferunt̃ ad sua loca Sic ad ꝓpositū applica. Quinto in celestib9: qr sidera z si occidāt tñ ad ortū ꝓperare nō dsistūt debet ḡ z hō a casu peccati surgere. Ultimo in hūanis corpib9 q̄ si vulnerant̃ vel infirmitatez incurrūt nōne ꝓperant ad medicinā. Jo. Aug9. sup ps. l. di. Sunt multi q̄s peccare nō pudet: agere aūt pniam pudet. O crudelis insania de vulnere ipo nō erubescis z de ligatura vulner; erubescis. Nōne vuln9 fedius z putridius est:

ꝯfugē ḡ ad medicū ꝛ age pniāz. Hec ille ꝛc̄. O
ḡ charissimi ecce ex istis possumus ꝑ documē/
to hr̄e ꝙ pctōꝛ q̄ nō vult penitere peioꝛ ē oī crea
tura mūdi ꝛ omi bestia. Nā ꝛ Aristote. vij. ethi.
Hō bestialis centies millesies peioꝛ est omi be
stia. Insuꝑ nō solū bestialis dr̄ sꝫ ꝛ diabolicus
qꝛ Crisᵗ. lib. de cōpunctione cordis dt̄. Peccare
huanu est: sed ꝑmanere in pctīs diabolicū est.
Exemplū de Iuda de q̄ xp̄s dixit. Unus ex vo
bis diabolus est ꝛc̄.

C ¶ Circa secūdū de mysterio distinctiōis. s.
pnīe. Notādū ꝙ ꝭm canonistas doctoꝛes pnīa
gn̄alr̄ distinguit̄ sic ꝙ q̄dā est pnīa ṽa: q̄dā aūt
falsa: vt ptꝫ de pe. dis. iij. §. siue āt q̄s ꝛc̄. ꝑ verba
Gratiani. Et de his regule tres p̄cipue tradūt̄
ibidē scꝫ gn̄ales. ¶ Prima regula ꝙ false pnīe
nūq̄z indulgētia ꝓmittit̄. Un̄ Elicius de pe. ibi
dē etiā dt̄ ꝙ sicut ṽa pnīa veniā ꝓmeret̄: ita fal/
sa pnīa ꝛ simulata deū irritat. s. ad irā ꝛ vīdictā.
¶ Scd̄a regula ꝙ vere pnīe nūq̄z venia a deo
negat̄. nā ibidē ꝑ diuersa capl̄a scribit̄ ꝙ deus
nūq̄z spernit pnīam verā. Etiā si q̄s ad summū
maloꝝ ꝑueniat: sꝫ q̄ntācūq̄z pnīam ꝛ q̄ntocū/
q̄z ꝑuo tp̄e factā si tm̄ fuerit vera deꝰ respicit: ac/
ceptat ꝛ peccata remittit: sic̄ ptꝫ ibi ꝑ doc. pl̄es.
¶ Tertia regula ꝙ multo plurimi hoīes faciūt
falsam pnīam q̄z verā ꝛ ꝯgruā: ꝛ sic damnant̄.
Hāc regulā ibidē tāgit Amb. circa ꝑncipiū. eo.
§. di. ꝙ facilius ē inuenire q̄ recte ꝭuauit inno/
centiā q̄z q̄ ꝯgruā egerit pnīam. Hec ibi. Sed
quō h̄ intelligendū sit glo. ibidē dt̄ int̄ cetera. ꝙ
ꝺ pnīa ꝑfectissima q̄ nō solū delet pctā: sꝫ ēt pec
cādi affectiōꝫ: qđ est difficillimū ḡ rarissimū. O
ḡ hō caue a falsa pnīa ne pereas: sic̄ exēplū legit̄
li. Kiliᵗ. de lupo penitēte in cucullа mōachali ꝛ
veniā petēte ab ouibꝫ ꝛ bobꝫ de preda facta. cui
pepercerūt ꝛ gauisi sūt: sed postea lupus vbicū
q̄z solitariū pecus repꝑiebat deuoꝛabat di. Non
possum mendicare nec laboꝛare. ḡ viuere de p̄/
da opoꝛtet: sed hoīes occiderūt illum.

D ¶ Circa tertium de pnīe discretiōe. Notā/
dū ꝙ ꝭm Aug. Quedā discernit̄ eē pnīa sana. s.
in hoīe sano debite facta. Quedā infirma vtpo
te dubia scꝫ q̄ fit tm̄ in moꝛtis hoꝛa. Quedā oī/
no moꝛtua vt in hoībꝫ pꝰ moꝛtē. Sed ṽa pnīa
saluifica discernit̄ a falsa p̄cipue ꝑ decē signa q̄
notemus iuxta l̄ras huiꝰ dictiōis pnīa. ¶ Pri
mū signū accipit̄ iuxta l̄ram. P. Et dr̄ punitio
ꝓ pctīs. Nā Augꝰ. de pe. di. iij. c. pnīa (inq̄t) est
q̄dā dolentis vindicta puniēs in se qđ dolet cō
misisse. Penitere em̄ est penā tenere vt semꝑ pu
niat in se vlciscendo. s. doloꝛe habituali ꝭm glo.
qđ cōmisit peccando. Hec ibi. Un̄ ꝛ ꝭm glosaꝫ
ibidem. Si q̄s ieiunat ꝑ aliū ꝛ nō vult ꝑ se ieiu
nare cū bn̄ posset: nō vere penitere videt̄. Hinc
Iohēs os aurei. e. dis. iij. de pe. c. perfecta (inq̄t)
pnīa cogit pctōꝛē oīa libent̄ sufferre. Et infra.
In coꝛde eiꝰ ꝯtritio. in oꝛe eius ꝯfessio. in opere
tota hūilitas. hec est fructifera pnīa. hec ibi. O
ḡ hō disce sic vere penitere. ¶ Secūdū signū iu
xta. E. dr̄ emēdatio scꝫ in statū vite melioꝛis. Nā
Isid. de pe. di. iij. c. Irrisoꝛ (ait) est ꝛ nō penitēs
q̄ adhuc agit qđ penitet. Itē ibidē. c. ille pnīam
agit digne ꝛc̄. Smaragdus dicit. Qui plangit
pctm̄ ꝛ iterū admittit pctm̄: q̄si q̄s lauet laterē
crudū quē q̄nto magis abluit tanto magis lu
tum facit ꝛc̄. ¶ Tertiū signū iuxta. N. dr̄ nega
tio vicꝫ occasiōis peccandi ꝛ transgressiōis: qꝛ
vt Grego. de pe. di. v. falsas. ꝛ Innocētius ibi/
dem ca. fratres. di. Falsa pnīa est cū penitēs ab
officio vl̄ a curiali negocio qđ sine pctīs agi nō
p̄t nō recedit. Silr̄ si q̄s a societate mala mu
lieꝝ scꝫ tenendo meretricē ꝑ quā trahit̄ ad pec/
catū nō vult sepꝑari. ꝛ sic de alijs ¶ Quartū iu/
xta. I. dr̄ indulsio. vicꝫ iniurie fratris ꝛ dilectio
nis. Nā xp̄s ait Matth. vj. Si nō dimiseritis
hoībꝫ peccata eoꝝ: nec pr̄ vester celestis dimit/
tet vobis peccata. Un̄ Inno. vbi s̄. dt̄. Falsa est
pnīa cū q̄s odiū in coꝛde gesserit: aut si offendē
ti offensus nō indulgeat. aut si offenso cuilibet
nō satisfaciat ꝛc̄. E ¶ Exemplū de Esau de q̄
apl̄us dt̄ Heb. xij. ꝙ nō inuenit locū pnīe q̄z q̄z
cū lachꝛymis inq̄siuisset eā. h̄ ꝓpt̄ odiū fraternū
¶ Quintū iuxta. T. dr̄ tentio scꝫ iuste ꝛ nō ini/
que possessiōis. Un̄ Greg. vbi s̄. ca. falsas. inq̄t
sic. Qui bona alterius iniuste detinet recogno/
scat se verā pnīam nō posse ꝑagerē q̄ ad eternā
vitā ꝑueniat: nisi bona q̄ iniuste abstulit resti/
tuat. Ad idē Augꝰ. xiiij. q. vj. si res. Pctm̄ nō di
mittit̄ nisi restituat̄ ablatū ¶ Sextū iuxta. E.
dr̄ erroꝛis exclusio scꝫ heresis omis. qꝛ Heb. xj
Sine fide ṽa impossibile est placere deo: q̄ntā
cūq̄z asperā talis faciat pnīam: ꝛ quecūq̄z bona
agat. vt ptꝫ ꝑ Aug. Extra de hereticis. c. firmissi
me ꝛc̄. Un̄ nec idolatre nec icantatoꝛes. nec scis
matici. nec alij heretici siue errent de pctōꝝ re/
missiōe. siue de alijs fidei articulis: penitere p̄nt
vere nisi credant quecūq̄z credit ecc̄lia: ꝛ eidem
obediant ꝛc̄. ¶ Septimū signū iuxta. N. dr̄ no
litio. hoc est displicentia peccati p̄teriti ꝛ futuri
moꝛtalis: vt ptꝫ ex diffinitione pnīe de q̄ ꝭmōe
p̄cedenti. K. Un̄ falsa est pnīa qn̄ hō vl̄ nō vult
detestari peccata p̄terita moꝛtalia vl̄ nō hꝫ ꝓpo
sitū cauendi de cetero futura ꝛc̄. ¶ Octauū si/
gnū iuxta. E. dr̄ ꝯfessio. Nā vt volūt oms doc.
sup. iiij. Confessio est ꝑs vere pnīe. Qui ḡ lꝫ do/
leat: tm̄ si ꝯfiteri nō vult pctm̄: false penitet: qꝛ p̄
ceptū transgredit̄ ꝛc̄. ¶ Nonū iuxta. I. dr̄ inte/
gratio scꝫ pnīe de malis cūctis: vt scꝫ integralr̄
de oībꝫ peniteat hō ꝛ ꝯfiteat̄: nl̄lo peccato moꝛ/
tali p̄termisso sine pnīa qđ mēti occurrerit. Un̄
Inno. papa de pe. di. v. fratres. dt̄. Falsaꝫ pnīaꝫ
esse ꝯstat cum spretis pluribꝫ de vno solo pnīa
agit̄: aut cū sic agit̄ de vno vt nō discedatur ab
alio. Exemplū ꝺ his q̄ aliq̄ p̄cepta decalogi ob
seruant: aliq̄ nō: vel p̄cepta saltē ecc̄lie scient̄ nō

seruãr ꝛc. ¶ Decimũ iuxta lrãm A. dr amatio. s.
diuinalis. Nã si hec oĩa pdicta facit hõ ex amo
re dei vera est pnĩa. Si aũt nõ sed ex solo timo-
re huili: falsa pnĩa est. Ideo Aug. vt allegat ma
gister in. iiij. di. xx. dr. Arbitrij libertatẽ qrit de⁹
vt deleri possint cõmissa. nõ necessitatẽ sed cha
ritatẽ: nõ tm̃ timorẽ: qꝛ sine charitate nemo sal
uus esse põt. hec ꝛ plã ibidẽ. O ḡ christiane pe-
nitere stude puniẽdo peccata: ꝛ vitã emendãdo
occasiões peccati deuitando. ꝓximis indulgẽ-
do. aliena restituendo. errores cauendo. ꝓposi-
tũ nõ peccãdi tenẽdo. integre ꝯfitendo. dei amo
re hec omĩa faciendo vt salueris ꝛ nõ pereas in
eternũ ꝛc. ¶ Pro exẽplo finali ad terrorem
pctõꝝ ponit qd narrat in speculo exẽploꝝ. dis.
ix. exemplo. ccxiij. ꝛ ex vitaspatrũ ꝙ qdã vsura-
rius vl' venerator habuit duos filios. vnus in
pdicatiõe verbi dei cõpunctus. dixit prĩ ꝛ fratri.
reddamus vnicuiqꝫ qd abstulimus: qꝛ sic mo
riendo dãnabimur. Illi indignanter rñderũt.
Nõne tu debes eẽ ꝯfessor nr̃: vade si nobiscũ nõ
vis mori. nos tenebimus bona nr̃a. Ille ḡ iuit
in heremũ sequens xp̃o. Tandẽ cũ mortẽ patris
sui ꝛ fratris sui audisset orauit deũ vt reuelaret
sibi status illoꝝ. ꝛ ecce angelus eũ manu tenẽs
duxit ad qndã montẽ ꝛ vidit vallẽ sub illo mõ
te fumigantẽ: ꝛ voces mirabiles lugentiũ: ꝛ pri-
mo vidit prẽ suũ ꝙ in magna olla bullienti in
igne coquebat feruentissime. q exclamauit di-
cens. Ve ve ve maledicta hora in qua ꝯceptus
ꝛ natus sum ꝛc. Cui heremita. O infelix pater:
nõne tu es hic. Rñdit. Ego sũ. Ecce ego maledi
ctus quõ perij: qꝛ penitere ꝛ restituere nolui ꝛc
Tandẽ ecce vidit frẽ suũ venire in alia olla bul
lientẽ: ꝛ cepit dicere ille patri in penis. Male-
dictus es tu pater mi in eternũ: qꝛ iniusta bõa
sup me hereditasti: ꝛ me dãnasti. Cui pr̃ rñde-
bat. Maledictus sis tu fili: qꝛ ꝓpter te talia ac-
qsiui iniuste ꝛ retinui: ꝛ ꝓpterea impenitẽs dã-
natus sũ. Heremita ait illis. Dicite si possint
vos aliqua suffragia iuuare. Rñderũt. Nõ. Et
mox cũ magno eiulatu di. Ve nob ve ꝛ ve. in ꝓ
fũdũ iferni descẽdert. tũc heremita redijt ad se:
ꝛ maiorẽ de cetero pnĩaꝫ egit. Roge. ḡ xp̃m ꝛc.
¶ Itẽ exquo in hac prima dñica de ieiunio xp̃i
specialius agit. ideo ꝓ istis diebꝫ liber sermones
fieri de ieiunio nr̃o faciẽdo ad exẽplũ xp̃i.

¶ Feria scda post pmã dñicã qdragesime sermo
septim⁹. s. de ieiunij sacri qlitate ꝛ cõmẽdatiõe.

Esurivi et dedi
stis mihi manducare. sitiui ꝛ dedi
stis mihi bibere. Math. xxv. Et in
euãgelio hodierno. Uerba hec lo-
quit saluator noster dñs iesus ꝙ scꝫ in iudicio
finali talia dicturus ẽ electis. ¶ Circa qd
aduertendũ ꝙ ex euãgelio cõperim⁹ xp̃m dnm
esuriuisse ꝛ sitiuisse pl'ies. Primo qdeꝫ in pue-
ricia ꝛ tũc dedit ei mãducare ꝛ bibere beata vir
go maria q lactauit eũ virgineo lacte: ꝛ ꝓuidit
omĩa ei necessaria. Scdo in deserto Math. iiij.
Cũ ieiunasset qdraginta diebꝫ ꝛ qdraginta no
ctibꝫ postea esurijt. qd põt poni ꝓ alio themate
ꝛ vt ibidem habet. Accesserũt angeli ꝛ ministra
bant ei vt putamus cibũ ꝛ potũ afferendo ꝛc.
Tertio sitiuit ꝛ esurijt semp spũal'r hoĩm salu-
tẽ desiderando. Vñ ꝛ in cruce clamauit. Sitio
salutẽ hoĩm scdm Ber. Et nos charissimi si offe-
rimus xp̃o castitatẽ cũ maria. obedientiã cũ an
gelis. ꝯtritiõꝫ ꝛ ꝯfessionẽ ꝛ ieiuniũ ꝛ bona opa
ꝛ diligent ꝓcuramus nr̃am salutẽ. tũc damus
xp̃o passo cibũ ꝛ potũ desideratissimũ scdm Cris.
Itẽ qrto xp̃s esurit ꝛ sitit in mẽbris suis ẽ in pau
peribꝫ. ꝛ de hoc iudicabit in fine disceptando de
his q fecerũt misericordiã paupibꝫ: ꝛ q nõ. ꝛ il-
lis dabit regnũ celeste. Istis aũt scꝫ imisericor-
dibꝫ dabit supplicia: vt ptꝫ in euãgelio. ¶ Itaqꝫ
vt xp̃o esurienti ꝛ nos cõpatiamur esuriendo ꝛ
ieiunando. ꝛ sic cibũ bonoꝝ operũ nr̃oꝝ dem⁹
eidem tria mysteria declaremus de ieiunio in
hoc sermone.

¶ Primũ dicit distinctiõis.
Secundũ dr moderationis.
Tertium dr cõmendationis.

¶ Circa pmũ de distinctiõe ieiunij vtile est
scire: vt sciamus discernere. Pro q notandũ ꝙ
vt colligit ex dictis Alexã. in. iiij. voluĩne sũme:
ꝛ Rich. in. iiij. di. xv. ieiuniũ ẽ pcipue qdruplex

¶ Primũ naturale.
Secundũ spirituale.
Tertium virtuale.
Quartũ irrõnabile ꝛ nõ laudabile.

¶ Primũ naturale scꝫ ieiuniũ est cũ qs nõ come
dit aliqd nec bibit qcqd a media nocte tal' diei
vsqꝫ quo vrget necessitas. ꝛ tale ieiuniũ requirit
ad eucharistie sumptionẽ i hoĩe sano de pcepto
sed tale ieiuniũ cõiter nõ est meritoriũ. qꝛ ꝓpter
ea q insunt nobis a natura: nec laudamur nec
vitupamur. ij. ethicoꝝ. Et qꝛ nõ comedere eo ꝙ
nõ appetis naturale est. ḡ nec meritoriũ nec de
meritoriũ. ¶ Secũdũ est ieiuniũ spũale: qd est
abstinere a vicijs. Vñ Aug⁹. de ꝯse. di. v. c. ieiu-
niũ. (inqt) Magnũ ꝛ generale est abstinere ab
iniqtatibꝫ ꝛ ab illicitis voluptatibꝫ seculi ꝛc. Nã
ibidẽ. c. nihil. Pius papa dr. Nihil ꝓdest hoĩ ie
iunare ꝛ orare ꝛ alia bona religionis agere nisi
mens ab iniqtate ꝛ ab obtrectatõibꝫ lingua co
hibeat. Et glosa ibi dr ꝙ intelligendũ est ꝙ nil
ꝓdest ad vitã eternã: pmiando tñ valet ad alia
multa ieiunare ꝛ bona agere: etiã in pctõ mor-
tali: vt de hoc sermõe. x. H. patebit. Proinde ꝛ Gre
go. in omelia qdragesime dr. Incassum caro at
terit si a pꝫuis voluptatibꝫ animus nõ refrenat
ꝛc. ¶ Tertiũ ieiuniũ est virtuale qd ꝓ virtu-
tis exercitio instituit eccl'ia tenendũ in corporali

abstinentia. et secundum Alex. in. iiij. volumine diffinit sic Ieiuniū est abstinētia a cibo et potu secundum formā ecclesie intuitu satisfaciendi vel vitandi peccatū. vel acquirendi vitā eternā. Ex qua diffinitiōe habetur quare debeat fieri ieiuniū quia nō pro vana gloria vel in hypocrisi aut aliqua intentiōe sinistra. Et de hoc versus. Abstinet eger egens cupidus gula simia virtus. Expone. Abstinet eger. vel quia nō potest comedere vel propter medicinā. Egens: quia nō habet. Cupidus: quia nō vult expendere. Gula: vt postea auidius comedat. Simia. i. hypocrita vt laudetur. Uirtus. i. virtuosus vt mereatur. Et hac sola vltima intētione scilicet bona virtutis ieiuniū est sanctū et beatitudinis meritoriū etc. Quartū ieiuniū est irrōnabile quando scilicet excedit modū virtutis et discretiōis: et hoc nō est laudabile. Iō Bern. ponit versus. Omnibus adde modū: modus est pulcherrima virtus. Versus. Omne quod est nimiū vertitur in viciū. Et de hoc in subsequenti articulo patebit.

Circa secūdū de moderamie ieiunij. ad quod hortatur apostolus Ro. xij. dicens sic. Obsecro vos itaque fratres per misericordiā dei vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentē sanctā deo placentē rōnabile sit obsequiū vestrum. Sed iuxta hoc queritur quō debeat homo suū ieiuniū moderare vt sit deo acceptabile et laudabile. Ad quod rñdetur recolligendo secundum Rich. iiij. dis. xv. et Tho. ac alios quod ergo ieiuniū est virtutis actus. Uirtus autem in medio consistit semper. ij. ethicorum. Ideo ieiuniū debet moderari mediū tenedo inter duo extrema secundum rōnē vicz quod nec abstinentia sit nimia nec comestio vel potatio sit nimia. Proinde nota quod plures sunt casus in quibus ieiuniū nō est laudabile: quorum tres primi ponuntur per Rich. vbi supra et Tho. Alij autem superaddunt pro simpliciū instructiōe. Primo quando id quod est necessariū vite sibi negatur. Nam nō licebit sic ieiunare sicut nec seipsum interficere vel infatuare licz. Iō Hiero. ad Nepocianū dicit. Tantū tibi ieiuniorum ipone quantū ferre potes etc. Sed hoc raro fit: quia vt Boetius ait. ij. de consolatione. Natura paucis minimisque contenta est. Idem et Seneca. Secūdo quando id quod est necessariū quod ad officium vel societatē subtrahitur. hoc est quando quis sic ieiunat quod sibi necessaria secundum ea que incumbūt facienda ex officio: vel ex societate eorum cū quibus conuiuit: subtrahit sibiipsi: puta si est predicator vel cantor in choro. et tātū ieiunaret quod nō posset predicare vel cantare. vel si prelatus deficeret ex ieiunio ab executione sui officij. vel si subditus tantū ieiunaret quod pre defectu nō posset cōem vitā fratrū quibus conuiuit tenere. et sic de alijs. tales offerrēt de rapina holocaustū. Unde dicit Hiero. de consecratione. di. v. c. nō mediocriter. quod de preda offert holocaustū qui ciborum nimia egestate vel somni penuria corpus suum imoderate affligit etc. Tertio quando quis per ieiuniū nimiū ab operibus vtilioribus impeditur vicz ab operibus charitatis: a vigilijs opportunis etc. ad que licz nō teneatur: tamen indiscretū est et nō laudabile tale ieiuniū. Unde Hiero. dicto ca. nō mediocriter. inquit. Illi maiori bono preferunt minus bonū. qui ieiuniū charitati aut vigilias preferūt sensus integritati. Hec ille. Quartus casus additur in quo nō est ieiuniū laudabile quando quis ex suo voto ad nimiā corporis maceratiōem per ieiuniū astringitur. et hoc rōnibus dictis. Unde queritur vtrū liceat homini vouere nimiā carnis maceratiōnē. Rñdetur secundum Tho. ij. ij. q. lxxxviij. quod si ipsa maceratio corporis per ieiuniū ex voto promissum: et huiusmodi. sic fiat quod natura nō nimis grauetur. sed rationabiliter votū tale impleatur bene licz. Si autem magnū grauamen imineret nō debet homo votū tale seruare sed secundum arbitriū superiorum vel confessorum mutare. Quinto et vltimo. ieiuniū nō est laudabile quando in comedendo et bibendo ob ieiuniū nimis excedit. Nam sunt plurimi presertim magnates qui pro die ieiunij magis exquisita cibaria et epulas abūdantius faciunt quam alijs diebus cōibus. et se gula et ebrietate plus ingurgitant sine moderamine. alijs autem diebus parcius comedūt licet pluries. Et tale ieiuniū nō est laudabile vt dicit Rich. supra. quia ieiuniū ordinatū est ad refrenandū carnem. Isti autem ecōtra. igitur taliter potius carnales voluptates augent et excitāt. Hec ille. Sed di. tamen vt dis. xlj. nō cogantur. Aug. dicit. Non cogantur diuites cibis pauperum vesci: sed vtantur consuetudine infirmitatis sue. hec ille. Cur ergo nō liceat eis predicto mō ieiunare: aut quid debeant facere de hoc. Rñdetur quod quamuis possint vti diuites cibis lautioribus: vt dicit Rich. vbi supra. et nō artantur ad cibos pauperū. verutamē tenentur a gula mortali se oēs cauere: quia per hoc frangitur ieiuniū generale. Hec secundum Rich. xv di. quarti. Denique et Aug. dicto. c. nō cogantur. docet quid faciat diuites propter cibos lautiores sibi cōcessos di. Doleāt aliter se nō posse ieiunare. dent inopibus necessaria vtantur preciosis: sed dent pauperibus vilia. Hec ille. Et sic patet quō diuites possunt ieiunia subleuare. O diues obserua hec.

Circa tertiū notandū quod cōmendatur ieiuniū ab omnibus generibus hominum semper a principio mūdi. Primo dictis et exemplis philosophorum. quia vt Hiero. contra Iouinianū ait in lib. antiquitatum Dicearchus laudat aurea secula saturni: quando cū tūc omnia humus funderet nullus comedebat carnes: sed vniuersi viuebant pomis et herbis que terra sponte gignebat. Et hoc a principio mundi vsque diluuiū. Itē Tullius de tusc. questi. dicit quod lacedemonij magis parsimonia quam cibis delectātur. huius testes sunt Xenophon. Theophrastus et pene oēs greci scriptores. Hec de philosophis sufficiant. Secūdo exemplis et verbis sanctorum patriarcharum et prophetarum. Nā sctūs Dauid in ps. dicit. Humiliabā in ieiunio aīam meā. Itē niniuite ieiunio placauerūt deū et orōne. sic et oēs patres ve. testa. vt patet in biblia. Tertio cōmendatur ex verbis et exemplis xpi ac eius discipulorum. Nā xps docuit ieiunare Math. vj. Et ipse ieiunauit quadragin

ta dieb𝇏 ⁊ noctib𝇏 Et apl'i ac discipuli ieiunaue
rũt etiã in dñicis dieb𝇏: vt ait Hiero.lxxvj. dis.
vtinã. ¶ Quarto ex ꝟbis sctõꝝ ⁊ exemplis scȝ
martyꝝ ꝯfessorũq; sancti baptiste.sancti Nico
lai q̇ etiã in cunabulo q̄rtã ⁊ sextã ferias ieiuna
uit. Itẽ Anachoritaꝝ in heremo. erãt eñ mira
ieiunia bine aut trine hebdomade. Itẽ exẽplis
sanctaꝝ ꝟginũ ⁊ viduarũ ac ꝯiugatoꝝ. de qb𝇏
dicere nõ sufficiamus ꝑ singl'a ¶ Deniq; vltimo
suꝑ oĩa dicamus ꝙ altissimus deus cõmen
dauit nobis ieiuniũ in ꝑmis ꝑentib𝇏 in ꝑadiso
q: voluit nõ simplicit᷑ omni cibo vti in ꝑadiso
hoĩes.sed ab aliq̄ scȝ a vetito abstinere: vt ex ab
stinentia amplius mererent᷑. Geñ.iij. O ḡ sacꝝ
o cõmẽdabile ieiuniũ dignũ est vt te amemus.
⁊ cũ sanctis te obseruando ad celũ ꝑueniamus
ꝑ̄stante christo.

¶ Feria tertia post ꝑmã dñicã q̄dragesime. Ser
mo.viij.scȝ de ieiunij obligatione ⁊ ordinatio-
nis fractione.

Cum intrasset
iesus hierosolymã cõmota ẽ vni-
uersa ciuitas. Math.xxj. ⁊ in euã
gelio hodierno.sicut Augꝰ.d᷑ de
doctrina xp̄iana. Oĩs xp̄i actio nr̄a est instru
ctio. Jõ ꝑ hec ꝟba mystice docemur ꝙ cũ xp̄us
dñs intrauerit aĩam ꝑ gr̄am tãq̄ȝ hierosolymã
pacificã q̄ d᷑ ciuitas dei sũmi ⁊ habitaculũ spi
ritussancti: vt docet apl's. tũc vniuersa in suis
virib𝇏 cõmouent᷑ scȝ volũtas ad dei amorẽ. intel
lectus ad dei cognitionẽ ꝑ fidẽ.mẽoria ad bñfi
cioꝝ dei ⁊ passionis recordationẽ. ⁊ vires exte-
riores ad bona oꝑa ⁊ ad corꝑis castigationem
vt spũi subijciat᷑ ꝑ ieiunia ⁊ hmõi. Proinde co
gitemus ꝙ xp̄us dñs intrat ꝑ gr̄am in cordis
nr̄i ciuitatẽ. ⁊ cõmoueamur ad dei laudẽ ⁊ bo-
na oꝑa ꝑ̄sertim ad ieiunia nũc exercenda. sicut
⁊ d᷑ in themate. ꝙ Cũ intrasset iesus ⁊c̃. ptȝ in
euangelio. Itaq; exquo ꝓ his dieb𝇏 de sacro ie
iunio cepimꝰ ꝓsequi.idcirco tria mysteria sub
sequent᷑ notemus ꝓ h̄ ꝰmone declaranda.

¶ Primũ d᷑ obligationis.
Secũdũ d᷑ ordinationis.
Tertium d᷑ violationis.

¶ Circa ꝑmũ de obligatione ieiunij Notan
dũ est ꝙ ieiuniũ cadit sub p̄cepto. vt pȝ ꝑ Rich
in.iiij.di.xv. Et h̄ ꝑmo ꝓpter eccl'ie mandatũ: q̄
statuit sub p̄cepto fidelib𝇏 certis tp̄ib𝇏 ieiunan
dũ. Ideo.xiiij.q.j.c.quisq̄s. Aug.d᷑. Quisq̄s p̄
ceptis nõ obtꝑat reus est ⁊ debitor pene. Hec ⁊
plura ibi. Sed qb𝇏 dieb𝇏 instituit eccl'ia ieiunã
dum fidelib𝇏 sub p̄cepto satis ꝯstare poterit ex
plebanoꝝ ꝓ singl'is hebdomadis denũciatiõe
ideo hic ꝑtranseo causa breuitatis. Scdõq; te-
net᷑ hõ ieiunare ꝓpter emissum votum: qđ obli
gat: puta si q̄s vouit ob passionẽ christi ieiuna
re feria q̄rta vel sexta: vel ob deuotionem beate
ꝟginis sabbato. ⁊ sic de alijs. De hmõi Augꝰ.
Vouere volũtatis est: sed reddere necessitatis.
Siliter si q̄s ex ꝓfessiõe regule sue tenet᷑ ad cer-
ta ieiunia. Tertio tenet᷑ ꝓpter pnĩe iniunctionẽ
ad satisfaciendũ. q: ꝰm Scotũ tenet᷑ hõ obedi-
re licito ꝯfessoris p̄cepto.

¶ Circa secũdũ de ordinatione sunt aliqua
dubia ꝑtractanda: vt sciamus qual'r eccl'ia or-
dinauit obseruari ieiunia. ad que scȝ ex p̄cepto
nos obligauit.

¶ Primo querit᷑ de cibi ⁊ potus qualitate.
Scdõ de sumptionis tꝑalitate.
Tertio de numeri eius q̄ntitate.

¶ Primo inquã querit᷑ qualib𝇏 cibis debet hõ ie
iunare ꝰm ordinationẽ eccl'ie. Ad qđ r̃ndet᷑ ꝰm
Rich. ⁊ cõiter doc. Carnes ꝓhibent᷑ ꝑ̄ncipaliꝰ:
q: esus carniũ fouet cõcupiscentiã carnalẽ a q̄
eccl'ia intendit abstrahere ieiunando. Vñ esus
carniũ semꝑ frangit ieiuniũ. oua aũt ⁊ lactici-
nia interdicunt᷑ inq̄ntũ sunt orta ab aĩalib𝇏 car
nes hñtib𝇏.di.iiij.deniq;. ⁊ ab istis debent ab-
stinere ieeiunãtes ꝰm ꝯsuetudinẽ patrie: q: vt
Hiero.lxxvj.dis.vtinã.dicit. Unaqueq; ꝓuin-
cia abũdat in suo sensu vt morẽ obseruet in ie-
iunijs. ⁊ ꝰm Innocẽtiũ ꝓpter penuriã piscium
in aliqb𝇏 ꝓuincijs ꝯcessus est vsus lacticinioꝝ
⁊ ouoꝝ: excepto ieiunio q̄dragesime: vt d᷑ frat᷑
Angelus. Rich. aũt d᷑ etiã in q̄dragesima vti
posse talib𝇏 vbi est ꝯsuetudo. Sed pisces come
dere ieiunãtib𝇏 ꝯcedit᷑: q: sunt frigidi vt pluri-
mũ.ideo minus fouẽt ꝯcupiscentiã carnis. Itẽ
q: pisces ex aq̄ viuũt.aĩalia aũt ex terra. Aqua
aũt nõ fuit maledicta a deo sed terra q̄ ꝓduxit
fructũ quẽ hõ comedendo peccauit. ḡ ⁊c̃. Item
fructus ⁊ legumina ꝯcedunt᷑ ꝰm Alexã.ideo ꝑ̄
sertim: q: in illis dñat᷑ aqua ⁊ terra q̄ sũt ambe
frigide nature. ⁊ sic nõ sũt incẽtiua. ¶ Pȝ
di.vini potus suꝑ oĩa accendit ad luxuriam
Prouer.xx. Luxuriosa res vinũ. Et ad Eph.v.
Nolite inebriari vino in q̄ est luxuria. Quare ḡ
nõ ꝓhibet᷑ ieiunantib𝇏 potus vini. R̃ndet᷑ ꝰm
Alexã.in.iiij.volu.sũme. ⁊ Rich. ꝙ h̄ factũ est
Primo ꝓpter ꝑiculũ vitandũ transgressionis.
Multi eñ fuissent talis p̄cepti transgressores
Scdõ ꝓpt᷑ letificationẽ: q: ieiuniũ sepe tristiciã
excitat. Vinũ aũt letificat cor hoĩs: vt d᷑ ps̄. iõ
ꝯcedit᷑. Tertio ꝓpt᷑ necessitatẽ digestiõis. Mul
ti eñ hñt stomachũ debilẽ qb𝇏 necessarius est
vsus vini ad digestionẽ ꝑficiẽdã. Vñ ꝰm Tho.
ij.ij.q.cxlix.arti.iij. Nullus potus illicitus ẽ ie-
iunãtib𝇏: nisi ꝑ accidens in certis casib𝇏. Prio
ex voto cũ q̄s se obligauit voto ad ieiunãdũ aq̄
tñ vel ad nõ bibendũ vinũ. Scdõ ex excessu. s.
q̄ñ ꝓpter potus excessum ꝑcipit se hõ inebriari:
tũc tenet᷑ abstinere vel moderare ne ꝑiculo se ex
ponat. Tertio ex scandalo scȝ q̄ñ alij ex h̄ scan-
dalisant᷑. Ro.xiiij. Noli cibo tuo illũ ꝑdere ꝓ quo

xp̄s mortu⁹ est. ꝓpterea ꝓhibitū est ep̄is: clericꝭ ⁊ religiosis tabernas ingredi nisi causa necessi/tatis in ꝑegrinatione. xliiij. dis. Non oportet. Et duobꝫ sequētibꝫ capl'is ibidē. ⁊ sic p̄tꝫ ad q̄situꝫ

¶ Scd̄o q̄rit̄ q̄ t̄pis hora sit assignata scꝫ ad comedendū in ieiunij obſuantia. Rn̄det̄ bre/uiter ſm Alexā. de ales. Rich. ⁊ ꝯcordat Archi di. in. c. solent. de ꝯse. di. j. Aliosqꝫ ꝙ cōis ꝯsuetu do seq̄nda est q̄ cōiter tenet horā nonā. sꝫ h̄ nō ē in p̄cepto vel necessitatis. q: hora nona h̄ꝫ ma/gnā latitudinē determinatā ſm grossam extēa/tionē scꝫ post sextā postq̄ꝫ satis ꝑuo residuo t̄ꝑe nona occurrit dicenda in q̄ cibꝫ ſm institutiōꝫ eccl'ie sumēdus est scꝫ die ieiunij: vt dicit frater Angelus de clauasio. Et hec hora nona ꝯuenient̄ determinat̄ ieiunantibꝫ: vt sic de alijs diebꝫ ali/quā afflictionē sentientes xp̄o cōpatiant̄. Nam xp̄i passio cōpleta fuit hora nona qn̄ inclinato capite emisit sp̄m. Vn̄ ſm Alex. ⁊ frēm Angelū Si q̄s ante statutā horā comedit in die ieiunij etiā si ꝑ spaciū notabile p̄ueniat: nō frāgit ieiu/niū: nō peccat mortal'r nisi faceret in fraudē ie/iunij. Si āt ex causa rōnabili faceret nullū pec/catū esset. puta vel causa itineris aggrediēdi: vł q̄nq̄ꝫ religiosi ita mane surrexerīt: ⁊ adeo fatiga ti sūt ꝙ oportꝫ anticipare horā. ꝙ si q̄s differret comedere in die ieiunij post meridiem augeret meritū suꝑerogando. Nā apud nos ꝯsuetudo cōis tenet circa meridiē. g̊ ⁊c̄. R.

¶ Tertio q̄/rit̄ q̄tiens licitū sit comedere vel bibere in ieiu/nali die. Ad q̄d cōiter ꝓ regula ponūt doctores ꝙ semel tantūmō in die comedendū est: sed plu ries bibere in die quēcūqꝫ potū vel aquā licitū est. Rō Alexan. ⁊ Tho. ij. ij. q. cxlvij. Et in. iiij. q: potus sumit̄ magꝭ ad alterationē corꝑis ⁊ di/gestionē ciboꝝ q̄ꝫ ad nutritiōꝫ: licꝫ aliq̄ mō nu triat. ꝓptereaq̄ꝫuis imoderate bibētes sicut etiā imoderate comedētes in vnica refectōe: p̄nt pec care: ⁊ meritū ieiunij ꝑdere: t̄n eccl'ia nō ꝓhibet pluries extra horā comestiōis etiā bibere. Sed q̄m eccl'ia nō potuit determinare q̄ntitatē pon deris vel molis in sumendo cibo: q: quod vni est multū alteri hoī ē modicū. ⁊ ecōuerso. ideo determiauit q̄ntitatē vicissitudinis. h̄ est sel' in die ieiunij comedere. tū vt sic ieiunans differat ab alijs nō ieiunātibꝫ q̄ pluries comedere solēt in die. Tū q: sic xp̄iana religio differre ōndit̄ ⁊ p̄cellere ritū paganismi. Nā Aug. lib. de v̄a reli gione d̄r. Omis religio ōis secta h̄ꝫ sua sacrifi/cia suos sacerdotes suaqꝫ ieiūia. sꝫ sacrificia re/ligionis xp̄iane p̄cellūt om̄ia alia. ergo ⁊ ieiu/nia debent p̄cellere ieiunia aliaꝝ sectaꝝ. Exēpli grā saraceni ⁊ turci ⁊ h̄mōi ieiunāt vsqꝫ ad sero q̄ viderint stellā. ⁊ tandē in nocte tota ingurgi/tant se: ⁊ plura carnalia faciūt. Deniqꝫ sic statu tū est. tū etiā q: in die vel etiā nocte pl'ies come/dere: ad brutalē naturā accedit magis q̄ꝫ ad rō nalē: sicut ⁊ in ꝑadiso hō semel saltē in die come disset. g̊ ⁊c̄.

¶ Exemplū narrat̄ ad id ꝙ q̄dam in heremo cū pl'ies comederet de radicibꝫ ⁊ herbꝭ vel pane in die q̄tienscūqꝫ sibi placeret: venit ad eū angel⁹ ⁊ salutauit eū dicēs sic. Aue brutū: ⁊ disparuit. ille hui⁹ rōnē cogitare cepit ⁊ ꝓposuit vt t̄m̄mō bis in die comederet. Et iteꝝ veniens angelus salutauit eū dicēs Aue homūcio. tan/dē cū cepit semel comedere t̄m̄mō in die angel⁹ eū salutauit dicēs. Aue angelice hō. De ꝑtinen/tibꝫ ad hāc q̄stione plura ꝓseq̄mur tertio arti. subsequenti. ¶

¶ Circa tertiū de ieiunij violatione vł fractiōe q̄rit̄ q̄bꝫ modis violat̄ vel frangit̄ eccl'iasticum ieiuniū. ad q̄d rn̄det̄ ſm doct̄. theolo. ⁊ canoni stas. recolligēdo ꝙ p̄cipue q̄ttuor modis viola tur vel frangit̄ eccl'ie ieiuniū. ¶ Primo q̄dē ni/miū de cibo q̄ꝫuis sel' sumēdo. Vn̄ Rich. in. iiij d̄r: ꝙ q̄ diebꝫ ieiunioꝝ sel' dūtaxat tātū comedit q̄ntū actu du-bꝫ vicibꝫ comederet q̄ꝫuis lr̄as statuti ſuet: nō t̄n ei⁹ itentōi obedit. nec meritā ieiunij acq̄rit. Nā. C. de legi. l. nō dubiū d̄r. Nō dubiū est in legē cōmittere eū q̄ v̄ba legis am/plexus ꝯtra legis nitit̄ volūtatē. Exemplū ſm Aureolū. Quid aliud est dare ventri denariuꝫ vnū q̄ꝫ duos obolos. ¶ Scd̄o iterdicta in cibū accipiēdo scꝫ carnes ⁊ h̄mōi. vt s̄. patuit. ¶ Ter tio numerū dieꝝ nō adimplēdo vt pl'es faciūt ieiunando in q̄dragesima t̄m̄ tres dies in heb/domada vł quattuor. Talibꝫ q̄ꝫuis melius sit aliquid facere q̄ꝫ nihil. t̄n vt Aug. in sermone di cit de quadragesima ꝙ totam quadragesimaꝫ integro numero debemus ieiunare quotidia/nis ieiunijs. vt si quis vnā diē p̄termiserit totā quadragesimā violauerit ⁊ fructū amiserit ma gni laboris ꝓpter cibum modici t̄pis. Hec ille.

¶ Quarto ieiuniū ecclesie violat̄ pluries in die q̄ꝫ semel comedendo: vt iam patuit ex p̄cedenti bus. Proinde q̄ in mane vel sero comedunt in die ieiunij electuaria vel fructus vel etiā morsel lum panis ⁊c̄. in fraudē ieiunij violat̄ ieiuniū. Secus si talia sumant ꝑ modū medicine. vt di cemus ſmone. x. D. Et hic ꝑtranseo amore bre/uitatis. Rogemus ergo dn̄m iesum vt det no/bis grām bene ieiunandi ⁊ penitendi: quaten⁹ vitam eternam possimus ꝓmereri Amen.

¶ Notare volo ꝙ ꝓ istis ſmonibꝫ quadragesi malibꝫ q̄ꝫuis ꝓ singulis possint alia themata ꝓpriora cōuenientius assignari. Verūtamē ego ꝓ vnoquoqꝫ ſmone statui thema accipe ex sa/cro talis diei euangelio assignato iuxta moreꝫ ordinarij romani in missali. co ꝙ deuotio po/puli huius exposcit ⁊ delectat̄ audire ex euange lio aliquid vel saltem textualiter.

¶ Feria quarta post p̄mam dn̄icam Sermo. ix. videlicet de trāsgressione damnabili ieiunij sacri ⁊ excusatione.

Feria .IIII. post dominicā primā

Extendēs iesus manū in discipulos suos dixit. Ecce mater mea ⁊ frēs mei Mat. xij. ⁊ in euāgelio hodierno. Quibus vbis ⁊ seq̄ntib⁹ ostendit dn̄s iesus maximā charitatē erga oīs xp̄ianos fideles. Nam sm̄ Hiero. oēs xp̄anos designauit xp̄s p discipulos. quia oīs q̄ faciūt dei voluntatē: peccata. scȝ cauendo: p̄cepta implendo ⁊ penitentiaȝ ieiunia ⁊ alia bona opa faciendo christus diligit vt matrē ⁊ fratres: quia tales fide ⁊ amore christū ↄcipiūt in corde sicut mater ⁊ imitant̄ vt fratres. Proinde charissimi faciam⁹ dei voluntatē ieiunando ⁊ deū diligēdo q̄tenus christus extēdat manū in nos dicens Ecce isti mater mea ⁊ frēs ⁊c̄. ¶ Itaq; de ieiunio tractañ. p̄ter p̄dicta notemus adhuc pro s̄mone tria alia mysteria.

¶ Primū mortalis transgressionis.
Secundū d̄r rōnabilis excusatiōis.
Tertiū d̄r dānabilis defraudationis.

¶ Circa p̄mū de mortali peccato trāsgressionis ieiunij q̄runt̄ p̄cipue tria p edificatiōe.

Primo de peccati qualitate.
Secūdo de eius nūerositate.
Tertio de soluendi necessitate.

¶ Primo inq̄ȝ querit̄ qualiter peccent q̄ frangūt ieiunia de p̄cepto eccl'ie: an semp peccent mortaliter. Rn̄det̄ s̄m frēm Angelū de clauā. in summa. Rich. in. iiij. di. xv. aliosq; recolligendo. q̄ exquo statutū eccl'ie de ieiunandis certis dieb⁹ est de iure positiuo. Legislatoris aūt in ↄdēdo ius positiuū. nō est intentio necesse debet vt obliget ad obseruationē hoīes eos q̄ habent legitimā ⁊ rōnabilē causam nō obseruandi illud. Unde extra de obserua. ieiuni. c. ↄsiliū. dicit̄. q̄ legi nō subiacet necessitas. Ideo ad q̄stionē dicendū q̄ qui frangit ieiuniū peccat mortaliter in certis casib⁹: ⁊ nō semp. vicȝ Primo si frangit sine necessitate vel sine rōnabili causa vt cōiter docto. tenent cū glo. in. §. al's autē ea demū. xv. di. Et h̄ si faciat sciēter. Scd̄o si faciat ex cōtemptu solutionē ieiunij. vn̄ Bern. li. ij. de p̄cepto ⁊ dispensatiōe d̄r. Non qualiscūq; mandati (scȝ eccl'ie vel p̄lati) p̄teritio criminalē inobedientiā facit. sed repugnare ⁊ nolle obedire. Tertio si soluat talia ieiunia ex ↄsuetudine. Sic em̄ dicit̄ ↄtemptus interp̄tatiuus ⁊ peccatū mortale s̄m Rich. in q̄dlibeto p̄mo. q. xix. Preter hec est veniale. ¶ Scd̄o querit̄ vtrū hō frangens ieiuniū toties peccat mortaliter quoties comedit in die ieiunij sine causa rōnabili. Respondet̄ s̄m Durandū in. iiij. ⁊ frēm Angelum sup. q̄ nō peccat mortaliter p̄terq; semel in illo die. nisi comedens nouo ↄtemptu mentis pluries comederet: q: tunc totiens peccaret mortaliter. ⁊ hec est cōmunior opinio. Aliter obligaret ad impossibile. q: exquo semel illo die ieiuniū fregit iam nō pōt illo die ieiunare. ⁊ ideo p̄ceptū est sibi factū impossibile. Sed in ieiunio quadragesime si fregerit vno die pōt ⁊ tenet̄ nihilominus ieiunare alijs dieb⁹ singl'is. ⁊ sic q̄t dies obmittit i q̄dragesima tot peccata mortalia cōmittit. Sic ⁊ in q̄ttuor tp̄ib⁹. ergo deb; cōfiteri. ¶ Tertio querit̄ vtrū frangens ieiuniū aliq̄t dieb⁹ teneat̄ tot dies alios p ill' ieiunare. Rn̄det̄ q̄ licȝ tex. de obser. ieiu. c. j. videat̄ velle q̄ sic. tn̄ s̄m fratrē Angelū sup dicendum est p capl'm. ij. ibidē. scȝ de obser. ieiu. q̄ nō tenetur: quia ibi nō imponit̄ frangētib⁹ vt alio die ieiunent: sed penitētie sunt arbitrarie. sicut ⁊ de illo qui dimisit vno die dicere officiū nō tenet̄ illud reassumere. vt no. Inno. c. j. de cele. mis. Et pluribus modis p̄bat hoc frater Angelus. O ḡ hō obserua ieiunia ne pecces ⁊ p̄des aīam tuā.

¶ Circa secūdū de rōnabili excusatione q̄rit̄. Que sunt rōnabiles cause excusantes a ieiunio indicto ab eccl'ia. Rn̄det̄ s̄m Rich. in. iiij. di. xv ar. iij. q. iiij. ⁊ cōmuniter docto. q̄ ↄsone plures ⁊ cause assignant̄. Primo pueri etate existētes. Secūdo senio deficientes. Tertio egrotantes. Quarto mendicitate victitantes. Quinto fuientes. Sexto pegrinantes. Septimo laborantes Octauo impgnate mulieres. Nono nutrices. Decimo vxores. ¶ Primo pueri q: in eis viget calor. ⁊ indigent cibo dupliciter. scȝ ad nutrimētū ⁊ ad augmentū. ideo multa fit ↄsumptio in eis. vnde oportet eos comedere pluries ⁊ freq̄ntius. ideo rōnabiliter a ieiunio excusant̄. Sed vsq; ad quotū annū etatis. cōmunius theologi tenent vsq; ad vigesimū p̄mū annū. put tangit frat̄ Ange. intelligēdo q̄ vsq; ad. xxj. annū licȝ nō teneant̄ ad oīa ieiunia tn̄ bene ad aliqua eis cōmensurāda iuxta augmentū ⁊ ↄprietatē ad dictū annū s̄m Tho. in. iiij. dis. xv. vnde arbitrio boni viri est relinquendū. ¶ Secūdo senes. scȝ nimiū s̄m Rich. ↄpter defectum caloris ⁊ virtutis debilitatē vt ↄfortent̄ in natura. Sed h̄ etiā a quoto anno frater idē Ange. dicit q̄ licȝ aliqui dixerūt a. lx. anno. tn̄ arbitrio boni viri ⁊ ↄscientie est relinquendū. q: alij putāt post septuagesimū annū. ¶ Tertio egrotantes q: ad sanitatē plus ↄfert pluries sumere q̄ō sel' sumeret: ⁊ sic noceret. ¶ Quarto mendicādo victitantes. vicȝ q̄n cibū necessariū sufficient̄ hrē p vnius comestionis hora nō possunt. ¶ Quinto fuientes. s. ad mensam nobiliū aut religiosorū. vel legentes q̄ aliquid p̄libant. ne scȝ deficiant in legendo vel seruiēdo s̄m Rodoneñ. si h̄ faciāt positis mēsis vel pan̄ ante. ita q̄ ↄtinuatio tp̄is dici debeat vna mēsa nō soluit sic ieiuniū sed excusant̄. Siliter illi q̄ iam incepto prādio vadūt portare vinū vl' encenniū ad vicinū vel aliquid aliud faciūt ⁊ redeūt ad ↄficiendaȝ comestionē excusant̄ s̄m frēm Ange. ¶ Sexto

Quarta
De ieiunio
do q̄lr peccant q̄ frangunt ieiunia

pegrinātes.s.si simul cū pegrinatione ieiunare nō pōt.nec cōmode differri pōt tp̄s.z ſm Tho. deberet h̄ fieri cū dispēsatione supioris. Idē dt frater Ange.de q̄cūqz alia bona opatiōe: puta obedientia plati:pdicatiōe.pfessionū auditiōe z hmōi.ar.c.nō mediocriter.de pse. di.v. Septimo laborātes.h̄ est q̄ui labore victū necessariū q̄rētes.q scz cū ieiunio nō p̄nt cōmode opari siliter z itinerantes z hmōi ſm frēm Ange. Tn̄ vt Rich.dt.debēt si assit facultas a suo sacerdote petere dispensatiōē in talib9.z ille dz pcedere. Aduerte tn̄ q intētio maioris lucri nō excusat ſm Asteranū. Octauo impgnate mlieres.qz tales psueuerūt hr̄e varios appetitus cibor̄ q̄bus nisi satisfacerēt posset esse piculū sui vel fetus. Vn̄ ſm Rodoneñ.tales imo tenenť soluere ieiuniū. Nono nutrices qz debēt cape cibū p se z p puero alendo. Decimo vxores.scz quādo phibenť a viris excusanť in ieiunijs voluntarijs:sed nō a ieiunijs indictis ab eccl'ia.xxxiij q.vlti.manifestū.tn̄ qñ pter scandalū viri non posset obuiari sacerdos prius vel pfessor pōt dispēsare cū talib9.qz p̄ceptū iuris positiui nō obligat quē cū scandalo:vt pbat frať Angel9.

Z Circa tertiū de dānabili fraude ieiunij aduertedū q in ieiunio pōt qs fraudē facere. Primo gulā mortalē cōmittendo vt in p̄cedentib9 patuit. Scōo cibū phibitū sumēdo sicut pser tim faciūt aliqui castores z hmōi comedendo.

Queriť ergo vtrū in die ieiunij liceat comedere beueros seu castores. Aliqui dicūt q nō. sed verius ſm Guilh. durādi in rōnali lib.vj. rñdeť sic di. Quidaz pisces sunt hn̄tes ex vna pte formā q̄drupedū.z ex altera formā pisciū sicut ēst beuer.z hmōi in ieiunio pōt comedi tm̄mō ex ea pte q̄ piscis videť.ex alia vo pte nō.cōcordat katholicon. Rō qz cū sit aīal monstruosum ſm pħm.g̃ ex ea pte q̄ est piscis veraciť nō phibeť. Uerūtn̄ si qs comederet pedes eiusdē eo q natat peccaret:qz nō licz comedere: sic nec pedes aucarū z auiū natantiū. Nā nullus piscis est pedatus. Cauda tn̄:qz piscis est: pōt comedi.licz pter deliciositatē meritū ieiunij attenuet. Tertio fraudē facit ieiunio quis pl'ies comedendo siue publice siue occulte. Et q dānabile sit:exemplu3 legimus in dyalogo Grego. de q̄dā monacho q̄ sanctus putabať z ad extremū ductus fratrib9 tremēs dixit. Qñ me ieiunare credebatis occulte comedebā:z ecce nunc datus sum draconi ad deuorādū:q cauda sua pedes meos colligauit.caput aūt suū imittens in os meū sp̄m ebibit.z statim mortuus est sine penitentia. O ergo dei iudicia. Rogemus christum zc.

Feria quinta post primam dn̄icam Sermo decimus de sanctitate ieiunij obseruāda z fructibus eius.

Illa venit et adorauit eū.s.iesum dicens. Dn̄e adiuua me Math.xv.z in euangelio hodierno. Quicūqz vult vt a dn̄o iesu adiuueť ad psequēdā salutē eternā.oportet vt ad ip̄m accedat s.p verā fidē z pniam ac bona opa z ip̄m hūil'r adoret z auxiliū postulet:in hūiliatōe cordis se indignū reputādo.vtpote pctōrē dei inimicu3. Itē cū h̄ in hūili oris pfessiōe.z insup in hūiliatione corpis q̄ potissime fit p ieiuniū p qd caro in seruitutē redigiť:vt dicit apl'us.j.Cor.ix. Et deo sacrificiū sanctū viuū z deo placitū reddiť. Ro.xij. Ideoqz in exemplū nobis poniť hodie mulier chananea que venit ad christū z magna hūilitate supplicauit pseueranť vt xp̄s filiā suā a demonio liberaret. z sic a christo salutem obtinuit:vt ptz in euāgelica historia hodierna. Itaqz de ieiunio sacro p qd pmeremur christi auxiliū ad salutē pter ea q̄ in p̄cedētib9 ſmonib9 egimus tria adhuc mysteria p isto ſmone declarabimus.

Primū dz sanctificationis.
Scōm dz inuiolationis.
Tertiū dz fructificationis.

A Circa pmū de sanctificatiōe ieiunij ad qd nos scriptura hortať Johel.ij.dicēs. Canite tuba in syon.s.laudādo deū. Et sequiť. Sanctificate ieiuniū. id est sanctū facite vt sit deo gratū

Queriť ergo quō debeat hō sanctificare ieiuniū suū vt sit deo gratū sacrificiū z meritoriū p mior̄ celestiū. Ad qd rñdeť recolligēdo ſm scripturas z doctores q ad sanctificandū ieiuniū requiruť p̄cipue pditiōes qnqz q̄ sunt scz.

Primo vt fiat sancta intentiōe.
Scōo vt fiat sancta cautione.
Tertio vt fiat sancta associatione.
Quarto vt fiat sancta discretione.
Quinto vt fiat sancta inuiolatione.

Primo inquā vt ieiuniū fiat sancta intentione scz p deo z p v̄tuť exercitio z p salute:nō aūt p vana gl'ia vel hypocrisi z hmōi. Vn̄ Matt.vj. xp̄s dicit Cū ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes zc. Et infra. Amē dico vobis recepert mercedē zc. Nā tale ieiuniū nō reputať sanctū sed iniquū.qz vt Hiero.ait. Simulata sanctitas nō est sanctitas sed duplex iniq̄tas. Cū qz talis in seipo nequā est.tū qz opať nequiť querendo vanā gl'iam ab hoib9 p ieiuniū z hmōi.

Scōo reqriť vt ieiuniū fiat sancta cautiōe.h̄ est sine om̄is peccati mortalis inqnatione:qz si pctm̄ nō caueť ieiuniū nō mereť celeste p̄mium

Queriť ḡ vtr̄ ieiuniū factum in pctō mortali valeat aliqd. Ad qd rñdet frater ange.in sūma q valet ad pl'a pter que etiā in peccato non est obmittendū. Primo valet ad obediētiā mādati.z sic pcti noui euitatiōe3 qd hō incurreret qñ ieiuniū ē p̄ceptū ab eccl'ia vel ex voto z pnia zc.

Ieiunium

Modus quo dz sanctificari ieiunium

De ieiunio quod fit in mortali

BIBLIOTEKA im. Zielińskich TNP

si eīm tale ieiuniū nō faceret peccaret p inobediētiā. Scđo valet nihilominus etiam in pctō ad corporis maceratiōez. Tertio valet ad pl'a alia ad q valēt opa in pctō mortali facta. scz ad bōa tpalia assequēda z mala euitanda z hmōi. sed nō valent ad ꝯsequēda p̄mia vite eterne directe ideoqz melius est vt talis ꝯterat z sic ieiunet.

¶ Tertio requirit vt ieiuniū fiat cū sancta associatiōe. vicz elemosyne z orōnis. Thob. xij. Bona est elemosyna cuz ieiunio z orōne magis q̄ thesauros auri ꝯdere zc. ¶ Sed di. quod hoꝝ sit melius facere qn̄ simul elemosynā cū ieiunio nō posset qs facere. Rn̄det Origenes in omel' sup euāgel'. Cū ieiunatis Nolite fieri zc. dicēs sic. Bonū est ieiunare fratres: sed melius est elemosynā dare. si aliqs vtrūqz pōt duo bōa sunt. si vero nō pōt: melius est elemosynā dare. Et si possibilitas nō fuerit ieiunādi sufficit sibi elemosyna. Ieiuniū vo sine elemosyna nō sufficit dū vtrūqz pōt. Si aūt forte aliquis ita pauper est vt nō habeat qd tribuat: illi sufficit bōa voluntas. ¶ Quarto vt fiat sancta discretione vt scz nec abstinētia sit nimia: put patuit smōe. vij. K. Nec etiā comestio z potatio sit nimia sz moderatā teneat mensurā sm rōnē. ¶ Sed si q̄rat: q̄ntū debeat qs ieiunās comedere z bibere Ad id Bonauētu. lib. de pf. relig. rn̄det dicens. q de h certa regula dari nō pōt. Doctn̄ inquit obseruandū est q nō comedat qs tantū vt post comestiōz orare vl' de dō cogitare nō possit. nec tā modicū q laborare negat. Hec ille. ¶ Ultio vt fiat sancta inuiolatōe. h est vt ieiuniū nō violetur aliquo mō. Et de mōis violatiōis egim⁹ smōe. viij. S. ¶ Circa h tn̄ aliq̄ q̄stiones sunt tractande qs ꝯsequemur in subseq̄nti articulo smonis. O ḡ hō disce ieiuniū tuū sanctificare.

¶ Circa scđm dū ḡ de ieiunio inuiolato z sctificato q̄stiones aliquas tractemus. ¶ Prima q̄stio vtrū gula frangat vel violet ieiuniū sacrū. Ad qd rn̄det sm Rich. q ieiunium est triplex. Unū ab iniq̄tatibꝫ abstinere. z h frangit p q̄dlibet mortale pctm̄. Aliud est actus virtutis abstinentie. z hec est refectio q̄tidiana satietatē fugiens. de ꝯse. di. v. sint tibi zc. Et h frangit p gulam mortalē: sed nō p venialē. Nam vt Aug. de bono ꝯiugali dicit. Non ois gula ē pctm̄ mortale: sed veniale licz minuat meritū: tn̄ nō frangit oino sicut facit pctm̄ mortale. Tertiū est ieiuniū ex institutiōe eccl'ie: z h licz p gulā mortalē pdat meritū abstinentie q̄ ad celeste p̄miū: tn̄ specialius frangit z violat comedēdo cibos interdictos ieiunantibꝫ. scz carnes vel oua: vt patuit smone. viij. O. Itē frangit etiā nimis notabiliter horā comedendi determinatā ab ecclesia sine causa rōnabili p̄ueniēdo. Et deniqz frāgit comedendo plus q̄ sel'. Hec Rich. sup. iiij. dis. xv. ¶ Scđa ḡ questio est vtrū in die ieiunij comedere mane vel sero electuaria aut huiusmodi vel fructus: aut etiam morsellū panis violet sanctum ieiuniū. Ad qd rn̄det sm fratrē Angelū in sūma q licz varie fuerint opiniones z aliqui dixerint q sola electuaria confecta: qz z hmōi medicinalia possint licite comedi. tn̄ moderni tenēt doctores ꝓ generali regula: q q̄cq̄d p̄ter interdicta cibaria extra horā vnice comestionis sumit intentiōe comedētis ordināte ad medicinā potius q̄ ad cibū p̄ncipal'r in modica q̄ntitate nō frangit sanctū ieiuniū. licet illud nutriat aliqualit. Exempli grā. qz indigens potu z timēs ne dilauet stomachū z sic noceat sumit aliquid: siue illud sit electuariū siue panis etiā: vel fructus aut amigdala nuces: z quicq̄d aliud hmōi qd sumit p modū medicine ꝓ euitando nocumento potius nō frangeret ieiuniū. qz eccl'ia nō intendit talia ꝓhibere. ¶ Tertia q̄stio vtrū qs talia p̄dicta sumēs ad delectatiōez frāgat ieiuniū. rn̄det sm doc. q q̄uis posset meritū ieiunij minorare. nō tn̄ p̄ceptū eccl'ie de ieiunādo frangeret moderate sumptū intentiōe bona vel medicine. nisi sumeret in fraudē ieiunij vel statuti eccl'ie scz in magna q̄ntitate ad extinguēdū famē in toto vel in pte tūc frangeret ieiuniū sanctū. Hec patent ex dictaminibꝫ Tho. Rich. Pet. de pal'. ¶ Quarta q̄stio vtꝝ ebrietas frangat sanctū ieiuniū. Rn̄det sm Rich. vbi s. q qn̄ est pctm̄ mortale: frangit eo mō q̄ sup dictū est de gula: z pōt hō plus peccare seipm inebriādo q̄ si frangeret tn̄ simpl'r ieiuniū. Hec Rich.

¶ Circa tertiū de fructibꝫ sacri ieiunij. Aduertendū q sacrum ieiuniū ꝯfert hoi fructus salubres multiplices qs breuiter tangens Grego. in p̄fatione dicit. Qui corpali ieiunio vicia cōprimis mentē eleuas: virtutē largiris z p̄mia. per xp̄m dn̄m nr̄m. Ut aūt clari⁹ hec ꝓsequamur notabimus sacri ieiunij fructus p̄cipue septez. ¶ Primus fructus dr̄ p̄teritoꝝ pctōꝝ satisfactio. Nā sm doc. in. iiij. ieiuniū ponit vna ps satisfactionis. ¶ Scđs dr̄ vicioꝝ rep̄ssio. vt dicit Greg. s. exemplū de Eua q̄ q̄diu abstinēs fuit in padiso: ꝑmansit in v̄ginali innocentia. sz dū ꝯsensit gule pctm̄ incurrit. ¶ Tertius dr̄ futuroꝝ pctōꝝ ꝓseruatio. qz p ieiuniū corpus domat z sp̄ui subijcit. z sic a pctis cauet. j. Cor. ix. Castigo corpus meū z in s̄uitutē redigo ne zc. O q̄ multi dicūt nō possū cauere pctm̄ ꝯsuetū. s3 tales aduertāt q nō est castrū tā forte qd expugnari nō possit si victualia eidē subtrahantur: sic si hō corpori gulam subtrahit expugnabit z vincet illō ieiunio. Jō Amb. Nullū est tā grande pctm̄ qd ieiunio nō expurgetur. ¶ Quartus dr̄ infirmitatū sanificatio. Ecci. xxxvij. In multis escis nō deerit infirmitas. q vo abstinēs ē adijciet vitā. Galienus etiā dt. Abstinētia est sūma medicina. ¶ Exemplū in vitaspatꝝ de q̄dā diuite q nō poterat curari medicina. sed postq̄ factus ē monachus sanatus ē. Interrogatusq̄

a q̄dam amico q̄s eū curasset. Rn̄dit. Fames ꝛ faba. ¶ Quintus dr̄ mentis illūinatio: vt dicit Greg. in p̄fa. s̄. Vn̄ Moyses ieiunādo meruit accipe legē illūinantē p̄p̄l'm. Et sic ieiunātibꝫ di scipulis ꝛ orantibꝫ misit sp̄m s̄c̄tm̄ illūinantem ¶ Sextus dr̄ demonū effugatio Matth. xvij. Hoc genus demonioꝝ nō eijcit̄ nisi in orōne ꝛ ieiunio. Nā sicut fames expellit lupū de nemore. sic ieiuniū diabolū. ¶ Septimus dr̄ operū mirādoꝝ in oībꝫ ꝑpetratio. Vn̄ Amb. lib. de ieiunio. Magna est ieiunij v̄tus. Helias ieiun⁹ clausit celū. Ieiunus filiū vidue ab inferis resuscitauit. Ieiunus pluuias deposuit. Ieiunus ignē de celo eduxit. Ieiunus raptus est in paradisuz. ꝛ tanto plus meruit q̄nto amplius ieiunauit. hec ꝛ plura ibi. O ḡ charissimi aduertamus q̄z bonū est ieiunare: tā ad bona corpalia q̄z sp̄ūalia ad meritaq̄z gr̄e in p̄n̄ti: ꝛ gl'ie in futuro ꝓ p̄mio eterno. Rogemus ḡ ꝛc̄.

¶ Feria sexta post p̄mā dn̄icam. Sermo. xj. de pn̄ie impedimentis tribꝫ ꝛ remedijs.

Ecce sanus fct̄us es: iā noli peccare ne deterius tibi aliq̄d ↄtingat. Ioh. v. ꝛ in euāgelio hodierno. Hec verba dixit xp̄s dn̄s hoī q̄. xxxviij annis fuerat infirmus quē sanauit dn̄s iuxta ꝓbaticā piscinā inter multos languidos iacentē. in q̄bꝫ verbis docet oēs penitētes vt caueant a recidiuo peccati postq̄z sūt ꝑ pn̄iam sanati. qꝛ ꝓpter ingratitudinē ḡuiorē penā demerent̄ recidiuantes. vt accipit̄ ex ipsis v̄bis xp̄i in euāgelio. Iō Ecci. xxj. Fili peccasti ne adijcias iterū: sz de p̄stinis dep̄care vt dimittant̄. q̄d p̄t esse aliud thema. ¶ Verū aūt diabolus multos solet impedire ꝛ retrahere a pn̄ia varijs modis ꝛ īpedimētis. ideo in h̄ s̄mone agemus de tribꝫ īpedimētis q̄bꝫ ꝑmaxime solet retrahere m'tos a pn̄ia. ꝛ sic tria mysteria notabim⁹ remedia applicādo

¶ Primū dr̄ error seductiōis.
Secundū dr̄ timor satisfactionis.
Tertiū dr̄ fauor exemplificationis.

¶ Circa p̄mū de errore seductionis Aduertēdū est q̄ diabol⁹ seduc̄ mentes hoīm m'toꝝ ꝑ errorē vanū de p̄destinatōe diuīa. ꝛ recidiuatione in pc̄m̄ ↄsuetudinarie. Nā multi diabolico īstinctu dicūt sic. Quare debeo penitere cū de⁹ me p̄ordinauit vl' ad vitā vel ad dānationē nec p̄t alit̄ fieri q̄z ꝓut de⁹ p̄uidit. ideo si sum ordinatus ad vitā eternā dabit de⁹ gr̄am penitendi q̄n̄ vult saltē in hora mortis. Si aūt sum de nūero reproboꝝ vtiq̄z final'r dānabor. ideo frustra pn̄iam nūc ago ex quo final'r sim casurus. Itē qꝛ inq̄ūt tales etiā sic Ego scio ex ↄsuetudie mea q̄ nō possum cauere a recidiuo peccati: qꝛ adeo assuetus sum q̄ ↄcupiscētia mala statim vincet me. nōne ḡ melius ē mihi nō penitere q̄z p⁹ pn̄iam recidiuādo ḡuius scz dānari. Iuxta illō p̄missum in themate dictuz christi. Ne tibi deterius ↄtingat ꝛc̄. ¶ Sed ad hec repellenda ꝓ remedio sunt ↄsideratiōes tres. Prima de dei ordinatione. qꝛ diuina p̄destinatio ita est a deo p̄disposita vt electi ad eā nō nisi merēdo scz ꝑ pn̄iam ꝛ oꝑa ac p̄cibꝫ ꝑueniāt: vt dr̄ Greg. xxiij. q. iiij. c. obtineri. Vn̄ ↄsidera q̄ in p̄ordinatione dei due sunt sn̄ie late vel ꝓuise. vna q̄ peccator si penituerit saluetur. alia q̄ si peccator nō penituerit damnet̄. Stultus est ergo q̄ sn̄iam mortis eterne dānatōis cū nūc posset: nō vult mutare penitēdo scz in sn̄iam vite eterne ꝛ salutꝭ. Nā ibidē Aug. dr̄. Nouit de⁹ mutare sn̄iam scz dānationis si tu noueris mutare delictū. Ad id exemplū ponit̄ s̄m eundē Aug. xxiij. q. iiij. c. nabuchodonosor. §. Itē q̄ ꝑ ꝓ̄pham. q̄ sicut scimus neminē vltra terminū sibi a deo p̄fixū esse victurū. tn̄ si ↄtingat languor oībꝫ languētibꝫ nō incōgrue medicinā exhibemus. ita licz scimus q̄ soli p̄destinati saluant̄: tn̄ oībꝫ peccantibꝫ adhibenda est correctio ꝛ pn̄ia. ꝛ sic patz q̄ hō debet deponere talē errorē diabolicū ꝛ festinant̄ penitere. ¶ Sc̄da ↄsideratio de penitentie accelerate valore: qꝛ q̄nto q̄s festinat pluries etiam cadens resurgere pluries tanto ex h̄ diabolus debilitat̄ ne hoiez illū subiectū tenere possit in seruū ꝑpetuū. tanto etiaz magis deus ꝓuocat̄ vt ↄfortet illū ꝑ gr̄am suā ꝛ tanto plus iustificat̄ saltem in hora mortis ex habitu pn̄ie crebre acquisito. Vn̄ Hiero. ad rusticū mo. de pe. di. iij. §. q̄ aūt. dr̄. Septies ī die cadit iust⁹ ꝛ resurgit si cadit quō iust⁹. si iustus quō cadit. sz iusti vocabulū nō amittit q̄ ꝑ pn̄iam semꝑ resurgit. et nō solū septies sed septuagiessepties delinquēti si ↄuertat̄ ad pn̄iaz peccata donant̄. Hec ibi. O ergo peccator resurgere festina quotiens cadis ¶ Tertia consideratio de p̄iculosa in peccato mansione ꝛ ↄsuetudinis assidua aggrauatione. qꝛ q̄sq̄s q̄nto pluries ꝛ q̄tiens peccat: tanto sibi penas pl'es accumulat. vn̄ Iob. xx. Pluet dn̄s suꝑ eos vim furoris sui. Glo. dicit. q̄t sunt gutte in pluuia: tot dabit dn̄s impio tormēta scz iuxta om̄ia ꝛ singula oꝑa eius. Reuera stultus est q̄ sibi q̄tidie vellet augere cruciatus. Et de h̄ exemplū ponemus in fine huius s̄monis. ¶ Sed di. tn̄ scriptura exp̄sse dr̄. ij. Pet. ij. q̄ refugientes coinq̄nationes scz pc̄toꝝ his rursu implicati facta sunt eis posteriora (inq̄t) deteriora p̄oribꝫ. Et sequit̄. Melius em̄ erat illis nō cognoscere viā iusticie q̄z post agnitionē retrorsum ↄuerti ab eo q̄d traditū est sancto mandato. hec ibi. Videt̄ ḡ melius hoī stare in peccato q̄z penitere nisi sic peniteret q̄ postea nō recidiuet in pc̄m̄: qꝛ ingratitudo aggrauat pc̄m̄ recidiuantis ꝛc̄. ¶ Sed cū sciam me ex ↄsuetudine recidiuare q̄re debeo penitere. Ad h̄ rn̄det̄ s̄m sn̄iaz Scoti in. iiij. di. xxij. aliosq̄z. q̄ nō est ꝓ̄pte 97

rea in peccatis manendū ꝫ melius ē sepius re-
surgere. qꝛ q̄uis pctm̄ subsequēs in recidiuāte
sit grauiori pena puniendū ꝑpter ingratitudi-
nē respectu peccati ṗus cōmissi. ꝛ h̄ mō intelli-
gendū est ꝙ posteriora facta sunt deteriora ṗo-
ribus peccatis compando adinuicē ipsa pecca
ta. nihilominus tn̄ peius est in peccato stare rō
nibꝫ supradictis in respectu quo ad hoīem pe-
nitentē: nec ꝯsurgit etiā semꝑ tantus reatus ex
ingratitudine recidiuationis q̄ntus fuit reat⁹
ṗteritoꝝ peccatoꝝ: vt ptꝫ ꝑ Scotū sup̄. vn̄ au-
toritas Pe. p̄dicta intelligenda est faciēdo ꝯpa
tionē peccati posterioris ad pctm̄ ṗus in eodeꝫ
genere peccati vel specie: ꝛ nō quo ad hoīs sta-
tū: quia melius est cognoscere viam iustitie ꝑ
fidem ꝛ pniam: q̄ꝫ oīno nō cognoscere. ꝛ meli⁹
est ex luto peccati crebro exurgere: q̄ꝫ in ip̄o con
tinue iacere. Vn̄ Chris. de cōpunctione dicit ꝙ
humanū est peccare: sed diabolicū est in pctō ꝑ
seuerare. ꝛ sic ptꝫ. O g̈ peccator. o peccatrix noli
negligere: noli in pctō dormitare: ꝫ festina cele
ri⁹ resurgere vt possis dānatōꝫ ꝑpetuā euadere
¶ Circa secundū de timore satisfactionis. Nā
multi errore diabolico decepti dicunt. ego non
possum de peccatis satisfacere tāto labore quo
deberem cū sint peccata mea multa ꝛ magna. ꝛ
sic iuxta ps̄. Illic trepidauerūt timore vbi non
erat timor. Similes leonibꝫ q̄ vt dicit̄ timent
gallū albū eo ꝙ putant in eo esse quendā lapi-
dem noīe albeston. ꝛ similes etiā elephantis q̄
timēt mures: vt hec patēt in exameron Ambro
sij. sicq̄ꝫ tales nō penitent. ¶ Sed ꝯtra hm̄ōi re-
media sunt ꝯsiderationes triplices. ¶ Pria ꝯsi
deratio dicit̄ penitētialis facilitatis. Nā si q̄rat̄
vtrū possit hō facil'r ꝑ pniam de oībꝫ peccatꝭ sa
tisfacere. Rn̄det̄ ſm Tho. in. iiij. dis. xv. ꝙ pius
deus nō exigit ab hoīe peccatore equiualēs vel
equale: hoc est vt q̄ntū malū ꝑ peccatū nocuit:
ꝛ q̄ntum bonū ꝑdidit intantū satisfaciat: quia
hoc est impossibile. Vn̄ ꝓhus. viij. ethicoꝝ dr̄
ꝙ in his honoribꝫ qui sunt ad deū ꝛ ad paren-
tes nō tenet̄ hō ad equiualens sed ad possibile.
Unde nō exigit deus in penitentia ab hoīe nisi
qđ est ſm suaꝫ possibilitatē: quia ad impossibi
le nemo obligat̄. ff. de regu. iurꝭ. l. impossibiliū.
Ideo q̄ꝫ hō q̄ntūcūq̄ꝫ sit magnus peccator po-
terit faciliter satisfacere faciēdo qđ in se est: ꝛ q̄n
tū potest. ꝛ virtus passionis christi supplet qđ
deest. Nam Bern̄. dicit. ꝙ vna gutta sanguinis
christi ṗponderat suꝑ om̄ia peccata totius mū
di. ¶ Secūda ꝯsideratio dr̄ penalis modicitatꝭ
Nam si bene aduertimus: om̄is pena p̄ntis vi
te modica est ꝛ quasi nihil respectu pene future
vt dicit Aug⁹. sicut extrahere capillum vnū de
capite minimus dolor est respectu crurifragij
aut assationis. ¶ Tertia ꝯsideratio ꝯsolabilis
suauitatis quia deus magna ꝯsolatione dele-
ctationē infundit penitentibꝫ sicut ꝓmisit xp̄s
Matth. xj. di. Venite ad me oēs qui laboratis
scꝫ in mundialibꝫ: ꝛ onerati estis scꝫ peccatis: ꝛ
ego reficiam vos. Tollite iugū meū suꝑ vos. s.
iugū penitētie. Jugū eīm meū suaue est: ꝛ onus
meū leue. Chrys. dr̄. O homo penitentiā times:
nihil in ea durū est sed delectationē habet. cum
gustaueris tunc ꝑsenties q̄ꝫ suauis ē sapor ei⁹.
¶ Circa tertiū de fauore exemplificationis.
Nam multos retinet ꝛ impedit a penitentia fa
uor exempli multoꝝ quos vident tā clericos q̄ꝫ
seculares maiores ꝛ minores hoīm: ꝑ abrupta
vicioꝝ currere. ꝛ dicunt. Si illis hoc licet qua-
re nō mihi. Si illi sperāt saluari: quare ego dā-
nabor. ꝛ sic exēplo illoꝝ a penitētia retrahunt̄.
¶ Sed ad hec repellenda notemus tria reme-
dia ꝯsiderationis. ¶ Prima ꝯsideratio de mul
toꝝ damnatione: quia vt christus dr̄ Matth.
vij. Lata via que ducit ad ꝑditionē: multi am-
bulāt ꝑ eā. Unde si tu vides multos currere ad
dānationē: nō debes post eos currere ad igneꝫ
gehenne: sed teip̄m saluare. sicut stultus esset q̄
videns ꝙ alij occidūt se p̄cipitando in ignē ip̄e
similiter faceret. ¶ Secūda de infernali ar
dore. Nam si querat̄ vtrū quāto plures erūt in
inferno tanto damnati habeant ampliorē ꝯso-
lationē ex multitudine societatꝭ. Iuxta illud ꝓ-
uerbiū cōmune. Gaudiū est miseris socios hr̄e
penaꝝ. Ad hec rn̄det Aug⁹. omelia de peniten-
tia. Et habet̄. ij. q. j. c. multi. vbi dr̄ sic. Non que
rant hoīes sibi comites ad supplicia nec gaude
ant: qꝛ pl'es inueniūt sibi similes in culpa. Nā
nō ꝓpterea minus ardebūt: qꝛ cū multis arde-
būt. Hec ibi. ꝛ sic in damnatis fallit ꝓuerbiuꝫ
supradictū: vt dr̄ Aureolus. ¶ Tertia ꝯsidera-
tio de christi passiōe. Nam ideo christus ꝓ no-
bis sanguinē fudit: dolores sustinuit: crucē ba
iulauit: ꝛ in ea mortuus est: vt nobis exempluꝫ
ꝛ incitamentū daret penitentie. sequamur ergo
christum plus q̄ꝫ alios. ¶ Exemplū ad supradi
cta ꝓ finali ponamus ex vit. pa. de sancto Arse
nio q̄ orauit vt sibi opa hoīm reuelaret de⁹. tūc
apparuit ei angelus dicens. Egredere de cella.
Egressus vidit ethiopem ligna cedentem ꝛ fa-
cientē sarcinam grandē quā temptabat leuare
nec poterat. Et ille iterum plura ligna cedens
suꝑaddebat. iterū temptabat leuare. Et tādiu
plura suꝑaddidit ꝙ corruit ꝛ oppressus est sub
onere. Unde angelus exposuit Arsenio dicens
Sic faciunt peccatores: peccata peccatis accu-
mulando: ꝛ sic penas inferni augendo sibi. Ite
rū vidit aliū stantē suꝑ lacum ꝛ aquā haurien
do fundentē in canale ꝑforatū subtus ꝛ effluc-
bat aqua. ꝛ cum vellet vas illud implere sic: nō
poterat. Et angelus ait. Sic sunt multi q̄ licet
bona opent̄: tamen quia a malo non desistunt
vere penitendo euacuant merita. hec sufficiant
Rogemus ergo dominū nostrum iesum chri-
stum ꝛc̄.

¶ Sabbato post pmã dñicam Sermo .xij. de alijs impedimentis penitentie ꝛ remedijs.

AUdientes disci-puli ceciderũt in faciẽ suam ꝛ timue-rũt valde. Matth. xvij. ꝛ in euãgelio hodierno. Sic dr Remigius. Dñs iesus glĩaꝫ sue claritatis in transfiguratiõe ostensurus du-xit illos in montẽ excelsum seorsum vt significa-ret ꝙ q̃ volunt xp̃m in glĩa celesti videre nõ de-bent stare in infimis viciosis voluptatibꝫ mũ-di. sed amore supnoꝝ erigant̃ ad celestes mon-tes ꝑ penitentiã ꝛ virtutes. Unde ꝛ in huiꝰ my-steriũ qñ discipuli viderũt ibi glĩam transfigu-rationis: audientes vocẽ dei patris xp̃o suo fi-lio testimoniũ ꝑhibentis: moꝝ ceciderũt in faci-em suã: qꝛ sancti penitentes ꝛ deũ timentes in faciẽ cadere dicũt̃: q̃si se ante deũ ad pniaꝫ faciẽ-dam ꝓsternentes: sed impij retrorsum fugiẽtes deũ: ꝑ pctm̃ cadũt in ĩfernũ. Hec rm̃ Remigiũ. Et nos ergo charissimi vere penitendo audia-mus xp̃m deũqꝫ patrẽ vocãtẽ ad pniaꝫ ꝛ ꝓster-namur cadẽtes in faciẽ ne in morte cadamꝰ in infernũ impenitẽtes. ideo dr euãgeliũ ꝙ audiẽ-tes discipuli ꝛc. ¶ Itaqꝫ de alijs adhuc impedi-mentis pnie ꝓsequẽdo cũ remedijs tria myste-ria in h̃ s̃mone post p̃dicta declarabimus.

¶ Primũ dr impedimentũ pudoris.
Secundũ dr p̃sumptionis.
Tertium dr desperationis.

¶ Circa pmũ de pudore penitendi. Nã plu-rimi ꝯfundũt̃ pudore verecũdantes penitere ꝛ ꝯfiteri pctã. ꝛ sic retrahunt̃ a pnia. tales sũt pci-pue supbi ꝛ hypocrite q̃ volũt videri boni cum sint omĩ spurcicia pleni: ꝛ sic verecũdant̃ vera-citer ꝯfiteri vel se hũiliare ad pniam. Uñ de pe. di. iij. §. inter hec hircũ. dr Adamãcius. Pigra ꝛ verecũda est pnia q̃ p̃ntũ pudore ꝑmit. Glo. i. repmit̃. Itẽ sunt heu multi q̃ obmittũt facere pniam ꝛ alia bona ne irrideãt̃ a malis vl' alijs hoibꝫ: certuꝫ est em̃ ꝙ displicet malis vita bo-noꝝ. Prouer. xxix. Abominant̃ impij eos q̃ in recta via sunt. verũtñ valde fatui sunt q̃ ne irri-deant̃ a malis ꝓpterea in malo ꝑseuerãt nec pe-nitentiã aggredi curant. Unõ tales ꝓ remedio anime tria debent ꝯsiderare.

¶ Primo assimilationẽ exemplarẽ.
Secũdo rõnem naturalem.
Tertio futurã ꝯfusionem finalẽ.

¶ Primo inquã assimilationẽ exemplarẽ. Nã tu hõ qñ ꝑcipis ꝙ mali vl' quicqꝫ hoies irrident te ꝓ eo ꝙ bonitatẽ facis. cõsidera ꝙ sile est h̃ ac si ceci irriderent eũ q̃ bene videt. aut claudi irride-rent eos q̃ recte ambulãt. aut si laceratis vestibꝫ induti irriderent eos q̃ regio habitu fulgẽt. aut in stercore iacentes irriderẽt eos q̃ mũdos se a stercoꝝ feditatibꝫ s̃uauerũt vel resurgũt ex tali-bus ꝛ se mũdãt. Sed dic mihi o hõ. Nõne stul-tus esset q̃ taliũ ꝛ tales irrisiones curaret intan-tũ vt sibi oculos erueret ne a cecis irrideret̃. aut claudũ se faceret aut amictũ regiũ ꝓijceret. aut se mũdare nollet ob hmõi irrisiones. sic in ꝓpo-sito. ¶ Scdo ꝯsidera rõnẽ naturalẽ. Nã rõ na-turalis dictat ꝙ si nõ erubuisti facere turpe ꝛ ĩ-honestũ: sicut est peccare mortal'r. nõ debes eru-bescere id qd est honestũ ꝛ vtile. Uñ Ber. O in-sania hoĩm nimia. pudet ablui ꝛ nõ pudet inq̃-nari. abstergit̃ caliga ꝛ ꝯtemnit̃ aĩa. Hec ille. O hõ dic mihi. Si tu latrociniũ vel furtũ cõmi-sisses ꝛ in eo crimine dep̃hensus: nõne erubesce-res: certũ est ꝙ sic: nõne petere tibi remitti a iu-dice penã mortis erubesceres certũ est ꝙ nõ. Sic in ꝓposito: nõ debes erubescere penitẽdo remis-sionẽ pcti a deo petere. ¶ Tertio ꝯsidera ꝯfusio-nẽ finalẽ: qꝛ si tu nunc in pnia nõ vis erubescẽ-tiã sufferre corã vno p̃sbytero ĩ ꝯfessiõe faciẽda: heu heu q̃ꝫ maximã ꝯfusionẽ oportebit te susti-nere in finali iudicio corã toto mũdo. qꝛ dñs dr Naũ. iij. Reuelabo pudenda tua ꝛ ostendã gẽ-tibꝫ nuditatẽ tuã ꝛ regnis ignominiã tuaꝫ. Ue tibi miser pctor: qꝛ tunc nõ poterit tibi fieri ali-qua remissio ꝑ illã ꝯfusionẽ. nunc aũt erubescẽ-tia ẽ salutifera in sacra pnia. Elige ḡ tibi qd vis qꝛ vel hic vel in futuro verecũdiã de pctis tuis oportebit te sustinere: hec ḡ cogita.

¶ Circa secũdũ de impedimẽto p̃sumptio-nis Notandũ est ꝙ m'lti a pnia retrahunt̃ ꝛ de-cipiunt̃ ꝑ vane spei p̃sumptionẽ triplicẽ.

¶ Primo ꝑ spem diutius supuiuendi.
Scdo ꝑ spem miam ꝯsequendi.
Tertio ꝑ spem bene moriẽdi.

Primo inqꝫ ꝑ spem diutius supuiuẽdi. Nam vt inquit Cicero lib. de senectute. Nemo est tã se-nex q̃ se nõ putet annũ viuere. Et Hiero. ad Se-rũciã. Nemo est tã fractꝰ viribꝫ ꝛ tã decrepite se-nectutis: vt nõ se putet adhuc annũ posse supui-uere vñ subrepit obliuio ꝯditiõis sue ꝛc. Uerũ-tñ ꝓ remedio tu hõ ꝯsidera: qm̃ q̃cq̃d q̃s cogi-tet vita nr̃a breuis est ꝛ incerta: nec põt esse diu-turna. Iac. iiij. Que est vita nr̃a vapor ad mo-dicũ parẽs: ꝛ deinde exterminabit̃. iõ festinemꝰ ad pniam. Exẽplũ Luc. xij. de diuite cogitante in copia bonoꝝ epulari ꝛ gaudere in ãnos plu-rimos. cui dictũ ẽ. Stulte hac nocte repetẽt a te aiam tuã: ꝛ q̃ ꝯgregasti cuiꝰ erũt. ¶ Scdo retra-hunt̃ a pnia hoies ꝛ decipiũt̃ ꝑ spem ꝯsequẽdi miam a deo ex sola magnitudĩe mie cũ tñ ma-le viuãt. Sed ꝯ h̃ ꝓ remedio ꝯsidera: qꝛ deꝰ nõ minꝰ iustus ẽ q̃ꝫ misericors: vt ait Chrys. Ideo scribit̃ Ecci. v. De ꝓpiciatu pctoꝝ noli ẽe sine me-tu. Et ne dicas. Miseratio dñi magna ẽ. Mul-titudis pctoꝝ meoꝝ miserebit̃. Miscdia em̃ ꝛ ira ab illo cito approximat. ne ḡ tardes ꝯuerti ad dñm. Hec ibi. Augꝰ. in sacra sc̃ptura canonica nõ ĩuenit̃ nisi vnꝰ solus q̃ in fine vere penituerit

scꝫ latro in cruce. Ille vt nullus desperet solus
vt null⁹ ꝓ̄sumat. Hec ille. Tertio mlˈti a pn̄ia
retrahunť ꝑ spem bn̄ moriendi penitēdo i fine
⁊ tota vita male viuūt: tales sine meritis opeꝝ
bonoꝝ sperant saluari. Sꝫ ꝓ remedio ꝯsiderā
dū est ꝙ vt Aug⁹. ſmone de Innocē. dt. Hac
anīaduersione ꝑcutiť pctōr vt moriens obliui
scať sui: q̄ dū viueret oblitus est di. Itē Hiero.
de transitu dt. Uix de centū milibꝫ hoīm quoꝝ
mala fuit vita reperiť vnus q̄ in morte mercať
indulgentiā inuenire. Hec ille. qꝛ talis nō vide
tur veraciter penitere: sed mortis timore: vt ď h̄
latius diximus ſmone. iiij. Exemplū legiť de q̄
dā pn̄iaꝫ ꝓcrastinātē q̄ veniēs ad extremū dixit
eiulando. O cras cras ꝙ̄ꝫ longam restem fecit q̄
supendar scꝫ in inferno.
¶ Circa tertiū de impedimento desperatōis
Nimirū diabolus sic solet pctōrē decipe ꝙ ante
ꝙ̄ꝫ hō peccauit ꝑsuadet sibi ꝙ pctm̄ sit remissi-
bile ꝑ dei misericordiā. ideo qꝫ faciat illď ⁊ post-
ea poterit misericordiā ꝯsequi penitēdo. Sed
postꝙ̄ꝫ hō peccauit pluries: tunc instigat vt hō
desperet de dei misericordia. tū ꝓpter pctōꝝ ma
gnitudinē. tū ꝓpter vicissitudinē. tū ꝓpter multi
tudinē. Sed ꝯtra tria ꝓ remedio sunt ꝯside-
randa. Primo xp̄i passio cu⁹ vnica gutta san-
guinis ꝑponderat pctīs totius mďi ad satisfa-
ciendū. vt dt Bern̄. Un̄ glo. suꝑ illud Job. vj.
Utinā appenderenť pctā mea in statera. Glo. dt
crucis passio ⁊ mors christi plus ponderat ꝙ̄ꝫ
multitudo pctōꝝ suꝑ numerū arene marꝫ. Se
cūdo misericordie dei magnitudo q̄ est infini-
ta adeo ꝙ oēs etiā ex inferno si vellet posset libe
rare: infundendo eis pn̄iam sicut infundit pec
catori p̄mā grām mere gratꝫ; vt ꝓbat hec Rich.
in. iiij. Tertio ꝯsiderāda est desperatiōis gra
uis offensio. qꝛ vt dt Hiero. ⁊ Isiď. suꝑ oīa alia
peccata grauius pctm̄ est desperatio ⁊ plus pu
niť in inferno. Nā ⁊ iudas grau⁹ peccauit de-
spando ꝙ̄ꝫ xp̄m tradendo. Hec ibi. Proinde ēt
si putares te a deo reprobatū ⁊ dānadū: adhuc
n̄ debes desꝑare etiā in hora mortꝫ. ¶ Sꝫ
queriť ꝓ instructione quō hō debeat spem h̄re:
⁊ h̄ etiā in extrema hora mortis. Ad hoc rn̄det
Grego. lib. xxxiij. moraľ. di. In hoīs pectore in-
cessanter debent spes fiducia ⁊ timor simul cō-
iungi. qꝛ incassum miam q̄s sperat si nō etiam
iusticiā formidat. Et incassum iusticiā metuit
si nō etiā de misericordiā cōfidit. Oportet g̊ de
nr̄a infirmitate formidare ⁊ de dei miseratione
ꝯfidere. Hec Grego. Exemplū In castro for-
ti existenti in ꝯfinibꝫ inimicoꝝ: ꝙ̄ꝫuis ꝯfidas ď
fortitudine castri: nunꝙ̄ꝫ tn̄ sic debes ꝓ̄sumere
q̄n custodes adhibeas. Sic in ꝓposito nos qui
ꝯtinue versamur in ꝯfinibꝫ demonū volentiū
castrū aīe nostre occupare: debemus custodie
christi ⁊ beate Marie nos cōmendare. ⁊ in no-
stris viribꝫ minime ꝯfidere. Nam Aug⁹. dt ꝙ
nemo a deo firmať nisi q̄ ex seipso infirmū se re
cognoscit. Sicut legimus ad hec exemplū in li⁹
apū: ⁊ speculo exemploꝝ di. v. exē. cviij. Qꝫ q̄dā
deuotus dum in hora mortis nimis ꝯfidēs in
suis meritis exultaret ꝙ secure transiret ad celū
Ecce in agone cepit flere Interrogatus rn̄dit ꝙ
scꝫ beata virgo sibi apparuit ⁊ admonuit ꝙ fi-
duciā spei cū moderamine timoris h̄ret. ⁊ sic de
beret vltimū diē excipere. Et sic cōpūctus: a fra-
tribꝫ astantibꝫ oꝛonē petiuit vt hec nora sibi di-
mittereť a deo. De hoc miracľo habeť ser. de tpe
xxvj. H. post pentħ. Rogemus ergo dn̄m ⁊c̄.

¶ Dn̄ica. ij. q̄dragesime in mane Sermo. xiij. ď
ꝯtritiōe. Et aduertendū ꝙ ſm ordinariū curie
romanū in hac dn̄ica legiť euāgeliū diei hester
ni. i. sabbati qď est de transfiguratione xp̄i. Sꝫ
in ecclesijs seculariū sacerdotū legiť euāgeliū ꝑ̄
cedentis q̄nte ferie scꝫ de muliere chananea. Jō
thema pōt de vtroqꝫ ꝑ̄dictoꝝ euangelioꝝ acci-
pi sicut placuerit ꝑ̄dicatori.

Accessit iesus et

tetigit eos: dixitqꝫ eis. Surgite noli
te timere ⁊c̄. Matth. xvij. ⁊ in euāge-
lio hodierno. Sicut docet Bern̄. dn̄s iesus qď
semel ⁊ in vno loco corꝑaliter fecit h̄ spūaliter q̄
tidie ad salutē nostrā ꝑ grām facere nō desistit.
Sicut g̊ in trāsfiguratione ex voce patris cele-
stis territos ⁊ ꝓstratos nō deseruit in timore: sꝫ
pie ad eos accessit ⁊ etiā tetigit manu ac ꝯforta
uit di. Surgite nolite timere. q. d. nō est timen-
dū vobis. quia ego salus eterna sum vobiscū.
Sic spūaľr benignus iesus ⁊ nunc accedit ad
cor pctōris qn̄. s. ad vocē dei inuitantis ꝯuertiť
⁊ ad penitendū ꝓsterniť coram iesu veniā petē-
do ⁊ se hūiliando. Nā teste Esa. lvij. dn̄s habi-
tans est cū ꝯtrito ⁊ humili spū vt viuificet spm̄
humiliū ⁊ cor ꝯtritoꝝ. Hec ibi. O vere mira xp̄i
hec dilectio. Itē xp̄us dn̄s iesus nō solū accedit
ad pctōrē sed etiā manu miſcďie illū tangit ad-
iuuādo vt surgat a pctīs: ⁊ ꝯfortādo sua ꝓmis-
siōe vt nō timeat. qꝛ vere penitētibꝫ ꝓmisit xp̄s
regna celoꝝ Matth. iiij. O g̊ charissimi audia
mus q̄d dicit euangeliū. s. Accessit iesus ⁊c̄.
¶ Item ex euāgelio aliď thema accipe. Misere-
re mei dn̄e fili dauid filia mea male a demonio
vexať Matth. xv. ⁊ in euāgelio. In q̄bꝫ verbis
nos exemplo hui⁹ mľieris chananee docemur
quō pctōr ꝯtritus debeat miſcďiam dei inuo-
care. qꝛ p̄mo ꝯsiderando ⁊ allegando xp̄i diui-
nā miſcďiam magnā: cui ꝓpriū est misereri ſm
Bern̄. Jō dt Miserere mei dn̄e. s. deus. Scďo
allegando vel ꝯfitendo xp̄i incarnationē vľ hu
manationē. Jō addit. fili dauid. Tertio pctōꝝ
suoꝝ ꝯfessionē verā. iō addit. filia mea a demo-
nio vexať ſm Rabanū h̄ est: ꝯscia pctō ꝙuatur
Hec ex euāgelio qď legiť hodie i ecclˈijs seclˈariū

¶ Itaq3 postq3 egim⁹ de pnia in gñali: Jā agē-dū restat de ei⁹ pma pte q̄ est ɔtritio. ď qua tria mysteria declarabimus ꝑ hoc ſmone.

¶ Primū ď realis notificationis.
¶ Scōm ď regularis modificationis.
¶ Tertiū ď salutaris reiterationis.

¶ Circa pmū de reali notificatōe Notādū ꝙ valde necessariū ē nobis h̄ nosse qd ſit real'r ꝟa ɔtritio. qꝛ ipſa est ps pma pnie: q̄ ſi nō valuerit nil valebūt pnie cetere ptes. ſc3 ɔfeſſio ꝛ ſatiſfa-ctio. Sic ſi alic⁹ ſtructure fūdamētū male fuerit iactū nil valebit ſupedificata i. eo ſtructura: ſed corruet. vn̄ mgr̄ in. iiij. di. xvj. c. j. ď. In pfectōe pnie tria ſūt ɔſiderāda. ſ. Cōtritio cordis vl' cō-punctio. Cōfeſſio oris. Satiſfactio opis. Nec eſt inqt fructifera pnia vt ſicut trib⁹ mōis deū offēdim⁹ corde: ore: ꝛ ope. ita trib⁹ mōis ſatiſfa ciam⁹. Hec mgr̄ ibi. Quapropt̄ diſcam⁹ agno ſcere qd ſit real'r ɔtritio. ¶ Ad qď rn̄deť ſm Bo nauen. diſ. xvj. lib. iiij. ꝛ Rich. ac Tho. e. li. iiij. diſ. xvij. ar. j. q. j. Et ɔcordit alios doc. ꝙ Contri tio ē dolor volūtarie aſſumptus ꝑ pctis cū ꝓ-poſito ɔfitendi ꝛ ſatiſfaciendi. ¶ Sed vt hec dif finitio magis innoteſcat ſimplicib⁹ hic q̄ritur. Quare talis dolor pnialis ſc3 ꝑ pctis noiať cō tritio. nā h̄ vocabulū q̄re h3. Ad h̄ nota ſm eoſ-dem pdictos doc. vbi ſ. ꝙ ſicut in materialib⁹ durū ď illud qď nō cedit tactui ꝑ phm. iiij. me theoꝝ. Frangi aūt ď aliqd dū diuidiť in ptes mag̃s. ſ3 ď cōminui vl' ɔteri qn̄ redigiť in ptes puas ꝛ minutas vt q̄ſi annihileť. Sic metha-phorice cor hois dup ď eſſe qn̄ diuine inſpira tioni q̄ſi manui tāgenti nō cedit. ſed obuiat. h̄ ē dū in affectu peccandi dure pmanet. Sed qn̄ hois cor reſipiſcere incipit a pctis frangi ď per attritionē. Qn̄ aūt intātū q̄s ɔterit in ſe affectū peccati: ita vt volūtas peccādi in eo pfecte ꝛ to-taliter deſtruať ꝛ ab eo recedat: tunc ɔtritio ď. Et ſic pat3 ſm Franciſcū maro. ꝛ alios ꝙ attri-tio differt ab ipſa ɔtritione. qꝛ attritio eſt dolor impfectus. ꝛ qꝛ eſt ſine gr̄a gratūfaciēte. Contri tio ꝟo eſt dolor pfectus ꝛ cū gratia gratūfaciē-te. lic3 ɔtritio ꝛ attritio material'r idē ſint. Sic eñi lux aurore incipit mane: ſic in hoīe attritio: q̄ creſcendo fit ɔtritio q̄ſi lux ipſa meridiei ꝛ ꝑ-fecte diei. lic3 material'r ſint idem. Exempli gr̄a. Unus magnus pctor deo inſpirante incipit ſe recognoſcere de pctis ꝛ dolere: ſed nōdū h3 pfe-ctū ꝓpoſitū deſerēdi pctm̄: talis attritus ē. Qn̄ aūt talis pfectius dolet: adeo ꝙ oīno vult abſti nere a pctō: ɔfiteri: ꝛ cauſas pctoꝝ excidere. pu-ta meretricē a ſe abijcere. aliena reſtituere. irā de ponere ꝛ hmōi. iam ɔtritus ē. Ex qb⁹ pt3 ꝙ ad verā ɔtritioē3 q̄ttuor reqrūť q̄ ſi vnū tm̄mō de fuerit: ꝟa ɔtritio nō erit. Primū ē dolor ɔteriti pcti. Scōm ē ꝓpoſitū de cetero cauēdi. Tertiū ē ꝓpoſitū ꝟe ɔfitēdi. Quartū ē ꝓpoſitū iuxta poſſe ſatiſfaciēdi. Et de his clari⁹ agem⁹ in ſeq̄ntib⁹.

¶ Circa ſecūdū de regl'ari mō ɔtritōis notā de ſunt quatuor regule pcipue.

¶ Prima de mō nō volēdi.
¶ Scda de mō deteſtandi.
¶ Tertia de mō dolendi.
¶ Quarta de mō ꝓpoſitū hn̄di.

¶ Pria regula ꝙ hō ɔtritus ꝟe: ď velle pctm̄ nō feciſſe. ꝛ ꝙ fecit diſplicere: vt poniť ſm Scotū ꝛ doc. ¶ S3 di. Quō pōt hoī diſplicere ꝛ nolle qď iā pteritū ē: cū illud nō pōt nō eſſe. Nā pteritu3 nō eſſe pteritū implicat ɔtradictione3 ſm phm. ij. Perihermenias. Stultū eñi eſt nolle qď nō pōt non ee. S3 ad h̄ rn̄deť ſm Tho. in. iiij. di. xiiij. ar. j. q. vj. in ſolutione argumēti. ꝙ q̄uis volūtas cō pleta in ipō penitēte nō ſit abſolute de impoſſi-bili. eſt tn̄ de ipō ꝛ ď fieri volūtas ɔditionata. Vellemus eñi ſi eſſet poſſibile ꝙ h̄ nō fuiſſet. ꝛ h̄ ſufficit. Hec ibi. ¶ Secūda regula. ꝙ hoī cō-trito ꝟe: ſi nō pōt dolere de h̄ qď fecit: ſufficit de teſtari ꝙ illud inordinate ɔ̄ legē dei fecit ꝛ offen dit. ¶ Nā querere poſſes. Quō hō q̄ nō pt̄ pctm̄ dolere eo ꝙ exinde vtilitatē habuit vel cō ſecutus ē poſſit eſſe in ſtatu ſalut'. Exempli gr̄a Jō non dolet. qꝛ ex adulterio filiū generauit q̄ magn⁹ ꝛ potēs vl' ſciētificus ꝑ tota ꝓuincia vl' eccl'ia poſtea vtil' effect⁹ ē. Uel ſi q̄s ex rapina di tatus ē q̄ſtū faciēdo p rapta bōa ꝛ iā reſtituere pt̄ ꝛ ſe ac ſuos ſuſtētare. ꝛ nō dolet ꝙ rapuerat: qm̄ ex h̄ ditat⁹ ē. Rn̄deť ſm Hen. de gandauo in q̄dlibeto. ꝙ circa pctm̄ pn̄t cōſiderari tria. Primo ſuba actus pcti. Scdo aliqď bonū qď euenit ex pctō. puta filiū gn̄auit ex adulterio: vt dictū ē ꝛ hmōi. Tertio iordiatio act⁹ ipi⁹. ſ. ꝙ ɔ̄ legē dei factū ē tale. Nō aūt teneť dolere ſolū de iordinatōe act⁹ eo ꝙ deū offendit ɔ̄ ei⁹ legē faciē do. Jōq3 lic3 hō nō poſſit dolere de delectatiōe quā habuit in actu pcti vl' de ſuba illi⁹ act⁹. aut etiā de bono ſecuto puta de filio gn̄ato ꝛ hmōi. Nihilomin⁹ tal' pt̄ ſaluari ſi doleat ꝙ talē dele-ctatōē ꝛ filiū ſeu aliā vtilitatē habuit ex inordia to mō ꝛ cū offenſa dei. Et h̄ dolere ſuffic̄ ad ɔtri tiō3 ſaluificā. ¶ Tertia regl'a. ꝙ ad verā ɔtritō3 nō neceſſario reqriť dolor ſenſual': ſ3 ſufficit do lor volūtar'. ſi tn̄ ɔcurrit dolor ſenſual': merito rius ē ꝛ mltū vtil'. Rō. qꝛ dolor ſenſual' nō ē in ptāte hoīs vt poſſit ſe excitare hō ad ſenſibiliter dolendū ꝛ plorādū. Nā vt phs ď mlieres ſūt natural'r ad fletū faciles. viri aūt e duri. ſed de⁹ nō reqrit ab hoīe id qď ē ipoſſibile. Nā. ff. de re. iur. l. ipoſſibiliū. Ad impoſſibile nemo obligať Propꝑea ad ɔtritio3 verā qn̄ hō nō pt̄ ſenſual'r dolere: ſuffic̄ ad ſalutē dolere ſaltē intellectual'r ꝛ volūtarie. h̄ ē: velle nō feciſſe ɔ̄ deū. aut ſaltem dolere de h̄ ꝙ nō pt̄ dolere ſenſibil'r flēdo vl' do lere ꝙ n̄ pt̄ ſic velle nō feciſſe. Nā vt cancel'. piſiē. q̄dā tractatu. ꝛ ſeqť eū Antho. floreñ. alij q3 mo derni d. Aliqn̄ inqt nō tā meritoriū ē dolere ſen ſibil'r ď pctis, ſicut velle dolere ꝛ nō poſſe. Pro

bat hoc ꝑ ps̄.di. Desideriū pauperū exaudiuit
dñs: ꝑparationē cordis eoꝝ audiuit auris tua
Et ita iudicat nos deus ſm rōnis ſupioris ar/
bitriū voluntatē ⁊ iudiciū. ⁊ nō ſm ea que nob
inuitis ⁊ ꝯtra nitentibꝫ ex rationis electioneqꝫ
nolentibꝫ portio ſenſual' inferior aduehit. Hec
ille. x Exemplū ad hec narrat ꝙ q̄daꝫ no/
bilis ⁊ ditiſſima mulier illegitime ꝯcepit ⁊ pe/
perit ſucceſſiue tres filios q̄s fec̄ erudiri ⁊ facti
ſunt doctores maxi: ita ꝙ ꝑ eos m̄lti de eccl'ia
illūinati ſunt. Unus illoꝝ fuit theologus ma/
ximus. Alius canoniſta. Tertius hiſtoriarum
magiſter. Cūqꝫ mulier illa ad extremā tandem
horā in infirmitate ꝑueniſſet: acceſſerūt p̄dicti
filij eius ⁊ monebant eā ad pniam. Illa di. Nō
poſſum dolere peccata illa ex quibꝫ tanta ꝓue/
nit vtilitas vt tales doctores genuerim. Et illi
monentes eam diligenter ⁊ ſollicite induxerūt
vt doleat de hoc ſaltem ꝙ nō poteſt dolorē hr̄e
Illa aſſentiens ſic deceſſit. Et tandem cuidam
viro bono apparuit dicēs ſe eſſe in purgatorio
⁊ ſic de ſaluandoꝝ numero. ¶ Quarta regula
A: ad veritatē ꝯtritionis ſalutifere ſufficit in ꝓ
poſito voluntatē nō peccandi de futuro habe/
re. Nec requirit neceſſario ꝯtinuatio de facto ꝓ
omni futuro tp̄e: vt nō ꝯtingat a penitentia ve
ra poſtmodū aliq̄n de facto excidere. Nam vt
Tho. in. i iij. diſ. xiiij. dicit. erroneū ē dicere ꝙ nō
fuerit vera penitētia vel ꝯtritio vera quādo in/
q̄nat ſequenti culpa. vl' ꝙ a vera pnia nō poſſit
q̄s excidere vel pniam iterare. Unde ſufficit ad
veritatē ꝯtritionis hoc in ꝓpoſito hr̄e ꝙ de cete/
ro nunq̄ꝫ velit mortaliter peccare dei gr̄a adiu/
uante ⁊ iuxta ſuū poſſe. q̄ꝫuis neſciat ſi aliquā/
do peccabit aut licꝫ putet ꝙ aliquando pecca/
bit. Uñ ⁊ chriſtus Ioh. viij. loquens adultere
dep̄henſe ⁊ etiaꝫ alijs quos abſoluit: dixit. Ua
de ⁊ amplius noli peccare. hoc eſt. habeas volū
tatē vel ꝓpoſitū nō peccandi. ⁊ nō dixit. nō pecca
bis amplius. De hoc patebit clarius etiaꝫ in ſe
quenti articulo. O ergo homo diſce quō ꝑ con
tritionem ſaluari poſſis.

U ¶ Circa tertium de ſalutari reiteratione que
rit Utrū hō qui ſcit ſe ꝯſuetudinarie iteratis vi
cibꝫ in peccatū futurū cadere: poſſit veram ꝯtri
tionē ſemꝑ quotiēs vult ſibi formare ⁊ vere pe
nitere. Rōnes queſtionis ſunt ꝓ vtraqꝫ parte.
Nam poſſes arguendo dicere ꝙ nō. q: ꝓut de
pe. diſ. iij. §. i Aug⁹. c. Inanis ē penitētia (inq̄t)
quā ſequēs coinquinat culpa. ergo videt ꝙ ta/
lis nō vere penitet cū ſciat ſe iterato peccare. q̄m
ad verā penitentiā requirit ꝓpoſitum nō peccā
di. Sed in ꝯtrariū eſt. quia vt ibidem. ſcꝫ de pe.
diſ. iij. §. hac autoritate. Gratianus d̄t. ꝙ itera/
tā penitentiā deus nō ꝯtemnit. ⁊ ſepiſſime itera
ta penitētia ſemꝑ peccata remittunt. Itē Chry/
ſoſto. ibidem. c. Talis mihi (inquit) crede eſt er
ga hoīes pietas dei ꝙ nunq̄ꝫ ſpernit penitentiā
ſi ei ſimpliciter ⁊ ſincere offerat. etiam ſi ad ſum
mū q̄s ꝑueniat maloꝝ ⁊ inde tamē velit reuer/
ti. Hec ibi. Ad hec rñdet ergo ſm Rich. ſup. iiij
diſ. xiiij. q. ix. ar. ij. ⁊ Tho. ꝯcor. alioſqꝫ recolligē
do ꝑ quattuor documenta. ¶ Primū eſt de ꝑ/
terite pn̄ie veritate. vicꝫ ꝙ pnia quā ſequens in
quinat culpa nihilominus vera eſt nec d̄r ina/
nis ꝑ Aug⁹. vbi ſ̄. ſic intelligendo ꝙ nō fuerit
vera: q: potuit eſſe vera. Sꝫ inanis dicit: ſic in
telligendo ꝙ ꝑ pctm̄ ſequens mortificat ⁊ red
dit inſufficiens ad vitam eternā. Et bene ſic d̄r
inanis eo ꝙ erit ſine fructu pn̄ie vere ꝑſeueran/
tis in gr̄a: cui⁹ fructus eſt vitatio gehēne ⁊ ad/
eptio gl'ie. Hec patent in glo. ibi. ¶ Secūdum
documentū de hmōi penitētie qualitate. ꝙ ſcꝫ
peccator ꝯſuetudinarie recidiuans pōt iteratis
vicibꝫ ſemꝑ velle non peccaſſe ⁊ ꝓpoſitū habere
nō peccandi. licꝫ putet ſe nō impleturū hoc ꝓpo/
ſitū ſed iterū caſurū ex fragilitate vel praua cō/
ſuetudine. Et hoc ſufficit ad veram ꝯtritionem
ſcꝫ habere ꝓpoſitum. vt patuit ex ſupdicta regu
la. iiij. articulo p̄cedenti. Nam vt Aug. lib. retra
ctationū. i. c. xviij. d̄t. Nullus ſceleratus quan/
tūcūqꝫ peſſimus q̄ꝫdiu in hac vita eſt ꝯſtitut⁹
debet vel habet deſperare. quia ſemꝑ quotienſ/
cūqꝫ cadit pōt reſurgere ad verā penitentiā p̄di
cto mō. O ergo dei miſericordia maxima. x

¶ Tertiū documentū de excuſationis falſitate
ꝙ vicꝫ illi q̄ ſe excuſant ꝑ ꝯſuetudinē dicētes ꝙ
ideo nō poſſunt veraciter penitere. q: ſciūt ſe ite
rū ꝓlapſuros in peccatū. falſum dicūt. Primo
quia neſciūt ſi forſitan moriant anteq̄ꝫ iterato
peccabūt. ideo habeant nunc ꝓpoſitū ⁊ ſufficit.
Secūdo q: forſitan deus dabit ſibi virtutē ꝑ/
ſeuerandi vt de cetero nō peccet. ſicut multis fa
cit ex miſericordia deus. Tertio q: tali occaſio/
ne nō reſurgere fatuū eſt. Sicut exēpli gr̄a. Si
tu ſcires ex certa dei reuelatiōe ꝙ inde tranſiēs
anteq̄ꝫ ꝑuenias ad domū tuā ter es caſurus in
lutū. Dū ergo p̄ma vice vel ſecūda cecideris ſi
nō vis reſurgere: eo ꝙ adhuc habebis pluries
cadere: ſtultus es. Sic ē in ꝓpoſito de caſu pec/
cati. O ergo hō exurge de fecibꝫ pctī quotiēſcū/
qꝫ cadis. ¶ Quartū documentū de iterate ⁊ cre
berrime ꝯtritionis ſalubritate. ꝙ vicꝫ multum
valet ad ſalutē hoī crebro cadenti: crebro ⁊ ſta/
tim per ꝯtritionem reſurgere. y ¶ Ad quod
docet nos ¶ Primo ſcriptura tā ſacra q̄ꝫ cano
nica. Nam Hiero. ad Ruſticū mona. de pe. diſ.
iij. §. ꝙ aūt. d̄t. Septies in die cadit iuſtus ⁊ re
ſurgit. Si iuſtus: quō cadit. ſi cadit: quō iuſt⁹.
Sed iuſti vocabulū nō amittit qui ꝑ peniten/
tiam ſemꝑ reſurgit. Et nō ſolum ſepties ſed eti/
am ſeptuagieſſepties delinquenti ſi ꝯuertat ad
pniam peccata donant. Hec ille. ¶ Secūdo ex/
emplum ⁊ ratio ex lege p̄hica pariter ⁊ ciuilica.
Nā om̄is hō naturaliter optaret quotienſcūqꝫ
occideret ſi poſſibile foret ſemꝑ reuiuificari ⁊ a

morte resurgere. quanto magis debet a morte anime ꝑ veram ꝯtritionē statim reuiuificari et resurgere. Nimirū. ff. de legibꝫ. l. Ex his. in. ff. veteri glosa querit. Utrū resuscitatus sicut Lazarus debeat rehabere possessiones q̄s prius tenuit. An filius qui statim intrauit patre mortuo. Et videt̃ magis tenere cum patre. Et bene. quia p̄nceps q̄ concessit illi p̄ncipale scʒ vitam intelligit̃ etiā concessisse accessoria. extra de reg. iur. lib. vj. tex. cuʒ glo. Sic quē deus resuscitat ad vitā gratie quotienscūqꝫ semꝑ reddit ei oīa bona spiritualia ⁊ merita opeꝝ que habuit anteq̄ꝫ peccasset. A Tertio ꝓ finali ponamus miraculū ex historia. Nā Cesarius in dialogo narrat q̄ q̄dam iuuenis horrenda peccata cōmisit que cōfiteri nulli sacerdoti poterat. Sed post tp̄a multa extimuit dei iudiciū ⁊ compunctus est. venitqꝫ ad sanctū Uictorē p̄orē ⁊ cepit confiteri tot lachrymis ⁊ singultibus vt loqui nō posset. iterū atqꝫ iterū incipiens confessionē loqui nō poterat p̄ fletu. Tunc p̄or dixit ei. Uade scribe peccata tua in cedula ⁊ defer ad me. Et fecit sic. Iterū volens verbis confiteri: defecit. sed cedulā porrexit cū rugitu. Prior perlecta cedula dixit. Non sufficio tibi ꝯsiliū dare. Sʒ si vis p̄ñtabo cedulā abbati ⁊ ꝯsiliū req̄rā. Iuuenis licentiauit eū. Uenit p̄or ad abbatē ⁊ narrauit sibi ⁊ porrexit cedulā. Et ecce tota illa scriptura inuenta est fore deleta in signū q̄ de⁹ dimiserit sibi oīa peccata. ad q̄d obstupuerunt ⁊ iuueni cedulam ostenderunt. Illeqꝫ summo gaudio repletus deo gr̄as egit: ⁊ decetero semper contritionē ⁊ ꝯfessionē frequenter iterando bene vixit. Rogemus christū ⁊c̄.

¶ Dñica eadem post prandium Sermo. xiiij. de ꝯtritionis salubris formatiōe ⁊ sufficientia.

Cor cōtritum et hūiliatū deus nō despiciet. ps̄. l. Hec verba dixit Dauid dum peniteret de peccatis. In q̄bꝫ ostendit q̄ deus multū amat hoīem ꝯtritū de peccatis. Ideo minus dicēdo plus significat ꝑ figurā litote. di. Cor ꝯtritum ⁊ humiliatū. s. ad penitendū: deus nō despiciet id est multū diligit. A ¶ Sed quare h̄. Utiqꝫ ideo. quia ꝑ ꝯtritionē sacrificat̃ homo ip̄i deo Primo in aīa vel spiritu ꝑ doloris interni afflictionē. ideo ibidē p̄mittit ps̄. di. Sacrificiū deo sp̄us ꝯtribulatus. Secūdo in corde vbi ē fons sanguinis ꝑ amoris ignem ⁊ ardorē. q̄r amore dei cōpungit̃ ⁊ punit pct̄m. Tertio in oculis ⁊ capite ꝑ lachrymationē. Bern. Lachryme penitentiū vina sunt angeloꝝ: ⁊ sic etiam dei illoꝝ. Quarto in ore: gutture: ⁊ in lingua ꝑ ꝯfessionē Quinto in facie ꝑ ruborē erubescentie. Sexto in toto corpore ꝑ om̄imodā sacrificatiōē. Istis modis christus dñs se in sacrificiū in cruce obtulit ꝓ nobis. scʒ in anima: corde: oculis patiendo. ergo exemplo suo debemus ⁊ nos ⁊c̄. Unde etiam in ep̄la hodierna ap̄lus. j. Thess. iiij. dr̄. Nō vocauit nos de⁹ in īmūdiciā sed in sanctificationē in christo iesu dño nostro. q̄d p̄ōt esse aliud thema. Propterea merito ps̄. dicit q̄ cor ꝯtritū deus diligit vt sanctū sacrificiū. ¶ Itaqꝫ de sacra ꝯtritione tria mysteria p̄ter predicta declaremus in hoc sermone.

¶ Primū dr̄ salubritatis.
Secundū dr̄ seriositatis.
Tertium dr̄ singularitatis.

Circa primū de salubritate ꝯtritionis querit̃ Utrū ad ꝯsequēdam salutē sufficiat pctōri h̄re q̄ntācūqꝫ paruā cōtritionē. Nam multi sunt q̄ valde modicum dolent de peccatis suis. B ¶ An ergo tales saluent̃. R̄ñdet̃ ex Rich. doctorūqꝫ dictis in. iiij. dis. xvj. ⁊. xvij. recolligēdo. q̄ ꝯtritio p̄ōt dici modica tripliciť. ¶ Uno mō vicʒ sic q̄ deficit a vere ꝯtritiōis rōne. Et sic potius dicit̃ attritio q̄ꝫ ꝯtritio. puta q̄ñ quis ex solo timore seruili ꝓpter euadendā penā aliquantulū dolet peccasse ⁊ nō ex amore dei. vel q̄ñ aliqua tm̄ peccata detestat̃ ⁊ nō oīa. vel si oīa detestet̃: tm̄ nō habet plenā voluntatē oīa cauendi in futurū. vel non vult occasiones pctōꝝ ꝓut tenet̃ euitare. vicʒ meretricē quam tenet nō vult eijcere: aut aliena nō vult restituere. aut irā ⁊ odium erga ꝓximū nō vult deponere ⁊c̄. Talis ꝯtritio deficiens vel potius attritio nō sufficit hoī ad salutem: si in tali quis decedat statu. S̄m tm̄ Scotū facienti q̄d in se est attrito gr̄a infundit̃ virtute clauiū in confessione. attritioqꝫ format̃ in ꝯtritionis gr̄am. q̄d patʒ infra sermone xxvij. D. s̄m Scotū in. iiij. dis. xiiij. q. vlti. ⁊ concor. Tho. in q̄dlibeto. iiij. Unde Iohes Gerson cancellarius parisiensis tractatu suꝑ q̄stione q̄dā facta de statuto ordinis Carthus. notat hāc doctrinā q̄ absolutio sacramentalis p̄ōt delere peccata que nōdū erant ꝯtrita sufficienter sʒ solum attrita. Stat eñ q̄ ꝯfitens nō sit ꝯtritus actu: sed sufficit attritio cum receptione absolutionis vicʒ sacramentalis. Hec ille. Et h̄ intelligendū puta quādo obicem diuine gratie: talis nō poneret: manente fixa volūtate in aliq̄ pctō. Nam attritio formari in ꝯtritiōē ꝑ instructiōē ꝯfessoris in tali posset. vicʒ vt doleret nō solo timore seruili ⁊ de om̄ibꝫ ⁊ ꝓponeret cauere de cetero ⁊ h̄mōi. Alij defectus aūt possent suppleri virtute clauiū in nō ponente obicem gr̄e. ¶ Secūdo mō ꝯtritio dr̄ modica vel parua. sic q̄ vera est ꝯtritio charitate informata ⁊ gr̄a gratum faciente: q̄ꝫuis modica sit affectus deuotione. Et talis quātūcūqꝫ sit modica dūmodo sit informata charitate in solo infimo etiam gradu charitatis: sufficit ad salutē: quia peccato ꝯtrariat̃ charitas ⁊ ipsa operit multitudinē pctōꝝ.

i.Petri.iiij. Vñ si quis habet peccatoꝝ displi/
centiã in volũtate cũ ꝓposito cauendi oĩa de ce/
tero mortalia: quis ista ꝯtritio sit modice de/
uotionis vel q̃si nulle affectiõis: dũmõ anim⁹
moueat̃ ad hec ex dei dilectiõe ꝑncipali⁹ ſm vo
lũtatꝫ electiõꝫ. talis ꝯsequit̃ remissionẽ pctõꝝ ⁊
salutem. etsi ꝑ ignẽ purgatorij. ¶ Tertio modo
ꝯtritio dr̃ sic q̃ parũ habet de dolore sensuali ⁊
ꝯtristatione. Et talis modicitas fletus vel do/
loris sensual' nõ impedit rõnẽ ṽe ꝯtritiõis. nec
req̃rit̃ necessario. sed est ad pñie ꝑfectionẽ. vnde
sine ea est salus. Nec põt hõ semꝑ flere. sed suffi
cit volũtarius dolor hoĩs quẽ põt semꝑ habe/
re ad gr̃am dei acq̃rendã. ¶ Ratio est ſm
Rich. in. iiij. dis. xvij. q2 de⁹ ex sua ineffabili mi/
sericordia omni facienti qđ in se est attrito nec
obicem gr̃e ponenti ordinauit ⁊ ꝓmisit se datu
rũ gr̃am Luc. xi. Omis q̃ petit accipit. ⁊ q̃ que/
rit inuenit. Et. ij. Paral'. vlti. Tu dñe ſm boni
tatẽ tuã ꝓmisisti pñiam remissionis pctõꝝ. Jõ
q̃ necessariũ est aliquo mõ a deo dari gr̃aꝫ gra
tũ facientẽ peccatori dũ facit qđ in se est attrit⁹:
nec ponit obicem gratie. Et h̃ est necessariũ nõ
necessitate coactionis vel ĩmutabilitatis abso/
lute: q2 deus nulli debitor ẽ. sꝫ necessitate ĩmu/
tabilitatis ex ꝓmissione liberali q̃ deus sic ordi
nauit ⁊ ꝓmisit. Exemplũ ad id ponit Petrus
de palude sup. iiij. q̃ in ciuitate Lugdu. repertũ
est a fodientib⁊ fundamentũ cuiusdam palatij
testudo in q̃ erat vnũ caput habens os linguã
⁊ labia ac dentes viua ⁊ recentia. ⁊ audierũt ab
eo vocem di. Uocate epm. Jlli admirantes cu/
currerũt nũciantes epo. Qui veniẽs interroga/
uit q̃s esset ⁊ q̃d vellet. Rñdit. Ego fui iudex le
gũ. gentilis fui sed ṽtuose vixi ꝓut cognoui de
bere. nil iniuste iudicaui. neminẽ iniuste lesi. in
fine vite de oĩb⁊ pctis dolui. sꝫ absq̃ fide xpi
discessi q̃ ad me nõ ꝑuenit. ꝓpter qđ deus mise/
ricors in h̃ capite aĩam meã reseruauit. Nunc g̃
mihi da sacruꝫ baptisma ⁊ aĩa mea volabit in
celũ. ⁊ ꝓ signo veritatis h̃ caput mox rediget̃ in
pulueres. Eps g̃ baptisauit. ⁊ sic factũ est vt di
xit. O g̃ mira dei misericordia. O pctõr xpiane
age penitentiam. D

¶ Circa secũdũ de serie ꝯtritõis formãde Que
rit̃ ꝓ practica informatione vtiliter Quali serie
⁊ modo debeat ꝯtritionẽ formare sibi peccator
hõ. Ad qđ ſꝫ theologos doctores sup. iiij. Sco
tũ ⁊ alios recolligẽdo respondet̃ q̃ ad habẽdã
ꝯtritioeꝫ charitate formatã ⁊ peccata mortalia
delentẽ ac bene circũstantionatã: ꝯgruit talem
seriẽ in ꝯtritione formanda tenere ſm qđ ad ta
lem verã ꝯtritionẽ requirunt̃ hec. ¶ Primo req̃
rit̃ examinatio ꝯsciẽ ⁊ distincta oĩm mortaliuꝫ
recogitatio cũ suis circũstãtijs in aliud genus
vel spẽm trahentib⁊ ¶ Scđo singuloꝝ morta/
liũ detestatio ⁊ oĩm nolitio. Nam sctus Tho. i
iiij. dis. xvij. dr̃. q̃ nõ sufficit ꝯtritio gñalis. Uer
bi gr̃a. Si quis dicat generaliter sic. Ego doleo
oĩa peccata mea. hoc nõ sufficit q̃ntũ ad ꝑnci
piũ ꝯtritionis. vt latius dicet̃ ser. xxiiij. O. Sed
opꝫ q̃ sit special' dolor saltẽ attritiõis đ singul'
đ q̃b⁊ nõdũ penituit. Tamẽ q̃ ad terminũ ꝯtri/
tõis q̃ est dolor gr̃a informatus sufficit vna ge
neralis detestatio de oĩb⁊ q2 agit in ṽtute oĩm.
¶ Pro exemplo ꝯsolatorio ad excitandũ Nar
rat̃ q̃ q̃dam pastor videns leporẽ iacere sub ru
bo: gauisus cogitauit capere illũ ⁊ vendeñ. de ꝑ
cio diuitias plures successiue acq̃rere. ⁊ tandeꝫ
q̃ sic diceret exclamando. Uxor: porta de optio
vino. Ad hanc aũt ei⁹ exclamationẽ lepus mox
aufugit. ⁊ sic pastor frustratus ẽ tali cogitatio
ne sua. Unde multo magis debet hõ sollicite ꝓ
se cogitare de pñia ꝓ singulis peccatis vt ditet̃
celestib⁊ bonis in eterna beatitudĩe. ¶ Sꝫ
quid de illis q̃ nõ habent oꝓportunitatẽ tpis ⁊
sufficientiã vt scꝫ possint de singulis recogita/
re. puta in articulo accelerate mortꝫ. Rñdet̃ ſm
doctores modernos ⁊ frẽm Angelũ de claua.
in sua sũma. Q2 q̃ntũ adest oꝓportunitas ꝓpor
tionata fragilitati hũane tenet̃ hõ specialiter de
q̃libet mortali cogitare vt peniteat. Aliter nõ re
mittunt̃ peccata mortalia de cõmuni lege q̃ sũt
cognita. Secus de ignoratis ⁊ oblitꝫ. Q2 si nõ
adest oꝓportunitas tpis vl' status aut hmõi. vt
in bello ꝯstitutis aut graui infirmitate ꝑuentꝫ.
aut subito in mari vel alibi ꝑiclitantib⁊. vel in
articulo mortis: tũc sufficeret generalis ꝯtritio
oĩm pctõꝝ. siue optatiua vtputa vtinã in nullo
peccasset. siue implicitũ ꝓpositũ ꝯfitendi ⁊ satis/
faciendi. h̃ est: q̃ licꝫ nõ actual'r ꝓponeret ꝯfiteri
h̃ret tñ displicentiã talem q̃ si ibi cogitaret h̃ q̃
de his ꝯfessio est facienda faceret si adesset tps
⁊ copia sacerdotis. ¶ Exemplũ ad id legit̃
in ſmonib⁊ ⁊ in speculo exemploꝝ. di. ix. exẽ. xli.
Q2 q̃dam nobilis sceleratus q̃dam tpe ab ini/
micis captus: cũ statim vellent eũ occidere dixit
ad illos. Rogo ꝓpter deũ differte mortẽ ad mo
dicũ q̃usq̃ confitear sacerdoti. Jlli noluerũt: sꝫ
ꝑceperũt vt ꝓsternat se ad decollandũ. Tũc ille
dixit h̃ verbũ. Deus tu scis voluntatẽ meã. En
aĩam meã virginis filio christo cõmendo. Sic
q̃ decollatus est. Erat aũt q̃dam obsessus a de
mone in ciuitate: cui cũ diceret̃ q̃ de tã facino/
roso occiso gaudiũ magnũ complices sui in in
ferno h̃rent. Rñdit demon. Nequaq̃: vnũ eñi
verbũ dũ mori debuit ꝓtulit ꝓpter qđ saluat⁹ ẽ
Et sic patet ꝓpositum. O ergo magna dei pie/
tas. ¶ Tertio ad veram ꝯtritionem formandã
requirit̃ ignoratoꝝ peccatoꝝ ⁊ oblitoꝝ genera
lis contritio. ¶ Quarto ꝓpositum cauendi om
niũ mortalium de cetero. ¶ Quinto ꝓpositum
confitendi ⁊ satisfaciẽdi tempe oꝓportuno ⁊ lo/
co. ¶ Sexto liberi arbitrij in deum motus ⁊
intentio. vt scilicet oĩa hec faciat principalius
ꝓpter dei amorem. ¶ Ultimo vna vniuersalis

oīm peccatoꝝ detestatio. ¶ Nimirū phici di/
cūt ꝙ qñ in infirmo ē sudor vniuersal' .i. in oībꝫ
ptibꝫ corꝑis: signū ē ꝙ talis in primo sanabit
Sed qñ vnū mēbꝝ sudat ⁊ aliud nō sudat: si/
gnū est ꝙ nō ꝯualescit. Sic spūal'r qñ hō vni/
uersaliter de oībꝫ pctīs formata ꝯtritione do
let: signū est salutis eterne. Si aūt nō de oībꝫ si
gnū ē dānatiōis. O ergo hō disce ꝯteri pdicto mō.
B ¶ Circa tertiū de singularitate ꝯtritionis
querit. Utrū ꝯtritio singularit ⁊ se sola sine cō/
fessione ⁊ satisfactione sufficiat pro peccati re/
missione. De h per magistrū in .iiij. dis. xvij. va/
rie adducunt autoritates p ⁊ ꝯtra. tñ in hoc cō
corditer dicūt oēs doc. theologi ⁊ canoniste ꝙ
dūmō hō ꝯtritus habeat voluntatē ꝯfitendi et
satisfaciendi: statim in cordis ꝯtritione ante fa
ctā actu ꝯfessionē ⁊ satisfactionē pctm̄ dimittit
¶ Probat pmo autoritate ps. Dixi ꝯfitebor ad
uersuz me iniusticiā meā dño: ⁊ tu remisisti im
pietatē peccati mei. ps. xxxj. Ubi Cassiodorus.
dixi .i. deliberaui in corde ꝙ ꝯfitebor aduersuz
me ⁊c. ⁊ tu remisisti peccatū. Sed di. Quare ergo
debeo ꝯfiteri cū remissum sit ante in ꝯtritione.
Rñdet ꝙ ꝓpter satisfaciendū pcepto. Nā deus
q pcepit ꝯtritiōem: p cepit etiā facere ꝯfessionez
hoī dū pōt ⁊ satisfactionē. ⁊ cū h ꝓpter eccl'ie re/
conciliationē q fit p absolutionē sacramētalem
ſm Scotū. ¶ Scdo pbat rōne. q͛ vera ꝯtritio
nō pōt esse q tollat pctm̄ nisi sit cū ꝓposito ꝯfitē
di ⁊ satisfaciendi. s. ser. xiij. Q. volūtas aūt p fa
cto capit. Proinde si qs in articulo mortis nō
pōt ꝯfiteri: q͛ obmutescit. vel q͛ nō habet sacer
dotē: saluat p ꝯtritionē hñdo ꝓpositū ꝯfitendi.
Si aūt nollet ꝯfiteri ⁊ satisfacere: nō esset ei⁹ cō
tritio salubris. D ¶ Tertio pbat exemplifi/
catōe. Narrat eñ Jacobꝫ de vitriaco: ꝙ mulier
qdaz mortuo viro viduata facta est occulte me
retrix: que cū esset antiquata: ab amatoribꝫ ꝯtē
pta. in paupertate magna desperata diabolo se
daturā iurauit si eā ditaret. Tunc diabolus in
iunxit sibi pmo ꝙ oīa peccata q posset facere
nō desisteret. Scdo ꝙ nullā miam i paupes ex
hiberet. Tertio ꝙ nūq͂ peniteret nec ꝯfiteretur.
Ditata ergo cepit hec oīa obseruare. Tandē cuz
mortis hora aduenisset monet a filio ꝓprio ad
pniam. q dixit sibi nil valere nec posse penitere:
sed cū a filio cū lachrymis peteret vt ꝯfiteret. vi
cta illius vbis ⁊ lachrymis cepit ipsa flendo re
uelare quō ꝯfederata sit cū diabolo. Ad illius
aūt instantiā docentis veniā pnie repromissaz
mulier ait. Uoca sacerdotez parata sum facere
qđ hortaris. Filio abeūte post sacerdotem: ecce
demones irruerūt sup eā. quoꝝ timore ꝯcussa
mortua est in gr̄a ꝯtritionis cū ꝓposito ꝯfiten/
di anteq͂ aduenisset sacerdos: tunc eius fili⁹ si
bi pdicta peccata reuelata sacerdoti ꝯfessus est
⁊ magnā pniam p m̄re fecit. Cūq͂ septimo an/
no oraret p ea: apparuit sibi mater gr̄as agens
p liberatione. O ergo pnia felix ⁊ bñdicta. o sacrā
ꝯtritio ⁊c. Rogemus xp̄m ⁊c.

¶ Feria secūda post dñicā secūdā q̄dragesime
Sermo decimusqntus de cōtritione pteritoꝝ
peccatoꝝ futuroꝝ ⁊ alienoꝝ.

Si nō credideri
tis q͛ ego sum moriemini in pecca/
to vro Joh. viij. ⁊ in euāge. hodier/
no. Uerba sunt saluatoris nr̄i. q vt
ostenderet q͂ graue malū sit esse in statu peccati
pluries replicauit p eadē vba ⁊ p eandē sniam
loquens iudeis pctōribꝫ. s. ꝙ i pctīs morerent
q̄tenus oīs peccatores cognito periculo pec/
catoꝝ sollicite q̄rerent sibi medicinā salutis p
verā ꝯtritionē ⁊ pniam. Proinde ipse xp̄s dñs
dicit. Si nō credideritis s. fide formata p cha
ritatē dei verā vel gr̄am. q vtiq͂ pctōri infundit
in ꝯtritiōe: Quia ego sum s. xp̄s deus tollens
peccata hoim ⁊ saluās eos p passionē. Morie/
mini in peccato. q. d. ſm Origenis expositionē
p ꝯtrariū hortādo. Si ergo credit' q͛ ego sum. nō
moriemini in peccato: sed viuet' p fidē ⁊ gr̄am
vere pnie. Et de his verbis christi loquit euāge
liū. ¶ Itaq͂ de ipsa ꝯtritiōe ꝓsequen. notemus
tria mysteria pter pdicta in h ſmone.
¶ Primū de ꝯtritione pctōꝝ pteritoꝝ.
Secūdū de emēdatione pctōꝝ futuroꝝ.
Tertiū de dolore pctōꝝ alienoꝝ.
J ¶ Circa pmū de ꝯtritiōe pteritoꝝ pctōꝝ p in
structiōe occurrūt vtiles questiuncule. Prima
q̄stio vtrū vere cōtritus debeat dolere de pctō
originali ac penaꝝ inflictiōe. Rñdet ſm Petr.
de tharan. in .iiij. dis. xiiij. ꝙ pnia nō est ꝓprie ni
si de aliq actu volūtario. ideo nō requirit ꝯtri/
tio de pctō originali. q͛ nō est in nobis volūta/
riū ꝓpriū. tñ requirit in adulto displicētia cū
ꝯsiderat illud. Itē ſm Tho. dis. xvij. Contritio
ꝓprie nō est etiā de penis sed de culpis: vt ptꝫ ex
ꝯtritiōis diffinitiōe sup ſmone. xiij. Q. Nā nec
debemus de penis ꝯfiteri vel emendare sed pa
tienter tolerare. vt sic p eas meritū ⁊ pmiū vale/
amus acqrere. verūtamē de malis pene siue ori
ginalis culpe: vt sunt fames: sitis: laboris anxi
etas: infirmitas: mors ⁊ hmōi: siue etiā ꝺ penis
culpe actualis: vt sunt iudiciales pene iuste in/
flicte pōt hō dolere nō rōe pene s; rōne pctōꝝ qͥ
bus demeruimus tales penas. Et sic accipien/
dū est dictū Aug⁹. lib. de p nia. s. Nemo vitam
eternā desiderat: nisi eū huius vite mortalis pe
niteat. Hec ille. Intelligēdo s. ꝙ de mortalita
te vite q est quedā pena. ⁊ sic etiā de alijs penis
debemus penitere nō rōne sui sed rōne pctōꝝ.
K ¶ Secūda questio vtrū vere ꝯtritus debeat
dolere etiam de amissione vel ꝓuatione virtu/
tis p peccatum perdite. Rñdet ſm Tho. in .iiij.
dis. xvij. ꝙ dolor de priuatione virtutis non est.

de essentia ɔtritiōis exp̄sse. Un̄ sine tali dolore
pōt esse vera ɔtritio de pctīs. tn̄ talis dolor pti/
net ad p̄ncipiū vere ɔtritiōis. sicut aliq̄s mouet̄
ad dolendū de aliquo facto ꝓpter malū qđ in/
de secutū est: puta dolet seludū fecisse. q₂ multa
ibi ꝑdidit. Proinde bonū ē dolere de meritoꝝ
oīm ꝛ virtutū ac opeꝝ bonoꝝ a puericia acq̄si/
toꝝ ꝑditione facta ꝑ peccatū. Insup̄ de merito/
rū passionis xp̄i ac celestiū₂ bonoꝝ ꝑpetuoꝝ ꝛ
totius ecclesie orationū ꝛ suffragioꝝ amissiōe.
q₂ oīa ꝑ peccatū mortale amittunt̄ vt ꝓ tan/
tis damnis acrius doleat de pctīs ꝑ q̄ talia ꝑ/
didit. Un̄ Aug. dicit. Penitens d₃ dolere etia₃
de h̄ ꝙ virtute se ꝓuauit. Exemplū. Cōiugata
d₃ dolere nō solū ꝙ adulteriū cōmisit: sed etia₃
q₂ bonū matrimonij sc₃ fidem ꝛ sacramentū le
sit ꝛ fregit ꝛ fructū tricesimū ꝑdidit. vidua sil'r
de h̄ ꝙ peccauit ꝛ ꝙ fructū sexagesimū ꝑdidit.
ꝛ virgo de hoc ꝙ tantū thesaurū ꝛ fructū cente
simū perdidit. O ergo pctōr o peccatrix cogita
ꝛ dole de tantis damnis.

¶ Circa secundū querit̄. vtrū ɔtritus dole/
re debeat nō solū de p̄teritis pctīs sed etiam de
futuris. R̄ndet̄ fm̄ Tho. in. iiij. di. xvij. ꝙ ɔtri/
tio p̄ncipali actu respicit pctm̄ p̄teritū vl' cōmis
sum. sed ex ɔsequēti respicit etiam pctm̄ futurū
ꝛ hoc p̄mo nō q̄dem ad dolendū de pctō futu/
ro qđ nōdū est: sed ad cauendū ab illo. Secun
do ad peccati futurū effectū ɔseq̄ndū. Nā q̄nq₃
pctm̄ aggrauat̄ ex effectu futuro ɔseq̄ndo. Nā
xj. q. iij. p̄cipue. Grego. dt̄. Tot mortib₉ quisq₃
dignus est: quot p̄uitatis exempla in posteros
reliquit. Et ꝓpterea Aug. dt̄. ꝙ pena arrij nōdū
est determinata. q₂ plures heresim eius sequūt̄
quotidie. Sic est ꝛ de alijs inuētorib₉ heresum
ꝛ nouitatū mortaliū pctōꝝ. Proinde vere ɔtri
tus tanto plus d₃ dolere q̄nto putat ꝙ plures
ip̄m imitabunt̄ in tali pctō q̄b₉ ip̄e causam vel
occasionē dedit sequēdi. Nam ꝛ talib₉ in infer/
no totiens auget̄ pena accidētalis. Sic ergo di
cendū ꝙ ɔtritio ꝓprie debet fieri de peccatis p̄te
ritis. tn̄ cū hoc de futuris d₃ fieri cauendi ꝓpo
situm ꝛ satisfactio vel emendatio quantū talis
hō potest cohibendo: ne sequant̄ ex suo peccato
in futurū plura mala. O ergo hō christiane di/
sce ex p̄dictis ɔteri de tuis peccatis. Nā de silib₉
idem est iudicium: vt de hmōi casib₉ patebit ar
ti. sequenti.

¶ Circa tertiū de ɔtritiōe alienoꝝ pecca
toꝝ querit̄. Utrū vere ɔtritus debeat dolere de
peccatis nō solū ꝓprijs: sed ꝛ alienis. Ad qđ r̄n
det̄ fm̄ Tho. in. iiij. dis. xvij. ꝛ alios. ꝙ lic₃ ɔtri
tio necessaria nō sit ꝓprie loq̄ndo nisi de peccat̄
ꝓprijs. nihilominus vere ɔtritus debet de pec/
catis alioꝝ. ꝛ tenet̄ exhibere dolorē p̄cipue in tri
bus casib₉ vic₃. Primo in casu fraterne dilecti
onis ꝛ correctionis. q₂ tenemur primū dilige/
re sicut nosip̄os. Ideoq₃ tenent̄ p̄sertim p̄lati ꝛ
alij hoīes ꝓ suo modulo quos possunt a pec/
catis cohibere vel retrahere ꝛ dolere ꝙ peccant.
Claret de eccl'ie plat̄. Itē đ p̄ncipib₉. Itē đ iudi
cib₉. Itē đ p̄resfamilias ꝛ hmōi q̄ tenet̄ dolere đ
increscentib₉ pctīs. ꝛ corrigere vt p̄nt. Nam ca.
Culpā vel facient̄. lxxxvj. di. Iohes Chrys. ait.
Culpā ꝓculdubio facientis habet q̄ qđ pōt ne
gligit emendare. Exeplū scpture habet̄ de hely
sūmo sacerdote. j. lib. Regū. q̄ ꝓ iniq̄tate filioꝝ
dānatus est: vt dt̄ Hiero. ꝛ male mortuus est.
¶ Secūdo in casu date occasiōis. Nā scribit̄ ex/
tra de iniurijs ꝛ dāno dato. c. si culpa. Qui oc/
casionē damni dat: damnū se dedisse videt̄. Si
cut exēpli grā. Qui fodit foueā in publica pla/
tea in quā cadūt boues ꝛ aīalia: tenet̄ dn̄s illo
rū ad restitutionē damni. Sic q̄ occasionē dā/
ni dat ad peccandū: ip̄e reus est aīaꝝ peccantiū.
Propterea ꝛ xp̄s dn̄s ait Math. xviij. Ue illi
ꝑ quē scandalū venit. Un̄ talis peccator dans
scandalū ꝛ occasionē peccandi alijs: tenet̄ peni
tere de peccatis alioꝝ. Exemplū de mulierib₉ se
ornātib₉ ad ɔcupiscentiam prauā. Item de sa/
cerdotibus ꝛ religiosis male vite alios scanda
lisantibus. Item de seducentibus virgines vl'
mulieres ad peccatū. ¶ Tertio in casu ma
le cōmunicatōis. Un̄ ps. orat dicēs. Ab alienis
pce s̄uo tuo. q₂ sepe quis peccat in cōmunican/
do alienis peccatis. ꝛ sic tenet̄ ɔteri etiā de alie/
nis quib₉ ɔsensit cōmunicādo. Et hoc fieri po
test nouē modis: iuxta versus. Iussio ɔsilium
ɔsensus palpo recursus. Participans tacens:
nō obstans nō manifestans. In istis peccatis
alienis ɔtritio est formāda. Exemplū habem₉
de Salomone: q̄ cum multis mulierib₉ pecca
uit: ꝛ occasionē ac exēplū peccandi multis p̄sti
tit. Nā singl'is suis vxoribus idola deoꝝ suoꝝ
erexit. Dicunt aūt quidā doctores ꝙ saluatus
sit finaliter: eo ꝙ p̄niam egerit. Sed Lyra dt̄ h̄
esse valde dubiū eo ꝙ idola nō destruxit q̄ ere/
xit cum tenebat̄ ꝛ poterat autoritate regia face/
re. Ideoq₃ videt̄ ꝙ veram p̄niam nō fecit. etia₃
si penituit exteriori ostensione. sed reliquit in fu
turū occasionem peccandi multis. O ergo si ta
lis sapientissimus rex ꝛ deo acceptissimus an/
tea adeo vt sibi deus apparuerit. Si inquā tan
tus ꝛ talis dānatus est ꝓpter falsam penitentiā
q̄d fiet de miseris cōmunib₉ hominib₉ peccato
rib₉ enormia crimina cōmittētib₉. Rogemus
ergo christum vt det ꝛc̄.

¶ Feria tertia post dn̄icam secundam Sermo
sedecimus de contritionis necessitate generali
ꝛ medicamine.

Qui se hūiliat
exaltabit̄ Math. xxiij. ꝛ in euāge
lio hodierno. Uerba hec dixit sal
uator noster docens discip'los su

os verbo et exemplo euitare superbiam et maliciam scribarum et phariseorum et humilitatem tenere in omnibus: quia inquit. Qui se exaltauerit. s. in presenti superbiendo: et diuinis preceptis se non subdendo. humiliabitur. s. in futuro per gehenne penam. Et qui se humiliat. vicz in presenti ad veram et humilem penitentiam. exaltabitur. scz ad celestem gloriam. Unde Bern. super cantica sermone. xxxv. Qui prouehendus est ad maxima scz celestia bona: humilitate merentur. Ideo christus dicit. Qui se humiliat exaltabitur. vt patet in euangelio. Itaque de humili contritione per quam homo exaltatur in gratia et gloria notemus tria mysteria pro hoc sermone.

Primum de contritionis necessitate.
Secundum de obligationis generalitate.
Tertium de contriti cordis sanitate.

Circa primum de necessitate contritionis queritur vtrum contritio sit ad salutem peccatorum hominum necessaria. Ad quod ex doctorum theologorum et canonistarum sententia recolligendo ponitur talis conclusio. vicz quod contritio vera ad salutem peccatorum hominum adeo est necessaria. quod nec confessio nec absolutio nec satisfactio: nec quecunque penitentie opera valent ad salutem sine ipsa. Et hoc probatur precipue tripliciter.

Primo autoritatibus.
Secundo rationibus.
Tertio exemplis et reuelationibus.

Primo inquam autoritatibus. Nam ps. dicit. Sacrificium deo spiritus contribulatus etc. Ubi glosa dicit Contritio cordis est sacrificium in quo peccata soluuntur. ergo sine ea non est salus. Item quod quantumcunque assint alia sine cordis contritione nullum peccatum dimittitur homini. Aug. et Gratianus de pe. dis. j. §. econtra. et ea vero. testantur. Item. xxiiij. q. j. c. vbi. idem Aug. dicit. quod vbi charitas non est non potest esse iusticia. Denique Ro. vi. Apostolus ait Stipendia peccati mors. gratia autem dei vita eterna. Sed qui non est vere contritus de peccato mortali non est in charitate nec in gratia. et per consequens in morte peccati manet. propterea nulla ei alia opera valent ad premium celeste. Secundo probatur rationibus. Nam Leo papa. xxiiij. q. j. c. Manet inquit petri priuilegium vbicunque ex equitate fert iudicium. Ubi glo. dicit. quod hoc dicitur de sententia qua quis ligatur quo ad deum. Est ergo ratio talis quod nunquam inferior iudex potest absoluere quem superior tenet ligatum. Sed in absolutione deus est autor principalis et superior iudex. et sacerdos est minister dei. et sic inferior. Cum ergo aliquis non est vere contritus coram deo tenetur ligatus in peccato. ergo non potest absolui a sacerdote. Et si sacerdos talem scienter absoluat peccat. ac ille nullo modo est absolutus. Non enim tenet tunc sacerdotalis absolutionis priuilegium petro datum: quia non ex equitate fert iudicium in tali casu. Sententia enim iniuste lata non tenet. extra de sen. exco. c. per tuas. Alia ratio theologica. quia ad iustificationem impij requiritur vera contritio: vt tenetur pro communi regula apud omnes doctores theologos sup. iiij. sententiarum. Ideo non potest peccator iustificari. et per consequens nec saluari sine vera contritione: etiamsi confiteatur et operetur satisfactoria. Sed tamen propterea non debet desistere a confessione et bonis operibus. quia nihilominus valent ad alia. puta opera in mortali facta. Tertio probatur exemplis et reuelationibus. Nam in speculo exemplorum dis. ix. exem. xxx. scribitur. quod refert magister Jacobus carthusiensis in li. de peccatis mortalibus. quod romanus quidam pontifex fini vite appropinquans: capellano suo autoritatem apostolicam contulit: vt scz absolueret se plenaria remissione. sicut solet fieri in anno iubileo Capellanus papam absoluit et sic obijt. non multo post mortem ipsi capellano papa apparuit tristis et dixit se eterne morti adiudicatum. Ille interrogauit. Quare: cum plenaria autoritate te absoluerim. Respondit. quia summus iudex absolutionem illam non habuit ratam. Hoc ideo. quia vere contritus non fui. et sic disparuit. ergo patet etc. Item similiter narratur etiam de quodam fratre apostolici absoluto. Propterea narratur etiam quod quidam cardinalis pape charus cum morti appropinquasset papa eidem absolutionem plenariam liberaliter obtulit. Cui ille ait. Sanctissime pater da potius mihi contritionem si potes. O quam sancta et virtuosa contritio vtinam te peccatores agnoscerent.

Circa secundum de obligatione generali queritur. Utrum generaliter obligetur necessario omnis peccator homo ad contritionem vt consequatur peccati remissionem. Ad quod respondet Scotus sup. iiij. di. xiiij. q. j. quod quamuis deus posset remittere peccatum sine omni actu hominis illius cui remittit. sicut facit sanctificatis in vtero remittendo peccatum originale sine sacramento. Denique posset etiam remittere peccata homini per aliquem feruentem motum dilectionis in deum absque actu contritionis sub propria ratione: vt pote in actu feruoris ad martyrium statim sustinendum: vbi forte non esset cogitatio de aliquo peccato mortali prius commisso. Nam talis saluaretur. Quod probat idem Scotus sic. quia inquit nullus excluditur a regno celorum qui facit illud quod simpliciter est necessarium. sed possibile est aliquem vsque ad instans. a. existentem in peccato mortali ab instanti. a. hoc est ab isto puncto hore necessitari tam vehementer ad toto corde insistendum circa actus martyrij distrahentes a cogitatione de peccato commisso: vtpote statim exposito martyrio artissimo. Uerbi gratia. precipitando repente in ignem vel in aquam submergendo et huiusmodi. Sed quando deus sic remitteret tali peccata mortalia: hoc faceret ex speciali lege et non lege communi regulariter. Regulariter enim dicitur hoc fieri quod fit secundum regulas determinatas a sapientia diuina. Quarum inquit hec est vna scilicet generalis regula quod peccatum commissum non deleatur sine displicentia de peccato commisso. et hoc fit per veram contritionem. Hec Scotus. Sed diceres. Quare sic ordinasse congruit. Respondet idem Scotus ibidem quod rationabile multum hoc apparet: vt sicut

peccatū auertit a fine: hoc est a deo ⁊ ꝯuertit ho
minē ad creaturā: ita rōnabile est ꝙ non deleat̄
peccatū nisi ꝑ motū oppositū. scꝫ auertendo a
creatura vel peccato ⁊ ꝯuertendo ad deū. Hec
Scotus. Oꝫ ergo pctōꝛ ꝯuertere ad deū ꝑ ꝯtri-
tionē. Ex his claret ꝙ bn̄dictus deus de cōmu
ni lege sic statuit ⁊ obligauit hoīes vt nō remit
tant̄ eis pctā nisi ꝑ ꝯtritionē verā general'r quo
ad oēs adultos ⁊ sane mentis vel rōnis cōpo-
tes: de peccatis mēoꝛari valentes. Itaqꝫ ab hac
generali obligatiōe excipiunt̄ tria genera hoīm
Primo pueri nōdū dolicapaces. ⁊ similiter
adulti vsū rōnis carentes: vt fatui ⁊ amētes q̄s
ignoꝛantia inuincibilis excusat sicut a peccato
ita ⁊ a ꝯtritionis obligatione. xv. q. j. c. si q̄s in-
saniens. Secūdo excipiūt̄: peccata aliq̄ oīno
obliuioni tradentes nec recoꝛdari potētes. Nā
ad impossibile nemo obligat̄. Si tn̄ aliqn̄ in
memoꝛiā veniāt tenent̄. Tertio pctō moꝛtali
actuali ꝑ dei grām carentes. Nā de veniali nō
est necessaria specialis ꝯtritio. sed sufficit gnā-
lis ⁊ implicita. tn̄ de venialib' ꝯteri specialiter
est ꝑfectiōis: vt legim' de sancto Augustino ⁊
Frācisco ⁊c. q̄ etiā de mīnimis ꝯfitebāt̄ cū doloꝛe
S Circa tertiū de sanitate vel medela ꝯtritio
nis siue ꝯtriti coꝛdis. Aduertendū ꝙ anīe hūa
ne vel coꝛdis medela in scptura sup oīa attri
buit̄ ꝯtritioni. Vn̄ in veteri testamēto Esa. lxj.
chꝛistus dei filius dicit sic. Spūs dn̄i sup me
ſm Lyrā hūanitas chꝛisti dic̄ hec. sequit̄. ad an
nūciandū misit me: vt mederer contritis coꝛde.
Decibi Vn̄ si q̄rat̄. Que est medicina in toto
mūdo ꝓoptima. Rn̄det Aug'. lib. de pnīa. di.
Nil est qđ medicamētū pnīe ꝓcellere possit. nā
sine ea nil valent oīa alia. Ipsa aūt sola valet
ad eterna ꝯsequēda vite pmīa. Reuera si tot le
gerent̄ misse q̄t sunt celi stelle ⁊ maris arene: nō
ꝓdessent hoī existenti sine vera ꝯtritione ⁊ pnīa
Proinde queri pōt. Quare scriptura potius
attribuit ꝯtritioni medelā anīe. Rn̄det̄ ꝙ pmo
ſm Lyrā ibidē. qꝛ ꝯtritio hꝫ sanare oīa ꝯsciē
vulnera. Scđo qꝛ ipsa est q̄si ꝯfectio amara
absinthiatica de qua Dyascoꝛides dꝛ ꝙ ꝯfectio
facta arte apothecarioꝝ de absinthio cū zucaro
valet pcipue ad quattuoꝛ. Primo epati ⁊ inte-
rioꝛib' visceribꝰ subuenit. Secūdo stomachū
ꝯfoꝛtat. Tertio appetitū excitat. Quarto ebꝛie-
tati resistit. Dec ille. Spūaliter absinthiū signi
ficat ꝯtritōnē amarā q̄ si ꝯficiat̄ cū zucaro diui
ni amoꝛis dulcissimi: subuenit Primo interio
rib'. i. affectiōib' deuotis. Scđo ꝯfoꝛtat stoma
chū aīe in suscipiēdo vbo dei. Tertio excitat ap
petitū aīe ad desideriū celestiū. Quarto resistit
ebꝛietati. scꝫ mūdialiū bonoꝝ cupiditati. O ĝ
charissimi hanc medicinam salubꝛem accipite
Rogem' ĝ xp̄m ⁊c.
Feria q̄rta post dn̄icā. ij. Sermo. xvij. de ꝯtri
tione lachꝛymosa ⁊ eius virtuositate.

No de medicina

Filius hoīs tra-
detur pncipib' sacerdotū ⁊ scribis ⁊ cō
demnabūt eū moꝛte Matth. xx. ⁊ in
euāgelio hodierno. Sicut Rabanus sup hoc
euangelio dꝛ. Dn̄s iesus idcirco in h̄ mūdo no
luit ꝓsperari sed grauia pati vt ostēderet nobis
viā pnīe: q̄tenus nos q̄ ꝑ delectationē culpe ce
cidimus sciremus cū q̄ amaritudine redire. scꝫ
ad patriā celestem debeamus. Propterea xp̄s
ipse dn̄s voluit ꝯdēnari moꝛte vt nos ꝑ pnīam
disceremus euadere dānationē eterne moꝛtis.
⁊ nos moꝛtui peccatis viuere xp̄o. Item tradi
voluit xp̄us ad illudendū: vt exemplo sui tra-
damus nos ad ꝯtemptū mūdanoꝝ: nec cure-
mus illusiones hoīm. Item flagellari voluit ⁊
crucifigi: vt nos exemplo eius coꝛpus flagelle-
mus in pnīe austeritatib': ⁊ vicia ac ꝯcupiscen
tias crucifigamus in nobis Gal'. v. Qui xp̄i
sunt carnē suā crucifixerūt cū vicijs ⁊ ꝯcupiscē
tijs. Vn̄ ⁊ discipulis suis xp̄us dn̄s passiones
istas pdixit. Et cū mater filioꝝ zebedei ꝓ filijs
gl'iam regni peteret de hmōi seq̄la illos interro
gauit dicens. Potestis bibere calicem quē ego
bibiturus sum. Et tandē hūilitatē docuit esse
necessariā ad ꝯseq̄ndū regnū celeste suo exēplo:
vt ptꝫ in euāgelio. Itaqꝫ de pnīali ꝯtritione q̄
debemus xp̄m dn̄m ꝓ nob passum ⁊ moꝛtuū
imitari tria mysteria (p̄ter pmissa) in h̄ ſmone
declaremus.
Primū de intellectuali doloꝛe.
Scđm de sensuali lachꝛymatione.
Tertiū de lachꝛymali ꝑponderatione.
T Circa pmū de intellectuali doloꝛe siue vo
lūtario vel coꝛdiali Querit̄ qualē doloꝛē exigit
vel requirit deus in vere ꝯtrito pctōꝛe ꝓ pctōꝝ
remissione. Ad qđ rn̄det̄ ſm Rich. ⁊ Petrū de
Tharan̄. sup. iiij. dis. xvij. ꝙ duplex est doloꝛ đ
pctis. Vnus est intellectualis siue rōnis doloꝛ
qn̄ hō ex electiōne deliberata pctm̄ detestat̄: ita
ꝙ nolit peccasse: ⁊ velit nūq̄ꝫ de cetero moꝛtal'r
peccare. ⁊ talē doloꝛē de' exigit necessario in ve
re ꝯtrito vt iam pl'ib' alijs ſmonib' etiā tactuꝫ
est. Alius est doloꝛ sensualis q̄ scꝫ excitat̄ ex pdi
cto doloꝛe intellectuali. qn̄ vicꝫ hō intantū do-
let de pctis ꝙ sensibil'r eius coꝛ amaricat̄: vl' eti
am ad fletuꝫ cōpungit̄. Et de hmōi doloꝛe tria
documēta tradunt̄. Primū est. ꝙ sensual'r do
lere de pctis nō req̄rit̄ necessario in ꝯtritiōe. qꝛ
sine hmōi doloꝛe sufficit intellectualis doloꝛ ꝓ
peccati remissiōe. Rō hui' est. qꝛ gnālis reg'la
iuris dictat. ⁊ est dictū Lyꝛ. qđ ponit̄ extra de
reg. iur. c. j. Omīs res ꝑ q̄scūqꝫ causas nascit̄:
ꝑ easdē dissoluit̄. sꝫ pctm̄ oīe sufficient̄ ꝑ actū
solius volūtatis pōt nasci. ĝ sufficienter etiam
ꝑ solū voluntatis actū contrariū potest tolli: h̄
est ꝑ displicentiā ⁊ doloꝛē rōnis q̄ntū est ex pte
nostra. ⁊ sic concurrente pncipalius gratia dei

peccatū dimittiť. Secūdū documētū ꝙ hō q̄n nō potest de peccatis sensibiliter dolere non de/bet ex hoc timere q̄si nō dimitteret sibi peccatū: si tamen habeat dolorē in voluntate. Nā mise/ricors deus nō requirit ab hoīe plus q̄ꝫ potest. Tertiū ꝙ hō quādo potest etiā sensibilē dolo/rem de peccatis habere: multū debet de h̄ deo gr̄as agere. q̄ꝛ hoc est sūme vtile ꝛ signū penitē/tie perfecte vt patebit articulo se.

¶ Circa secūdū de lachrymis cōtritionis no/tandū est: ꝙ lachrymaꝝ effusio in ɔtritione est mirabilis ꝛ indicibilis ꝟtutis ꝛ potētie. Unde eā habere est sūme vtile. Et hoc declaraṫ sic. Nā si queraṫ: que sunt in toto mūdo sup oīa fortis/sima vel potētissima. Ad id respōdet magnus Albertus sup Missus est ꝓbando ex scripturis ꝙ p̄cipua fortissima sunt tria. Primū ē mors: que om̄ia mortalia ꝑmit ꝛ mordet ac necat. ij. Reg. xiiij. Omēs morimur: ꝛ quasi aque dila/bi. in terrā. Unde Aug⁹. in ypponosticon respon/siōe. j. dicit ꝙ mors hoc vocabulū accepit eo ꝙ morsu venenosi ſpentis. i. diaboli in homines introducta omēs mordeat tā potētes reges q̄ꝫ om̄es alios. Secūdū fortissimū est diabolus. Job. xlj. Non est potestas q̄ compareṫ ei super terrā. et loquiṫ de diabolo. Tertiū sup oīa pre/dicta ē de⁹ qui est oīpotēs. Sed de⁹ b̄ndictus tantā virtutē dedit lachrymis vere cōtritionis: vt vincere possit oīa hec fortissima. ¶ Pri/mo nāqꝫ lachryme vincūt mortē triplicē. Unā mortē corpalē vt ꝑꝫ in Ezechia rege qui lachry/mis meruit mortis dilationē: ꝛ vite ꝓlongatio/nem annis. xv. vt ꝑꝫ Esa. xxxviij. Aliā mortem sp̄ualē vincūt q̄ꝛ aīas viuificāt. Ezech. xviij. Si ip̄ius egerit penitētiā de oībus iniq̄tatib⁹ que fecit vita viuet ꝛ nō morieṫ. Tertiā mortē gehē/nalē vincūt lachryme: q̄ꝛ eternā penā gehēne ꝑ pctīs debitā aut oīno extinguūt: aut in penam tēporalē: id est purgatoriā ɔmutāt. Uñ Bern̄. dicit. O q̄nta vis ɔsistit in peccatoꝝ lachrymis que oēm obluūt culpā et extinguūt gehennam. Secūdo lachryme vincūt diabolū. Uñ Chryś. Sicut aqua calida expellit canē a coquina: ita calide lachryme cōtritiōis expellūt diabolū ab aīa. Exēplū habem⁹ in magdalena q̄ ꝑ lachry/mas ꝓmeruit vt xp̄s ab ea eijceret septē demo/nia. Tertio lachryme vincūt oīpotentē deū qd̄ est valde mirabile. ꝛ hoc intātū vt etiā sententiā latā imutare faciāt. sicut ꝑꝫ in rege Ezechia su/pra. ꝛ in niniuitis. Itē lachryme vincūt deū in/tantū vt quicq̄d postulaṫ ip̄etret. Unde Chryś. Nemo aliq̄n ad deū flens accessit q̄ non accepe/rit qd̄ postulauit. Hec ille. Proptea Bern̄. ex/clamās dicit. O felix penitētie lachryma: tuum est regnū: tua est potētia: tu ante iudicē intrare nō vereris: quicq̄d petieris ip̄etrabis: tu accu/santibꝫ etiā demonibꝫ silētiū ip̄onis. Quid plu/ra dicā de te o sacra lachryma. tu vincis deū in/vincibilē ꝛ ligas oīpotētē inclinans dei filiū et ꝟginis natū ad ſedū pctōrē. Hec Bern̄. De la/chrymaꝝ valore plura ſmone. xxij. per totū.

¶ Circa tertiū de ꝑponderatione lachrymaꝝ inq̄rendū est quales lachryme ꝑpōderanṫ ꝛ pre/ceteris meliores fore reputanṫ. Ad qd̄ r̄ndetur ꝙ ſm. s. Uincētiū de valeñ. in sermone Aliosqꝫ Gradus valoris lachrymaꝝ sic assignanṫ quo ad meritū ꝛ ꝑmiū hoīs. Primo ꝙ lachryme sunt in ꝑmo gradu bone de tp̄ali miseria ꝓpri/mi vel corpali afflictiōe: puta de morte p̄ris vel m̄ris aut fratris vel amici: q̄ potest esse merito/rius cōformādo se diuine voluntati. ꝑsertim si talis dolor est ex amore dei p̄ncipaliꝰ ꝛ recta intentōe. Secūdo lachryme meliores sūt ex cor/diali cōpunctiōe: de q̄bus Ps. Exitus aquaꝝ deduxerūt oculi mei q̄ꝛ nō custodierūt legē tuā. Iste dicunṫ meliores. q̄ꝛ lauāt aīam ad perpe/tuā salutē cōsequēdā ꝛ ip̄i hoī pctōri sūt vtilissi/me. Tertio lachryme optime sunt ex sp̄uali de/uotōe: videlꝫ si q̄s d̄fleuit pctā sua ꝛ iā dulciter passionē xp̄i cōtēplādo deplorat ex cōpassione sicut legim⁹ de sctō frācisco qui iugiter christū dn̄m crucifixū q̄si oculis p̄ñte cerneret mēte: la/chrymabaṫ ¶ Ultimo lachryme sunt ex pi/etate ꝓcedētes pro aīaꝝ zelo ꝛ saluatiōe. Proin̄ Bern̄. sup cātica sermone. xj. et. xij. dicit. Bonū est contritōis vnguētū: qd̄ de recordatiōe pctō/rum cōficiṫ: mittiṫqꝫ in pedes dn̄i (scꝫ ꝑ magda/lenā) q̄a cor contritū ꝛ hūiliatū de⁹ nō despiciet. Longe aūt melius est vnguētū deuotōis factū de recordatione beneficioꝝ dei qd̄ ꝛ capiti ido/neū reputaṫ: de q̄ diciṫ. sacrificiū laudis hono/rificabit me. Porro vtrūqꝫ vincit vnctio pieta/tis q̄ de respectu miseriaꝝ accipitur. Hec Ber/li. originaliū. ꝛ intelligendū est potissime de aīe miserijs ꝑiculosis. ¶ Exēplū de sctō ladis/lao rege n̄ro de quo legiṫ ꝙ pctā p̄pl̄i maximis ꝛ multis lachrymis planxit adeo vt lachrymis etiā lapides duros cauaret. Narratur etiam ꝙ dum quidā doctor sctūs expelleret demonē de quodā obsesso. Demō q̄siuit que esset optima aqua sup oēs aquas mūdi. Cūqꝫ doctor ille di/ceret ꝙ aqua b̄ndicta ꝛ de aq̄ baptismi Demon irridebat. Adhuc est alia aq̄ melior his. Unde doctor ille dixit de aqua q̄ ex latere xp̄i fluxit in cruce: ꝛ de aq̄ que imiscetur vino in calice eo ꝙ transit in sanguinē xp̄i. Demon dixit ꝙ adhuc pre his est aqua hoībꝫ vtilior: scꝫ q̄ fluit sursum a suo fonte. Qd̄ cū nō itelligeret doctor ille ad/iurauit illū ꝑ crucifixū dicere nudā veritatem. Tūc respōdit. aqua sup oīa optima est lachry/maꝝ fluētiū de cordis fonte ɔtriti sursū in ocu/los. Sine eīn ista alie paruꝫ valēt: hoc est sine cōtritiōe vera. ꝛc̄. Rogem⁹ ḡ dominū. ꝛc̄.

Ex̄ d'. s. ladislao

¶ Feria. v. post dn̄icā. ij. Sermo decimusocta/uus de remissiōe pctōꝝ ꝑ cōtritionē: ꝛ de errori/bus circa hoc refutandis.

BIBLIOTEKA TNP

Si quis ex mortuis ierit ad eos pniaʒ agēt. Lu.xvj. ꝛ in euāgelio hodierno. In hoc sacro euāgelio dñs iesus ponit terribilē parabolā. vł ſm aliqs narrat factā hystoriā de dānatiōe diuitis epulōis ꝗ lazaro pauperi micas panis negauit. ꝛ cū esset post mortē in tormētis: petiuit guttā aque ꝓ refrigerio ꝛ nō obtinuit. Itē petiuit vt lazarus mitterek ad suos frēs quinqꝫ in hac vita vt moneret illos ad pniam ne dānarētur dicen̄. verba istius thematis p̄missi. Si qs ex mortuis ierit ad eos pniam agēt. Et Abraā rn̄dit. Si moysen ꝛ ꝓphetas nō audiūt: neqꝫ si qs ex mortuis resurrexerit credēt. Et h̄ patuit d̄ iudeis ꝑ effectū. qꝛ lazaro resurgēti nō crediderunt: sed eū inficere voluerūt Joh.xij. Et nos ergo charissimi agam⁹ penitētiā ne cū illo diuite dānemur ꝛ torqueamur ꝑpetuo vt dr̄ i euāgelio. Itaqꝫ de cōtritiōe adhuc tria mysteria declarabimus.

Primū de peccatoꝝ remissione.
Secūdū de erroꝝ refutatione.
Tertiū de penitētie post mortē dilatiōe.

A. Circa ꝓmū de remissiōe pcti ꝑ cōtritiōeꝫ q̄rik. vtrū posset esse pctm̄ tā grauē ꝛ totiēs iteratū ꝙ ꝑ cōtritionē nō remittak. Ad qð possꝫ argui sic. qꝛ potest hō maxima pctā quasi innumerabiliter facere ꝛ iterare q̄tidie tota sua vita vt possit cum Ps. dicere. Peccaui sup numerū arene maris. Mirū ḡ videk ꝙ ꝑ cōtritionē oīa ꝛ tam innumerabilia a deo dimittatur. Sꝫ ad hec respōdek ꝑ ꝯclusionē ꝙ nullū potest esse pctm̄ tā graue ꝛ tā multipliciter iteratū a p̄ncipio mōdi q̄tidie vsqꝫ ad finē q̄n ꝑ verā cōtritionē homini remittatur. Et probatur.

Primo autoritate.
Secundo ratione.
Tertio exemplificatiōe.

Primo inquā auctoritate. Ezech.xviij. Si impius egerit pniam ab oibus pctis suis q opatus est ꝛ custodierit oīa p̄cepta mea ꝛc. oim iniq̄tatū ei⁹ quas opatus est: nō recordabor. Itē Aug. de sūma trinitate ꝛ fide catholica. ca. Firmiter. dicit. Si post susceptionē baptismi qsqꝫ ꝓlapsus fuerit in pctm̄ ꝑ verā sp pniaʒ poterit reparari. Idē lib.j. retractationū. ca.xviij. dicit ꝙ nemini q̄ntūcūqꝫ pessimo in hac vita cōstituto est desp̄andū. ꝛ sic ptꝫ. Secūdo ꝓbak ratione Nā ſm Bonauē. in.iiij. di.xiiij. Pessim⁹ est error ꝛ crudelissim⁹ dicere ꝙ pnia nō possit quotiēscūqꝫ reiterari ꝛ pctm̄ tolli hoi in hac vita cōstituto. qꝛ clauditviscera diuine mie. cū sic oēs pctōres cogeret despare. B. Nā q̄re pctm̄ non possit tolli q̄tiēscūqꝫ. Si dicas ꝙ iō. qꝛ hō nō posset de pctō suo penitere. sic ē in demonib⁹ et dānatis. h̄ falsum et erroneū est. qꝛ hō q̄zdiu viuit habꝫ sp flexibile libeꝝ arbitriū siue ad bonū siue ad malū. Et ḡ dicere ꝙ aliqð pctm̄ sit d̄ quo qs in hac vita penitere nō possit erroneū ē. Tū qꝛ tollerek libeꝝ arbitriū. Tū qꝛ ꝑ hoc derogarek efficacie gr̄e dī ꝗ pōt moueri cor cuiuscūqꝫ pctōꝝ ad penitēdū. iuxta illð Prouer.xxj. Cor regis in manu dñi quocūqꝫ voluerit vertet illud. Sic etiā cor oīs hoīs in manu dei ē. Itē si dicas ꝙ peccatū freq̄ntissime iteratū nō tollitur ꝓpterea qꝛ etsi hō possit penitere: tn̄ de⁹ designak tā multotiēs iterata dimittere. Sꝫ hoc ē ipossibile. qꝛ sic peccatū hoīs excederet dei misericordiā infinitā qð est ipossibile. qꝛ oīs creatura finite est mēsure siue in malicia siue i bonitate. sꝫ de⁹ infinite bonitatis est ꝛ mie. sed finiti ad infinitū ꝓportio nulla. viij. Phisicoꝝ. ḡ ꝛc. Itē si dicas ꝙ peccatū est ifinite malicie inq̄tū est ꝯtra deū ifinite bonitatꝫ. pnia aūt hoīs parui valoris est ꝛ finite bonitatis. ḡ nō pōt delere peccatū. Ad h̄ dicēdū est ſm Rich. in.iiij. ꝙ q̄uis nr̄e pnie bonitas sit finita: tn̄ vtus meriti passiōis xp̄i ac sanguinis est ifinita. ꝗ sꝫ xp̄us inq̄ntū de⁹ est bonitatꝫ ꝛ meriti infiniti. Virt⁹ etiā gr̄e sp̄ūsctī ꝗ opak in nob verā pniam est infinita. Vn̄ Bern̄. dicit ꝙ vna gutta sanguis xp̄i sufficeret ꝑ pctis toti⁹ mūdi. O ḡ pctōr aduerte magnitudinē mīścordie diuine. pēsa xp̄i passionē ꝛ age pniam. C. Tertio ꝓbak exemplificatione. Nā a p̄ncipio mūdi sp deus hoib⁹ ondit ꝙ pcit penitētib⁹. Primo in parētib⁹ p̄mis qs monuit ad pniam dī. Adā vbi es. q.d. Cogisce peccatū tuū vt parcā tibi. put dicit Aug⁹. Scd̄o in diluuio vbi paulatim ꝛ nō subito succreuerūt aque vt hoīes interim peniterēt. Tertio in dauid ꝛ i manasse i achab ꝛ iudeis ꝛc. Itē i nouo testamēto in magdalena: paulo: ꝛ i latrōe sero penitēte ꝛ aliis innumerabilib⁹.

E. Circa scd̄m de erroꝝ circa h̄ refutatione sciēdū. ꝙ de pctōꝝ remissiōe ꝑ pniaʒ verā inter alios tres errores vt plīmū vtunk inter ignaros ꝛ ifideles p̄sertim qs accipiūt ex scripturis nō sane itellectꝫ ꝛ hmōi ꝯfutank ꝑ sanū itellectū. C. Primus error ex veteri testamēto accipitur. Amos. ca.j. vbi scribik sic. Hec dicit dñs. super trib⁹ scelerib⁹ Damasci. ꝛ sup q̄rto nō conuertā eū. Ubi Lyra dic. Hebrei dicūt ex hoc scꝫ errone ꝙ si hō peccauerit bis vel ter eodē gn̄e pcti est remissibile. sed si q̄ter peccauerit eodē genere pcti nō erit remissibile. sꝫ h̄ est manifeste contra scripturā ꝛ iō est erroneū. vt ptꝫ de manasse rege ꝗ nō solū q̄ter sꝫ pluries peccatū idolatrie et homicidij incurrit ꝛ tn̄ finalr̄ veniā obtinuit. iiij. Reg. ꝛ sic de plib⁹ aliis legik. Propterea ad autoritatē illā dic Hiero. de pe. di.j. c. sup trib⁹ scelerib⁹ sic. h̄ possum⁹ dicere ꝓmū pctm̄ ē cogitasse mala. Scd̄m cogitatōib⁹ acquieuisse puersis. Tertiū ope cōpleuisse. Quartū post peccatū nō agere pniam sꝫ vsqꝫ in finē vite. Et de h̄ q̄rto itelligik dictū ꝓphete. ꝛ in ei⁹ glo. dictū Hiero.

BIBLIOTEKA ... TNP

2

scʒ ꝙ eadē pctā cōmitterēt scʒ q̄rto. nec pniaʒ nec indulgētiā se daturū deus denūciat. q2 pᵒ mortem nō est locus pnie. ⁊ sic error iste refutatur.

¶ Secūdus error ex euāgelio accipit. vbi xp̄s Matth. xij. dicit. Oē pctm̄ remittet: sed sp̄us blasphemie nō remittet hoib9. Itez. Qui peccauerit cōtra spm̄scm̄ nō remittet ei neqʒ in h sclo neqʒ in futuro ⁊c. Et hoc errorē acceperit multi que sequunt busaite ꝙ q̄ peccauerit ꝯtra xp̄i deitatē vel ꝯ spm̄scm̄ nullo modo remittet sʒ alia pctā remittunt. Pctā aūt in spm̄ sanctū sunt sex. scʒ obstinatio: desperatio: impugnatio agnite vitatis: p̄sumptio: inuidētia fratne gr̄e: ⁊ finalis ipnia. Sʒ iste error pessimᵒ est ⁊ reprobat ex sententia oim doctoꝝ. q2 xp̄s dn̄s nō vult dicere ꝙ talia peccata sic sint irremissibilia negatiue: ita ꝙ nullo mō remittant. q2 etiā ista penitēti i pn̄ti vita remittunt: vt pʒ de paulo apostolo q̄ fuit blasphemᵒ cōtra xp̄i deitatē ⁊ persecutor fidei: ⁊ tn̄ veniā ꝯsecutᵒ est. j. Timothei. j. et alijs plribus. Sʒ dnr irremissibilia ista pctā q2 difficilᵒ remittunt q̄ʒ alia pctā: eo ꝙ obuiāt gr̄e sp̄ussctī. ⁊ sic difficilᵒ tales cōuertunt ad penitētiā. Aug. aūt de vbis dn̄i accipit peccata in spm̄scm̄ ꝓ finali ipenitētia q̄ nō habet statū remissiōis. De istis latiᵒ alio q̄dragesimali. ¶ Tertius error ex eodē xp̄i vbo accipit: ꝙ in futuro sclo potest hō penitere pctōꝝ q2 mortaliū remissionē obtinere. Iō xp̄s Matth. ā. dicit. Neqʒ i futuro. q. d. ꝙ aliq̄ remittāt in futuro. sed hoc esse falsum patet articulo. iiij.

¶ Circa tertiū q̄ de pnia post mortē querit vtrū aie post mortē habere possint pnialē dolorem vel cōtritionē. Ad qd̄ r̄ndet fm Alexan. de ales. Tho. Rich. in. iiij. dis. xiiij. ⁊ alios videlicʒ ꝙ in cōtritiōe tria includunt. Primo dolor de pctis ⁊ tristicia ⁊ hoc nō pōt eē in btis ꝓpt plenitudinē gaudij. iō in eis nō est pnia vel cōtritio. nisi actu q̄dā q̄ est gaudere de pctōꝝ remissiōe: ⁊ opib9 pnie: ac deo grās agere. ¶ Scd̄o est forma scʒ dolorē iformās grā. ⁊ sic aie in purgatorio habent de pctis pniam: h est dolorē gratie iformatū. tn̄ dolor nō est meritoriᵒ eo ꝙ nō sūt in statu meredi: sʒ tm̄mo do in statu soluēdi penā fm merita i carne. Nā si possēt meritorie dolere: intātū dolerēt ꝙ celerrime sufficeret ad satisfaciēdū de culpa ⁊ pena totali ⁊ sic stati euolarēt in celū. Proinde pʒ ꝙ dolor pnie ibi nō est meritoriᵒ: sʒ tm̄modo satisfactoriᵒ. ⁊ sic dicit xp̄s ꝙ in futuro fit remissio pcti scʒ in purgatorio fm Greg. ¶ Tertio i ꝯtritōe ē efficacia scʒ remissiōis ꝑ dolorē grā informatū. Sʒ q2 hmōi remissio nō pōt eē i dānatis. Iō licʒ habeāt dolorē pnie Sap. v. pniaʒ ingrāgen. ⁊ p̄ āgustia gemen. ⁊ h ꝓpter penā quā sustinēt ꝓ pctis. non ꝓpt culpā inq̄tū est ꝯ deū. nec dolēt amore dei vt placēt ipʒ. g pnia ibi est sine grā ⁊ sine fructu venie. O itaqʒ fatui ⁊ decepti tales q̄ in futurū differt penitere ve eis Sʒ sapiētes hic per tēdo vitā eternā acq̄rūt. Exēplū habemᵒ i fe[illegible]e aue regia de q̄ Aresto. li. aialiū. ⁊ etiā btūs [illegible]mbro. in exameron di. ꝙ sine pare viuit vsqʒ ad q̄ngētos ānos q̄nqʒ que auis cū sibi finē vite aduertit facit nidum ex lignis aromatic̄is. s. myrrhe ex hmōi multū sicc̄. ⁊ flāte vēto calidissimo i estate illū itrat ⁊ vberādo alaꝝ flatu accēdit ⁊ incinerat inf illa ardētia ligna. ex q̄ cinere infra triduū quidā vmiculᵒ nascit: q̄ paulati plumas recipit crescētib9 alis ⁊ fit fenix auis noua. Spiritualit dʒ sic pctor in pn̄ti añ finē vite in ligno crucis xp̄i ꝑ amorē se succēdere in corde ⁊ in cinerē pnie redigere. ⁊ ꝑ triduū. i. tres ptes ve penitētie. s. cōtritionē: cōfessionē ⁊ satisfactionē reuiuificari. Rogemus ergo xp̄m ⁊c.

¶ Feria. vj. post dn̄icā. ij. Sermo decimusnonᵒ de ope obligatiōis ad cōterēdum de peccatis ⁊ deletione reatus.

AUferetur a vobis regnū dei: ⁊ dabit gēti facienti fructᵒ eiᵒ Matth. xxj. ⁊ in euā. ho.

Verba sunt saluatoris cōtra iudeos obduratos. sic ⁊ ꝯ pctōres obstinatos penitere nolētes Nā hāc pabolā de vinea agricolis locata moralit exponēdo Rabanᵒ di. ꝙ vinea scat aiam bonis opib9 excolendā. Serui missi pmo sunt lex. Scd̄o Ps. Tertio ꝓphetia. Heres est xp̄i euāgeliū. Isti cedunt: eijciunt: occidunt dū sermones illoꝝ a pctōrib9 cōtēnunt. Vñ a talib9 vt dic xp̄s i themate: auferet regnū dei. ⁊ vinea dabit alijs q̄n dona gr̄e ⁊ gl'ie que mali pdiderūt dabunt vere penitētib9. ⁊ sic pʒ euangeliū. Itaqʒ de cōtritiōe in qua pcipue ꝯsistit fructus acq̄sitiōis regni dei tria mysteria notabimᵒ.

Primū de cōtritiōis tpalitate.
Secūdū de eius virtutis potestate.
Tertiū de renouatiōis exēplaritate.

¶ Circa pmū q̄rit vtrū hō cōmisso mortali pctō teneat conteri stati de facto: aut quanto tpe possit differri eiᵒ cōtritio. Ad qd̄ respōdeñ. fm alexā. de ales in. iiij. pte. Itē Petr9 d palud. ⁊ Angelū de claua. aliosqʒ recolligēdo ponemᵒ tria documēta. Primū documētū ꝙ cōteri de pctō ē de pcepto affirmatiuo. Gnalis aūt regl'a ē ꝙ pcepta affirmatia obligāt sp sʒ ñ ad sp nisi solū q̄n materia occurrit ꝓ loco ⁊ tpe Verbi grā. Preceptū diligēdi deū vel honorādi parentes obligat q̄dē sp ne ꝯtrū faciā: sʒ nō obligat ad sp actu diligēdū vel honorādū nisi q̄n materia occurrit practice in casu quo deberē actu diligere deū. s. cū cōsiderat deᵒ vt diligēdᵒ tūc teneor diligere. ⁊ cū deberē actu exhibere honorē pentib9 tūc teneor. Sic etiā pctm̄ mortale cōmissū lʒ sit semp detestādū. q2 sp debet displicere hoi pctm̄ tn̄ actu cōteri vel detestari nō tenet qs nisi ꝓ lo

eo ꝛ tp̄e oportunis.s.qñ mēti occurrit practice recogitādo pctā sua tūc tenet̄ vt nō ɔlectet̄ i eis: sʒ detestet̄ illa. ¶ Sed qñ spāl'r tenet̄ recogitare scd̄m ad id documētū ponit̄ ꝙ recogitare pctā ꝛ cōteri de eis tenet̄ hō spāl'r in die festo colēdo.qꝛ fm̄ Scotū in.iiij.di.xxvij. Tp̄s oportunū ad scificādū ꝑ penitētiā videt̄ eē dies dñica.iuxta illud p̄ceptū.Exo.xx.Memento vt diē sabbati scifices.Et idē est de alijs festꝭ colēdis fm̄ canonistas.qꝛ nimirꝫ vt Scot⁹ ibidē dicit. Tenet̄ hō die dñica ex ɔ̄bito vacare deo vl' deū recognoscere.ꝛ si nō tota illa die saltē in aliq̄ hora illi⁹ diei.ꝛ ꝓ tūc tenet̄ habere actū aliquē illi⁹ p̄cepti.s.ad diligēdū deū gratuite ꝛ ad fugiēdū oppositū.ne sc̄ȝ insit act⁹ odij: h̄ est pctm̄ mortale.aliter peccat mortalit̄ i h̄.qꝛ nō scificat festū. ¶ Tertiū ḡ documentū ꝙ q̄cūqꝫ est in mortali pctō tenet̄ ɔteri saltē die dñico vel festo ne peccet mortal'r denuo festū nō scificādo.ꝛ ad id tenet̄ hora oportuna.p̄sertim cū d̄r missa.Nā ꝛ ob h̄ eccl'ia p̄cepit cuilibet audire missā die festo.de ɔse.di.j.Missas.Ex his ḡ seq̄tur ꝙ hō existens in pctō mortali quotq̄t festa ꝛ dñicas sine ɔtritiōe trāsigit totiēs mortal'r peccat.ꝛ debet ɔfiteri.O ḡ xp̄iane disce obſuare p̄dicta.

¶ Circa secūdū de ṽtute ɔtritiōis ꝛ p̄sēte q̄rit̄.vtrū ɔtritio sit tāte ṽtutis vt possit tollere totū reatū pctōꝝ hoīs.Ad q̄d r̄ndet̄ fm̄ Rich. ꝛ Pe.de tharañ.sup.iiij.di.xvij.Tho.aliosqꝫ ꝑ ɔclusiōeȝ.ꝙ sacra cōtritio pōt intēdi intantū ꝙ tollat totū reatū pctōꝝ.Et h̄ pt̄ fieri tripliciter.

- Uno modo ex parte charitatis.
- Alio modo ex parte doloris.
- Tertio modo ex parte frequentatiōis.

¶ Primo mō ex p̄te charitatis.Naȝ vt d̄r.j.Pet. ca.iiij.Charitas operit multitudinē pctōꝝ.Et Prouerb.x.Uniuersa delicta operit charitas. Proinde tāta pōt eē charitas in hoīe q̄ causat displicētiā pcti ꝙ tollat totū reatū:ita ꝙ i morte statim euolat sine igne purgatorij.Exēplū habem⁹ in magdalena de q̄ xp̄s Luc.vij.ait. Remittunt̄ ei pctā multa qm̄ dilexit multū. ¶ Secūdo mō ex p̄te doloris q̄ in sensitiua p̄te tantū pōt excitari ꝙ tot⁹ reat⁹ pene remittat̄.sicut legimus de btō frācisco ꝙ tanto dolore deplorauit pctā adolescentie sue: vt sibi dñs reuelauerit ꝙ oīa pctā sua sibi forent remissa vsqꝫ ad nouissimū q̄drantē. ¶ Sȝ diceres.Quid ḡ ɔ̄ illis q̄ mltū intēso dolore defleuerūt pctā adeo vt credāt illa sibi fore remissa total'r.nūq̄d adhuc tenent̄ ɔfiteri illa ꝛ penitētiā i iūcta iplere.R̄ndet̄ fm̄ p̄dictos doc.ꝛ Rich.di.xiiij.ꝙ nihilomin⁹ req̄rit̄ faciēda ɔfessio ꝛ penitētie iniūcte ꝑ viribꝫ ipletio.Tū ꝓpter p̄ceptū ɔfessiōis.Tū vt recōciliet̄ eccl'ie.Tū ꝓpter icertitudinē.qꝛ nō ē q̄s certus ꝙ sua cōtritio sit sufficiēs ad tollendū totū reatū. ¶ Tertio mō cōtritio pōt eē tāta ꝙ tollat totū reatū pctōꝝ ex freq̄ntatiōe.Nā tā multꝭ vicibꝫ freq̄nter pōt hō sua pctā deflere ꝛ cōfiteri ꝙ satisfat de totali reatu successiue.Un̄ Alexā.de ales dic̄.ꝙ si dolere de pctis ē bonū.ḡ freq̄nti⁹ dolere ē magꝭ bonū.ꝛ sp̄ dolere ē optimū:ꝛ btm̄ iuxta illd̄ Matth.v.Bti q̄ lugēt qm̄ ipi ɔsolabūt̄.Ubi glo.dic̄.Luct⁹ ꝓ pctō ɔsolationē meret̄.ḡ frequēti⁹ lugere maiorē ɔsolatiōeȝ meret̄. Exēplū ɔ̄ h̄ habem⁹ i petro apl'o.q̄ cōmēdat̄ in legēda de h̄ ꝙ sc̄ȝ qñ culpā negatiōis ad galli cātū recordabat̄ vbertim flebat ɔsuetudinarie adeo vt facies eius tota adusta lachrymis videbat̄.Un̄ in sinu sp̄ sudariūȝ portabat q̄ crebro fluentes lachrymas tergeret.O ḡ pctōr fac sil'r.

¶ Circa tertiū de renouatiōis exēplo notādū ē.ꝙ penitētial' ɔtritio renouat hoīem vt pʒ ꝑ Aug.ɔ̄ pe.di.j.§.ca vo.ꝛ.c.Tres sūt actiōes. Ubi i glo.d̄r ꝙ pn̄ia ɔ̄ hoīe vetusto.i.q̄ habuit ꝑus culpe vetu statē.fac̄ nouū hoīeȝ.i.gr̄e nouitatē habētē.Et h̄ ad p̄sens breuit̄ sufficiat oñdi in exemplis.

- Primo exemplo canonico.
- Secundo simul theologico.
- Tertio philosophico.

¶ Primo inq̄ȝ exēplo canonico.h̄ ē ex iure canonico accepto.Nam ɔ̄.pe.di.j.c.Quāobrē.Tertus Hier.cū glo.ponūt exēplū ɔ̄ nabuchodonosor. Itē scd̄o idē exēplū ē etiā theologicū in li.Dañ. iiij.ca.ꝙ nabuchodonosor ꝑ supbiā elat⁹ ɔ̄ iudicio mēte vl' rōnis vsuȝ ꝑdidit.ꝛ bestijs ac ferꝭ sociatē.⁹ fenū vt bos comedit donec capilli ꝛ vngues i silitudinē aq̄laꝝ ꝛ auiū crescerēt.ꝛ sic a regia dignitate eiect⁹ fuit.sȝ postea cū penituit deum ꝛ pctm̄ suū recognouit.sens⁹ ei ɔ̄nuo restitut⁹ ē:figuraqꝫ faciei reuersa ē ad eū.ꝛ sic tot⁹ renouat⁹:i regnū ꝛ regiā magnificētiā restitut⁹ ē ꝛ deū laudauit.Sic sp̄ual'r pctōr ꝑ pn̄iaȝ et gr̄aȝ renouat̄ i aīa mēte mutata i meli⁹ ad cognitioneȝ sui ꝛ dei.ꝛ de statu bestiali fit denuo dign⁹ celesti regno:faciesqꝫ ei⁹ gr̄osa i baptismo acq̄sita redit eidē. ¶ Tertio oñdit̄ exēplo philosophico.Nā videmus.ꝛ testat̄ glo.sup Ps̄.cij. Ac Prosi⁹ sup cātica.Ceru⁹ senio ḡuatus pilis ꝛ cornibꝫ crescētibꝫ serpētē naribꝫ haurit ꝛ veneno estuās fōtē ad bibēdū ardēt ɔ̄siderat.q̄ hausto cornua ꝛ pilos ɔ̄ponit vetustos.ꝛ visuȝ nouū cornuaqꝫ noua ꝛ pilos renouat.Item aq̄ladū senio ḡuat̄ rostro crescente cibū cape nō pōt ḡuat̄ i alis.caligat̄ oc'lis.ꝓpterea serpētes comedit q̄ꝝ venena calore coq̄t i fnō.ɔ̄inde ascēdit in altū vt ex calore aerꝭ ꝛ labore volat⁹ forti⁹ icalescat.ꝛ sic porꝭ aptis ꝛ pēnis relaxatꝭ subito ɔ̄scēdit i fōtē.mutat plumas et renouat̄ i oc'lis.rostruȝ etiā ad petrā excutit.ꝛ sic iuuenescit vt hec dicūt recolligendo Amb. Plini⁹.ꝛ glo.p̄s.cij. Sp̄ual'r pctōr ḡuat⁹ vetustate pctōꝝ ɔ̄bet duorare pcti venenū occidēdo et i se ɔ̄coq̄ndo ignito calore ṽbi di ꝛ amorꝭ diuini ɔsumēdo.q̄ icalescēs currat ad fōtē viuū.s.ad sanguinis xp̄i in

cruce effusiōez recordādo. cui se totū īmergat ꝑ deuotā recogitatiōez īmorando. et rostrū .i. onꝰ pctōꝝ excutiat ad petrā xp̄z passū. ⁊ sic renoua/ bit̄ i pn̄ti ꝑ gr̄az: i oct̄is met̄ɉ. ⁊ pil̄l plumis me ritoꝝ ac cornibꝫ et rostro id ē viribꝫ aīe. Ac tādē renouabit̄ vt aq̄le iuuētꝰ i fut̄a resurrectōe. Ro gemus ergo christū. ⁊c̄.

¶ Sabbo pꝰ dn̄icā scdam Sermo vicesimꝰ de cōtritiōis multiplici vtilitate.

Pater peccaui i celū ⁊ corā te iā n̄ sū dignꝰ vocari fi liꝰ tuꝰ Lu. xv. ⁊ i euāgelio hodierno Charissimi hodie nob̄ ꝓponit̄ exēplū penitētie i filio ꝓdigo q̄ hec ṽba dixit suo pr̄i. Nā ꝑ hunc filiū ꝓdigū designat̄ pctōr q̄ hꝫ q̄dē pr̄ez .s. deū q̄ ē pr̄ oīz creatōe ⁊ redēptōe. Pctōr q̄ppe tāq̄z ꝓ digꝰ ille filiꝰ elongat̄ ab h̄ patre ꝑ pctm̄. q̄r teste Ps̄. Lōge a pctōribꝫ salꝰ. Itē oīa bōa sua dissi/ pat viuendo luxuriose cū meretricibꝫ q̄n̄ bona corꝑis ⁊ nature ac etiā fortūe expēdit i ꝑuas cō cupiscētias carnis ⁊ mūdi tāq̄z i meretrices. q̄bꝫ adheret seq̄ndo illas. Iōq̄z fame spūaliū bōoꝝ egēs adheret vni ciui regiōis illiꝰ: h̄ ē dyabolo cuiꝰ porcos pascit .i. vitioꝝ mltitudinē fouet i se. Sꝫ tādē ꝑ dei gr̄az recog̃scit suā mis̄iā ⁊ spūalē egestatē di. Quāti mercēnarij. h̄ ē s̄ui dei merce/ dē celestē expectan̄ .i. domo pr̄is mei .i. i eccl̄ia di abūdāt panibꝫ .s. gr̄e. Surgā ḡ .s. ad pn̄iaz faciē/ dā ⁊ ibo ad pr̄ez .i. deū ꝑ ꝯtritōez q̄ hō appropi q̄t dō ⁊ dicā .s. in ꝯfessiōe pctōꝝ. pr̄ peccaui corā te ⁊c̄. vt pꝫ i themate ⁊ euāgelio. Vn̄ de ꝯtritiōe q̄ pctōr recog̃scit ⁊ ꝯfitet̄ peccasse corā deo nota bimꝰ tria mysteria.

¶ Primū de ꝯtritiōis vtilitate q̄ ad icipiētes.
Scdm̄ de eiusdem vtilitate q̄ ad ꝓficientes.
Tertiū de ipius salubritate q̄ ad decedētes.

M Circa p̄mū d̄ vtilitate ꝯtritōis q̄ ad ici piētes .i. q̄ icipiūt p̄mo ad deū cōuerti. Notādū q̄ talibꝫ ꝯtritio ꝯfert tres vtilitates. Prio aīaz reuiuificat. Scdo culpā expiat. Tertio ꝯsciētiā rectificat. ¶ Prima vtilitas ē aīe reuiuificatio. Hāc on̄do p̄mo autoritate tā veterɉ q̄z etiā no/ ui testāmēti. Nā Ezech. xviij. dic̄ dn̄s. Si impiꝰ egerit pn̄iam ab oibꝫ pctis suis vita viuet ⁊c̄. Deīq̄z Ioh. v. xp̄s ait. Amē amē dico vob̄ q̄r ve nit hora ⁊ nūc ē q̄n̄ mortui .s. pctis audiēt vocē filij dei. ⁊ q̄ audierit viuēt .s. in aīa q̄ nūc viuit ꝑ gr̄az. Scdo rōne. q̄r i ꝯtritiōe īfūdit̄ gr̄a spūssci q̄ viuificat aīam Ro. vj. Stipendia pcti mors. gr̄a āt dī vita et̄na. ⁊ h̄ clariꝰ d̄clarat̄. Si ei q̄raſ q̄lit̄ morit̄ l̄ viuificat̄ aīa. Rn̄det Aug. d̄ pe. di. j. S. Si an̄q̄z. ⁊ sup ps̄. lxij. d. Deꝰ ē vita aīe ⁊ aīa ē vita corꝑis. sic̄ corpꝰ viuer̄ n̄ p̄t nisi p̄sēte aīa: ita n̄ nisi dō p̄sēte aīa viuere valet. Hec ibi. Sꝫ q̄r ꝑ ꝯtritiōez deꝰ ē pn̄tial̄r ihitās aīaz. Esa. lvij. Hec dic̄ dn̄s i scō hitās ⁊ cū cōtrito ⁊ hūili spū vt vi uificet cor cōtritoꝝ. Ecce ḡ pꝫ. ¶ Tertio on̄do exēplificatōe i ꝑabola huiꝰ euāgelij vbi xp̄s d̄ fi lio ꝓdigo d. Mortuꝰ erat .s. pctō ⁊ reuixit .s. per pn̄iaz. Itē ꝑ exēplo ph̄ico ad idē exp̄imur q̄ cor hūanū ē p̄mū viuēs ⁊ vltimū moriēs s̄m ph̄m li. d̄ vita ⁊ mor. q̄z uis aūt oīa mēbra hoīs emor tua videāt̄. tn̄ si aīa pn̄s ē in corde hō adhuc vi/ uit ⁊ pōt totū corpꝰ reuiuificari. secꝰ si aīa e cor/ de egressa ē. Sic spūal̄r q̄zdiu gr̄a ꝯtritōis ma/ net i aīa viuit: sꝫ sep̄ata vl̄ deficiēte ip̄a gr̄a mo/ rit̄. Q ḡ hō obs̄ua hec. ¶ Scd̄a vtilitas est pctōꝝ oīm expiatio. Si ei q̄rat̄ q̄lit̄ ⁊ ꝑ q̄d tol/ lit̄ ⁊ total̄r expiat̄ culpa ⁊ eiꝰ pena debita. an ꝑ solā int̄nā ꝯtritōz: an ꝑ actū ext̄iorē. Rn̄det̄ s̄m Rich. in. iiij. di. xiiij. ar. vij. q. ij. q̄ ꝑ actū int̄iorē. Nā actꝰ ext̄ior nō acceptat̄ nisi ꝓpt̄ actū int̄iorē. Nā glo. sup Gen̄. iiij. vbi d̄r. Respexit dn̄s ad abel ⁊ ad mūera eiꝰ di. Deꝰ attēdit offerētɉ mētē nō oblatōz q̄ placꝫ ex mūdicia offerētɉ. Cū aūt ꝑ actū ext̄iorē pn̄ie possit remitti tota pena pcō debita. multo fortiꝰ h̄ pōt fieri ꝑ solū actū pn̄ie int̄iorē. q̄ tn̄ pōt intēdi q̄ expiat culpā ⁊ etiā pe nā purgatorij. hec Rich. ¶ Tertia vtilitas ē con scīe rectificatio ⁊ sanatio. Quero nāq̄z q̄uo recti ficari pōt ꝯscīa i hoīe. Audi q̄d rn̄det Hugo de scō vic. ⁊ cōsil̄r Bern̄ di. Puni p̄terita pctā fu/ ge fut̄a. ⁊ si pctm̄ sētis n̄ cōsētias. ⁊ sic erit pura ⁊ bōa cōscīa. Exēplū ad hec. Si vis scabies ma nuū sanare aq̄ salsa calida sepe laua ⁊ cōfert. Et si vis carnes ꝓs̄uare a fetore ⁊ putredīe: sale cō di. Itē medicīa amara plꝰ cōfert expurgationi q̄z dulcɉ sꝫ Cōstā. pꝫ i pillis. Sic salsa aq̄ lacri maꝝ ṽe cōtritōis multū cōfert aīme purgatōi sanitati ⁊ preseruatiōi.

C Circa scōm d̄ alijs vtilitatibꝫ eiusdē .s. q̄ ad ꝓficiētes i vita bōa. Nā tria fac̄. Prio ꝑdita bōa recuꝑat. Scdo amorē dei dulcificat. Tertio q̄r merita cōs̄uat. ¶ Prima ḡ vtilitas d̄r recuꝑatio nis. Querit̄ nāq̄z vtꝝ ꝑ pn̄iam vl̄ cōtritōz recu/ peret hō oīa bōa ꝑ pctm̄ amissa .s. ṽtutes oēzq̄z gr̄am ⁊ merita p̄stina. Rn̄det̄ s̄m Rich. in. iiij. di. xiiij. ar. viij. q. j. Et Tho. ⁊ alios ꝑ cōclusionē affirmatiuā. Et ꝓbat̄ autoritate rōne ⁊ exēplis. Prio auctoritate. Nā i h̄ euāgel̄. legit̄ q̄ iussit pr̄ s̄uis d. Cito ꝓferte p̄mā stolā ⁊ īduite illū .s. filiū ꝓdigū ⁊ date anulū i manu ⁊ calciamenta in pedes ⁊ occidite vitulū. Nimiꝝ s̄m Aug. de q̄stio. euā. ⁊ doct. ꝑ stolā p̄mā signat̄ dignitas p̄ma quā habuit i ṽtutū meritis. Itē ꝑ anulū i manu s̄m Bedā s̄cat̄ oꝑatio bōa in fide ⁊ gr̄a. Itē ꝑ calciamēta t̄renorū cōtēptꝰ s̄m Aug. sup̄. Et ꝑ vitulū occisū passiōis xp̄i meritū q̄d cōica tur penitēti. Et sic pꝫ q̄ oīa recuꝑant̄: vt h̄ idē ꝓbat Rich. ꝑ glo. Esa. lij. ⁊ sic pꝫ cōclusio. Se cūdo ꝓbat̄ rōne. q̄r ꝑ cōtritionē remittunt̄ pctā ⁊ tal̄ remissio eē nō pōt sine caritate ⁊ in fusiōe gr̄e ꝑ quā pctōr iustificat̄. sꝫ cū gr̄a ⁊ caritate sil̄ infundūt̄ oēs virtutes nccārie ad rectitudinē vi te spūal̄. Intelligēdo h̄ de virtutibꝫ q̄ habent̄ ꝑ infusionē .s. fide spe ⁊ caritate. q̄ virtutes ꝯnere sibi sunt: ⁊ sic fit hoīs iustificatio. Iusticia autē

q̃ q̃s ɗr iustificari cõphendit oẽs ꝟtutes. q̃ ɽc. Tertio ꝓbaꝛ silr̃itudie ɽ exẽplis. Nã videm⁹ ꝙ nubes aufert nob lumẽ sol. ſʒ qñ p ventũ tolliꝛ nubes totalr̃ lumẽ sol in splẽdoꝛe caloꝛe ɽ pulchritudie p̃us hita restituiꝛ. Sic facꝫ ɽ penitẽtia ita ꝙ si tu hõ i charitate meruisti tm̃ ꝙ eẽs ꝺ tertio vl̃ vltio ordie ãgeloꝝ. ɽ h̃ pctõ postea iteruẽniẽte ꝑdidisses. tñ q̃ʒ ad penitẽtiã redires eundẽ statũ meriti recupares i q̃ p̃us eras añq̃ʒ caderes per pctm̃: puta si eras i merito ꝑueniẽdi ad tertiũ ordinẽ brõꝝ ãgeloꝝ: tñ nũc penitẽs eũdẽ ordinẽ recupas. O q̃ ɗi demẽtia. Exẽpla ad idẽ ponũꝛ di. l. c. Si p⁹ ordiatõeʒ. Int̃ alia ꝺ dauid q̃ p⁹ adulteriũ ɽ hoicidiũ spm̃ ꝓphetie reaccepit et in p̃mo g̃du ꝑmãsit. Itẽ ꝺ achab q̃ p⁹ pctm̃ ꝑ pniaʒ hũiliat⁹ regia i sede remansit. Itẽ petr⁹ p⁹ negationẽ xp̃i i aplõꝝ p̃ncipatu remãsit. ɽ sic ꝺ aliis. O q̃ bõ vide bonũ pniẽ. Scõa vtilitas qꝛ amoꝛẽ ɗi excitat ɽ dulcificat. qꝛ vt Hugo ꝺ arca noe. c. j. dic̃. Amoꝛ ɗi ab amaritudie. l. ꝯtritionis icipit. ſʒ vltia ei⁹ dulcedie plena sũt. ꝓpter qꝺ ɽ Ps̃. dic̃. Scd̃z ml̃titudinẽ doloꝝ meoꝝ ꝯsolatiões tue leti. a. me. Tertia vtilitas. qꝛ merita ꝯseruat ɽ accumulat. Sic eñ arma cõſuãt i bello ꝓtegẽdo coꝛp⁹ a vulneribꝫ ɽ hostes fugãt: sic ꝯtritio freq̃ntata aĩaʒ ꝯſuat. alioqñ vt Gre. dic̃. pctm̃ qꝺ ꝑ pniaʒ citi⁹ nõ ɗleꝛ mox suo põdere ad aliud trahit. ɽ sic vuln⁹ isligit. Vñ assiiliaꝛ carbũclo de q̃ diascoꝛides dic̃. ꝙ carbũcul⁹ vincit canes ɽ fugat tenebras. Sic ꝯtritio vincit demões tãq̃ʒ canes ɽ fugat tẽebras ɽ lapsũ pctoꝝ.

Circa tertiũ de vtilitate ꝯtritõis i fine. s. q̃ ad decedẽtes notãdũ ꝙ cõtritio etiã sera valet dũmõ sit ꝟa vt dic̃ Aug. Et h̃ ad tres vtilitates. Prĩo qꝛ i moꝛte etiã subitanea ɽ iopinata assecurat. qm̃ ꝟe penitẽti venia nũq̃ʒ negaꝛ vt patʒ ꝑ Aug. ɽ Grãnũ ꝺ pe. di. iij. q̃. siue aũt q̃s dicat. Scõo qꝛ ab et̃na dãnatiõe liberat vt ptʒ ex p̃dictis i h̃ ɽ aliis s̃monibꝫ. Tertio qꝛ celoꝝ regnũ ꝯseq̃ facꝫ ɽ btificat. iuxta xp̃i ꝓmissiõeʒ Matth. iiij. Pniaʒ agite appropiq̃bit reg. celoꝝ. Exẽplũ finale ponam⁹ qꝺ narraꝛ ex Apiario. c. lxxviij. ꝙ q̃dã nobil vidit i silua sol⁹ q̃dã plagis ɽ vulneribꝫ atrociꝛ cruẽtatũ damãtẽ. ɽ territ⁹ mãdauit ex pte dei vt loq̃reꝛ ɽ diceret quis eẽt. Rñdit Ego fui pctoꝛ imũdissim⁹ luxurie dedit⁹. ɽ ãdẽ i hora moꝛtis nõ cõfessus nec eucharistia munit⁹ obmutui. ſʒ tñ mĩſicoꝛdia ɗi ꝑuẽt⁹ valida ꝯtritiõe ꝑmot⁹ lachrymas excussi. loq̃ tñ nõ poterã ſʒ coꝛde deũ ɽ beatã ꝟginẽ cũ lachrymis iuocãs vt tales putam⁹ q̃ñq̃ʒ posse. Ecce iq̃t do. ꝓpitiãte sic vitã terminaui. Vñ lʒ tradit⁹ sim demõibꝫ vsq̃ʒ in diẽ iudicii cruciãd⁹. tñ ꝑ dei mĩſicoꝛdiã eo ꝙ lachrymas pniẽ i moꝛte fudi saluatũ me i die iudicii spero. Ordinãte ãt do tibi appui vt in me mĩſo exẽplũ sumas penitendi. O q̃ pctoꝛ age pniaʒ. iuoca xp̃m ɽ btãm mariã vt nõ peas in eternũ. Rogemus xp̃m ɽc.

Dñica tertia q̃dragesime mane Sermo vicesimus p̃m⁹ scʒ de ꝯtritõis itẽso doloꝛe cum fletus ablutione.

Erat iesus eiiciẽs demoniũ ɽ illꝺ erat mutũ Luc. xj. ɽ i euãgelio hodierno. Sic Alex. de ales. i postilla sup hec ꝟba dic̃. Demoniuʒ ẽ pctm̃ eo ꝙ p̃mo a demõe fuit iuẽtũ ꝑ qꝺ hoiem tãq̃ʒ suũ pec⁹ subiectũ ꝑ̃ati possidet. Et qꝛ naturalr̃ ꝓprietas demonũ ẽ: vt postq̃ʒ hoieʒ iduxerit ad pctm̃ iducat ad celãdũ illꝺ ne cõfiteaꝛ sic fecꝫ p̃mis pentibꝫ i ꝑadiso Geñ. iij. Idcirco demoniũ ɗr mutũ ab effectu qꝛ facꝫ hoieʒ mutũ a ꝯfessiõe. Dic̃ ãt Hiero. i omel. ꝙ i h̃ vno hoie tria signa ꝑpetrata sũt sil̃ eo ꝙ mut⁹ iste erat ɽ cec⁹ s̃m Mattheũ. Vñ cec⁹ vidit: mut⁹ locut⁹ ẽ. et demoniac⁹ a demõe ẽ liberat⁹ ad significãdũ ꝙ expulso a credẽtibꝫ demõe. i. pctõ: tũc hõ videt ꝑ fidei lumẽ ip̃m deũ ɽ se ac loq̃tur i ꝯfessiõe. Sʒ pharisei h̃ xp̃i miraclꝫ demõio beelzebub attribuerũt. Cõtra q̃s xp̃s plures rões ponit ꝓbañ. ꝙ ꝟtute diuia id fecerit vt ptʒ i euãgelio. Itaq̃ʒ de ꝯtritõe adhuc plura mysteria tractañ. possumus ꝓ alio themate ponere illꝺ Ps̃. xciiij. Ploꝛem⁹ coꝛã dño q̃ fecꝫ nos qꝛ ip̃e ẽ dñs de⁹ nr̃. Et hec ꝟba possũt accipi siue de ploratu iterioꝛi cõtritõis: siue ꝺ exterioꝛi. Proinde tria mysteria libeat declarari i h̃ sermone.

Primũ de doloris intensione.
Secundum de meroris expressione.
Tertiũ de criminis ablutione.

Circa p̃mũ de intẽso doloꝛe cõtritõis q̃riꝛ vtrũ ꝟe ꝯtritõis doloꝛ debeat eẽ intẽsioꝛ q̃ʒ oĩs ali⁹ doloꝛ ꝓ q̃rũcũq̃ʒ tꝑaliũ dãno. Et rõ huius q̃stiõis est qꝛ allegat mgr̃ i. iiij. di. xv. ca. penul. Aug. li. de pe. di. sic. Satis dur⁹ ẽ cui⁹ mẽs doloꝛe oculi nõ ꝺclarãt. s. ꝑ lachrymas. ſʒ sciat se culpabilr̃ duꝝ q̃ deflet dãna tꝑis vel moꝛtẽ amici. ɽ doloꝛẽ pcti nõ oñdit lachrymis. Hec Aug⁹. ibi. Sʒ si sic intẽs⁹ doloꝛ req̃riꝛ in cõtritione q̃s carnaliũ ɽ mũdanoꝝ hoim̃ ꝟe peniteret. qm̃ rarissimi sũt q̃ fortius fleant de pctis q̃ʒ ꝺ moꝛte filii sui vel amici: aut q̃ʒ de dãno mille aureoꝝ ɽ hmõi. Ad q̃stiõnẽ q̃ rñdeo s̃m Bonauẽ. i. iiij. Thomãq̃ʒ ɽ alios doctores theologos ɽ canonistas recolligẽdo tres veritates.

Prima est obiectiõis solutiua.
Secũda est questiõis responsiua.
Tertia est ex dictis coꝛrelaria.

Prima ꝟitas ꝙ doloꝛ sensualr̃ i ꝯtrito hoie nõ req̃riꝛ ꝙ sit intẽsioꝛ i oĩm doloꝝ alioꝝ cõpatiõe. Nã s̃m oẽs doctores theologos. erq̃ʒ doloꝛ contritõis ẽ duplex. Vn⁹ ẽ in volũtate rõnis h̃ ẽ velle nõ peccasse. ɽ in h̃ tota cõsistit eẽntia cõtritõis. Ali⁹ autẽ ẽ doloꝛ in sensualitate: vt lachrymari de pctis ɽ cõtristari. ɽ hmõi doloꝛ ẽ ꝑfectiõis ɽ nõ necessitatis. Jõq̃ʒ ꝟbũ Aug. s̃. in obiectiõe adductũ itelligẽdũ ẽ vt Thõ. in. iiij. d. ꝙ qñ i hoie eẽt defect⁹ lachrymaꝝ extioꝝ ex h̃; qꝛ i eo foret

defect⁹ dolorꝫ mētal'.i.defect⁹ displicētie pctōꝝ ꝛ ꝺtestatiōis volūtarij. Tūc eīm talis dānabil'r dur⁹ ē: al's qñ dolor vel flet⁹ inteɾior in volūtate bñ ordinat⁹ ē.etiā tal' si pl⁹ defleat sensibil'r tp̄alia q̄ȝ pctā ñ g̈ dānat. R. ¶ Scd̄a vitas ꝙ q̄ȝuis nō sit necc̄ē sensibil'r dolere.tñ dolor q̇ est ivolūtate.i.displicētia culpe dȝ eē intēsior ꝛ maxim⁹ i gñe in oīm alioꝝ dolorū cōparatiōe. Rō p̄ma est scȝ diuīe dilectōis. Regl'a eīm gñalis est i theologia ꝙ de⁹ dȝ diligi sup oīa. g̈ ei⁹ caritatꝫ ꝯriū scȝ pctm̄ mortale sup oīa ē ꝺtestādū:ita ꝙ nullo casu dȝ ꝑ euitāda q̄cūq̄ȝ pena q̇s peccare vel peccasse velle. Vñ Aug. sup Iohe di. Meli⁹ est deo dilecto mori q̄ȝ ipo offēso viuere. Exēplum philosophicū ad idē Alb. mg̃. li. de aīalib⁹ di. ꝙ auis q̄dā noīe arpia hitat i deſto in t̃ra serapades vocata iuxta mare lonicū q̄ hȝ faciē q̄̄i hoīs ꝛ est ml'tū ferox adeo ꝙ stimulāte fame hoīem inuadit ꝛ occidit q̄ dū sitit vadit ad aquā vt bibat.ibiq̄ȝ imaginē sue faciei in aq̄ ītuēs recolit sibi similē.i.hoīeȝ occidisse. Et ꝓpt̃ea tātū dolet ꝛ plāgit ꝙ ex dolore morit̃. Exēplo h̄ docemur ꝙ hō rōnalis dȝ intēse dolere in volūtate super oīa mala de h̄ ꝙ aīaȝ similē deo occidit ꝑ pctm̄ mortale sepando a dei gr̃a ꝛ caritate quē diligere ē vita et̃na. ¶ Secūda rō infinite offēsiōis. qr deū offēdere vl' offendisse ꝑ pctm̄ mortale ē malū infinitū ex oīi ꝑte.s.ex ꝑte dei qr offensa ē ꝯ deū infinite bonitatꝫ ꝛ maiestatꝫ. Itē ex ꝑte boni ꝑditi.qr ꝑpetuū regnū celeste perdit̃. Et deniq̄ȝ ex ꝑte penalis mali qr ꝑ pctm̄ incurrit̃ obligatio ad perpetuū suppliciū inferni. Alia aūt q̄q̄ȝ mala tp̄alia vl' corꝑalia finita sūt.g̈ de pctō plus dȝ hō in volūtate dolere. qr finiti ad infinitū ꝓportio nulla.viij.phisicoꝝ. ¶ Tertia rō recte p̄electiōis.qr q̇libȝ recta rōne p̄eligere debet min⁹ ꝑiculū q̄ȝ mai⁹.qr int̃ duo mala min⁹ malū ē p̄eligēdū.iij. Thopicoꝝ. Sȝ bona aīe sunt optima bona.vij. Politicoꝝ.ꝛ ꝑiculū v̇tutꝫ vel aīe est sūmū sup oīa alia pericula.qr vt Bern̄.ꝛ Aug. di. Tot⁹ mūd⁹ corpore⁹ vni⁹ aīe p̄cio equipari nō pōt g̈ de ei⁹ ꝑiculo pl⁹ dolēdū est. ¶ S

¶ Tertia veritas ꝙ ꝯtrit⁹ v̇e dȝ velle oē malū pati q̄ȝ peccādo aīaȝ ledere. qr vt xp̄s Matth.xvj. di. Quid ꝓdest hoī si vniuersū mūdū lucret̃.a. v̇o.s.det̃.patiat̃.aut quā da.hō cō.ꝓ a.ꝛc̄. Iteȝ ad idē etiā phs.iij. Ethi.di.ꝙ meli⁹ est mori q̄ȝ facere ꝯ bonū v̇tutꝫ. Deniq̄ȝ etiā lex.ff. Nō met⁹ cā.l. Isti q̇dē dictat:ꝙ scȝ bon⁹ hō pl⁹ dȝ timere pctm̄ q̄ȝ mortē ¶ Insup exēplū habem⁹ in sctis martyrib⁹ q̇ mori voluerūt poti⁹ q̄ȝ vnico pctō ꝯsensisse. Ioq̄ȝ Ans. li. silitudinū d̃t magnū q̇d sic. Si hinc pcti pudorē: ꝛ illinc cernerē inferni horrorē ꝛ necc̄ario vni eoꝝ imergi haberē prius me in īfernū demergerē q̄ȝ pctm̄ admitterē.ꝛ h̄ ītelligēdū ē ſ̄ȝ Alex. cōsiderata pena īferni vt sustinēda sine demerito culpe.ꝛ vt nō infligēda a dō.qr pei⁹ ē pctm̄ q̄ȝ pēa sine pctō Sȝ di.q̇d g̈ de īfirmis ꝛ fragilib⁹ hoīb⁹ q̇ putāt se nō posse tal'r velle ꝛ p̄eligire. Rñdet̃ ſm Tho. in ꝗl. durādū ꝙ null⁹ ꝯtrit⁹ tenet̃ apd̄ se tale ꝯpa facere:nec dȝ q̇s seip̄m de h̄ tēptare descēdere spāli ad hāc vl' illā penā p̄eligēdā imo stulte facit p̄serti īfirm⁹ nesciēs regere affect⁹ suos si seip̄m de h̄ sollicitat. Sȝ si q̇s fecerit talē cōꝑationem tenet̃ p̄eligere quācūq̄ȝ penā q̄ȝ peccare vt p̄dictū ē. O g̈ pctōr stude volūtatē firmare ꝯ pctm̄ vt velis sup oīa detestari q̄ȝuis sensualit̃ dolere vel deflere nequeas.tñ si potes multū valet.

¶ Circa secūdū de exp̄ssiōe merorꝫ:hoc est de exteriori fletu cōtritiōis queruñt̃ tria.

¶ Primo de magnis pctōribus breui tempore penitētibus.

¶ Secundo de sanis iuuenib⁹ peccata deflere ad mortē tardātib⁹.

¶ Tertio de excessiuis fletib⁹ in certis hoībus pro pctis lugētib⁹.

¶ Questio prima est vtrum homo quantuncunq̄ȝ desperatus ꝛ peccatis oīibus ad summū plen⁹ obtineat veniā pctōꝝ fletib⁹ ꝑ q̇d̄cūq̄ȝ breue tp̄s. Ad hāc rñdet Iohs Chryſ. de reparatiōe lapsi. Et habet̃ de pe. di.iij. §. Ecce.ca. Tal'. sic. Talis mihi crede. tal' est erga hoīes pietas dei ꝙ nūq̄ȝ spernit pñiam si ei sincere ꝛ simplicit̃ offerat̃.etiā si ad sūmū q̇s ꝑueniat maloꝝ.ꝛ in tm̄ velit reuerti ad v̇tutꝫ viā.suscipit. glo.s.deus eū libent̃ āplectit̃.fac oīa.q̄ten⁹ ad p̄orē reuocȝ statū.ꝛ q̇d ē adhuc p̄stāti⁹ ꝛ eminēti⁹. etiā si nō potuerit q̇s explere in pñti satisfaciēdi ordinē. q̄ntulācūq̄ȝ tñ ꝛ q̄ntūlibet breui tp̄e gestā nō respuit pñiam. Glo.i.satisfactionē Suscipit etiā ipaȝ nec patit̃ q̄ȝuis exigue cōuersiōis perdere mercedē. Nec ibi. Sȝ h̄ ītellige q̄ntū ad remissionē culpe ꝛ euasionē dānatōis et̃ne. Ad hec ei sufficit q̄ntūcūq̄ȝ breuis tp̄is ꝛ modic⁹ flet⁹ exterior:dū v̇a fuerit i volūtate ꝯtritio.sȝ q̄ntū ad penā totā remittēdā nō sufficit:sȝ q̇d deest oportet ꝑsolui vl' in pñti satisfaciēdo: vel i purgatorio:vl' saltē ꝑ idulgētias expiādo ſ̄ȝ theologos doctores ¶ Secūda q̄stio Quid de sanis iuuenib⁹ q̇ solū i hora mortꝫ volūt pctā deflere. Rñdet̃ ꝙ lȝ tales stulte differāt ꝛ ꝑicl'ose. tñ adhuc nō debēt desꝑare:sȝ in dei misericordia cōfidētes defleāt saltē in extremis pctā qr pñia q̄ntūcūq̄ȝ sera melior ē q̄ȝ nulla.vt dicit mgr̃ in.iiij.di.xx. Meli⁹ g̈ ē in sanitate penitere.qr Aug. di.ꝙ in sano hoīe pñia ē sana.in īfirmo infirma: sed in mortuo mortua. ¶ Nimiꝝ tales sūt i casu cōsili sic si vn⁹ hō hñret vnā manū ꝑalitica ꝛ aliā sanā.iste cōdēnat̃ ꝑ iudicē ꝓpt̃ delictū ad āputationē vni⁹ manus sue: ip̄e vult ꝙ āputet̃ man⁹ ꝑalitica. An g̈ sic fieri debeat argui pōt ꝙ sic.qr pene sūt poti⁹ emolliēde q̄ȝ exasperāde.extra de regu.iurꝫ.li.vj. Itē de pe.di.j. Nec autē ꝛ.ff. de penis.l.vlt. Sȝ contra Manus arida nō ē manus sic nec reproba pecunia dicit̃ pecunia.ff.de pignoraticia actiōe.l.eleganter.ꝛ hoc tenet̃ pro vero. Iudex ergo ſm iusticiā potest illū puni/

r⁹ in manu sana nisi velit misericordiā facere pu
i. do i manu arida. Sic spūal'r hō hʒ duo tpa
vite q̄i duas man⁹. s. sanitatē ꝛ īfirmitatē. ꝛ de⁹
iudex iuste illū pūire vult p pctīs i saītate p pniaȝ
ꝙ si i īfirmitate velit sibi misericordit pnie grāȝ
īfūdere: magne pietatē ē. Sic ēt si ꝯuict⁹ fores
p birsagio soluere bouē pecuniā. ꝛ iudex mise
ricorditer acciperet debilē ꝛ falsā monetā. ¶ Ter
tia q̄stio. Quid de illo q̄ excessiuū dolorē ꝛ fletū
assumit p pctīs. Rn̄det́ sʒ Boñ. i. iiij. ꝛ Rich.
di. xvij. ꝙ dolor volūtatē n̄ pōt eē excessiu⁹. q2 ta
lis ē pcti ꝯ deū cōmissi displicētia causata ex ca
ritatē dei dilectiōe q̄ nimis intēdi nō pōt cū de⁹
sit diligibil' i īfinitū. ꝛ sic pctm̄ ē detestabl'e idici
bil'r. sʒ dolor sēsualitatē ē passio ꝛ pōt nimis in
tēdi. Uñ si aduertat hō sibi eē i dtrimētū corpis
dʒ tpare ne pimat naturā. Ro. xij. Rōnabl'e ob
sequiū v̄m. Si aūt n̄ aduertit. ꝛ iō nō tpat: nō
peccat. q2 dabat operā rei licite. Uñ ꝛ Holkoth
sup li. Sap̄ d. ꝙ si penitēs ex vehemētissīo amo
re ꝛ dolore moreret́: eēt dolor v̄tuosus ꝛ pfecte
pnie op⁹: h̄ tn̄ supposito ꝙ volūtas penitētē nō
ferret́ directe i istā passiōeȝ cādā ꝓpt́ mortē ꝯse
q̄ndā: sʒ ꝓpt́ displicētiā pcti inq̄ʒtū offēdit deū.
ꝛ sic legim⁹ plres fore cōmēdatos de pfectōe cō
tritiōis ꝛ amoris cor scindētis.

¶ Circa t'tiū de criminis ablutōe p cōtritiōeȝ
notādū. ꝙ lacrime ꝯtritōis sup oīa hn̄t abluere
sordes criminis. Nā si q̄rat́. qd sit meli⁹ ad aīme
emēdationē a pctīs: an lacrimas fūdere ꝯtritio
nis: an facere lōgiorē tpis pniam i ope satisfa
ctiōis. s. pegrinatōis: ieiunij: elemosyne multe:
orōis plixi tpis ꝛ hmōi. Ad h̄ rn̄det Hiero. de
pe. di. j. ca. Mēsurā. di. sic. Apd deū n̄ tm̄ valet
mēsura tpis ꝗʒtū dolorē. nec abstinētia tātū ci
boꝝ q̄ʒ mortificatō vitioꝝ. h̄ ille. Ro. q2 alia oīa
opa sine v̄a ꝯtritōne n̄ valēt ad salutē: eo ꝙ ca
ritas ꝛ grā p ꝯtritōeȝ pmo acq̄rit́ sine q̄ n̄ pt hō
iustificari. vt dictū ē p̄ mōib⁹ p̄ced. q̄ habet́ ꝑposi
tū. Ad idē pbādū ponit́ exēplū de Petro. s. aplō
de q̄ Amb. sup Lu. de pe. di. j. circa pncipiū d. sic
Petr⁹ doluit ꝛ fleuit q2 errauit vt hō. n̄ iuenio
q̄d dixerit: scio ꝙ fleuit lachrymas ei⁹ lego: sa
tisfactionē nō lego. Seq̄t́ ca. se. Lacrime lauāt
dlictū. hec ibi. Et glo. expoñ. d. ꝙ n̄ iuenit́ qd di
xerit. si forte ꝯfess⁹ ē vl' cui ꝯfiteret́: cū oēs a fide
recessissēt. Nec satisfactiōē ex'iorē fecisse legit́. sʒ
tm̄ fleuisse amare. Et tn̄ h̄ pl⁹ sibi valuit q̄ rc̄. ve
rūtn̄ ꝯfess⁹ ē postea: lʒ nō legat́ vt dt Alb. Unde
ꝛ Aug. d. ꝙ pl⁹ valet vni⁹ lacrime cōtritio q̄ʒ to
ti⁹ mūdi pegriatio. s. sine cōtritiōe. vl' itelligēdo
q̄ ad pmiū ēentiale qd dbet́ caritati q̄ sʒ Chryß.
pl⁹ intēdit́ i cōtritiōe q̄ʒ pegrinatōe ceteris parib⁹

¶ Exēplū finale legit́ i speculo hyst. ꝛ spe. exē.
lvij. exē. dis. iiij. ꝙ āno dn̄i. M. ciiij. qdā cleric⁹
apd Lugdunū vidit q̄ndā vallē sub mōte q̄ ci
uitas pulcerrima sita videbat́ i visiōe adeo de
lectabil' aspectui ꝙ de ei⁹ aspectu satiari nullus
posset. Laborabat ergo quomō ad illā intrare
possʒ. Interea vidit fluuiū sub pede mōtē currētē
quē dū circuīret q̄rēs q̄ arte trāsmearȝ illū. Ecce
vidit sup ripā fluīs paupes lauātes in fluīe tu
nicas suas: int́ q̄s erat q̄dā veste candidissima
īdut⁹ q̄ iuuabat illos i ablutōe. q̄rū vnusq̄sq̄
p⁹ q̄ʒ eēt tunica abluta ibat i illā ciuitatē. Tunc
cleric⁹ interrogauit illū adiuuātē qd foret hec. Et
ille rn̄dit. Isti sūt hūil'r penitētes ꝛ se in fluīe la
chrymaꝝ a pctīs lauātes. ꝛ ego sū fili⁹ dei iesus
xp̄s. ciuitas hec pulcra celestē padisus vbi ego
maneo ꝛ q̄sq̄s lauerit tunicā suā. i. vitā: fluuio
lachrymaꝝ auxilio meo vicȝ i sanguie passiōis
mee lot⁹ itrabit i celū. Hec ē via q̄ ducit ad pa
triā. Nā de latē meo trāsfixo i cruce sāguis ꝛ aq̄
effluxit ad abluēdū pctōres. Cleric⁹ expgiscens
mirari cepit. ꝛ oīb⁹ relictē claustꝝ itrauit. vbi vi
debat́ sibi ꝙ illi frēs erāt q̄s ipē i visiōe viderat
lauātes tūicas suas lachrimis. ꝛ ipē silr facieñ
saluat⁹ ē. O q̄ pctōr accede ꝛ tu ad sāguinē ꝛ a
quā fluētē de cruce xp̄i ꝛ lauare. Rogem⁹ ꝛc̄.

¶ Dn̄ica. iij. q̄drage. p⁹ prādiū Ser. xxij. de cō
pūctiōis dilectiōe apud deū ꝛ duratōis valore

Beati qui nūc fle

betē q2 ridebitē. Lu. vj. ꝛ p ser. ho. Uerba
sē nr̄i sal. i. q̄b⁹ btōs fore pdicat oēs eos
q̄ deflēt i p̄nti pctā penitēdo. Et aduertēdū ꝙ vt
Chryß. sup hec xp̄i v̄ba di. Magnū qd btm̄ est
p̄m deū tristari de pctīs ꝛ flere. Primo q̄dē q̄a
btitudinē et'nā cōseq̄t́. Iō notant́ xp̄s dic. Bti
s. in spe futte felicitatē. Scdo q2 casus dānatōis
euitat́. Qui lugēt (inq̄t idē) p pctīs ꝓprijs vel ēt
alienis: nō facile labent́ i scel⁹. Et subdit di. Non
dissoluamur leticia i hac breui vita: ne fleam⁹ i
futtā vita īfinita. Uñ xp̄s notant́ d. q̄ nūc fletis
q. d. nūc breue ē tps qd meli⁹ ē in fletib⁹ expēde
re q̄ʒ et'nū fletū i futuro icurrere. Gre. Meli⁹ ē
sufferre modicā amaritudinē i faucib⁹ q̄ʒ et'nū
tormētū i visceribus. Tertio d niq̄ʒ tal' xp̄o ꝯfor
mat́ q̄tin⁹ cū eo gaudere i futto valeat. Iōq̄ idē
Chryß. subdit ibidē. Dn̄ʒ sepi⁹ repim⁹ lugētē: ri
dētē nūq̄ʒ. Eū q̄ imitemur q̄ fleuit sepe p pctīs
nr̄is: nō solū lachrymas sʒ qd maximū ē sāgui
nē fūdēdo ꝛ aīaȝ i morte tradēdo. vt cū eodē sil'
i btitudie ꝯsolemur. Nā ꝛ Matth. v. ipē idem
xp̄s ait. Bti q̄ lugēt qm̄ ipī cōsolabunt́. Ly. i. sil'
cū xp̄o deo ꝛ āgel' solaciabunt́. ij. Cor. j. Sicut
socij passiōis estē sic eritē ꝛ cōsolatiōis. Idcirco
addit xp̄s. q2 ridebitē. O q̄ kmi defleam⁹ pctā
vt digni sim⁹ btitudini ꝛ dicat nob xp̄s. Beati
vos q̄ nūc fletē ꝛc̄. Itaq̄ d ꝯtritōis fletu p pctīs
tria mysteria declarem⁹ in hoc sermone.

¶ Primū de diuinali cōpūctiōis desideratōe.
Secūdū de tpali cōtritiōis duratōe.
Tertiū de pamabili cōpunctiōis appciatōe.

¶ Circa pmū de ꝯpūctōis amore apd deū
vl' desiderio q̄rit́. Utrū de⁹ misericors sūme desi
deret ꝙ pctōr de suis pctīs fleat. Ad h̄ rn̄det p

cipue Chrys. sup Matth. vt allegat li. origia.
di. sic. Nil ita ꝯglutiat ⁊ vnit deo. s. ꝑ amorē ip̄z
pctōrē sic̄ penitēcꝫ lachryme. Propt̄ea et Aug⁹.
li. soli. sic orabat di. Da mihi dn̄e in hoc exilio
panē doloris ⁊ lachrymaꝝ quē esuris. i. deside
ras sup oēꝫ copiā deliciaꝝ. Ex qb⁹ claret ꝙ xp̄s
dn̄s sūmo desiderio optat ꝙ hō pctōr sua pctā
defleat. Sꝫ qlib⁹ signis h̄ euidēti⁹ ōn̄dat̄ qtin⁹
ex illis pctōr magꝭ ad pn̄iam ⁊ cōpūctionē mo
ueat̄: q̄uis sup̄ ꝟmone. v. declarauim⁹ pluribꝫ
signis ꝙ de⁹ amat pn̄iam. tn̄ hic speciali⁹ de cō
pūctiōis ⁊ ꝟe cōtritiōis fletu agem⁹. desiderari
nāqꝫ a xp̄o talē fletū ī pctōribꝫ ōn̄dit̄ clare pl'ibꝫ
signis ꝟm scp̄turas ⁊ doc. ¶ Primū signū dicit̄
attractiōis. Nā si q̄rat̄ quo possit hō pctōr at-
trahere in suū cor xp̄m dn̄m quē suis pctīs elō
gauit a se. Dico ꝙ ꝑ fletū ꝟe pn̄ie. Vn̄ Matth.
iiij. ip̄e xp̄s ait Pn̄iaꝫ agite appro. em̄ reg. celo
rū in q̄ caput ē xp̄s. Et circa h̄ nota tria p̄cipua
¶ Primū ꝙ xp̄s intātum desiderat pn̄ie fletū ꝙ
mox īclinat̄ ⁊ attrahit̄ ad pctōris hoīs āplexū
⁊ osculū ꝓut edocet̄ in ꝑabola Luce. xv. de filio
ꝓdigo: q̄ cū luxuriose viuēdo dissipasset oīa bo
na sua. tādē se recognoscēs venit ad patrē suū.
p̄t aūt accurrēs cecidit sup collū illi⁹. s. āplexan
do ⁊ osculat⁹ ē eū. Sic facit xp̄s deus penitēti.
O q̄lis ⁊ q̄ꝫ magna gr̄a hec. Nā magna clemen
tia dei fuit ꝙ xp̄s incarnari voluit ⁊ se ꝑmisit a
ꝟgine mr̄e Maria balneari: āplexari ⁊ oscl'ari
Nec minor gr̄e clemētia ē ꝙ a pctōre ꝑmittit se
sp̄ūal'r āplexari: oscl'ari: ⁊ ī aq̄s lacriāꝝ balnea-
ri. Exēplū ptꝫ dū magda. peccatrici ꝑmisit pe-
des lacrimis lauari āplexādoqꝫ oscl'ari. ī signū
hui⁹. ¶ Scōm qđ ē mai⁹ vicꝫ ꝙ xp̄s dn̄s nō tm̄
modo oscl'ari se ꝑmittit hoī pctā defleti. sed etiā
vinci ⁊ vinculari. Bern̄. O felix lachryma pn̄ie:
tu vincꝭ īuincibilē ⁊ ligas oīpotētē. Et sic ptꝫ si-
gnū desiderij. ¶ Tertiū ꝙ scꝫ xp̄s intātū deside
rat fletū pn̄ie vt sine pn̄ia nullū velit acceptare
sacrificiū. Vn̄ Isi. li. de sūmo bo. di. ꝙ de⁹ ī lege
ꝓhibuit sacrificiū sale nō cōditū: ad designādū
ꝙ lectio orō ⁊ q̄cunqꝫ oꝑatio vl' sacrificatio nō
est accepta deo sine salsedine lachrymaꝝ pn̄ie.
Vn̄ nec misse sacrificiū ē deo placitū a pctōre q̄
nō ꝟe penitet. ¶ Secūdū signū dr̄ btificatiōis.
qr̄ xp̄s btōs fore p̄dicauit lugētes ꝑ pctīs vt ptꝫ
Matth. v. ⁊ Lu. vi. ⁊ in themate s̄. ⁊ illis cōso-
latione btificā repromisit. ¶ Sꝫ di. Quid
si q̄s deflet etiā pctā alioꝝ hoīꝫ. Rn̄det Chrys.
⁊ cōformit̄ glo. sup. j. Esdre. di. Bti q̄ sua ꝓp̄ria
pctā lugēt qr̄ accepta remissiōe ꝯsolant̄. Sꝫ be-
atiores q̄ aliena pctā deflēt: q̄les ꝯuenit eē p̄la-
tos ⁊ doctores. Hec ibi. ¶ Tertiū signū dr̄ ꝯdo
natiōis. qr̄ hoī defleti pctā multo pl⁹ cōdonat
xp̄s q̄ꝫ ip̄e hō putaret. Exēplū habem⁹ in latrōe
pēdēte ī cruce q̄ h̄ solū petiuit di. Memēto mei
in regno tuo. Xp̄us aūt dedit ꝑadisū stati eodē
die. Nā doctores cōit̄ tenēt sup. iiij. ꝙ tant⁹ pōt

tē cōtritiōis flet⁹ ꝙ etiā si neq̄ret cōfessionē actu
facere: sufficeret corā deo ad remissionē tā culpe
q̄ꝫ pene purgatorij totalē. Deniqꝫ vt Aug. dicit.
mīma gutta lachryme in pn̄ti effusa ex ꝟo cor-
de sufficit decē ānoꝝ penas ī purgatorio debi-
tas delere. sic̄ allegat hec Ludol. pte. ij. c. lxxxvij
li. vite xp̄i. Quid ḡ erit đ guttꝭ m'ltis. O ḡ pctōr
audi Ambro. sup Lu. li. iiij. hortātē sic Abluere
o hō lachrymis: lauare fletibꝫ. si tu ip̄e te fleuerꝭ
ī futuro nō flebis. Sꝫ q̄re sic large xp̄s ꝯdonat
penitēti nisi ꝓ signo desiderij vt oībꝫ pctōribus
sit cōfidētia qr̄ xp̄s desiderat oēs saluare. sic̄ ait
apl's. j. Thimo. ij. Vn̄ ī signū hui⁹ cū latroni in
cruce pēdēti ꝓmisisset ꝑadisū ꝓ ip̄i⁹ pn̄ia: post-
ea clamauit. Sitio. i. salutē pctōꝝ desidero. s. ꝑ
pn̄iaꝫ. O ḡ tu pctōr pēsa hec ⁊ ꝓ xp̄i passiōe plo
ra sup pctīs tuis vt habeas ꝑadisū sic̄ ille latro
alioq̄n ꝑibis cū latrone altero. ¶ Quartū si-
gnū dr̄ delectatiōis. Nā xp̄s ⁊ oēs ei⁹ āgeli beati
delectant̄ ⁊ gaudēt sup pn̄ie fletu Lu. xv. Gau-
diū ē āgelis dei sup vno pctōre pe. agen̄. Vnde
Ber. sup can. Angeli gaudēt ī ꝯuersiōe ⁊ pn̄ia
pctōꝝ salutē hoīꝫ sitiētes. Lachryme em̄ penitē
tiū sc̄ vina āgeloꝝ: sic ⁊ xp̄i ⁊ toti⁹ trinitatꝭ. Nā
sic̄ vinū letificat cor hoīs teste Ps̄. sic flet⁹ leti-
ficat celestes btōs. Sꝫ q̄re de⁹ ⁊ āgeli gaudent
de fletu pn̄ie Ludol. li. de medi. vite xp̄i dat talē
rōem. qr̄ lachryme ebulliūt ⁊ emanant ex corde
vbi ē fōs sanguis ⁊ amorꝭ. Jō sic̄ sacrificiū san
guinis ꝓ xp̄o effusi placet deo ⁊ āgel'. sic effusio
lachrymaꝝ ꝓ pctīs ē placitū sacrificiū. Ps̄. Sa
crificiū deo sp̄ūs cōtribulat⁹ cor. ⁊c̄. Alia rō. qr̄
ꝑ hoīes penitētes repat̄ ruina celestis. Tertia
qr̄ xp̄i desideriū ī hoīe ꝑ h̄ iplet̄ qr̄ hō sacrificat̄
xp̄o. ¶ Quintū signū dr̄ efficacꝭ virtutis. qr̄
de⁹ dedit ip̄is lachrymis īfinitā ꝟtutē expiādi
sordes aīe pl⁹ q̄ꝫ facere possēt oēs aque mundi
Nā malū culpe mortal' qđ ē infinitū abluūt. pe
nā īfinitā. s. ꝑpetuā gehēne extinguūt: ⁊ īfinitā
btitudinē merent̄. Vn̄ Ecci. j. Arenā marꝭ ⁊ plu
uie guttas ⁊ dies scl'i q̄s dinūerauit. altitudinē
celi latitudinē t̄re ⁊ ꝓfūdū abyssi q̄s dimēsus ē
q. d. null⁹ scit hec nisi sol⁹ de⁹. Sp̄ūal'r ꝑ arenā
q̄ ē pōderosa ḡuitas pctī ꝟcat̄. ꝑ pluuiā de celo
veniētē lachrymaꝝ vtilitas. ꝑ dies lux gr̄e. ꝑ al-
titudinē celi btitudo. ꝑ latitudinē t̄re caritatꝭ la
titudo. ꝑ abyssū gehēna. Hoꝝ q̄ntitatē sol⁹ de⁹
nouit certa mēsura. Cū ḡ talē ꝟtutē īdicibilē xp̄s
dedit lachrymis ptꝫ ꝙ diligit ⁊ desiderat in ho
mine sic̄ thesauꝝ saluificū.

¶ Circa scōm de duratiōe cōtritionis siue
cōtinuatiōe q̄rit̄. Vtrū hō semel ꝟe contrit⁹: de
pctō ꝯtrito vel remisso debeat sꝑ vita durāte cō
teri de cetō cōtinuādo vel aliq̄n repetēdo cōtri-
tionē de eodē pctō. Rō q̄stiōis ē. qr̄ Aug. de pe.
di. iij. circa p̄ncipiū dt. Sēꝑ pctōr doleat ⁊ đ do
lore gaudeat. qr̄ vbi finit̄ pn̄ia nil remāet de ve-
nia. Hec ille. Sꝫ in ꝯtrariū est. qr̄ postq̄ꝫ hō cura-

uit vulnꝰ nō reqrit̄ vt āpliꝰ vtat̄ medicina cura
tiua: ſ ſufficit medicina ſanitatꝪ cōſeruatiua.
Sic ī ꝓpoſito. Ad hec rn̄det̄ ſm̄ Rich in .iiij. di.
xiiij. arti. ix. q. i. cōcoꝛ. Tho. iij. p. ⁊ Pe. de tharā.
alioſqꝫ recolligēdo. ꝙ pnīa diſtiguit̄ eē duplex.
Una exterioꝛ q̄ cōſiſtit in ieiunio oꝛōe elemoſy/
na ⁊ fletu. Alia eſt interioꝛ q̄ ꝯſiſtit ī cordis do
loꝛe ⁊ cōtritōe. Et hec etiā cōſiderat̄ tripl'r. ſcꝫ vel
ſm̄ actū vel ſ habitū habilitātē hoīeꝫ ad penitē
dū. vel ſm̄ ꝓpoſitū. Et notant̄ iuxta hec quinqꝫ
documēta. Primū ē ꝙ pnīa exterioꝛ nō req/
rit̄ eē cōtinuāda. tū qꝛ nō eſt hoc poſſibile ſ ſta
tū p̄ntis vite. tū qꝛ nō tenet̄ hō exterioꝛē pnīam
facere āpliꝰ de pc̄tō ſemel remiſſo ⁊ curato. ſicut
etiā de vulnere. Scd̄m documētū eſt ꝙ
pnīa intioꝛis cōtritiōis ſm̄ actū āpliꝰ facienda
nō reqrit̄ neceſſario: niſi in duob⁊ caſibus ſm̄
Rich. Primo qn̄ nō adeſt ꝓbabilis cōiectura
de remiſſiōe pc̄ti. ſ. qꝛ nō ṽe cōtritꝰ fuit vel non
vere ꝯfeſſus ⁊ hmōi. Scd̄o qn̄ actu recogitat
deliberate de pc̄tō ſuo: tūc em̄ tenet̄ illō deteſta
ri. qꝛ ſi placeret peccaſſe deliberate: ſtatī rūperet̄
fedꝰ diuine amicicie qm̄ delectaret̄ ī hoc ꝙ fuit
int̄ ipm̄ ⁊ deū cā īimicicie. Exceptis his caſib⁊.
Sic nō tenet̄ hō ad āpliꝰ q̄ꝫ ſcꝫ ſemel confitēdū
qō rite cōfeſſus ē. vel ſatiſfaciēdū qō ſoluit. ita
nec ad āpliꝰ actu cōterēdū qō ſemel rite cōtritū
eſt. Tertiū documētū ꝙ pnīa vel ꝯtritio intioꝛ
ħ eſt pc̄ti diſplicētia dꝫ eſſe ſm̄ habitū ꝑpetua
qꝛ vt Hugo de ſc̄tō vic. dic̄. Cū deꝰ abſoluit ali
quē a pc̄tō ligat cū vinculo ꝑpetue deteſtatiōis
Et ſic etiā intelligit̄ illō Augꝰ. ꝙ vbi finit̄ pnīa
ſcꝫ habitual'. nil remāet de venia. Secꝰ de actu/
ali pnīa. Quartū ꝙ pnīa ſm̄ ꝓpoſitū cauendi
a moꝛtali culpa dꝫ eſſe ſempit̄na: alias nō eſſet
vera cōtritio ſi hr̄et ꝓpoſitū peccādi in futurūꝫ.
Ultimū ꝙ pnīa tāto plꝰ eſt meritoꝛia q̄nto qs
lachꝛymat̄ pluries ⁊ diutiꝰ ꝓ pc̄tis tota ſua vi/
ta. ptꝫ ex p̄dictis. Un̄ ps̄ dic̄. Scd̄m multitudi
nē doloꝝ meoꝝ ꝯſolatōes tue dn̄e letificauerūt
aīam meā. Ꝙ facer fletꝰ ⁊c̄. Sꝫ multi ſūt

Fabula

heu alleuiātes ſua pc̄tā ꝗuioꝛa nec curāt defle/
re: lꝫ aliena pōderent. Sicut fabuloſe narrat̄ ꝙ
leo ⁊ lupꝰ cū aſino dū vellēt trāſire fluuiū aſcē/
derūt in nauiculā in ripa herētē t̄re. que cū fixa
maneret: dixe'it ꝙ ꝓpt' culpā alicuiꝰ illoꝝ ħ fo/
ret. iōqꝫ deberēt facinoꝛa cōfiteri. Un̄ leo ꝯfeſſꝰ
ē quō int̄ beſtias ſilue pinguioꝛē deuoꝛauerit.
Lupꝰ alleuiauit di. Hoc nil eſt qꝛ fames te co/
egit. Itē lupꝰ cōfeſſꝰ ē ꝙ poꝛcā cū oīb⁊ ſuis ſu/
ellis deuoꝛauit. Leo dixit. Nō magnū ē: p̄e fa/
me feciſti. Aſinꝰ cōfeſſus dixit. Neſcio aliō feciſ
ſe niſi ꝙ ſemel nimis fatigatꝰ ſub onere ⁊ fame
ſcēs vidi ſtraminis vnā feſtucā ex calciamētis
dn̄i mei laceratꝪ extra pēdere ⁊ illā cōedi. Ad qō
leo ⁊ lupꝰ di. Hoc maximū ē pc̄tm̄ ⁊ īfidelitatꝪ
ꝯ dn̄m tuū: dignꝰ ꝗ es moꝛte. ⁊ ſic deuoꝛauerūt
aſinū. Hmōi exēplū idcirco īſerui vt doꝛmitās
ꝑplꝰs in ſmone poſt p̄rādiū exꝑgiſcatur ad au/
diendū tali conſolatiōe.

Circa tertiū de ꝓamabili p̄cioſitate inq
rēdū ē. Quō poſſit qs efficere vt cōpūctiōis la/
chꝛyme reddāt̄ deo p̄cioſioꝛes ⁊ ꝓamabilioꝛes
Ad qō ſm̄ dicta doctoꝝ notādū ꝙ ad p̄ualoꝛē
cōpunctionis coꝛā deo faciūt p̄ſertim quinqꝫ.
Primo doloꝛ deteſtatōis.
Secūdo amoꝛ diuine dilectiōis.
Tertio ꝓpoſitū firmū cautiōis.
Quarto cōpaſſio crucis xp̄i ⁊ paſſiōis.
Quinto obſecratio eius lachꝛymatōis.
Primū ē doloꝛ deteſtatōis. qꝛ q̄nto lachꝛyme
ex inteꝛioꝛi doloꝛe coꝛdis ꝓcedūt d̄teſtādo pc̄tā
tāto ſūt deo amabilioꝛes. Aug. li. de pe. d̄t. Lo/
mes pnīe doloꝛ ē. lachꝛyme aūt ſūt teſtes dolo/
ris. ⁊ ꝑ ꝯn̄s deo ꝗte. qꝛ teſtioniū ꝓfert̄ ꝙ coꝛ do
ꝑ pnīam ſacrificat̄. Et deꝰ infūdēs hoī lachꝛy/
mas teſtat̄ ꝙ illū diligit ⁊ pnīaꝫ eiꝰ acceptat tā/
to plꝰ q̄nto intētiꝰ dolere ꝓbat̄. Scd̄ꝫ ē amoꝛ
diuine dilectiōis. Nā. i. Pe. iiij. Charitas opit
mlt'itudinē pc̄tōꝝ: ꝗ maioꝛ charitas excitās la/
chꝛymas magꝪ opit. ⁊ ſic deo ꝗtioꝛē facit. vt ptꝫ
in Magdalēa. Tertiū ē ꝓpoſitū firmū cautōis
qō q̄nto firmat̄ in charitate tāto facit deo acce/
ptioꝛē. vt ptꝫ ex p̄dictꝪ. Quartū ē ꝯpaſſio
crucꝪ xp̄i ⁊ paſſiōis. Querit̄ em̄ ħ An deo plus
placeat fletꝰ de pc̄tis an fletꝰ cōpaſſiōis ſup̄ xp̄i
paſſiōe. Rn̄det Bern̄. ſup cañ. ſer. xij. di. ſic. Bo
nū ē cōtritōis vnguētū qō de recoꝛdatōe pc̄tōꝝ
cōficit̄. qꝛ coꝛ cōtritū ⁊ hūiliatū deꝰ nō deſpiat.
Lōge aūt meliꝰ ē id qō d̄r deuotōis factū de re
coꝛdatiōe bn̄ficioꝝ dei. ſ. incarnatōis ⁊ paſſiōis
Hec ille. Sꝫ ħ intelligēdū ē p̄miſſa ṽa cōtritōe
q̄ ē neceſſaria ſaluti. alias ſine illa fletꝰ cōpaſſio
nis nō valet. Sic ſi qs hoīm eēt in veſte deau/
rata: ſoꝛdidatꝰ tn̄ ſtercoꝛib⁊ fedis nō foꝛet pla/
citū tal'r ſedere in mēſa regꝪ. Sic ī ꝓpoſito. Nā
aq̄ nccāria ē ad abluēdū ſoꝛdes. ſꝫ auꝝ p̄cioſiꝰ
eſt aq̄. ꝓin aq̄ cōpūctiōis ad abluēdū aīam p̄e
miſſa: ſi p̄cioſū auꝝ cōpaſſiōis ſanguis xp̄i ap/
plicet̄ erit p̄cioſioꝛ. Quītū ad idē facit obſecra/
tio lachꝛymaꝝ xp̄i ſpāl'r. Exēplū legit̄ ī ſmōib⁊
mgr̄i Meffret ꝙ mlier q̄dā lachꝛymas xp̄i q̄ti
die deuote honoꝛando obſecratōes faciebat vt
dn̄s ieſus daret ſibi lachꝛymas vere cōpūctōis
⁊ dedit xp̄us ſibi tātas ꝙ totā penā purgatoꝛij
ſibi deleuit. Deniqꝫ legit̄ in ſpe. exē. di. ix. exē. dix
ꝙ q̄dā ꝗuit̄ ferēs opa pnīe ⁊ fletū. ecce xp̄s ſibi
ap ꝑuit cū vulnerib⁊ ſanguīe fluētib⁊ d. Intinge
in latꝰ ⁊ ſanguinē meū panē tuū ⁊ dulceſcit. qō
ille fecit ⁊ oīa dulceſcebāt. O ꝗ hō ⁊ tu vnge ocu
los tuos ſāguīe xp̄i: coꝛ iūge coꝛdi xp̄i: oſculare
eiꝰ vulnera: ꝯſidera ſingl'as eius paſſiōes: ⁊ ſic
aīam tuā balnea ī ſāguīe xp̄i ⁊ dulce erit penite
re. Rogemꝰ ⁊c̄.

Poſtq̄ꝫ in p̄cedētib⁊ egimꝰ de p̄ma ꝑte pnīe
ſcꝫ de contritōe: iā agemus de cōfeſſiōe.

¶ Feria .ij. post dñicā .iij. q̄dragesime Sermo
.xxiij. sequit̄: de p̄paratōe debita añ ꝯfessionē re/
cogitādo pctā amarissime.

CLausum est ce/
lū ānis trib⁹ ⁊ mēsib⁹ sex. Lu. iiij. et in
euāgelio hodier. Uerba sūt saluato/
ris nr̄i q̄b⁹ cōminādo nos admonet ꝙ sicut in
dieb⁹ helie ꝓpt̄ pctā clausū fuit celū ānis tribus
⁊ sex mēsib⁹ ne plueret sup terrā ⁊ facta ē fames
magna. Sic timēdū est nobis ne spūalit̄ clau/
dat̄ celū ꝓpt̄ pctā nr̄a ne pluat nobis a deo gr̄a
celesti ⁊ famē incurram⁹ oīs penurie infernalis
Et notant̄ dicit xp̄s. trib⁹ inq̄t ānis. q2 ꝓpter de
fectū p nīe bn̄tis tres ptes. s. ꝯtritionē: ꝯfessionē
⁊ satisfactionē celū nobis claudit̄. Si aūt illas
iplem⁹ apit̄. q2 pnīa celū aperit qd culpa clau/
dit vt dic̄ Bern. Itē addit ⁊ mēsib⁹ sex: quibus
significant̄ sex opa misericordie. De q̄b⁹ v. Visi
to cibo poto redimo tego colligo cōdo Cib⁹ enī
⁊ pot⁹ sub eodē reducunt̄. Hinc Aug. in s̄mōe
dedicatiōis di. Laborem⁹ frēs charissimi vt no
bis bonoꝝ opeꝝ clauibus ianuā regni celestis
apire possim⁹. Sicut em̄ vite nobis ianua mal̄
opib⁹ quasi q̄busdā seris ac vectib⁹ claudit̄: ita
absq3 dubio bonis opib⁹ apit̄. Hec ille. Itaq3
de ꝯfessiōis p̄patiōe p quā celū clausum aperit̄
nob vt dictū ē tria mysteria declarem⁹ h̄ s̄mōe.

Primū dicit̄ admonitiōis.
Secundū d2 precogitatiōis.
Tertiū d2 amaricatiōis.

R ¶ Circa p̄mū de admonitiōe notādū ꝙ ad
p̄patione faciēdā añ ꝯfessionē admonent nos
plura ꝓpter q̄ oportet diligent̄ p̄parari ad illā.

Primo scriptura sacra autentica.
Secundo ratio theologica.
Tertio ratio canonica.
Quarto exēpla plurima.

¶ Primo scp̄tura. Ps̄. Meditat⁹ sū. n. cū corde
meo ⁊ exercitabar ⁊ scopebā spm̄ meū. ps̄. lxxvi
Lyra. Meditat⁹ sū nocte cū cor. m. s. recolendo
culpā meā ⁊ diuinā iusticiā. ⁊ exercitabar. s. pre
parādo me in talib⁹ meditatiōib⁹ ad pnīam. et
scopebā spm̄ m. s. ꝯfitēdo. ⁊ sic expurgañ. Item
Ecci. xviij. Añ iudiciū. Lyra. s. mortis. interroga
teipm̄. s. p diligētē ꝯscīe discussionē. silr̄ ⁊ añ cō
fessiōe3. Iō subdit̄. hūilia te. Lyra. Corā sacerdo
te ⁊ in tp̄e ifirmitatis. s. spūalis. oñde ꝯuersatōe3
tuā. s. p aptā ꝯfessionē. Deniq3 Esa. xxxviij. Eze/
chias i p̄sona pctōꝝ dixit. Recogitabo tibi oēs
ānos meos i ama. a. mee. ¶ Scd̄o admonet rō
theologica. q2 ad ꝯfessionē deo gr̄uitā req̄rit̄ vera
ꝯtritio vt sit hō in charitate sine q̄ nil valēt q̄q3
opa. i. Cor. iij. Sz vera ꝯtritio req̄rit pctōꝝ mor
taliū singl'oꝝ recognitionē. ⁊ sic ꝯscīe examina
tionē saltē q̄ ad p̄ncipiū ꝯtritōis vl' dolorē attri
tiōis s̄m Tho. i. iiij. di. xvij. vt ser. xiiij. D. Ca/
ctū fuit nisi i articl'o mortis excuset̄. g añ ꝯfessio/
nē debita vt cōit̄ p̄patio req̄rit̄. ¶ Tertio admo
net rō canoīca. q2 Raymū. in glo. de pe. ⁊ re. di.
§. Itē circa p̄ncipes. s. sup. ca. Ois vtriusq3. Si
q̄s ex ignorātia siue obliuiōe ꝓcedēte a ꝓpria ⁊
notabili culpa obmittit ꝯfiteri vnū pctm̄ mor/
tale aut ei⁹ circunstātiā ad ꝯfessionē necessariā
nō excusat̄ nec vere cōfess⁹ d2. Iōq3 si q̄s ex culpa
sua igr̄at q̄ debet ꝯfiteri seu oblit⁹ est pctā ꝯfitē
da. d3 de hmōi negligētia penitere. vt notat̄ in
sūma cōfessoꝝ. li. iij. ti. xxxiiij. q. xix. Vñ etiā cō/
fessor si aliquē iparatū iuenerit ad cōfessionem
accessisse deb3 ipm̄ monere vt cū p̄patōe veniat
examinādo saltē de p̄ceptis ⁊ pctis capitalib⁹ ⁊
fidei articulis. Ex his pt3 q̄ male ⁊ piculose fa
ciūt heu ml'ti q̄ iparati ad ꝯfitēdū accedūt sine
oī p̄cogitatōe. ⁊ q̄d dicāt cōfessori nesciūt. s3 di.
Interroga pr̄ q̄ feceri. ⁊ dicā d talib⁹ ser. xxviij. R
Itē alij dicūt. Pr̄ audi me. in duob⁹ v̄bis stati
expediā cōfessionē meā: cū tn̄ a toto āno sine cō
fessiōe pctā multiplicāt q̄tidie ¶ Quarto ad
monēt exēpla. ⁊ p̄mū exēplū habem⁹ i negocia/
torib⁹. Si em̄ vt videm⁹ mercatores rōcinijs
q̄q3 obligati sūma diligētia discutiūt suā regi/
stra. q̄to magis pctōr d3 ꝯsciētiā ꝓpriā examia
re ꝓ q̄nto aīa melior est oī pecunia. ⁊ q̄ p̄dit eā
pl⁹ p̄dit q̄3 oēs mundi diuitias. put dic̄ Bern.
⁊ xp̄s dñs Matth. c. xvi. Quā dabit hō cōmu
tationē ꝓ aīa sua. q. d. nullā. ¶ Scd̄m exēplū ad
idē in philosophicalib⁹. Nā seneca de ira dei. li.
iij. di. Qui q̄tidie ad rationē reddēdā vocādus
est. s. p mortē. ⁊ nescit q̄ hora vocād⁹ est. Faciat
iq̄t h̄ qd Sexti⁹ q̄ ꝯsūmato die cū se ad noctur
nā q̄etē recepiss3 interrogabat ai3 suū di. Qd ho
die malū tuū sanasti. cui vitio obstitisti. q̄ p̄te
melior es ⁊c. Sic xp̄ian⁹ debet i his trib⁹ se exa/
minare multo forti⁹. sc3. ¶ Primo q̄ pctā sua sa
nauerit p pnīam verā. ¶ Scd̄o cui vitio i tēpta/
tiōe succubuerit ¶ Tertio q̄ntū a bonis morib⁹
defecit. ⁊ sic q̄nta bona p̄didit gr̄e ⁊ gl'ie. ac q̄ta
mala pene p pctm̄ icurrit ⁊c. ¶ Tertiū exēplū in
iudicialib⁹. q2 quicūq3 vadit ad iudiciū dilige
ter dispoīt p̄cogitādo q̄d ꝓponat vl' q̄d rn̄deat
q̄nto mag̃ faciēdū ē in iudicio aīe: in q̄ si hō cō
uictus fuerit eterna morte peribit. Ad id habes
etiā exemplū pulchrū infra ser. xxix. y.

M ¶ Circa scd̄3 de p̄cogitatōe pctōꝝ. Querit̄
q̄lit̄ hō volēs se p̄pare ad cōfessionē debeat p̄co
gitare pctā sua ad cōscīe examinatiōe3. Ad hoc
Notādū ꝙ edoc3 nos scp̄tura Esa. xxxviij. c. vbi
Ezechias scp̄sit i cātico di. sic. Recogitabo tibi
oēs ānos meos i amaritudine aīe mee. Quib⁹
docemur ꝙ debeam⁹ p̄cogitare modis q̄tuor
Primo cōpēsatiue. s. de pctōꝝ ml'titudie ⁊ igra
titudie ad bn̄ficia dei respectiue. Iō d2 Recogi
tabo tibi. s. dño d o: q̄t pctis ꝯ imēsa tua bn̄ficia
ingr̄t⁹ te offēderi. Recogitabo inq̄t. i. iteꝝ atq3
iteꝝ cogitabo q̄uo i ꝯfessiōe vera aperiā Nā gre. i

moral'. docet ꝙ vnuſq̄ſq; debet diſcutere ⁊ pēn
ſare q̄ a deo bona ꝑcepit: ⁊ q̄ mala hōis illiꝰ per
uerſe viuēdo rependit. Quia nimiꝝ cum om̄i
momēto tp̄is deus nobis beneficia p̄ſtet mul/
timoda vel ſaltē cōſeruatōis vite. ⁊c. et tamen vt
idē Grego. ſubdit. Nemo inquit ſufficiēter exti
mare poterit quāta mala ꝑ ſingula momenta
cōmittimꝰ. q⁊ ſicut nō ſentimꝰ q̄ntū creſcūt mē
bra: vngues capilli ⁊ hm̄ōi imutant̄ in caniciē
⁊c. ita mens noſtra ꝑ momēta viuēdi ꝑmutat̄.
ſcil; . vitijs ſuccreſcētibꝫ . ꝓpterea vigilāti ſtudio
noſtros defectus ꝓfectuſq; penſemꝰ: vt pn̄iam
de malis agamus ⁊ in bonis ꝓficiamꝰ. iuxta il
lud Pictagore dictū. ꝙ ſapiētibꝫ duoꝝ inquit
tēpoꝝ cura habēda eſt. mane q̇d acturi ſumus
ſero quid fecerimꝰ. Ideo q⁊ Gerſon dicit. Sin/
gulis diebꝫ mane ꝓpone. ſ. bene facere. ⁊ ſero diſ
cute. ſ. quod cōtigit te peccaſſe. ¶ Secūdo de/
bemus recogitare integre. ideo d⁊ omēs ſc; cul
pas ſingulas mortales ⁊ circūſtātias cōfiten/
das. ita ꝙ nullū pcm̄ negligamus quantū eſt
nobis poſſibile ¶ Tertio ſerioſe. ideo d⁊ annos
meos. q⁊ de āno in annū / ⁊ de menſe in mēſem
debet recogitare ſm̄ diuerſitatem etatis. ſ. pue/
ricie: adoleſcētie. ⁊ ſic de alijs. Itē officioꝝ: ſoci
etatū: locoꝝ ⁊c. Et in ſingl'is pōt ſerioſe cogita/
re hoc ordine. Primo cogitādo de pc̄tis capita
libus mortalibꝫ. Secūdo de p̄ceptis decalogi
que trāgreſſus eſt. Tertio de q̄nq; ſenſuū exceſ
ſibus. Quarto de pc̄tis alienis. Quinto de pec
catis in ſpm̄ſanctū. Sexto de opeꝝ miſericor/
die neglectiōe. Septimo de fidei articulis ⁊ ſa/
cramētꝭ ¶ Quarto debemꝰ recogitare amarica
te. ideo dicit in amaritudine aīe mee. Et de hoc
ſequēti ar. patebit.

N ¶ Circa tertiū de amaricatōe recogitatio/
nis pc̄toꝝ. Notādum eſt ſm̄ Bonauē. ꝙ pc̄tōr
dū recogitat de pc̄tis carnalibꝫ debet cauere ne
nimis moroſe talia excogitet. ꝓpter periculū de/
lectatiōis euitandū. ſed debet cor pc̄tōris ama/
ricari ne delectet̄. Nā Ecci. xiij. Qui tāgit picem
inquinabit̄ ab ea. Sed q̄uo pc̄tōr recogitando
pc̄tā ſua poſſit amaricari. Nota ꝙ p̄mo debet
recogitare mortis ſue amaritudinē ⁊ incertitu
dinē. Secūdo pc̄tōꝝ dānificationē ab oī bono
gratie ⁊ gl'ie. Tertio eternaliū penaꝝ indicibilē
cruciationē que ſibi debet̄. Quarto debet adhi
bere corꝑis caſtigationē ad mortificationem.
Quinto paſſiōis xp̄i acerbitatē. Nec em̄ tanq̄;
ſalis amara cōdimēta cor pc̄tōris amaricāt ne
delectet̄ in pc̄tis: ſed deteſtet̄ illa. ¶ Exēplū legi
tur in vitaſpatꝝ ꝙ quidā dū tentaret̄ de carna
li vitio: ſtatim digitum igni applicabat di. Si
hūc ignē ſufferre nō potes: q̄uo ſufferes ignem
inferni. ⁊ ſic vincebat tentationē. Aliud exēplū
de quodā cui ꝯfeſſor ꝯſuluit vt quotiēs d̄ pc̄tō
tēptaret̄ ſetiſtro ſuā carnē nudā fortit̄ fricaret
aut vnguibꝫ dilaceraret. ⁊ ſic vinceret recogitā/
do xp̄i paſſionē. Rogemus ergo xp̄m. ⁊c.

¶ Feria tertia poſt dn̄icā. iij. q̄dragesime Ser/
mo. xxiiij. ſ. de regulis correq̄ſitis ꝓ p̄paratione
confeſſionis.

q

Quecunq; ſol/
ueritis ſuꝑ terrā erunt ſoluta ⁊ in
celo. Matth. xviij. et in euangelio
hodierno. Uerba ſunt ſaluatoris
nr̄i quibꝫ inſinuat ꝙ ſacerdotibꝫ maximā de/
dit ptātē. ſ. ſoluēdi pc̄tā in cōfeſſiōe: vel ligandi
īcorrigibilē pc̄tōrē etiā ſentētia excōicatiōis. Nā
talē abſolutionē vel alligationē deꝰ in celo ap/
probat: dū tamē ſacerdos nō errauerit in iudi/
cio ꝯſciētie. Nā leo papa. xxiiij. q. j. c. Manet in
quit Petri. i. ſacerdotij p̄uilegiū: ſi ex eq̄tate fer
tur iudiciū. Chriſtus itaq; docet nos de corre/
ctiōe fraterna in occulto quādo pc̄tā ſunt ſecre
ta. vt ſic illū ſaluare poſſimꝰ cū itegritate fame.
q̄ ſi corrigi non vult: teſtes ſunt adhibēdi. Et ſi
nec ſic corrigit̄: dic inq̇t eccl'ie. hoc eſt p̄lato. qui
poteſt ligare ꝑ cenſurā eccl'iaſticā vel ſoluere cō
fitentē. vt ptꝫ in euāhelio. ⁊ de abſolutōe in ver/
bis thematis. D ¶ Unde ex quo in themate
notat̄ myſteriū cōfeſſiōis ⁊ abſolutiōis. Ideo
de p̄paratiōe ad cōfitendū tria myſteria preter
āñdicta notabimꝰ ſm̄ tres regl'as correq̄ſitas.

¶ Prima regl'a de pc̄tōꝝ mortaliū recognitōe
Secūda regula de venialiū deletione.
Tertia regula de oblitoꝝ exquiſitiōe.

¶ Circa p̄mū de mortaliū recognitiōe ꝓ regu/
la generali tenendū eſt ꝙ de pc̄tis mortalibꝫ nō
ſufficit recognitio gn̄alis: ſed requirit̄ de ſingu
lis recordatio ⁊ cōtritio ſpecialis: vel diſtinctꝰ
dolor ſaltē attritiōis iuxta poſſibilitatē hūane
fragilitatis. Et hec regula ꝓbat̄ pl'ibꝫ modis.

¶ Primo ratione theologica.
Secūdo ſcriptura autentica.
Tertio ſimilitudine phica.
Quarto perſuaſiōe iuridica.

¶ Primo ratiōe theologica ſm̄ Scotum in. iiij.
diſ. xvij. ſic. q̇a p̄ceptū eccl'ie de ꝯfitendo obligat
ſic ꝙ oē peccatū mortale teneat̄ q̇s cōfiteri de q̄
haberi poteſt mēoria: p̄miſſa diligēti inq̄ſitiōe
ſm̄ poſſibilitatē hōis. ergo de ſingl'is debet re/
cordari ⁊ ſe ꝑ cōtritionē vel attritionē p̄parare.
Hāc rōem ponit etiā Tho. Cōfirmat̄ ſm̄ Pe.
eadē diſ. iiij. q⁊ in om̄i pc̄tō mortali volūtas ho
minis actualit̄ auertit̄ a deo ad pcm̄. ⁊ q⁊ ꝯ̄ria
ꝯtrarijs curant̄. oportet ḡ ꝙ ab om̄i pc̄tō mor
tali mens cōuertatur ad deū. Et ſic ptꝫ ꝓpoſitū
¶ Secūdo ꝓbatur ſcriptura autētica. Nā pſ.
dicit. Lauabo ꝑ ſingulas noctes lectū meū: la/
chrymis meis ſtratū meū regabo. Ubi Glo. di
cit ꝙ ꝑ ſingulas noctes intelligi debēt ſingula

pctā lauāda lachrymis. Itē Esa.xxxviij. Reco/
gitabo tibi oēs ānos meos ⁊c. oēs dt. vt nullū
excipiat pctm̄. Vn̄ etiā Aug.li.de pe.di. Dn̄s ie
sus legionē eijciēs de hoīe. Lu.viij. neminē reli
quit de oībꝫ demonibꝫ qui liberatū possideret:
ondēs ꝙ si etiā pctā sint mille opoꝛꝫ de oībus
penitere. Hec ille. ¶Tertio ꝓbaẜ silr̄itudine phi
ca. qꝛ phi tradūt ⁊ experientia docet diuersoꝝ
moꝛboꝝ diuersas foꝛe necc̄ario medicinas. Nā
Hiero. dt ⁊ certū est ꝙ nō sanat oculū medicīa
q̄ sanat calcaneū. Sic ⁊ in medēdis spūalr̄ vul
neribꝫ vitioꝛū ⁊ moꝛb. Nō sanat pnīa auariciā
q̄ sanat supbiā vel luxuriā. nā auaria sanaẜ ele
mosyne largitate. supbia aūt humili oꝛōe. luxu
ria ieiunioꝛ carnis mortificatōe. In aliquibus
etiā pctis nō pōt fieri sanatio nisi assit restitutō
fame vel rei. iōqꝫ sicut de singulis medicina est
necc̄aria. sic in ꝓposito ¶Quarto ꝓbaẜ psuasiōe
iuridica. Nā de pe.dis.i.c.Porro. Prosp dicit.
ꝙ q̄ pctā sua emēdare noluerint: deū hn̄t testez
⁊ habituri sunt ipm vltoꝛē. Et q̄ d eis ꝑdest vita
re hūanū iudiciū.s. pctm̄ suū occultādo ⁊ peni
tere negligēdo: cū sic ituri sunt i etnū suppliciū.
Nā ⁊.ff.de re militari.l.desertoꝛē. §.miles in.ff.
nouo. Miles qui i bello arma necc̄aria abijcit
vel illicite amisit: capite punitur. Arma militie
xp̄iane ꝯ diabolū pugnātꝫ sūt lachryme.s.pnie
s̄m ꝙ di. Amb.xxiij.q.viij. Conuenioꝛ. Qui eas
abijcit vl̄ tenere nō curat: etna moꝛte iuste pu/
niẜ a deo. O ḡ pctoꝛ stude debite recogscere oīa
P ¶Circa scd̄m de venialiū deletōe ꝑ regl'a te/
nendū ē. ꝙ pctm̄ q̄d cunqꝫ veniale manēte in eo
fixa volūtate nō tolliẜ ab hoīe q̄uis nō sit dā/
nabl'e. Et hec regl'a habeẜ ex dictꝭ Rich. ⁊ Tho.
in.iiij.dis.xvj. Rō eiusdē ē. qꝛ nō pōt tolli culpa
nisi reoꝛdineẜ volūtas: q̄ reoꝛdinari nō pōt q̄/
diu manet in doꝛdinatōe ad volēdū pctm̄. al's
eēnt duo opposita sil'. Iōqꝫ nullū veiale pōt di/
mitti q̄diu ad illd volūtas manet fixa Verūtn̄
pctm̄ veniale nō dānat hoīez in gehēnā: ſꝫ expi/
atur in purgatoꝛio saltē si hic nō tolleẜ ¶Iuxta
hec ḡ notāda sūt quattuoꝛ pcipua documēta.
Primū ꝙ nō ē simplr̄ necc̄aria ꝯtritio ⁊ absolu
te de pctis venialibꝫ sic necc̄ario est de moꝛtalibꝫ
Sꝫ tn̄ pfectiōis ē vt venialia tollanẜ i hac vita
vel dimittanẜ. Et oñdiẜ s̄m Tho. vbi s̄. tali rōe
iter cetera. qꝛ ꝑter sola pctā venialia hō nō incur/
rit dānationē ꝑpetuā: nec ꝑ ea tolliẜ amicicia di
ḡ sequiẜ ꝙ si q̄s nō sit spālr̄ cōtrit⁹ de venialibꝫ
⁊ sic d̄cedit salu⁹ erit: licꝫ ꝑ ignē. vt dt glo. sup.i.
Coꝛ.iij. Sꝫ si di. Ego vellē saluari sine igne. iō.
Scd̄z documētū ad id ē. ꝙ ad tollēdū pctm̄ ve
niale in pn̄ti vt q̄s possit trāsire sine igne purga
tōis reqriẜ displicētia ꝯtritōis. Rō s̄m eūdem
Tho. ibidē. qꝛ q̄diu fixa manet volūtas nō di
mittiẜ pctm̄ etiā veniale vt dictū ē. Sed volūta
tem retrahere a pctō q̄d prius volebat est displi
cere ipi q̄d voluit. Et talis displicētia q̄n est grā

informata dr̄ doloꝛ cōtritiōis. Ideo qꝫ veniale
in pn̄ti sine aliqua cōtritōe nō deleẜ: q̄uis non
sit dānabile. ¶Sed posset q̄ri q̄lis cōtritio req
raẜ ad ea ¶Tertiū ḡ documētū est ꝙ ad tollen
dū pctm̄ veniale non requiriẜ necc̄ario distincta
recogitatio in pticulari de vnoq̄qꝫ: sicut reqriẜ
ad moꝛtalia delēda: ſꝫ sufficit explicita cōtritio
in ḡnali de oībus venialibꝫ: vel saltē ꝯtritio im
plicita. q̄n scꝫ in ṿtute actus quē hō agit seqreẜ
displicētia explicita pcti venialis si cogitatio ad
illd ferreẜ. ꝑ talē eñ actū dimitti possunt venia
lia vtputa ꝑ ḡnalē cōfessionē: ꝑ aque benedicte
aspersionē: ꝑ epalē bn̄dictionē: ꝑ deuotā oꝛōez
dn̄icā ⁊ hmōi. Hec ex Tho. ¶Quartū docume
tum est ꝙ ad tollēdū pctm̄ veniale nō requiriẜ
necc̄ario ꝓpositū cauēdi singula in futurū: sicut
hoc reqriẜ ad tollēdū moꝛtalia: ſꝫ sufficit ꝓposi/
tū minuēdi ꝑ posse ⁊ aliqua cauendi specialr̄ q̄
essent occasiōes alioꝛū. O ḡ hō obserua hec.
P ¶Circa tertiū de oblitoꝛū pctoꝛū inq̄sitiōe ꝑ
regula ḡnali tenēdū est ꝙ q̄libet pctoꝛ adhibe/
re oēm diligētiā teneẜ vt de oībus oblitis moꝛ
talibus recoꝛdeẜ alioq̄n de eis nō excusaẜ. quia
igr̄atia crassa vel supina nō excusat. vt ptꝫ etiā ꝑ
Aug.xxxij.q.vij. Queadmodū ¶Vnd nota do
cumēta ¶Primū si queriẜ ḡ quāta diligētia in
hmōi inquisitōe requiriẜ. Rn̄det Scot⁹ in.iiij.
dis.xvij. ꝙ tantā debet hō adhibere diligētiā iu
xta possibilitatē fragilitatis hūane quātā quis
adhiberet circa quodcūqꝫ multū arduū. Ideo
Aug. dicit. Cū gaudio dꝫ facere imoꝛtalis futu
rus quecūqꝫ faceret ꝑ differēda moꝛte moritu
rus Hec ille ¶Scd̄m ꝙ bonū est vt pctoꝛ regi/
stret secreto sua pctā vel lapillis aut puncturis
nūeret vel alio mō ne obliuiscaẜ. ¶Tertiū do/
cumētū ꝙ de oblitis de q̄bꝫ etiā nullo mō pōt
hō recoꝛdari vel scire se peccasse: dꝫ ꝯteri in ge/
nerali. vt dictum est de venialibꝫ ¶Quartū ꝙ
q̄ncūqꝫ etiā post cōfessionē factā pctm̄ moꝛtale
oblitū ad memoꝛiā reuocaẜ: de eo specialr̄ hō
ꝯteri ⁊ cōfiteri teneẜ. Plura ser.xxxiiij. per totū.
R ¶Exēplū finale legiẜ in Spe.exē.dist.ix.exē.
clxvij. ꝙ duo scolares intrauerūt claustrū. vn⁹
segni⁹ se agēs in recognitiōe ⁊ emēdatōe pctoꝝ
⁊ ꝓfessiōe ac alijs ⁊c. Tēptatus a diabolo vict⁹
est vt ad seculū rediret. quod socio suo manife/
stauit. Illeqꝫ dixit eidē. Veniam⁹ ambo an̄ al/
tare ṿginis ⁊ eā salutemus. ⁊ sic tandē recedas
si nō vis manere. Iste aūt socius suus feruens
erat deploꝛās sepe in recoꝛdatiōe pctā sua oīa.
Orātibus illis vidit in spū ille tēptatus beatā
Mariā pallio suo lachrymas socij sui illi⁹ flen
tis colligentē ⁊ filio xp̄o iesu offerentē dicens.
O dulcissime fili has lachrymas serui tui susci
pe ⁊ q̄d petit concede. Christ⁹ rn̄dit. Fiat mater
carissima vt vis. Tūc ille tēptatus ꝓcidens ad
pedes huius fratris diceñ. Hodie meritis la/
chrymaꝝ tuaꝝ sum liberat⁹. Seruiamus ergo

iã feruẽtius beate virgini. ⁊ sic pseuerauit. Ex h ⁊ nos sperare possum⁹ ꝙ si feruenter ⁊ lachry/mose de pctis pniam agim⁹: beata Maria offeret christo ⁊c. Rogemus ergo ⁊c.

Feria quarta post dñicã tertiã Sermo. xxv. scꝫ de scã ꝯfessiõis vitate ⁊ puritate ac caritate.

Que procedunt de ore de corde exeũt ⁊ ea coinquinãt hominẽ Matth. xv. ⁊ in euangelio hodier. Uerba sunt nři saluatoris q̃ in hoc euãgelio redarguit iudeos q̃ de suis traditiõibus pl⁹ curabãt ꝓuare qꝫ de diuinis pceptis. ⁊ intẽdebãt false hypocrisi ⁊ siliatõi. Nã ad h ꝙ eẽnt in reuerẽtia i ppl'o oñdebãt scitatẽ in verb ⁊ exterio ri ꝯuersatõe. ⁊ mũdicia i manuũ ablutõib⁊ cuꝫ mãducarẽt: i oblatõib⁊ qꝫ faciẽdis doceñ. ꝙ offerrẽt hoĩes i tẽplũ sacerdotib⁊ mũera q̃ deberẽt exhibere in parẽtes ⁊ hmõi sub pretextu diuini cultus inducẽdo: cũ tñ essent hypocrisi ⁊ intentiõe ac auaricia corrupti. Unde xp̃us dñs eos redarguit vt doceret redarguẽdos multos etiã xp̃ianos hoĩes q̃ male simulãt sepe sanctitateꝫ in opibus bonis. ⁊ qđ peius est etiã in ꝯfessiõe pctoꝝ. Et sic verificaꝛ in talib⁊ hoc verbũ xp̃i in themate. ꝙ verba illoꝝ que pcedunt de ore: de corde. s. malo exeũt. ⁊ sic ea coinquinãt hoĩeꝫ potius qꝫ mũdẽt tali ficta ꝯfessiõe. Itaqꝫ de cõfessiõe oris scitissima tria mysteria declaremus in hoc sermone.

Primũ de sancta oris veritate.
Secũdũ de sancta cordis puritate.
Tertiũ de sancta amoris caritate.

Circa pmũ de scã vitate ꝯfessiõis in ore notãdũ est ꝙ hec est vna potissima cõditio coꝝ/requisita ad ꝯfessiõis scitatẽ ꝙ sit veritate plena sine omi mẽdacio. Querit ergo vtrũ aliq̃ causa saltẽ hũilitatis liceat alicui falsuꝫ dicere vel mẽtiri in ꝯfessiõe oris. Ad hoc rñdetur fm Alexã. parte. iiij. ⁊ Rich. in. iiij. dis. xxj. ac alios theologos ⁊ canõistas ꝙ nec hũilitatis nec deuotiõis vel alteri⁹ causa mẽtiẽdũ est in ꝯfessiõe Et hoc probaꝛ tripliciter.

Primo ex auctoritate canonica.
Scđo ex ratiõe theologica.
Tertio ex siliťudine ciuilica.

Primo ex auctoritate. q. xxij. q. ij. c. Cũ hũilitatis. Aug⁹. đt sic. Cũ hũilitatis causa mẽtiris: si nõ eras pctõr anteqꝫ mẽtireris: mẽtiendo pctõr efficieris. Hec ⁊ plura ibi. ⁊ cã breuitatis sufficiat. Scđo pbaꝛ rõne theologica. q. fm theologos q̃ in ꝯfessiõe mentiꝛ mortal'r peccat. Et dupl'r fm Rich. s. Cum q. ꝯsciam suã sacerdoti nõ vẽ manifestat. ⁊ sic pcepto ꝯfessiõis ẽ inobdiẽs occultãdo ꝯsciẽtie vitatẽ. Cũ q. mentiꝛ: quod sine aliq̃ pctõ esse nõ põt: vt đt mgr eadem dist. Sꝫ diceres Nũqd ergo omẽ mẽdaciũ dictum in ꝯfessiõe sit pctm mortale. Rñdet frat Angel⁹ in sũma. ꝙ nõ. sed solũ illud mendaciũ est mortale qđ est pniciosum. sicut mẽtiri cõtra famã suã, pṗiã vel alteri⁹. aut cõtra id qđ nccãrio đberet ꝯfiteri. Uñ si taceret vl' negaret aliqđ pctm mortale quod fecit ⁊ de q̃ nõ est ꝯfessus legitime peccaret mortal'r. Hoc tñ excepto ꝙ si q̃s forte timeret ꝓbabil'r de reuelatõe ꝯfessiõis vel ꝙ sollicitaret eũ ad malũ talis ꝯfessor. nec posset aliũ habere ꝯfessorẽ. In tali casu tacens vel negãs mẽdaciter: nõ peccaret mortal'r sꝫ venialiter. vt claret ex caplo Primũ est. xxij. q. ij. ac notatis ibidẽ in glo. Uerũtñ talis i hmõi casu meli⁹ faceret cũ vbis palliatis vtẽdo taliter ꝙ mẽdaciũ nõ dicat. Hec in ãgelica. Tertio pbaꝛ siliťudine ciuilica. q. fm leges nõ tm mõ ciuiles: sꝫ etiã oẽs alias nemini licet ferre falsuꝫ testioniũ cõtra, pximũ in q̃cũqꝫ iudicio. al's punitur falsus testis. vt ptꝫ. ff. đ testib⁊. l. siľi. Sic forti⁹ nõ licet cõtra se ferre falsum testioniũ alicui in iudicio ꝯsciẽtie. Uñ ⁊ dicit Aug. j. de ciuitate dei. c. xxj. Testimonij inq̃t falsi nõ minus reus est q̃ de seipso falsum fateꝛ qꝫ si aduersus pximũ hoc faceret. Hec ille. Et sic ptꝫ ꝙ ꝯfessio đꝫ esse scã in ore absqꝫ omi mẽdacio. Sed di. Tñ Greg. di. v. Ad eius. di. ꝙ bonaꝝ mẽtiũ est agnoscere culpã vbi culpa nõ est. q̃ cur nõ liceat ꝯfiteri se culpabilẽ in quo nõ peccat. Rñdetur fm Rich. s. ꝙ agnoscere ibi intelligẽdũ est pro formidare ne forte defecerit in aliq̃ ex parte sua al's hoc eẽt errãtis ⁊ nõ bone mẽtis cognoscere peccasse se in eo in quo non peccauit. Ñ q̃ pctõr veraciter ꝯfitere.

Circa scđm de scã puritate ꝯfessiõis notãdũ ꝙ hec est scđa cõditio potissima vẽ ⁊ scẽ ꝯfessiõis vt sit pura in cordis intẽtõe: h est vt fiat pure ꝓpt amorẽ dei ⁊ vt đo satisfaciat quẽ offẽdit ⁊ etiã eccl'ie recõcilieꝛ: ⁊ vt de pctis suis veniam ꝯsequaꝛ. Ad hec em̃ ꝯfessio sacramẽtalis est ordinata. Uñ si q̃s ꝯfessioꝫ faciat ꝓpt aliũ sinistrũ finẽ intẽdẽdũ peccat mortal'r. Rõ autẽ hui⁹. q. gñalis regula est fꝫ Henricũ de Ganđ. in qđlibet. j. q. xxiiij. ꝙ q̃cunqꝫ vtiꝛ aliquo pncipaliꝛ ad id ad qđ illđ nõ est ordinatũ a deo in q̃ deũ ꝯtẽnit peccat mortal'r. Sic exẽpli grã. Si quis pncipali fine ordinaret pdicationẽ facere ad vanam gl'iam vel alia vtutis opa ad hmõi. Hr̃a hui⁹ aliqua hic queruntꝛ de sacra ꝯfessione.

Primo de intentõe vane gl'ie.
Secũdo de intentiõe infamie vitãde.
Tertio de coacta confessione.

Prima q̃stio vtrũ hõ ꝯfitẽs ꝓpt vanã gl'iaꝫ pncipal'r. vel etiã ꝓpter quẽcunqꝫ malũ finẽ peccet mortal'r. Ad qđ ex dictis rñdeꝛ fꝫ fratrẽ Ange. in sũma. ꝙ talis peccat mortal'r. q. ꝓuertit finẽ sacramẽti: imo nec sacramẽtũ suscipit. q. pars essentialis hui⁹ sacramẽti q̃ ꝯsistit in actu suscipiẽtis est act⁹ inťior. Uñ sine eo nõ est sacramẽ/

tū susceptū. Sic nō esset sacramētū matrimonij ꝯtractū si qs cōtrahēdo nō intēderet nisi in carnalē copulā ad tēpus. Sic in ꝓposito. Vñ ⁊ hō talis tenet cōfessionē iterare in casu q̄ ser. xxxvj. R. hec in Angelica. Vñ si qs cōfitet intētiōe cuiuscūqꝫ pcti: siue ꝓpter supbiā vt glīet de factis malis: siue ꝓpt auariciā vt eis dent tꝑalia ꝑ visa sctitate freqntis cōfessiōis: siue ꝓpter carnalē familiaritatē cōtrahen: siue ꝓpt vindictā a deo ꝑ hoc obtinendā. ⁊ sic de alijs malis intētiōibꝫ sp peccat mortalr: sꝫ dꝫ hō intēdere in cōfessiōe finē debitū ordinatū. vt s. dictū est. ¶ Secunda q̄stio. Quid de illo q̄ nō ꝓpt vanā gliam ꝯfitet: sꝫ solumō ne reddat notat⁹ in ꝑplo. Rñdet fm fratrē Ange. in sūma. ꝙ si ibi cōstituitur finis pncipalr nō valet. imo tenet itez ꝯfiteri. ⁊ tūc ꝯstituit ibi finis pncipalr qn nllo mō ꝯfiteret si nō timeret de infamia. sec⁹ qn nō cōstituit ibi finis pncipalr: puta qꝛ cōfitet pncipali⁹ ꝓpt deū vel ꝓpt pctōꝝ remissionē. induct⁹ tn̄ ad id ex pudore vel timore ⁊ hmōi. ¶ Tertia questio. Quid d̄ illis q̄ cogunt cōfiteri a supiorib⁹ suis vel platis. Rñdet frat Ange. ꝙ idē est dicendū de talibꝫ sic dictū est in prima q̄stiōe vicꝫ ꝙ si talis nullo mō vellet cōfiteri nisi cogeret nō valet ei⁹ cōfessio coacta. sec⁹ si ꝯfitet ꝓpter deū pncipalius licet timore coactus.

¶ Circa tertiū de caritate notādū ꝙ ad hoc vt cōfessio sit meritoria reqrit ꝙ fiat in caritate scꝫ dei ⁊ ꝓximi. qꝛ scribit Eccl. xvij. A mortuo q̄i nihil perit cōfessio: h̄ est a mortuo. i. ab hoie existēte sine vita grē vl caritate q̄ est vita aie. vt dicit Aug. q̄i nihil perit cōfessio. qꝛ nullū fructū meritoriū vite etne pcipit. Aug. Si caritas vera n̄ adest nō iplet pceptū sed fingit. hec ille. Sꝫ qbꝫ signis hoc cognoscit. Rñdet ꝙ tribꝫ pceptis. Primo si qs nō coacte sꝫ volūtarie cōfitet. Secūdo si hoc amore dei facit sctā intētōe vt patuit Tertio si oīa dolet ⁊ ꝓponit cauere. ¶ Sed dice. Quid: si qs nō vult pctā sua dolere vel relinqre Rñdet fm Alerā. de ales ꝙ talis si cōfiteat ꝓpt h̄ ne statutū ecclie trāsgrediat nō peccat mortaliter in h̄ ꝙ cōfitet manēs in pctō mortali. imo bn̄ facit satisfaciēdo pcepto ecclīe: qd̄ si cōtēnerꝫ peccaret d̄nuo: tn̄ talis nō acqrit pctōꝝ remissionē nec meritū vite etne: sꝫ alia bona tꝑalia sic acqrit ꝑ q̄cūqꝫ bona opa in mortali pctō facta

Ex ¶ Exēplū ad hec narrat cesari⁹ ꝙ in brabātia q̄dā demō i puella hoim pctā oīa nō ꝯfessa: iproꝑabat. tūc vir q̄dā voluit videre sꝫ timens ne sua pctā turpia reuelaret ꝯfessus ē sacerdoti volūtate peccādi retēta. Quē vidēs demon ait. Amice veni huc veni. certe te bn̄ dealbasti. ⁊ statim oīa pctā illi⁹ in faciē iproperan̄. cōfudit illū nimis corā hoibꝫ. Tristꝫ ille in se rediꝫt ad sacerdotē ⁊ v̄a cōtritōe ac ꝓposito cauēdi oīa pctā cōfessus ē. ⁊ reuers⁹ ad d̄monē dixerꝫ q̄dā circunstātes demōi. Ecce amic⁹ tu⁹ iteꝝ venit. Demō rñdit. Quis ē. Ille iquiūt cui turpia pctā iproperasti. Rñdit. Ego isti nihil iproꝑaui: neqꝫ de isto aliq̄d mali scio. ⁊ sic illi extimauert demonē meritū fuisse. Sicqꝫ ille ꝑ cōfessionē verā euasit notā cōfusiōis marie. O q̄ sctā ꝯfessio que pctā abluis. Rogemus xp̄m ⁊c̄.

¶ Feria q̄nta post dñicā tertiā Sermo vicesimusextus de cōfessiōis sacre cōditōibꝫ sedecim a theologis positis.

Infirmos vari is lāguoribꝫ ducebāt ad iesū: at ille singlis man⁹ iponēs curabat eos. Luc. iiij. ⁊ in euāgelio hodier. In q̄ clare oñdit ꝯfessiōis mysteriū qꝛ dñs iesus miraculose tactu manuū curabat ifirmos. ad fcādū ꝙ ꝑ manuū sacerdotaliū ipositionē vel consignationē signo crucis. in q̄ cruce xp̄s manus extēdēs pepēdit: sanari deberēt omēs lāguores pctōꝝ cōfitētiū ⁊ d̄monia vitioꝝ exirēt ab hoibꝫ Vñ Cyrill⁹ ibidē dt. ꝙ xp̄us q̄ solo v̄bo potuit vt deus curare: tn̄ manu tāgebat. ad fcādū ꝙ sicut vas eneū appositū igni: ab igne ptātē calefaciēdi in tāgētes sumit: sic man⁹ xp̄i vnite deitati ab ea ptātē habuerūt sanādi v̄tute diuina. Sic ēt signū cruc̄ ⁊ man⁹ sacerdotū ꝑsona xp̄i tāgēdo i ꝯfessiōe sanāt aīas cōfitētiū. O q̄ carissimi orem⁹ xp̄m vt tāgat ⁊ nos vt sanemur et a demonū ptāte liberemur in ꝯfessiōe. hec Cyrillus in sen. ⁊ d̄ h̄ in euāgelio. Iuxta hec de ꝯfessione in q̄ curant languores aiarū tria mysteria pro hoc sermone notabim⁹.

Primū de confessiōis q̄lificatiōe.
Secūdū de offensiōis declaratiōe.
Tertiū de reuelatiōis exēplificatiōe.

¶ Circa pmū d̄ q̄lificatōe q̄rit. q̄lit ꝯfessio sit faciēda vt sit legitia ⁊ pctōꝝ r̄missiua. Ad qd̄ notan. ꝙ fꝫ theologos cōit i. iiij. di. xvij. tradūt sedeci ꝯditōes q̄s dꝫ hr̄e sacra cōfessio q̄ cōtinent his v̄. Sit simplex hūilis cōfessio pura fidelis. Atqꝫ freq̄ns nuda discreta libēs verecūda. Integra secreta lachrymabil accelerata. Fortꝫ ⁊ accusās ⁊ sit parere pata. Has Rich. i. iiij. di. xvij ar. iij. q. vl. t. expoit sic. Sit simplex. i. vt nihil admisceat qd̄ nō fac ad pcti q̄ntitatē. s. exp̄mendā Hūilis. s. tā in v̄bo q̄i i signo. Pura. i. recta intētiōe facta ⁊ nō mala. Fidel. i. v̄a vt nil de falsitate admisceat. Freq̄ns. s. qꝛ freq̄nt ꝯfiteri ē valdꝫ vtile. Nuda. i. nō obuoluta v̄boꝝ obscuritate. Discreta. s. vt maiora cū maiori grauitate dicat Libēs. i. nō nccītate coactōis: sꝫ libera volūtate Verecūda q̄ nō cū iactantia dicat. Integra. s. vt nullū pctm̄ r̄tineat q̄n ꝯfiteat. Secreta. i. nō publica. Lachrymabil. s. ex dolore cordis. Accelerata. ne nimis differat de die i diē. Fortꝫ: ne v̄ecūdia vict⁹ dimittat aliqd̄ pctm̄ ꝯfiteri. Accusans scꝫ seipm nō alios. Parere pata. s. ad obediētiā

cōfessor. Sʒ di. Nūqd iste cōditōes oēs sūt de
necitate cōfessiōis. Rñdet fʒ Rich. ī. cōcordiē
Tho. q nō oēs sʒ qdā requirunt ad cōfessionē
d necitate. qdā aūt eaꝝ sūt de cōgruitate. et de h
clari⁹ dicem⁹ in seqntibꝰ. O ergo hō disce bene
confiteri vt merearis vitā eternā.

B Circa scdʒ de offēsiōe cōfessiōis notādū
q iuxta pmissas cōditōes reqsitas ad cōfessiōꝫ
pñt poni mlti modi qbꝰ pōt qs offendere et pec
care i cōfessiōe. Primo ꝯ simplicitatē peccat qs
culpā leuiando et alios icusādo. s. iponēdo dia
bolo vl sue cōplexiōis fragilitati vl fato. sic fec
adā et eua et tales peccāt gūiter. vñ Aug. li. de va
et falsa pnia dt. Nō velit hō se excusare ne augeat
crimē vt adā cui nō suffecit peccasse: sʒ ampliabat
crimē culpādo vxorē et culpā trāsferēs i deū Nō
itaqʒ peccātes dicā⁹. Nō potui aliō nisi vt fura
rer vl raperē. qr de⁹ fec me pauperē Nec mirꝫ q
fornicat⁹ sū. qr nat̄ fragil creat⁹ sū. fragilitas
mea cogit me mlta pctā cōmittere Errat qui sic
fallit: nat̄a eī talis ē vt possit qsqʒ resistere ma
lo si velit. hec Aug. Itē idē Aug. li. l. omel. ome.
xij. dic. q i cōfessiōe multi diabolū accusāt: si dic
eis. Quare h fecisti. Rñdēt qr diabol⁹ fecit vt h
facerē. Nō ē vñ pl⁹ gaudeat diabol⁹ nisi qñ hō
h dt. diabol⁹ fec vt peccarē et sic nō se accusat. et
dū pctā sua dissilat ꝯfiteri: idulgētiā ñ meret ac
cipere. Diabol⁹ eī suadere pōt: cogere oino nō
pōt. hec ille. Heu heu qꝫ multi sic peccāt pcipue
ꝯiugati i alterutrū retorquēdo culpā di. Cōiunx
mihi nō seruat fidē et debitū: ḡ nec ego sibi seruo
Itē iracūdi dicūt. ille mihi cōuitia dixit: ḡ et ego
sibi. Sʒ tu hō xpiāe ꝯfiteri stude simplr accu
sañ. teipꝫ vt venia tibi det. C Scdo ꝯ hūilita
tē peccat qs supbiēdo et pōposē se tenēdo. Pro
iñ qrit vtꝝ ad ꝯfessionē reqrat q fiat geuflexo.
capite discoopto et hmōi. Rñdet fr Ange. q nō
reqrit de necitate sʒ d ꝯgruitate et bñ eē. Nā cor
dis hūilitatē reqrit de⁹ poti⁹. xiiij. q. v. Si qd.
Tñ hūiliatiōe corpali meremur iō debem⁹ hūi
liari corā sacerdote tenēte in ꝯfessiōe vicē dei vt
docet Bonauē. fm illō Ecci. iiij. Pbro hūilia
aiam tuā. C Tertio ꝯ puritatē peccat qs ñ recta
intētiōe cōfitēdo: sʒ p vana glia et hmōi. de hoc
ser. pced. C Quarto ꝯ fidelitatē vl vitatē peccat
mētiēdo. vt patuit ser. pced. C Quinto ꝯ frequē
tiā peccat nimis negligēdo: pserti si ad min⁹ se
mel i āno qs nō cōfitet peccat mortalr. de pe. et
re. c. Ois. C Sexto ꝯ nudā aptionē peccat qs ob
scuris vbis obuoluēdo ita q cōfessor plene nō
itelligat. et talis ꝯfessio nō valet. Prouer. xxviij.
Qui abscōdit scelera sua nō dirigēt. Isid. Sic
nullū medicamētū valet vulneri qꝫdiu ferrū in
fixū nō educit: sic nlla opatio valet qꝫdiu pctm
in ꝯfessiōe celat. C Sed di. Quid de turpibꝰ
pctis q horret hō apte dicere. Rñdet fr Ang. q
ꝯfitēs dʒ qdē loq de pctis p vba pudica et cum
hoestate qntū pōt dū tñ sufficiēt exprimat factū:
vt cōfessor itelligat qle sit pctm illō. Sʒ qd de
illo q dū cōfitet sacerdos interi obdormit: aut
eū nō itelligit. Rñdet idē fr Ange. q scient tali
cōfessus tenet itato cōfiteri pctm si ē mortale. et
sacerdos dʒ eidē dicere. Nō qr cōfessio iportat
pctōꝝ reuelationē q nō pōt fieri nisi cōfessor di
ctum cōfitētis pcipiat. q deficiēte nō est cōfessio
sec⁹ de pctō veiali. C Septimo ꝯ discretionē pec
cat gñaliter solū se pctōrē fatēdo: nec in speciali
exprimēdo. puta di. Ego suꝫ magn⁹ pctōr: pecca
ui in oibꝰ capitalibꝰ pctis: vel ꝯ oia dei pcepta
feci et hmōi. Nā h nō sufficit sʒ oportꝫ ꝯfiteri de
singlis mortalibꝰ in specie ei⁹ spālissima et sin
gula iuxta gūitatē pōderañ. vt lati⁹ patebit ser.
xxx. C Octauo ꝯ libent ꝯfiteri peccat coacte
et nō alit ꝯfiteri volēdo. vt de h ser. pce. x. patuit
C Nono ꝯ vecūdationē peccat qs nō p seipm: sʒ
p aliū vl p scptū cōfessiōꝫ faciendo p rubore vi
tādo Cōtra tales Aug. di. Per vos peccastis p
vos erubescat. Erubescētia eī maxima pars
ē satisfactiōis. C Decio ꝯ itegritatē peccat qs cō
fessionē diuidēdo. s. aliq pctā vni alia alt cōfitē
do qd ē mortale et tenet itare totū. C Undeci
mo ꝯ secretū peccat qs pctā ꝯfessa reuelādo. qd
ē mortale. qr ꝯ caritatē perdit et infamat seipm.
Deniqʒ aliq icaute publicāt pniam sibi i ꝯfessi
one iniūctā p quā denotant d pctō gui. et tales
peccāt etiā gūit. qr Aug. xij. q. i. c. Nolo. dt. Duo
sūt nob necāria: cōsciā et fama. Crudelis ē q fa
mā negligit. ptērea pbr reuelās cōfessiōꝫ peccat
sup oia gūissime. C Duodecio ꝯ lachrymabilita
tē peccat infnas lachrymas cōtritiōis vl attri
tiōis nō curādo vl respuēdo. Lachryme aūt ex
teriores ñ sūt necārie sʒ de bñ eē et ptꝫ. s. d ꝯtritōe
C Tredecio ꝯ acceleratiōꝫ peccat nimis tardādo
et pserti in casu mortꝫ cōfiteri nolēdo ē dānabl̄e
C Quartodecio ꝯ fortitudinē peccat qs vecūdie
cedēdo et nō cōfitēdo C Decioqnto ꝯ accusatōꝫ
sui peccat alterū ifamādo et in crimie noiando
qd ē ꝯ caritatē iō mortale C Decimosexto ꝯ ulti
mū peccat qs in licitꝫ et rōnabilibꝰ pceptꝫ ꝯfesso
ris nō obediēdo qd ē mortale fm Scotū. Hec
breuiter tacta hic sufficiāt. qr latius de plerisqʒ
istorū agemus in sequentibꝰ.

C Circa tertiū de reuelatōis exēplo amore
breuitatꝫ sufficiat ponere h vnū exēplū. qd scri
bit in spe. exē. di. ix. ca. cxlviij. Quidā inqt fili⁹ p
suo pr̄e iā añ defūcto. xxxij. ānis qtidie specialit
orauit. Cui tādē pr̄ appuit dicēs se in magnis
penis fore: quē fili⁹ interogauit. et ille rñdit se nō
eē dānatū sʒ i purgatorio a q nō posset liberari
dōec satisfaceret vsqʒ ad qdrātē nouissimū Ad
quē fili⁹ ait. Tot ānis p te oraui cur nō psunt
tibi orōes mee. Rñdit pr̄. qr sp p tātū tps i pctō
mortali fuisti. Cui fili⁹. Quō h: cū singlis ānis
cōfessus cōicaui. Rñdit pr̄ qr idigne sp cōicasti
qr cōtritio tua et cōfessio nō fuit va. Cū qr non
ex caritate pcessit: sʒ ex cōsuetudie vl p vitāda cō

fusiõe. Cũ qr distulisti aliqñ vsqz ad vltimã se/ptimanã q̃dragesime ⁊ sic de aliis cõditõibꝫ p̃/dictis itelligẽdũ. Cũ qr in nllo te emẽdare ꝓposuisti. Jõ tibi deꝰ nullũ pctm̃ indulsit tãto tp̃e. Ad hec filiꝰ ille cõpũctꝰ ⁊ eqz cõtritꝰ ⁊ ꝑ oĩa rite ꝯfessꝰ: vanitates mõi spreuit: ⁊ totꝰ deo fuieñ· ꝑ pr̃e orauit ⁊ in breui illũ de purgatorio libauit Hec ibi. Rogemꝰ xp̄m. ⁊c̃.

Feria sexta post dñicã tertiaz Sermo vicesi/musseptimꝰ de cõfessionis precepto diuina le/ge ⁊ naturali obligãte.

SPiritus est deus: ⁊ eos q̃ adorãt eũ in spũ ⁊ vitate oportet adorare Johis. iiij. ⁊ in euãgelio hodier. Uerba sunt saluatoris nr̃i quibꝫ docꝫ nos ad p̃cipua duo Prĩo quidẽ vt sp̃uales eẽ studeamꝰ. et sic deo nos in spũ cõformemꝰ pure ⁊ sctẽ viuẽdo: ⁊ carnis de/sideria nõ sequẽdo. vñ Ro. viij. Frẽs spũi debitores sumꝰ nõ carni vt ꝑm carnẽ viuãꝰ. Quicũ/qꝫ em̃ spũ dei agũtur hi filij dei sunt. Propterea xp̄s di. Spũs ẽ deꝰ. q̃i di. ꝑm ꝙ exponit Orig. ğ ⁊ vos debet̃ esse sp̃uales vt ãgeli mũdi ⁊ deo cõformes. Scd̃o docet xp̄us vt ĩ oĩbꝫ ⁊ p̃cipue in ꝯfessiõe vaces simꝰ ⁊ sic deũ in vitate xp̄iana adoreꝰ vt oportet. Jõ theophilꝰ sup hec vba et Orig. di. Qr eñ deꝰ spũs ẽ sp̃uales adoratores q̃rit ⁊ victimas sp̃uales ac oblatiões diligit. Et qr vitas ẽ deꝰ ğ veros orãtes ⁊ cõfitẽtes req̃rit. Ex q̃bꝫ ptꝫ ꝙ deꝰ diligit sacrificiũ cordis vere ꝯtriti ⁊ fidei. amor̃ q̃z diuini ac deuotiõis atqꝫ ve ꝯfessiõis pctõꝝ. ptꝫ ĩ euãge. Uñ de sacra cõ/fessiõe p̃ter p̃dicta tria adhuc mysteria declareꝰ

Primũ de leg̃ natural' indictõe vl' coartatõe
Secũdũ de legis diuinalis iniunctiõe.
Tertiũ de legis euãgelicalis p̃ceptõe.

Ex istis patet vnde orta ⁊ instituta est cõfessio.

Circa p̃mũ de indictiõe ꝯfessiõis ꝑ legẽ nat̃e q̃rit̃. vtꝝ lex nature a p̃ncipio mũdi obli/gauit hoĩes ad pctõꝝ ꝯfessionẽ sub nec̃itate sa/lut̃. Ad q̃d ꝑm theologos ponit̃ ꝓ ꝯclone: ꝙ a p̃ncipio mũdi etiã ĩ lege nat̃ali nũq̃z q̃s potuit h̃re remissionẽ pcti nisi ꝯfessiõe saltẽ mẽtali. De clarat̃ ꝑm tres doc. sil' colligẽdo. s. Bona. ⁊ Alexan. i. iiij. pte. ⁊ Ricb. in. iiij. Nã Bona. lucide ĩ iiij. dis. xvij. ꝺclarat sic ꝙ ꝯfessio pctõꝝ ẽ duplex. scꝫ mẽtal' ⁊ vocal'. Cõfessio mẽtalis ẽ recognitõ pcti ⁊ offẽse di. ⁊ hec ẽ de dictamĩe leg̃ nature in sp̃ali. Nã cog̃scere culpã ẽ ꝺ dictamĩe nat̃e hũane ꝑ se ꝑꝫ ꝙ ẽ rõnal'. Sꝫ cog̃scere offensã di ẽ de dictamĩe nat̃e adiute aliq̃ mõ ꝑ fidẽ. Quõ autẽ scit hõ offẽdisse deũ quẽ nõ videt nisi ꝑ fidẽ hoc cog̃scat. Cũ ğ deũ cog̃scit hõ ꝑ p̃uaricationẽ in/honorasse nat̃a dictat ꝙ ab ipo ꝺo mĩĩcordia est hũil'r petẽda. ⁊ h̃ nũq̃z ẽ nisi recog̃scat̃ culpa Uocal' aũt ꝯfessio põt fieri dupl'r. Uno mõ ꝺo. Alio mõ hoĩ. Uocal'r cõfiteri ꝺo nõ dictauit natura simpl'r: sꝫ in casu qñ deꝰ exegit. Sic exẽpli grã qñ exegit ab adã ⁊ a cayn. Gene. iij. di. Adã vbi es. Ubi glo. dt̃. Uerba sũt vocãt̃ ⁊ ad pniaz ac cõfessionẽ inducẽtis. Itẽ Gen̄. iiij. Dixit dñs ad cayn vbi ẽ abel frat̃ tuꝰ. De q̃bꝫ de pe. dis. j. c. Uoluisset. §. Deniqꝫ. scribit̃ ꝙ nemĩnẽ [illegible] confessiõe a pctõ mũdari ab ipĩꝰ hũani gñis p̃ncipio inq̃t sumãꝰ exordiũ. seq̃t̃. pctõ trãsgressiõis p̃mi parẽtes corrupti a deo sũt req̃siti de culpa vt ꝯfitẽdo ꝺleret̃. Cayn q̃z de culpa fratricidij re q̃sitꝰ pctm̃ supbꝫ ꝯfiteri noluit: sꝫ mẽdacit̃ deũ fallere conatꝰ di. Nũq̃d custos fr̃is mei sũ ego. Jõ indignꝰ venia iudicatꝰ ẽ. Significat ğ eos q̃ pctm̃ nõ ꝯfiteñ. mĩĩcordiã dei nõ merent̃. Hec ibi in snĩa breuiata. ⁊ sic ptꝫ. Sꝫ vocal'r cõfiteri hoĩ nõ erat nec̃e ĩ lege nat̃e ꝑm Alex. s̃. eo ꝙ deꝰ nõdũ erat factꝰ hõ. Tñ Bona. dic̃ ꝙ vocal'r cõfiteri hoĩ licꝫ ñ dictat nat̃a in sp̃ali: sic dictat in sp̃ali honorare parẽtes: verũtñ dictat in gñali. Dictat ei oĩbꝫ mõis r̃cõciliari optere ꝺo q̃bꝫ ipe statuit. Jõ qꝫ nat̃a dictat ꝙ si deꝰ arbitrũ ꝯstitueret int̃ se ⁊ pctõrẽ ꝙ ipi eẽt culpa reuelãda. ⁊ ita dictat ĩ gñali. Uñ lex nat̃e iducit nos ad ꝯfitẽdũ obligãdo a p̃ncipio ⁊ arbitro a deo cõstituto. i. sacerdoti. Ad hec ex dict̃ Ricb. s̃. exẽplũ. Si q̃s hꝫ vulnꝰ in corpe ĩ pte inhõesta: nat̃a cõpellit vt oñdat illõ medico cã medẽdi: lꝫ de h̃ verecundet̃ nimis. sic a fortiori vulnera aĩe turpia sunt ĩ cõfessiõe va medico sp̃uali. i. sac̃doti manifestãda Boeciꝰ. j. de ꝯsol'. Si opa medicãt̃ expectas o/portꝫ vt vulnꝰ detegas. A ğ hõ q̃ ñ vis cõfiteri. ecce natura tua cõtra te clamat ad dãnationẽ.

Circa scd̃z de diuio iure q̃rit̃. vtꝝ ꝯfessio sit de iure diuio vet̃is legis iniũcta. R̃ndet̃ ꝑm Sco. i. iiij. di. xvij. q. vnica. ꝙ sic. ⁊ ꝓbat̃ rõne triplici ꝑm doc.

Primo rõne p̃cepti diuine dilectiõis.
Secũdo rõne legalis ꝑfiguratõis.
Tertio rõne scripture multiplicis.

Prĩo ꝑm Sco. sic. qr q̃libꝫ tenet̃ diuio iure re/cuperare grãz di ꝑditã ꝑ viã faciliorẽ ⁊ certiorẽ. ⁊ h̃ ex p̃cepto diuio q̃ dr̃. Diliges dñm deũ tuũ. Aliť em̃ vidꝫ ꝯtẽnere deũ ⁊ ꝓpriã salutẽ. Sꝫ h̃ nõ põt fieri certiꝰ ⁊ faciliꝰ nisi ꝑ ꝯfessiõꝫ. ğ q̃libꝫ te/net̃ ad ꝯfessionẽ. Sꝫ di. Quõ ꝓbat̃ ꝙ hec via scꝫ ꝯfessiõis sit sũme facilior ⁊ certior ad recupan/dã grãz. R̃ndet̃ ꝙ ꝓbat ꝑm eũdẽ Sco. sic qr attritꝰ ꝯfitẽs q̃ũuis nõ habeat actũ talẽ. s. ꝯtritõis q̃ sufficiat ad meritũ ꝺ ꝯgruo tñ h̃ns volũtatẽ suscipiẽdi sacramẽtũ eccl'ie ⁊ sine obice pcti mortal' actual'r sibi facto vl' ĩ volũtate iherẽt̃ recipit nõ ex merito sꝫ ex pacto diuio effectũ illiꝰ sacri ĩ vltio instãti ꝓlatõis in q̃ ẽ vis huiꝰ sacri. ⁊ sic parũ attritꝰ attritõe q̃ ñ meret̃ remissionẽ pcti si cõfitet̃ sine obice pcti recipit grãz pnialẽ. ⁊ remissionẽ pcti nõ ex merito vt dixi. qr ñ erat sꝫ ex pacto di assistẽt̃ sacro suo ad effectũ illũ vtute clauiũ

alioqn ñ appereret q̄uō sacr̄m pnīe eēt scd̄a tabula fm̄ Hiero. si nūq̄z p ip̄m vt sacr̄m ē posset recupari secūda gr̄a amissa s; tm̄ p attritionē dispositiuā ⁊ ɔtritōez cōpletiuā. Ista poit Sco. in iiij. dis. xiiij. q. vlti. ⁊ hoc idē tenet sctūs Tho. in iiij. q̄dli. q. x. ⁊ Hericū de Gan. i q̄dli. q. xxxj.

Ex istis ptz q̄ nō ē alia via facilioꝛ ad inueniēdū gr̄az dei q̄z p cōfessionē q: i ɔfessiōe ñ requirit̄ aliō nisi q̄ hō nō pōat obicē gr̄e qd̄ est mlto min⁹ q̄z hr̄e attritōz q̄ p modū meriti d̄ cōgruo sufficiat ad iustificatōz. Itē nō est ētvia certioꝛ: q: mag̃ pōt hō eē cert⁹ q̄ ñ pōat obicē. s. actualiter peccādo q̄z q̄ hēat attritōz. ⁊ sic ptz. Scd̄o pbat̄ q̄ cōfessio sit diuina lege p̄cepta rōne pfiguratōis i lege. vbi sacerdoti faciēda cōfessio ⁊ sacramētal' ē pfigurata i h̄ q̄ sac̄dotib⁹ data erat ptās discernēdi iter leprā ⁊ nō leprā. ⁊ in sacrificijs p pctīs offerēdis p sacerdotes. ⁊ sic ope cōfitebāt̄ pctā sua hoīes. Tertio pbat̄ rōne scripture mltiplic̄. q: oīs scptura tā leg̃ q̄z ꝓhar. ⁊ libroꝝ sapialiū testat̄ q̄ tenent̄ hoīes cōfiteri. ptz intuēti. ⁊ vide ser. xxx. Si q̄ras. Cur g̃ nō est exp̄sse istituta ɔfessio sacralis in veti lege: s; tm̄ mō i figura. Rn̄det Bona. q̄ q: cōfessiōz oportuit istitui ꝓpt̄ manifestationē pctī ⁊ ꝓpt̄ recōciliationē faciēdā d̄o ⁊ eccl'ie p arbitrū ⁊ iudicē mediatorē. s. ɔstitutū int̄ deū ⁊ hoīez vt possit apponere manū i vtrūq̄z. s. deū ad mīiā iclināndo: ⁊ pctā hoīs redarguēdo. Tal' arbit' aūt nō potuit eē q̄sq̄z de⁹ fact⁹ ē hō q̄ sol⁹ potuit satisfaciēdo p sāguinē deū recōciliare pctōri: ⁊ autoritatē absoluēdi v̄tute sue passiōis cōcedere sacerdotib⁹. Jō i sola lege noua ɔfessio sacralis exp̄sse debuit institui per xp̄m deū.

Circa tertiū de p̄cepto leg̃ euāgelice ad cōfitēdū q̄rit̄. vbi ⁊ q̄n xp̄s dn̄s i euāgelio p̄cepit hoīb⁹ facere ɔfessiōez d̄ pctō. ⁊ fz oēs theologos marie Rich. i. iiij. di. xvij. rn̄det̄ q̄ xp̄s dn̄s hoc p̄cepit iplicite ⁊ explicite. Nā iplicite i figura p̄cepit cū dixit leproso mūdato. Mat. viij. Uade ōnde te sac̄dotib⁹. Sz explicite sine figura p̄cepit q̄n discipul' dedit ptāte iudicādi cōsc̄ie. Nā petro dixit Mat. xvj. Tibi dabo claues regni celoꝝ: q̄dcūq̄z sol. ⁊c̄. Et tādē p⁹ resurrectiōz oībus exp̄sse d̄dit hāc ptāte. Joh. xxij. di. Accipite sp̄m sc̄m q̄rū remise. pctā. ⁊c̄. Sz sac̄dotes nō pñt remittere nisi cōfitētib⁹ sibi. g̃ ɔfessio p̄cipit̄. Nimiꝝ papa ē successoꝛ petri. epi aūt sūt successores aploꝝ. Ceti vo sacerdotes sūt successores lxxij. discipuloꝝ. fz Sco. ⁊ Rich. ⁊ alios. Et h̄ idē habet̄ in d̄cret̄. xxj. di. c. In nouo. ⁊ plurib⁹. Proīn eccl'ia sacr̄ canōib⁹ p̄cepit oīb⁹ fidelib⁹ facere cōfessiōez. de q̄. s. eccl'ie p̄cepto patebit ser. xxix. L. Sz di. Amb. de pe. di. j. circa p̄cipiū d̄. q̄ petr⁹ doluit ⁊ fleuit. q: errauit vt hō. nō inuenit̄ aūt q̄d dixerit. glo. i. si ɔfess⁹ ē vl' cui ɔfiteret̄ cū oēs a fide f cessissēt. Hec ibi. Rn̄det Rich. s̄. q̄ mlta sūt facta q̄ ñ sūt scpta. Un̄ fr̄ Ange. dic̄

nō eē credēdū q̄ apl'i ⁊ eccl'ia tale iugū piculosū hoīb⁹ iposuissēt nisi xp̄s v̄bal'r apl'is h̄ p̄cepissz ꝗ ⁊c̄. Un̄ exēplū legit̄ i cronic̄ mioꝝ q̄ pili⁹ q̄dā cleric⁹ p bica scīa pdar⁹: s; lubric⁹ ifirmitatē icurrit: a socijs monit⁹ vt ɔfiteret̄ vocatū ɔfessore frēz minorē repulit vt despat⁹. vn̄ fr̄ iste p illo orauit. Et ecce ifirm⁹ vidit iuxta lectū aptū puteū de q̄ ascēdebat draco ingēs oꝛe apto spirās flāmā sulphureā volēs ifirmū deuorare. Tunc ille timore pcussus ocul' in celū leuat̄ vidit iesū veluti cruci affixū i aere. s. sāguinē fūdētē: ac p̄dictū frēz vidit ad pedes xp̄i orātē vt ifirmo misereret̄. Ait ies⁹. Cōfiteat̄ ⁊ nō negabo veniā (vt in euāgelio. s. p̄cepi et ꝓmisi) Ille g̃ ad se reuersus moꝛ p dicto frē mittit: ⁊ plene ɔfess⁹ ē. tandē dei nutu ɔualuit ⁊ ordinē minoꝝ itrauit ⁊ scē vixit. O g̃ carissimi ɔfiteamī vt a crucifixo dēt̄ gr̄a et venia. Amē.

Sabbato post dn̄icam tertiā Sermo vicesimus octau⁹ sc̄z de cōfessore eligendo ꝓprio sacerdote ⁊ pctōꝝ inquisitiōe.

Dixit ei Jesus

Nec ego te cōdēnabo: vade ⁊ iā amplı⁹ noli peccare Joh. viij. et i euā. hodier. Hic Aug. d̄r. dn̄s ies⁹ volēs ōndere q̄ venit pctōres penitētes saluare: ñ ɔdēnare. Jō mlieri quā i adult'io dephensā adduxerāt iudei ad ip̄m dixit hec v̄ba. Nec ego te ɔdēnabo: vade ⁊ apli⁹ noli peccare. Quib⁹ verbis p̄mo ɔfutauit iudeoꝝ malignitatē volētiū eū cape i fmōe vt accusarēt si diceret eā nō lapidari debere ɔ legē moysi tāq̄z legis trāsgressorē. Si āt diceret eā lapidādā rep̄hēderēt eū dicere ɔ suā p̄dicationē d̄ pietate ac mīia. Sed xp̄s dn̄s ōndit scribeñ. i t'ra q̄ illi eēnt maiores pctōres ⁊ iō iepti ad leg̃ penā exeq̄ndā. vtpote ipi poti⁹ digni pena p pctīs. Scd̄o his verb docuit i mysterio etiā cōfessores q̄ ipi iponāt penitētiā fz ɔditiōz pctōr̄ ⁊ pctī ⁊ talē poti⁹ mīicordi' iniūgere curēt q̄ caueat̄ culpa de cet'o q̄z penitētē pctōrē nimis exasperēt crudeli ⁊ idiscreta pnīa vt d̄r Chrys. xxvj. q. vij. c. Alligāt. Itē cōfitētes docet etiā xp̄s oī studio conari apl'i⁹ cauere vt ptz i themate ⁊ euāge. Ex q̄ g̃ i verb his mystice docet̄ cōfessoꝛ ⁊ cōfitēs. Idcirco de cōfitēte et cōfessore sil' tria mysteria d̄clarabim⁹ i h̄ fmōe.

Primū de eligēdo idoneo confessore.
Secūdū de req̄rēdo ꝓprio sacerdote.
Tertiū de inq̄rēdo pctō a cōfitēte pctōre.

Circa p̄mū de eligēdo idoneo cōfessore q̄lē debeat vnusq̄sq̄z sibi cōfessorē eligere p salute. Ad q̄d rn̄det̄ cōit' fm doct. q̄ q̄lib; cōfitēs d; q̄rere sibi ⁊ eligere sacerdotē talē p cofessore qui p̄cipue tres conditōes videt̄ habere.

Prima est cōsciētie vl' vite sctitas.
Scd̄a cōditio est sciētie claritas.
Tertia ē absolutiōis conferēde ptās.

¶ Prīo inqꝫ ī cōfessore reqrit̄ vite vl' cōsciē scītas
vl' bōitas. vn̄ Aug. de pe. di. j. c. Quē pēitet. v. fi.
di. Qui vult ꝯfiteri sac̄doti meliori q̄ꝫ p̄t ꝯfiteat̄.
Et. j. di. vj. c. Qui vl't. idē Aug. di. Sacerdos cui
offert̄ pctōr ī nll'o eorū sit iudicād⁹ q̄ ī alio iudi
cat. Judicās eī̄ aliū ꝺ eo de q̄ ip̄e ē iudicādus
seip̄ꝫ cōdēnat. hec Aug. Et idē ꝓbat̄ rōne. qꝛ ſm
Bona. ī. iiij. di. xix. ꝛ cōcor. durā. Ray. ac Tho.
sup. iiij. Quicūqꝫ sacerdos ī mortali pcō existēs
absoluit pēitēte vl' executiōꝫ alic⁹ ordinis opat̄
mortal'r peccat: nisi p̄us peniteat ꝺ sua mortali
culpa. ḡ cōfessor nō dꝫ eē ī mortali. Sꝫ q̄d de il
lo q̄ cōfitet̄ tali ꝯfessori quē scit eē ī pcō mortali
Rn̄det̄ ſꝫ doc. pcipue fra. Ange. ꝙ ad id si sciēt̄
inducit illū mortal'r peccat. Et iō si pōt hr̄e aliū
cōfessorē dꝫ alt̄i cōfiteri. si aūt pat⁹ ē ille audire
cōfessiōes: ꝛ ip̄e sac̄dos nō ē notori⁹ nec excōica
tus vel p̄cis⁹ ꝛ hmōi. tali lꝫ cōfiteri: p̄serti cū aliū
hr̄e nō possit. Caueāt ḡ q̄ ꝯfiteri volūt ne fiāt cō
fessoꝝ iudices curiosi sꝫ sufficiat eis ꝙ nō vidēt
exp̄sse ī illis malā vitā. Ad hec exēplū hr̄ ī euāg.
hodier. vbi xp̄s iudeis dixit. Qui sine pcō ē v̄rꝫ
p̄m⁹ ī eā lapidē mittat. Quo dicet̄ vt Aug. vbi
s. c. Qui vl't. d̄t. ꝙ q̄ vult alios corrigere p̄us dꝫ
se mūdare. Jōqꝫ Gre. j. q. j. ca. Nece ē inq̄t vt mū
da sit man⁹ q̄ diluere sordes curat ne tacta inq̄/
net. ¶ Scd̄o dꝫ q̄rere q̄libꝫ ꝯfessorē hn̄tē suf
ficiētē sciaꝫ. ne sibi accidat icidere ī foueā. Nam
teste xp̄o. Mat. xv. Cec⁹ si ceco ducatū p̄stet: ā/
bo ī foueā cadūt. sic ī ꝓposito. Sꝫ q̄ꝫtā sciam de
beat hr̄e ꝯfessor necario. Rn̄det̄ ſm. s. Bona. in
iiij. di. xvij. ꝛ elicit̄ ex c. Illi sacerdotū. di. xxxviij
vt pōit fr̄ Ange. h̄ tenēdū q̄ꝫuis diuersa sup̄ hoc
dicta sint a diuersis. Et dicēdū. ꝙ ꝯfessor tenet̄
hr̄e saltē ad min⁹ sciaꝫ tātā ꝙ sciat discernere in
pctīs cōib⁹ qd̄ veniale ꝛ qd̄ mortale sit. ꝛ ꝙ sciat
ad q̄ pctā sua ptās se pōt extendere. Rō qꝛ alia
pn̄ia ꝓ mortali: alia ꝓ veīali pcō ē iponēda. Et
si ptātē extēderet ad aliqd̄ pcī gen⁹ ad qd̄ non
possꝫ absolueñ. periculū aīe eēt sibi ꝛ cōfitētib⁹.
Un̄ hoīes q̄ h̄ cog̃scūt debēt cōsulere discretos
ꝛ sciētificos. deniqꝫ ꝯfessor nō tenet̄ de singul' q̄
in ꝯfessiōe audiuit det̄minare si sūt mortalia vl'
ne. ꝛ maxīe nō dꝫ asserere mortale id de q̄ nō est
cert⁹ ne inījciat laq̄os alt̄i: sꝫ sufficit scire ꝙ sūt
mortalia illa de q̄b⁹ ē claꝝ cōiter: nō aūt de q̄b⁹.
sūt varie opiniōes. Un̄ optimū ē cōfessori vt sal
tē sciat dubitare sp̄ ī casib⁹ in q̄b⁹ nō ē cert⁹ se le/
gisse decisionē. ꝛ de nouo studere vl' ꝑitos cōsu
lere. vel si nō pōt saltē ꝯfitēti dicat ꝙ ꝑitos cōsu
lat. nec absoluat q̄ntū sua autoritas se extēdit.
hec ī Angelica. ¶ Sꝫ q̄d si q̄s ꝯfitet̄ sacerdo
ti ignaro. Rn̄det̄ ſm Antho. Florē. ꝙ dūmō ta
lis ꝯfessor n̄ sit nimis iperit⁹ excusat̄ tā ꝯfessor
q̄ꝫ ip̄e cōfitēs in trib⁹ casib⁹. ¶ Prim⁹ qn̄ ꝑiculū
mortꝭ iminet cōfitēti: nec ali⁹ cōfessor possꝫ hr̄i.
tūc q̄libꝫ sacerdos pōt ꝛ dꝫ audire ꝓpt̄ efficaciā
sacr̄i ne ea p̄uet̄. Scd̄s ē qn̄ ꝯfitēs est sufficient̄
ꝑitus: ita ꝙ doceat ꝯfessorē. Terti⁹ qn̄ cōfitens
sp̄ūal'r viuit ꝛ crebro cōfitet̄ q̄ non cōsueuit hr̄e
nisi veīalia. al's p̄ter hos casus mortal'r peccat
vterqꝫ ꝑiculo aīe exponēdo seip̄ꝫ ꝛ aliū. Eccī. iij.
Qui amat ꝑiculū ꝑibit ī illo. ¶ Tertio dꝫ q̄rere
q̄s ꝯfessorē talē q̄ habeat scꝫ absoluēdi ptātē. ꝛ
iste est ꝓprius sacerdos. de quo in sequēti.

¶ Circa scd̄m de ꝓprio sacerdote q̄rit̄. vtrū
q̄libꝫ teneat̄ soli ꝓprio sacerdoti ꝯfiteri. Rn̄det̄
cōit̄ ſꝫ oēs doc. theologos ꝛ cāonistas. ꝙ loq̄n
do de ꝯfessiōe ꝓut ē sacralis ꝛ de p̄cepto iurꝭ di
uini ꝛ eccl'ie facienda ē ꝓp̄o sacerdoti soli. vt ptꝫ
ꝺ pe. ꝛ re. ca. Oīs. Nisi in certꝭ casib⁹ ſꝫ Tho. in
iiij. dis. xvij. Prim⁹. si tal' sacerdos eēt excōicat⁹
vl' heretic⁹ aut scismatic⁹ ꝛ hmōi. Scd̄s si solli
citaret ad malū illū q̄ ei ꝯfiteret̄. Terti⁹ si ꝓba/
biliter videt̄ ꝙ sit ꝓnus ad reuelādū ꝯfessionē.
Quart⁹ si pctm̄ de q̄ q̄s cōfiteri dꝫ cōmissū sit ꝯ
illū. In his ꝛ sil'ib⁹ in q̄b⁹ ꝓbabil'r timet ꝯfitēs
ex cōfessiōe ꝑiculū sibi vl' sacerdoti imminere: n̄ dꝫ
ꝯfiteri. sꝫ licētia petita alt̄i sacerdoti. quā si non
dat. s. licētiā: recurrere pōt ad sup̄iorē ꝓ licentia.
vl' cōfiteat̄ alt̄i si nō pōt recurrere vl' mittere ꝛc̄.
Nec in h̄ trāsgredit̄ p̄ceptū eccl'ie. qꝛ p̄cepta iur
n̄ se extēdūt vltra vel ꝯ caritatē. ¶ Sꝫ q̄s di/
cat̄ ꝓpri⁹ sacerdos. Rn̄det̄ ſm Rich. in. iiij. dis.
xvij. ꝛ ꝯcor. theologos ꝛ cano. ꝛ sūma Angelica.
Prio papa ē ꝓpri⁹ sacerdos ī toto mōdo. Scd̄o
legat⁹ ī tota sua ꝓuincia. Tertio pn̄iari⁹ ꝺ puta/
tus ab eisdē. Quarto archiep̄s vl' ep̄s ī sua dio
cesi. Quito eoꝝ vicari⁹ gn̄alis ep̄i. Sexto paro
chialis pbr̄ in sua ꝑrochia. Septio oēs hn̄tes li
cētiā ab aliq̄ p̄dictoꝝ. Octauo ex p̄uilegijs ꝛ in/
dultꝭ fr̄es miores ꝛ p̄dicatores. Nono ex cōi cō
cessiōe iurꝭ sūt ml'ti de q̄b⁹ habet̄ ī summul'. iō bre
uitatꝭ amore ptrāseo. Sic etiā ī articulo mortꝭ
q̄libꝫ sacerdos qn̄ n̄ pōt ꝓpriū hr̄e pōt absoluere
ꝛ sic ē ꝓpri⁹ sacerdos illi⁹. ptꝫ. xxvj. q. vj. Si pbr̄.
ꝛ c. se. Itaqꝫ q̄ ꝯfitet̄ alicui p̄dictoꝝ ꝓp̄o ꝯfitet̄.

¶ Circa t̄tiū de inq̄rēdo a cōfitēte ꝺ pcō cō
misso. Notādū ꝙ h̄ ē valde necariū vt confessor
diligent̄ inq̄rat ꝛ int̄roget ꝯfitētē: tn̄ discrete: ne
ī ꝑticulari de carnalib⁹ q̄rēdo pctm̄ cōfitēs ad/
discat qd̄ an̄ nesciuit. Questio nāqꝫ v̄sat̄. An hō
q̄ sic cōfitet̄ ꝛ rn̄det sacerdoti ad int̄rogata satis
faciat p̄cepto de cōfessiōe. Et rn̄det Rodo. ꝙ sic
q̄ꝫtū ad ea ꝺ q̄b⁹ int̄rogat̄. Itē similit̄ satisfaciat
q̄ rogat ꝯfessorē ꝙ eū int̄roget vt sic sciat pleni⁹
cōfiteri. Uerūtn̄ si talis dimitteret cōfiteri poti⁹
q̄ꝫ ore ꝓp̄o cōfiteret̄ suū pctm̄: tal' eēt dānabilis
qꝛ de sup̄bia ꝛ hypocrisi ꝓuenit. de pe. dis. v. c. j.
ꝑ Aug. q̄ q̄dē ē pctm̄ mortale. Un̄ prudēs con/
fessor qn̄ h̄ ꝑpēdit faciat illū rectificare cōsciam
ꝛ dolere de tali īdispositōe. hec ī Angelica. Pro
iñ Aug. de pe. di. vj. Qui vult. d̄t. Sacerdos di
ligēs inq̄sitor ꝛ subtilis inuestigator sapiēt̄ ꝛ q̄i
astute int̄roget a pctōre qd̄ forsitā ig̃rat vl' exve/
recūdia velit occultare. hec ꝛ plura ibidē. Pro

finali ḡ. Exēplū legiᷣ q̄ q̇dā habuit dubitatōes
de fide eucharistie ⁊ sic incarnatiōis diuine ex
ꝟgine. Cōfessus ē aūt cuidā sacerdoti. sȝ sacer
dos negligēs sine inquisitōe et doctrīa eūdem
titubātē reliq̇t. Mortuꝰ est hō ille ⁊ post mortē
eidē sacerdoti ꝟribiliter apꝑuit di. O maledicte
cōfessor tu me ꝑdidisti. Ue mihi ⁊ ve qꝛ dānatꝰ
sū. Si me docuisses diligenᷣ ego saluatꝰ fuissē
in ꝟa fide. ⁊ voluit inᷣficere sacerdotē di. Uere
te statī occiderē si ꝑmitterer. s. a xp̄o ⁊ ꝟgīe ma-
ria. Et sacerdos vix euasit ⁊ pniam egit. h̄ iō for
te. qꝛ btē ꝟgini ꝟuierat ⁊ sibi supplicauit. Illaqȝ
aīa dānata cū magno strepitu ⁊ clamore disces
sit. Rogemꝰ ergo xp̄m. ⁊c̄.

Dn̄ica q̄rta quadragesime in mane Sermo
xxix. scȝ de obligatōe cōfessiōis ⁊ aliq̄rū excusa-
tione p̄ impotētia.

Abiit iesus trās
mare galilee qđ est tyberiadis ⁊ seq̄
baᷣ eū mľtitudo magna Joh. vj. et ī
euāgelio hodier. Dn̄s iesꝰ in h̄ euangelio docet
nos ad pniam plibꝫ mysterijs. Primo q̇dē ī h̄
q̄ abijt trās mare galilee. et sic noiaᷣ a ꝓuincia
galilee circūiacēte. ⁊ tyberiadis dr̄ ꝓpter ciuitatē
adiacētē. vt dt̄ Alchuinꝰ q̄ tyberiades appellata
fuit eo q̄ ī honorē Tyberij cesarꝫ erat edificata.
Et mare h̄ ꝟm Bedā ē lacꝰ magnꝰ longitudis
xxiiij. miliariū. Qꝫ ḡ xp̄s dn̄s dr̄ abijsse vltra h̄
mare cū discipulᷣ ⁊ magna mľtitudine sequeñ.
voluit docere q̄ xp̄m dn̄ȝ seq̄mur ꝑ amaritudi
nē pnie⁊ aq̄s lachrymaꝝ si volumus ad celeste
ꝯuiuiū vbi ꝑ xp̄m iplebimur satietate oīm bo-
noꝝ ꝑuenire. Iō qꝫ pꝰ trāsitū huiꝰ marꝫ ꝯuiuiū
h̄ saturitatꝫ ꝑstitit. Scđo docet ī h̄ q̄ q̇nqꝫ pa-
nes ordeaceos ⁊ pisces duos mľtiplicauit. Un̄
dr̄. Accepit Jesus panes ⁊ cū grās egissȝ distri-
buit discūbētibꝫ. Et h̄ pōt poni ꝑ alio themate
ꝟmōis. Nimiꝝ q̄ri pōt q̄re xp̄s mľtiplicādo pa
nes ñ mutauit substātiā vt fierēt triticei sapidi
cū eēnt ordeacei īsipidi. Rn̄deᷣ ꝟm Chryꝟ. ne vi
dereᷣ deꝟuire gule. Et etiā vt doceret q̄ ī pn̄ti vi
ta amara pnīa debēꝰ aīas nr̄as cibare cū pisce.
id ē passiōe xp̄i recordañ. q̇. s. xp̄s tāq̄ piscꝫ assa
tus fuit ī veru ligneo crucꝫ: toto sāguīe ⁊ hūori
bus natalibꝫ effusis arefactꝰ. ⁊ sic cibati satiabi
mur a xp̄o dulcedīe ꝯsolatōis celestis. Ps̄. ꝟm
multitudinē doloꝝ meoꝝ. s. pnīaliū ꝯsolatiōes
tue leti. a. m. Nā sic pāces isti ꝟm Alb. mḡ. erant
optimi nō simplr̄: sȝ ī spē panū ordeaceoꝝ. ⁊ sic
q̄dāmō amari: tn̄ dulcorē saporꝫ accipiebant a
piscꝫ pinguedīe. sic pnīa amara sapit ī xp̄i passi
onis dulci mēoria. ⁊ de istis vide euāge. Itaqȝ
đ pnīali ꝯfessiōe quā docet xp̄s plibꝫ mysterijs
euāgelicis tria mysteria notemꝰ ꝑ hoc ꝟmone.

Primū de cōfessiōis obligatiōe.
Secūdū de obligatiōis huiꝰ excusatiōe.
Tertiū de verecūdatiōis sup̄atiōe.

Circa p̄mū đ ꝯfessiōis obligatōe q̄riᷣ vtꝝ
oēs hoīes huiꝰ mōi obligenᷣ gn̄aliᷣ sub necita
te salutꝫ ꝯfiteri pctā sua sacerdoti. Cū eñ om̄s
pctōres teneāᷣ penitere ⁊ ꝯfessio ē ꝑs p̄ncipalis
pnīe q̇. s. ꝯfessio ē de iure diuio. ḡ q̄re nō obliga-
renᷣ oēs. Et h̄ etiā ī h̄ euāgelio videᷣ mystice xp̄s
īsinuasse cū tūc ordeaceo pane oēs non solū bo
nos pauit sȝ etiā īcredulos q̇ erāt ī mľtitudine
illa. Sȝ ⁊ q̄re eis vinū bibere nō dedit cū tñ illđ
creare potuit vľ ex aq̄ mutare sic̄ ī nuptijs fecit.
Rn̄dēt aliq̇ di. q̄ tū ꝓpᷣ ebrietatē vitādā in tāta
mľtitudie. tū ꝓpᷣ ꝟcādū pnīe mysteriū. qꝛ vt dic̄
Ps̄. Uinū letificat cor hoīs. ⁊ sic tāta mľtitudo
fecissȝ dissolutōes leticie ⁊ cantꝰ ⁊ hmōi: q̄ ꝯriāᷣ
statui pnīe lachrymabilᷣ. tū etiā qꝛ vinū p̄sertim
ī copia sūptū linguā a loq̄la recta īpedit. ⁊ hoc ē
ꝯ pnīe mysteriū. qꝛ dȝ loq̇ recte. i. ꝟe in cōfessiōe
pctōꝝ. ḡ ⁊c̄. Sȝ ḡ ad q̄stionē rn̄deᷣ ꝟm Bona.
⁊ Rich. i. iiij. di. xvij. aliosqȝ silᷣ colligeñ. q̄ duplr̄
obligāᷣ hoīes ad confessionē. Uno mō ex lege ⁊
īstitutōe p̄maria h̄ ē diuia. ⁊ sic oēs hoīes tā fi-
deles q̄ȝ ēt īfideles regulariᷣ teneᷣ ad cōfessionē
faciēdā sacerdoti xp̄iano. ita q̄ nō cōfitēs pctm̄
mortale ꝯmissū tā añ baptismū q̄ȝ pꝰ: si habeat
copiā cōfessorꝫ ⁊ pcti mēoriā ⁊ loq̄lā ad ꝯfitēdū
oīno dānabiᷣ. Et ꝑ h̄ q̄ noluit ꝯfiteri spālē pe-
nā ī īferno hēbit. Rō ē. qꝛ ꝯfiteri sacerdoti ē p̄ce
ptū dei ⁊ xp̄i iesu filij dei vt dictū ē ser. xxvij. ⁊ iō
oēs obligat. qꝛ deꝰ q̇ hȝ plenitudinē ptātis vni-
uersalr̄ sup̱ om̄s hoc p̄ceptū vniuersalr̄ dedit. ḡ
oēs tā fideles q̄ȝ īfideles teneᷣ ꝯfiteri. Se-
cūdo mō obligāᷣ hoīes ad ꝯfessionē ex īstitutōe
ecclīastica. h̄ est ex p̄cepto ecclīe in gn̄ali cōsilio.
Precepit nāqȝ gn̄ale ꝯsiliū scē ecclīe extra đ pe.
⁊ re. c. oīs. sic. Ois vtriusqȝ sexꝰ fidelᷣ postq̄ȝ ad
ānos discretōis ꝑuenerit oīa sua solꝰ pctā saltē
selᷣ in āno fidelr̄ ꝯfiteaᷣ ꝓp̄o sacerdoti ⁊ iniūctā
sibi pnīaȝ ꝑ viribꝫ studeat adīplere: suscipiēs re
uerenᷣ ad minꝰ ī pascha eucharistie sacr̄m: nisi
forte đ ꝓprij sacerdotꝫ ꝯsilio ob aliquā rōnabilē
cāȝ ad tp̄s ab hmōi p̄ceptōe duxerit abstinēdū.
Alioq̇n ⁊ viuēs ab ingressu ecclīe arceaᷣ ⁊ mo-
riēs xp̄iana careat sepulᷣa. hec ibi. Et q̄ȝtū ad h̄
p̄ceptū ecclīe ñ teneᷣ illi q̇ sacr̄m baptismi nūq̄ȝ
susceperᷣt. vt sūt pagani. Sȝ obliganᷣ oēs q̇ ba-
ptisati sūt ad ꝯfessionē saltē semel ī āno siue boī
xp̄iani sit siue mali ⁊ heretici. Nā vniuersalr̄ po
niᷣ p̄ceptū đ. Ois vtriusqȝ. ⁊c̄. Qui āt dt̄ oīs ni-
hil excludit vľ excipit ꝟm phm̄. ⁊ ptȝ ēt. xix. di. c.
Si romāorū. §. Dicēdo. cū glo. Rō hoꝝ ē qꝛ vt
Rich. s̄. đ. vicario xp̄i ñ fuit ptās directe ꝯcessa
sup̱ illos q̇ baptismi sacr̄m nō susceperᷣt qđ ē ia-
nua q̄ ītraᷣ ad ecclīam militātē. Iō infideles vľ
pagāi nōdū baptizati ñ obliganᷣ p̄cepto ecclīe
sȝ tm̄mō p̄cepto iurꝫ diuini ad ꝯfessiōȝ. j. Cor. v.
Quid mihi đ his q̇ forꝫ sūt. i. extra ecclīaȝ iudi-
care. Ly. q. đ. ñ ꝑtinet ad me qꝛ sᷣt extra foꝝ ecc̄ie
Nā eos q̇ forꝫ sūt iudicat deꝰ hec aplꝯ. Prece-

pro aũt eccl'ie ⁊ sedis ap'lice oẽs baptisati obligant̃ tãq̃ ipi⁹ petri diuina voce firmato. di. xix. Sic oẽs. g̃ baptisati boni ⁊ mali ⁊ heretici cõfiteri obligãt̃ saltẽ semel ĩ ãno. q₂ oĩb₉ p̃cipit ecclesia. Si g̃ q̃rit̃ an papa possit dispẽsare obligatõez hmõi relaxãdo alicui ne teneat̃ ꝯfiteri. Rñdet Rich. s. ⁊ cõcor. Tho. ꝙ q̃ztũ ad eẽntiã ꝑut obligat ex vi sacri. nõ p̃ot papa cũ aliq̃ dispẽsare. q₂ ꝯtra ius diuinũ vl' ꝯtra euãgeliũ papa nõ p̃t dispẽsare. xxv. q. j. Sũt q̃daz. Vñ nõ p̃t papa dispẽsare ꝙ aliquis null'aten⁹ teneat̃ ꝯfiteri. imo etiã ip̃e papa obligat̃ ꝯfiteri iure diuio ⁊ euãgelico. Sz q̃ztũ ad circũstãtiaz ẜm ꝙ obligat ex p̃cepto eccl'ie p̃t cũ aliq̃ dispẽsare. s. vt possit diuti⁹ ꝯfessiõez differre. puta vltra ãnũ. O g̃ q̃zto ꝑicl'o stãt q̃ ñ ꝯfitẽt̃ duob₉ aut trib₉ aut plurib₉ ãnis. O pessima xp̃ianoꝝ taliũ malicia. Ve ve talib₉ q₂ digni sũt dãnatiõe eterna.

V ¶ Circa scõm ꝺ excusatiõe ab obligatione hmõi q̃rit̃. q̃les hoĩes p̃nt excusari ne teneãt̃ ĩ casu ꝯfiteri hmõi. Ad qꝺ notãdũ ẽ ꝙ ꝑ gñali regula tenet̃ ꝙ nemo obligat̃ ad ipossibile. ff. de re. iu. l. Impossibiliũ. Jõq₃ ab obligatõe faciende ꝯfessiõis excusant̃ aliq̃ ex ĩpossibilitate rõnabili. Et isti sũt sex generꝫ homines.

¶ Primo pueri nondum dolicapaces.
Secundo amentes ⁊ ratione carentes.
Tercio muti loqui nõ potentes.
Quarto idioma nesciẽtes.
Quinto sacerdotem habere nõ valentes.
Sexto inocentes nullũ pctm̃ habentes.

Jsti vo q̃b₉ modis excusent̃ et q̃b₉ nõ: ꝓsequemur de singulis.

¶ Primo ĩquã pueri nõdũ dolicapaces excusant̃. Jõ ĩ p̃dicta ꝺcretali notãt̃ addit̃. postq̃ ad ãnos discretõis ꝑuenerint ⁊ c̃. Sz q̃s sit iste annus discretõis glo. ibidẽ. ⁊ sup̱ c. j. ꝺ delict̃ pueroꝝ dic. ꝙ puer ⁊ puella septẽ annoꝝ dolicapaces sũt. ⁊ sic obligãt̃. ⁊ ad ꝯfessiõez ꝑ ꝑẽtes debẽt ĩduci. Aliĩ dicũt ꝙ nõ tenẽt̃ nisi tp̃e q̃ sũt dolicapaces vt tenẽt Rich. ⁊ Hostieñ. q₂ hmõi tẽpus discretõis citi⁹ accelerat̃ ĩ puero vno q̃ in alio. Jõq₃ h̃ ꝺbẽt aduertere ꝑẽtes ĩ illis. q₂ ꝑire p̃nt. Sic Exẽplũ hẽm⁹ in li. dyalogo. ꝺ puero q̃nq₃ ãnoꝝ blasfemãte deũ quẽ ꝺmões violẽt̃ rapuerũt. ¶ Sz quõ possit agnosci puer dolicapax fore Nota ẜm Scotũ. ĩ. iiij. di. xvij. ⁊ cõiter doc. ꝙ q̃ñ puer facit ista q̃ sequũt̃ vl' aliq̃d hoꝝ: obligat̃ ꝯfiteri ⁊ ĩduci ꝺbet a ꝑentib₉ etiã cogẽdo ad ꝯfessiõez añ septẽniũ. Pꝛio q̃ñ puer ĩterrogat̃ ⁊ rñdet ad ĩterrogatões oꝛdĩatas oꝛdĩate ad ꝓpositũ. vt exẽpli grã. ĩterrogãdo qꝺ ẽ p̃mũ qꝺ scõz scz ĩ digit̃ vl' ĩ nũer̃ vl' ĩ ludis. ⁊ hmõi. vl' ĩ globul' dũ ab eo auferũt̃ vl' dant̃ plures vl' pauciores si ꝑcipit ⁊ dolet fraudari. ⁊ sic ꝺ aliĩs. Scõo q̃ñ vadẽs ad eccl'iaz facit signa discretiõis ⁊ deuotiõis discoop̱iẽdo caput et hmõi. Tercio q̃ñ verecũdat̃ de malo aliĩs videntib₉. Nã vt dicit̃ Prouer. xx. Ex studiĩs suis agnoscat̃ puer. Et sic p̃tz ꝙ ꝑẽtes debẽt pueros ĩstruere ⁊ ad ꝯfitẽdũ ĩducere etiã añ septẽniũ. si ꝑceperint eos fore dolicapaces. q₂ oẽs tales obligãt̃ ad ꝯfessiõnẽ al's moꝛtal'r peccant. Q₂ si q̃s dicat tales nõ posse peccare ĩ carnalib₉ pctĩs. cogitet q₂ saltem mẽdaciĩs: vituꝑiĩs ⁊ hmõi plena ẽ etas pueril'. iõ tuti⁹ est ꝯfiteri debere. Vñ etiã q̃zuis Antho. flo. p̃te. ij. ti. ix. c. viij. dicit. ꝙ puer vt ĩ plurib₉ nõ habet vsuz rõnis nisi circa dece anos. ideoq₃ de necẽitate ñ obligat̃ ãtea ꝯfiteri sic̃ nec cõicare. tñ piũ inq̃t ⁊ laudabile ẽ p̃dicare vt ꝑẽtes vt assuefaciãt ꝯfiteri filios septẽnes ⁊ q̃nquẽnes. Hec ille.

¶ Scõo amẽtes excusant̃ a cõfessiõe. quia nec mereri nec demereri possũt. sed sunt in statu saluationis vel dãnationis ꝓut erant quãdo ꝑdiderũt sensum ⁊ in eodem statu ꝑseuerant. extra de baptismo ⁊ eius effectu. c. maioꝛes. obligantur tamẽ tales ad cõfessionẽ quãdo habent lucida interualla. ¶ Tercio excusant̃ muti: quoniã nõ possunt loquẽdo cõfiteri. ¶ Quarto idioma ignoꝛantes eadem ratione. ¶ Sed de vtrisq₃ Rich. supꝛa dicit. ꝙ nihilomin⁹ tenent̃ tales cõfiteri signo vel nutu eo modo quo possũt. xxvj. q. vj. Qui recedunt. ¶ Sed di. Nunq̃d ignoꝛantes idioma tenent̃ cõfiteri ꝑ interp̄tem vel ꝑ scriptũ. Rñdet̃ ẜm Scotuz in. iiij. di. xvij. ⁊ Richar. ꝙ licet aliqui dixerint ꝙ sic. tñ verius dicenduz est ꝙ nõ tenent̃ cõfiteri nisi ꝑ signũ vt muti. q₂ nullo iure nec diuino nec positiuo est cõstitutũ vt quis per interpꝛetẽ confiteatur. nec videtur tutũ plus artare aliquẽ ad cõfessionez q̃ artetur ꝑ ipsa iura. Deniq₃ nec ꝑ scriptum debet confiteri. quia est contra rationẽ sacramẽti qꝺ requirit confessionẽ verbo oꝛis. Jdeo nullo modo debet facere cõfessionẽ ꝑ scriptũ. sed sufficit cõfiteri ꝑ signũ. Hec ẜm Scotum ⁊ in angelica. ¶ Quinto excusant̃ sacerdotẽ nõ habentes sed sufficit deo confiteri. Unde si queratur An confessio facienda sit layco quando non potest haberi sacerdos. Respondet̃ ẜm Scotum Richar. Pe. ⁊ cõmuniter theol'. ĩ. iiij. di. xvij. ꝙ licet magister ⁊ Aug. de pe. dist. j. Quẽ penitet. ⁊ aliĩ dixerint ꝙ debet saltem in articulo moꝛtis confessio fieri layco absente sacerdote: tamen verius dicenduz ꝙ non requiritur de necessitate. sed de congruo propter meritũ humilitatis licet confiteri layco solum in articulo moꝛtis. tamen nõ est necesse. Alias aũt non licet. quia sine vtilitate pꝛoderet talis seipsum ei qui non p̃ot absoluere. ¶ Sexto excusant̃ innocẽtes nulluz peccatũ habẽtes. Sed q̃m Bonauentura dicit ꝙ vix possibile est ẜm statũ viatoꝛis vt aliquis vnum diem vel septimanã transeat sine remoꝛsu venialis pctĩ. ⁊ a foꝛtioꝛi ꝙ trãseat ãnũ ẽ ĩpossibile. Nec credi p̃t in aliq̃ h̃ donũ foꝛe nisi ĩ xp̃o ⁊ ei⁹ mr̃e. iõ vnusq̃sq₃ ꝺbet hr̃e ꝯsciaz saltẽ de venialib₉ ⁊ ꝯfiteri. Vel saltẽ ẜm Rich. tenẽt̃ tales:

vt satisfaciat ꝑcepto eccl'ie se repñsentare sacerdo
ti diceñ se nõ hr̃e ↄsciam pcti mortalis. O ergo
pctõres expergiscimini ꝛ cõfitemini ꝛc̃.

y ¶ Circa terciũ de supatõe verecũdationis
Ex q̃ dyabol' nitit̃ mltos a cõfessiõe retrahere ꝑ
verecũdatõez pudorꝫ ꝺ pctõ: maxime supbos:
hypocrytas: ꝛ mlieres. idcirco h op' ẽ subiũge-
re qualr̃ q̃libet hõ possit superare verecũdatõis
tẽptationẽ vt fortit̃ currat ad cõfessionẽ. Et ꝓ h
nota cõsideratiões tres multũ valere. ¶ Prima
diuinalis intuitiõis. Nã cõsiderare debes o tu
peccator ꝙ q̃ntũcũqꝫ celes pctm̃ tuũ: de' bñ vi-
det ꝛ punit. iõ cõfitere vt remittat. Amb. li. ij. de
pe. c. viij. Quid vererꝭ ↄfiteri pctã tua: nouit oĩa
de'. sꝫ expectat vocẽ tuã vt tibi ignoscat. ¶ Exẽ-
plũ ad idẽ q̃ꝺ narrat̃ in gestꝭ romanoꝝ. Q, rex
q̃dã vidẽs in suo regno multos fore malefacto
res talẽ legẽ statuit vt saltẽ aliq̃b' fieret mĩicor
dia. ꝙ vicꝫ q̃cunqꝫ morti iudicat' posset dicere
tres ṽitates tales vt nullus eis obijcere posset:
mortez illa vice euaderet. Accidit aũt iter mltos
q̃ndã dꝑhẽdi de latrocinio. ꝛ morti ẽ ille adiu
dicat'. Ille aũt cogitãs q̃ oẽs scirẽt suã malici
am ꝛ iã deberet occidi: dixit tres ṽitates se fate-
ri. Primã dixit. A ꝑncipio sp mal' fui ꝛ mala fe
ci: Rñdit iudex ꝛ q̃ illũ nouerãt. Vex dicis. iõ
nũc mori iuste dẽs. Scdaꝫ ṽitatẽ ait. Mihi dis
plicet valde ꝙ ĩ ista forma mori me oꝫ. Rñde-
rũt oẽs: credim' h. Terciã ṽitatẽ dixit. Si hac
vice euasero nũq̃ꝫ ego ad istũ locũ iudicij ꝛ for-
mã hui' mortis volũtarie veniã. Oẽs rñderũt
Credim'. Et sic liberat' ẽ ab illa morte iuxta de
cretũ regis. Sic de' statuit ꝙ hõ q̃ ↄfitet̃ pctã q̃
licet nouit de' iudex ꝛ ãgeli. ꝛ si eidẽ pctm̃ displi
cet ꝛ cauere de cet'o ꝓponit: liberet̃ a morte et'na.

z ¶ Scda cõsideratio ĩ iudicio final' ↄfusiõis
Vñ Aug. de visitatõe infirmoꝝ. ser. ij. dic̃ Heu
cur erubescis o hõ cõfiteri q̃ꝺ facere nõ erubui
sti. Laudi' ẽ corã vno ↄfessore aliq̃ntulũ rubo-
ris suscipe q̃ꝫ ĩ die iudicij corã tot milib' hoĩm
mũdi graui notatu erubescere. Hec ille. Et ꝺ ta
lib' hoĩb' exẽpluꝫ sumam' ex sñia Amb. li. ij. de
apologia. ꝙ ĩ hora extremi iudicij oĩs q̃ celauit
pctã sua clamabit dicẽs. Ve mihi ĩfelici ve mihi
maledicto pctõri. latere cupiui ꝛ latere ñ potui.
Sꝫ ecce in faciẽ meã nudant̃ oĩa pctã mea corã
toto mũdo. ĝ ve mihi. O si ↄfessus fuissez nõ cõ
fũderer nec dãnarer. nũc aũt ↄfusus ꝺ oĩb' eter-
nalr̃ cruciabor. ¶ Tercia ↄsideratio crucꝭ xp̃i ꝛ
passionis. Nã si tu o hõ cogitas ꝙ magna tibi
verecũdia ẽ cõfiteri pctã. s. tua cõsidera q̃ntã eru
bescẽtiã ꝓ te sustinuit manifeste xp̃s dñs. quia
ĩter latrones crucifigi denudari cõfũdi ꝛ vilipẽ
di voluit. ĝ ei' amore sustine tuaꝫ erubescentiã.
Si graue tibi videt̃ hũiliari: cogita caput eius
spinis coronatũ ꝛ ĩclinatũ ĩ cruce. Si graue est
tibi cõfiteri turpia vitia tua: cogita q̃t et q̃lia ꝓ
te suscepit xp̃s vulnera ĩ suo toto corꝑe ṽgineo.
quõ plorauit ꝓ tuis pctĩs vt et tu plores. affli-
ctus ẽ vt tu ĩ pñia te castiges. ¶ Exẽplũ legit̃ in
speculo exem. ꝺ pluribo. sic̃ ꝛ ꝺ Alexãdro ꝺ ales
ꝙ cũ graue reputarẽt on' pñie ĩ ordine sufferre
appuit eis xp̃s dñs q̃si sanguinolent' crucẽ tra
hens ĩ dorso. ꝛ quasi talia illis diceñ. Ecce ego
q̃ multo te delicatior fui vtpote ṽginis filius:
multo te honorabilior ꝛ dignior: vtpote rex re-
gũ ꝛ de'. ꝛ sic nobilior ꝛ sapientior ꝛ oĩ bono ꝑ
clarior. quãtã pñiaꝫ sustinui ĩ cruce ꝓ pctĩs tu-
is. quãtũ sanguinẽ fudi. q̃ntã cõfusiõez ꝛ vere-
cũdiam ꝑtuli ꝛc̃. hmõi. O ĝ tu miser pctõr disce
amore xp̃i ꝛ tu pñiaꝫ agere ꝛ verecũdiã cõfessio
nis suscipere vt euadas tormẽta gehẽne. ꝛ ↄseq̃
ꝑmia vite eterne. Rogemus ĝ xp̃m dñm ꝛc̃.

¶ Dñica eadẽ post prãdiũ Sermo tricesim'. s.
de ↄfessiõis diuina acceptatõe ꝛ q̃litate sacrali.

Qui absconde

q rit scelera sua nõ diriget̃: q̃ aũt cõfes
sus fuerit ꝛ reliq̃rit ea misericordiã
cõseq̃t̃ Prouer. xxviij. A ¶ In quib' docet̃ ꝙ
de' mltũ odit ñ ↄfitẽtes ꝛ sũme diligit ↄfessiõez
q̃ sic̃ Aug. de pe. di. j. c. Quẽ penitet. d. Iusticia
dĩ dãnat. s. pctõrẽ ĩpenitẽtẽ. sꝫ dign' ẽ mĩa q̃ spũa
li labore. s. pñie petit gr̃aꝫ. laborat eñ mẽs pati
endo ĩ ↄfessiõe erubescẽtiã. q̃m verecũdia mag
ẽ pena. Sꝫ q̃ erubescit ꝓ xp̃o. s. ↄfitẽdo fit dign'
mĩicordia. Hec ille. Pro exẽplo videm' sic do
cet Iohãnici' ĩ li. ꝺ organisatõe corꝑis hũani. ꝙ
in cũctꝭ ꝓxie moriturꝭ aut mortuis tria fieri so-
lẽt. Vnũ ꝙ pect' solito alti' eleuat̃. q̃ ob fluxuꝫ
sanguis ad cor vt ip̃m adiuuare possit pect' al-
ti' ĩtumescit. Scdm̃ fit ꝙ vis' frãgit̃ et ĩtrorsuꝫ
ꝺcidit ocul' aliq̃ntulũ. Terciũ fit ꝙ os apit̃. ꝛ h
ꝓpt̃ difficltatẽ respiratõis. s. trãs gutturꝭ regiõez
Ista fiũt ĩ hoĩs agõe: ꝓ q̃ tp̃e ꝺbet se hõ ad mĩi
cordiã ↄseq̃ndã ꝑpare. Sic spũalr̃ oĩs aĩa que
pctõ mortali mortua est: vt ꝺr Ezech. xviij. Aĩa
q̃ peccauerit moriet̃ in pctõ suo. Sꝫ si vult se ꝑ
ꝑare ad mĩicordiã a ꝺo ↄseq̃ndã dẽt ꝑmo pe-
ct' suũ eleuare ad spẽ ĩ ꝺo ponẽdã. q̃ Ps̃. teste.
Spãtẽ ĩ dño mĩicordia circũdabit. Scdo dẽt
oculũ frãgere ad fletũ pñie. Tercio dẽt os suuꝫ
apire ĩ pctõꝝ ↄfessiõe. Proĩde puer. vbi s̃. scri-
bit̃. Qui abscõderit sce. ñ diriget̃. s. ad salutẽ. q̃ ãt
ↄfess' ꝛc̃. ¶ Itaqꝫ ꝺ sacra ↄfessiõe tria mysteria ꝓ
sermone declarabim'.

¶ Primũ de ↄtẽnẽtiũ diuina detestatiõe.
Scdm̃ de cõfitẽtiũ diuina dilectione.
Tertiũ de cõfessiõis ꝓpria diffinitione.
Itẽ si placet potes ponere aliud thema ex au
toritatibus subscriptis.

¶ Circa ꝑmũ ꝺ cõtẽptu cõfessiõis. q̃ opposita
iuxta se lucẽt amplius.

B ¶ Circa scdm̃ ĝ sil' ꝛ ꝺ ↄfessiõis diuĩa dile
ctiõe notadũ ꝙ bñdict' de' oĩ lege oñdit ꝙ vicꝫ
mltũ odit ꝛ dãnat eos q̃ nolunt ↄfiteri ac sũme
diligit homines pctã sua libenter cõfiteñ.

Primo oñdit lege padisica.
Secundo lege nature intrinseca.
Tercio lege diuina ꝛ ꝓphetica.
Quarto lege euangelica.
Quinto lege apostolica.
Sexto lege canonica.
Septimo lege phica.
Ultimo lege ciuilica.

Primo lege padisi. Nã de⁹ Geñ. ij. p̄cepit hoī ne comederet de ligno vetito: ne mortꝭ necitate incurreret. Sꝫ hō dcept⁹ a serpēte trãsgressus ē p̄ceptū. Volēs aūt de⁹ hoīem ad pniaꝫ ꝛ cõfessiõeꝫ iducere: dixit eidē. Adã vbi es: vbi glo. dic̄. ꝟba sūt vocãtis. s. ad pniaꝫ ꝛ ad cõfessiõeꝫ iducētis. hec glo. Sꝫ q̄re h̄ nisi qꝛ amauit iõ optauit cõfessiõeꝫ de⁹ quã qꝛ hō facere renuit sꝫ pctm̄ excusauit i mulierē retorquēdo. ꝛ mł'ier i serpentē. ꝛ cõseq̄nter i deū: iõ de⁹ illos de padiso expulit ꝓ signo odij. q̄s si ꝯfessi fuissēt ex amore pnie nõ expulisset ꝼm doctores. Proinde de pe. di. j. §. Deniqꝫ Gratian⁹ tacitã q̄stiõeꝫ mouet. s. Quare p̄mi pentes a dño d culpa sūt req̄siti i padiso serpēs aūt nõ ē req̄sit⁹. Rñdet ꝙ iõ qꝛ de⁹ volebat vt p̄mi pētes pctm̄ qđ trãsgrediēdo cõmiserãt: cõfitēdo delerēt. Serpēs aūt. glo. i. dyabol⁹ in serpēte loq̄ns d culpa req̄sit⁹ n̄ ē: qꝛ ꝑ cõfessionē nõ reuocabaꝛ ad veniã. Hec ille. Ecce ḡ patꝫ ꝙ de⁹ itãtū diligit ꝯfessiõeꝫ hoīs ꝙ nõ solū veniã pctõꝝ p̄stat. sꝫ isuꝑ padisū celeste dat ꝯfitēti. Et nõ cõfitētes odit adeo ꝙ d padiso eijcit ꝛ dãnat. O hō q̄re nūc paterꝭ oēs mixias hui⁹ vite: famē: siti: ifirmitates ꝛ mortē nisi qꝛ p̄mi pētes nr̄i nõ sūt ꝯfessi. q̄nto magis punierꝭ in iferno si nõ cõfiteberꝭ. ¶ Scđo oñdit lege nature i Cayn añ diluuiū. cui dixit Geñ. iiij. Ubi ē abel fr̄ tu⁹. Qui vt Gran⁹ dcõ. §. Deiqꝫ. dic̄ exq̄ suꝑbꝫ pctm̄ ꝯfiteri noluit. s. fricidij sꝫ poti⁹ mēdaciꝛ negãdo dñꝫ fallere conat⁹ ē d. Nescio. Nūq̄d custos fratris mei suꝫ ego: venia idign⁹ extitit ꝛ desperat⁹ vag⁹ ꝛ ꝓfug⁹. Et i signū maximi odij de⁹ eū maledixit di. Nūc ḡ maledict⁹ eris suꝑ trã. ꝛ posuit in eo signū. Lyra. h̄ ē tremorē horribilē oīm mēbroꝝ vt abomiabil' deo ꝛ oībꝫ hoībꝫ redderet. Et ꝑ hec significanꝛ oēs q̄ pctm̄ suū cõfiteri dissimulãt vt di. Gratian⁹ s̄. Itē p⁹ diluuiū oñdit in ꝟbis Job. x. dicētꝭ. Loq̄r in amaritudine aīe mee: dicã dõ noli me cõdēnare. q. d. Si loq̄r cofitēdo i amaritudine pnie: nõ ꝯdēnabis me. Et iterꝝ. xxxj. dic̄. Si abscõdi q̄si hō pctm̄ meū. Lyra. i. ꝑut mł'ti hoīes solēt infra seq̄ꝛ. Quis mihi tribuat vt desideriū meū audiat oīpotens. q. d. nõ. ḡ. ꝛc̄. ¶ Tercio oñdit de⁹ lege diuīa ꝛ ꝓphetica ꝙ diligit ꝯfitētes ꝛ odit nõ cõfitētes qꝛ Leuiti. xxvj. dic̄ dñs. Propꝛ pctã affligunꝛ donec cõfiteãꝛ iniq̄tates suas q̄bꝫ p̄uaricati sunt i me. tū corabūt ꝛ recordabor federꝭ mei ꝛc̄. Ex q̄ ptꝫ ꝓpositūꝫ. Itē ꝓpheta p̄s̄. xxxj. Dixi cõfitebor aduersum me iniusticiã meã ꝛ tu remisisti ipietatē pcti mei. Itē Prouer. vbi s̄. in themate exp̄sse h̄ ptꝫ. Et Eccl. iiij. Presbytero hūilia aīaꝫ tuã. nõ ꝯfundaris ꝯfiteri pctã tua. Et c. xvij. Añ mortē cõfitere pctã tua. Itē Esa. xliiij. Narra si q̄d hēs vt iustificerꝭ. Ex q̄bꝫ ptꝫ ꝙ scripture sacre iõ monēt nos multiplr̄ ad ꝯfessionē qꝛ de⁹ amat illã.

¶ Quarto oñdit lege euãgelica. qꝛ i signū amoris xp̄s p̄cepit ꝯfessiõeꝫ ꝛ ꝑ cõseq̄ns dãnat n̄ cõfitētes. ꝛ patuit h̄. xxvij. ¶ Quito lege apl'ica. Nã Jac. v. scribiꝛ sic. Infirmaꝛ q̄s ex vob inducat p̄sbyteros eccl'ie ꝛ orēt. Et ifra Cõfitemi ḡ alterutꝝ pctã vr̄a ꝛ orate ꝓ iuicē vt saluemi. Hec ibi. Suꝑ q̄ Rich. di. ꝙ oñdiꝛ ꝯfessio faciēda sacerdoti. iõ p̄mittit: p̄sbyteros eccl'ie. Et sub necitate salutꝭ. iõ addit vt saluemini. Et ꝼm Scotū apl'i nū q̄ꝫ h̄ p̄ceptū fore ꝓpalassēt hoībꝫ nisi xp̄s exp̄sse mãdasset. ꝛ sic sciuerūt ꝙ h̄ xp̄s diligit. et cõtēptores hui⁹ p̄cepti odit ꝛ eternal'r damnat.

¶ Gr̄a hoꝝ q̄riꝛ. Quod hoꝝ dõ pl⁹ displicet ꝛ odio habeꝛ. An p̄cepti di trãsgessio l' pctm̄ cõmissuꝫ. An cõfitēdi cõtēpt⁹. Ad qđ rñdeꝛ ꝼm Ludolphū Carthuꝼ. d vi. xp̄i. ꝙ ꝯtēpt⁹ cõfessionis mł'to dtestabili⁹ ē deo. Chryꝼ. i ꝼmõe. Pei⁹ est nolle confiteri q̄ꝫ legē cõtēnere. Sicut exēpli grã. Graui⁹ idignaꝛ rex d h̄ ꝙ ꝼu⁹ su⁹ ei⁹ grãm petere ꝯtēnit q̄ꝫ ꝙ añ offendit. Et sic patꝫ. Nam Aug. li. de ꝟa ꝛ falsa pnia. et etiam Cryꝼ. super Math. ꝯcor. dicūt ꝙ hūanū ē peccasse. xp̄ianū est penitere. ꝛ a pctõ desistere. sꝫ dyabolicū est in pctõ ꝑseuerare cõtemnēdo penitere. Et sic patꝫ.

¶ Sexto lege canonica. qꝛ sp̄ūsſctūs voluit ꝑ dcreta canonica sancire vt scꝫ null⁹ possit iustificari a pctõ nisi pctm̄ ante fuerit cõfessus. vt dic̄ Amb. de pe. dist. j. c. Nõ põt. Et ꝙ ip̄a cõfessio a morte liberet ꝛ padisū apiat. ibidē. §. Ecce. et sic canūt oēs sacri canones ti. de pnia. Deniqꝫ d pe. ꝛ re. c. Oīs. statuere voluit ꝙ ꝯtēnētes semel in ãno ꝯfiteri careant eccl'iastica sepultura i signū detestatõis ꝛ dãnatõis. ¶ Septimo oñdit lege phica in exēplis naturaliū creaturaꝝ. Nam elephas cū sit maximū aīaliū cū ceciderit nõ vereꝛ barrire vt subleueꝛ. Itē leones leguntꝛ ꝙ oñderūt suas plagas hoī vt sanarenꝛ. sic̄ ptꝫ i legēda scti Hieronymi. ¶ Itē legiꝛ in vita scti Frãcisci ꝙ cū hoīes idigene circa heremitoriū Grecij a deo punirenꝛ annua tēpestate: grandine: ꝛ lupoꝝ rapaciū multitudine q̄ ꝛ bruta et hoīes deuorabãt ꝛ mł'tis malis ꝓpter pctã nõ cõfessa grauarenꝛ. sctūs Frãciscus in p̄dicatiõe ꝓmisit eis ꝙ si ꝯfiterenꝛ ꝛ peniterēt oīa mala cessarent. qđ cū fecissent: oīa cessauerūt. imo cum vicinos grãdo ꝑuaderet. istoꝝ terminis appropinq̄ns terminabaꝛ aut diuertebat vt dic̄ Bona. ¶ Ultio lege ciuilica q̄ solꝫ i ciuitatibꝫ bone policie p̄ūire eos q̄ nõ ꝯfitenꝛ semel i ãno: mãcipãdo illos corã foribꝫ eccl'ie i cypū. ne. s. ira di dscēdat i citatē negligētē. sꝫ qm̄ hodie ē dñica. letaꝛ põam⁹ exemplū letificatiuū ꝓ excitatiõe dormitãtiū. Le-

git in gestis romanoꝝ.ca.cxiiij.ꝙ filiꝰ cuiusdaꝫ Alexandri iꝑatoꝛ noie Celestinꝰ magistri noꝛ/me traditꝰ ad discendū exieñ spaciatū viderunt oues duas breui coꝛda colligatas comedere herbas ꝓpe qndā equū scabiosū iacētē in prato q̄ oues i pastu vna ad dextrā alia ad sinistrā eq̄ trāsierūt sic ꝙ coꝛda media ꝑ doꝛsuꝫ eq̄ ascēdēs scabiē lesit.ꝓpter q̄d equꝰ repēte surrexit.duecꝫ ille oues depēdētes calcitrare ceperūt. Vñ equꝰ ex pōdere grauatꝰ ⁊ lesus calcitrās furiose cu/currit in domū molēdini iuxta existētē apta ia/nua i q̄ ardebat ignis vbi calabꝰ dispgeñ ignē. se cū ouibꝰ ⁊ domo cōbussit. Tūc mgr ille ait fi lio impatoris. Ecce vidisti gesta hec fac sup hac re ꝟsus.⁊ q̄s hoꝝ debeat dāna ista soluere.alꝰs flagellaberꝫ. At ille cū nesciret recte ꝟsus cōpo/nere ⁊ timeret ꝟberari:ꝯtristatꝰ mltū.cui cū eēt. absente magr̄o solitarius appuit dyabolus di. Promitte ꝙ erꝫ fuꝰ meꝰ fidelꝰ ⁊ faciā optimos ꝟ.Celestino ḡ ꝯsentiēte dyabolꝰ edidit istos.scꝫ ꝟ.Nexus ouē binā ꝑ spinā traxit eq̄nā ꝟ.Lesus surgit equꝰ pēdet vtrūqꝫ pecꝰ.ꝟ. Ad molēdinū pondꝰ poꝛtabat eq̄nū.ꝟ.Dispgendo focū se cre mat atqꝫ locū.ꝟ. Custodes aberāt singli dāna ferāt. Cūqꝫ attulisset hos ꝟsus mgr̄o:miratꝰ ē. ⁊ inq̄siuit euꝫ.⁊ tādē Celestinꝰ puer retulit quō se dyabolo obligauerit ꝓ his. Vñ mgr ꝯtristatꝰ ipꝫ iduxit vt cōfiterek cū cōtritōe magna ac dya bolo abrenūciaret.⁊ pꝰh factꝰ ē bō sctūs.vt scri bunk hec li.eo.dē. Et sic habek. O ḡ pctōꝛ.o pec/catrix.pēsa ex istꝫ i q̄nto dei odio ⁊ maledictiōe ꝑmanes si nō vis cōfiteri tua pctā.⁊ tādiu i ptā te stas dyaboli. O xp̄iana tu aīa festina ad cōfes sionē vt sis dilecta xp̄o cuꝰ sanguie es redēpta.

¶ Circa terciū de ꝓpria diffinitōe.s.cōfessio nis q̄rit. Quid ē ꝯfessio sacralis. Rñdek breuik fm Ray.⁊ Hostieñ.ꝙ diffinik sic. Est legitima coraꝫ sacerdote pctōꝝ suoꝝ declaratio. Vñ fm directoriā. Cōfessio dr̄ a cō.q̄d ē sil seu ex toto vl vndiqꝫ fassio.s.ꝓprioꝝ pctōꝝ. Ex ista diffinitōe. Notādū ē ꝙ ad verā ⁊ sacralē ꝯfessiōeꝫ vt sit d grata ⁊ placita ac hōi meritoꝛia ekne salutꝫ req̄/rūk q̄ttuoꝛ eēntialia fm causas quattuoꝛ.

¶ Primo actio fine debito regulata.
Scd̄o materia debita.
Tercio efficiens causa.
Quarto foꝛma correq̄sita.

¶ Prio iq̄uā actio d bito fine reglata.iō dr̄ legitia declaratio. Nā ad h ꝙ sit sacralis ꝯfessio req̄rik Prio ꝙ ipa actio.i.manifestatio pcti sit expssa. Scd̄o ꝙ sit ꝓ fine d bito h est ꝓ venia sperāda. Propterea Aug.sic ꝯfessiōeꝫ diffinit. Cōfessio ē ꝑ quā moꝛbꝰ latēs spe venie apik. Alioq̄n si q̄s cō fiteak pctā sua q̄cūqꝫ fine idebito ñ ē sacralis cō fessio. Tercio ꝙ sit mō determinato ꝓprio scꝫ oꝛe sui accusatiuo.⁊ hkit in actu loq̄ndi ꝓprio. Pro inde q̄rūt doctoꝛes Vtrūꝫ cōfessio possit fieri ꝑ interpositā ꝑsonā vl ꝑ scriptū. Et rñdent ꝙ nō; loq̄ndo de cōfessiōe ꝓut ē sacrm̄.vt cōiter tenēt theologi. Facit ad id de pe.di.j.ca. Quē peniter. q̄ꝫ q̄ peccauit tenek se oꝛe accusare ꝓprio sacerdo ti. Scō.sup.iiij.di.xvij.dic̄ ꝙ pt sic ꝯfiteri ꝑ scri ptū.s.si sacerdos ē ꝑsens et ipe pctōꝛ legit ꝓprio oꝛe q̄d scripsit. Si āt sacerdos nō ē ꝑsens:nō ē necitatꝫ vt dirigat in scriptꝫ ad sacerdotē pctā se accusādo fm Rich.in.iiij.dist.xvij. Sacrm eēm pnie ē i iudicio secreto i q̄ sacerdos tenek penitē tē diligēk examiare d pctis ⁊ pctōꝝ circūstātijs vt sciat ꝓbere remediū.extra d pe.⁊ re.c.oīs Cō/fitēdo āt ꝑ scriptū eēt dfectꝰ i hmōi examiatiōe ⁊ etiā imineret piculū.q̄ꝫ lr̄e facilr possent ꝑdi vl apiri aut ꝑ malicīā sacerdotꝫ ꝓdi alsq̄ꝫ h ꝙ possꝫ in iudicio hoīs dephēdi.ḡ ⁊c̄. Vñ nō ē ꝯfitēdū ꝑ scriptū vt patuit ser.ꝓcedēti. ¶ Scd̄o ad ꝯfessionē sacralē req̄rik materia dbita h ē pctm̄ d q̄ dbet fieri ꝯfessio.⁊ pctm̄ ꝓpriū:ñ alienū.iō dr̄ s̄ in diffinitione:pctōꝝ suoꝝ ꝓprioꝝ declaratio. ¶ Sꝫ iuxta h q̄rik. Vtrū liceat in cōfessiōe noiare ꝑsonā cū q̄ q̄s peccauit. Rñdek fm Ric. in.iiij.di.xvij.ꝙ si noiatio ꝑsone est necaria ad pcti speꝫ expmēdā puta q̄ꝫ peccauit cū soroꝛe in ꝑmo ḡdu vl ꝯsanguiea.vel q̄ꝫ cū marito ꝓprio ꝯtra naturā.⁊ sic d alijs.tūc opoꝛtꝫ noiak. Silr ꝓpter cōsiliū dādū et pniaꝫ iponēdā a cōfessoꝛe: opoꝛtet noiare. Si āt noiatio ñ ptinet ad expsiōem spēi pcti.vl etiā q̄ñ pt sufficiēter expmere speꝫ sine noiatōe ꝑsone.puta dicēdo:peccaui cū q̄dā cōpatre vl cōmatre aut ꝓsbytero q̄dā.tūc te nek tacere de ꝑsona ne illū noiet. Alioq̄n vt dic̄ sctūs Bona.peccat moꝛtali pctō dtractōis si ꝑ/sonā noiat. Silr peccat ⁊ ꝯfessoꝛ d noīe iq̄reñ.l cōsentieñ.fm eūdē Bona.i.iiij.di.xxj.p.ij.arti.j. q.iij.⁊ i āgelica. Tercio req̄rik ad sacralē ꝯfessio nē efficiēs cā.h ē:cui dbeat fieri ꝯfessio ⁊ q̄s hēat absoluere.⁊ h ē sacerdos q̄ hēt claues absoluē/di i cōfessiōe sacrali.iō dr̄:corā sacerdote. Quar to req̄rik foꝛma ꝟboꝝ sine q̄ ñ ē sacralis cōfessio ⁊ legitia. ¶ Sꝫ q̄ sit foꝛma Notādū ꝙ cōik fm theologos ⁊ canonistas ꝑsertiꝫ Thomā ⁊ Alber. Foꝛma absolutōis eēntialr ꝯsistit i h vi delicꝫ cū dic̄ sacdos. Ego te absoluo.licꝫ ly ego nō sit de necitate sacri tñ peccaret q̄ obmitteret. Vñ q̄ mutāt foꝛmā istā.puta dicēdo sic. Auto/ritate dñi Jh̄u ⁊ aplōꝝ Petri ⁊ Pauli sis ab/solutꝰ i noīe pr̄is ⁊ filij ⁊c̄.nō absoluūt sacralr. Itē d foꝛma ista Joh. Gersō dic̄ ꝙ nō debet ad di ly cōtritis.dicēdo sic. Ego absoluo te a pctis cōtritꝫ ⁊c̄.q̄ꝫ pōt eē ꝙ cōfitēs nō sit cōtritꝰ sꝫ solū attritꝰ.⁊ tñ ꝟtute clauiuꝫ absoluik fm Scotū. vt patuit supra sermone.xxvij. ¶ Jdeo nocet addere ly cōtritꝫ. Hec ⁊ plura in Gerson. Vnde alia documēta plura tradūt doctoꝛes d foꝛma absolutōis q̄ ad ꝯfessoꝛes ptinet scire.iō dimit/to.q̄ꝫ cōi pplo nō sūt necaria. Sꝫ practice note mus ꝓ istructiōe simpliciū ꝙ vicꝫ dēat ꝯfitēs ta li foꝛma ꝯfiteri corā sacerdote. Primo ꝑmittat

Nō q̄lik sit ꝯfitend̄ ⁊m foꝛma

dicēdo (si sciat) solitā ꝯfessionē cōmunē. Cōfiteor deo oīpotenti τc̄. vsqꝫ ibi. mea culpa. Scđo ꝙ ad singula mortalia dicat sic. Dico deo mea culpā. i supbia sic τ sic peccaui. Silr̄ τ de auaricia. τ sic de aliꝭ mortalibꝫ. Itē de pceptoꝝ singloꝝ trāsgressiōe. Itē de alienis pctīs. Itē de quinqꝫ etiā sensibꝫ. Itē ꝺ opeꝝ mīīcordie neglīgētia τ de articłis fidei si errauit i aliq̄. Tercio tādē de venialibꝫ τ oblitꝭ dicat sic. In multis aliꝭ scio vel credo me peccasse. iō de oībꝫ dico mea culpā. Vel cōfiteor deo τ tibi pr̄. τ ꝯcludēs dicat i fine. Ideo rogo btīssimā ꝟginē Mariā τ oēs. s. τc̄. orare p τc̄. Rogemꝰ ḡ ad dn̄m Jesuꝫ vt det nobis gratiam τc̄. Amen.

Feria scđa post dn̄icā q̄rtā q̄dragesime Sermo. xxxj. s. de ꝯfitēdis pctōꝝ circūstātijs.

Ipse Jesus nō

credebat semetipm̄ eis eo ꝙ ipe nosset oēs Job. ij. τ i euāgelio hodierno. In h euāgelio charissimi h vnū mysteriū inter alia mirū videt vt dicit Aug. ꝙ multi credebāt i noīe Jhu vidētes sig̃ q̄ faciebat. sꝫ tn̄ dn̄s Jesus ꝺ n̄ credebat seipm̄ eis eo ꝙ ipe nosset oēs Exēplū ponit idē Aug. dic̄. Plꝰ em̄ nouit artifex qđ eēt i ope suo q̃z. s. nouerit ipm̄ opꝰ qđ eēt i semetipo. Sic xp̄s deꝰ plus nouit qđ eēt i hoīe τc̄. Et ꝺm Orige. multi credētes i xp̄m qbꝫ tn̄ se nō credit xp̄s: desiḡt xp̄ianos minꝰ bonos q̄ licet fide credāt i noīe xp̄i: tn̄ nolunt ope pficere q̄ tenent τ icedere p artā viā pnie. Talibꝫ xp̄s se nō credit dādo seipm̄ eis p gr̄am τ gl̄iaꝫ. qꝫ nouit oēs tales fore indignos vtpote q̄ ꝯfitent se nosse deuꝫ: factꝭ aūt negāt. Proinde charissimi agamꝰ pniam τ cōfiteamur de pctīs vt xp̄s credat se nobis ad salutē. Vide euāgeliū. Itaqꝫ de cōfessiōe faciēda vt se xp̄s credat nob h p gr̄am τ i futuro p gl̄iam tria mysteria notabimus.

Primū de mortaliū pctōꝝ expssione.
Scđm de circūstantiaꝝ correq̄sitione.
Terciū de circūstātiaꝝ declaratione.

Circa pmū de mortaliū pctōꝝ cōfessiōe scꝫ expssa q̄rit. Quō tenet q̄s necessario expsse cōfiteri de mortali pctō. Nōne sufficit i gn̄ali ꝯfiteri talia. s. mortalia. sic̄ loq̄t Aug. in psona taliū: dicēdo sic. Ego pctōr inq̄t dn̄e sacerdos peccaui piurādo: fornicādo: adulterādo: hoīem occidēdo: sacrilegiū cōmittēdo: furādo. rapiēdo. Nec oīa cōmisi ope vl̄ volūtate τc̄. Opꝰ ē ḡ scire quō ꝯfiteri debeamꝰ. Ad hāc q̄stionē r̄ndet ꝺm doc. cōiter ꝙ oīa pctā mortalia de qbꝫ haberi p̄t memoria nec̄ario sūt cōfitēda singillati i sua spē vltima τ specialissima. Rō ꝺm Alex. τ Tho. i. iiij. dist. xxj. qꝫ p ḡ q̄dlibet pctm̄ mortale auertit hō a deo et cōuertit ad creaturā ac obligat ad penā et̄nā ꝺm spēm τ q̄ntitatē pcti. qꝫ ipa ꝯuersio ad creaturā trahit pctm̄ i speꝫ. τ ꝺm diuersitatē specie diuersis penis obligat pctōr in inferno vbi reddet vnicuiqꝫ pena ꝺm culpaꝝ mēsurā Deut. xxv. Sꝫ qꝫ cōfessio fit rōne pene remittende τ p sacerdotē iniūgēde vt cōmutet pena et̄na in tpa lē. Sacerdos aūt nō p̄t taxare q̄ntitatē pene nisi sibi innotuerit p cōfessiōeꝫ q̄ntitas culpe. Nec q̄ntitas culpe pōt inotescere sibi nisi fiat ꝯfessio pticularit̄ de singulis pctīs mortalibꝫ i spē vltima. ḡ τc̄. Et ponamꝰ exēplū i tribꝫ. Primū exēplū i phisicalibꝫ. Si q̄s habet vulnera mortifera plura. vnū i gutture. alteꝝ i capite. terciū i pectore vel corde. τ sic de aliꝭ. nō sufficit generalr̄ medico dicere hr̄e plura vulnera. sꝫ sing̃la oportet detegere τ alligare. Sic i ꝓposito n̄ Bern. Dic me qđ remordet ꝯsciam cōfiteri oportꝫ pure τ fideliter. Nec ille sup cātica. Idē sentit τ mḡr in. iiij. di. xxj. Scđm i opibꝫ. Nō sufficit dicere: peccaui i luxuria mltiplr̄. sꝫ oportꝫ expmere spēm pcti vltimā. h ē. si peccauit cū cōiugata qꝫ sic ē adulteriū. vl̄ si cū ꝟgine. sic ē stuprū. vl̄ si cū vidua voto obligata. qꝫ sic ē sacrilegiuꝫ. τ sic de aliꝭ speciebꝫ. Silr̄ dicere peccaui i auaricia nō sufficit sꝫ expmere speciē oportꝫ. τ sic i aliꝭ generibꝫ pcti. Terciū exēplū i cogitatiōibꝫ. qꝫ vt etiā dic̄ Anthoninꝰ i sūmula ꝯfes. nō sufficit dicere. Ego cogitaui delibato ꝯsensu cogitatōes luxuriosas pficere ope licꝫ nequi. qꝫ h ptꝫ ē mltiplr̄ i diuersis spēbꝫ. Sꝫ oportet expmere spēs q̄s scꝫ cogitatio accipit ab obiecto. vt si ō liberauit tale pctm̄ cōmittere cū soluta ipe solutꝰ: fornicatō est. si cū ꝯiugata adulteriū. si cū ꝯsanguinea incestꝰ. Silr̄ si delibauit ꝺ spēbꝫ alioꝝ pctōꝝ.

Circa scđm de circūstātijs ꝯfitēdis querit. vtrū correquirat nec̄ario ad ꝯfessionē pctōꝝ mortaliū ꝯfessio eorundē circūstātiarū. R̄ndet ꝺm Bona. aliosqꝫ doc. i. iiij. di. xvij. distiguēdo Nā pmo circūstātie sūt q̄dā pctm̄ alleuiātes. et tales ꝯfiteri licꝫ nō sit pctm̄. ad pfectiōeꝫ ꝯfessionis tn̄ nō cōfert. nisi sit ꝑpter h vt satisfaciat inq̄sitiōi cōfessoris. vl̄ qꝫ timet scādalū accipe ex h vl̄ pturbari illuꝫ cōfessorē. Exēpli gr̄a. Si q̄s fecit malū ex ignorātia vl̄ bona itētiōe talē circūstātiā cōfiteri ē impfectōis. Silr̄ si q̄s peccasset cū mlīere ab ipa tēptatꝰ τ ꝓuocatꝰ τ hmōi. τ h p generali tenēdū ē ꝙ q̄n circūstātia aliqua alleuiat pctm̄ vt sit ꝺm suū genꝰ veniale aut nullū. tunc illa circūstātia n̄ dēt cōfiteri. sicut comedere carnes in quadragesima propter infirmitatem. in tali casu confiteatur homo peccatū. sed non circūstantiaꝫ scꝫ ꝙ fecit ꝑpter ifirmitatē. qꝫ habet se accusare: nō excusare nisi ꝑpter ꝯfessorē vt dictū ē. Silr̄ supbire ꝑpter honestatē: diuitias cumulare ꝑpter publicā vtilitatē: mulieꝝ familiaritatē habuisse ꝑpter dei charitatē: iuidie stimulū pati ꝑpter ꝓsperitatē illiꝰ quē scio malū. τ hmōi. Nā hmōi circūstātias ꝯfiteri est impfectiōis ꝺm Petrū de paluď. τ Anthoninū. Secundo q̄daꝫ circūstantie sūt pctm̄ aggrauātes

ſʒ in eadē ſpē.nec in aliā ſpeciē trahētes.vt ſi qs
luſiſſet ad taxillos nimis libēter vel fuiſſet for/
nicatꝰ cū multa delectatiōe.vel ſi cōmiſiſſet ali/
qđ pctm̄ ex ꝓpria malicia nulla p̄cedente tēpta
tiōe ꝛ hmōi.Tales circūſtātias cōfiteri cōgruū
eſt:tn̄ nō eſt neceſſitatꝭ.Hoc excepto ſꝫm Pe.de
pal'.ꝛ Aureol'.plurimoſqꝫ alios vt cōmuniꝰ te/
nek ꝙ tutū eſt cōfiteri tales circūſtātias cū nota
biliter aggrauāt in eadē ſpē. Sic exēpli gr̄a. Fu
rari centu ʒ florenos multo grauiꝰ eſt qꝫ furari
vnū.Nō ſufficit ḡ tali dicere furtū feci niſi expri
mat q̄ntitatē.qꝛ forte ille ꝛ oēs ſui filij ex h̄ de/
paupati ſūt.ꝛ iſte tātū furatꝰ tenek ampliꝰ ad re/
ſtitutionē Tertio q̄dam ſunt circūſtantie ad
aliā ſpeciē vel genꝰ trahentes.ꝛ tales neceſſario
ſunt cōfitēde.quia qn̄qꝫ circūſtātia grauiꝰ facit
pctm̄ qꝫ eēt in ſeip̄m genꝰ pcti.puta peccare cuʒ
cōſanguiea grauiꝰ ē qꝫ peccare ī ſimplici fornica
tōe.ḡ ſeq̄tur.ſi pctm̄ ſꝫm genꝰ ē cōfitēdū:a fortio
ri eiꝰ circūſtātia. Ideo Aug.de pe.di.v.c.j.dicit.
Cōſideret q̄litatē criminis ī loco:ī tp̄e ī varieta/
te pſone.ī mł'tiplici executōe.Et ifra.Ois iſta va
rietas cōfitēda ē et deflenda. Hec ille. Sʒ q̄lis

Nō ꝺ' cūſtācijs

circūſtātia trahit pctm̄ ī aliā ſpēm vł' ī aliđ genꝰ
Notādū ſꝫm Sco.i.iiij.di.xvij.arti.ij.et doct.p
generali regula.ꝙ ois circūſtātia pcti q̄ aliq̄ p̄/
cepto ſpēali diuie legꝭ ꝓhibek vel ꝯriatur trahit
ip̄m pctm̄ ad aliđ genꝰ vł' ſpēm. Sic ptʒ in exē/
plo ſꝫm Lyrā ſup Exođ.Pctm̄ mortale ſupbie
vel ire vel luxurie.ꝛ ſic de alijs ſi fiat in die feſto
trahik ī aliā ſpēm.ſ.violatiōis feſti.qꝛ ꝓhibek p̄/
cepto ſctificatiōis feſti oē opꝰ ſuile:ſʒ opꝰ pcti ē
opꝰ ſuile plꝰ qꝫ manuale.ḡ illa circūſtātia ē cōfi
tēda. Itē furtū ē pctm̄ ꝯtra illđ p̄ceptū. Nō fur
tū facieſ:ſʒ ſi fiat ī loco ſacro iā ꝯtrariak etiā alł'i
p̄cepto ſcʒ de veneratione ſacrorū et ſic eſt noua
ſpēs.ꝛ ſic de alijs.

R Circa terciū de circūſtātiaꝝ declaratiōe
q̄rik.q̄t ꝛ q̄les ſunt circūſtātie pctōꝝ.ꝛ qn̄ agḡ/
uāt pctm̄ ſic ꝙ neceſſe ſit illas circūſtātiās ꝯfite
ri.Ad qđ ſꝫm Ray.ꝛ Anthon.rn̄dek ꝙ ſūt octo
circūſtātie q̄ ꝯtinenk in h̄ verſu. Quis q̄d vbi p
q̄s q̄tiēs cur quō qn̄.Et de ſingł'is qn̄ ꝛ quātū
agguāt đclarak ſic. Prima đr q̄s:h̄ eſt:q̄s ī pſo
na ꝛ cū q̄li pſona peccauit vel ꝯtra quā pſonā.
Hec em̄ ꝯfitēda ſūt neceſſario.qꝛ alia ſpēs pcti
eſt peccare ſolutū cū ſoluta pſona.ꝛ aliđ cū ꝯiu
gata:aliđ cū ꝟgine. Itē aliđ ē pcutere laicū aliđ
ſacerdotē.ꝛ ſic de alijs. Itē aliud ē p̄latū vł' reli/
gioſū peccare ꝓpter igratitudinē maiorē ꝛ ſcan/
dalū. Scđa đr q̄d.h̄ ē q̄d mali fec.an mortale ł'
veniale.ꝛ q̄ pctā ꝯſecuta ſūt in vno pctō:puta ī
vna luxuria ꝯcurrūt mēdacia vel piuria:dece/
ptiōes.furta ꝛ ſił'ia q̄ ſunt cōfitēda.qꝛ alie ſpēs.
Tercia đr vbi:h̄ eſt.an in loco ſacro qđ eſt cō
fitendū. Quarta p q̄s.h̄ eſt.ſi n̄ ſolū ip̄e pecca
uit.ſʒ etiā alios peccare fecit īducēdo.ꝯſulendo
fauendo. precipiendo.vel occaſionem dando.

Quinta đr q̄tiens. Nota de nūero ꝙ q̄/
tiēs hō peccat.totiēs diſtincta ſcʒ ꝛ plura pecca/
ta mortalia cōmittit.iō tenek ꝯfiteri q̄ntū recor
dari pōt de nūero ſꝫm Tho.ꝛ Antho.in ſūmu/
la cōfeſſorꝝ.Nō qꝫuis em̄ numerus peccatorū
ſit eiuſdē ſpeciei tn̄ qꝛ multa nō ſunt vnū mor/
tale.ſed qualibet vice nouū pctm̄ mortale com
mittik.ꝓpterea oportʒ exp̄mere numeꝝ quē pōt
quis extimare veriſimilik.qđ ſi non pōt extimet
ſaltē q̄nto tp̄e vel quot annis in pctō ſtetit.ꝛ qꝫ
frequēter in die vel hebdomada vel mēſe pecca
uit.ꝛ ſic tenek cōiter.qđ ſi nō pōt recordari quis
de iſtis tunc vt Archiđ.ꝛ directoria.dicit. Suf
ficit dicere ſe multotiēs peccaſſe.et debet dolere
ꝛ confiteri ꝙ ex ꝓpria culpa nō poteſt recordari.
Sexta đr cur.h̄ eſt.ex qua cauſa peccauit.an
ex ignorātia vel elatione vel quali intentione.
qꝛ mortalia ꝛ etiā đ genere venialia ſepe trahūt
ſpecieʒ a fine iō cōfitendū eſt. Septima dicik
quō.hoc eſt an naturali mō vel contra naturā
peccauerit etiā cū ꝓpria vxore.ſic em̄ ē alia ſpēs.
ḡ ꝛc̄. Octaua đr qn̄ qꝛ ſi ī die feſto peccauit du
plex eſt peccatū mortale.vt ſupra tactū eſt. Idē
de tp̄e ieiunij.de cōſe.di.v.ca.Nil pdeſt. Exē/
plū a fidedigno fratre minore circa annū dn̄i.
M.cccc.xcv.accepi ꝙ q̄dam vetula in hunga/
ria ciuitate Strigonien̄.duas filias īnuptas
habens.accidit illas peſtis morbo īfectas vno
die morte decedere.Cūqꝫ confeſſor vocatus ad/
ueniſſet vnā earū prius audiuit ꝛ poſtea alterā
ꝛ illis cōmunioneʒ dedit. Poſtqꝫ ſacerdos re/
ceſſit vna illaꝝ deuote mortua eſt.poſt horā al/
tera illaꝝ in agone cōſtituta ait matri.O mater
ſcito qꝛ ſoror mea migrauit ad xp̄ʒ.cui in mor/
te vidi aſſiſtere angelos ī ſpecie auiū cādidiſſi/
maꝝ eo ꝙ puriſſimā fecit cōfeſſionē.ſed ego mi
ſerrima nō bonā feci ꝯfeſſionē đ pctis ſed pctm̄
pre verecundia tacui. Ideo ecce aduenerūt de/
mones in ſpecie horrendoꝝ coruoꝝ qui ducēt
aīam meā in īfernū.Sicqꝫ ſtatim expirauit ꝛc̄.
Rogemus ergo xp̄m ꝛc̄.

Feria.iiij.pꝰ dn̄icā q̄rtā Sermo triceſimuſſe/
cudꝰ ſcʒ de ꝯfitēdis publicꝭ pctis ꝛ radicibꝫ ac tē
ptatiōibꝫ peccatorum.

Totū hoiem ſa

nū feci in ſabbato Uerba ſunt nr̄i
ſaluatorꝭ Jo.vij.ꝛ ī euāgelio hodi/
erno. Sic Aug.đ pe.di.iij.c. Sūt plures.dicit.
Dn̄s ibi nūqꝫ aliquē ſanauit quē oīno nō libe
rauit. Totū em̄ hoiem ſanauit in ſabbato.qꝛ ꝛ
corpꝰ ab īfirmitate.ꝛ aīaʒ ab oī ꝯtagiōe libauit.
īdicās penitētes optere ſił' dolere de omi crimie
orto in anima et in corpe. Glo.i.miniſterio cor
pis. Hec ibi. Sed quia dn̄s hunc paraliticum
iuxta piſcinam probaticam ſanauit perfecte
in die ſabbati et ei precepit dicens. Tolle gra

batū tuū ⁊ ambula ī signū ꝑfecte sanitatis. Judei maligni īponebāt xp̄o ꝙ violaret sabbatū ⁊ q̄rebāt eū īterficere. ꝓpterea xp̄s ostēdit ꝑ rōnē ex lege ꝙ ip̄e totū hoīez sanādo solo v̄bo in sabbato nō solueret sabbatū. redarguēs illos de irrōnabili iudicio. vt patz in h̄ euāgelio. Ex q̄ ista totalis sanatio designat ꝑfectā aīe curatiōez totalez. i. ab oīb⁹ pctīs vt dixit vbi sup̄ Aug. Que q̄dē fieri h̄z ꝑ pnīaz ⁊ cōfessiōez oīm. Idcirco d̄ confessione preter ea que dicta sūt tria mysteria hic notabimus.

¶ Primū de publicoꝝ pctōꝝ accusatiōe.
Secundū de vitioꝝ cōfitenda radice.
Tertiū de pctōꝝ apienda tēptatione.

¶ Circa ꝑmū de publicoꝝ pctōꝝ accusatōe q̄rit᷑. vtrū pctā etiā publica ⁊ sacerdoti bñ manifesta sint necessario in cōfessiōe accusanda. Rō q̄stiōis est. q2 Aug. cōfessiōez diffiniēs dic̄. Est ꝑ quā morb⁹ latens spe venie apit᷑. iō nō videt᷑ rō q̄re sit ꝯfitēdū id qđ nō latet. Itē extra de accusatiōib⁹ ⁊ inq̄sitiōib⁹. c. Euidētia. d᷑. Euidētia patrati scelerꝭ nō īdiget clamore accusatorꝭ. g̊ ⁊c̄. Ad hec r̄ndet᷑ f̄m Alex. de al'. Bona. in. iiij. di. xvij. Rich. ibidē ⁊ Tho. ꝙ oīa pctā non solū occulta s3 ⁊ publica sunt in ꝯfessiōe accusanda sub necessitate salutꝭ obligatoria. Et hec ꝯclusio ostendit᷑ tripliciter ad ꝓpositum.

¶ Primo ꝑ distinctionē theologicam.
Secundo ꝑ rōnem iuridicam.
Tertio ꝑ questionē practicam.

Primo ꝑ theologicā distinctionē. Nam f̄m theologos trib⁹ modis pōt q̄s accusare peccata sua. Primo in foro iusticie. Scđo in foro cōsciētie. Tertio in foro pnīe. Et f̄m hec triplex distinguit᷑ cōfessio sc3 pctōꝝ. Prima cōfessio est q̄ fit in foro iusticie. s. iudiciarie ⁊ mūdane curie. ⁊ hec differt multū a sacr̄ali cōfessione. q2 q̄ pctm̄ suū in iudicio confitet᷑ ꝓ cōuicto habet᷑. xv. q. v. ꝑ̄sbyt. ⁊ statiz talit᷑ in penā ꝯdēnat᷑. S3 in curia vel foro iudicij dei ⁊ cōfessiōe sacr̄ali ꝯ̄trium est. vbi q̄ ꝯfitet᷑ suū pctm̄ total'r liberat᷑ statim. ꝓpterea in cōfessiōe morb⁹ latens spe venie apit᷑ f̄m Aug. q3 magis debet apiri morb⁹. i. pctm̄ patēs spe venie. Ideoq3 f̄m Rich. illa autoritas iurꝭ ꝑdcā. ꝙ sc3 euidētia patrati scelerꝭ: h̄ ē qñ crimē est notoriū ī foro iudiciali est ītelligēda ꝙ vic3 nō īdiget ibi clamore testiū vel inq̄sitiōe. q2 ibi sufficit euidētia vel ꝯfessio ad cōuincēdū ⁊ cōdēnandū. Nō ē aūt sic ītelligēdū de foro pnīe. in q̄ ex cōfessiōis ꝓprie euidētia nō ꝓcedit᷑ ad cōdēnādū: s3 ad d̄o recōciliādū ⁊ iustificādū. ⁊ sic pt3 solutio obiectoꝝ. ¶ Scđo cōfessio ē in foro cōsc̄ie q̄ hō deo se accusat in ꝯ̄scia. ¶ Tertia q̄3 confessio ē in foro pnīe q̄ hō se accusat nō solū deo: sed ⁊ ei⁹ vicario. i. sacerdoti: ⁊ vtraq3 haꝝ fit ī spe venie ad recōciliādū deo ⁊ iustificandū. g̊ debet fieri de oīb⁹ pctīs etiā publicis. S3 q̄re publica pctā debeo dicere. ¶ Nota g̊ ꝙ scđo ostēdit᷑ dicta ꝯclusio ꝑ rōnē iuridicā. q2 generalis regula iuridica est ꝙ iudex debet iudicare f̄m allegata ⁊ ꝓbata ꝓut patz. iij. q. vij. c. Judicet. ꝑ dicta Amb. Proinde nō sufficit ad iudicandū aliq̄d notū eē iudici nisi sit notū eidē in forma iudicij. Nam Euarist⁹ papa. ij. q. j. c. De⁹ op̄s. dic̄. ꝙ qñ crimē notū ē iudici ⁊ alijs veluti si q̄s ī cōspectu iudicis ⁊ alioꝝ īterficit hoīem. ⁊ talis se reū negat: sine examinatiōe iudicij feriri nō pōt. Hec ibi. Ubi glo. dicit. ꝙ ītelligendū est qñ iudex nō sederet ꝓ tribunali. q2 si iudex ꝓ tribunali sederet ⁊ ꝯtingeret aliquid ibi te facere posses statiz puniri: ac si ꝓbaret᷑ ꝑ testes coraz eo. Meli⁹ em̄ ꝓbat᷑ aliq̄d ꝑ ip̄z factū q̄3 ꝑ testes. ff. d̄ ferijs. l. ij. Hec Glo. ¶ Ad ꝓpositū. Ex quo cōfessor est iudex in foro pnīe. ideo q3uis pctm̄ sibi sit manifestū aliūde. q2 tñ nō est notū sibi ī foro ꝯfessionis. iō oportet cōfiteri. ⁊ nō tm̄ ī generali dicēn. Pater scitis q̄d fecerī3: sed in sp̄āli. ¶ Tertio ostendit᷑ cōclusio ꝑ̄dicta ꝑ q̄stionē practicā. Querit᷑ naq3 an ꝯfessor q̄ aliūde audiuit vl' scit vel ꝓbabil'r opinat᷑ de cōfitente aliqđ pctm̄ cōmisisse qđ tñ nō ꝯfitet᷑ pctōr de se: teneat᷑ sibi ad memoriā reducere ⁊ ꝯsciētiā ponere. Et r̄ndet᷑ f̄m Guilh. ꝙ sic. q2 timere pōt ne sc3 cōfitēs sup̄ hoc crassam habeat ignorātiā. vl' ꝙ nō adhibuerit debitā diligentiā ad recolenda sua pctā. ideoq3 nō excusat᷑. Unde in sūma Angelica d᷑. ꝙ in tali casu si cōfessor nō faceret interrogatiōes a cōfitente: mortal'r peccaret ꝑ negligētiā. Ex q̄b⁹ pt3 ꝙ publica pctā ⁊ nota sunt cōfitenda.

¶ Circa scđm de radicib⁹ peccatoꝝ q̄ sunt ignorātia. infirmitas. maliciaq3 ⁊c̄. q̄rit᷑. vtrum radices peccatoꝝ necessario sint cōfitēde. Respōdet᷑ f̄m Alex. d̄ ales ꝑ ꝯclusiōez ꝙ radices pctōꝝ nō sunt necessario ꝯfitende nisi quaten⁹ sunt voluntarie tunc de necessitate sunt cōfitēde. Exempli gratia. quando in aliquo hoīe est ignorātia affectata vel crassa. supina ⁊c̄. Itē qñ infirmitas vel fragilitas cōplacet vt ex his habeat᷑ licentia quedā peccādi. tunc q̊dāmodo sunt volūtarie. ideo de necessitate sunt cōfitende. Uñ Aug. lib. ij. q̄stionu3 noui ⁊ veteris testa. q. lxxxvij. dicit. Jlli a culpa nō excusant᷑ nec eis culpa ignoscit᷑ qui hñtes a quo discerent opam nō dederunt. Hec ille. ¶ Sed de peccato ex malicia nota f̄m Summā angelicā ꝙ dupliciter potest q̄s peccare ex malicia. Uno modo ex malicia. id est ex electione mali ꝓpter inclinationē habit⁹ vitiosi. ⁊ sic nō est peccatū in spiritū sctm̄. ⁊ vt sic sufficit hoī cōfiteri peccatū qđ fecit puta blasphemiam vel luxuriā ⁊ h'mōi sine h̄ qđ dicat fecisse ex malicia vt dicit Alexā. s̄. Alio modo peccat quis ex malicia. i. ex cōtēptu ⁊ sic esse pōt pctm̄ in spiritū sanctū. ideo vt sic necessario est cōfitenda. Radices pctōꝝ

¶ Circa tertiū de pctōꝝ tēptatiōe q̄rit᷑. vtrū tēptatōes sint nec̄ario apiēde ī ꝯfessiōe. R̄ndet᷑ f̄m doc. ꝑ ꝯsil'ez ꝯclusiōez sic̄ d̄ radicib⁹. ꝙ tēp-

tatōes nō sūt necessario ꝯfitēde nisi q̄ten⁹ scꝫ sūt
volūtarie. Rō q̄ꝛ n̄ sūt pctā nec circūstātie illoꝝ
sꝫ resistētibꝫ sūt meritorie. Ber. Quotiēs resistis:
totiēs coronaberis. ¶ Si aūt q̄rat̄. qn̄ tētatiōes
reputant̄ eē volūtarie. ꝛ ꝑ ꝯseq̄ns ꝯfitēde neces/
sarie. Rn̄det̄ ꝙ tribꝫ modis. Primo qn̄ sine re
sistētia tēptatiōeꝫ q̄s admittit. q̄ꝛ sic ē volūtaria
interp̄tatiue q̄si serpētē in gremiū ascēdentē ad/
mittere: nec aliq̄ten⁹ ꝓhibere scꝫ malas cogita/
tōes. Scḋo qn̄ q̄s occasiōibꝫ tēptationū se expo
nit: vt spectan̄. mulieres ꝛ familiarit̄ cū eis se ha
beñ. Tertio qn̄ q̄s sine vlla tētatōe p̄uia volūta
tē vltro ad peccandū offert ꝛ igerit. Ue ve talibꝫ.
Nā nisi penituerint ꝑibūt ī pctis: vt Aug. dicit
de pe. di. v. c. Cōsideret. Jō tēptatiōes hmōi sūt
ꝯfitēde. R ¶ Pro exēplo finali legit̄ in croni
cis minoꝝ et ī speculo exēplo. di. vij. exē. xxiiij. ꝙ
fr Rufin⁹ a dyabolo tēptabat̄ ď h̄ ꝙ eēt p̄scitus
ad dānatiōeꝫ. ꝛ appꝛuit sibi dyabol⁹ in spē cruci
fixi di. Noli credere Frācisco: sꝫ mihi. scito ꝓ cer
to ꝙ es de nūero dānādoꝝ in ꝑpetuū. ꝛ ipe frā/
cisc⁹ ꝛ pater ei⁹ ꝛ tu dānabimini. ꝛ q̇ seq̄mini il/
luꝫ decepti estis. Frater rufin⁹ ꝯtristat⁹ de cetero
noluit ire ad sctm̄ frācīscum. nec ꝯfiteri volebat
suā tētatiōeꝫ nec orare ꝛ hmōi. sꝫ ī spūscō cogno
uit hec scūs francisc⁹. ꝛ vocato illo ad se: oēm tē
ptatōeꝫ quā habuerat ī corde ꝛ extra sibi dixit ꝛ
edocuit ꝙ ē dyabolica tēptatio. Et ait. Uad fili
ꝯfitearis ꝛ solitas or̄ones nō dimittas. ꝛ si vene
rit dyabol⁹ ad te dic illi. Apꝛi os tuū et ibi ponā
sterc⁹. Cūq̄ꝫ ille rediēs ad cellā oraret iteꝝ venit
dyabol⁹. ꝛ frater iustn⁹ dixit ei p̄dicta. Tūc idi/
gnat⁹ dyabol⁹ recessit cū tāto strepitu vt lapides
mōtis discinderet̄. ꝛ saxa se collidēdo ignē emit
terēt ī vallē p̄cipitata: ita ꝙ adhuc hodie appet
ibi lapidū ruīa. Un̄ fr rufin⁹ culpā recognoscēs
ꝯfessus ē ꝛ tēptatiōeꝫ. ꝛ cū lachꝛymis tādē orāti
appꝛuit xp̄s eidē d. Bn̄ fecisti ꝙ credidisti frāci/
sco ꝛ cōfessus es ꝛ scito me eē xp̄m q̇ te btificā
bo. h̄ signo certo ꝙ donec eris ī mūdo nūq̄ꝫ de
cetero tristis eris timore dānatiōis: sꝫ dulcedie
spūs ꝛ gaudio diuini amoris repleberis in spe
salutꝭ et̄ne. Un̄ scūs francisc⁹ sepe fribꝫ dicebat.
Frater rufinus iā in celo ē canonizat⁹. ꝛ hec oīa
impleta sūt. O ergo iesu bone da nobis gratiā
confitendi. Amen.

¶ Feria quarta post dn̄icā q̄rtā Sermo tricesi
musterti⁹ de cōfessione venialiū peccatoꝝ in ca
sibus oportuna.

Ille hō qui dici
tur ih̄s lutū fecit ꝛ vnxit oc̄los me/
os ꝛ dixit mihi vade ꝛ laua ꝛc̄. Jo.
ix. et in euāgelio hodierno. Hic exponit Chrys.
dn̄s iesus cecū a natiuitate curādo ꝓpter myste
ria voluit sic agere videlicꝫ p̄mo expuit in terrā
ꝛ fecit lutū ex sputo: nō ex aq̄ ne asscribat̄ mira/
culū v̄tuti aq̄: sꝫ v̄tuti oris ei⁹ q̄ expuit. nec terre
de q̄ fec̄ lutū. q̄ꝛ lutū solet magis oc̄los excecare
q̄ꝫ illūinare. Et hec ī mysterio vt doceret q̄ꝛ ipe ē
q̇ formauit p̄mū hoīeꝫ de limo vt etiā Lyra di.
Nā ſm Bedā ꝑ hūc cecū significat̄ gen⁹ hūanū
a natiuitate cecū. q̄ꝛ ī pctō origiali ignorās na/
scit̄: sꝫ ꝑ fidē xp̄i illūinat̄. Scḋo xp̄s lutū factuꝫ
liniuit supꝫ oc̄los ceci ad significādū ꝙ hō debꝫ
se oc̄lo mētꝭ aspicere recognoscēdo. q̄ꝛ tota ei⁹ vi
ta luto ꝛ sordibꝫ t̄renis ꝑ pctm̄ ē sordidata. Ter
tio p̄cepit di. Uade ꝛ laua in natatoria siloe. qḋ
īterp̄tat̄ missus. ad designādū mysteriū xp̄i mis
si ad salutē hoīm. cui⁹ natatoria q̄ abluit̄ aīa hu
mana ē lachꝛymosa pn̄ia ꝛ ꝯfessio quā xp̄s p̄ce
pit. ꝛ sic illūinat̄ ad vidēdū spūalia ꝛ celestia ac
poterit cum isto ceco dicere hec v̄ba. Ille hō ꝛc̄.
ptꝫ ī euāgelio. Itaq̄ꝫ de ꝯfessiōe in q̄ abluit̄ aīa
p̄ter ea que dicta sūt notabim⁹ in hoc sermone
tria mysteria.

¶ Primū de venialiū ꝯfiteri tentiōe.
Secundū de casuū certoꝝ necessitatione.
Tertiū de venialiū multoꝝ aggrauatiōe.

S ¶ Circa p̄mū ď venialiū pctōꝝ cōfessione
q̄rit̄. vtrum hō de pctō veniali teneat̄ necessario
cōfiteri. Et posses arguere ꝙ sic. q̄ꝛ de oī eo ē ne
cessaria pn̄ia qḋ simul stare nō pōt cū gl̄ia cele/
sti ꝛ impedit ab ea. sꝫ sic est de pctō veniali qḋ lꝫ
nō grauat obligādo ad mortē eternā vel gehen
nā: tn̄ ad gl̄aim nō pōt hō cū veniali ītrare nisi
penitēdo satisfaciat vel in p̄senti vel in purgato
rio. g̊ necessaria est de eo pn̄ia. sed penitentie ꝑs
integralis est cōfessio. g̊ tenet̄ ꝛc̄. Sꝫ ad hec rn̄/
det̄ ſm Rich. in. iiij. di. xvj. ꝛ Bonauē. Petrū/
q̄ꝫ de tharan̄. ꝛ alios recolligēdo documēta bre
uiter tria. Primū ꝙ cōfiteri venialia nō est p̄ce/
ptū. nec de ꝑ se pn̄iam agere de venialibꝫ in spā/
li est necessariū. Rō q̄ꝛ venialia pctā sil̄ pn̄t sta/
re cū gr̄a. in cui⁹ v̄tute cū ea detestat̄ volūtas. s.
in generali. post mortē in purgatorio remittūt̄.
Nā ꝛ scti hoīes in gr̄a existentes ꝛ ꝑmanētes de
lege cōi veniali pctō oīno carere neq̄unt. iuxta il
lud. j. Job. j. Si dixerim⁹ q̄m pctm̄ nō habem⁹
veritas in nobis nō est. Scḋm documentuꝫ ꝙ
ad delenda venialia in p̄senti sufficit generaliter
cōfiteri ꝛ penitere explicite vl̄ implicite: h̄ ē qn̄ in
virtute actus quē facit sequeret̄ displicētia expli
cite pcti venialis si cogitatio ad illud ferret̄. Un̄
absq̄ꝫ cōfessiōe multiplici actu venialia remittū
tur q̄ ad h̄ ꝙ hō cōseq̄tur celestē gl̄iam cuꝫ qua
nō pōt sil̄ stare quātūcūq̄ꝫ leue pctm̄ vt patuit ī
obiectiōe. Remittūt̄ eīm̄ ꝑ aque bn̄dicte asper/
siōnē. ꝑ episcopalē bn̄dictionē: ꝑ cōmunē cōfes/
siōnē: ꝑ elemosynas ꝛ bona opa. ¶ Tertiū do/
cumētū ꝙ q̄ꝫuis ꝯfiteri venialia de ꝑ se nō sit ne
cessariū: tn̄ de ꝑ accidēs videlicet in certis casibꝫ
cōfiteri est obligatoriū eo ꝙ in illis casibꝫ actus
veniales de se fiunt ꝑ accidēs mortales. ideo ne
cessario sunt tunc cōfitendi. Sed qui sint hmōi
casus articulo. ij. ꝓsequemur.

Circa secūdū de casib⁹ qb⁹ necessario ꝯfitē da sunt venialia peccata notandū q ex docto/ rib⁹ p̄dictis recolligendo sex sunt casus specia/ les in qb⁹ tenet᷑ qs necessario ꝯfiteri venialia.

Primus casus rōne dubitationis.
Scd̄s rōne affectus piclitantis.
Tertius rōne ꝯscie dictantis.
Quartus rōne institutionis.
Quintus rōne ꝯsuetudinis.
Sextus rōne intentionis.

Primus inquā rōne dubitatiōis: h̄ est qn̄ qs dubitat: an illa peccata cōmissa sint venialia vl̄ mortalia. Vn̄ p regula gnāli ponit᷑ fm Bona uē. q oīs dubitans de aliq peccato an sit ve/ niale vel mortale tenet᷑ illud ꝯfiteri ne exponat se discrimini. al's mortaliter peccat. ꝯcor. Tho. Scd̄s rōne affectus piclitantis qn̄ vicȝ per/ pendit hō aliquā affectionē deordinatā venia/ lē tm̄ in ipso intendi q pbabil'r ꝯiecturat q ni si ipsam p pniam vel cōfessionē abijciat traheret ipm in pctm̄ mortale. Hec Rich. Vn̄ Hoi de Bonauē. s. di. xvj. distinguit tria genera ve/ nialiū. Quoddā em est veniale ex surreptiōe ꝛ ex indeliberatiōe. ꝛ de tali nō tenemur penitere nisi de ꝯgruo. Quoddā est ex cogitatiōe moro/ sa: sine tn̄ opis ꝯsensu. Verbi grā. Cū hō sentit turpē in se cogitationē carnalē ꝛ ꝯsequentē dele ctationē. ꝛ voluntas nō sufficienter se opponit. sed negligenter in aīo morari pmittit q̄uis in opus nō ꝯsensit. ꝛ de talib⁹ tenemur penitere: p̄ sertim qn̄ delectatio intātū est pducta q nisi se hō ab ea auertat traheret ī mortale. Tertio qd/ dam est veniale ex volūtate pleno ꝯsensu. sicut mendaciū iocosum. ꝛ de talib⁹ qn̄ nimis multi plicant᷑ vt vergant in piculū piurij tenet᷑ hō ꝯfi teri. Tertius rōne ꝯscie dictantis. qn̄ scȝ ali/ quē actū venialē ꝯscia dictat esse pctm̄ mortale tunc tenet᷑ ꝯfiteri. qꝛ Aug⁹. p generali regl'a po nit: q oē qd fit ꝯtra ꝯsciam: edificat ad gehē/ nā. xxviij. q. j. c. oīs. §. ex his. Exemplū. Si cō/ scia mea dictat q secare ligna ad ignē die festo est ꝯtra illud p̄ceptū Sabbata sanctifices. ꝛ sic de alijs. Quartus casus rōne institutōis. qn̄ scȝ hō nō hȝ pctm̄ nisi veniale cū teneat᷑ semel in anno ꝯfiteri ex institutiōe eccl'ie: dȝ illud ꝯfiteri vt statuto vel p̄cepto ecclesie satisfaciat. ꝛ h̄ ē tu tius. Quintus rōne ꝯsuetudinis. qn̄ scȝ quis scienter in ꝯsuetudinē ducit venialia. qꝛ fm Rich. in q̄dli. talis interp̄tatiuo ꝯtēptu ꝯtē nit venialia. Sed vt de pe. di. j. c. tres sunt. Glo. dt. q si qs ꝯtenit venialia ꝑpter ꝯtēptū ꝯstituit᷑ dignus morte eterna. Vn̄ ꝛ Bern. de p̄cepto ꝛ dispensatione. c. xxiiij. dt. Aliqua stultiloquia ꝛ ociose dicta: facta ꝛ cogitata sunt pctā venialia ꝛ tn̄ cū p ꝯtemptū vertunt᷑ in vsum ꝛ ꝯsuetudi nē: criminalia reputant᷑. Hec ille. Ad idem facit dictū Aug. xxv. di. §. al's aūt ea demū. Sext⁹ casus rōne intentionis scȝ mortalis culpe. Nā qn̄ qs p aliquē actū venialis pcti: puta p ioco/ sa verba vel aspectū vel p tactū manuū ꝛ hmōi intendit ml'ierē inducere ad luxuriā. tūc fit pec catū mortale. ideo oportȝ ꝯfiteri. Vn̄ Matth. v. Qui viderit mulierē ad ꝯcupiscendū eā iam mechatus est in corde. O ḡ christiane disce ꝯfi/ teri venialia.

Circa tertiū de aggrauatiōe venialiū ml'toꝝ querit᷑ Utrū multa peccata venialia aggrauēt hoīem intantū sicut vnū mortale. Jdoqꝫ ꝯfiteri de illis multis sit necesse. Dui⁹ rō est. qꝛ mgr̄ in iiij. dis. xvj. ꝛ Aug. de pe. di. j. c. Tres sunt. dicūt sic. Jlla q̄ humana fragilitate q̄uis pua. i. ve/ nialia: tn̄ crebro subrepunt si collecta ꝯ̄ nos fue rint: ita nos grauabūt ꝛ opprimēt sicut vnum aliqd̄ grande pctm̄. Et ponit ibidē exemplū di. Quid em̄ interest ad naufragiū vtrū vno gran di fluctu nauis obruat: an paulatim subrepēs aqua in sentinā p negligētiā derelicta impleat nauē atqꝫ submergat᷑. Hec ibi. Videt᷑ ḡ q sic. Sed m̄det᷑ fm Rich. sup eadē dis. q ex istis di ctis nō est intelligendū q multa venialia equa leant vni mortali. qꝛ deordinatio vnius pecca/ ti mortal' plus ponderat q̄ȝ deordinatiōes cen/ tū miliū pctoꝝ venialiū simul. Nā pctm̄ mor/ tale ꝛ veniale differūt in infinitū. qꝛ mortali de bet᷑ pena eterna. ꝛ sic infinita a pte post. veniali aūt pena finita. ꝛ sic ꝓportio nulla. Unde venia lia nō grauabūt nos intantū vt mortale nisi di spositiue. qꝛ multiplicata disponunt ad casum mortalis peccati: p̄sertim modis in casib⁹ dict̄ sup̄. Propterea Aug. dt. Vitasti grandia vide ne obruaris arena. s. multa. Et ex his ptȝ q suf ficit ea ꝯfiteri in generali: sed in p̄dict̄ casib⁹ in speciali sunt ꝯfitenda. Exēplū finale nar rat᷑ in specl'o exem. xlv. di. vij. q in puincia lom bardie qdā frater ordinis pdicatoꝝ. vita ꝛ fa ma p̄clarus: cū erat adhuc nouitius tēpe beati dn̄ici ꝯfessionē fecit purā. s. oīm mortaliū pecca toꝝ suoꝝ. postea aūt cū ante altare orans pau/ lulū obdormiuisset: audiuit vocē dicentem sibi. Vade ꝛ iteꝝ caput tuū rade. q̄ euigilans intelle xit q iteꝝ melius moneret᷑ cōfiteri oēs circūstā tias scȝ etiā venialia peccata q̄ sibi mente occur rerent. vn̄ accessit ad beatū Dn̄icū se psternen̄. ꝛ ꝯfessus est meliori attētione oīa q̄ȝ p̄us ꝯfessus fuerat. Cūqꝫ postea recepisset se ad q̄etē vidit an gelū dei descendentē de celo ꝛ portantē sibi co/ ronā aureā miro mō ornatā: ac posuit in capi/ te ei⁹. euigilans frater ille se multū ꝯsolatū in/ uenit: ꝛ grās deo egit: ꝛ tandē in gratia creuit. Rogemus ḡ christū ꝛc̄.

Feria. v. post dn̄icā q̄rtā Ser. xxxiiij. de ꝯfessi one generali oblitoꝝ mortaliū ꝛ regul' debitis.

Resedit qui erat

mortuus ꝛ cepit loq̄ Luce. vij. ꝛ in

euāgelio hodierno. Dn̄s iesus resuscitās mor/
tuū voluit vt resederet ⁊ loq̄ret̄. Prio vt ꝑ hec
ꝓbaret̄: qm̄ vere foret resuscitatus: vt dr̄ Thy.⁹
Scd̄o q̄z vt doceret nos moral'r in mysterio: ꝙ
q̇cūq̄z vera pn̄ia a morte peccati mortalis vult
resurgere ad vitā grē necesse hȝ surgere a pctīs
ꝑ detestationē ac loqui in ꝯfessione. Naȝ de pe.
di.j.c.nō pōt. Amb.dr̄. Nō pōt q̇s grām dei ce/
lestis accipe nisi ṗus purgatus fuerit ab oī sor
de peccati ꝑ pn̄ie ꝯfessionē vel ꝑ donū baptismi
salutaris scȝ q̄ ad infantes. Hec ibi. Jō dr̄ ꝙ ce
pit loqui.⁊ ptȝ in euāgelio. Itaq̄z de ꝯfessiōe
p̄ter p̄dicta declarabimus tria adhuc mysteria
in h̄ s̄mone.

Primū de oblitoꝝ cōmuni ꝯfessione.
Scd̄m de coꝝ diligenti recordatione.
Tertiū de illoꝝ regulari obseruatione.

A Circa ṗmū de oblitoꝝ ꝯfessione cōi querit
Rich. vtrū ꝑ ꝯfessionē gn̄alē deleant̄ mortalia
oblita. Et rōnes pn̄t accipi de hac q̄stione ex eo
dē Rich.in.iiij.dis.xxj.art.iij.q.j.⁊.iij.sic. Prio
q꞉ ꝑ solā ꝯfessionē gn̄alē factā sine ꝯtritione nō
pn̄t remitti venialia vt claret.q꞉ q̄cunq̄z ꝯfessio
sine ꝯtritione nō sufficit ad salutē. de pe.di.j.§.
ecōtra ea. Sed de venialibꝫ dȝ hō in gn̄ali ꝯtri
tiōȝ hr̄e.⁊ sic gn̄al'r ꝯfiteri vt sibi remittant̄ in p̄
senti vita. g̊ ⁊ multo fortius nō videt̄ ꝙ remit/
tant̄ mortalia oblita ꝑ gn̄alē ꝯfessionē: sȝ ꝑ ꝯtri
tionē. Confirmat̄. q꞉ regula iuris ⁊ iusticie ē.ex
tra de re.iur͡. Nō.s.ꝙ de sua negligentia vl' do
lo cōmodū reportare nullus dȝ. Et ptȝ extra de
eo q̄ duxit in m̄rimoniū quā polluit.c.ꝓpositū.
vbi h̄ dr̄ clare. Sed si hō purgaret̄ ꝑ gn̄ale ꝯfes
sionē de pctīs ex negligentia sua oblitis.tal' cō/
modū reportaret nō ꝯfitēdo in speciali ꝓpt̄ ob/
liuionē.g̊ habet̄ ꝓpositū. Sed ad q̄stionē ⁊ ob/
iectiōes hmōi r̄ndet̄ s̄m Rich.ibidē aliosq̄z do
ctores recolligēdo documēta tria. B Pri
mū ē.ꝙ ꝯfessio gn̄alis ē duplex. Quedā ē sacra
mentalis q̄ fit sacerdoti in occulto. Quedaȝ nō
sacramentalis q̄ fit in ṗma ⁊ cōpletorio in pu/
blico. Illa ṗma est cū hō de pctīs venialibꝫ sa/
cerdoti ꝯfitet̄ in occulto d̄ generibꝫ singl'oꝝ nō
de singulis generū. Et ꝑ hanc remittunt̄ venia
lia dupl'r.s. Uno mō ꝑ modū meriti inq̄ntū ex
citat motū volūtatis ⁊ feruore charitatis ꝑ que
fit venialiū remissio. Alio mō ex vi sacramenti
scȝ ꝑ absolutionē sacerdotis. Illa aūt scd̄a ꝯfes
sio scȝ cōmunis q̄ fit in ṗm ⁊ vel in missa nō fac̄
venialiū remissionē ex vi sacramēti: sȝ tm̄mō ꝑ
modū meriti. qd̄ ṗncipal'r ꝯsistit in ꝯtritiōe ad
quā habendā iuuat̄ hō ꝑ talē ꝯfessionē gn̄alē ⁊
ꝑ orōnē sacerdotalē. Hec Rich. Ex q̇bꝫ ꝯseq̄nt̄
idē Rich. dr̄. ꝙ venialia hn̄t remitti ṗncipali⁹
ꝑ ꝯtritionē gn̄alē q̄z ꝑ ꝯfessionē gn̄alē: vt ꝯdu/
dit rō ṗma sup̄ posita. Tamē ꝯfessio gn̄alis iu
uat ad illā ꝯtritionē hn̄dā ⁊ ad augendū iā ha/
bitā. Hec ille. Et suo mō intelligēdū ē de remis
sione oblitoꝝ in obliuiōe manentiū: vt sic. Sic
⁊ de cooꝑatione actuū q̄ faciūt ad venialiū.s.re
missionē scȝ aque bn̄dicte aspersio ⁊ orō dn̄ica
⁊ hmōi.q꞉ vicȝ ꝑ ꝯtritionē ṗncipalius fit remis
sio: sȝ ista iuuant ⁊c. C Scd̄m documentū
ꝙ ex obliuiōe pcti nō acq̇rit hō sibi cōmodū sȝ
potius detrimentū.⁊ ꝑ h̄ soluit̄ ꝯfirmatio sup̄
posita. Declarat̄ sic s̄m eūd̄ Rich. q꞉ qn̄ hō aliq̄
pctā tradit obliuioni.s.mortalia.si h̄ fit ꝑ suam
negligentiā aut dolū malicie: h̄ sibi imputat̄ in
pctm̄.⁊ sic pena grauiori dānat̄. Sed si de illis
in speciali hō ꝯtereret̄ ⁊ ꝯfiteret̄ facilius obtine
ret remissionē ꝑ erubescentiā ⁊ maioris ptīs pe
ne relaxationē v̄tute clauiū.⁊ sic ptȝ ꝓpositū. D
g̊ q̄z stulti sunt q̄ p̄ verecūdia ꝯfessionis cōpla/
centiā hn̄t de h̄ ꝙ pctā sunt oblita: sicut q̄ gau/
dent de furto abscondito ad tp̄s.d̄ q̊ postea.scȝ
in morte ꝯuicti suspendent̄: ⁊ ꝓpt̄ absconsioneȝ
spēali pena.s.excoriatiōis vel hmōi punientur.
C Tertiū documentū s̄m eundē Rich.ē.ꝙ ad
oblitoꝝ pctoꝝ mortaliū remissionē nō sufficit
gn̄alis ꝯfessio nō sacr̄alis.si hō habeat copiā sa
cerdotis ⁊ facultatē ꝯfitendi. q꞉ his habitis te/
net̄ de mortalibꝫ oblitis gn̄al'r ꝯfiteri ⁊ a sacer
dote recipe absolutionē. Hec Rich. Sed quō
possit de talibꝫ ꝯfiteri q̄ hō nō pōt scire vel reco
lere declarabit̄ in articul' seq̄ntibꝫ hui⁹ s̄mōis.
D Circa scd̄m de oblitoꝝ recordatiōe querit̄
Quō de oblitis pctīs mortalibꝫ tenet̄ hō dili/
genter recordari ⁊ ꝯfiteri. Ad qd̄ Notandū s̄m
Pe. de Tharā.⁊ Tho. aliosq̄z recolligendo. ꝙ
obliuio de aliq̄ pctō mortali pōt fieri triplicit̄.
scȝ Prio nō total'r sȝ ita ꝙ ꝑtim a mēoria ex/
ciderit: ꝑtim maneat. sicut cū recolo me audiuis
se vel egisse aliq̄d in generali sed nō occurrit mi
hi q̄le illud fuerit in spēali.⁊ tunc tenet̄ hō omi
diligentia laborare ad recordandū in spēali. et
tenet̄ ꝯteri ⁊ ꝯfiteri in spēali ꝓut sana ꝯscia di/
ctat vl' putat se peccasse. Scd̄o total'r. ita ꝙ sic
a mēoria exciderit ꝙ nullo mō recordat̄ q̄zuis
ꝯscia sufficiēt̄ discutiat̄.⁊ tūc suffic̄ de hmōi ꝯte
ri ⁊ ꝯfiteri in gn̄ali. Nā s̄m Rich. di.xxj.q̄rti.⁊
etiā Tho. ꝑ ꝯfessionē gn̄alē cū gn̄ali ꝯtritiōe re
mittut̄ mortalia oblita ⁊ venialia ex q̄ttuor q̄n
tū ad culpā vel penā vel in toto vel in ꝑte. Pri
mo ex ꝯtritione ꝯfitent͡. Scd̄o ex hūilitate ꝯfes
sionis. Tertio ex orōne sacerdot͡. Quarto ex vi
clauiū. Et h̄ intelligendū est de ꝯfessione gene/
rali sacramentali: vt patuit ṗmo art̄. Tertio
pōt esse obliuio negligent̄. ita vicȝ ꝙ nō sufficiē
ter q̄ntū debuit hō discussit ꝯsciam laborando
vt oīa ad mēoriaȝ reuocet mortalia cōmissa in
spēali. Et talis nō excusat̄ de oblitis sed dānat̄.
Rō s̄m Rich.ē.⁊ Sco. q꞉ q̇libet hō necessario
tenet̄ facere qd̄ in se ē s̄m qd̄ hūana patit̄ fragi/
litas vt oīa pctā in speciali ad mēoriā reuocet ⁊
ꝯterat̄ ac ꝯfiteat̄. g̊ ⁊c. Et sic ptȝ.
E Circa tertiū de regulari obseruatiōe in ꝯfi

Nō ꝯfessiō gn̄ali

tendo oblita mortalia. Nota tres regulas col/
lectas ex doct. ¶ Prima est q de pctis oblitis de
bet q s ꝯfiteri in generali. ꝛ cū h de negligētia q
fuit causa illius obliuionis tenet in speciali cō
fiteri. Rō. q2 ibi duplex pctm̄ accidit. vnū negli
gētia obliuionis. aliud seqns obmissio ꝯfessio
nis. Hec ex Alexā. Proinde etiā Bonauē. dt.
q tenet talis ꝯteri nō solū de pctis illis oblitis
sed etiā de obliuione illoꝝ ex negligentia. Nā si
placeret obliuio pcti mortalis: mortal'r pecca/
ret hoc ipo. ¶ Scda regula ē q nullū pctm̄ mor
tale oblitū in ꝯfessiōe generali absoluit: nisi sic
q si postea ad memoriā reuocat cōfiteri vicz in
speciali teneat. Hoc fm Rich. in. iiij. di. xxj. ar.
iij. q. iij. ꝛ Cancellariū pisien. pbat. q2 de oblitis
mortalib9 q̄re nō tenet hō in speciali ꝯfiteri: nisi
q2 nō pōt recordari. deus aūt nō reqrit ab hoīe
vltra id qd pōt: cū nō obligat ad impossibile:
vt dt Hiero. Si ḡ cessat talis impotentia. s. cuz
pctm̄ ad memoriā redit. iā tenet illud ꝯteri ꝛ cō
fiteri in speciali. Si dicas. Nunquid sacerdos
absoluit me de oblitis aliq mō. Rñdet Rich.
dis. xvij. ar. ij. q. vj. q semp absolutio sacerdotis
de oblitis dz intelligi sub hac ꝯditione: vt. s. qn̄
reducunt ad mēoriā teneant ꝯfiteri. ꝛ sic nō ni/
si q̄diu stant in obliuione sunt absoluta. ita q
hō nō dānabit si fecit diligētiā recordādi. Utrū
aūt teneat qs eidem ꝯfessori recolitū ꝯfiteri cui
antea fuit ꝯfessus: ob breuitatē hic transeo. vi/
de ser. xxviij. E. F ¶ Tertia regl'a q penitēs
de pctis oblitis nō dz simpliciter oīno sub ꝯdi
tione ꝯteri ꝛ ꝯfiteri in generali: dicens. si pecca/
ui. sed recognitiōe verisil'r pbabili. ita q videat
sibi pbabile q de ceteris sit oblitus q debeat cō
fiteri. Nā qlibet pōt ꝛ dz verisil'r extimare: q2 in
multis offendimus oēs q̄ꝝ nō recordamur.
ꝛ sic ex tali extimatiōe dolere dz vere acsi cert9
esset in credēdo. ꝛ sic ꝯfiteat se peccasse vt credit
in multis. Et sic dimittent sibi illa virtute abso
lutionis q debet fieri absolute: nō sub ꝯditiōe.
q2 ꝯditio nil ponit. Hanc regulā ponit Bona
uē. ꝛ sufficiat p breuitate. ¶ Pro exemplo finali
Narrat Cesarius in dial. q iuuenis qdam in
qdragesima cepit sacerdoti ꝯfiteri nimis enor/
mia ad q multos induxit. Cui sacerdos ait. Fi
li si esses mille annoꝝ adhuc mlt̄ū esset tibi tot
ꝛ talia fecisse. Rñdit. Ampli9 q̄ mille ānoꝝ sū.
nam demon sum ꝛ innūera feci. sed ꝯfiteri volo
q2 vidi q pctōres p ꝯfessiōnē pulcrificant ꝛ eis
vita pmittit eterna. Sacerdos dixit. Age ḡ pe/
nitētiā. Rñdit demon. Faciā qcqd mihi impo/
nes dūmodo sit illud mihi tolerabile. Tunc sa
cerdos ait. Uade ꝛ trib9 vicib9 hūiliter pstrat9
dic. Dñe deus creator meus peccaui tibi: igno/
sce mihi. Rñdit demon. Non possum me intā/
tū hūiliare. ꝛ euanuit. Sic faciūt mlti q nolūt
se deo p oīa hūiliare in ꝯfessiōe. atq3 multa vo
lūt obliuisci ne erubescant. iō cū diabolo pibūt
nec miam ꝯsequent a deo. Rogem9 ḡ xpm ꝛc.

¶ Feria sexta post dñicā qrtā Sermo. xxxv. de
ꝯfessione frequent facienda p gra ampliāda.

Dicit ei Jesus

Ego sum resurrectio ꝛ vita: q credit
in me etiaz si mortuus fuerit viuet.
Joh. xj. ꝛ in euāgelio hodierno. In qb9 saluat/
tor docet tria. ¶ Primo q ipse sit verus deus ꝛ
dñs vite ꝛ mortis di. Ego sum resur. ꝛc. ¶ Scdo
q qcūq3 hoim in ipm credit h3 vitā anie. Ideo
dicit. Qui credit in me viuet. Aug9. q2 vita aie
fides est. q2 iustus ex fide viuit. Ro. j. scz in xpo
¶ Tertio docet q hō in xpm credēs etiā si mor/
tuus fuerit pctō mortali viuificat a xpo ꝛ resu/
scitat p pniam verā ꝛ ꝯfessiōnē ad vitā eternaz.
In cuius signū Lazarū mortuū dñs iesus la/
chrymando ꝛ fortiter clamādo dicens. Lazare
veni foras resuscitauit: significans q q vult a
morte pcti resurgere dz lachrimari in ꝯtritione
ꝛ clamare corā sacerdote in ꝯfessiōe. Vñ Amb.
de pe. di. j. c. Ecce nūc. dt. Confessio aiam a mor
te liberat ꝛ spem saluandi tribuit ꝛc. Et de ista
resuscitatiōe lazari loquit h euāgeliū. ¶ Itaq3 d
ꝯfessione p̄ter ea q dicta sunt adhuc tria myste/
ria declarabimus in h fmone.

¶ Primū de ꝯfitendi freqntatione.
Scdm de obligandi determinatione.
Tertiū de freqntandi gratificatiōe.

B ¶ Circa pmū de frequentatione Notandū ē
q̄uis eccl'ia statuerit scz ad minus semel ꝯfite/
ri in anno sub p̄cepto. nihilominus tn̄ cuilibet
xpiano multū valet ꝛ expedit freqntius ꝯfiteri
ꝛ sepius. Et h pbat pluribus rōnib9 q notant in
summa confes. lib. iij. ti. xxxiiij. q. lxv.

¶ Primo pter incertitudinē tpis.
Scdo pter accumulationē criminis.
Tertio pter difficultationē ꝯfessionis.
Quarto pter indignationē iudicis.
Ultimo pter euitationē piculi obliuionis.

¶ Primo inquā pter icertitudinē tpis. Nā tps
nre mortis est incertū. Luc. xij. Ueniet dñs serui
illius qn̄ nō sperat. s. malus suus. ꝛ hora qua
nescit: ꝛ diuidet eū. Lyra. s. aiaz a corpore sepan
do in morte. ptēq3 eius cū infidelib9 ponet. i. cū
damnatis. Ideo qn̄ cōmode possumus ꝯfitea
mur: ne poccupati die mortis q̄ramus spaciuz
pnie ꝛ ꝯfessiōis nec inuenire possimus. ¶ Se/
cūdo pter accumulatiōz criminis. Nam qnto
q s maiori tpe manet in pctis sine ꝯfessiōe: tāto
plura ꝛ maiora pctā accumulat ꝛ ampli9 ruit.
q2 vnū pctm̄ causa ē dispositiua alteri9. Unde
Gre. Pctm̄ qd p pniaz citi9 nō diluit mox suo
pondere ad aliud trahit. Exēplū. Quāto diuti
us manet vas eneū nō bn̄ mūdatū: tanto plus
sordescit ꝛ rubiginat. Propterea Apocal'. vlti.
Qui in sordib9 ē sordescat adhuc. Lyra. i. sorde/

ſcit amplius: ponendo optatiuū ꝓ indicatiuo
¶ Tertio ꝓpter difficultationē ꝯfeſſiōis. Nā q̄n
to q̄s tardat ꝯfiteri tanto difficilius ꝯuertit̄ ⁊
cōfitet̄. Ouidius. Qui nō eſt hodie: cras min⁹
aptus erit. Ex freq̄nti aūt actu cōfeſſiōis habit⁹
generat̄. ⁊ ſic facilitat̄. ¶ Quarto ꝓpter īdigna/
tōeꝫ iudicis. Nā tāto de⁹ ampli⁹ īdignat̄ quāto
diuti⁹ q̄s ī pcc̄is ſtat nec curat cōfiteri. Ps. Cor
cōtritū ⁊ hūiliatū. ſ. ad ꝯfitēdū de⁹ nō deſpiciet
ḡ ꝑ ꝯtrariū deſpiciet negligenteꝫ. ¶ Ultimo ꝓpter
euitatiōeꝫ ꝑiculi obliuiōis. q⸫ quāto q̄s tardi⁹
cōfitet̄: tāto plus īcurrere pōt ꝑiculū obliuiōis
ſcꝫ pcc̄i mortal' ⁊ ei⁹ circūſtātiaꝝ q̄ tenet̄ ꝯfiteri.
Nā vt ī p̄cedēti ſmōe dictū ē obliuio pcc̄i mor/
talis cōmiſſi ſi fit ex negligētia. ⁊ a fortiori ſi fit
ex dolo: dānabilis eſt. ḡ ⁊c̄. Uñ plurimū lauda
bile ē ⁊ tutū frequēter cōfiteri. ⁊ ſatꝭ ꝑiculoſum ē
ī foro ꝯſcīe tm̄modo ſemel ī āno ꝯfiteri. q̄uis
ex p̄cepto eccl'ie nō niſi ſemel ī āno obliget̄. O ḡ
hō attende tibi vt ſaltē ad feſta maiora. ſ. natiui
tatis dñi ⁊ Penth. ac b̄tē v̄ginis ꝯfiteri ſtudes:
vt ſic grāꝫ dei ⁊ amorē ꝯſeq̄ris ⁊ ꝑiculū euites.
H ¶ Circa ſcd̄m de obligādi determinatiōe
q̄rit̄. Quare eccl'ia ſctā d̄terminauit tm̄ ſemel in
anno obligari xp̄ianos ad faciendā ꝯfeſſiōem.
cum em̄ vt p̄dictū eſt tuti⁹ ⁊ meli⁹ eēt freq̄ntare.
quare ḡ non niſi ad ſemel obligauit eccl'ia. Ad
hec r̄ndet̄ ꝙ p̄cipue quinqꝫ ſunt rationes quaꝝ
aliq̄ ponunt̄ de h̄ quare vicꝫ ad ſemel ī anno ob
ligauit. Alie aūt quare ñ pluries ꝯfiteri p̄cepit.
Primo nanqꝫ ad ſemel ꝯfitendū obligauit oēs
ꝓpter īdigētiā v'lem. q⸫ oēs hoīes peccāt ⁊ egent
grā dei. Ideo d̄bet q̄libet recognoſcere ſe ꝙ deū
offendit et ei⁹ miſicordia īdiget. ac ſic deū gl'ifi
care ꝑ cōfeſſiōeꝫ. Uñ Joſ. vij. Fili da gl'iaꝫ deo
⁊ ꝯfitere q̄d feceris. ¶ Scd̄o ꝓpter reuerendā cō
munionē quā oēs tenent̄ codeꝫ p̄cepto ſemel in
anno. ſ. in paſcate cōicare tā ꝑfecti q̄ꝫ impꝑfecti. iō
mūdari debēt xp̄iani ꝑ ꝯfeſſiōeꝫ ſub p̄cepti ne/
ceſſitate. ¶ Tercio ꝓpter hereticoꝝ in grege dñi
diſcretōeꝫ. ne lupi. i. heretici laterēt in grege q̄ de
uorarēt agnos. i. xp̄ianos ſimplices. Ideo ſaltē
ſemel oēs xp̄iani debēt ex p̄cepto ſe oñdere ſacer
doti ꝓprio vt diſcernant̄. Sꝫ heu plures nō cōfi
tent̄ vſqꝫ decē ānos. ⁊ hmōi ꝑſeq̄ndi ſūt. ¶ Quar/
to deniqꝫ q̄re nō obligauit ad pluries ꝯfitendū
eſt ꝓpter maiorꝭ ꝑiculi euitādā tranſgreſſiōem.
Quia cū q̄ ꝯfeſſio oīm pcc̄oꝝ ⁊ circūſtantiaꝝ eſt
m'tū ardua: m'ti nō īplerēt hmōi p̄ceptū freq̄n
ti⁹. cū experimur q̄m̄ vix ⁊ difficult̄ ſemel ī āno cō
fiteant̄. Et vt ī pluribꝫ min⁹ pure ⁊ īfidel'r fieret
ꝯfeſſio ⁊c̄. ¶ Quīto ꝓpter cōmēdādā bonoꝝ deuo
tiōeꝫ. Nā nimis dur⁹ ē xp̄ian⁹ q̄ nil pl⁹ vult face
re niſi ad q̄d p̄cepto obligat̄. Cōmēdabil' eſt aūt
deuotio eoꝝ q̄ pl⁹ faciūt. ſ. pluries in āno cōfitēt̄
⁊ pluries cōicāt. Proinde o hō ſi tu ī hora mor
tis excuſare te velis di. Nō ſuꝫ pluries q̄ꝫ ſemel
cōfeſſus q⸫ eccl'ia nō p̄cepit. timendū eſt ne forte

de⁹ dicat. Et ſi nō pluries tenebaris ꝯfiteri: tm̄ ꝑ
illo ſemel debebas cōfiteri oīa pcc̄ā illo anno cō
miſſa vt codeꝫ p̄cepto habet̄. Sed tu multa nō
es ꝯfeſſus q̄ oblitus es a tanto tp̄e anni. Tu re
ſpondebis. Dñe nō potui oīa recordari. Tūc
deus dicet tibi. Cur ḡ nō feciſti qđ potuiſſes cō
mode: ꝯfitendo pluries. ⁊ ſic euaſiſſes illa. ⁊ q⸫
neglexiſti ſalutē: dānaberis. Uñ Aug. ſup can/
tica omel'. x. ait. Dic deo o hō q̄s es: ꝯfitēdo. q⸫
ſi nō dixeris: dānat deus qđ inuenit in te. Non
vis vt ille dānet te: tu dāna te in ꝯfeſſiōe. Et cū
ꝯfeſſus fueris oīa delicta tua: ex oībꝫ purgabit
te. Hec ille. O ḡ xp̄iane accuſa te in ꝯfeſſiōe fre/
quenter vt ſaluet te deus ſemꝑ.
I ¶ Circa tertiū de frequētia ꝯfeſſionis ⁊ grati
ficatiōe querit̄. Quales grās ꝯfert deus hoī cō
feſſionē frequētanti. Ad qđ r̄ndet̄ ꝙ freq̄ntatio
ꝯfeſſionis multas grās ꝓmeret̄ a deo ampli⁹
q̄ꝫ ꝯfeſſio illa ſemel in anno debita ex p̄cepto. ⁊
h̄ ceteris paribꝫ. ¶ Primo q̄dē ſanitatē celeriorē.
Uñ Iſid. de ſum. bo. d̄r. Cito corrigit̄ culpa q̄ cī
to cognoſcit̄. Tardius aūt ſanat̄ vulnus cui iā
putreſcētibꝫ mēbris longo poſt tp̄e curatio ad
hibet̄. Hec ille. ¶ Scd̄o penaꝝ pluriū liberatio
nē. q⸫ pluries ⁊ freq̄ntius erubeſcentiā talis ſu
ſcipit. de q̄ Aug. de pe. di. j. Quē penitet. d̄r. Eru
beſcentia magnā hꝫ ꝑtē remiſſiōis q̄nto pl'ies
erubeſcit ꝓ xp̄o. Hec ibi. Proinde Tho. in. iiij.
di. xvij. d̄r. ꝙ q̄nto q̄s pluribꝫ ſacerdotibꝫ ꝯfitet̄
tanto pl⁹ ei d̄ pena remittit̄. tū ex erubeſcētia. tū
ex vi clauiū. vñ totiens pōt ꝯfiteri ꝙ ab omī pe
na liberat̄. ¶ Tertio aīe aſſecuratōꝫ āpliorē. ſ. ꝓpt̄
ꝯſcīe ſerenitatē. q⸫ nō tā hꝫ timere de obliuiōis
negligētia: vt iā ſup̄ dictū eſt. Sicut exēpli grā
Si q̄s accipit ad vſurā ⁊ frequētius ꝑſoluit: ſe
curior eſt. quāto aūt magis ꝓrogat ſolutionē
tanto ſe onerat. K ¶ Quarto indulgentiam
ꝓmptiorē. Hugo de ſa. li. ij. Si volūtas ſcꝫ ꝯfi
tendi pigra nō fuerit: indulgentia nō erit. ḡ pl⁹
de facto. ¶ Quinto mortē ſalubriorē. ſ. cū meritꝭ
⁊ p̄mijs accumulatꝭ. Exemplū legit̄ in ſpec. exē.
di. x. exem. j. Qꝛ erant frēs duo vterini in ſtudio
Pariſien. Iunior fuit deū timēs ⁊ deuotus. ſe
nior peſtilentis moribꝫ ⁊ totus carnalis. Iu/
nior ḡ hunc ſepe monebat ad pñiam ⁊ ꝯfeſſio/
nē. ſꝫ nō curauit. Tandē cū ſenior foret infirma
tus ⁊ morti ꝓximus vidit xp̄m ſibi apparentē:
ſpinis coronatū: ⁊ crucē humerꝭ ferentē: de vul
neribꝫ ſanguinē fundentē ⁊ dicētē ſibi. Ecce q̄n
ta ſum paſſus ꝓ te. Sed q⸫ tu infelix tantis be
neficijs meis īmemor fuiſti. Accipe ḡ in ꝯfuſio
nē tuā ſanguinē meū p̄cioſuꝫ. Et his dictꝭ cruo
rē de latere ꝓfluentē manu cōprehēſum: in vul/
tū infirmi ꝓiecit. ⁊ ſic diſparuit. Tunc miſer ille
tremēs vocauit frēm ſuū ⁊ ei oīa q̄ viderat nar/
rauit. Cui ille cū fiducia ait. Noli frater deſpera
re ſed ꝓpone emendā ⁊ dole d̄ pcc̄is ac ꝯfitere ſa
cerdoti pcc̄ā ⁊c̄. Uocato ḡ ſacerdote cuꝫ ingenti

gemitu ꝛ lachꝛymis ꝯfessus ē. Et spūssanctus eidem apparens in specie viri habentis in dextera scapula colūbam candidissimā ꝓmisit sibi veniā ꝛ ꝑdixit ꝙ post triduū migraret. ꝛ sic factū est. Frater aūt iunioꝛ in iusticia ꝛ sanctitate ꝓfecit ad ꝑmia ꝑcelsa ꝑpetuo possidenda. Rogemus ḡ christū ꝛc̄.

¶ Sabbato post dñicā q̄rtā Ser. xxxvi. de cōfessionis verecūdatione ꝛ solitudine ꝛ de confitentis indispositione.

Ego sum lux mūdi: qui sequit̄ me nō ambulat in tenebris. Joh. viij. ꝛ in euāge. hod. Uerba sunt saluatoris nr̄i iesu in qb⁹ ostēdit ꝙ ip̄e sit verus de⁹ q̄ est lux ꝑ essentiā illūinans oēm hoīem venientē in hūc mundū. Nā ab ip̄o deriuat̄ oīs noticia aīe. Est ḡ xp̄s nō lux coꝛpalis vl̄ visibilis vt sol scʒ materialis. ſʒ spūalis q̄ mens hoīꝫ illūinat̄ ad cognoscēdū deū ꝛ q̄cūqꝫ sūt necessaria ad salutē. Ideo subdit dn̄s dicēs. Qui sequit̄ me. Lyra. scʒ ꝑ fidē foꝛmatā charitate: nō ābulat i tenebris scʒ ignorātie ꝛ culpe. Proinde oīs bon⁹ xp̄ian⁹ debet xp̄m seq̄ ꝑ fidē sic ꝙ tenebras culpaꝝ abijciat penitēdo ꝛ ꝯfitēdo ꝛc̄. ꝛ in luce gr̄e xp̄i ambulet ad vitā eternā vt dr̄ in euāgelio. Itaqꝫ de ꝯfessiōe pctōꝝ qua abijcim⁹ tenebras vicioꝝ tria mysteria declarem⁹.

¶ Primū de cōfessiōis verecundatione.
Scd̄m de solitudinis conditione.
Tercīū de cōfitentis indispositione.

I ¶ Circa ꝑmū de verecūdatiōe cōfessiōis q̄rit̄. Utrū hō debeat verecūde peccata sua cōfiteri ꝛ quali erubescentia. Ad qd̄ rn̄det̄ ꝑm doc. ꝙ hō debet cōfiteri verecūde. Rō. quia deū offendimus īverecūde: nec erubuim⁹ eius maiestatꝫ vultū ꝛ oculos cernētis cūcta nostra opa. ideo cōfūdi dbem⁹ ꝛ verecūde cōfiteri vt ꝑ verecūdiā deo satisfaciam⁹. O hō aduerte tuā demētiā in peccādo. Nōne erubesceres luxuriā facere coꝛaꝫ aliq̄b⁹ hoīb⁹. ꝛ pl⁹ corā iudice et ciuib⁹. ꝛ adhuc amplius coꝛaꝫ rege ꝛ militib⁹ ac ꝑncipib⁹. Sic a foꝛtioꝛi debes erubescere coꝛaꝫ deo ꝛ angelis cernentib⁹. Sed q2 nō erubuisti offendere ideo debes erubescendo satisfacere. Un̄ Aug. de pe. di. j. c. Quē penitet. ait. Qui ꝑ vos peccastis per vos erubescatis. Erubescētia em̄ ip̄a ptē habet remissiōis. Multū em̄ satisfactōis obtulit qui erubescētie dominās nil cōfessoꝛi negauit. Justicia em̄ dānat pctā. sed dign⁹ est misicoꝛdia q̄ spūali laboꝛe petit gr̄am. laboꝛat em̄ mens patiendo erubescētiā. ꝛ quoniā verecundia est magna pena: q̄ erubescit ꝓ xp̄o fit dignus misicoꝛdia. Un̄ ptꝫ ꝙ quāto plurib⁹ cōfitebit̄ turpitudinē criminis: tanto facili⁹ cōsequitur gr̄am remissiōis. Hec ibi Augustin⁹. Sʒ Nota ꝙ ista erubescētia vel verecūdia debet esse de pctis: nō de cōfessiōe. q2 natura dictat ꝙ sicut hō nō erubuit peccare: similiter et a foꝛtioꝛi nō erubescat pctā cōfiteri deo ꝛ ei⁹ vicario. Sʒ heu heu m̄lti decepti a dyabolo ecōtrario faciūt scʒ ꝙ nō erubescunt peccare corā deo ꝛ angelis: ꝛ tamē erubescunt cōfiteri. et hm̄ōi q̄ꝫ stulte et dānabiliter agant tribus rationib⁹ patet. M ¶ Primo q2 stultus est qui in lutū cadere ꝛ oīa vestimenta fedata non erubescit: sed erubescit surgere de luto ꝛ emūdare. Sic dyabolus talē stulticiam persuadet homini vt caderet ꝛ de casu nō resurgat ꝑ cōfessiōeꝫ sicut fecit ꝑmis pentib⁹ ꝓut dicit Aug. lib. l. omel. ¶ Scd̄o q2 stultus est q̄ nō verecūdat̄ de re cōfusibili viciosa ꝛ dānabili q̄le est pctī. sed verecundari vult de virtute honorabili ꝛ gloꝛiosa qualis est confessio. Exempli gr̄a. Si quis nō erubescit de hoc ꝙ vnus latriūcus cui posset resistere euꝫ stercoꝛisat et occidit: sed erubescit de hoc ꝙ illum vincit flagellat ꝛ expellit triūphans tanq̄ꝫ miles de hoste. ꝓ q̄ triūpho coꝛonat̄ a rege. Un̄ Aug. li. de pn̄ia dr̄. Facilius a diabolo nō vicimur ꝛ fedamur nisi cū supbiendo illū imitamur. nec vehementius eū ꝓsternimus. nec acrioꝛes ei doloꝛes infligim⁹ q̄ꝫ cū pctōꝝ plagas ꝯfitemur. Hec ille. ¶ Unde legit̄ ꝙ cuidā diabolus multimode vulnerat⁹ apparuit. Qui interrogauit q̄s sibi hec fecerit. Et rn̄dit. Tu inq̄t: q2 q̄tiēs ꝯfessus es: totiens cultrū mihi infixisti ꝛc̄. ¶ Tertio q2 stultus ē q̄ nō erubescit se stercoꝛe ꝓꝓrio fedasse: sed erubescit abluere. Un̄ Bern. exclamat di. O insania pessima pudet ablui ꝛ nō pudet inq̄nari. abstergit̄ caliga ꝛ nō ablui̇t̄ aīa. O qd̄ stultius q̄ꝫ cuꝫ diabolo velle iacere in pctīs: ꝛ in sceno cū poꝛcꝫ pot⁹ q̄ꝫ velle iuxta regē sedere in mūdicia vestiū ad mensam delitijs plenā aureis fulgentib⁹.

II ¶ Circa secūdū de ꝯditiōe solitaria. q2 deus sic voluit ꝛ eccl̄ia sic instituit ꝙ solus ꝯfitēs soli ꝯfessoꝛi in secreto ꝯfiteat̄: vt patꝫ de pe. ꝛ re. c. oīs vtriusqꝫ. Sed circa h̄ querunt̄ tria.

¶ Primo de causa huius ꝛ rōne.
Scd̄o de eius necessitatiōe.
Tertio de eius plurificatione.

¶ Primo q̄rit̄ q̄re benedictus de⁹ voluit ꝯfessione sic fieri scʒ a solo ꝯfitēte soli sacerdoti. Ad id rn̄det Aug. ꝺ pe. di. j. c. quē pēitet. di. sic. Ex mia em̄ h̄ ꝑcepit dn̄s vt neminē peniteret in occulto ſʒ erubescentiā vinceret cū ꝑ seip̄m sacerdoti dr̄. Hec ibi. Scd̄o q̄rit̄. vtrū ꝯfessio sit faciēda necessario soli sacerdoti ꝛ a solo. Rn̄det̄ ꝑm frēm Ange. in sum. ꝙ sic de necessitate ꝑcepti eccl̄ie. dicto. c. omis. de pe. ꝛ re. O ¶ Ex h̄ documenta duo accipiūt̄. Quoꝝ scʒ vnū ē ꝙ sacerdos q̄ pl'es q̄nqꝫ pueros ad ꝯfitēdū obligatos ꝛ a foꝛtioꝛi adultos insimul facit ꝯfiteri: vtrosqꝫ simul' audieñ. vnū scʒ dextera. alium aure sinistra. nisi cogeret articulus moꝛtꝫ nō euadit moꝛtale. q2 sic facit ꝯ̄ ꝑceptū eccl̄ie. ¶ Scd̄m documentū ꝙ

scꝫ vt Rich. dr. in articulo necessitatis qñ mors
iminet de ꝓpinquo: ita ꝙ vnus post aliũ nõ põt ex
pectari ad ꝯfitendũ: tunc licꝫ pl'es sil' audire in
ꝯfessiõe. nec ꝑ h̄ euacuat' ṽtus sacramẽti. ¶ Ter
tio q̄rit'. vtrũ ꝯfessio facta pl'ib' sil' sacerdotib'
sit ꝯfessio sacr̄alis. Ad h̄ Sco. dr ꝙ nõ. qꝛ vn⁹
xp̄s ē quē sacerdos rep̄ñtat. Verũtñ ſm Rich.
si q̄s vellet ꝯfiteri duob' sil' sacerdotib' ꝓpt' h̄ vt
certius ꝯsiliũ h̄ret. vl' ꝓpt' feruorē. ⁊ vt sit magis
trãquilla eius ꝯsciã. illi p̄ñt sine pctõ audire et
absoluere. al's aũt peccarẽt. qꝛ facerent ꝯtra p̄ce
ptum ecclesie.

¶ Circa tertiũ de indisposito ꝯfitente querit'
vtrũ ꝯfessio sit acceptanda ⁊ aliq̄d valeat qñ cõ
fitens est indispositus ad g̃re susceptiõꝫ. h̄ ē: qñ
manet in volũtate adhuc peccandi. vel nõ vult
satisfacere qd̄ tenet'. vel qñ ex mala intentiõe ꝯfi
tet' ⁊ hmõi. Ad qd̄ r̄ñdet' ſm frẽm Ange. in sũ. ⁊
doc. ꝑ tria documẽta recolligeñ. ¶ Primũ q̄dē
documẽtũ qd̄ notãt doc. in. c. ꝙ q̄dã. de pe. ⁊ re.
vicꝫ ꝙ licꝫ penitẽtia ⁊ ꝯfessio taliũ sit acceptãda
⁊ salubrib' monitis eis pñia indicenda. tñ ab-
solutio nõ est talib' impẽdẽda. Rõ. qꝛ tales nõ
sunt capaces absolutiõis ⁊ remissiõis peccati.
¶ Scd̄m ꝙ valet talis ꝯfessio ad m'lta. sicut va
lent alia bona opa in pctõ mortali facta: sed nõ
valet. s. directe ad vitã eternã ⁊ ad celestẽ gl'iam
merendã. sed ad illã indirecte valet inq̄ñtũ dis-
ponit ad ꝯuersionẽ. ¶ Exemplũ legit' li. de dono
timoris ꝙ miles q̄daꝫ taliter ꝯfessus est. cui in
pñia iniunctũ est ꝙ q̄ñcũqꝫ anulũ in manu vi
deret de morte ⁊ penis inferni mẽor esset. qd̄ cũ
pl'ies fecisset emollitus est ad vere penitenduꝫ.
¶ Tertiũ documẽtũ ꝙ scꝫ tutius tenẽdũ ē ꝙ
talis in casu hmõi tenet' ꝯfessionẽ iterare. qꝛ sic
tenet cõior opinio theologoꝝ: vt dr scũs Bo-
nauẽ. ptꝫ in Ange. Et h̄ verꝝ est ꝙ oĩno tenet' ite
rare qñ mutat ꝯfessorẽ. Secus si ad eundẽ cõ-
fessorẽ redeat ⁊ iste adhuc in mẽoria habeat pec
cata q̄ ꝯfessus fuit sibi. vl' saltẽ sciat quã pñiam
imposuerat ꝓ eis ſm Pe. de pal'. Nã sic suffice-
ret impliciter ꝯfitendo dicere. De illis etiã pctis
que al's vobis ꝯfessus fui dico meã culpaꝫ. Et
sufficit ꝙ ꝯfessor idẽ recordet' in genere de pctis
cõfessis ⁊ de qualitate vite ei⁹. licꝫ nõ recordet' d̄
pctis in nũero vel specie. Alioquin tenet' iterare.
Hec ĩ angelica. ¶ Exemplũ finale narrat Arnol
dus ꝙ q̄dam vir multũ honorabat btãꝫ Ma-
riã. attamẽ q̄ddã suuꝫ graue pctm̃ p̄ pudore nõ
cõfitebat'. alijs cõfessis tandẽ in secreto deo cõfi
tebat' di. De⁹ ꝓpici⁹ esto mihi pctõri. Quadã vice
sic cõfitẽti apparuit sibi dyabol⁹ in forma sacer-
dotis di. Ecce misit me de⁹ ad te vt cõfitearis hoc
vnũ. Et statim cõfessus est illi. Ait dyabol⁹. In
iũgo tibi vt h̄ pctm̃ nũq̄ꝫ ampli⁹ alicui ꝯfitearis
scito tibi esse remissum. Cũqꝫ iste hõ venisset ad
extremã horã vidit ꝙ angeli cũ demonib' cõtẽ-
debãt de aĩa. Demones dixerũt. In mortali nõ
ꝯfesso decessit ḡ nostra est. ⁊ rapuerũt eaꝫ duceñ
ad ĩfernũ. Sꝫ subito beata ṽgo Maria occur
rit di. Dolose hũc decepistis ne cõfiteret'. iõ p̄cipio
ꝑ tremendũ iudiciũ vt aĩam ad corp⁹ suũ redu
catis. ⁊ sic ille reuixit et cõfessus est sacerdoti de
oĩbus ⁊ de hoc retento. ⁊ sic pñiam egit. Roge-
mus ḡ christum. ⁊c̄.

¶ Dñica de passiõe in mane Sermo. xxxvij. de
cõfessione retardãda vel accelerãda in casibus.

Amẽ amẽ dico a vobis: si q̄s ſmonẽ meũ seruaue
rit mortẽ nõ videbit in et'nũ. Ver
ba sunt saluatoris nr̄i. Joh. viij. ⁊ in euãgelio
hodierno. in q̄b' ip̄e de⁹ noster mirabilem erga
nos amorẽ insinuat tripliciter. Primo cũ dicit
Amẽ amẽ dico vobis. Lyra. i. fideliter. ⁊ dupli-
cat' ad maiorẽ certitudinẽ. Hec Lyra. Nã ĩ hoc
maxima charitas oñdit' ꝙ de⁹ ip̄e tante maiesta
tis ĩfinite q̄ nulli tenet' et tñ ex charitate dignat'
iuramento se nobis obligare. O q̄ñta charitas
tantũ regeꝫ tã miseris pctõrib' q̄b' ĩ nullo eget
iurãdo se ꝓmittere. Scd̄o charitatẽ oñdit cum
subdit. Si quis ſmonẽ meũ seruauerit mortẽ
nõ videbit qꝛ ꝓmittit vitã q̄ est sũme amabilis
Nã ſm phm. ij. de aĩa oĩa esse ⁊ viuere appetũt.
O ḡ pctõres q̄ horretis mortẽ seruate ſmones
xp̄i ⁊ viuetis. Tercio charitatẽ insinuat: cuꝫ ad
dit. in eternuꝫ. qꝛ eterna vita est sũme amabilis
sup̱ oĩa: ad quã creati sumus. O ḡ dulcissimũ.
o charitate plenũ verbũ Jesu p̄dictũ. o pctõres
auscultate di. Amẽ amẽ dico ⁊c̄. ptꝫ ĩ euãgelio.
¶ Exq̄ aũt inter xp̄i sermones q̄s debem⁹ serua
re vt eternã mortẽ euadam⁹ est p̄cipua ꝯfessio ⁊
pñia. ideo d̄ ip̄a p̄ter ea q̄ p̄dicta sunt tria myste-
ria notem⁹ in hoc sermone declaranda.

¶ Primũ de temporali retardatiõe.
Secundum de casuali acceleratione.
Terciũ de salutari eius liberatiõe.

¶ Circa p̄muꝫ de retardatiõe tp̄ali querit'.
Vtrũ hõ pctõr cõmisso mortali pctõ possit lici-
te retardare vel differre ꝯfessionẽ vsqꝫ ad tp̄s q̄
obligat' ꝯfiteri sel' in anno. Ad qd̄ nota ꝙ hec q̄
stio mag̃ ⁊ diffic' ventilat' inter doc. Nã Sco.
in. iiij. di. xvij. ar. iij. dr. ꝙ dubiũ est alijs dicenti
bus ꝙ sic. alijs ꝙ nõ. Et Primo Archid. ⁊ In
no. de pe. ⁊ re. c. oĩs vtriusqꝫ sexus. dixerũt ꝯfes-
sionẽ differri nõ debere habita oportũitate ꝯfi
tendi post lapsum in mortale. Alioquin diffe-
rẽdo nouũ pctm̃ incurreret hõ. qꝛ licꝫ eccl'ia sta
tuerit dicto. c. oĩs vtriusqꝫ. sel' in anno ꝯfitendũ
tñ illa ꝯstitutio nõ intendit artare ad tp̄us. Jõ
ibidẽ dr saltẽ sel' inq̄t ⁊ ad minus. Sꝫ hec ꝯsti-
tutio punit negligentiã hoĩm q̄ nollent ꝯfiteri
semel in anno. Sed hec opinio cõiter nõ tenet'.
¶ Scd̄o q̄ꝫ tutior est opinio Bonauẽ. in. iiij. di.
xvij. scꝫ ꝙ religiosi habita oportũitate idonei

ꝯfessoris nō pñt differre: sꝫ tenent̃ sine mora cō fiteri. q꜄ eoꝝ vita tota est ⁊ esse dꝫ pn̄ie tp̄s. De clericis aūt secularibꝫ nō audet affirmare. sꝫ de puris laycis secl'aribꝫ dr̄ ꝙ si differūt ꝓpt̄ maiorē oportunitatē tp̄is ⁊ ꝯfessoris vsqꝫ ad q̄dragesimā: excusant̃. Si vero talē opportunitatem h̄ent ita ꝙ maiorē nō sperāt h̄re illo anno. tūc nō pñt differre vsqꝫ annū. ¶ Tertio ꝓinde Notandum s̃m theol'. doc. colligendo. Nꝫ votū siue ꝓpositū ꝯfitendi oīs tā layci q̄ꝫ clerici ⁊ religiosi tenent̃ post pct̄m h̄re statim cū tenent̃ ꝯtritionē formare. hoc est: qñ excitant̃ a gr̄a dei s̃m Alex. vt patuit s̃mone .xix. F. Sed ꝯfessionem actu faciendā post lapsuꝫ pct̄i scꝫ mortal' differre vel retardare pōt esse licituꝫ ⁊ illicitū. Sicut dilatio baptismi actu suscipiēdi pōt fieri bñ vl' male ex causa ex qua fit. Sic ⁊ ꝯfessiōis dilatio potest fieri tripliciter.

¶ Primo ex causa meritoria.
Scd̄o ex causa viciosa.
Tertio ex causa nimis ꝑiculosa.

S ¶ Primo inquā ex meritoria causa. s. qñ q̇s rōnabil'r cōfessionē differt ex causa bona q̄ s̃m wilhel'. ꝑisień. pōt fieri licite. Primo rōe ꝯfessoris. h̄ est: si q̇s ꝓpterea differt vt meliorē vel prudentiorē ꝯfessorē h̄re possit q̄ sibi melius ꝯsulere valeat. Scd̄o rōne maioris recordatiōis de suis pctīs. Tertio rōne maioris deuotiōis ⁊ ꝓcurande ꝯtritōis amplioris ꝓ sacro tp̄e ⁊c̄. In casibꝫ hm̄ōi differre cōfessionē nō ē pct̄m sꝫ meritoriū. ¶ Scd̄o pōt differri ex causa viciosa. s. ex negligentia. Si q̇s eñ in casibꝫ in q̇bꝫ necesse est cōfiteri statim (de q̇bꝫ infra dicemus) negligit vel obmittit ꝯfiteri mortal'r peccat talis. ¶ Tertio ꝯfessio pōt differri ex causa nimis ꝑiculosa scꝫ qñ q̇s differt ex ꝯtemptu: qđ est grauissimū. Sed dī. Qualit̃ reputat̃ q̇s ex ꝯtēptu differre ꝯfessionē. Rñdet̃ ꝙ h̄ iudicat̃ Primo rōne culpe: cū idcirco differt vt interim liberius pctā iteret. sicut exēplū de tenentibꝫ meretrices. vel aliena bona ⁊ sic de aliꝭs. q̄ differunt ꝯfiteri ne ꝯuincant̃ ⁊ cogant̃ relinq̄re ⁊c̄. Scd̄o rōne obstinate malicie: qñ dei gr̄a hoīem efficaciter moueret ad ꝯfessionē ⁊ tñ obstinata mente ꝯ̄dicit. ita ꝙ si etiā putaret eē̄ mortale: adhuc differre vellet. Ex oībꝫ istis p̄dictis patꝫ s̃m Rich. in iiij. di. xvij. ꝯcorditer q̄ꝫ Alexā. Scotū Thomā cū q̇bꝫ cōiter ꝯcurrūt theologi. vicꝫ ꝙ confiteri pl'ies q̄ꝫ semel in anno nō est p̄cepti sꝫ ꝯsiliꝭ. sic ⁊ eucharistiā sumere xp̄iano ꝑpl'o pl'ies q̄ꝫ sel'. s. in pascha nō est p̄cepti sed ꝯsiliꝭ. Nā eodē decreto vtrūqꝫ p̄cipit̃. Quare sequit̃ ꝙ si q̇s differt vel retardat ꝯfessionē nō peccat mortal'r. etiā si differat habita opportunitate ꝯfessionis. Exceptis tñ casibꝫ q̄ articulo scd̄o subseq̄nt̃. q꜄ in ill' tenet̃ nō retardare ꝯfessionē sꝫ statim facere. Et etiā excepto ꝙ dilationē nō faciat ex causa mala scꝫ ꝯtēnendo. sed ex causa bōa vt p̄dictū ē. Sic tñ ꝙ h̄eat ꝓpositū ꝯfitendi tp̄e statuto ab eccl'ia. Et sic soluunt̃ oēs obiectōes h̄ fiēde q̄s p̄tereo. q꜄ nō ē necesse ꝑpl'o p̄dicare illas. O ḡ xp̄iane disce hec vt pluries ꝯfitearis q̄ꝫ semel. ne differas nisi causa legitima.

¶ ¶ Circa scd̄ꝫ de casuali acceleratōe querit̃. Qualibꝫ in casibꝫ tenet̃ q̇s necario accelerare cōfessioneꝫ actu ita ꝙ nō possit differre ꝓtunc sine mortali pctō. Ad qđ nota ꝙ plures sūt hm̄ōi casus q̄ scꝫ p̄sertiꝫ ex Rich. sup. iiij. di. xvij. ar. iij. q. vj. ⁊ aliꝭs recolligimꝰ. i q̇bꝫ tenet̃ hō statiꝫ ꝯfiteri habita opportūitate s̃m doc. cōcorditer.

¶ Primꝰ casus rōne sacramēti suscipiendi.
Scd̄s rōne ministrandi sacr̄m alteri.
Terciꝰ rōne actꝰ solennis ecclesiastici.
Quartus rōne dubiꝭ.
Quintus rōne instituti.
Sextus rōne stimuli.
Septimus rōne periculi.
Ultimus rōne articuli.

Quō aūt isti casus obligēt ad accelerādū d̄ necitate ⁊ qñqꝫ de ꝯgruitate ⁊c̄. declarabimꝰ ꝓseq̄ndo de singl'is iuxta doctoꝝ dicta.

¶ Primus casus rōne sacr̄i suscipiēdi. vicꝫ qñ q̇s vult cōicare vl' missā celebrare tūc eñ habita opportūitate tenet̃ oīno nō solū ꝯteri sꝫ etiā ꝯfiteri. nisi excuset̃ ꝓpter scandalū vl' ꝑsone vl' ꝑpl'i. puta q꜄ iā idutꝰ recolit d̄ aliq̄ pctō mortali ⁊ sine scādalo nō p̄t dimitti vl' ꝯfessio bñ fieri. tunc sufficeret ꝯtritio cū ꝓposito ꝯfitēdi. patꝫ i Angelica. Silr̄ laicꝰ cū in cōicando recolit iuxta altare existēs. q꜄ tūc ñ pōt sine scādalo dimitti ⁊c̄. Al's tenet̃ s̃m Scotū ⁊ cōit̃ doc. Itē anthoñ. florꝫ. p. ij. ti. ix. c. xiij. §. iiij. dicit. ꝙ petrꝰ d̄ pal'. extendit se etiā ad oīe sacr̄m suscipiēdū vt sit necaria p̄us ꝯfessio d̄ mortali nōdū cōfesso. excepto baptimi sacro. Hec i. iiij. ptꝫ i Anthonina s̄. Unꝫ qñ q̇s habet suscipe sacrū ordinē tenet̃ cōfiteri habita opportunitate. vt vult Pe. de. Tharāt. i. iiij. di. xvij. Et Tho. i p̄mo q̄dlibeto. q. vj. ⁊ Joh. Nea. Jō ⁊ de aliꝭs sacr̄is suscipiēdis ꝯsil'r videt̃. s. de ꝯfirmatōe ⁊ m̄rimonio ⁊ extrema vnctōe. cū nō videat̃ rō diuersitatꝭ. q꜄ de sil'ibꝫ idē est iudiciū. Uñ s̃m Bona. i Angelica d̄r. ꝙ extrema vnctio tñ d̄bet dari ifirmis q̄ i mortali nō sūt. ꝓpter dicta tutiꝰ videt̃ vt hō si habita opportūitate ⁊ cōmode pōt faciat ꝯfessiōeꝫ añ sacr̄i susceptōeꝫ. ⁊ h̄ p̄sertiꝫ qñ ē pct̄m eiꝰ manifestū. Quia glo. i p̄ncipio d̄ pe. di. v. dic̄. ꝙ qñ pct̄m mortale ē manifestū statiꝫ hō tenet̃ ꝯfiteri. Et s̃m frēꝫ Angelū limitat̃ i casu rōne sacr̄i suscipiēdi vl' mīstrādi vl' actꝰ solēnis i eccl'ia ⁊c̄. Si aūt ꝓtūc nō p̄t cōmode ꝯfiteri. vl' q꜄ q̇s de ꝓpinq̄ expectat aliū cui deuotiꝰ atqꝫ securiꝰ ꝯfiteri se credat: sic lꝫ s̃m Ric. possit ꝯfessiōeꝫ differre. tñ cū v̄a ꝯtritōe ⁊ ꝓposito ꝯfitēdi tenet̃ sacr̄m suscipe. Scd̄s casus rōne mīstrādi scꝫ sacr̄m q̄dcūqꝫ alteri. Nā ꝓ gñali regula. j. q. j. c. Pia sacra. ponit Augu. di. sic Pia

sacra obsūt idignē tractātibꝫ. ꝓsūt tñ ꝑ eos digne sumētibꝫ. ḡ tenet̄ in h̄ casu sic̄ ⁊ in p̄mo casu iā dictū ē. ⁊ pꝫ in Ange. V ¶ Terti⁹ casus rōne actus solēnis eccl'iastici. Nā Landul. sup. iiij di. xvij. q. ij. ⁊ ponit̄ in Ange. dt ꝙ qñ q̇s dꝫ administrare sacra vl' aliquē actū solēnē in eccl'ia exercere. puta legere euāgeliū ⁊ hmōi. ꝙ tūc tenet̄ ꝯfiteri. Et h̄ p̄sertim si pctm̄ cōmissū ē māifestū vt in p̄mo casu patuit. Idē tenet san. Bernardinus in suo q̄dragesimali d̄ ep̄l'a solēnit̄ i eccl'ia canēda. Idē etiā videt̄ d̄ p̄dicatōe faciēda. vt pꝫ ꝑ glo. sup. c. oīa sacra. j. q. j. Vñ Antho. flo. i cōfessionali dt. ꝙ q̄tiens q̇s in mortali exñs p̄dicat scient̄: totiēs mortal'r peccat ¶ Idē etiā de ill' q̇ scient̄ in mortali exñtes ꝯfessiōes audiut ⁊ absoluūt. Deniqꝫ iste casus pōt extendi etiā ad illos q̇ solēnit̄ in eccl'ia hñt aliquē tenere ad baptismū vl' ꝯfirmatiōꝫ vt cōpatres: q₂ ē actus solēnis in eccl'ia. idcirco idē iudiciū qd̄ de p̄cedentibꝫ vt vicꝫ cū ꝯscia pcti mortalis sine ꝯtritiōe p̄uia tales actus nō exerceāt. ⁊ debēt ꝯfiteri saltē de ꝯgruo ¶ Ad ꝓbandū p̄missa ē talis rō quā ponit Tho. in. iiij. di. xxiiij. q. Utꝝ quis in pctō mortali exns possit sine pctō vti ordine suo ⁊c̄. Nā lex (inq̇t) p̄cipit vt hō ea q̄ iusta sūt: iuste exequat̄ Deut. xvj. Et addit. ꝙ ius nature est indispēsabile. Hoc ē aūt de iurenaturali vt hō sctā sctē ꝑtractet. Quicūqꝫ aūt in pctō mortali aliqd̄ sacrū officiū ꝑtractat: nō ē dubiū q̇n indigne ⁊ nō sctē illud faciat. Cōcludit ḡ ꝙ q̇cūqꝫ in pctō mortali exñs scient̄ exhibꝫ se in aliq̇ actu vt minister eccl'ie: totiēs mortal'r peccat q̄tiens hmōi actū facit. Proinde ⁊ Amb. dt. Meli⁹ ē diuīa sacralia oīo dimittere q̄ꝫ indigne tractare. Exēplū legit̄ in spec. dis. ix. exē. cx. ꝙ magn⁹ Karol⁹ q̄dā die festiuitatꝭ dū missaꝫ audiret: diacon⁹ q̇ nocte illa peccauerat cū ml'iere nec penitēs euāgeliū canebat. Et ecce dei iudicio aranea de supcaput ei⁹ filādo descēdēs in aspectu ipatorꝭ caput illi⁹ pupugit ac sine mora illū misere extīxit O dei iudiciū. ¶ Quart⁹ casus rōne dubij. h̄ ē qñ q̇s ꝓbabil'r videt vl' dubitat ꝙ ampli⁹ illo anno copiā idonei ꝯfessoris hr̄e nō poterit q̇. s. ip̄m possit absoluere saltē ꝓ tp̄e ab eccl'ia statuto. Exēpli grā. Si q̇s tale pctm̄ hꝫ ꝙ ad papaꝫ vel legatū absolutio ꝑtinet. ⁊ nūc hꝫ copiā ꝯfessoris a q̊ pōt absolui: tenet̄ ꝯfiteri: si dubitat ꝙ postea nō habebit. Sed heu X ¶ Aliq̇ cauillantes dicūt. Quid mihi de obseruādis casibꝫ hmōi. sufficiat mihi eccl'ie p̄ceptū simpl'r tenēdū ꝙ tm̄ sel' in āno ꝯfitear. ¶ Sed ꝓ exēplo ad sublevationeꝫ mentiū ponat̄ ꝙ Petrus accepit a iudice vineā excolendā ꝓ salario ꝯpetenti. Qui mercede accepta cū vineā colere cepisset inuenit ml'tas labruscas. i. siluestres vineas: spinas ⁊ vepres: q̄ꝝ tedio affectus vult vineā deserere ⁊ salariū retinere. Querit̄ ḡ an possit h̄. Ipe petr⁹ arguit sic. ꝙ de labruscis ⁊ spinis nihil fuit cogitatū vel actū in paciscēdo, sꝫ de vinea tm̄ fructifera. ḡ ab h̄ pacto nō ē recedēdū. ff. de legatꝭ ⁊ fideicōmis. l. nō aliter. Sed iudex ꝯ h̄ dt. Absqꝫ hmōi vinee cultura nullā hēbit vtilitatē nec fructuū redditiōꝫ. ḡ h̄ fuit subintellectū. arg. ff. ad legē aq̇liā. l. illud. ḡ opus ē cōplēdū oīno vt pactū teneat: nociua auferēdo. Al's salariū ꝑdat. q₂ pactū nō tenuit. Et h̄ est verū ac snīa sic fert̄. Spūal'r sic hō in vita p̄nti accepit a deo aīam tāq̄ꝫ vineā excolendā ꝟtutibꝫ ⁊ pnīe opibꝫ eradicando oēs spinas viciōꝝ ⁊ eijciēdo ꝑ ꝯtritionē ⁊ ꝯfessionē. qd̄ si fidel'r nō fecerit: ꝑdet mercedē et'ne btitudinis. O ḡ pctōr disce fidel'r ꝯfiteri. ¶ Quint⁹ casus rōne instituti h̄ ē: qñ instōne spēali q̇s ē obligatus ad pl'ies ꝯfitēdū. ⁊ statutū obligat sub p̄cepto. sic̄ sūt religiosi hñtes statutū bis in hebdomada ꝯfiteri vel sel'. tūc tenet̄ ꝯfiteri die statuta hita oportūitate ¶ Sext⁹ rōne stimuli. s. ꝯscie dictātis ꝙ statim teneat̄ ꝯfiteri. q₂ Aug. xxviij. q. j. c. oēs. §. ex his. dt. Omē qd̄ fit ꝯ̄ ꝯsciaꝫ edificat ad gehēnā. Y ¶ Septim⁹ rōne ꝑiculi. h̄ est qñ q̇s dꝫ exponere seip̄m ꝑiculo mortꝭ. vtputa intrat bellū vl' iter latronū ꝑiculis plenū. vl' pestilētie terrā ⁊ alias ꝑiculosas infirmitates incurrit. Nā gñal' regl'a ē ſm Pe. de pal'. ꝙ sp̄ tūc est ꝑiculū mortꝭ cū q̇s est in tali casu in q̊ freq̄nt̄ hoīes moriunt̄. Hec in angel'. Ex q̊ pꝫ ꝙ ml'ieres in ꝑtu ꝯstitute sunt in ꝑiculo mortꝭ. iō añ tenent̄ ꝯfiteri de ꝓpinq̊ ¶ Octauus casus ē rōne articuli. s. mortꝭ. q₂ tūc q̇libet tenet̄ se p̄pare ꝑ ꝯfessionē ⁊ pniam veraꝫ ad dei miaꝫ ꝯseq̄ndā in iudicio tūc iminēti. Vñ sctūs Aug. in sua legēda dixisse legit̄ in hora mortis. ꝙ nullus hoīm q̄ntūcūqꝫ excellētis meriti sine ꝯfessione ⁊ eucharistia debeat mori. O ḡ charissimi nolite ꝑdere aīas vr̄as: sꝫ ꝯfitemi ꝓut tenemi in casibꝫ p̄dictis saltē ꝓpt̄ vtilitatē ꝯfessiōis. Z ¶ Circa tertiū de salubri liberatiōe. s. a morte ꝑ ꝯfessionē. Ex q̊ xp̄s dñs in hodierno euāge. iuxta thema p̄acceptū iurādo ꝓmittit di. Amē amen dico vob: si q̇s ſmonē meū ſuauerit mortē nō videbit in eternū. Et int̄ oēs xp̄i ſmones obseruādos p̄cipue ſmo de faciēda ꝯfessiōe hꝫ hoīem liberare salubrit̄ a morte. ſm ꝙ testatur Amb. in ſmone q̄dragesime. ⁊ de pe. di. j. c. ecce nūc. di. Cōfessio aīam a morte liberat. Iō breuitatis amore finē ponēdo huic ſmoni: sufficiat notare qm̄ cōfessio liberat a morte triplici. vicꝫ q₂ ¶ Primo a morte aīe q̄ fit ꝑ pctm̄ a q̊ liberat excludēdo. Scdo a morte nature a q̄ sepe miraculose liberat. Tertio q̊ꝫ a morte gehēne p̄cauēdo. Hec oñdit de⁹ ꝑ tale ¶ Exēplū miraculosuꝫ qd̄ narrat Cesari⁹ in dyal'. di. ꝙ in ciuitate Darbaceñ. cleric⁹ q̇dā depaupatus hñs sororē dixit cuidā aurifabro. Apporta ad domū meā vasa aurea ⁊ argentea: est em̄ q̇dā mercator apd̄ me q̇ vult talia emere. Aurifaber lucrū desiderans accepit pl'ima vasa hmōi ⁊ venit. Quē vidēs clericus eē solū in domo: occidit ꝓpt̄ hñdū thesaurū illū, ⁊ cū sorore adiuuāte in cloacā ꝓiecit. Cū

q̃z aurifaber nõ rediret domũ alťa die familia reqrere cepit illũ. Tandẽ suspitiõe mota cleric⁹ ille atq̃z soror captiuanť. sed crimẽ negãt. Post ea cõuicti p aliq̃ indicia res ĩnotuit ⁊ morti adiudicanť ambo. Tũc soror dixit fratri. Cõfiteamur pctã nr̃a vt si morimur in corpe: nõ moriamur eterna morte gehẽne. s. iuxta xp̃i pmissum s̃ dictũ. Sed clericus induratus noluit ↄfiteri puella aũt ↄfessa est cũ maria ↄtritiõe ⁊ lachrymis mlťs sacerdoti. Deinde colligati siť ad ↄcremandũ: igne magno accẽso cleric⁹ mox ↄsumiť Puella vo v̄tute ↄfessiõis vincul' cõbustis nõ aliter sensit ignis ardorẽ q̃z ventũ roris flantẽ. Quo viso miraculo. oẽs q̃ ibi astabant deũ laudauerũt. ⁊ mlťi ↄfessionẽ freq̃ntare ceperũt. O ğ xp̃iane pensa valorẽ ↄfessiõis de q̃ subseq̃nti sermone pl'a alia dicemus. Rogemus ğ xp̃m ⁊c̃.

¶ Dñica de passiõe post prandiũ Ser. xxxviij. de ↄfessiõis fructib⁹ ⁊ reiteratiõe necessaria.

PReoccupemus faciẽ dñi in ↄfessiõe. ps̃. xciiij. Sctũs Ps̃. in spũsctõ instruit nos v̄bis in pmissis vt pocupemus faciẽ dñi dei nr̃i in confessione. Sed qm̃ iuxta scpturas Primo q̃daz est ↄfessio diue laudis. ⁊ hãc debem⁹ nos pocupare s̃m Lyrã sic intelligẽdo q̃ tẽptatiõz diaboli a nr̃i ↄfessiõe ipedire conãtis debeam⁹ anticipare. qđ facim⁹ q̃n a pctis ad deũ diligẽdũ ⁊ laudãdũ ↄuertimur. Nã Ecci. xv. Nõ est speciosa laus in ore pctõris. Scđo q̃dã ẽ ↄfessio pctõrũ ⁊ accusatiõis. ⁊ in hac debem⁹ deũ iudicẽ poccupare in pñti faciẽdo. Nã in exẽplo videm⁹ q̃ q̃n q̃s extimat a iudice sñiaz mortꝭ ↄ se ferendã iusto iudicio. tũc festinat pocupare faciẽ iudicꝭ añq̃z sñia lata sit ⁊ plata. vt negocia sua cõponat antea q̃z sñiam dãnatiõis excipiat. Sic spũal'r debem⁹ charissimi ⁊ nos anteq̃z in hora mortꝭ iudex xp̃s ferat dãnatiõis sñiam vt cõponamus cũ xp̃o pocupãdo ⁊ pueniẽdo tp̃s iudicij ⁊ sñie in ↄfessiõe pctõꝝ: ne sñia eterne dãnatiõis feriamur. Proinde Ecci. xvij. Añ mortẽ ↄfitere: a mortuo q̃si nihil perit ↄfessio. qđ ptponi p alio themate. Et s̃m Lyrã exponiť: q: cõfessio pctõꝝ añ mortẽ valet ad salutẽ multipl'r. s; post mortẽ inutil' est sibi. O ğ charissimi. o viri. o mlieres. o senes. o iuuenes. o diuites. o pauperes. o pncipes. o oẽs cõiter hoies: hortor vos ⁊ me iuxta pmissum thema pocupemus faciẽ dñi in ↄfessiõe. Itaq̃z de ↄfessiõe adhuc tria mysteria p h̄ s̃mõe declarabim⁹ pter ea q̃ tacta sũt in pcedentib⁹.

¶ Primũ de ↄfessiõis saluifica iteratione.
Scđm de reiteratiõis necessaria obligatiõe.
Tertiũ de obmissiõis durissima dãnatione.

A ¶ Circa pmũ de ↄfessiõis reiteratõe q̃riť. vtrũ ↄfessiõz factã respectu eorũdẽ pctõꝝ debeat hõ reiterare. Rñdeť s̃m Rich. in. iiij. di. xvij. ⁊ cõiť doc. q̃ v̄e ⁊ legitime ↄfessus nõ teneť de necessitate ẽ eisdẽ pctis ↄfessionẽ reiterare. Notanť dr̃ v̄e ⁊ legitĩe ↄfessus. q: in certꝭ casib⁹ q̃b⁹ ↄfessio nõ fit rite vel legitime: teneť necessario ↄfessionẽ pctõꝝ iterare vt fiat legitĩa ↄfessio de q̃b⁹ patebit ar. ij. Al's nõ teneť q̃s obedire etiã ↄfessori pcipienti sibi vt iteꝝ eadẽ pctã ↄfiteať de q̃b⁹ rite ↄfessus ẽ s̃m Pe. đ pa. Rõ Rich. ẽ. q: nõ ẽ rõnabile vt p eadẽ cã necesse sit hoiem bis iudicari ĩ eodẽ foro. Si tñ q̃s ex bono ↄsilio velit iterare ↄfessionẽ de eisdẽ pctis laudabile ẽ ⁊ meritoriũ de pe. di. j. mẽsurã. Hec ĩ ange. B ¶ Proinde Alex. de ales in. iiij. nõ tñ p necessitate s; q̃dã cogruitate laudat illos q̃ sepius iteꝝ ↄfitenť pctã ⁊ statim: asserẽs freq̃ntẽ ↄfessiõz valere ad pl'es (vtilitates.

¶ Prima est culpe cognitio.
Scđa erubescentie satisfactio.
Tertia mentis securatio.
Quarta pene diminutio.
Quinta intercessoꝝ multiplicatio.
Sexta gr̃e augmẽtatio.
Septima remissionis ↄsecutio.
Octaua offensionis euitatio.
Nona dei gl'ificatio ⁊ demonũ ↄfusio.

¶ Pria vtilitas dr̃ culpe cognitio: q: sacerdos instruere dꝫ ↄfitẽtẽ ⁊ ei oñdere pctõꝝ grauitatẽ si est mortal' vl' veniale vt sciat se cauere. ⁊ sic sepe ↄfitẽdo dari⁹ cog̃scat pctã sua ⁊ ↄsciaz scit rectificare. ¶ Scđa dr̃ erubescẽtie satisfactio. Aug. de pe. di. j. quẽ penitet. dr̃. Erubescẽtia mag̃ ps ẽ satisfactõis. ¶ Tertia dr̃ mẽtis securatio q̃ fit ex cogitatiõe venie accepte. ¶ Quarta pene diminutio q̃ fit ex vi clauiũ. ¶ Quĩta intcessoꝝ mltiplicatõ q: ↄfessores teneť orare p ill' q̃ sibi ↄfitenť. ⁊ sic plib⁹ ↄfitẽdo pl'ificanť orãtes. ¶ Sexta gr̃e augmẽtatio. q: qlib; ↄfessiõe gr̃a acq̃riť. ¶ Septia remissiõis ↄsecutio. Vñ mgr̃ in. iiij. di. xvij. c. iiij dr̃. Quãto plib⁹ ↄfitebiť q̃s in spe venie turpitudinẽ crimis: tãto facili⁹ ↄseq̃ť gr̃am remissiõis ¶ Octaua dr̃ offensiõis euitatio. q: deus auget graz vt possit cauere pctã. ¶ Nona dei gl'ificatio ⁊ demonũ deiectio. q: totiẽs de⁹ p hũilitatẽ ↄfitẽtꝭ gl'ificať ⁊ diabol⁹ ↄfũdiť ⁊ deijciť. C ¶ Vñ Aug. li. đ pnia dr̃. Nec vehemẽti⁹ diabolũ psternim⁹ q̃z cũ hũilitatẽ seq̃mur. nec acriores ei dolores infligim⁹ q̃z cũ pctõꝝ nr̃oꝝ plagas ↄfitẽdo sanam⁹. hec ille. Exẽplũ narrat Cesa. ĩ dyal'. ⁊ in spec̃. di. vj. exẽ. lxxxiij. q̃ q̃dã mgr̃ Tho. theolog⁹ cũ ĩ castro q̃dã moritur⁹ eẽt: vidit diabolũ stãtẽ in anglo. Cui dixit. Quid h̄ stas cruẽta bestia. Adiuro te p deũ viuũ dic mihi q̃d vob maxie noceat. Ad qđ demõ rñdit. Nihil nob tantũ nocꝫ ⁊ v̄tutes nr̃as sic eneruat q̃ñ freq̃ns ↄfessio. Quo audito doctor ille let⁹ expirauit. O ğ xp̃iane disce ↄfessiõez freq̃ntare. Sꝫ vt p ↄsolatõe aliq̃d iserã. Exẽplũ ad excitãdũ a sõno. Nolite ↄfiteri ficte: vt narrať đ q̃dã q̃ iuit ad macellũ volẽs vicꝫ carnes astute rape. ⁊ p⁹ itrauit ecclĩaz viditq̃z ibi sacẽdotẽ ↄfessiões audiẽtẽ. accessit q̃z ⁊ secreto q̃i ficta ↄfessiõe dixit eiđ. dñe hẽo q̃ndã

Fabula

socii߈ pessimũ q̄ nõ ẽ ꝯfessus a mlt̄ annis. nũc induxi eũ dẽ vt ꝯfiteat̃: audite ĝ eũdẽ ꝛ corrigite dure: q̄ꝛ auarus ẽ. ꝛ de pecũia pot⁹ vob loquit̃ q̄ȝ de alijs. Sacerdos ait. Adduc illum ad me. Tũc ille in macello acceptis carnib⁹ dixit carnifici. Mitte fuũ tuũ mecũ ꝛ illi ꝑsoluã in hospitio. Quẽ adduxit ad sacerdotẽ: cui susurrañ. dr̄ Iste est hõ de q̄ dixi vobis. Sacerdos simplex nesciẽs dolũ: dixit fuo carnifici. Expecta fili q̄usq̄ ꝑficiã iã isti⁹ ꝯfessionẽ. s. quẽ audire cepi ꝛ postea disponemus. h̄ iste de soluẽdo putauit. Ille aũt interim cũ carnib⁹ abscessit. Postea ĝ sacerdos dixit illi fuo. Cõfitere fili pctã tua. At ille. Quid mihi de ꝯfessiõe: ꝑsolue pciũ de carnibus. Sacer. dixit. Miser: audiui de te q̄ꝛ totus es auarus ꝛ sp̄ pecuniã somnias. scito q̄ꝛ nunc confiteri te oportet q̄ nõ es ꝯfessus a mult̄ annis vt dixit mihi socius tu⁹. Sicq̄ȝ altercatiõe mota mag̃ rixa est int̃ eos exorta ꝛc̄. Sed iam ꝯuertamur ad fmonẽ.

D Circa scd̄m de reiterãdi obligatõe. Querit̃ in qb⁹ casib⁹ necesse sit iterare ꝯfessionẽ de eisdẽ pctis factã. Ad qd̄ r̄ndet̃ fm doc. q̄ multi sunt hmõi casus. Ex qb⁹ tñmõ illos q̄ cõmuni⁹ approbant̃ ꝛ tuti⁹ vident̃ teneri hic ꝓsequemur.

- Primo ꝓpter absolutiõis impotentiã.
- Scd̄o ꝓpter ꝯfessoris ignorantiã.
- Tertio ꝓpter diuisionis maliciã.
- Quarto ꝓpt̄ obliuionis negligentiã.
- Quinto ꝓpter debite dispositiõis carentiam

Primus casus ꝓpt̄ absolutiõis ĩpotentiã. h̄ ẽ: qñ ꝯfessus ẽ pmo aliq̄s ꝯfessori tali. s. q̄ illũ nõ potuit absoluere. vl̄ q̄ꝛ ille ꝯfessoꝛ nõ habuit iurisdictionẽ eo q̄ fuit sacerdos alienus: nõ aliq̄ mõ ꝓpri⁹: vl̄ q̄ꝛ excõicatus aut interdict⁹ vl̄ suspensus. vel q̄ꝛ ꝯfitens habuit tale pctm̄ qd̄ sacerdos nõ potuit sua autoritate absoluere. ꝓpt̄ea d̄ȝ ad supioꝛẽ recurrere ꝓ absolutiõe. ꝛ illi tenet̃ iterato ꝯfiteri. In p̄dict̄ casib⁹ qñ ꝯfitẽs p⁹ea audit vl̄ ꝑcipit talia: tenet̃ iterare ꝯfessionez. Rõ. q̄ꝛ absolutio nõ valet ab eo q̄ nõ põt absoluere. extra d̄ sen. excõ. c. nõ dubiũ. Vñ fm Rich optet tũc recurrere ad supioꝛẽ ꝛ iteꝝ ꝯfiteri illa de qb⁹ nõ potuit absolui. Alia autẽ pctã a qb⁹ potuit absolui: iterato ꝯfiteri nõ tenet̃ d̄ necessitate. si tñ integre oĩa ꝯfessus ẽ ꝓprio sacerdoti ꝓ oĩa rite ꝛ absolutus ẽ legitime. al's tenet̃. Quia qd̄ nõ est rite factũ ꝓ nõ facto reputat̃. ff. Quid de his q̄ sat̄ dare cogunt̃. l. q̄tiens. Scd̄s casus ꝓpt̄ ꝯfessoris ignorantiã. Nã si q̄s scient̃ cõfitet̃ ignoranti ꝯfessori in casu piculosi pcti q̄ ille nesciat absoluere: tenet̃ ꝯfessionẽ iterare alicui ꝯfessori discreto ne se picl'o exponat. Tertius casus ꝓpt̄ diuisiõis maliciã. s. qñ q̄s nõ ꝯfitet̃ integre oĩa vni ꝯfessori ex malicia scient̃ tacendo aliqd̄ moꝛtale vl̄ ei⁹ circũstantiã q̄ esset necessario ꝯfitenda. tũc tenet̃ iterato oĩa ꝯfiteri. Et d̄ h̄ exẽplũ ponemus in fine hui⁹ fmonis. E

d̄ reiteraciõ ꝯfess

Sȝ q̄d: si aliq̄s pctm̄ moꝛtale tacuit nõ ex malicia scient̃: sed ex obliuione vl̄ ignorantia. R̄ñdet̃ fm Rich. in. iiij. di. xvij. ꝛ in sũma Ange. q̄ si ꝯfitens adhibuit debitã diligẽtiã sufficient̃ ꝓ ut potuit vt mẽoꝛiã h̄ret oĩm pctoꝝ moꝛtaliũ: tũc nõ tenet̃ ꝯfiteri alia pctã ꝯfessa: sȝ sufficit ꝯfiteri solũ h̄ pctm̄ de q̄ recoꝛdat̃. s. qd̄ fuerat oblitus ꝯfiteri pus. Sed an debeat h̄ ꝯfiteri eidẽ sacerdoti cui pus fuit ꝯfessus qñ fuit istud pctm̄ oblit⁹. R̄ñdet̃ fm eũdẽ q̄ d̄ necessitate nõ tenet̃ sȝ suffic̄ ꝯfiteri alteri. Si aũt ꝯfitẽs nõ adhibuit debitã diligẽtiã ad mẽoꝛandũ sed fuit ignorans ignorãtia crassa vl̄ affectata: tũc tenet̃ oĩa pctã sua ꝯfessa ꝛ tal'r oblita ꝯfiteri vni sacerdoti. Excepto fȝ Bonauẽ. q̄ si poꝛẽ sacerdotẽ h̄ret cui fuit recent̃ ꝯfessus: ita q̄ in mẽoꝛia h̄ret ꝯfessa pctã. vel saltẽ pniam impositã. tũc sufficeret ꝯfiteri oblitũ cũ sua negligẽtia ꝛ de illis pus cõfessis dicere culpã implicite. vt ser. xxxvj. Q. F

Ex his documẽtũ est fm Pe. de pal. in. iiij. q̄ qñ pm⁹ ꝯfessoꝛ habebat autoꝛitatẽ absoluẽdi ab oĩ excõicatione ꝛ oĩb⁹ casib⁹: ꝛ sic intẽdebat absoluere ab oĩb⁹ ꝯfitentẽ: tũc licȝ pctm̄ oblituȝ ex negligẽtia esset casus refuatus vl̄ excõicatio poterit nihilominus ꝯfessoꝛ scd̄s eũ absoluere: q̄ꝛ nõ põt esse amplius casus refuat⁹ nec excõicatio sed solũ pctm̄ simplex. Aduertant ĝ illi q̄ eligũt ꝯfessoꝛẽ autoꝛitate ap̄lica. vl̄ q̄ intrant religionẽ: vt scȝ faciãt se absoluere sic q̄ in absolutione ꝯfessoꝛ intẽdat ab oĩ excõicatiõe ꝛ oĩb⁹ reseruatis casib⁹ absoluere q̄ñtũ autoꝛitas eoꝝ se extendit. Alioq̄n opoꝛteret recurere ad euȝ q̄ de iure posset a tali absoluere. facit extra de sen. excõi. c. officij a ꝯrio. ꝛ d̄ rescp̄. c. sup l̃ras. Hec Angelica. Quartus casus. s. in q̄ tenet̃ q̄s iterare ꝯfessionẽ est ꝓpt̄ obliuionis negligentiã. h̄ ẽ: qñ q̄s ꝯtẽpsit vl̄ neglexit ĩplere iniunctã pniam ꝓ moꝛtali. ꝛ iã oblitus ẽ illã. Si aũt recoꝛdat̃: nõ tenet̃ iteꝝ ꝯfiteri: nisi d̄ negligẽtia vl̄ ꝯtẽptu obmisse pnie. Excipit̃ fm Bonauẽ. qñ rediret ad eũdẽ ꝯfessoꝛẽ q̄ recoꝛdaret̃ de confessis vl̄ pniã quã iniũxerat: tũc sine iteratiõe sufficeret illam pniam reacceptare. Quint⁹ casus ꝓpt̄ dispositiõis debite carentiã. s. qñ ficte ẽ ꝯfessus sine debita dispositiõe ꝯtritiõs vl̄ attritiõis. De h̄ vide ser. xxxvj. Q. Aliq̄ ponũt pl'es alios casus circa h̄: sȝ q̄m nõ approbant illos doc. moderni cõiter: ideo dimitto.

G Circa tertiũ de obmissiõis dãnatiõe durissima notadũ ẽ q̄ in ꝯfessiõe aliq̄s pctm̄ obmittẽs scient̃ fm theologos tã durissime dãnat̃ a deo q̄ nullũ pctm̄ etiã si qd̄ ꝯfessus ẽ tũc sibi remittet̃. sed ꝓ oĩb⁹ penã habebit. Excusat̃ tñ si ex ignorãtia ĩuincibili obmittit̃. sic̄ pueri ꝛ puelle faciũt pl'a pctã. s. mẽtiẽdo vl̄ ꝑiurãdo vl̄ blasfemãdo vitupando maledicẽdo. ꝛ hmõi mõis alijs sil'r fatui ꝛ amẽtes q̄ cũ ad ꝯfessiões ĩducũt̃ pl'a sepius ꝯfitendo dimittũt. ꝛ tales excusant̃ a dã

natiõe ꝓpꝫ ignorantiã inuincibilẽ ſm oẽs doc.
cõiter. Et ſm qḋ dꝛ in Ange.ſum. tales etiã qñ
adulti facti recognoſcũt illa cõmiſiſſe mortalia
ꝛ obmiſiſſe in ↄfeſſiõe: ꝓpter talẽ ignorantiã nõ
tenenꝫ iterare ↄfeſſiões ꝑus factas a ꝑncipio: ſꝫ
ſufficit de illis ↄfiteri ſolũ qñ talia cognouerũt
fore mortalia. Sed q̄ ſcienꝫ talia dimiſerũt: ↄfi
teri tenenꝫ iterato q̄ ad oĩa q̄ntũ recolũt. alioq̄n
dãnabũꝫ ꝛ punienꝫ ꝓ omĩbꝫ ↄfeſſis in tali ↄfeſ
ſiõe nõ legitime facta quotq̄t annis ſic ſteterũt
ſine vera ↄfeſſione. Et ptꝫ p ꝟ. Exemplum
notabile qḋ legiꝫ in libro dicto Scala celi. ꝛ in
ſpec. exẽ. di. ix. exẽ. xxxj. q̄ duo frẽs quoꝝ vnus
habebat autoritatẽ penitẽtiarij ꝑpe. ꝛ alter erat
innocẽs. Cũ irent ꝑ viã venerũt ad caſtrũ cuiuſ
dam nobilis matrone: q̄ pctm̃ quoddã cũ ſuo
ↄſanguineo cõmiſſum in adoleſcentia vſq̄ ad
annos. xj. ꝑ verecundia ↄfiteri nõ fuit auſa. hec
cogitauit dĩ. Iſti frẽs nõ cognoſcunt me ꝛ forte
nũq̄ decetero videbũt me: iõ ſecure iſtis ↄfite-
bor. Cũq̄ ↄfitereꝫ ꝑmo iſtoꝝ fratꝝ: ſcḋs ſtans
ex oppoſito ad orandũ videbat q̄ ad ſingula q̄
ↄfitebaꝫ bufo de ore illius exibat: ſaltãdo ꝑ ec-
cleſiã exiẽs. vltimo oĩm vidit bufonẽ teterrimũ
ex ore illius pluries caput extẽdentẽ q̄ſi exiret.
ſꝫ ſe iteꝝ retraxit. Ad qḋ oĩs alij bufones tur-
matim reintrauerũt ſalieñ. in os eiuſdẽ mulierꝭ
facta abſolutõe. ſ. eo q̄ hec ↄfeſſor neſciuit: receſ
ſit mlꝛier. Et tandẽ frẽs cũ incederent in via: is q̄
vidit talia narrauit ↄfeſſori. q̄ ex h̄ intellexit q̄
nõ fuerit bñ ↄfeſſa mulier. Redeũtes ḡ reꝑpere
rũt eandẽ mlꝛierẽ ecce ſubitanea morte mortuã
vñ ↄtriſtati exorauerũt deũ vt reuelaret ſtatũ il
lius. Et ecce mlꝛier apparuit eis eq̄tans ſuꝑ dra
conẽ ꝛ duo ſerpentes accingebãt collũ illiꝰ ſu-
geñ. vbera illius. duo bufones erant ſuꝑ oclꝛos
duo canes deuorantes brachia. ſagitte ignite
ꝑ aures exibãt. ꝛ de ore ignis ſulphureus ſpira
bat. ĩ capite lacerte ſtabãt. Quã ſic vidẽtes frẽs
territi interrogauerũt. ꝛ dixit. Ego ſum iſta mu
lier infelix q̄ celaui pctm̃ ꝛ ſum dãnata ꝑpetuo
Tunc frater pñiarius dixit. Per deũ adiuro te
dic q̄d ſignificãt iſta q̄ in te video. Rñdit. Ser
pentes in vbera dati ſunt mihi ꝓpꝫ tactus imũ
dos. Bufones in penas oclꝛoꝝ aſpicientiũ ꝑue
Canes in penã: qꝛ elemoſynas q̄s debuiſſem
pauꝑibꝫ dare dedi canibꝫ ꝛ amatoribꝫ carna-
libꝫ. Sagitte ob cantilenas ꝛ detractiões audi
tas. ignẽ vrentẽ ſpiro ꝓpter ↄcupiſcẽtias ꝛ oſcula ꝛ
turpiloq̄a. Lacerte in penã ornatꝰ capitis. Dra
coni data ſum q̄ inextimabili dolore me cruci-
at ꝓpꝫ pctã. q̄ oĩa cruciãt me eo q̄ vnũ pctm̃ ta-
cui. Tũc fratꝫ. Iteꝝ dic mihi ꝓpꝫ q̄lia pctã plꝛes
dãnanꝫ. Rñdit. Viri dãnanꝫ ꝓpter mlꝛta vario
mõ. ſed mulieres ꝑſertim ꝑ q̄ttuor plꝛime dam
nanꝫ. Primũ ſortilegij. Scḋm ornatus vani.
Tertiũ pctm̃ lingue. Quartũ ↄfeſſiõis tacite ex
verecũdia. His dictis draco ſubito leuãs eam

clamãtẽ. Ve ve mihi maledicte: ad infernũ por
tauit. Rogemus ḡ dñm ieſum ꝑ gr̃a ꝛc̄.
Predicta myſteria de ↄfeſſiõe ſufficiãt: alijs
q̄ nõ ꝑtinent ad ſermonẽ popularẽ obmiſſis.

Feria. ij. poſt dñicã de paſſiõe Ser. xxxix. de ſa
tiſfactiõis diffinitiõe: diſtinctiõe: ꝛ iniũctione. d' ſatiſfactione

Stabat ieſus et
clamabat dĩ. Si q̄s ſitit veniat ad
me ꝛ bibat Joh. vij. ꝛ in euãge. ho-
dierno. Dñs ieſus (ſicut Chryꝛ. ſuꝑ hec ꝟba dꝛ)
neminẽ violentia vel neceſſitate cogere vult ad
ſalutẽ trahendo. Sꝫ ſi q̄s nꝫ deſideriũ ſalutis
hunc vocat. ꝓpterea dñs ipẽ ſtabat ꝛ clamabat
dĩ. Si q̄s ſitit. ĩ. ardẽti amore deſiderat diuinã
gr̃am: veniat ad me ꝛ bibat. ſ. in aĩa aquã hanc
ſpũalꝛr ꝛ nũc dñs ieſus ſtat expectando pctõ-
res ad pñiam. clamat. ſ. vocãdo oẽs dĩ. Si q̄s
ſitit. ſ. ſalutẽ eternã: veniat ꝑ ↄuerſionẽ verã ad
me vt habeat potũ gr̃e ꝛc̄. vt ptꝫ in euãgelio ho
dierno q̄ h̄ dixit de ſpũſancto. Ex q̄ aũt nemo
põt venire ad xp̄i gr̃am bñdã poſt pctm̃ morta
le niſi ꝑ verã pñiam q̄ ↄſiſtit in ↄtritiõe ↄfeſſiõe
ꝛ ſatiſfactiõe. ꝛ qꝛ de ꝑmis duobꝫ ſufficienꝫ egi
mus in ꝑcedẽtibꝫ Reſtat iã agere de ſatiſfactio
ne. De hac ḡ tria myſteria notabimus ꝓ ſmõe.
Primũ de ſatiſfactiõis diffinitiõe.
Scḋm de ſatiſfactiõis diſtinctione.
Tertiũ de ſatiſfactiõis iniũctione.
I Circa ꝑmũ de ſatiſfactiõis diffinitõe: vt ſci
amus q̄d ſit ſatiſfactio. Ad qḋ eſt notandũ ſm
Pe. in. iiij. di. xv. q̄ ſatiſfactio facit ꝑcipua duo
Prio qꝛ ꝑterita pctã curat recõpenſando. Se-
cũdo qꝛ a futuris ꝑſeruat cauẽdo. ꝓpterea varie
diffiniꝫ a doctoribꝫ theologis. Prio nãq̄ ſm diffinitio
Anſelꝛ. li. j. Cur deus hõ. c. xiij. diffiniꝫ ſic. Satiſ
facere eſt deo debitũ honorẽ reddere. ſ. quẽ ho-
norẽ hõ ꝑ pctã ꝑterita abſtulerat. Nã ſm Alex.
hõ peccãdo facit deo iniuriã. ꝛ eius honorẽ q̄n
tũ in ſe eſt aufert. qꝛ ipm̃ nõ honorat vt deberet
obediendo eiꝰ ꝑceptis. ſꝫ ↄtemnit erigendo ſe ↄ̄
creatorẽ ſuũ peccando. Sed cũ hõ penitẽs hũi
liat ſe deo ꝑ penã recõpenſando deo honorẽ de
bitũ reddit. ꝛ ſic ſatiſfacit. Scḋo q̄ꝫ quo ad
pctã futura ꝑ Aug. de ecclꝛiaſticis dogmatibꝫ. ꝛ
habeꝫ in. iiij. di. xv. diffiniꝫ ſic. Satiſfacere ẽ pec
catoꝝ cauſas excidere ꝛ eoꝝ ſuggeſtionibꝫ adi
tũ nõ ĩdulgere. Et ſm Bonauẽ. ac Tho. vocat
cãs ſcꝫ intrinſece motiuas ad peccãdũ: vt eſt cõ
cupiſcẽtia peccãdi. ↄſuetudo ꝛ hmõi. Sugge-
ſtiões aũt vocat occaſiões extrinſecas vꝛ oppor
tunitates ad peccandũ: vt ſunt locus tp̄s ſocie
tas ꝛ hmõi. Nam vere ſatiſfaciens vꝛ penitens
debet talia remouere ꝛ cauere. puta eijcere a ſe
male mulieris ſocietatẽ: declinare locum ꝛ tp̄s
oportunũ. alꝛs nõ vere ſatiſfacit. Similiter ſi

ꝗs nō vult reddere alienū ꝑ qđ ↄtractū ē pctm̄
Nā.xiiij.q.vi.si res. Aug.đt. Pctm̄ nō remittit
nisi restituat alienū. ¶ Tertio deniqꝫ Rich.
in.iiij.di.xv.diffinit ambas illas cōplecten̄.sic.
Diffinitio
Satisfactio est ꝓ illata iniuria volūtaria recō/
pensatio ꝭm iusticie equalitatē cum ꝓposito nō
cōmittēdi nouā iniuriā. Dicit in hac diffinitiōe.
volūtaria.qꝛ al's nō esset ex charitate nec meri/
toria. Vñ de pe.di.vij.nullus. Aug.đt. Nullus
expectet qñ peccare nō pt.arbitrij em̄ querit de
us libertatē vt delere possit cōmissa nō necessi/
tatē ⁊c. Itē đr.ꝭm iusticie equalitatē.qꝛ dꝫ fieri
ꝭm debitū iusticie vt ꝙ plꝰ peccauit plus satisfa
cere velit. Vñ Matth.iij. Facite dignos fructꝰ
pnie. Grego. In h vniuscuiusqꝫ ↄscia cōuenit:
vt q̄nto qsqꝫ maiora sibi dāna intulit ꝑ culpaꝫ
tāto ampliora lucra querat ꝑ pniam ⁊c.opan/
do bona plura. Itē đr.cū ꝓposito nō cōmittēdi
⁊c. Nā de pe.di.iiij. Irrisor.đt Isid. Irrisor est
⁊ nō penitēs ꝙ adhuc agit qđ penitet. O ḡ pec/
cator disce quō satisfacias ꝓ peccatis.
L ¶ Circa secundū de distinctiōe satisfactionis
Notandū ꝙ ꝭm doctores satisfactio accipi vel
intelligi pōt tripl'r. ¶ Primo ꝓ satisfactione ꝙ
fit homini h est ꝓ restitutione rei aliene. ⁊ hec e
necessaria: vt patebit alijs ꝭmonibꝫ. ¶ Scđo ꝓ
recōciliatione. Et sic exꝗ oms ptes pnie.s. ↄtri/
tio ⁊ ↄfessio ordinant ad recōciliationē faciēdā
cū deo: qlibet earꝫ dici pōt satisfactio. vt patꝫ in
sūma Ange.ꝭm Bonauē. ¶ Tertio mō accipit
ꝓ pene debite solutione. Et sic est vna ps pnie:
ꝙ est assumptio siue adimpletio pnie quā sacer
dos iniungit in ↄfessione. Et ↄsistit in tribꝫ.scꝫ
orōne.elemosyna. ⁊ ieiunio pͥncipal'r. qm̄ alia
omīa ꝙ possent in pnia iniūgi ad hec tria redu/
cunt. Isto mō tertio q̄uis satisfactio sit distin/
cta ps pnie de ꝑ se: tñ ꝑ accidens ↄuenit etiā cū
alijs ptibꝫ pnie.qꝛ sicut satisfactio soluit penaꝫ
debitā ꝓ pctis: ita ⁊ ↄtritio ꝑ dolorē sensibilem
ↄiunctū satisfacit. ⁊ ↄfessio ꝑ erubescentiā. Hec
ex Bonauē.in.iiij.di.xvj.circa l'ram. Et de ista
satisfactione in sequen̄.
M ¶ Circa tertiū de iniunctione satisfactiōis.
scꝫ ꝓ pnia querit. Utrū vere penitēs teneat de
necessitate acceptare ⁊ explere ꝓ satisfactiōe quā
cūqꝫ pniam iniunctā a ↄfessore. Ad hanc rñdet
ꝭm Rich.in.iiij.dist.xviij. ⁊ alios recolligendo
tria documenta.

¶ Primū de indiscreta pnia.
Scđm de discrete iniuncta.
Tertiū de pnia cōmutanda.

¶ Primū est ꝙ qñcūqꝫ ↄfessor iniungit indiscre
tā pniam: nō tenet ↄfitens illā acceptare nec ex/
plere. Rō.qꝛ taliter iniūgens pniam.s. indiscre
tā ↄfessor abutit claue sua.vicꝫ claue sciē ⁊ ptāꝭ
ergo ⁊c. ¶ Scđm documentū ꝙ qñ sacerdos
iniūgit pniam discretā ⁊ rōnabile: penitēs tene
tur ⁊ dꝫ eā recipe ⁊ ꝓ viribꝫ adimplere. Rō.qꝛ
pniam īponēdo discretā sacerdos recte vtit cla
uibꝫ. Quilibꝫ aūt tenet sui iudicis iustā sniam
ꝭuare. Vñ si penitēs talē pniam scient ⁊ ex deli
beratione obmiserit īplere: mortal'r peccat cuꝫ
facit absqꝫ legitima cā. N ¶ Sed di. Exꝗ ꝓ
ꝗlibꝫ pctō mortali pōt sacerdos īponere pniaꝫ
septennē regularit: vt ꝑ Hostien̄.ptꝫ de pe.⁊ re.
Et.xxxiij.q.ij.c.hiis ꝑm.⁊.§.seqnti.⁊.xxij.q.j. Pre
dicandū. Si ḡ tenet accipe tantā pniam hō ꝓ
singul' pctis: qs pōt saluari. cū vix īueniat ꝙ ta
liter peniteat. Ad hec rñdet ꝙ q̄uis regularit
deberet septēnis pnia ꝭm canones antiquꝰ sa
cros īponi.tñ hodie pnie sunt arbitrarie: vt te/
net cōiter ꝭm doc.de pe.⁊ re.c.deꝰ ꝙ.⁊ de pe.di.
j.mensurā. Ita ꝙ Jo.an.extra de emptiōe ⁊ vē.
c.vt mensure.tenet ꝙ canones pniales hodie đ
nihilo ꝭuiūt nisi ꝙ bonū ē vt sacerdos sciat ꝭm
eos se ꝯpare ⁊ pctōri īnotescere qđ meret. Idcirꝫ
co sacerdos pōt recedere a dictis canonibꝫ: īpo
nendo pniam quā vult ꝓpt fragilitatē hoīm. ⁊
ex cā dispensare.vt ptꝫ in Ange. Immo ꝭm Ho
stien̄.de pe.⁊ re.§. Ad ꝗđ valent. Exꝗ deꝰ est lar
gus dimittēdo penitēti penā eternā. ꝭuus.i.sa
cerdos nō dꝫ esse ꝑcus in mitigando pniaꝫ tpa
lē.qꝛ melius est ꝓpt miam reddere rōnē q̄ꝫ ꝓpter
seueritatē.vt đt Chrīs.xxvj.q.vij.c.alligant. Vñ
ↄfessor discretus dꝫ esse vt īponat talē pniam ꝗ
lem verisil'r pōt ↄfitens portare ne đterius eidē
ↄtingat postea nō implen̄. Et si videt illū nō in
clinatū ad pniam magnā: īponat q̄ntūcūqꝫ ꝑ/
uā pniaꝫ quā sponte velit.vt si nō pōt gaudere
de oīmoda illius purgatiōe in pñti: saltē gau/
deat illū liberatū a gehēna ad purgatoriū trās/
mittere. Caueat tñ ↄfessor vt sic arbitret: ne vile
scat scꝫ eccl'ie autoritas ⁊ ne ↄtēnat ptās clauiū
atqꝫ ne venie facilitas ꝓbeat īcentiuū culpe. Ad
id di.l.absit. O ¶ Tertium documentū ꝭm
Rich.ē.ꝙ si penitēs sentiat pniam sibi iniun/
ctā fore nimis grauē ⁊ ad obꝭuandū ꝑiculosaꝫ
dꝫ ad eundē ↄfessorē vel ad aliū si illū nō potest
hīe: recurrere. ⁊ alleuiationē vl' cōmutatiōꝫ pete
re. ⁊ ↄfessor dꝫ ↄcedere. ¶ Sed ꝗđ: si cōfessor nō
ↄcederet. Rñdet ꝭm Monal. ⁊ Ange.ꝙ ↄfessor
tenet ex rōne charitatis (ne ꝑiculo illū exponat)
talē pniam cōmutare ⁊ talē imponere quā sine
murmure ille velit portare. ⁊ ↄcedere vt ieiunia
imposita possit redimere. Vñ ꝑ regl'a ē ꝭm In/
no. ⁊ Sco.di.xv. Q nll'o mō ↄfessor dꝫ ꝑmitte
re pctōrē a se desperatū recedere.etiā si nollet ali
ena restituere vl' ī futurꝫ a pctis abstinere.sꝫ dꝫ
eidē ↄsilium dare ⁊ pniam iniungere ⁊ hortari
vt nō desistat benefacere qcqđ pōt: ⁊ illūinabit
eū dñs. Et valent ad m'lta bona ꝭm doc.de pe.
⁊ re.qđ ꝗdaꝫ. Vñ talem ꝙ nō vult abstinere vel
restituere nō debet absoluere: al's mortal'r pec/
caret tā absoluēs q̄ꝫ penitēs ꝭm Rich.in.iiij.di. Ex
xviij. Hec in angelica. Exemplū narrat in histo
rijs fore ꝙ ꝗdam ebriosus ↄfessus est: cui ↄfes/

sor imponere voluit vt nō biberet vinū. Ille nō acceptauit pniam. Cui ꝯfessor. Quid ergo vis pro pnia facere. Rñdit. Impone mihi nunq̄ aquā bibere ⁊ hoc implebo. Quo imposito: ille suscepit. Tandē cū longā viā q̄dā tpe iret nimis sitiuit. Et cū fontes ꝓpe viā reperisset noluit aquā bibere ꝓpt' pniā: lz in tali articlo nō teneref. Et q̄ accidit q̄ infirmat' ē ⁊ mortu' ꝓ vā pnie obseruatione ⁊ saluatus est. Rogemus ergo xpm ⁊c.

¶ Feria tertia post dñicā de passione Sermo. xl. de restitutiōe alienoꝝ necessario debita.

QUidā dicebant q̄z bonus est. Alij aūt dicebant nō: sz seducit turbas. Joh. vij. ⁊ in euāgel'. hod. Scd'm Chrys. multitudo ꝓpli dicebat de dño iesu q̄z bonus ē. Sed pncipes sacerdotū ⁊ pharisei inuidia moti ip̄m infamabāt di. esse pctōrē ⁊ seductorē. Sic ⁊ mō vnusq̄sq̄z de altero loquit' s'm qd' afficit'. Nam q̄ diligit laudat. Qui aūt odit ⁊ inuidet detrahit ⁊ vitupat primū ⁊ infamat. Et tales detrahētes sunt in piculo mario. q̄z nō solū mortal'r peccant. sed etiam tenent' ad restitutionē fame. alioq̄n nō vere penitent. Nā s'm Sco. in. iiij. di. xv. ⁊ Rich. ibidē ante oēm pnie ptem requirit' restitutio: vel voluntate siue ꝓposito vel actu: qd' est valde rarū ⁊ difficile. Ideo vsificator dr. Diffamare caue nā reuocare graue. Unde pharisei ⁊ sacerdotes iudeoꝝ xpo detrahēn. demeruerūt cadere in mai' pctm. sz homicidij innocētis. ⁊ tandē obstinati ꝑdiderūt regnū ⁊ vitā: ⁊ incurrerūt eternā dānationē. ⁊ sic q̄z nō restituere famā christi sz extinguere voluerūt: iā in inferno obligati sūt penas restituūt ⁊ nūq̄z ꝑsoluūt: sed in ꝑpetuū cruciant'. De q̄b' euāgeliū h' ⁊ thema loquit'. ¶ Ita q̄z de restitutiōe ad quā ꝓ oīm dāno obligant' hoīes declarabimus tria mysteria h' sermone. Et ꝓ hoc aliud thema poterit assumi ex autoritatib' subscriptis.

¶ Primū de legali obligatione.
Scd'm de dānabili neglectione.
Tertiū de exemplari ostensione.

¶ Circa pmū de legali obligatiōe. s. ad restitutionē in quis dāno illato general'r. siue fame siue rei siue ꝑsone vel ꝯscie ⁊c. ¶ Notādū q̄ ois lex obligat ad restitutiōz vl' oīm alienoꝝ.

¶ Primo lex diuina ⁊ ꝓphetica.
Scdo lex euangelica ⁊ aplica.
Tertio lex canonica ⁊ ciuilica.
Quarto lex intrinseca ⁊ pbica.

¶ Prio inquā lex diuina veter' testamēti ⁊ ꝓphetica. q̄z scribit' pceptū duplex in decalogo. Unū sz Non furtū facies. Quo s'm Aug. ⁊ doc. phibet' oīs vsurpatio rei aliene cuiuscūq̄z. Aliud ē Non ꝯcupisces rē ꝓximi tui. q̄ ꝓhibet' retētio ⁊ affectio illicita. Deniq̄z Exo. xxij. pcepit deus di. Si q̄s furatus fuerit bouē aut ouē ⁊ occiderit vel vendiderit. q̄nq̄z boues ꝓ vno restituet. ⁊ q̄tuor oues ꝓ vna oue. Hec ibi. Et s'm doc. Nota pcipue s'm Rayne. in sūma q̄ ꝑ hec designat' restitutio facienda in oīmi dāno ꝓximi. Quare nā q̄z. v. boues ꝓ vno reddi pcepit nisi ad recōpensandū dānū illatū. Nā bos vtil' ē ad q̄nq̄z. q̄z imolat'. carnib' pascit. lac dat. coriū diuersis vsib' ministrat. ⁊ arat. Sz ouis vtilis ē ad q̄tuor ꝓma dicta. ⁊ ñ arat ergo ⁊c. Itē Leui. xxiiij. ⁊ Deut. xix. lex mandat di. Qui irrogauerit maculā Lyra. deformitatē notabilē in mēbro mutilando: cuilibet ciuiū suoꝝ. sicut fecit: sic fiet ei. fracturā ꝓ fractura: oculū ꝓ oculo: dentē ꝓ dente restituet. Qui pcussit iumentū reddat aliud. q̄ occidit hoīez morief' ⁊c. Itē Thob. iiij. Quicūq̄z aliq̄d tibi opat' fuerit statim ei mercedē restitue. Alias autoritates causa breuitatis transeo. ¶

¶ Scdo obligat ad restitutionē lex euāgelica ⁊ etiā aplica Matth. xxij. Reddite q̄ sūt cesar' cesari ⁊ q̄ sunt dei deo. Et Luc. xix. Stans autē Zache' dixit. Dñe: ecce dimidiū bo. me. d. pau. ⁊ si q̄d ali. defrau. reddo q̄druplū. Dixit aūt iesus. Hodie salus huic domui facta ē. Per qd' insinuat xps q̄ ad salutē req̄rit' alienoꝝ restitutio. O vtinā moderni redderent simplū cū ille reddidit q̄druplū. Itē apl's Ro. xiij. dr. Reddite oib' debita. Cui tributū tributū. cui vectigal vectigal. cui timorē timorē. cui honorē honorem ⁊c. Item Jac. v. Ecce merces opariorū vīoꝝ q̄ fraudata est a vobis clamat. sz vos accusando vt expōit Lyra. Et ibi notat q̄tuor pctā clamātia ad deū ꝯ pctōrē accusando ⁊ vindictā petēn. Primū sanguinis innocent' effusio. Scd'm viciū ꝯtra naturā. Tertiū pauperū oppssio. Quartū mercenarioꝝ d'fraudatio. vn' ptz ꝓpositū. ¶ Tertio lex canōica ⁊ ciuilica. Nā vt Aug'. ait. xiiij. q. vj. Si res inquit ꝓpter quā pctm ꝯtractū est reddi possit ⁊ nō reddit': pnia nō agit' sed simulat'. nō eñ remittit' pctm nisi restituat' ablatū. Itē extra d' vsur'. c. cū tu. ⁊ c. tua nos. ad restitutiōz tenent' etiā heredes. Et. xiiij. q. v. c. forte. Aug. dr. Multi sunt q̄ dicūt Auferam a diuite ⁊ paupib' dabo. sed h' diaboli calliditate suggerit'. q̄z si etiā totū pauperi tribuat qd' abstulerat: auget potius pctm q̄ minuat. Hec ille. Plura alia ptrāseo ꝓ breuitate. ¶ Itē ex lege ciuilica siue impiali ⁊ politica vbi habet' q̄ nō liberat' q̄s a debito rei male ablate si scit cui est restituenda: q̄zuis det paupib' vl' indulgentiarijs. sz insup pctm auget. q̄z ille q̄ sciēt' recipit furtū cōmittit. ff. de furt'. l. Falsas. Et h' ē intelligendū nisi ver' creditor ratū hēat. Item pniam agūt in corpe: sz pctm detinēt in aīa qui volūt de reb' male acq̄sitis facere ecclīas vel elemosynas ⁊ nolūt restituere. ff. Quibus modis pignus vl' hypotheca soluit'. l. Itē liberat'. §. ij.

¶ Quarto lex intrinseca ꝛ philosophica. Nā lex
nature dictat vt qđ tibi nō vis fieri alijs nō fac.
ſꝫ nemo vult ſuū ꝓpriū ip̄o inuito detineri. ergo ꝛc.
Vñ Policrates li. iiij. c. iij. đr. Philosophi gen-
tiū iuſticiā q̄ politica đr informantes vnūquē-
q̄ʒ ſuis reb9 ꝛ ſtudijs voluerūt eſſe ꝯtentū. Nā
manus nō vſurpat id qđ eſt pedis. i. ambula-
re. ꝛ ſi ex cauſa vſurpauerit ſtatim ceſſante cau-
ſa illud reſtituit pedi. qđ ſi reſtituere nō pōt. q2
forte pes nō pōt ambulare. ideo manib9 reptat
tm̄ ſemꝑ affectat vt reſtituat. O ergo pctōr q̄ nō re-
ſtituis ſcito. q2 verā pniam nō agiſ. O infelix ꝑ
rebus aīam perdis.

R ¶ Circa ſcđm de dānabili neglectiōe ſcꝫ reſti
tutōis notandū. q2 reſtituere nolens eſt in mul
tiplici ꝑiculo dānationis. iō q̄ntoti9 dꝫ hō alie-
na reſtituere ꝛ nō differre. ¶ Primū ꝑiculū dia
bolice captiuitatꝭ. q2 vt Aug. đr. Quadiu tenes
alienū: tādiu teneris a diabolo. ¶ Scđm ire dei
ꝛ maledictiōis. Nā q2 ſcriptū eſt ꝑ pš. Maledi
cti q̄ declinant a mādatis tuis. Tenēs aūt alie
nū facit ꝯtra p̄ceptū dei triplex. Iō triplici ma-
ledictioni ſubiacet. Nā p̄mo facit ꝯtra illud p̄ce
ptū. Diliges ꝓximū tuū ſicut teip̄m. q2 cū ſe no
lit damnificari: tm̄ ꝓximū dānificat. Scđo ꝯ il
lud p̄ceptū. Nō furtū facies. Tertio ꝯtra illud.
Non ꝯcupiſces rē ꝓximi tui. vt ſup̄ dictū eſt de
iſtis. Vñ exp̄ſſe de9 maledixit talib9 Deut. xxvij
di. Maledictus q̄ transfert terminos ꝓximi ſui
Lyra. vt ſic ꝑtē terre illi9 habeat ꝛ teneat. ¶ Ter-
tiū ꝑiculū punitiōis multiplicis. q2 exquo nul
lū pctm̄ dimittiꝰ q̄ʒdiu alienū nō reſtituiꝰ vt ſ.
dictū eſt ꝑ Aug. Iō ꝓ omib9 ꝛ ꝓ ſingulꝭ punieꝰ
in inferno etiā de q̄b9 ꝯfeſſus ē interim. ¶ Quar
tū leſionis crudelis. q2 talꝭ cruderꝭ ledit nō ſolū
ꝓpriā aīam dānando: ſed etiā vxorem ꝛ filios ꝛ
ꝯſanguineos q̄b9 dat occaſionē ſuccedendi in
alienis. ꝛ ſic ꝑiculū eis infert dānatiōis. q2 oēs
ſcienter tenētes dānanꝰ etiā heredes ꝛ ſuccedē-
tes: vt dictū eſt ſup̄. ſecus ſi neſcienꝰ. O ergo xp̄ia-
ne ꝑtimeſce talia ꝑicula ꝛ noli ꝑire.

S ¶ Circa tertiū de exemplari oñſione notādū
q2 ꝑlib9 exemplis oſtendiꝰ q2 hō obligaꝰ ad re-
ſtitutionē faciēdā: alioq̄n dānabiꝰ. ¶ Primū ex
emplū legiꝰ in veteri teſtamēto de dauid q̄ adul
teriū cū berſabee ꝛ homicidiū vrie faciēs redar
gutus a deo ꝑ ꝓpham Nathan ꝑabola ꝓpoſita
q2 diues tulerit pauꝑis ouē vnicā. Dauid ſen-
tentiā tulit di. Filius mortꝭ eſt vir qui h̄ fecit ꝛ
ouē reddet in q̄druplū. ij. Reg. xij. Et ſic factū
eſt q2 diuino iudicio q̄ttuor filios ex h̄ amiſit. ſ.
filiū ꝑuulū de berſabee natum. ꝛ amon ꝛ abſa-
lon ꝛ adoniā. ¶ Scđm exemplū de diuite epu-
lone Luc. xvj. ¶ Tertiū quoq̄ʒ de finali iudicio
Matth. xxv. In q̄ xp̄s iudex dicturus eſt ſniā
dānationis ꝯ eos q̄ ꝓpria nō dederūt pauꝑib9.
Proinde ſi diues epulo ꝛ alij reprobi traduntꝰ
cū diabolo igni ꝑpetuo eo q2 nō dederūt ꝓpria
pauꝑib9 q̄nto magis damnabiꝰ q̄ nō dat alteri
illud qđ de iure illi9 eſt. ¶ Quartū exemplū de
iuda traditore diſcipulo. de q̄ đr Matth. xxvij.
q2 retulit triginta argenteos quib9 vendiderat
xp̄m ꝛ ſe ſuſpendit. ꝛ in h̄ q2 reddidit melior eſt
vſurario. eo q2 nihil reddit qđ male acquiſiuit.
Si ergo iudas dānatus eſt. ergo male retinens alie-
na peius dānaꝰ q̄ʒ iudas. peior eſt em̄ tꝭis etiā
diabolo ꝛ inferno qui ſanctos q̄s detinebat in
lymbo xp̄o iubente reddidit. iſte aūt nō reddit
aliena ad xp̄i p̄ceptū. Ve ergo ꝛ ve talib9. Unde ro
gemus dn̄m ieſum ꝛc.

¶ Feria q̄rta poſt dñicā de paſſiōe Ser. xlj. de
reſtitutiōe qñ ꝛ cui debeat fieri: ꝛ q̄d de ip̄otēte.

Oues mee vocē

meā audiūt ꝛ ego cognoſco eas ꝛ vi-
tā eternā do eis Joh. x. ꝛ in euā. hođ.
Verba ſunt ſaluatoris nr̄i. in q̄b9 edocet q̄les
xp̄ianos eligit ad vitā eternā. Ideo đr. Oues
mee. i. xp̄iani q̄ debēt eſſe tanq̄ʒ oues ſimplices
ꝛ innocētes q̄ a xp̄o bono paſtore paſcunꝰ cor-
pore ꝛ ſanguine ſuo p̄cioſo. Iſti inquā vocem
xp̄i debent audire. Vñ Alchuin9 exponēdo đr.
Oues mee vocē meā audiūt. i. p̄ceptis meis ex
aīo obediunt. Et ego cognoſco eas. i. eligo ap-
probando ꝛ ad vitā eternā introducēdo. ꝛ ptꝫ
in euāgelio. Sed q̄m inter omīa p̄cepta xp̄i q̄
debemus audire vt ꝑueniamus ad vitā eter-
nā eſt vox penitētie vere. ꝛ ꝑ ꝯſeq̄ns ſatiſfactio
nis ꝛ reſtitutiōis. ſine q̄ nō habebiꝰ vita eterna
vt patuit p̄cedenti ſmōe. Proinde đ reſtitutio
ne declaremus in hoc ſmone tria myſteria.

¶ Primū de tp̄e q̄ tenemur reſtituere.
Scđm de hoīe cui debemus ꝑſoluere.
Tertiū de impotente q̄ nō valet reddere.

Aliud thema Matth. v. Non exibis inde do-
nec reddas nouiſſimū quadrantē.

T ¶ Circa p̄mū de tp̄e q̄ fiat reſtitutio notādū
ſm Scotū in. iiij. di. xv. ꝛ doc. ꝓ regula gñali te
nendū q2 reſtitutio faciēda eſt ſine tp̄is dilatio-
ne q̄ntotius poterit fieri cōmode. Rō. q2 tenere
alienū eſt pctm̄ mortale ꝯtra dei p̄ceptū: vt di-
ctū eſt p̄cedenti ſmōe. Sed ꝑ nullā morā tp̄is
licꝫ in peccato ꝑmanere. ergo ꝛc. Verūtamē ſm eū
dem Scotū ꝛ alios doc. excipiūꝰ aliqui caſus
in quib9 pōt differri reſtitutio cū ꝓpoſito tali. q2
reſtituet q̄ntotius poterit in futuro. ¶ Primus
caſus ex ꝑte dñi cui debeꝰ. ſi vicꝫ ille dñs rei vo
luntarie facit dilationē vꝭ relaxationē: vt ptꝫ in
Angelꝭ. Secus ſi h̄ fieret ꝑ metū aut ꝑ fraudē
vel deſperationē: h̄ eſt qñ dñs rei relaxauit. q2
timuit ne incurreret indignatiōē iſtius q̄ tenet.
Vel q2 deſperauit ſe hr̄e poſſe aliq̄d ab iſto vel
ꝑuū. Vel q2 iſte ꝑ fraudē obtinuit ab illo rela-
xationem aut dilatiōē tūc teneꝰ reddere citius

¶ Secūdꝰ casus ex pte incōmodi qḋ seqret̄ vicꝫ qꝛ statim reddeñ. noceret illi dño. Sicut exēpli grā. si redderē ei gladiū statim occideret ī furia aliquē. vel aliud malū seqret̄ cōitati vel alicui psone. tunc pōt differri ad tp̄s restitutio. ¶ Tertius casus ex pte restituentis q̄ obligat̄ vicꝫ qñ statim restituēdo icurreret magnū dānū aīe vl' corpis aut fame ꝛ hmōi. Nā restitutio sic pt̄ differri q̄ꝫdiu cessent hmōi picula. Rō. qꝛ ordine charitatis anima ꝛ corpus ꝛ fama debent preponi rebꝫ tp̄alibꝫ. Vñ fur occultꝰ nō tenet̄ seipm pdere: sed tpe ꝯgruo ꝛ opportuno pt̄ p aliū caute restituere. excipit̄ extrema necessitas. ¶ Quartꝰ casus ex vtraqꝫ pte colligit̄ vicꝫ qñ statim restituere esset ipi restituēti nimis dānosuꝫ ꝛ onerosum: ac cū h̄ dilatio nō esset multū dānosa dño rei cui debet̄. tunc sufficit statim affectu vel in pposito reddere ꝛ postea etiā actu cessante impedimēto: vt hec patēt etiā ex angelica. ¶ ¶ Documentū ex istis ibidē tradit̄ ꝙ ꝯfessor in hmōi sibi formare ꝯsciam nō dꝫ dūmodo intēdat negociū vtiliter gerere p creditore eo ꝙ nō ita cito vl' ita cōmode vel nūq̄ꝫ posset rē suā recupare. Vñ sic dare pōt absolutionē pctōri dūmō bōa fide pmittat satisfacere certo die. vel aliā cautionē faciat. nec dꝫ iuramētū exigere nisi in casibꝫ iure expssis. Hec pbant̄ in angelica. ¶ Vltimus casus ē rōne ipotentie: sꝫ de h̄ articulo tertio patebit. ¶ Questio q̄ hic orit̄. vtrū ille q̄ posset: sꝫ tñ restituere nō vult. attamē heredibꝫ vel successoribꝫ vt restituāt post mortē imponit sit in statu salutꝭ. Rñdet̄ fm frēm Angelū. ꝛ cōiter doc. ꝙ p h̄ nō est in statu salutꝭ: sed si sic morit̄ oīno dānat̄. si tñ ob h̄ imponeret heredi restitutionē: qꝛ melius p heredes poterit fieri q̄ꝫ p seipm. dū tñ pponeret p seipm facere si sic possꝫ: ita erit in statu salutis. Hec in Angel'. O q̄ pctōr disce citꝰ restituere ne pereas in eternum.

¶ ¶ Circa secūdū de eo cui dꝫ restitui q̄rit̄. vtrū res aliena sit p dño vo restituēda. Ad h̄ fꝫ Sco. i. iiij. di. xv. ꝯcor. Tho. ij. ij. q. lxij. Itē fm iura. iij. q. j. Reintegrāda. Et extra ď resti. spol. q̄si p to. atqꝫ fm Rayne. ꝛ cōiter doctores rñdet̄. ꝙ restitutio regularit̄ semp faciēda ē dño a q̄ fuit alienata vel iniuste accepta. Rō. qꝛ h̄ iustitie eq̄tas reqrit. ꝛ fm Tho. vbi s̄. Sicut accipe rē alienā est ꝯ iusticiā: ita ꝛ detinere ac nō restituere ei cuius ē. Vñ de restitutiōe spoliatoꝝ. c. Sepe ꝯtingit. dꝛ. Nō multū interest q̄ ad piculū aīe iniuste detinere ac inuadere alienū. ꝛ sic ptꝫ ppositū

¶ Excipiūt̄ tñ p̄cipue sex casus fm doc. pdictos.

¶ Primus rōne nociue sequele.
Scđs rōne inhoneste cause.
Tertius rōne ignote psone.
Quartus rōne psone remote.
Quintus rōne indigne.
Sextus rōne mortue.

¶ ¶ Casus pmus qñ res illi dño fieret nociua. sicut gladiū reddere furioso tūc nō illi sꝫ tutori vel curatori dꝫ restitui. ¶ Scđs casus qñ nō ex cā honesta res illi intererat: puta qꝛ furatꝰ erat vel rapuerat ille rē istā ab alio. tūc nō illi dꝫ restitui furi: sed illi a q̄ rapuit, si tñ illius fuit iuste: al's dꝫ restitui ei cuiꝰ erat iuste vel causa honesta. ¶ Tertiꝰ casus qñ psona ē ignota ꝛ etiā heredes vl' ꝯsanguinei sunt ignoti. tūc pmissa diligenti inq̄sitōe scꝫ pclamari faciēdo si sciuntur heredes eiꝰ vl' psona reddi dꝫ eidē vel heredibꝫ dū nescit̄ psona ipa: alioqn furtū cōmittit̄. Si aūt nec psona nec heredes sciri pñt faciēda ē nihilominus restitutio in pias cās: vt pbat̄ darius in angelica. ¶ Quartus casus qñ psona ē remota. tūc si res est mioris valoris q̄ꝫ sumptꝰ sine q̄bꝫ nō pōt trāsmitti tūc pōt reddi ꝯsanguineis ꝓpe existentibꝫ. q̄ si nesciūt̄ ꝛ ille cui debet̄ ē abūdās. tunc fm Rodoñ. posset dari paupibꝫ p aīa illiꝰ. Si vo res est magni valoris dꝫ trāsmitti eidē etiā sumptibꝫ huiꝰ q̄ causa dāni fuit si nō pōt aliter reddi. ¶ Quintus casus qñ psona est indigna scꝫ recipe. sicut ille q̄ symoniace dedit nō pōt rehabere nec q̄ accepit retinere pōt sed dꝫ in pios vsus erogari. Similiter qñ meretrices ꝛ hmōi ab eccl'iasticis psonis aliqd acceperūt debēt in vtilitatē eccl'ie expendi. vel si eccl'ia satis abūdat dabit̄ paupioribꝫ fm Hostieñ. et Mo. ¶ Sextus casus qñ psona ē mortua. tūc dꝫ reddi heredibꝫ: nisi dñs in testamēto legasset in vsus pios. tūc dꝫ in illos dari. Si aūt heredes nō sciunt̄ debent dari paupibꝫ p illius salute consilio ꝯfessoris: ꝛ sic patꝫ.

¶ ¶ Circa tertiū de impotente restituere querit̄ quō dānificans aliū ꝛ nō hñs vñ possit restituere: possit vere penitere ꝛ ad salutē eternā puenire. Ad qḋ fm Rich. in. iiij. di. xv. art. v. q. iiij. atꝫ fm Sco. ꝛ doc. recolligendo rñdet̄. ꝙ tenet̄ talis hec qnqꝫ obseruare. ¶ Primo tenet̄ de hmōi ex corde dolere ꝯfiteri ac firmū ppositū restituēdi habere: al's nō est in statu salutꝭ. ¶ Scđo q̄ntū pōt tenet̄ q̄ntotius reddere cōmode cū pposito plenarie restituendi cū puenerit. s. ad pinguiorē fortunā. Vñ fm Joh. de Neopol'. in q̄dlibe. ix. q. xxij. si pōt annuatim aliq̄d restituere: tenetur. Si aūt est oīno ipotens excusat̄. Nō em̄ ad plꝰ q̄ꝫ qḋ pōt tenet̄. ff. ď cessione bonoꝝ. l. iij. Et hec faciat caute p se vel p aliuꝫ. nec dꝫ pdere seipm. patꝫ ex dictis. ¶ Tertio ꝙ a supfluis in victu ꝛ amictu fm scꝫ decētiā sue psone ꝛ familie tenet̄ cauere vt possit restituere. qꝛ nō est licitū de alieno viuere cū seculari honore fm Rich. ꝛ in Angel'. ¶ Quarto ꝙ dꝫ nō solū de sua sꝫ ꝛ de illius necessitate cui tenet̄ ꝯsiderare: sic ꝙ si ille cui teneris est abūdans ꝛ tu eges: ita ꝙ nō potes restituere nisi cū magno tuo dāno tp̄ali. s. ꝙ oporteret te vendere artis instrumenta vel libros vl' capitale ex q̄bꝫ victū queris tibi ꝛ familie tue. tunc nō teneris statim restituere ꝛ te ac familiā

tuā ad mēdicitarē pōnere sed deberes dilatiōez
petere vel p te vl' p aliū nō pōt fieri sine piculo. Nā
nō solū extrema: sz ēt alia mag̃ necessitas hoīez
excusat a statim restituendo: vt s̃. patuit. Sz tn̄
si ille cui teneris ita eget sicut z tu. nec pōt cōpe
tenter transigere vitā sine eo qd sibi debet̃. tunc
teneris q̃ntotius cōmode restituere. qz nō licet
cū incōmodo alieno facere meū cōmodū d alie
no. qm̄ ordinata charitas incipit a seipo. lxxxvj
di. Nō satis. nisi is cui teneris liberal'r relaxaret.
¶ Ultimo tenet̃ q̄ si ipe in vita nō potuit satis/
facere dz in testameto restitutōz legare z heredi
bus iubere ne z illi dānent̃. Hec in Angelica.
¶ Exēplū de q̄dā legit̃ in spec. exē. di. ix. exē. ccxij.
Quē qz nō restituit nec penituit p dictis modis
vidit in visiōe q̄dā frat̃ q̄ iacebat in pfundo in
ferni z ex ei' ventre in alta arbore p ramos illi'
suspensi oēs de illi' genealogia q̄ scient̃ retinue
rūt successiue torq̄bant̃ p flāmā pcedentē ex illo
pēe eoz. Rogemus g̃ xpm zc.

¶ Feria. v. post dn̄icā de passione Ser. xlij. de
restōne debita in dāno aīe z castitatis ac dāno
corporis.

Uo debitores

D erāt cuidā feneratori. vn' debebat
denarios q̄ngētos. z alius q̄nq̄gin
ta. Luc. vij. z in euā. hod. Uerba sūt
saluatoris pabolice dicta. q̄bꝫ clare insinuat q̄
hō debitor ad restitutōz tenet̃ fm varietatē de/
biti maioris vel minoris. z q̄nto alicui plus de
debito donat̃ a feneratore. tanto plus illū dili
gere tenet̃. Sic z respectu dei q̄nto pl'a pctā ali/
cui de' remittit: tāto pl' deū diligere tal' tenet̃. vt
ptz in euāgelio de magdalena z simone. Un̄ d
restōne in damno aīe erit fmo iste. Et pōt poni
aliud thema ex. iij. Reg. xx. b. Si lapsus fuerit
erit aīa tua p aīa ei'. s. obligata ad restituendū
Et circa h tria mysteria declarabimus.
¶ Primū de restitutiōe in dāno ɔscie.
Scōm de restōne in dāno castimonie.
Tertiū de restitutione p dāno in corpe.
B ¶ Circa pm̄ū de restitutiōe in dāno ɔscie no/
tandū p gn̄ali regula q̄ danū in aīa vel ɔscia
alicuius inferre ē sup alia dāna grauissimū. io
qz de h obligat̃ fieri restitutio. Nā phs. vij. po
liticoz. dt. q̄ bonū aīe ē optimū bonū sup alia
bona ¶ Nūc ergo q̄rit̃ de dāno aīe q̄re obligat̃
vicz q̄s restōnē facere de dāno aīe vel ɔscie cū h
videat̃ impossibile. sed nullus obligat̃ ad ipos
sibile. ff. de re. iur. l. impossibiliū. Sed māifeste
ptz oppositū. q̄ vicz cū hō teneat̃ restituere bōa
rez tpaliū q̄ sūt ml'to miora ml'to plus tenet̃ re
stituere bona aīe q̄ sūt potiora: vt dt Gre. vj. q.
j. c. sūt pl'imi. Ad hec rn̄det̃ tria documēta recol
ligēdo fm Rich. in. iiij. di. xv. ar. v. q. iij. z Sco.
e. dis. q. ij. z alios.

¶ Primū de aīe lesione.
Secundū de modificatione.
Tertiū de satisfactione.
¶ Primū documētū q̄ aīa pōt ledi dupl'r. Uno
mō in naturalibꝫ bonis indirecte: puta fm Bo
nauē. in. ij. di. xxv. ar. j. vsu rōnis puando sic si
q̄s poculū daret vl' alio mō q̄ amentē redderet
aliquē. Alio mō ledere pōt quis aīam in bonis
accidētalibꝫ vt sunt bona grē z v̄tutū ac moz.
z hoc indirecte vel dispositiue. s. inducendo ad
pctm̄ ¶ Scōm documentū. q̄ multis modis
pōt q̄s alteꝫ ledere in aīa indirecte vl' dispositi
ue. Nā licz nemo pōt directe alterius aīam lede
re nisi ille velit: qz pctm̄ esse nō pōt nisi sit volū/
tariū. xv. q. j. nō est. p Aug. Tamen dispositiue
z indirecte pōt corrūpe aliū pctō vel suadendo
ad peccandū vel p̄cipiendo vel adulādo vl' exē
plo malo inducēdo scandalisando retrahendo
z hmōi ¶ Tertiū documentū. q̄ ledens aīam
alteri' q̄zuis satisfacere vel restituere nō pōt di
gnā recōpensationē faciendo cū h sit impossibi
le: vt tactū est in obiectiōe. qm̄ bona aīe sunt in/
cōmutabilia bōa p̄ciosissima. nihilomin' tn̄ ar
bitrio bōi viri. s. ɔfessoris satisfacere tenet̃ q̄ztū
pōt. nec liberat̃ q̄n nō teneat̃ satisfacere saltē q̄n
tū pōt fm Scotū. Un̄ ad arbitriū boni viri te/
net̃ petere veniā p se si pōt vl' p īterpositā psonā
z deinde satisfaciat fm posse de dānis etiā q̄ se/
quunt̃ leso. s. ex tali lesiōe z etiā alijs suis. ppter
ea tenet̃ psuasiōe: doctrīa: auxilio: ɔsilio: orone
z hmōi q̄ntū pōt z in se est p seipm z p alios dū
mō pctm̄ nō pandat si est occultū ipsi leso ipm
ad bonū reducere ¶ Un̄ z p regl'a tradit̃ a do/
ctoribꝫ vt no. Rich. vbi sup. q̄ q̄ncūqz res ma/
le ablata nō pōt in seipa restitui. restitutio fiat i
equalenti si est possibile. Qn̄ autē restitutio nō
pōt fieri in equalēti fm dānū datū: tūc arbitrio
boni viri relinquat̃. Hec pbant̃ in sūma ange
lica etiā p iura. Sed qm̄ pcipuū bonū aīe est in
ter alia castitas z ɔtinentia v̄tuosa. Nā scribit̃
Ecci. xxvj. Ois ponderatio nō ē digna ɔtinētis
aīe: qd etiā pōt poni p themate h' fmōis. Pro
inde circa bōa aīe restituēda d h ɔseq̄nt̃ agem'
B ¶ Circa scōm g̃ pncipale scz de restitutiōe fa
cienda in dāno castimonie: eo q̄ heu multi in
talibꝫ peccāt z ɔsciam pdunt tam suā q̄z alioz.
Querit̃. Quō tenet̃ restituere q̄ stuprauit v̄ginē
Rn̄det̃ in sū. Angelica fm Alex. scda scde. tra/
ctatu de stupro. z Scotū in. iiij. di. xv. ac Rich.
z alios. Itē fm Panor. in. c. j. de adulterijs. per
tria pcipua pūcta recolligendo ¶ Primū ē q̄
si seduxit eā vel decepit eā: tenet̃ dotare eā. z vl
tra dotatiōez accipe eā in vxorē si pr̄ voluerit eā
sibi dare. Un̄ sola ɔstitutio dotis nō liberat eū
fm Panor. s̃. si parentes volūt eā sibi dare. Qꝫ si
nolūt dare: saltē ad dotatiōez tenet̃ etiā in ɔscia
nisi fm Rodo. ɔponeret cū ea. vl' illa sibi remit
teret ¶ Scōm ē q̄ ɔfessor nō dz absoluere illos

h' no de satisfactione de dapno casti/
monie

q̄ sub deceptōe accipiēdi in vxorē puellas deci/
piūt: aliter q̄ȝ p̄dictū est. q2 tales ex q̄ acceperūt
eas vl' ꝓmiserūt accipe ī vxores ⁊ sic habuerūt
copulā carnalē: tenent eas ꝺ necessitate accipe.
licet tūc habuerūt animū decipiendi ipas ⁊ ha
bendi copulā. N, si ꝯtraxerūt matrimoniū cū
alia vel pater nō vult eā sibi dare: saltē tenet ad
dotē. nisi ꝑm Thomā eēt tāta īeq̄litas ꝙ pot9
ꝺcipi se finxit q̄ȝ sit decepta. Vn̄ aliter absolui
nō possunt anteq̄ȝ ꝯtrahāt cū alia verū m̄rimo
niū: si pentes volūt sibi eā dare nisi vere eā acci
piat in vxorē ⁊ faciat dotē: nisi ipa dotē sibi re/
miserit. ¶ Terciū punctū est. ꝙ si nō seduxit eā
sed spōte illa acq̄euit in pctm̄: sufficit ī foro cō/
sciētie ꝙ querat eā ī bonū statū reducere q̄ntuȝ
in ipo est. vt ꝓbant hec in Angelica. vn̄ debet
ogam dare vt aliq̄s accipiat illā. vl' saltē verbo
⁊ auxilio īducere ne oīno exponat se ad publi/
cū meretriciū. qꝺ heu sepe fit ī hm̄ōi. P ḡ pctōr.
o peccatrix stude vere penitere ne peas in et̄nū.

¶ Circa terciū de restitutione dāni corpis
q̄rit. Quō tenet ad restitutiōeȝ ledēs aliquē in
corpe. Ad qꝺ ꝑm Scotuȝ in. iiij. di. xv. ⁊ Rich.
⁊ Landul. ac in sūma Angelica colligēdo Rn̄
det ꝑ tria p̄cipua documēta vl' puncta notabi
lia. Primū est. ꝙ homicida tenet totā vitā suā
expedere cōtra īfideles vl' hereticos ī satisfactio
nē occisi. Vel si nō p̄t vl' nō vult: tenet in orōni/
bus ieiunijs ⁊ hm̄ōi tota vita faciēdis. vl' saltē
ad aliquā restitutiōeȝ arbitrio boni viri tenet.
⁊ vltra hec tenet placare lesum q̄ntū pōt. ¶ Se/
cūdū documētū. ꝙ si occisus aliq̄s sustētabat.
puta p̄reȝ vl' matrē paupes vl' filios ⁊c. tenet vl
tra p̄missa illis etiā ad tantā satisfactiōem quā
tam vtilitatē siue lucrū occisus illis dedisset: ⁊
extimabit ꝑm tēpus q̄ verisimil'r fuisset victu/
rus opatur9. sicut extimat. l. hereditatū cōpu/
tationē. ff. ad legē falcidiā. ⁊. l. Cū hij. §. de trāsa
ctiōib9. Cōsiderabit ḡ ars quaȝ faciebat q̄litas
psone: etas: ⁊ lucrū qꝺ acq̄rebat ⁊ hm̄ōi. vt fiat
digna restitutio. Et hec documēta limitant in
telligenda fore vera: nisi quis aliquē occidisset
qui eū aggressus ē ⁊ occidisset causa sue defen
siōis: licet aliqual'r modū excessisset. q2 talis nō
sic stricte teneret. q2 difficillimū est iustū tpare
dolorē. Excipit etiā nisi quis ordine iusticie oc
cidisset. q2 talis nō tenet restituere. Et sic patet.
¶ Terciū documētū. ꝙ de vulnerante idē
est iudiciū. viȝ ꝙ si vulnerauit irremediabilit.
puta abscindendo mēbrū vl' mutilando: tenet
nō solū ad placationē lesi ⁊ expēsas ī medicos.
sed etiā ad oēe lucrū qꝺ potuisset acq̄rere. Si
aūt vulnerauit remediabil'r: nō tenetur nisi ad
placationē et ad expēsas. Ad lucrū aūt oēe nō
tenet sȝ ad solū lucrū qꝺ pdidit tpe īfirmitatis
hm̄ōi si fuisset lucratur9. Hec in Angelica. Ex/
emplū hēm9 de Cōstātino ipatore q̄ cuȝ multā
stragē martyꝝ dedisset ⁊ plurima mala fecisset
a deo lepra pcussus ē. ⁊ cū horruisset sanguinē
īnocētiū fundere misicordiā ⁊ gratiā baptismi
ꝓmeruit ⁊ restitutiōeȝ fec̄ eccl'iaȝ xp̄ianā exaltā
do. vt habet ī legēda scī̄ Siluestri. Aliꝺ q̄ȝ exē
plū in legēda habet ꝙ sancte beatricis v̄ginis
p̄diū Lucreci9 p̄fect9 ambiēs fecit eā teneri quā
noctu fecit p̄focari. post hoc Lucreci9 p̄diū itra
uit ipm. vbi facto cōuiuio cū amicis ecce infan
tul9 q̄dā in gremio matris lactēs ibidē: cūctis
audiētib9 miraculose exclamauit di. Audi Lu
creci o ocīdisti ⁊ īuasisti: ecce dat9 es ī possessiōeȝ
inimici. moxq̄ȝ Lucreci9 a ꝺmone vexat9 ꝑ tres
horas mortu9 ē ibidē. qꝺ videñ. qui aderāt cō/
uersi sunt ad xp̄m Rogemus ergo ⁊c.

¶ Feria sexta post dn̄icā de passiōe Sermo q̄/
dragesimusterci9 de restitutōe rerū qui tenent
restituere cum fructibus.

Collegerunt

pontifices et pharisei ꝯciliū ad
uersus iesuȝ Jo. xj. ⁊ ī euā. ho/
dierno. Dn̄s ih̄s p9 q̄ȝ suscitauit
lazaꝝ a mortuis pōtificeſ ⁊ pharisei collegerūt
cōciliū aduersus eundē ⁊ dl. Quid facim9 q2 h̄
hō m'lta signa facit: si dimittim9 euȝ sic oēs cre/
dēt in eū ⁊ veniēt romani ⁊ tollēt nostrū locū et
gētē Aug. Isti pditi hoīes plus cogitabāt quō
nocerēt xp̄o q̄ȝ quō sibijpis ꝯsulerēt ne pirēt. s. ī
xp̄ȝ credēdo. nec tn̄ dicebāt credam9. Timebāt
ḡ tpalia pdere scȝ locū ⁊ tēplū ⁊ gētē ⁊ vitā eter/
nā pdere nō cogitauerūt. ⁊ sic vtrūq̄ȝ pdiderūt.
Nā postq̄ȝ xp̄ȝ occiderūt romani tulerūt eis lo
cū ⁊ gentē expugnādo ⁊ trāsferēdo. Hec Aug.
Sic m'lti xp̄iani mali timēt pdere res male ac/
q̄sitas nec volūt reddere et nō timēt pdere vitā
eternā ꝑ eas retinēdo. ⁊ sic ī morte vtrūq̄ȝ pdūt.
Tales colligūt sepe cōciliū ī sua mēte cogitañ.
tenere aliena qꝺ ē ꝯtra iesū sicut ⁊ ꝯtra eū colle
gisse iudeos dic̄ euāgeliū. Itaq̄ȝ ꝺ alienaꝝ reꝝ
restitutōe ꝺ q̄ m'lti malo ꝯsilio decepti peribūt
negligēdo tria mysteria h̄ ꝑmōe declarabim9.
¶ Primū de illis q̄ tenent restituere.
Scōm de emente an teneat reddere.
Terciuȝ de fructu rei an q̄s tenet satisfacere.
¶ Circa p̄mū q̄rit q̄ ⁊ q̄les hoīes tenēt ad
faciēdā restitutiōeȝ. Ad qꝺ ꝑm doctores cōiter
theologos ⁊ canonistas rn̄det ꝑ ꝯclusiōeȝ ꝙ n̄
solū p̄ncipales: sȝ etiā causam dātes ī damnis
efficacē tenēt ad faciēdā restitutiōeȝ. Rō q2 fa/
mosissima reg'la ē q̄ habet extra de iīurijs ⁊ dā
no dato. c. Si c'lpa. ⁊. ff. ad. l. aquil. l. q̄ occidit.
ac plurib9 alijs. N, q̄ occasiōeȝ dāni dat: dānū
ꝺdisse videt: puta si equ9 te instigāte recalcitra
uit ⁊ aliquē lesit. Vl' si quis lapidē ꝓijciat vbi
hoīes trāseūt et hm̄ōi. Sȝ q̄ sint itelligēdi cām
dātes sic ꝙ teneāt ad restitutiōeȝ vl' ī toto vl' in
pte ꝑm Tho. ij. ij. q. lxij. Alb. et Guilh. et alios

De Re rapta & ablata

Iussio

ponūť. v. Iussio ꝯsiliū ꝯsensus palpo recursus
Participās mutus nō obstās nō manifestās.
¶ Prio teneť iubēs. iō dr in vsu Iussio. Talis
em teneť ad restitutionē de oī dāno qñ ex h se
cuta est ablatio rei iniusta. etiā si nil vtilitat in
de habuit. Siľiter teneť etiā exequēs furtū vel
rapinā: vt in angelica. ¶ Scdo ꝯsiliū pbens. s.

Consiliu

qñ nō aliter nisi ex suo ꝯsilio credit ꝓbabiľr tľe
dānū secutū: aľs nō teneť. In pdictis casib te
neť qlibet insolidū. ¶ Tertio teneť ꝯsentiēs ꝭm

Cosensus

Rich. in. iiij. di. xv. ꝛ in angelica. intelligendū ē
si ꝯsensit expsso ꝯsensu sine q cōsensu nō fuisset
factū damnū tale tūc teneť: aľs ꝯsentiēdo mor
taľr peccat: sed restituere nō teneť. ¶ Quarto pal

palpans

pans. i. adulatorie laudās vel blandiēs ꝙ ipse
actor strēnue ꝛ bene h facit: vel ꝙ ille est dignus
dānificatiōe vel spoliatiōe ꝛ hmōi. taľ teneť in
solidū ꝭm Rich. vbi s. si credit ꝓbabiliter ꝙ ex
tali adulatione motus ē ille ad dānificandū ꝓ
ximū iniuste: aľs nō teneť inqntū ex dāno acqsi
uit. ¶ Quinto recursus. i. receptās recurrētes ad

Recursus

se malefactores tuendo vľ celando rē: ita ꝙ si p
h impediť restitutio teneť insolidū si fecit scienť
¶ Sexto pticipās. s. in crimine furti vel rapine

participans

sociādo eos: ita ꝙ ille vľ illi sine isto nō fecissent
tale furtū vel dānū teneť soluere insolidū: aľs
teneť ꝓ portōe sua. Siľiter pticipans comeden
do vel bibendo ꝛ hmōi scienť faciēdo: teneť ad
restitutionē inqntū pticipauit: nisi in casu extre
me necessitat. secus si ignorant. ¶ Septio mu

Mutus

tus. i. dolose tacens cū posset impedire ne fieret
tale furtū. Et si ex officio obligať ad h teneť re
stituere. Si aūt ex officio nō obligať: nō teneť.
¶ Octauo nō obstans. i. q posset obsistere ꝛ nō

No obstans

facit. ꝛ de h eodē mō dicendū sicut de muto pa
tuit. ¶ Ex his claret ꝙ in pīculo sunt pncipes q
pmittūt p vsuras nimis gūari paupes cū pos
sent ꝓhibere. siľiter iudices iudicañ. reddi vsu
ras. ¶ Vñ mā timere hñt ꝙ fiet eis sicut accidit
cuidā d q exēplū terribile legiť ꝯ hmōi in Apia
rio ꝛ specľo exēploꝝ. dis. v. exē. xlix. ꝙ qdā vsur
p se ꝛ alios multos paupes spoliauerat supra
modū: petebat freqnter religiosos qsi cū lachry
mis orari ꝓ se: sed in nullo se penitus correxit
nec cessauit: qꝛuis sepius redargut9 fuisset. Ac
cidit g̃ vt repentina infirmitate corrept9 ad exi
tū appropinqret. Et ecce subito duo canes ma
gni tenebraꝝ: h est demones lectū iacent circūi
tib ambiebāt. ipe vo ꝓtracta lingua ꝓpe ad lō
gitudinē pedis ꝛ h in penā: qꝛ tacuit ꝓhibere:
sic dehiscens expirauit. ꝛ sic demonib tradit9 ē
in dānationē eternā. Ve g̃ talib. ¶ Nono teneť

No manifestans

restituere nō manifestās. i. q scit vbi res furata
vľ rapta est ꝛ nō manifestat reqsitus in iudicio
vel extra cū pōt dicere sine pīculo ꝓprie psone ꝛ
etiā alterius psone. qꝛ teneť insolidū nisi sciret
h in ꝯfessiōe. Siľr teneť dicere veritatē qñ ꝓdu
ciť in testē. aľs teneť insolidū ad restitutionem.

Nec ꝭm doc. ꝛ in ange. Q g̃ xpiane obꝭua hec.
S ¶ Circa secūdū de emēte rē qriť. vtrū emens
rē raptā aut quōcūqꝫ male ablataꝫ: teneať vero
dño restituere. Rñdeť ꝭm doct. recolligendo p
tria pcipua documēta ꝭm qd pōt qs emere tri
bus mōis talia. s. aut bona fide: aut scienť: aut
recta intentiōe. ¶ Primū documētū. ꝙ si qs emit
talē rē bona fide. s. qꝛ credidit non esse raptā vel
furatā aut male ablatā: nō teneť restituere bōa
fide durante. Si aūt postea cōperit rē fore fura
tā vel raptā aut vitiosam teneť restituere ei cui9
erat. Et qꝛ ipse pus bona fide emit: h ꝯfert sibi
qnqꝫ: vt ptꝫ in Ange. Primū si durāte bona fi
de perijt res ipa nō teneť quicqꝫ ꝓ ea restituere.
Scdm ꝙ scꝫ expensas qs interim sub bona fi
de fecit circa rē ꝯseruandā vel meliorandā reti
nere sibi pōt. Tertiū. qꝛ fructus ꝯsūptos bona
fide durante nō teneť restituere. Quartū. ꝙ fru
ctus q nō sunt adhuc ꝯsumpti: sed extāt ex q in
cipit hre malā fidē: teneť qdē restituere: sed non
rē ipsam si iā alienauit vendeñ. vel alio mō nec
pciū vľ aliud ꝓ re teneť nisi lucꝝ qd extat vľ ali
qd ex q factus est locupletior. Quintū. ꝙ agere
poterit in iudicio ꝯ venditorē si ipe rē ipam co
actus fuerit restituere. Hec ꝓbanť in Angelica.
N ¶ Secūdū documentū. ꝙ si qs emit rē ma
le ablatā scienť: siue sit pmus emptor siue scds
ꝛ qcūqꝫ alius in infinitum: teneť restituere. Et
in h teneť ad qnqꝫ. Primo si nō perijt teneť oi
no eā reddere. Scdo si perijt vľ aliquo mō alie
nata est qlitercūqꝫ amisit etiā violenter eā: tene
tur pciū eius restituere ꝭm optimū statū rei scꝫ
qntū valuit qñ emit eā. Rō. qꝛ furtū cōmisit rē
alienā inuito dño ꝯtractando cū scienť emit. ff.
de furtis. l. j. Tertio preciū non poterit petere a
dño rei. nec etiā a venditore in foro ꝯtentioso. se
cus in foro ꝯscientie. qꝛ bene pōt a venditore p
ciū recipere ꝛ rē eidē restituere. qꝛ pōt potius si
bi ꝯsulere qꝫ alteri ꝭm Alexan. de ales in. iiij. ni
si ex officio teneret rē dño vo reddere. Quarto
fructus pceptos ꝛ q pcipi potuerūt itermedio
tpe restituere teneť vt infra patebit. Quinto ex
pensas volūtarias perdit. Secus de expensis
qs fecit ad ꝯseruandā rem: vt pascendo equū ꝛ
hmōi vel ad opportunā meliorationē. vt curan
do animal morbosum vel impinguādo porcū
ꝛ hmōi. qꝛ tales expense etiā a male fidei posses
sore deducunť ꝭm leges ꝛ in foro ꝯscie etiaꝫ ꝭm
Mo. ti. vsura. v. Et ꝓbanť hec in angelica. ꝛ sic
ptꝫ. ¶ Tertiū documentū. ꝙ si qs emit rē male
ablatā recta intētiōe scꝫ vt retineat ad reddendū
dño vo q aľs nō posset tā bñ rehabere ipam: pt
licite pciū q emit a dño repetere ꝭm Hostieñ. ꝛ
Mo. qꝛ vtiľr gessit negociū eius scꝫ cuius res
erat. siľr ꝛ expensas moderatas. Hec in Ange.
I ¶ Circa tertiū de fructu rei restituendo qriť.
vtrū hō q mala fide possidet rē teneať restituere
nō solū ipam rē: sed etiā fructus rei. Rñdeť ꝭm

doc. theologos z canonistas p tria documēta recolligendo. ¶ Primū est. q si res de sui natura nō est lucrosa sicut sunt denarij: frumētū: vinū: oleū z similia. tunc nō tenet qs restituere lucrū sed sufficit restituere pncipale acceptū. z h in foro ɔsciē est tenēdū: vt ptz p Sco. z Rich. in. iiij. di. xv. nisi in casu si directe dedit dānū: puta qz ꝓpter carentiā tal' rei necesse fuit illius rei dño possessiōes distrahere p minori pcio vel accipe sub vsuris ab alio z hmōi: tunc de dāno tenet satisfacere. ¶ Scōm documētū est. q si res ē de sui natura lucrosa vel fructuosa. tūc tenet restituere nō solū rē: sed etiā eius fructū vel pventū quē pcepit ex eadē. z etiā fructus qs ipse dñs pcepisset interim si eā possedisset. Exēpli grā. sicut domus est lucrosa locando z vinee agri z ville z silua fructū vel pventū faciūt. Itē equus bos z hmōi p labore lucrū faciūt. Hec in Angelica. ¶ Terciū documentū q q aliena pdictis mōis nō vult restituere est in statu dānatiōis ppetue ¶ Exēplū legit in Apiario z in speculo exēploꝝ di. v. exē. cxxij. q mulier sancta noie Maria de Ognies cum lachrymis petebat deū vt de sua mre iam ante mortua redderet eā certā. Vn̄ die qdā missam audienti apparuit tenebrosus spiritus stans ꝓpe se. interrogatus rn̄dit. Ego sum aīa tue mris eternal'r dānata: eo q viri in his q p iniusta mercimonia z vsuras acquisita fuerūt: nec restituere curaui. arguentem me de eis spreui. ideo pces tue me nō iuuāt. z sic disparuit. Rogemus ḡ christum zc̄.

¶ Sabbato post dñicā de passione Ser. xliiij. de restōnis legitima actiōe: tentiōe z inductiōe.

Cogitauerūt principes sacerdotū vt z Lazaꝝ interficerent: quia multi ꝓpter illum abibant ex iudeis z credebant in iesum Joh. xij. z in euangelio hodierno. Sicut Aug⁹. dicit. Ex quo miraculum dñi in Lazari resuscitatiōe tanta euidentia erat diffamatū vt nō posset occultari vel negari: cogitauerūt vt interficerēt z Lazaꝝ. O ceca seuicia qsi dñs q suscitare potuit mortuū nō possit suscitare occisum. Ecce ḡ dñs vtrūqz fecit z Lazaꝝ mortuū z seipm suscitauit occisum. Hec ille. Mystice p lazaꝝ significant hi q a morte peccati surrexerūt ad pniaꝫ: vt dt Alchuinus. Sed heu m'lti ex malicia crucifigentes iesum in seipis p pctm̄: vt dt Apl'us ad Heb. vj. volunt sepe lazaꝝ qz cū h interficere in seipis qn̄ ꝓpositū restituendi z satisfaciendi obmittendo perimūt aiam suscitatā a pctis in ɔtritione z ɔfessione: qz multi ɔfitentes cū ꝓposito restituendi postea nō implent restitutionē facto. z sic Lazaꝝ volūt interficere. i. pniam mortificare ne credāt fide formata charitate in iesum. De h ḡ loquit mysteriū euāgelij. Proinde d restitutōe debita post pdicta restat adhuc tria mysteria declarāda hoc sermone.

¶ Primū d restitutōis legitima executiōe.
¶ Scōm d restitutōis m'ltimoda tentiōe.
¶ Terciū de restitutiōis inductiua monitiōe.

¶ Circa pmū d iusta z legitima executōe qrunt aliq edificatoria p ꝓpo. Primū ē vtrū is q nō pōt rehabere rez suā p viā rectā iusticie: poterit sibiipi restitutōez facere vl' p [illegible] furtū soluere. Ad h rn̄det Henri. de Gand. i qdli. z alij. q fm regulā cōmunē dbet qlibet recupare dbitū suū p viā rectā iuris z iusticie publicā Nā Aug. xiiij. q. v. c. Nō sane. di. Nō sane qcqd ab inuito sumit: iniuriose aufert. nec qd ab inuito accipiūt: p iniuriā iuste accipiūt. Hec ille. Si āt nō pōt p iusticiā publicā rehabere: tūc ɔsiderāda sūt tria pcipua fm docto. ¶ Primū. si suū debitū pt bono mō sine oī piculo recipe i occulto z sic pt sibi satisfacere i duobꝫ. s. casibꝫ. ¶ Primo qn̄ rex ip̄i⁹ dbitorꝫ efficit dispēsatoꝛ. z sic bono mō pt suū debitū recipe sine scitu illi⁹ dñi. si tn̄ aduertit q dñs n̄ vult vnqz sibi restituere: al's si restituet nō debet accipe: cū iam sibi plene ip̄emet satisfecit. ¶ Scdo casu qn̄ res aliq debitoris ad ipm p aliā viā licite deuenit pōt retinere sibiipi. ¶ Scōm debet ɔsiderare q si qs nō pōt debitū suū sine piculo sibi furtiue restituere nullaten⁹ debet sic satisfacere vl' recipe. ¶ Sūt aūt qttuoꝛ picula q pn̄t occurrere i hmōi. Primū ē scādalū sui vl' ꝓximi inocētis. qz pt p furto iponi sibi vl' ꝓximo cui erat res cōmendata. ¶ Scōm piculū ē i fama. qua qs fur pt credi de facili. Terciū ē piculū lesiōis i corpe vl' mortis in torqndo tale ex suspitiōe. Vel qz si p testes pbaret: iuste puniret. Quartū ē piculū aīe piurādo. qz posset sibi iponi vt iuret se nō abstulisse nec scire qs abstulisset. z sic d facili piuriū icurreret i aīe piculū. Vn̄ i talibꝫ tenet hō suū dbitū nō accipe etiā si posset: ne talibꝫ piculis se exponat. Immo si etiā suū dbitū occulte accepisset z imineret tale piculū aliqd pdictoꝝ tenet restituere fm iusticiā naturalē. qm̄ ɔ eaꝫ eēt retinere sic in piculū sui z ꝓximi vl' fame ꝓpriē vite qz z aīe. vn̄ tenet h cauere. ¶ Terciū dbet ɔsiderare q si daꝝ ē h q dbeat suū dbitū rehaber pt pdictis mōis sibi satisfacere. Si āt ē dubiū n̄ dbet facere. qz in dubio se piculo exponeret qd est pctm̄. ¶ Scdo qrit. qre nō licz vnicuiqz suū dbituꝫ extorqre quocūqz pt accipe. Rn̄det q iō: qz statutū ē. q nemo sibi dbet iusticiā facere i causa ꝓpria. C. Ne qs i causa ꝓpria. l. j. Nisi fm Innocentiū. qn̄ qs nō habet copiā sui supioꝛꝫ: tūc eīn pt ꝓpria autoritate sibi ius dicere: vt ptz di. j. §. Jus gētiū. i glosa. Hoc āt iustū ē p libroꝛ omnibꝫ. Primo ne raptoꝛ vel fur qlibet dicat. ego rapui id qd mihi dbebat: sz iudicet ab alijs qd iustū ē. Scdo ne qs plus debito suū extimaret

de facili. ꝛ sic peccaret imoderate plꝰ accipiendo
ꝙ̄ deberet. Tertio q̄rit̄. Quid si q̇s hec p̄dicta
nō ꝯsiderās sibiipsi soluit. Rn̄det̄ ꝙ peccauit
mortal'r furādo nisi vt ī q̄stiōe p̄ma sup̄dicto p̄
mo mō faceret. sed restituere nō tenet̄. q2 sibi de
bebat̄ qđ accepit nisi plus debito acceperit.

¶ Circa scđm de multimoda tentione restō/
nis notādū ꝙ multi sunt casus ꝛ modi in q̇bꝫ
tenet̄ hō restōnē facere in p̄ticulari. g̈ de singul'
h̄ agere nō possumꝰ: sꝫ sufficiat ꝓ breuitate ali/
q̄s modos gn̄al'r tāgere. Nā p̄mo vt in p̄ceden
tibꝫ actū est tenet̄ hō restituere de oībꝫ dānis aīe
rōnal'. Itē scđo d' oībꝫ dānis corpis ꝛ effusiōis
sanguīs vt patuit sup̄. Tertio q̄ꝫ de oībꝫ dānis
rei t̄palis: vt etiā patuit. Quarto de oībꝫ dānis
fame exterioris ¶ Et de h̄ restat q̄stio Utrū infa
mans aliū minus iuste teneat̄ famā restituere.
Ad qđ rn̄det̄ s̄m doc. vt p꞉ꝫ etiā in Angelica eli
ciendo pl'a documēta ¶ Primū ē ꝙ q̇cūqꝫ aliū
iniuste infamauit tenet̄ de necessitate restituere
Rō. q2 ex q̇ necesse ē est restituere rē t̄palē iniuste
ablatā: vt p꞉ꝫ ex p̄cedentibꝫ s̄monibꝫ ml'to for/
tius tenet̄ q̇s famā iniuste ablatā vel denigra/
tā siue p ꝯtumeliā vl' ꝯuitiū aut vituperiū siue
p detractionē: q2 fama est tāte dignitatꝭ vt oībꝫ
bonis t̄palibꝫ p̄ster. Prouerb. xxij. Melius est
nomen bonū ꝙ̄ diuitie multe. ¶ Sed di.
Quid si veꝝ crimen de ꝓximo q̇s dixit. Ad hoc
¶ Scđm g̈ documentū est. ꝙ si q̇s infamauit
aliū de v'o crimine iponēdo nō s̄uatis ordine ꝛ
mō debitis scꝫ id qđ occultū erat manifestādo
al'is licꝫ grauiter peccet. tn̄ nō tenet̄ dicere ꝙ fal
sum dixit. q2 sic mentiret̄ qđ est pctm̄. ꝛ nō sunt
facienda mala vt eueniāt bona. Roꝝ. iij. sed te
net̄ aliq̇ mō licito reddere famāꝫ sic dicēdo. Nō
credatꝭ hūc hoīeꝫ esse talē. q2 male dixi vl' fatue
dixi. Uel dicat sic. Nō reputetꝭ eū eē malū. Bo/
nus est em̄. Rō. q2 q̇libet p̄sumendꝰ ē esse bonꝰ
donec ꝓbet̄ cōtrariū. Extra de scrutinio i ordīe
faciēdo ca. vnico. excepto scꝫ nisi tale veꝝ dixerit
causa iusta vt ꝓsit. Itē de detractore latiꝰ tracta
bit̄ in alio q̄dragesimali s̄mone de detractiōe.
¶ Terciū documētū ꝙ si q̇s īfamauit sciēter ipo
nēdo falsum crimē. etiā si remaneret ex fame re/
stitutiōe facienda īfamatꝰ. tenet̄ retractare ꝛ fa/
mā reddere scꝫ dicēdo se mēdacē: vl' nō veꝝ di
xisse corā illis q̇bꝫ dixit: ꝛ sic dixit ī publico vel
in occulto. Rō ē. q2 magis tenet̄ famā iuste ser
uare ꝓrio suo ꝙ̄ ī iuste sibi. excepto si maiꝰ peri
culū īfamie illiꝰ ꝓximi ex hmōi restitutōe vl' pec
cati mortalis. vl' mortis corp̄alis seq̄ret̄. vel qn̄
dixit talia ꝙ nō sūt īfamatoria de sui natura. s.
vt eē iracūdū vl' auaꝝ. ꝛ hmōi. Alijs etiā casibꝫ
certis exceptꝭ. de q̇bꝫ in alio q̄dragesimali vide
s̄monē de detractore ¶ Quartū documētū ꝙ si
q̇s nō pōt reddere famā īfamato. tenet̄ reddere
aliq̇d equiualens in rebꝫ ad arbitriū boni viri
s̄m Rich. ꝛ Tho. in. iiij. di. xv. ꝛ in angelica.

¶ Circa terciū de īductōe restitutōis. No
tandū est vobis O p̄cōres ꝙ om̄is scriptura:
oēs p̄dicatoꝝ voces in p̄sona oīm: ego idignꝰ
moneo ꝛ exhortor sicut ille monēt Nolite deci
pi a dyabolo aliđ suggerēte sed ꝯsiderate p̄mo
vt restituatis aliena si vultis h̄re vestrū deū in
aīa. Scđo moneo restituite aliena si vultis vt
nō p̄eat aīa vestra ꝓpria: sꝫ restituat̄ ad celestia
gaudia. Tercio moneo. restituite aliena vt voƀ
restituat̄ gr̄a ꝛ om̄ia merita q̄ fecit ab infantia.
Quarto restituite aliena vt restituant̄ voƀ oīa
passiōis xp̄i ꝛ sanguinis p̄mia ī celesti gl'ia. Ad
hec exēplū legit̄ in speculo exēploꝝ di. ix. exeplo
cj. ꝙ q̇dē puer nouē ānoꝝ satis facetꝰ cecidit in
īfirmitatē: ꝛ obijt. post mortē matri sue ap̄paruit
lamētabil'r dicēs se ī maximis penis eē adeo ꝙ
si oēs carbones totiꝰ mūdi a p̄ncipio: ī vno cu/
mulo arderēt. ꝛ tu iquit o mater ī medio arde/
res tāti ignis. nō sentires tātas penas sic ego ī
purgatorio. Mater iterrogauit d. Un̄ tu fili h̄
d' meruisti cū libē't vt videbā orabas nec malidi
cus eras. nec iurās ꝛ hmōi. Puer rn̄dit Ego cō
sueuerā accōmodare denarios a familia. ꝛ ide
emi pira ꝛ fructus. ꝛ hospitibꝫ aduenīētibꝫ da
bant̄ sepe mihi ab eis denarij q̄s retinēs nō p̄/
soluebā familie plenarie accōmodata. iđ talem
penāꝫ sustineo. Si g̈ talia debita exsolueres ꝓ
me liberarer. et sic disp̄uit. Mater aūt vocauit
familiā ꝛ inq̇siuit ac oībꝫ cōputatꝭ rep̄pit ꝙ pu
er tenebat̄ noueꝫ denarijs. ꝛ mater statim ꝓ eo
p̄soluit. ac eodē die puer matri secūdario appa
ruit dicēs. O mater gr̄as tibi ago: q2 ꝓ me resti
tuisti ꝛ sic me a purgatorio liberasti. ecce iāꝫ ce/
los introibo. ꝛ ꝓ te ac ꝓ cōsanguineis deū exo/
rabo. Hec ibi. Si g̈ ꝓ nouem denarijs hallen
sibꝫ tantū cruciatū sustinuit puer vsqꝫ ad resti/
tutionis t̄ps: q̄ntū patiet̄ q̇s ꝓ multis debitis
ꝛ insup ꝓ dāno in fama ꝓximi illato cuꝫ fama
p̄ster diuitijs. Rogemus g̈ dn̄m iesum vt det
noƀ gr̄am v'e p̄nie ꝛ restōnis. Amen.

¶ Itē de restitutiōe hec p̄dicta expediētia ꝓ ser
monibꝫ sufficiant. ꝓ alijs p̄ticularibꝫ casibꝫ oc/
currentibꝫ recurrendū est ad sūmas editas.

¶ Dn̄ica ramispalmaꝝ. Sermo. xlv. In mane
s. de satisfactōis necessitate p se vl' p aliū iplēde.

Osanna filio da

uid. Bn̄dictus q̇ venit in noīe dn̄i
Itē aliud thema. Ecce rex tuus ve
nit tibi māsuetꝰ sedēs sup asinā ꝛc̄.
Uerba hec scribunt̄ Matth. xxi. ꝛ in euāgelio
hodierno. Charissimi dn̄s nr̄ rex regum ꝛ dn̄s
dn̄antiū. scꝫ dn̄s iesus veniēs in hūc mūdū mi
ra hūilitate. sedēs sup asinā in intrādo hierl'm
ad passionē: sic laudari voluit: vt diceret̄ Osan
na: qđ s̄m Lyrā hebraicū est cōpositū ex osi, id

ē salua. ꝛ anna. id ē vtinā vl' obsecro salua nos
Sed ꝛ letis cantib9 tristia q̄dā miscuit amara:
q2 videns ciuitatē fleuit ei9 futurā destructiōez
Et q2 a sacerdotib9 ꝛ phariseis iniuriā ꝯdictio
nis ꝛ insidiaꝝ ꝑtulit patient̄. ꝛ q2 ad mortē pa-
tus vltro se obtulit ascendendo in eā ciuitatem
vbi se occisurū ꝓuidit ꝛ ante predixit. Jōq3 ho-
die eccl'ia duas ꝓcessiōes recolit sc3 vnā letā de
xp̄i susceptiōe: ꝛ in hierl'm deductiōe cū laudib9
diuis ramoꝝ ꝛ vestimentoꝝ stratu in via. Aliā
tristē ꝛ flebilē q̄ facta est feria sexta in xp̄i educti
one ad crucifigendū: ꝓpterea hodie legit passio
nē. ꝛ sic hodie ꝓponit duo ꝯ̄ria sc3 gl'iam diuini
tatis. ꝛ ignominiā passiōis. Hociō ꝭm Bern̄.
voluit xp̄s ꝓ amore nr̄o q̄tenus ex ꝑcedete ho-
nore amarioꝛ fieret passio ignominie ꝓ nob̄ su
scepte. O xp̄i sanguine redempti xp̄iani. cogita-
te quō xp̄s dn̄s ꝓ nobis voluit ignominiā pa-
ti in oīb9 honorib9 suis. Nā hodie ip̄m vt regē
susceperūt in hierl'm. Sed feria sexta mag̃ eūd̄
vt latronē crucifixerūt. Hodie ip̄m regē cecine-
rūt: feria sexta negauerūt di. Nō habemus regē
nisi cesarē. Itez hodie dixerūt saluatorē. postea
dixerūt seductorē. Hodie bn̄dictū postea male
dictū. Hodie vestimēta sua strauerūt. postea ve
stimētis ꝓpriis spoliauerūt. Hodie ramos in
via ponebant. postea spinas in capite posuerūt
Ecce q̄3 multipl'r dn̄s satisfecit ꝓ pctīs nr̄is. q̄te
nus exēplo suo discam9 nos satisfacere ꝓ pctīs
nr̄is ꝓpriis. Itaq3 exq̄ xp̄s dn̄s ꝑ gr̄az pnialis
satisfactiōis saluat ꝛ venit in nos. Jō de satisfa-
ctione tria mysteria hic notabimus.

Primū de satisfactiōis necessaria obligatiōe.
Scd̄m de satisfactiōis aliena adimpletione.
Tertiū de satisfactiōis sic alterutra liberatōe.

Circa ꝓmū de necessitate satisfactiōis q̄rit̄
Utrū satisfactio sit adeo necessaria vt sine aliq̄
satisfactione nulli velit de9 pctm̄ remittere. Ad
qd̄ rn̄det̄ ꝭm Rich. in. iiij. di. xv. ꝛ alios. ꝙ de re
missione peccati possumus loqui dupl'r. Uno
mō de lege cōmuni. Alio mō de ꝓuilegio spēali
Et ꝭm hec elicimus tres ꝯclusiōes doctrinales
ꝑ ꝑplo vtiles vt sc3 tales pniam sciant agere.

Prima conclusio ꝙ de lege cōi nō pōt dimitti
actuale pctm̄ mortale sine aliq̄ satisfactione vt
tenēt oēs doct̄. q2 semꝑ ad h̄ vt pctm̄ remittat̄:
requiritur actus penitendi in quo ꝓncipalioꝛ
ꝑs satisfactiōis ꝯsistit. Un̄ pctm̄ sine aliq̄ satis-
factiōe vel interna sc3 ꝯtritiōis vere: vl' externa:
vel in p̄nti: vl' in futuro sc3 in purgatorio dimit
ti nō pōt. Rō. q2 vt Ansel'. lib. j. Cur deus hō. c.
x. dt̄. In deo q̄dlibet ꝑuū incōueniēs est īpossi-
bile. Et postea. xij. c. dt̄. ꝙ nō decet deū dimittere
pctm̄ īpunitū. q2 sic dedecus culpe remaneret
sine decore iusticie ꝛ dimitteretur pctm̄ sola dei
misericordia sine om̄i iusticia qd̄ ē incōueniēs
ꝛ impossibile. Ad id est verbū Greg. in moral'.
suꝑ illud Job. ix. Uerebar oīa oꝑa mea sciēs ꝙ
nō ꝑceres delinq̄nti. vbi Greg. dt̄. delinq̄nti ne-
quaq3 ꝑcit̄. q2 pctm̄ sine om̄i vltione nūq3 dese
rit̄ s3 aut hō penitēdo in se punit. aut de9 hic vl'
in futuro ferit.

Scd̄a cōclusio ꝙ de lege
seu ꝓuilegio spāli bn̄ de9 posset dimittere pctm̄
mortale si vellet sine om̄i satisfactōe. q2 h̄ nō de
rogat sue iusticie alicui ex ꝓuilegio spāli facere.
Et h̄ rarissime qd̄ tn̄ cōiter facere derogaret vt
ꝓbat Rich. vbi. s. Et ponit exēpluz di. Sicut q̄n
rex vt on̄dat sue potētie plenitudinē ꝛ benigni
tatē mīsicordie vt magis timeat̄ ꝛ diligat̄: ꝑcit
aliq̄n hoī scelerato. h̄ nō derogat iusto regimi-
ni regni sui. imo ꝯfert q̄nq3 qd̄ tn̄ sepe mlt' fa-
ctū vl' iteratū d̄rogaret. q̄nq3 etiā ī casu iuste p̄t
facere filio scelerato cuius pr̄ volūtarie mortez
sustinuit ꝓ vtilitate regni. Sic ꝛ de9 p̄t ad on̄dē
dū suā bonitatē ꝛ mīsicordiā ꝛ potentiā aliq̄n
dimittere alicui pctm̄ sine satisfactiōe. sic ꝛ fecit
mulieri ī adulterio dep̄hense. Nil aliō īiūgēdo
nisi. Uade ꝛ āpli9 noli peccare Joh. viij. Sic fe
cit etiā Paulo q̄ cū eēt in actu ꝑseq̄ndi de9 ip̄m
iustificauit. Act. ix. Et h̄ ex ꝓuilegio spāli. l' forte
tūc de9 īmisit illi gr̄az ꝑfecte pnie. Un̄ aūt sic fa
cit de9 nō relinq̄t pctm̄ total'r īpunitū s3 iusticie
satisfit ex merito passiōis xp̄i. q2 xp̄us nō tm̄ ꝓ
nr̄o pctō originali s3 etiā ꝓ pctīs hoīm actuali
bus ꝛ p̄teritis ꝛ seq̄ntibus mortē sustinuit. hec
Rich. Sz qm̄ ꝓuilegia paucorū nō faciūt legē
cōmunē. xxv. q. j. c. vlti. Jō nobis de h̄ nō est ꝯfi
dendū.

Tercia g̃ ꝯclusio ponit̄ ꝙ simpl'r de9
pctm̄ nō vult dimittere sine aliq̄ satisfactione. ꝛ
iō satisfactio nec̄aria ē ꝓ salute. cū sit vna ꝑs ve
re pnie. Un̄ scriptura p̄cipit Luc. iij. Facite di-
gnos fruct9 pnie. Sz di. Exq̄ ꝑ ꝯtritiōez
ꝛ ꝯfessiōez sufficiēter delet̄ pctm̄. ꝛ ī his ē exteri-
oꝛ sil' cū īterno doloꝛe pnia. cur req̄rit̄ amplioꝛ
satisfactio ꝓ pnia. Rn̄det̄ ꝙ req̄rit̄ ꝓmo ꝓpter
ītegritatē pnie. q2 de9 p̄cepit pniaz ītegrā agere.
pnia aūt ītegrat̄ ex istis trib9 sc3 ꝯtritōe ꝯfessio
ne ꝛ satisfactione ꝭm oēs theolo. ꝛ canonistas.
Scd̄o ꝓpter remissionez pene. q2 ꝯtritio ꝛ ꝯfes-
sio sepe nō sufficiūt ad remissiōez totalē reat9 vl'
pene pctōꝝ. Ideo satisfacere opoꝛ3 vel ī p̄senti
ꝑ bona oꝑa ꝛ īdulgētias vl' saltē qd̄ derit ī pur
gatorio soluet̄ ꝭm docto. Tercio ꝓpter p̄ceptuz
eccl'ie qd̄ habet̄ de pe. ꝛ re. ca. Ois vtriusq3. Nā
Hosti. ibi. §. ad q̄d valēt. dicit tenendū ꝙ vic3
ꝓ quolibet pctō mortali duplex pena debetur.
Una eterna q̄ ꝑ ꝯtritiōez dimittit̄. Alia tp̄alis
q ꝑ eccl'iaz imponit̄ ꝛ remouet̄ sc3 in ꝯfessione.
Proinde vnusquisq3 pctōꝛ debet satisfacere vt
pōt de peccatis vic3 a ꝯfessore rationabil'r īpo-
sitā ꝛ susceptā penitētiā īplendo.

Exem
plū ad id ex lege ciuili. ponat̄ casus ꝙ Petrus
telo vulnerat9 ferro infixo. cōueniat cū medico
vt ip̄m sanet ꝓ certa mercede. is bene curari nō
potest nisi ferrū extrahat̄ prius ad quod requi
ritur vulneris ꝛ carnis incisio. sed Petrus do

No de sanatione medici in vulne manente fro

lore incisionis nõ admittat. Medicusq3 ipsuz vulnus sanat ferro intus manẽte. si post sanitatẽ peius infirmitatẽ incidat. querit᷑ an ille medicus ꝓ eodem salario tenet᷑ ipm curare iteruz. Rñdet᷑ ex. ff. de reg. iur. l. si q̃s ex culpa sua. ꝙ ꝑ generali lege habet᷑ sc3 ꝙ qñ ex culpa infirmi redijt infirmitas medicus nõ obligat᷑ eundez curare nisi ꝓ noua mercede. ⁊ nouo pacto. alioqn si redit ex culpa medici tenet᷑. ⁊ sic patz ad ꝓpositũ ꝙ nõ tenet᷑: q2 Petrus fuit in culpa. Spiritualiter. si peccator nõ admittit nec facit p̃cepta medici. id est ꝯfessoris explendo satisfactionem quasi ferro peccati reatu manente sibi imputabit᷑ acerbior pena in futuro. Ad qd tollendum oportet de nouo pniam suscipere a cõfessore si oblitus est illam ꝑus iniunctam penitentiam: vt patuit ꝟmone. xxviij. F.

V. vnus possit p altero satisfacere

¶ Circa scdm de aliena impletiõe satisfactionis querit᷑ Utrũ vnus hõ possit ꝓ alio satisfacere. vel impositã alteri satisfactionẽ adimplere Ad qd rñdet᷑ ꝟm doc. cõiter Bonauẽ. in. iiij. di. xx. ibidẽ Rich. ⁊ Theo. ea. di. durã. Tho. aliosq3 ꝙ duplex est sc3. satisfactiõis effectus vnus est excidere causas pctõꝝ futuroꝝ. ⁊ sic ꝓseruare a futuris culpis. Alius est recõpensatio iniurie illate: hoc est soluere debitum pctõꝝ. ⁊ sic satisfactio accipit᷑ varijs mõis ꝟm quos tria p̃cipua documẽta tradunt᷑ breuiter hic. qm̃ cogit hodie breuiare sermonẽ ꝓlixitas passionis ⁊ cerimonie misse. ¶ Primũ est ꝙ satisfactionẽ intelligẽdo ꝓ ꝓseruatione ⁊ cautela culpe future. vel pro cause pctõꝝ excisione: sic vnus ꝓ alio nõ potest satisfacere. Rõ: q2 ꝑ ieiuniũ istius nõ domat᷑ caro alterius. nec affligit᷑ corpus alteri⁹ vt viuat caste. nec ꝑ hoc ꝙ iste dat elemosinam ꝓ illo. ille assuescit sua largiri nec isto orante ille orat: nisi forte ꝑ bonũ huius exemplũ ille induceret᷑ ad similia facienda. vel nisi iste mereret᷑ augmentũ gr̃e ꝑ talia illi: vt facilius ille euitet pctm̃ ex gr̃a dei adiuuante. ¶ Scdm documentũ ꝙ satisfactionẽ intelligendo ꝓ recõpensatione illate iniurie p̃terite bene põt vnus ꝓ alio satisfacere. sicut hoi cui iniuriã fecit: põt alius ꝓ isto recõpensare. sic etiam ⁊ deo põt vnus satisfacere ꝓ iniuria illata ꝑ aliũ peccantẽ: dũmõ ille q̃ cõmisit pctm̃ sit vere ꝯtritus de pctõ. al's nõ. Et sic sancti dei suis oronib⁹ ⁊ meritis ꝓ nobis placant deum ⁊ satisfaciũt dũmodo nos simus ꝯtriti. ¶ Tertiũ documentũ ꝙ satisfactionẽ accipiendo ꝓ penitẽtia a ꝯfessore iniũcta tenet᷑ qlibet ꝑ seipm satisfacere si est potẽs. sicut etiã tenet᷑ ꝑ se ꝯfiteri ⁊ ꝯteri. Et si nõ põt adhuc tenet᷑ hr̃e patũ animũ ad satisfaciendũ ꝓ seipso ipsemet. alioqn satisfactio alterius sibi nõ ꝓdesset directe ad vitam eternã si nollet ꝓ se satisfacere etiã si posset. Rõ: q2 ad satisfactionẽ ꝓ virib⁹ ꝑ seipm tenet᷑ q̃libet ex p̃cepto. de pe. ⁊ re. c. omnis vtriusq3 se. Necesse est em̃ vt penitẽs recognoscat pctm̃ suũ ꝑ aliquẽ actũ satisfactiõis: vt p3 ꝑ Aug. de pe. di. j. nõ sufficit. Et tenet᷑ ꝑ se si põt: q si nõ põt iuuari potest ꝑ alteꝝ ⁊ satisfacere. sicut ꝓ his qui sũt in purgatorio impotentes ꝓ se satisfacere: satisfaciũt. alij viui. ⁊ hoc maxime potest ꝑ alterum. s. satisfacere quis cũ interuenit autoritas ꝯfessoris que in hoc potest dispensare cum eo qui per seipm nõ potest satisfacere. Hec etiam in angelica. O ergo homo christiane disce ex dictis ꝙ qñ nõ potes ꝑ teipm penitentiã implere p̃cipue in mortis hora: dispone ex tuis bonis vt alter faciat pro te.

¶ Circa tertiũ p̃ncipale de alterutra liberatione. id est vnius ⁊ alterius vel amboꝝ ꝑ satisfactionem ab alio implendã. ¶ Primo queritur de p̃ncipali Utrũ ille cuius satisfactionẽ penitẽtie alter suscepit in se: si statim moriat᷑ libere euolabit in celũ. Ad hoc rñdet᷑ in Angelica ꝟm Bonauẽ. in. iiij. di. xx. q. j. ꝙ nõ. Sed oportet ꝙ prius iste q̃ suscepit satisfactionẽ impleat: quia nemo paradisum igredit᷑ nisi sit extra om̃e debitũ ita ꝙ nec ipse nec alius ꝓ eo sit debitor. O iesu bone vere formidanda est tua peccatorib⁹ iusticia. ¶ Secũdo querit᷑ de suscipiente Utrũ talis suscipiens satisfactionẽ alterius liberet᷑. sc3 ꝑ h. ⁊ satisfaciat etiaz ꝓ seipso cũ iplet ꝓ altero. Rñdet᷑ vbi s. ꝟm Rich. di. xx. q̃ri. ꝙ l3 alij alit᷑ sint opinati: tamẽ satisfactoriũ est etiam ꝓ seipso nõ quidem ex debito ꝟm rigorem iusticie: qua eadem solutio nõ parit duas liberatiões sed ꝑ diuinã misericordiã que magis attendit charitatem q̃3 opus. Et etiã ꝑ modũ meriti de cõgruo. Nam ꝟm Bonauen. in. iiij. dis. xv. credendũ est ꝙ diuine misericordie benignitas tãta est ꝙ acceptat totũ ꝓpter charitatem quasi ꝓ se fieret. ⁊ quasi ꝓ nihilo saluat nos. hec vbi sup̃.

¶ Tertio ergo exẽplũ finale subiũgamus qd legit᷑ in speculo exemploꝝ dis. viij. exemplo. ij. ꝙ sanctus Dũstanus in mane diei ascensiõis dñice existens solus in oratione in ecclesia. ecce vidit candidatoꝝ multitudinẽ innũerã coronas capite aureas gestantes ⁊ fulgore micantes di. Salue inquiũt Dũstanne noster salue. mãdat tibi filius dei iesus venire si paratus es nobiscũ hodie gaudia celebratur⁹. ad qd iste rñdit interrogãs. Qui estis. Dixerũt. Cherubin ⁊ seraphin sumus. Responde qd velis. Dũstannus rñdit Hodie solẽnissim⁹ dies ẽ ⁊ incũbit mihi p̃dicare ppl'o ⁊ oñdere quõ ad gaudiũ celeste possint ꝑuenire sc3 ꝑ ꝯtritionẽ: ꝯfessionẽ: ⁊ satisfactionẽ pnie. ad qd p̃dicandũ multi ꝯuenerunt ⁊ nolo decipere illos. ꝓpterea hodie nõ possum venire. hec dixit ex charitate ⁊ zelo aniaꝝ vt plures secum saluaret ꝑ ꝟmonẽ. dixerunt ergo eidẽ. Paratus esto in diem sabbati. Tũc Dũstanus p̃dicauit ppl'o taliter ꝙ nũq̃3 ante sic p̃dicauerat: vt nõ hoiẽ s3 angelũ putares. Tandẽ dixit sui obitus instare diẽ. Et ecce facies ei⁹ resplenduit

sic ꝙ nemo eum aspicere posset: tandē locū in quo voluit sepeliri designauit. Mox vero languor eū inuasit feria sexta oēs aduertātes ꝑ penitere ⁊ xpi vestigia seq̄ hortabaꝛ cōmunionē accepit. Et ecce subito cū lecto in quo iacebat eleuat⁹ est vsq; ad trabes dom⁹. Et h̄ tercio factū est in die sabbati. Sicq; oēs hortabaꝛ ad seq̄ndū xp̄m in celū ꝑ pniam ⁊ ꝑ opa satisfactoria ꝑ que ip̄e incessit ac sic ip̄e feliciter in xp̄o quieuit. Rogemus ergo dn̄m iesum ⁊c̄.

Dn̄ica ramispalmaꝝ post prandiū Sermo xlvj. de satisfactiōis modo regulari ⁊ iteratiōe.

Facite dignos fructꝰ pnie Matth. iij. ⁊ etiā Lu. iij. ⁊ ꝑ sermone hodierno i q̄b; verbis pnie ꝑdicator Johānes baptista hortaꝛ oēs ad dignā pniam agendā qd̄ facim⁹ ꝑ verā ꝯtritiōem ꝯfessiōeꝫ ⁊ satisfactiōem. alioquin timendū est illud qd̄ scribiꝛ Ecci. ij. Si pniaꝫ nō egerimus īcidem⁹ in man⁹ dn̄i. qd̄ pōt poni ꝑ alio themate in hoc s̄mone Lyra. Si pniam nō egerimus scꝫ de pc̄tis veraciter. incidem⁹ in man⁹ dn̄i. i. in diuinā punitionē valde grauē. Heb. x. Horrendū est īcidere in man⁹ dei viuētis. Ue ergo ⁊ vepc̄ōribus impenitētib;. Propterea charissimi discamus facere dignos fruct⁹ pnie satisfaciendo. qm̄ vt de pe. di. j. c. nō sufficit Aug. di. Non sufficit mores inquit in melius commutare ⁊ a ꝑteritis malis recedere nisi etiā de his que facta sūt satisfaciat homo ꝑ pnie dolorē coo gantibus elemosynis ⁊ ieiunijs. hec ille. Sꝫ heu licet multi faciāt pniaꝫ: tn̄ rari faciūt dignū fructū pnie. Nam Greg. dicit. dignos fruct⁹ pnie facit q̄ omnia deo in sacrificiū offert ꝑ q̄ in culpa eū meminit offendisse. Cū aūt offendimus deuꝫ corde. ore ⁊ ope. ergo hec tria debem⁹ deo offerre scꝫ cordis ꝯtritōeꝫ. oris ꝯfessiōeꝫ. ⁊ opis satisfactionē qd̄ rari faciūt vt debēt ꝑsertim satisfactionē. Nos igiꝛ charissimi audiam⁹ ⁊ opeimpleam⁹ scripture hortamenta dicētis. Facite dignos fruct⁹ peni. vt in themate. Itaq; de satisfactiōe vt sciam⁹ facere dignos fructus pnie tria mysteria declarabim⁹ in hoc sermone.

Primū de regulari modificatione.
Scd̄m de diuinali acceptatione.
Terciū de salutari reiteratione.

A Circa ꝑmum de regulari modo satisfactionis. Queritur quali modo debeat regulariter fieri satisfactio pro peccatis debita ip̄i deo. Ad quod ex dictis Scoti in. iiij. dist. xv. Item Alex. de ales. Bona. Rich. ⁊ alioꝝ recolligēdo eliciunꝛ ꝑcipue regule sex s̄m quas debet modus satisfactionis obseruari.

Prima regula dr̄ bone oꝑationis.
Scd̄a dr̄ integre ꝑfectionis.
Tercia dr̄ placande intentionis.
Quarta dr̄ aliunde nō obligationis.
Quinta dr̄ laboriose ꝯditionis.
Sexta dr̄ amorose executionis.

Prima inq̄ regula dr̄ bone oꝑationis: q2 ad hoc ꝙ de peccatis aliquis deo satisfaciat req̄riꝛ vt faciat ꝑ bona opa recta ⁊ bona intentione facta que possunt cedere in gl'iam dei vt sunt ieiuniū oratio elemosina. ⁊ hmōi. Uā ꝑ opa mala vel etiā opa bona de genere facta. tn̄ sinistra intentione puta ex vana gl'ia vel hypocrisi nō potest fieri satisfactio. quia vt ait Ansel'. lib. ij. Cur deus homo. satisfacere est deo debitum honorē reddere. talia autē opera scꝫ malefacta nō sunt in honorem dei sed in offensionem. B Secūda regula diciꝛ integre perfectionis. Nam q̄rit Rich. in. iiij. di. xv. Utrū homo potest satisfacere de vno peccato sine alio. Et respondet dicēs ꝙ dupliciter possumus loqui d̄ satisfactione. Uno mō de eius actu exteriori ⁊ sic pōt quis satisfacere de pena tēporali debita vni peccato sine alia. ⁊ de vna pte pene sine alia. q2 existens in charitate pōt simul remanere debitor pene ꝑ alio peccato h̄ndo ꝑpositū satisfaciendi de illo. postea scꝫ in elemosynis. ⁊ nūc ꝑ vno potest soluere ꝑ ieiuniū vel orationē. qui si postea ꝑpositū mutet ita vt nolit postea satisfacere in elemosinis. nihilomin⁹ solutio ꝑcedēs remanet acceptata. Alio mō aūt loq̄ possum⁹ de satisfactione in eius actu anime interiori: ⁊ sic nō pōt hō satisfacere de vna culpa mortali sine alia: sed oportet ꝙ integre de omnib; peniteat sicut ⁊ de omib; teneꝛ ꝯteri ⁊ ꝯfiteri. vnde qui implet ieiunia iniūcta a ꝯfessore: sed nō vult restituere aliena cū posset nō vere penitet: vt patuit in ꝑcedentib;. C Tertia regula diciꝛ placande intentiōis hoc ē vt opa satisfactiōis sint ad placandū deū intenta. Unde ip̄se Scotus vbi sup. diffiniēs satisfactionem dicit. ꝙ est operatio bona exterior penalis volūtarie assumpta vel tolerata ad puniendū pctm̄ a se cōmissum ⁊ ad placanduꝫ deū offensum. Unde si quis facit bona opa nō intentiōe punitionis pcti: vel vt deū placet quē offendit peccatis: licꝫ sit bonū meritoriū gratie ⁊ gl'ie. tamen nō dr̄ opus satisfactionis de se ⁊ directe: puta si quis dat elemosynam ex pietate nō intentione tali ꝙ ꝑ penitentia ad placandū deū hoc fiat. Siīliter cū aliquis malefactor puniꝛ si patienter sustinet bene facit. sed si vult vt satisfaciat scꝫ ꝑ peccatis directe: debet intendere vt sufferat ad placandū deuꝫ ꝑ pc̄tis s̄m Sco. Exēplū. si quid offeraꝛ regi ꝑ xenio nō satisfacit ꝑ debito nisi fiat ꝑ illo expresse. Quarta regula dr̄ aliūde nō obligatōis. h̄ est vt satisfactio fiat ꝑ talia opera ad que homo aliūde nō obligaꝛ facere. quia al's nō corrūderet ꝑ satisfactiōe huius peccati. sicut si quis ex voto teneꝛ ieiunare feria sexta. tali iniūgeret ꝯfessor ieiunare feria sexta. ⁊ sic de alijs. Siīliter ꝙ quis nō furaꝛ vel

nō latrocinaꝛ cum posset bene facit p̄ceptū im plendo: sed nō est satisfactorium culpe cōmisse. quia ex p̄cepto ad h̄ teneꝛ.

¶ Quinta regula dr laboriose ꝯditionis. h̄ ē vt operatio satisfactiōis sit penal' ꝛ laboriosa vel afflictiua: vt p illā subtrahat hō sibi aliquā car nis delectationē vel cōmodū q̄tenus p carnis castigationē p̄seruetꝛ a futura culpa. Vn̄ Aug⁹. de vera ꝛ falsa pnia dr. Pnia grauiores expostu/ lat dolores vt mortuis impetret vitā. Et rō est ſm Alex. ꝛ Bonauē. ꝛ Rich. qꝛ hō p delectatiōē culpe infirmatꝛ. ꝛ ſm legē dei culpe debetꝛ pena ꝯ delectationē vt curetꝛ ꝛ reordinetꝛ. ac de futu/ ro p̄seruetꝛ. Unde. ij. ethicoꝝ phs dr. ꝙ pene sūt q̄dam medicine. nō tm̄ curatiue sed etiā p̄serua tiue. Ex q̄ ptꝫ documentū ꝙ q̄ penitentiale ieiu niū sic implet ꝙ delicatissima ꝛ sumptuosa ci/ baria comedit ꝛ pleno ventre nō satisfacit ad re atus deletionē. silr̄ q̄ dat elemosynā de eo de q̄ ip̄e nullo mō indiget. ¶ Sꝫ di. Nunq̄d q̄ aua rus hō q̄ plus affligitꝛ dādo decē denarios: q̄ꝫ largus dando centū. magis satisfacit. Rn̄det Rich. ꝛ Ambaldus q̄rto scr̄pto sniaꝝ dis. xv. ꝙ opus duplr̄ pōt intelligi penale. Uno mō rōne operantis. qn̄ ip̄e operans difficilius facit ex di sposītiōe mala in ipso. sicut auarus difficilius dat elemosynā. ꝛ talis penalitas nō magis sa/ tisfacit. nec ꝓpter eā auaro minor elemosyna in/ iungēda est q̄ꝫ largo. sed potius maior dꝫ īpo/ ni q̄ꝫ largo. Alio mō pōt intelligi opus penale rōne operis ꝛ eius generis ꝛ sic satisfacit opus plus penale. sicut ieiuniū in pane ꝛ aqua pena lius est ꝛ magis satisfactoriū q̄ꝫ ieiunare cū ci/ bis coctis. ꝛ elemosyna maior q̄ꝫ minor.

¶ Sexta regula dr amorose executionis. h̄ est vt hō exequatꝛ satisfactionē in charitate ꝛ amo/ re dei. ꝛ de h̄ in seq̄ntib⁹ dicemus. Sed p excitā do ꝑplo dormitante inseramus ꝯsolatoriū Exē plū qd̄ legitꝛ in Scala celi. ꝛ in spec. exē. di. ix. ex emplo. lxvij. ꝙ miles q̄daꝫ facinorib⁹ plenus iuit vt dr ꝑsuasu vxoris ad confessionē: sed pe/ nitentiā p satisfactōe dixit se nō posse facere. vn̄ ꝯfessor q̄siuit dicēs. Posses ne in illa eccl'ia de/ serta ꝓpe castrū tuū vna nocte vigilare p pctōꝝ tuoꝝ remissiōe. Rn̄dit. h̄ bene possum ꝛ faciaꝫ. Tūc hac pnia iniūcta intrauit sero sol⁹ eccl'iaꝫ. ꝛ ecce nocte vnus demon in specie sororis mili tis: cuius consilio sepe vtebatꝛ: apparuit dicens Quid hic stas exi cito ad castꝝ. qꝛ statim inimi ci tui superuenīēt ꝛ occidēt hic te. alioq̄n nec vnq̄ꝫ ego amplius tibi consiliū dabo. Ille autē non acq̄euit dicens. Uolo hic ꝑmanere p pnia ista nocte. Scd̄o ali⁹ demon postea aduenit in spē vxoris sue: deferēs in brachijs duos illi⁹ filios ꝑuulos q̄si nudata vestib⁹ ꝛ laceratis crinib⁹ di cens. Ecce hostes tui dn̄e inuaserūt castrū: cepe rūt oīa ꝛ sic turpiter eiecta sum cū filijs. sed si ci/ to exieris ꝑsequi potes illos alioq̄n ꝛ te hic intꝛ/ ficient ꝛ me. Sed miles noluit exire. Tunc illa dixit. Nisi veniatis: ecce filios vr̄os ꝓijciā. ꝛ il/ lisit illos ad pauimentū: ac in faciē militis ꝓie/ cit. sed ille in deo ꝯfortatus nō curauit. ꝛ sic ꝯfu sa illa euanuit. Tandē postea tertio ali⁹ demō venit ī spē hostiū cū multis eccl'iam vallans ꝛ ex pugnās ac accēdēs igne ex lignis circūcirca ag gregatis. ita ꝙ flāma videbatꝛ p fenestras ꝛ ia/ nuas intrare ꝛ cogere militē vt effugeret. sꝫ ille īmobilis permansit. Postremo venit q̄rtus in specie sacerdotis q̄si missam dicere volens ꝛ offi/ ciū legere. Prospiciēsq̄ꝫ ait militi. Tu excōicat⁹ es: exi hinc ne impedias diuina. ꝛ cepit musitā/ do altius quasi oraret dicere. der der ꝛc. Rn̄dit miles sicut ꝛ p̄orib⁹. Ille cepit cuꝫ hasta crucis ꝑcutiens expellere ip̄m. sed miles oīa sustinuit: ꝛ diabolus ꝯfusus discessit. Mane facto egre diens cognouit ꝛ repperit castrū: vxorē: ꝛ omia illesa. sed tm̄mō fore fantasmatū delusiōes illas factas sibi in nocte apparitōes. ꝛ cū retulisset cō fessori. ecce audiuit ꝙ reuelatū fuerit sctīs p̄rib⁹ q̄m miles iste q̄ttuor coronas acq̄siuit in celis. q̄ttuor dictas tēptationes vincēdo. ꝛ sic miles postea in bona vita firmatus fuit.

¶ Circa scd̄m de diuinali acceptatiōe q̄ritur Utrū satisfactio pnie in toto vel in ꝑte expleta in statu mortalis culpe. vel sine charitate sit ac cepta diuine clementie. Ad h̄ cōiter ſm doc. rn̄/ detꝛ ꝙ nō acceptatꝛ directe valendo ad vitā eter/ nam: nisi p q̄nta ꝑte fit satisfactio in charitate ꝛ in gr̄a expleta: tn̄ talis satisfactio valet ad ea ad q̄ valent opera facta in pctō mortali. Jdeoq̄ꝫ etiam si hō sit in pctō mortali nō debꝫ dimittere talia opera satisfactoria sed debꝫ implere. Et huius rō ſm Rich. qꝛ cū deus nō eget bonoꝝ nostroꝝ. ideo opera nō acceptat ad vitā eternā remunerā/ dā: nisi operantē acceptet ip̄m: ꝛ sic nec acceptat ad satisfactionē placantē deū ꝛ gratuitā ad pre miū vite eterne. ¶ Ad id ponamus exemplū de illo q̄ seminat vel plantat in solo alieno ip̄o dn̄o nescio vel inuito. totū illud ꝑditū erit seminan/ ti q̄m illius est cuius ē solū. Jnsti. de reꝝ diui. §. ex aduerso. Sic spūalr̄ hō cū sit ipse de solo ꝛ terra diaboli ꝑ pctm̄: ideo totū qd̄ in se sic ma/ nente seminat bene agēdo est diaboli. ita ꝙ nō ꝓficit ad vitā eternā directe: sꝫ tm̄ ad tp̄alia.

¶ Circa tertiū ergo de reiteratione questio re stat Utrū necesse sit ad salutē reiterare talem in peccato mortali expletam satisfactionē. Ad q̄d rn̄detꝛ ꝙ diuerse sūt opiniones. Aliqui dixerūt ꝙ si pnia est talis ꝙ ex ea pacta manet aliquis effectus sicut est ieiunium ꝛ elemosyna. ꝛ hmōi postq̄ꝫ semel q̄s satisfecit licꝫ in peccato morta/ li. nō est necessario iteranda. Si aūt penitentia nō relinquit aliquē effectum: vt est oratio mo/ dica. oportet iterare. qꝛ talis videtꝛ esse imposita potius ad impetrationē recōciliatiōis diuīe q̄ꝫ ad satisfactionē pene. Recōciliari aūt quis deo

ꝯsolatoriū

nõ põt nisi ꝑ opera in charitate facta. ḡ talis in pctõ pacta dȝ iterari. Sco. aũt in. iiij. dis. xv. q. i. circa finẽ. quẽ in h̄ cõiter sequunt̄ doctores moderni. vt ptȝ in Ange. dt ꝙ sic dicere essȝ mag̃ occasio scȝ deserendi pniam iniunctã. ⁊ sic trãsgrediendi ⁊ desperãdi. Nã cũ q̇s recidiuat interim ꝙ expleuit pniam audiẽs ꝙ nõ satisfacit in peccato. sed tenet̄ iterare nõ explebit eã sed dimittit ⁊ sic peccat mortal'r. aut desperans nunq̃ȝ faciet pniam nec iterabit. Jõq̃ȝ ex dictis Scoti ibidẽ dant̄ documẽta pulchra. ¶ Primũ ẽ. ꝙ q̇ vere sel' penitet ⁊ recipit pniam ꝯdignã impositã claue nõ errãte q̃ntũcũq̃ȝ postea recidiuet nõ tenebit̄ ꝓ illis pctis eisdẽ nisi ad illã pniam sibi impositã. ⁊ si illã implet in charitate scȝ ꝯtritionẽ formando ꝓ̇us de recidiuo: sic implẽdo nõ tm̃ soluit penã: sȝ etiã meret̄ grãm. Si autẽ implet extra charitatẽ scȝ nolẽs ꝯteri de recidiuo: tũc soluit penã: sed nõ meret̄ grãm. ¶ Scdm documentũ ꝙ satisfactio est duplex. Quedã est soluens debitũ ⁊ placans sil' offensum vt est illa q̄ fit in charitate. Alia ẽ soluẽs debitũ: sed nõ placans offensum: vt est illa q̄ fit extra charitatem scȝ in pctõ mortali. Jõq̃ȝ patȝ ꝙ q̇ satisfecit sel' etiã si in pctõ mortali satisfecit: soluit. nec tenet̄ iterare. Nã ⁊. ff. de re. iur. l. bona fides. dr. ꝙ bona fides nõ patit̄ vt bis ab eodẽ idẽ debitũ exigat̄. ⁊ Sco. ibidẽ ponit exẽplũ de eo q̇ offendit aliquẽ: puta dãdo alapã. si cõponit cũ eo ita vt trib⁹ dieb⁹ fodiat in vinea illius. ⁊ postq̃ȝ fodit vno die: scdo die iterũ illi dat alapã: ⁊ tñ fodit scdo ⁊ tertio die. talis soluit penã ꝓme alape: sȝ nõ meret̄ grãm vl' amiciciã illi⁹ offensi. Sic in ꝓposito. ¶ Tertiũ documentũ ꝙ si talis ꝓpter pctm̃ in qd̃ de nouo recidiuauit dãnaret̄ anq̃ȝ totã pniam impleuisset. talis ꝓ ista pte inexpleta pnie nõ puniret̄ eternalit̄: sȝ tpal'r solũ pena corñdente illi pti pnie q̄ nõ fuit hic expleta: qr exquo ꝑ iusticiã punitiuã iposita est sibi pena tpalis sel' hic ꝓ pctõ de q̄ vere penituit nunq̃ȝ ei debet̄ nisi pena tpalis ⁊ illa soluta nulla pena debet̄ alia ꝓ illis pctis: sed tm̃ ꝓ aliis q̇b⁹ peccauit recidiuando puniet̄ eternaliter. Hec ibi. ¶ Quartũ documentũ elicit̄ ex istis ꝙ ꝯfessor discretus ad vitandũ tales ambiguitates dȝ penitenti iponere talẽ pniam quã statim exequat̄ in statu grẽ ⁊ declaret eidẽ ꝙ si in statu peccati explebit nõ tm̃ valebit sed festinet iplere in grã. ⁊ sic patȝ. ¶ Ultimũ documentũ ꝙ q̃uis hõ nõ teneat̄ iterare satisfactiõẽ sel' expletã: tñ si q̇s iterabit illa q̄ in mortali pfec valet ad m'ta sm Alex. de ales. Primo ad iocũditatẽ mentis. Scdo ad purgationẽ pctõris. Tertio ad refrenationẽ diabolice ptãtis. Quarto ad victoriã temptationis. Quinto ad ꝯfirmationẽ charitatis. Sexto ad augmentũ grẽ ⁊ glie celestis. Cõsulo ḡ iterare. ¶ Exẽplũ narrat Mefret in suis fmonib⁹. ꝙ iuuenis i luxuriã recidiuãs iuit ad meretrices. Cui obuiauit diabolus scȝ in spẽ hoĩs dicẽs. Uade bñ tibi erit. Postea in via occurrit sibi xp̃s: ⁊ oñdit vulnera cruentata in manib⁹ ⁊ latere dicẽs tal'ia. Ego sum pater tuus creator ⁊ redẽptor tuus. Ecce q̇lib⁹ vulnerib⁹ redemi te vt q̇d ḡ das te diabolo ꝑ pctã. At iste ꝯterritus di. Dñs meus ⁊ de⁹ meus. Cui dñs. Uade cito ꝯfitere ⁊ pniam fortẽ age: alioq̇n ille diabolus q̇ tibi occurrebat expectat te vt frangat collum tuũ. Qui cũ iret ad cõfitendũ vidit diabolũ in via expectantẽ in spẽ qua ꝓ̇us. Et dixit diabolo Quid tu hic expectas. Rñdit diabolus. Certe nõ tu es ille quẽ expecto: qr ille erat totus nr̃ et poterã ipm occidere. tu vero alter es. nescio q̇s. h̄ ideo dixit: qr iste in ꝓposito ꝯfitendi ⁊ satisfaciẽdi fuit mũdat⁹. Qui ex his circa se intellexit dei misericordiã ⁊ intrauit claustrũ ⁊ sancte vixit. Rogemus ḡ xp̃m ⁊c.

¶ Feria secũda post dñicã palmarum. Ser. xlvij. vicȝ de satisfactionis deo soluẽde possibilitate ⁊ cõmensuratiõe ꝓ pctis. ac iniũctõis vtilitate.

Uenit iesus betha

niã vbi Lazarus fuerat mortuus quem suscitauit iesus Joh. xij. ⁊ in euã. hodierno. Scdm ꝙ Lyra in postilla hui⁹ euãgelij dt. imediate post suscitationẽ lazari: q̄ facta esse dr feria sexta añ dñicã de passiõe. iudei diffinierũt occidere xp̃m vt putat̄ ipa die dñica de passiõe. Jõq̃ȝ dñs Jesus recesserat in regionẽ iuxta desertũ in ciuitatẽ q̄ dr Effrem. ⁊ ibi morabat̄ cũ discipulis q̇usq̃ȝ appropinquaret pascha in q̄ imolabat̄ agnus paschalis: scȝ feria q̇nta cene: vt sic xp̃s q̇ est verus agnus imolaret̄ ꝓ nobis imediate post imolationẽ agni paschal' .s. feria sexta. Uñ appropinq̇nte pascha añ sex dies pasche: h̄ est. sabbato ante diẽ palmarum venit in bethaniã q̄ est ꝓpe hierl'm vbi fuit lazarus. ⁊ inde postea ascendit in hierl'm ad patiendũ. Ibi autẽ scȝ in bethania fecerũt dño cenã ⁊ Martha mĩstrabat. Lazarus vero vnus erat ex discũbentib⁹: vt veritas eius resurrectiõis clareret. Hec aũt mystice significant ꝙ dñs iesus libenter venit ⁊ cenat delectabiliter in aĩa vere penitẽtis ⁊ satisfacientis de pctis. Nã Lazarus a mortuis resuscitatus significat pctõrẽ ꝑ pniam a morte peccati resurgentẽ: vt dt Aug. Bethania etiã interp̃tat̄ dom⁹ afflictiõis ⁊ dom⁹ ḡtificata dño vt dt Hiero. Jõ significat satisfactiõis pnialis afflictionẽ q̄ gratũ facit deo hoiem. Jõ ꝯueniẽter dr ꝙ venit iesus in bethaniam ⁊ cenauit ibi cũ lazaro: qr diligit manere in corde penitẽtis ⁊ cibari pane pnie vere ⁊ potu lachrymarum. De istis ptȝ euãgeliũ. Itaq̃ȝ de satisfactione tria mysteria hic declarabimus.

¶ Primũ de eius possibili recõpensatione.

¶ Scd̄m de eiꝰ ꝑsoluendi cōmensuratione.
Tertiū de eius efficaciori expiatione.
J ¶ Circa p̄mū d̄ possibilitate recōpensandi vl'
satisfaciendi q̄rit Rich. in.iiij.dis.xv.ar.j.q.ij.
Utrū hō possit deo satisfacere ꝓ culpa recōpen/
sando. Rō. qꝛ deus est in infinitū honorādus.
Quō ḡ hō pctōꝛ q̇ rapuit honorē dei soluit. qꝛ
vt d̄t Ans. p̄mo lib. Cur deus hō. c.xiij. Omis
q̇ peccat honorē d̄o quē rapuit soluere dꝫ. qꝛ ꝑ3
Augꝰ. lib.lxxxiij.q̄stionū. ꝛ Bern̄. de diligendo
deo. Omis creatura dꝫ deo totū id qd̄ est. ergo
hō nil hꝫ p̄ter debitū deo de quo libere possit sa
tisfacere ꝓ peccato. Mirū est ḡ quō possit. Sꝫ
in ꝯtrariū: qꝛ deus est misericordissimus ꝛ mā
dauit satisfactionē q̇ nihil impossibile p̄cepit:
vt d̄t Hiero. ḡ pōt hō satisfacere. Rn̄det̄ ḡ ex eo
dē Rich. ibidē eliciēdo documēta tria pncipua
ad sciendū vtilia ꝓ ꝑplo simplici. ¶ Primū est
ꝙ hō ꝑ seip̄m sine adiutorio alterius scꝫ xp̄i nō
pōt satisfacere deo ꝓ pctō. vt patuit ꝑ rōnes p̄/
tactas. Et h̄ claret in exemplo. qꝛ ꝓ pctō p̄morꝝ
ꝑentū nulla pura creatura suffecit satisfacere: sꝫ
oportuit esse deū ꝛ hoīem q̇ per merita infinita
posset deo satisfacere ꝓ peccatis infinite graui/
tatis. sicut ptꝫ ꝑ Ans. lib.ij. Cur deus hō. c.vij.
Un̄ si hō ꝑ se posset tantas lachrymas fundere
sicut mare nō sufficeret satisfacere sine merito
xp̄i. ¶ Scd̄m documentū ꝙ hō cuꝫ adiutorio
dei in virtute scꝫ meriti xp̄i pōt deo satisfacere d̄
pctō. qꝛ hō pōt esse ꝑticeps meriti xp̄i ꝑ verā fi/
dē ꝛ charitatē. ꝛ cū sic satisfactio hoīs ꝯiungat̄
merito xp̄i pōt hō reddere deo debitū honorēꝫ
faciendo qd̄ in se est ꝛ qd̄ tenet̄. Sic em̄ fit satis
factio ꝑm eq̄litatē iusticie nō cōpensan̄. solū me
ritū penitētis sꝫ ꝑm ꝯdecentiā diuīe bonitatꝭ et
virtutē infinitā passionis xp̄i dei. Sicut exēpli
gr̄a. Si ego deberē regi decem milia florenorꝝ
nec hērem vn̄ possem soluere. tūc si filius regꝭ ex
pietate ꝓ me appenderet thesaurꝝ equalentē ꝛ fa
cerē qd̄ ego possēꝫ vtiqꝫ liberarer. Sic in ꝓposi
to. K ¶ Tertiū documentū ꝙ deus miseri/
cordissimus ex liberalitate ꝯdescēdens infirmi
tati hūane nō exigit plus q̄ꝫ hō bn̄ pōt. imo nec
totū posse exigit de necessitate. Nā mensurā po
suit ꝛ ꝯstituit eorꝝ ad q̄ hō de necessitate teneat̄
h̄ est ad obseruantiā p̄ceptorꝝ. vt sic de reliquis
opibꝫ. s. supererogationis possint hoīes satisface
re ꝓ pctīs cōmissis: q̇ opera ꝛ si debeamus deo
ex ꝯgruo tn̄ nō vult (tāq̄ꝫ nobis ꝑcens) vt sibi
talia debeant̄ debito necessitatis. nisi rōne voti
vel iniunctiōis ꝓ satisfactiōe. Proinde de lege
cōmuni ex talibꝫ opibꝫ supererogatiōis req̄rit de
us aliquā satisfactionē penitētis. nō ꝓpt̄ impfe
ctiōꝫ meriti xp̄i passi cū illud sit sufficiētissimū.
Sed qꝛ deꝰ vult tn̄ ꝓpter sui honorē. tum ꝓpter
nr̄aꝫ vtilitatē vt ꝓ nr̄is excessibꝫ volūtate ꝓpria
satisfactionem aliquā faciamus. Hec ex Rich.
O peccator disce hec.

L ¶ Circa scd̄m de ꝑsoluendi cōmensuratione
q̄rit̄ q̄nta satisfactionē debeat quisqꝫ cōmensu/
ratiue ꝓ q̄libet pctō ꝑsoluere. Ad h̄ ꝑm Hostiē.
de pe. ꝛ re. ꝛ cōiter doctores d̄r ꝙ ꝓ q̄libet pctō
mortali deberet q̇s regulariter satisfacere in pe
nitētia septē annorꝝ magis vel minus aspere ꝓ
ut peccati req̄rit ḡuitas. Rō. vt sicut pctōr septi
formē sp̄ūssancti gr̄am amisit: ita ꝑ septennem
penitentiam recuꝑet. sed tn̄ ꝓpter hoīm fragili/
tatem ꝛ vite breuitatem hodie penitentie sunt
arbitrarie: vt patꝫ ꝑm Jo. andree. ꝛ Anthon̄. de
But̄. aliosqꝫ. Quapropter ꝯfessor nō peccat si
minorē pn̄iam imponit. Tū qꝛ nō pōt determi
nate q̄ntitatē pene cognoscere. Tum qꝛ qn̄qꝫ ex
industria minorē penā īponēs plus ꝓdest pe/
nitenti q̇ forte ꝓpt̄ pn̄ie magnitudinē posset im
pediri ab implendo vl' desperare. vel qꝛ paula/
tim ꝯfortat̄ in penitēte diuinus amor ad pl'a ꝑ
agenda oꝑa. Et hec patent ꝑ Tho. in.iiij.di.xx.
ꝯcord. Petrū ꝛ in Ange. M ¶ Un̄ circa hec
tres regule gn̄al'r tenēde sūt ꝓ documēto. Pri/
ma ꝑm Tho. sup̄. Confessor siue discrete iniun
gat pn̄iam: siue nō: semꝑ tn̄ remanet reatus ad
penā eiusdē q̄ntitatis. Et ideo si eā hic nō īplet:
in purgatorio exiget̄. ¶ Ex h̄ sequit̄ scd̄a regl'a do
ctrinalis. ꝙ quilibet hō licꝫ nō necessario: tn̄ de
ꝯgruo dꝫ se exercere in oꝑe bono multiplicādo
intētione satisfaciendi ꝓ pcō. Nā h̄ valde ꝯfert
vt si pn̄ia imposita nō sufficeret taliter suppleret
Un̄ Greg. sup illo v̄bo Facite dignos fructus
pn̄ie. d̄t. In h̄ vniuscuiusqꝫ ꝯsciā ꝯuenit̄: vt tan
to bonorꝝ operꝝ lucra q̄rat ꝑ pn̄iam: q̄nto q̇sqꝫ
sibi maiora dāna intulit ꝑ culpā. Hec ille. ¶ Ex
emplū legit̄ de ph'is ꝙ dicebant vitā hoīs cur/
rere debere ꝑ q̄ttuor rotas. In p̄ma rota sic scri
bit̄. Lego q̇d feci. i. reuoluo in mēoria peccata q̇
feci. In scd̄a lego q̇d facio. s. v̄e penitēdo. In ter
tia lego q̇d faciā. s. satisfaciēdo dietim. In q̄rta
lego q̇ vadā. qꝛ scꝫ in breui transeo ad futuram
vitā vbi ꝑpetuo ero. O xp̄iane pensa hec. ¶ Ter
tia regula ꝙ oīs ꝯfessor in ꝯfessione semꝑ post
iniunctā pn̄iam dꝫ iniūgere penitēti ꝙ oīa bōa
q̇ fecerit ꝛ oīa aduersa q̇ sustinuerit cedāt in sa/
tisfactionē ꝛ remissiōeꝫ pctōrꝝ suorꝝ vt sic liberet̄
a reatu pctōrꝝ. Hec ꝑm Ray. Hostien̄. ꝛ cōmu
niter doc. ꝛ ptꝫ in seq̄nti.
N ¶ Circa tertiū de expiatiōe efficaci q̄rit̄. Utrū
bona oꝑa q̇ penitēs faciet sunt magis efficacia
ad expiandā culpā ꝑteritā qn̄ ꝑ ꝯfessorē ei iniū
gunt̄ q̄ꝫ si ille ꝓprio arbitrio faceret. Rn̄det̄ ꝑm
Tho. in q̄dlibeto. ꝛ Ray. Hosti. aliosqꝫ. ꝙ sic.
nam multo plus valent ex iniūctione ꝯfessoris
oꝑa bona ad expiandū pctā pluribꝫ modis. Pri
mo ex ip̄a vi ꝛ natura oꝑis. Scd̄o ex v̄tute cla/
uis sacerdotalis ꝓpt̄ quā plus hn̄t expiare cul/
pam p̄teritā. Tertio ex v̄tute obedientie: vicꝫ ip
sius penitentis. Nā ꝑm Bonauē. lib. de ꝓfectu
religionis. oīe bonū qd̄ fit ex obediētia est me

ritoriũ dupliciter.scʒ ex ipso ope:ꝛ insup ex obedientie ꝟtute:que vt dꝛ.j.Reg.xv.melioꝛ ē obediētia inqt q̃ victime ipse. Sequit̃ ꝙ talis ex obedientia eccl'ie ꝛ ꝯfessoꝛis faciens bona opa plus expiat peccata.ꝛ sic ptʒ ꝓpositū. Un̄ ꝓ documēto tradit̃ in angelica sūma.ꝙ ꝯfessoꝛ laudabil'r ꝛ bene facit qn̄ post iniunctā pniam penitenti dt sic.vicʒ. Omia bona q̄ facis vel q̄ intendis facere:ꝛ etiā quicqd mali passus fueris omnia sint in remissionē pctoꝝ tuoꝝ. Et addit̃ ibidē ꝙ hec imponi debent a ꝯfessoꝛe penitenti ita ꝙ intelligant ꝛ nō secrete ꝑut aliqui ꝯfessores faciūt ꝑ modū absolutiōis hec dicendo: qꝛ sic nō valet nisi ex vi operis. Sed si imponit̃ h̄ intelligibil'r plus valet vt dictū est.scʒ faciendo bona opa ex iniunctiōe ꝛc̄. Hec ex ange.

Exemplū legit̃ in histoꝛijs romanoꝝ gestis. c.xviij.ꝙ q̄dam Julianus nobilis iuuenis die q̄dā venationi insistens ceruū ꝑsequi cepit. Cui dixit ceruus miracl'ose. Tu me insequeris q̄ patris ꝛ matris tue occisoꝛ eris. Hoc ille vehemēter extimuit.ꝛ ne foꝛte sic ꝯtingeret relictis oībꝫ clam remotius fugit.vbi ꝑncipi fuiens cōplacuit adeo vt castellanaʒ quandā viduam ei in ꝯiugem traderet ꝛ castellū ꝓ dote sibi donaret. Tunc ipsi pentes Juliani eū requireñ.vagabūdi ꝑuenerūt tandē ad idē castellū Juliano tunc absente. Quos vxoꝛ benigne suscepit audiens ꝙ essent pentes viri sui ꝛ in lectū ꝓpriū reclinari fecit. Mane illa ad eccl'iam transeūte interim Julianus rediens:ꝛ in thalamo illos doꝛmiētes videns suspicatus ꝙ aliqs cū sua vxoꝛe eēt silenter ambos interemit gladio. Tandē redeūte vxoꝛe de eccl'ia dū hec didicisset fleuit amare dicēs. Heu heu mihi ecce impletū est qd̄ ceruꝰ mihi ꝑdixerat. Un̄ ad ꝯfessionē cucurrit ꝛ taleʒ pniam iniūctā acceptauit vt iuxta quendā fluuiū vbi multi periclitabant̃ hospitale statueret ꝛ oms q̄ volebāt trans fluuiū duceret ꝛ hospitio reciperet. Post multū tpis q̄daʒ nocte media frigidissima audiuit quendā voce lugubri: Julianū vt trāsduceret aduocantē. Concitus de lecto surgens illū in domū duxit ꝛ in lectū ꝓpriū cooꝑtū calefecit. Post paululū intuens in illū leprosum viderūt Julianus ꝛ vxoꝛ eiꝰ ꝙ cum splendoꝛe nimio in celū ascēdit:ꝛ dixit eis dn̄s ꝙ pniam eoꝝ acceptauit deus. Et ambo in breui in celū migrarent ꝑmia laboꝝ accepturi. Et sic factum est. Rogemus ḡ xp̄m ꝛc̄.

Feria tertia post dn̄icā palmaꝝ Ser.xlviij. de ptibꝫ satisfactōis ꝛ de ꝓualoꝛe eaꝝ ac dispensatione.

Ego quasi agnus mansuetus q̄ poꝛtat̃ ad victimā. Uerba sūt Hiere.c.xi.in ꝑsona xp̄i ꝓnūciata ꝛ canunt̃ in epistola hodierna.q̄bꝫ insinuat̃ ꝙ dn̄s Jesus quasi agnꝰ mansuetꝰ voluit occidi ꝛ imolari ꝓ nobis vt satisfaceret deo ꝓ pctis nostris. Et cū h̄ exemplū nobis daret q̄tenꝰ ꝓ pctis nostris satisfacere studeamꝰ in cruce ꝯre pnie.ꝛ sic imolemꝰ deo aīaʒ ꝛ coꝛpꝰ ac sangu . ē attediādo ꝑ opa pnie. Un̄.j. Pet.iij.hoꝛtat̃ ad id scriptura dicēs sic. Xp̄m xp̄m sc̄ificate ī coꝛdibꝫ vr̄is:pati ſp ad satisfactōēs. Et h̄ pōt poni ꝓ alio themate ī hoc s̄mōe. Et ibidē paulo ifra btūs Petrꝰ di. Christus semel ꝓ pctis nostris moꝛtuꝰ ē iustꝰ ꝓ iīustis vt nos offerret dō moꝛtificatos carne viuificatos aūt spū ꝛc̄. Idcirco charissimi discamꝰ exēplo xp̄i pniaʒ agere ꝛ satisfacere ꝓ pctis. Itaqꝫ de satisfactiōe ꝑter ea q̄ dicta sunt in p̄cedētibꝫ restant adhuc tria mysteria declaranda.

Primū de satisfactionis integratione.
Secundū de valoꝛis ꝑponderatione.
Tercium de solutionis dispēsatione.

Circa ꝑmū de itegratiōe partiū satisfactiōis siue cōstitutiōe aliqua querunt̃.

Primo de ꝑncipalibꝫ partibꝫ satisfactiōis.
Secundo de alijs opibus secundarijs.
Tercio de flagellis ꝛ aduersis.

Pria q̄stio q̄ sūt ptes satisfactōis:vl' ī q̄bꝫ opibus ꝯsistit satisfactio. Ad qd̄ rn̄det̃ s̄m Bona.in iiij.di.xv.ꝙ ꝑncipales ꝛ ꝑmarie partes satisfactiōis sūt tres.scʒ Oīo ieiuniū ꝛ elemosyna:vt ꝯcoꝛditer dicūt oēs doctoꝛes theolog ꝛ canoniste. Et assignat̃ tal' rō ꝑcipua. Quia tres sūt radices oīm pctoꝝ.vt scribit̃.j. Joh.ij.c. Omē qd̄ ē in mūdo aut ē ꝯcupiscētia carnis:aut ꝯcupiscētia ocl'oꝝ aut sṵbia vite. Ideo tres debēt eē ptis satisfactōis q̄ militāt ꝯtra illas.s. Cōtra ꝯcupiscētiā carnis ē ieiuniū. Cōtra ꝯcupiscētiā oculoꝝ.i.auariciā est elemosyna. Cōtra sṵbiā vite ē oīo q̄ d̄bet eē hūilis. De istis ptibꝫ satisfactōis dr̄ Thob.xij. Bona ē oīo cū ieiunio ꝛ elemosyna. Uere bona est qꝛ bn̄ oꝛdinat̃ hō ꝑ ista tria.s.ꝑ oꝛonē q̄ ad deū.ꝑ ieiuniū ī seipo ꝛ ꝑ elemosynā ad ꝓximū.ꝛ sic ptʒ ad ꝑmū quesitum.

Scd̄o q̄rit̃ Nūqd alia ꝑter hec opa sūt etiā satisfactoꝛia. Rn̄det̃ s̄m eosdē doc.ꝙ sunt ꝑter tria illa etiā alie ptes secūdarie vel opa satisfactoꝛia. Sʒ illa oīa reducūt̃ ad tria illa ꝑncipalia.exēpli grā.oēs afflictiōes carnis reducunt̃ ad ieiuniū sic̄ sūt vigilie.ciliciū.disciplina ꝑegrinatiōes.ꝛ silia. Itē oīa opa mīficoꝛdie reducunt̃ ad elemosynā vt sūt visitare īfirmos cibare potare tegere ꝛc̄. Itē oīa opa sp̄ualia reducunt̃ ad oꝛonē:vt sūt lectio.meditatio.doctrina salubꝛis.ꝯsiliū.ꝯsolatio tribulatoꝝ.ꝛ hmōi.vl' aliq̄ hoꝝ ad elemosynā reducunt̃.

Tercio q̄rit̃ Utꝝ flagella ꝛ aduersa a deo imissa.vl' etiā ab hoībꝫ illata.sint satisfactoꝛia. Rn̄detur s̄m Rich.in.iiij.di.v.ꝙ flagella pōt quis sustinere tribꝫ modis. Uno mō impatienter remurmurando.ꝛ sic nō habent rōneʒ satisfactionis

ſed vindicatiõis. Alio mõ pt q̄s ea ſuſtinere pa
tient̃ tolerãdo. ⁊ vt ſic inq̄ntū ē tm̄mõ patiēs ſi
talis eſt in charitate vl̃ ſine pctõ mortali meret̃
grām ⁊ gl̃iam: ſ3 nõ ſatiſfaciūt directe ꝑ modū
meriti. q2 actiuū pncipiū meriti ē volūtas illi⁹
hoīs q̄ meret̃. Volūtas aūt patiētis ꝓut ē tm̄/
mõ patiēs nõ opat̃ ad flagella ꝑ modū ſatiſfa/
ctiõis ꝓ pctis niſi id intēdat. Uñ tertio mõ põt
q̄s flagella ſuſtinere patient̃ volūtarie acceptā
do vl̃ ſuſtinere volēdo intētiõe remiſſiõis pene
debite ꝓ pctis. ⁊ ſic flagella vel aduerſa q̄cūq3
ſūt ſatiſfactoria. O g̃ ieſu bone tibi laus ⁊ grā/
rūactio q2 facis vt diligentib9 te oīa coopent̃ in
bonū tam flagella q̄3 opa.

¶ Circa ſcd3 d̃ ꝑponderatõe valoris q̄rit̃. q̄
ps ſatiſfactiõis int̃ hec tria p̄dicta p̄ualeat ſatiſ
facere ꝓ pctõꝝ pena. ⁊ ꝑponderet̃ fore mag̃ ſa/
tiſfactoria. Ad qd̃ aliq̄s poſſet arguere ꝙ p̄cel/
lat oīo. q2 p̄ alijs in ipa mēs plus eleuat̃ i deū:
⁊ q̄ſi pn̄s deo loquit̃. Itē alius poſſet arguere
ꝙ plus ſatiſfacit ieiuniū. q2 eſt p̄ alijs penaliuſ
opus. penalitas aūt d3 eſſe in ope ſatiſfactorio
Sed his obuiat ꝙ ſcptura p̄ ceteꝝ appropriat ſa
tiſfactiõ3 elemoſyne. q2 poſtq̄3 Thob. xij. dictū
eſt. Bona ē oīo cū ieiunio ⁊ elemoſyna. ſtatim
ſimpl̃r de elemoſyna ſubiūgit̃. dicēs. ꝙ elemoſy
na a morte liberat ⁊ ipa eſt q̄ purgat pctā ⁊ fac̃
inuenire vitā eternā. Hec ibi. Et ſm Ly. ibidē ē
rõ. q2 ꝑ ieiuniū ſanant̃ peſtes corꝑis. ſ3 ꝑ oīonē
peſtes ment̃. ſ3 ꝑ elemoſynā ſil̃ vtriuſq3 peſtes
ſanant̃. g̃ videt̃ ꝙ ſit plus ſatiſfactoria. Rñdet̃
g̃ ad hec recolligēdo ex Rich. in. iiij. di. xv. alijſ/
q3 doctoꝝ dictis ꝙ tria ſunt in ſatiſfactiõe. Pri
mū ē vitatio culpe. ⁊ ad hāc maxime valet oīo.
Scdm̄ ē augmentatio grē ad qd̃ elemoſyna p̄/
ualet. Tertiū eſt ſolutio pene. ⁊ h̄ ē infimū in ſa
tiſfactiõe. ¶ Ad h̄ aūt plus valet ieiuniū.
q2 ꝑ penalitatē mag̃ exſoluit culpe penā. Sub
dit Rich. di. ꝙ ex q̄ augmentū grē nobilius eſt
q̄3 vitatio culpe. q2 nõ vitat̃ malū niſi ꝓpt̃ bonū
ſc3 ad cõſeruandū bonū grē ⁊ augendū. Finis
aūt melior eſt ordinatis in finē. j. phiſicoꝝ. Iõ
elemoſyna vtilior ē ad ſatiſfaciēdū q̄3 oīo. ⁊ oīo
q̄3 ieiuniū inter ptes ſatiſfactionis. Nā q̄dlibet
iſtoꝝ ſc3 tā augmētatio grē q̄3 etiā vitatio culpe
meli⁹ ē q̄3 ſolutio pene. Iõ q3 vt p̄tactū ē ſcptu/
ra plus attribuit elemoſyne p̄ alijs ipa3 ſatiſfa/
ctionē ꝓ pctis. ⁊ h̄ pt3 etiā ꝑ apl̃m. j. Timot̃. iiij
dicentē. Corꝑalis exercitatio ad modicū vtilis
eſt. pietas aūt valet ad oīa ꝓmiſſionē hn̄s vite
pn̄tis ⁊ future. ¶ Uñ documentū ex dict̃
accipiamus triplex. Primū ſm Rich. ē. ꝙ q̄3/
uis oīo ſm ſuā eſſentiā ſit dignior q̄3 elemoſy/
na. q2 oīo plus eleuat mentē hoīs in deū ꝑ cõtē/
plationē quaſi pn̄tial̃r deo loquat̃. tn̄ q̄ntū ad
vſum ſatiſfactionis vtilius eſt dare elemoſynā
q̄3 orare. ſicut exēpli grā q̄3uis auꝝ ſit p̄cioſius
⁊ dignius aqua. tn̄ aqua vtilior eſt ad abluen/
dū q̄3 aurū: ſed elemoſyna ē vt aqua extinguēs
ignē pcti. Eccl. iij. Uñ ⁊ elemoſyna d̃r ab ely qd̃
eſt de⁹. ⁊ mois aq̄. q̄ſi aqua dei. ¶ Scdm̄ docu
mentū ꝙ ꝯfeſſor ꝓ pnīa d3 ceteris parib9 ei qui
põt iniūgere elemoſynā magis q̄3 oīonē vel ie/
iuniū ꝓ ſatiſfactõe niſi cauſa aliud req̄rat in ta
li iniūctione pnīe. Rõ. q2 elemoſyna in ſe inclu
dit v̄tutē oīonis ⁊ etiā ieiunij tāq3 vniuerſalis
medicina pcti plus q̄3 alia. Propterea plus in
dicit̃ Luc. xj. Date elemoſynā ⁊ oīa mūda ſunt
vob. Et Dan. iiij. Pctā tua elemoſynis redime
Et ſm doc. rõ ponit̃. q2 elemoſina in ſe includit
v̄tutē oīonis ⁊ ieiunij ꝓpt̃ duo ſc3 ꝓpter q̄ plus
meret̃ augmentū grē. Primo q2 ꝯſtituit eū cui
dat̃ debitorē ad orandū ꝓ eo cui dedit. Item q2
elemoſyna eſt q̄ſi oblatio d̃o facta ⁊ exorās deū
vt pt3 Eccl. xxix. ⁊ ſic dupl̃r h3 vim oīonis. De/
niq3 elemoſyna h3 virtutē ieiunij. q2 bona ſibi
ſubtrahendo ⁊ alijs largiendo: tūc ꝓprio corꝑi
minus ſatiſfacit. ⁊ ſic macerat̃ corpus. Uñ pt3
ꝙ elemoſyna cõpleti⁹ h3 vim ſatiſfactiõis. Ter
tiū ꝙ q̄3uis ieiuniū ſit penalius ſimpl̃r q̄3 ele/
moſynā dare. tn̄ in ſatiſfactiõe plus attendēda
ē bonitas oꝑis q̄3 penalitas. qm̄ plus valet vti
litas elemoſyne q̄3 ieiuniū. Hec ex Rich. O er/
go chriſtiana aīa diſce hec.

¶ Circa tertiū de diſpenſatiõe pnīe q̄rit̃. vtrum
vnus ꝯfeſſor poſſit relaxare vel diſpenſare aut
cõmutare pniam ſatiſfactoriā quā alter ipoſu/
it. Rñdet̃ breuit̃ in angelica ꝑ certa documēta.
¶ Primū eſt. ꝙ ſi talis ꝯfeſſor h3 autoritatē ab/
ſoluendi a tali pctõ: ſc3 ꝓpt̃ qd̃ fuit illi impoſita
pnīa ſacr̃alis põt diſpenſare vl̃ cõmutare ꝯfitē
ti talē ſc3 pniam. etiā ſi ille q̄ impoſuit eſſet ſupe
rior. Uñ glo. xxvj. q. vij. c. tpa. tenet ꝙ ep̄us põt
diminuere pniam quā papa ipoſuit: intelligen
do q̄n nõ põt hr̄i recurſus ad ſuꝑiorē cõmode.
Et ex cā p̄ſertim ſi euidens ſit penitentē nõ poſ
ſe ferre iniūctā pniam: al̃s nõ. Et hec etia3 tenet
Aluarus. ¶ Excepto tn̄ q̄n alicui in pnīa
fuiſſet ipoſitū vt iret ad terrā ſanctā. q2 tūc ſine
autoritate pape nõ poſſet cõmutari ſi iniunctū
eſſet vt iret in ſubſidiū terre ſancte. al̃s poſſet vt
pt3 in angelica. ¶ Scdm̄ documentū ꝙ ſi ꝯfeſ/
ſor nõ h3 autoritatē abſoluendi a tali pctõ ꝓpt̃
qd̃ fuit pnīa impoſita nõ poterit eā relaxare nec
cõmutare niſi neceſſitas vrgeat vel pietas ſua/
deat. Pium eñ tūc eſſet interp̄tari ꝙ ſuꝑior in
hmõi caſib9 acceptet diſpēſationē ſm Rodoñ.
¶ Tertiū documentū ꝙ q̄ncūq3 ꝯfeſſor vult fa
cere cõmutationē vel diſpenſatiõ3 pnīe quā alt̃
ipoſuit d3 examinare cām ꝓpt̃ quā fuit pnīa im
poſita: vt d̃t Ray. in ꝯfeſſione. ſ. noua gn̄ali vel
ꝑticulari vt diſcrete ſciat relaxare vel cõmutare.
⁊ nõ niſi ex cā debita relaxet. ⁊ ſic pt3. ¶ Exē
plū finale legit̃ in ſpec. exē. di. iij. exē. xxxiiij. ꝙ q̄/
dā poſt m̄lta pctā religionē intrauit: ⁊ ꝯtinuas
lachrymas ꝓ pctis fundebat. ieiunia vigilias

De Indulgentiis

orones et mag opa pnie faciebat. Ecce autē nocte qdā vidit dñm iesum qsi indutū sacerdotalib indumētis missaz celebrantē. et qtiēs iuxta ritū misse ad ppl'm se ꝯuertebat manib calicem videndū offerebat cūctis q aderāt. Cui frater ait Obsecro dñe vt qd ostēdis nobis calicē istum. Rñdit iesus. Ut videāt inqt et sciāt vniuersi qn tū mihi placet ꝯtritiōis fletus et pnia. Nā in h calice sūt lachryme qs fudit maria magdalena secus pedes meos penitēs. In hoc oñdit ꝙ libenter debemus pniam facere et flere p pctis. et ꝙ est h sacrificiū pnie acceptabile adeo ꝙ satisfacit p sanguie xpi fuso q ꝯsecrat i calice. Et sic frater ille h viso pl'a opa pnie et luctus cepit facere. Rogemus g xpm etc.

Feria qrta post dñicā palmarum. Ser. xlix. de sacratissimis indulgentijs qs facit eccl'ia in remissionē pene pctorum.

Ipse aūt. scz xps vulneratus est ppter iniqtates nr̄as. attritus ē ꝑp scelera nr̄a. Esa. liij. et i epl'a hodierna. Olim Esaias hec de xpo pdixerat: qb oñdit ꝙ passio xpi essz nob valde fructuosa. Nā nō ē passus xps p pctis ppris q pctm nō fecit neqz inuētus ē dol in ore ei. sed passus ē p pctis nr̄is expiandis. et attritus. i. afflictus ē p satisfactiōe nr̄orum pctorum vt hec p epl'e hui patet passus. Un ex h dñs iesus dementissime nob puidit et disposuit vt de thesauro meritorum passiōis et sanguis ei ministri eccl'ie pctorib dispensarēt indulgentias ad penarum pctorum remissionē et purgatorij acerbissimi euasionē. Nā ipsis eccl'ie platis dedit in h ptātē Joh. xx. di. Quorum remiseritis pctā remittūt eis. Et h pōt poni p alio themate hui smonis. Et qm p istis sacris dieb cene dñi et subsequētib certis ecclesijs indulgentie ꝯcesse pmulgant visitantib fidelib vt clarū est. Ideo de indulgentijs ꝯuenit hodie facere smonem. in quo mysteria tria declarabimus.

Primū de indulgentiarum vigore.
Scdm de earum valore.
Tertium de indulgentiarum ꝯsecutione.

Circa pmū de indulgentiarum vigore: qrunt ppue tria p simplicib vtilia. Primo querit qd sit indulgētia. Ad qd breuit rndet sm Fra. de Maro. tractatu de indulgētijs. et etiā in angelica suma. ꝙ accipiedo p indulgētijs q dant in ecclesijs diffinit sic. Indulgentia est qdā remissio pene debite p pctis post ꝯtritionē habitā de eis. Ex q ptz ꝙ ista remissio ē pene tpal' ad quā pctor remanet obligatus post remissionez culpe et pene eterne factā in ꝯtritiōe. Nā in ipsa ꝯtritiōe remittit culpa q ad penā eternā: sed nō remittit tota pena nisi esset ꝯtritio feruētissima sufficiens delere totā. remanet itaqz obligatus pctor sepe ad satisfaciēdū tpal'r p residuo pene quā cōtritio nō suffecit expiare. et debet soluere vl' h p opa et idulgētias vl' i purgatorio. S

Scdo qrit vtrū assumunt idulgētie et hñt vigorē liberādi aias a purgatorij penis debitis. Rñdet cōiter docto. in. iiij. di. xxi. ꝙ ex abūdātia meritorum oīm sctorum psertim btē marie vginis. et maxime xpi ac ei passiōis sm Frā. Maro. Nā m'lta supero gauerūt scti vltra mēsuraz debitorum suorum qrū merita tanqz thesauri eccl'ie et pmaxime xpi merita sūt in tāta abundātia ꝙ oia pctā hoim q sunt fuerūt et erūt nil sūt respectu illi. cū minima gutta sanguinis vel sudoris xpi sufficeret ad expiādū oīa. Nam xps qz de est et hō ifiniti meriti ē. Et hec patet extra de sum. trini. c. dānam. circa fi. et d cele. mis. c. cum marthe. Sz qm hui thesauri dispēsatio tradita est platis eccl'ie sup terrā q hñt ptātes et ... ā sup fidelib militib xpi. Un Matth. xvi. ... it xps petro. Tibi dabo claues regni celorum. qdcūqz solueris sup terraz erit solutū etc. Ideo ex h papa hz ptātē plenarie idulgētie vniuersal'r vbiqz et i oēs vt dispēset meritorum xpi thesaurum p necate et vtilitate filiorum eccl'ie. Alij aūt plati iferiores habēt ptātē limitatā. Un ptz ꝙ idulgētie valēt nō solū i foro eccl'ie sz etiā in foro dei sm doctores.

Tercio qrit. qli mō idulgētie hñt liberare a penis debitis i purgatorio cū ad illas obligat hō ex diuina iusticia. Nec mir g ē ꝙ iferior deo minister: h ē plat eccl'ie possit facere indulgētie remissiōez de obligatiōe penarum ad qs supior. i. de hoiez ligauit. qm dr. xxi. di. c. iferior (inqt) sedes nō pt absoluere potiorē. Rñdet sm Rich. in. iiij. di. xx. et Tho. ꝙ iferior. s. sedes vl' iudex a pena iposita a supiore hñ pōt absoluere autoritate supioris sibi cōcessa. Et sic qñ plat habēs autoritatē a xpo ꝯcessā dat idulgētias et hō suscipit. talē nō simpl'r absoluit plat a debita pena. sz sic ꝙ d thesauro eccl'ie. s. d meritis passiōis xpi p eo plat soluit qntū dbet. et sic liberat illē p solutiōez alteri p ipo. Sic obligat regi liberat dū thesaurari hñs ptātē sup regis thesauro dispēsando solueret p illo ex volūtate regis ppter fidelitatem illius satisfaciendo ex eodez thesauro regio.

Circa scdm qrit qntū valeāt idulgētie. Rñdet sm Bona. et Tho. in. iiij. di. xx. ac in Angelica et doc. breuit obmissis opiniōib diuersis certa documenta ponēdo q magis valēt p ppl'o. Primū documētū est p regula gñali. s. ꝙ indulgētia tātū remittit de pena qntū sonat de pnia. declarat. qz si idulgētia est data ad certū numerum dierum. scz. xl. vel annorum et hmōi. tantū habet remittere de pnia taxata siue a cōfessore siue a iure siue a iusticia diuiā. Unde si ꝯfessor alicui imposuit pniam. vij. annorū ieiunādorum vel. xl. dierū etc. talis si suscipit idulgētiā. vij. annorum vel. xl. dierū absolut est. Tamen meli est sibi pniam implere et indulgentiā reseruare ad

purgatoriū ꝓ residuo. q2 forte illa pnīa iniūcta nō suffic̄ ꝯdigne sibi. ⁊ sic ꝓ residuo ꝑsoluere hꝫ ī purgatorio. ꝙ ⁊c̄. ¶ Si vero īdulgētia ē data plenarie ad oīꝫ pctōꝝ remissiōꝫ tūc q̄ eā suscipit ⁊ i eo de statu moritᷣ statim euolat sine purgatorio in celū ẜm Hosti. ⁊ doc. de pe. ⁊ re. §. ad q̄d. q2 talʼ nullū hꝫ īpedimentū euolādi cū ꝑ indulgentiā sit ꝓ eo totū solutū. nisi forte postq̄ꝫ īdulgentiā suscepit in vita postea cōmiserit aliquod pctm̄. ¶ Sc̄dm documētū ꝙ q̄ꝫuis indulgentia q̄ ad augmentū grē ⁊ glʼie tāto plus valet q̄nto q̄s eā maiori deuotōe suscipit. tn̄ q̄ntū ad remissionē pene debite ī purgatorio vlʼ īposite a ꝯfessore nō valet plus q̄ꝫ sonat in forma: vicꝫ iuxta dieꝝ vel annoꝝ nūeꝝ vel q̄ntitatē. Vn̄ de pena et dimittere tantū vt sonat ⁊ nō plus. ⁋ f

Jō nota ꝙ dies siue anni indulgētie nō sunt anni celi nec purgatorij: ſꝫ hui⁹ vite vlʼ mūdi. q2 nec in celo nec in purgatorio ē hmōi distinctio dieꝝ: ſꝫ in h̄ tm̄ mōdo. Et h̄ est dicere: ꝙ indulgētie tātū diminuūt d̄ pena q̄ꝫtū diminueret pnīa si ꝑ tot dies vlʼ annos implesset pnīam in p̄nti. ¶ Tertiū documētū ꝙ indulgētia q̄n̄qꝫ datᷣ de oībꝫ pctis vel de centū ānis de pnīa sibi iniūcta ⁊ tūc restricta ad pnīam iniūctam solū remittit pnīam īpositā a ꝯfessore: q̄ si nō est eque digna pnīa iniūcta nō statī euolat cū moritᷣ. alʼs secus si simplʼr indulgentia de oībꝫ ē data ẜm Hosti. vt p̄dictū ē. Itē q̄n̄qꝫ indulgētia datᷣ de omībꝫ pctis de q̄bꝫ ꝯtritus ⁊ ꝯfessus ē. ⁊ tūc pena oblitoꝝ pctōꝝ vel īgratoꝝ nō remittitᷣ. Vn̄ vba forme sunt inspicienda.

B ¶ Circa tertiū de ꝯsecutiōe indulgētie queritᷣ Que req̄runtᷣ ad h̄ vt aliq̄s ꝯsequatᷣ indulgentias. de h̄ breuitᷣ ꝓsequar hic: q2 latius tractaui ẜmōibꝫ d̄ dedicatōe ecclʼie. vide ꝙ ibi si tibi placꝫ de h̄ lati⁹ agere. ¶ Notādū ꝙ ꝙ ꝓ valore totali indulgētie req̄runtᷣ p̄cipua q̄nqꝫ vt q̄s ꝯseq̄tᷣ eas.

Primo autoritas in ꝯcedente.
Sc̄do causa licita ꝓ fine.
Tertio fides ꝓ deuotione.
Quarto veritas penitētie.
Quinto effectus in iniūcto opere.

Ista posui ꝓ ampliori exp̄ssiōe ad ꝑplʼm in particulari: licꝫ doctores tm̄ ad q̄ttuor hec reducāt. ¶ Primo req̄ritᷣ autoritas in ꝯcedēte vel dante. Nā si q̄s nō hꝫ autoritatē dādi indulgētias tales vlʼ tantas nlʼla ē talʼ ꝯcessio. Itē si q̄s p̄latoꝝ ꝯcederet indulgētias nō suis subditis nō p̄t valere: q2 nō hꝫ autoritatē in eis nisi in certꝭ casibꝫ. Sed q̄m̄ hec scire ꝑtinet ad p̄latos nō ad ꝑplʼm iō dimitto. ⁋ D ¶ Sc̄do req̄ritᷣ cā licita ꝓ fine ꝓ qua sunt dande indulgētie. Et ẜm doc. cōiter h̄ p̄t fieri. Prio ꝓ dei laude ⁊ glʼia ⁊ sctōꝝ honore in q̄bꝫ de⁹ honoratᷣ in ꝯstructiōe ecclʼiaꝝ. ⁊ celebrantibꝫ eoꝝ festa ⁊ visitātibꝫ ecclʼias ⁊ p̄dicatiōes. Et ꝓ opībꝫ pietatꝭ ⁊ ꝑegrinatiōibꝫ ⁊ hmōi. Sc̄do q̄ꝫ dari p̄nt ꝓ cōi vtilitate ⁊ defensione fidei: terre sancte: extirpatiōe hereticoꝝ. ⁊ hmōi fine meritorio. Si aūt daret q̄s ꝓ causa illicita: vt trāseuntibꝫ ad duellū vlʼ iniustū bellū vlʼ ad foꝝ ⁊ hmōi: nō valēt. ¶ Tertio req̄ritᷣ fides vt hō habeat deuotionē fidei: q̄ credat tantā p̄tātē esse apud ecclʼiam ⁊c̄. ¶ Quarto req̄ritᷣ vera pnīa vt sit hō vere cōtritus. Nā existēti in pctō mortali nō valent indulgētie ẜm Rich. ẜ. q2 nō pōt esse remissio pene manēte culpa. ſꝫ tn̄ vtile est etiam pctōri facere illa q2 valēt ad plʼa alia. Itē ad ꝯsequēdū etiā sufficit fore ꝯfessum selʼ in anno. vt patuit sup̄ ẜmōe dedicatiōis. ¶ Quinto req̄ritᷣ effectus vt faciat hō illud ꝓ q̄ date sūt indulgētie. alʼs nō ꝯsequitᷣ licꝫ habeat bonā volūtatem vt volūt cōiter doc. ⁋ J ¶ Sed q̄d si facit tn̄ minus q̄ꝫ decet. Rn̄detᷣ ẜm Bonauē. in. iiij. di. xx. q̄n aliq̄d īponitᷣ gn̄alʼr tūc dꝫ illud īpleri ẜm q̄d ꝯdecet hoī facere. v bi grā. q̄n indulgētia data ē porrigētibꝫ man⁹ adiutrices ecclʼie: tūc si pauꝑ dat vnū denariū ꝯsequitᷣ sicut ⁊ diues qui dat vnū ducatū. Si aūt diues dat vnū denariū nō hꝫ tantū de indulgentia vt ille pauꝑ: q2 nō facit ẜm suā ꝯdecentiā. melius tn̄ facit dādo modicū q̄ꝫ nil. Hec in ange. ⁋ K ¶ Sed restat adhuc q̄rendū. nunq̄d valet si alius facit id q̄d īponitᷣ in īdulgētijs ꝓ aliq̄ viuo vel etiā mortuo existēti in purgatorio. Rn̄detᷣ ꝙ cōis est opinio doctorū ꝓut ponitᷣ etiā in Angelica ꝙ si indulgentiā ꝯcedēs sic exp̄mit valebit viuo ꝓ q̄ facit directe ꝑ modū indulgentie. ſꝫ mortuo valet ꝑ moduꝫ suffragij. ita tn̄ ꝙ q̄ h̄ facit ⁊ ꝓ q̄ facit sint in statu grē. alioq̄n si nō exp̄mitᷣ nō valebit vel si etiaꝫ exp̄mitᷣ. Sed is q̄ facit ꝓ alio nō existēti in grā tūc illi nō valebit. Silʼiter dū is q̄ facit ē in pctō mortali: ꝓ mortuo ꝓ q̄ facᷣ existēti in purgatorio nō valebit. nisi illud faceret vt publicus minister dei ⁊ ecclʼie. puta missam diceret ⁊ hmōi. hec sufficiant. ¶ Exēplū applicare poteris de sctō Francisco q̄ a xp̄o apparēte silʼ cū btā vgine ⁊ angelis in ecclʼia sctē Marie de portiūcula Assisij impetrauit plenarias indulgētias offerēdo rosas q̄ miraculose excreuerāt ex asꝑsione sanguinis beati Frācisci intᷣ vepres ⁊ spinas. vt p̄tꝫ in actibus Francisci. O itaqꝫ pctōres agite pnīam ⁊c̄.

¶ Feria q̄nta magna in mane Sermo .l. de pace sanctissima quā xp̄s bodie discipulis reliq̄t.

Pacem relinquo

vob: pacē meā do vob. Joh. xiiij. Verba hec dixit ip̄e dn̄s iesus hodie ī vltima cena q̄n erat recessurus a discipulʼ ꝑ mortē. Tūc em̄ q̄si vltimū vale in testamēto pacē reliq̄t ⁊ cōmēdauit: vt d̄r Amb. Et in h̄ docuit ꝙ xp̄iani maxīe debēt amare pacē cū fratre suo. Ad q̄d q̄dē etiaꝫ hortatᷣ rō. s. necessitatis: q̄m̄ vt Aug⁹. lib. de vbis dn̄i d̄r. Pax ē serenitas mētis: vinculū amoris: ꝯsortiū charitatꝭ. hāc q̄ hꝫ teneat.

q̄ nō hꝫ repetat. qm̄ q̄ in ea rept⁹ nō fuerit exhere
ditat a pr̄e. negabit a filio ꝛ alienus efficit a spū
sctō. hec ille. Hortat etiā scptura aplice autori
tatis Rom. xij. di. Nō ex vob ē cū oibꝫ hoibꝫ pa
cē hn̄tes date locū ire. Et h pōt poni p alio the
mate ꝯmōis. Deniqꝫ exēplū hortat: qꝛ sum⁹ mē
bra xpi. g̃ debem⁹ esse ꝯcordes sic̄ mēbra eiusdē
corpis. Vn̄ Aug. Nō pōt eē ꝯcors cū xpo q̄ fue
rit discors cū xpiano. ꝓpterea xp̄s ait. Pacē relin
q̄ vob tāq̄ꝫ caput iperans mēbris. Proinde de
pace tria mysteria declarabimus.

Primū dr̄ discretiue distinctionis.
Scōm dr̄ inductiue cōmendationis.
Tercium dr̄ diuine acceptationis.

Circa pmū de distinctiōe pacis discernēda
vt sciamus discernere q̄lē pace vult xp̄s in suis
Notandū ꝙ colligēdo ex scpturis pax ē diuersa
Primo q̄dā est pax inq̄nata. sic̄ est pax illoꝝ q̄
sunt ꝯcordes in malo vt latrones ꝛ mali hoīes
Nā talis pax ē etiā int demones in pdēdo aīas
ꝯcordit satagētes. Cōtra hmōi pacem xp̄us dt
Matth. x. Nolite putare ꝙ veni mittere pacem
in terra. Nō em̄ veni mittere pacē sꝫ gladiū. h ē
volo ꝙ nec pr̄ filio nec aliq̄s alteri ꝯsentiat ī pa
ce tenēda cū diabolo. s. in pctā faciēdo vel aīam
ꝓpriā aut ꝓximi pdēdo. Scdo q̄dā ē pax simu
lata. de q̄ ps̄. Qui loq̄t pacē in ore suo: mala au
tē in cor. hec etiā nō placꝫ xpo. Tertia ē pax ordi
nata. de ista xp̄s sup̄ loq̄t in themate. Sꝫ q̄rit
q̄lis pax dr̄ ordinata quā xp̄s vult in suis ꝛ re
liq̄t illis. Ad h nota ꝯm Fran. maro. ꝯmone de
natiuitate ꝙ pax ordinata. Quedā pmo dr̄ the
arthica. de q̄ Leo pp̄ ꝯmone de natiuitate qui
incipit Excedit q̄dē. dt. xpiano va pax ē a dei vo
lūtate nō diuidi. i. n̄ discordari. sꝫ in his solis q̄
de⁹ diligit delectari. Hec ille. Sed heu mō hāc
pauci hn̄t. Nā null⁹ in pctō mortali exn̄s hꝫ hāc
pacē. qm̄ vt dt Aug. Ois criminosus ē inimic⁹
deo. Scdo q̄dā dr̄ pax hierarchica. i. hoim cū
angelis vicꝫ dū morē gerimus angelis nr̄is cu
stodibꝫ. Ad qd̄ hortat Ber. di. In q̄uis diuer
sorio. in q̄libet angulo reuerētiā exhibe tuo an
gelo nec audeas facere corā illo qd̄ me pn̄te nō
auderes. Tertio q̄dā dr̄ pax monastica. i. vni⁹
ad seipm dū rō tāq̄ꝫ supior impat suis inferio
ribꝫ viribꝫ. ꝛ iste obediūt rōni. ptꝫ in sctis. Nā di
cēte pho. ix. ethi. mal⁹ nec ad se hꝫ amiciciā: nec
ad aliū. ꝛ sic nec hꝫ pacē. qꝛ caro ē ꝯ spm̄. Quar
to q̄dā dr̄ pax iconomica. h est hītantiū in vna
domo sic̄ cōiugatoꝝ ꝛ fratrū. de hac Eccl̄i. xxv.
In tribꝫ bn̄placitū est spūi meo q̄ sūt ḡta deo ꝛ
hoibꝫ. amor fratrū. cōcordia ꝓxioꝝ. vir ꝛ mlier
bn̄ sibi ꝯsentiētes. O hō pensa hec. Quinto q̄
dā est pax politica. i. hītantiū in aliq̄ vno regno
vel in vna ciuitate. q̄ dr̄ q̄si ciuiū vnitas.
Querit hic. Vn̄ est ꝙ aliq̄ ciuitas magnā di
scordiā patit in suis ciuibꝫ ꝛ dissentionē. nec pt
pacari. silr aliqd̄ regnū vel cōitas q̄nq̄ꝫ a deo p
mittit discordia desolari. Rn̄det recolligendo
ex scpturis. talia pmitti de⁹ ꝓpt pctā: vt dt etiā
Aug. v. d ciuita. c. xxij. Et pmo aliq̄n ꝓpt supbiā
hoim illoꝝ. Prouer. xiij. Int supbos sp iurgia
sunt. Scdo aliq̄n ꝓpt iniusticiā. Prouer. x. Re
gnū de gēte in gētē trāsfert ꝓpt iniusticias ꝛ do
los. Tertio aliq̄n ꝓpt homicidiū ꝛ luxuriā. ptꝫ
in dauid cui dictū ē. Nō recedet gladius de do
mo tua. ꝛ ita factū est ꝙ filij sui sese occiderunt
Quarto aliq̄n ꝓpt oppressiōꝫ iudicij . niquā. sic̄
fit sepe in ciuitate p iudicia falsa q̄bꝫ opprimūt
paupes ꝛ vidue a diuitibꝫ iniq̄ auferēdo illis
bona Esa. xxxiij. Ve q̄ pdaris. nōne ꝛ ipe pda
beris. Quinto aliq̄n ꝓpter piuria ꝛ fidei fractu
rā. ptꝫ de Sedechia rege ꝛ regno israel desola
to a babilonijs. Hier. xxxiiij. Sexto aliq̄n cui ꝓpt
multoꝝ publicā maliciā impunitā Prouer. xi
In bonis iustoꝝ exaltabit ciuitas. ꝛ in pditio
ne ipioꝝ erit laudatio. hec sufficiāt. O g̃ xpiani
cauete hec vt pacē habeatis.
Circa scōm de inductiua cōmendatione. Nota ꝙ pacē am
plecti ꝛ tenere iducimur ex omi lege qm̄ ois lex
eā cōmēdat tāq̄ꝫ bonū maximū. ꝛ breuit ꝓseq̄n
do. Primo on̄dit ex lege nature hoīs intrinsi
ca ex ꝯditiōe pmaria. Nā Aug. xij. d ciuitate dei
hāc pcipuā qōnē: q̄re de⁹ ex vno hoīe scꝫ Adā fe
cit oms hoīes cū h nō fecerit in alijs aīalibꝫ sol
uit dicēs sic. De⁹ fec̄ ex vno hoīe oms hoīes vt
eo mō vehemētius cōmendaret societatꝫ ꝛ vni
tatꝫ vinculū. ꝛ sic in mltis ꝯcors vnitas nature
ꝯuaret in pace. Vn̄ ꝛ ꝓpterea de⁹ hoī nō dedit ta
lia mēbra scꝫ q̄bꝫ posset lacerare vel tāq̄ꝫ armis
vulnerare sicut dedit aīalibꝫ. puta dentes ꝛ vn
gues acutos ad significandū ꝙ sic̄ dr̄ etiā. j. po
litic̄. Hō ē aīal naturalr māsuetū ꝛ sociale. ꝛ sic
pacis sectatiuū. alioq̄n ꝯ naturā peccat. Se
cūdo ex lege theologica q̄ ꝓhibet inimicicias ꝛ
odia ac discordiā. ꝛ dictat ex pcepto xpi Matt.
v. etiā inimicos diligere ꝛ recōciliari offenso fra
tri. ꝛ sic pacē hrē. Rō pcipua ē. qꝛ debemus ten
dere ad celestē priam ꝛ ad deū ppetuo possiden
dū in q̄ beatificamur: sꝫ ad hec nō ē alia via nisi
pax. Prouer. iiij. Oēs semite illi⁹ pacifice. Nec
in pria regnat aliud nisi sūma pax ꝛ ꝯcors oīm
volūtas. Esa. xxxij. Sedebit ꝓplꝰ me⁹ in pul
chritudīe pacꝫ. Vn̄ ciues illi⁹ prie scꝫ angeli q̄bꝫ
associabimur: pacē cecinerūt di. Glia in excelsis
deo: ꝛ in tra pax. g̃ ꝛc̄. Tertio ostēdit ex lege ca
nonica. Nā Aug⁹. xxiij. q. iiij. c. j. ꝛ. c. ecce. dictat
ꝙ p pace ꝯuāda etiā mala q̄nq̄ꝫ sunt tolerāda.
Et idē se. c. q̄sq̄s. dicit ꝙ pacificus ille dr̄ q̄ corri
git qd̄ pōt ꝛ qd̄ saluo vinculo pacꝫ corrigere nō
pōt eq̄nimiter supportat. nā ꝛ. xxiij. q. j. c. q̄ ꝯ. dr̄
ꝙ diuers penis puniēdi sūt pacē eccl̄ie turbātes
etiā exilio ppetuo. Quarto ex lege ciuilica q̄ ēt
punit malefactores ꝛ pacē cōitatꝫ turbātes. Itē
L. d fideicōmis. l. ampli⁹. statuit ꝙ heres nō ser
uans testamētū pris defūcti ē exhereditād⁹. sic

q̃ nõ fuat testamẽtũ pacꜫ quã xp̃s nob legauit
put patuit in themate exheredat̃ a celo.
¶ ¶ Quito ex lege p̃hica. q2 oĩa naturalr̃ appe/
tũt pacẽ. Nã fm ph̃m p̃mo celi. Omẽ g̃ue tẽdit
deorsũ. z oẽ leue sursũ. Et h̃ iõ: vt q̃etet̃ in suo lo
co naturali. ¶ Proinde Aug⁹. xix. de ciui. dei dt.
Sic nemo ẽ q̃ gaudere nolit. ita nemo ẽ q̃ pacẽ
h̃re nolit. Quare etiã san. Tho. ij. ij. q. xxix. ar. ij.
pbat q̃ oĩa appetũt rõnali vl' naturali appetitu
pacẽ vt ꝯseruent̃ in esse z vita z oĩa ꝯgaudẽt pa
ce. Ad hec exẽpla phicalia ponamus aliq̃. Pri
mũ de apib9. Qñ eñ apes inuicẽ strepũt z cla/
morẽ ac discordiã faciũt: signũ est q̃ rex vult al
ueare dimittere. Itẽ in auib9 dt Solin⁹ in li. re
rũ. q̃ eo ãno q̃ vident̃ aues in alto aere pugna/
re futurũ ẽ pestilentiã z strages z neces in infe/
riori regiõe fieri. q2 instinctu naturali aues trã
z aerẽ inferius sentiũt esse corruptiõi ꝓximã. iõ
in altũ leuãt se. Sic spũalr̃. qñ hoĩes discordãt
strepũt vl' ꝯ sese pugnare vident̃. signũ est q̃ rex
xp̃s recedit ab eis z pestilẽtia vitiorũ ac dãnatio
nis sequet̃ in eis. Uñ Orige. li. de ritu eccl'iasti/
co dt. Bella z litigia hoĩm p̃stigia sũt dãnatio/
nũ eternaliũ. O g̃ hõ ꝑtimesce. ¶ ¶ Sed di.
Quid g̃ faciã cũ ille ꝯ me iratus feruet ad rixan
dũ. nec vult mitigari. Ad h̃ rñdendo ꝯsulo cũ
aplo Ro. xij. di. Qd ex vob ẽ pacẽ habete cũ oĩ
bus. saltẽ date inq̃t locũ ire scz declinãdo vl' fu
giẽdo. q̃ si h̃ nõ poterꜫ. q2 forte obligat⁹ illi es si
cut vxor marito. tũc mitẽ te p̃beas z hũilr̃ loq̃re
q2 rñsio mollis frãgit irã. Prouer. xv. ¶ Sexto
ex lege poetica. Nã Salustius in iugurtino ait
idẽq2 z hiero. dt. Cõcordia parue res crescũt. sz dis
cordia maxie dilabũt̃. Itẽ Senec. li. iiij. virtutũ
dt. Scito honestũ z magnanimũ vidicte gen⁹
esse oẽ ignoscere. Propterea etiã q̃dã sic allegat
Hugo de claustro aie. dt sic. Quattuor sunt ne
cessaria viro bono. Primũ vt omẽs faciat sibi
amicos si põt. Scdm q̃ si nõ põt facere amicos
nõ faciat sibi inimicos. Tertiũ q̃ si nec h̃ põt: q2
ille vult eũ ledere tũc recedat z fugiat. Quartũ
ẽ q̃ si eũ leserit nõ vindicet. hec ille. Ad idẽ scz de
pacis cõmendatõe Priscian⁹ voluĩne minori dt
Si q̃rit̃ q̃d est sũmũ bonũ in hac vita. Rñdet̃
inq̃t q̃ pax. Ecce g̃ charissimi p3 q̃ debem⁹ ama
re valde pacẽ. ¶ Septio oñdit̃ ex lege politica.
Nã vt ph̃s. iij. politicorũ. z. v. etiã libro docet ad
politiã bonã req̃rit̃ ordo i p̃ncipãdo z subijciẽ/
do. z fuãda est iusticie eq̃litas p bono pacꜫ. s. vt
minores reuereant̃ maiores. z maiores adiuuẽt
minores. z eq̃les eq̃lib9 iura sua reddãt. alioq̃n
vbiq3 seditio erit. hec ex ph̃o. Iõq3 Aug. xix. de
ciuitate dei dt. q̃ in reb9 creatis nil est gratiosi⁹
nil securi⁹ bono pacis solet audiri. Tolle bonũ
pacis q̃d sũt regna nisi q̃dã latrocinia. hec ille.
Uñ ex p̃dictis claret cõmendatio pacꜫ. O vtinã
h̃ regnũ nr̃m z hec ciuitas pensaret bonũ pacꜫ:
z illã teneret. ¶ ¶ Sed de inimicicijs q̃t ma/
la q̃t cedes sequãt̃. Heu heu de⁹ magne a p̃nci/
pio mũdi q̃t int̃ hoĩes secuta sũt homicidia. q̃s
enũerabit. Uere res horrẽda nimis si cõmẽora/
mur ex historijs. Nã Paulus orosius lib. ij. re
fert q̃ sub trib9 regib9 psarũ succedẽtib9 sibi vicz
Cyro Athamire. z Xerse. decies nonies centena
milia hoĩm in bellis ꝑempti sũt ex psis. Deniq3
Eutropius narrat: q̃ roma ꝯq̃sito dñio orbis
postea in vrbe subortis discordijs z ꝑtialitati/
bus facta ẽ cedes hoĩm sparsim ꝑ varia bella i/
tantũ q̃ pl'es q̃3 sedecim milia hoĩm occisa sũt
p̃ter captiuos z fame mortuos. z hmõi. Itẽ in
biblia q̃t centena milia hoĩm legunt̃ ꝑempta ꝑ
discordias. Et in varijs cronicꜫ gentiũ q̃t legũt̃
Et in nr̃o regno etiã. solus de⁹ nouit. vtiq3 si oĩa
sil' colligere possemus. ex tãta multitudine int̃/
fectorũ possent ꝯstrui mõtes excelsi. z ex sangui
ne eorũ larga flumina fluerent. O g̃ maledicta
discordia. O bñdicta pax. que tanta mala cõpe
scis. vere maledictus q̃ te respuit.
R ¶ Circa tertiũ de acceptatione diuina. Nota
q̃ de⁹ oñdit pl'ib9 signis q̃ diligit pacẽ hoĩm.
Primũ signũ natiuitatis. q2 xp̃s tp̃e pacis na/
sci voluit. Scdm angelice exultatiõis. q2 ange/
li exultãtes in xp̃i natiuitate pacẽ in terra hoĩb9
bone volũtatis adesse cecinerũt. Tertiũ beatifi
cationis. q2 xp̃s beatos fore p̃dicauit pacificos
di. Matth. v. Beati pacifici q̃m filij dei scz dile
cti vocabunt̃. Quartũ testamẽtalis legationis.
q2 discipulis pacẽ legauit vt patuit. Quintum
emptõnis. q2 caro p̃cio sanguis sui pacẽ hoĩb9
emere voluit recõciliando nos deo: vt dt apl's.
Sextũ salutationis. q2 post resurrectionẽ appa
rens discipulis pacem annũciando salutauit:
z apl'is pacẽ salutarẽ mãdauit. Luc. x. In quã/
cũq3 domũ intraueritis p̃mũ dicite: pax huic do
mui. Septimũ orõnis z sacrificationis. Unde
Chrys. sup Matth. dt. Perpendite q̃ntũ malũ
sit discordia. q2 a discordãtib9 nõ vult de⁹ acce/
ptare sacrificiũ: nec orões exaudire. Plus eñ
diligit ꝯcordiã fideliũ q̃3 mũera. hec ille. S
¶ Propt̃ea exẽplũ legit̃ q̃ demones mltũ gau
dent de hoĩm discordia. Cũ eñ btũs Fran. Are
ciũ venisset vidit demões exultare de illius ciui
tatis intestino bello. z ꝑ sociũ mandauit ex ꝑte
dei vt exirẽt demones de ciuitate. Et ecce statim
recesserũt z ciuitas ꝯcordiã fecit. O g̃ pax bñdi/
cta q̃ demões expellis z deũ in hoĩe habitare fa
cis. z celestẽ p̃miam ꝓmereris: quã nobis p̃stare
dignet̃ iesus christus q̃ cũ patre z spũsancto vi
uit in secula. Amen.

¶ Itẽ p cena dñi z ꝓ alijs seq̃ntib9 dieb9 pl'es
s̃mones feci in alijs ꝑtib9 pomerij.

¶ Explicit h̃ q̃dragesimale de pnĩa in laudẽ xp̃i
z btẽ v̄gis mr̃is. beatiq3 Frã. ac oĩm btõrũ Amẽ

¶ In noīe domini ie su christi Incipit tabula ꝺ materiȷs ꝯtentȷ in ꝭ q̄dragesimali pomerȷ de pnīa ꝭm alphabetū.

A
Abstinentia moderari debet. viȷ. K.
Absyntiaca ꝯfectō valz ad pl'a.xvȷ G
Adam ꝛ Eua reqsiti sunt de culpa sz nō serpens diabolus ꝛ quare.xxx. B
Adolescentia habet plures casus mortis q̄ʒ senectus.iȷ. L
Anima quō leditur.xlȷ A
Aīe post mortē an possint penitere.xviȷ. E
Anni in ꝑtib9 quō corpus hoīs variat̃.ȷ H
Annus discretionis quis sit.xxix. V
Aquila quō renouat̃ in senectute.xix L
Arbor quō iudicat̃ fore alicuius.v. ꝛ
Arpia auis qualis est ꝓprietatis.xxȷ R
Attritio quid est ꝛ quō differt a ꝯtritiōe.xiȷ. O

B
Beati dicūt̃ q̄ lugēt.xxȷ. in ꝑncipio ꝛ. B
Bibere pl'ies an liceat die ieiunȷ.viȷ R
Bibentes imoderate die ieiunȷ an peccent.ibidem
Bona aīe sunt optima ꝛ incōmutabilia.xlȷ. A
Bona opa efficacius satisfaciunt ꝑ peccatis ex iniūctione ꝯfessoris.xlvȷ N

C
Caudam castoris an liceat in die ieiunȷ comedere.ix. F
Ceruus quō renouat̃.xix. L
Cibi quales ꝓhibent̃ vel ꝑmittunt̃ in ieiunio.
Cinerꝫ die hortamur ad penitentiā cerimonȷs.ȷ. (viȷ. D A
Cinerum de ꝯsecratione ibidem. Item de ꝯtemptu ibidem
Circūstantie pctōꝝ qualiter aggrauant ꝛ sunt ꝯfitende.xxxȷ. I. K. ꝛ per totum
Item concordia hoīm ꝛ pax inter fideles commendatur multipliciter.l.ꝑ totum
Cogitationes quō sunt confitende.xxxȷ H
Comedere ꝛ bibere q̄tiēs lz in die ieiunȷ.viȷ R
Cōfessio quō ad eā fiat ꝑparatio.xxiȷ. ꝑ totum
In ꝯfessione an liceat mentiri.xxv. G.L
De confessionis puritate. ꝛ ꝙ in charitate fiat. xxv. V. ꝛ.xxxvȷ. P.
Confessionis ꝯditiones sedecim.xxvȷ. A.ꝑ totū
Confessionē pctōꝝ facere leges quales obligāt
Confessionē facere ꝙ oēs hoīes generaliter obligant̃.xxix. (xxviȷ.ꝑ to. G.L
De ꝯfessiōe an papa possit dispensare.ibidē. T.
A cōfessione q̄ excusant̃.xxix. V. ꝛ quid de illis qui ignorāt idioma.ibidem X
Confessio quid sit ꝛ que requirunt̃ ad eaʒ ꝛ de forma.xxx. E.H
Confessio an requirit̃ etiā de māifestis pctīs.ꝛ de pctōꝝ radicib9 ꝛ de tēptatōib9.xxxȷ. P.ꝛ se.
Confessio an requirit̃ de venialibus ꝛ quibus casibus.xxxiȷ G.L
Confessionem frequētare plurib9 rōnib9 debemus.xxxv. B.ꝛ de vtilitate ibidem. I.
Confessio generalis.de ꝭ.xxxiiȷ. A.B.E.
Confessionem facere semel in anno quare obligauit ecclesia.xxxv. D
Confessionem dimittere propter verecundiam stultum est.xxxvȷ L.M
Confessio facienda est in secreto soli sacerdoti. xxxvȷ. N.O
Cōfessionē an liceat retardare vl' differre.xxxviȷ
Cōfessionē accelerare tenet̃ q̄s nec differre in octo casib9.xxxviȷ (R.S T
Confessio semel facta an sit iteranda.ꝛ de valore iteratiōis. ꝛ de casib9 obligationis.xxxviȷ.
Cōfessor q̄lis sit eligend9.xxviȷ.ꝑ to. (A B D
Confessor cum obdormit in audiendo confessionem quid faciendum.xxvȷ. D
Confessor nunq̄ʒ debet peccatorem a se desperatum dimittere.xxxix O
Confitens quādo nō vult ꝯfiteri nisi ad interrogata an sufficiat sibi ad salutem.xxviȷ. R
Confiteri nolle an sit deo plus odibile q̄ʒ ipsuʒ peccatū cōmissum.xxx. E
Contritionē an possit habere peccator q̄ est cōsuetus sepe recidiuare.xȷ. H.ꝛ.xiȷ. V
Contritio quid sit.xiȷ. O. ꝛ plura ibi ꝑ totum ꝛ in sequentibus.
Contritionis de modicitate.xiiȷ. A B
De formatione ibidem. D.ꝛ de contritis in extremis ibidem. E.
Contritio sine ꝯfessiōe ꝛ satisfactiōe an sufficiat
Cōtritio an requirat̃ de peccato originali ꝛ eius penis.xv. (xiiȷ. H I
Contritio an requirat dolere.de ꝑuatione virtutis.ꝛ de futuris etiaʒ peccatis.ꝛ de alienis. xv. K.vsq̄ʒ. N.
Contritionis de necessitate.xvȷ O.P.ꝛ se.
Contritio qualem dolorē requirit.xviȷ T
Item de ꝯtritiōis lachrymis vide infra sub lr̄a huius tabule. L.ꝛ.F
Contritionis de vtilitate.xx. M.ꝛ sequētib9
Contritio an deleat omne peccatū quotiensc̄ūq̄ʒ iteratum.xviȷ A.B
Contritio an possit tollere totum reatū.xix. H
Cōtritio an post pcc̄m cōmissum sit differenda
Contritionem formare sibi homo in die festo an teneat̃.xix. (xix. F G
Contritione de peccato facta an teneatur quis penitere postea.xix I
Contritionis dolor an debeat esse intensissim9
Contritionis de duratione vel continuatione.xxȷ (xxȷ. O E
Contritio specialis requiritur de singulis mortalibus.xxiiȷ D
Conuersionis de modo.iȷ. M. De dilatione ibidem. O
Crescunt in hominibus peccata imperceptibi-

liter sicut vnguēs ꝛ capilli.xxiij M
Culpa an ꝑ actū interiorē tollit.xx N
Decimatio vite nr̄e est annualis obseruātia quadragesime.j L
Deus diligere confessionē ostendit omni lege.xxx B
Deo displicet nō confiteri peccatū.xxx L
Dilatio penitentie est nociua.iiij.ꝑ to.ꝛ.xxj. V
Discretionis annus quotus reputat.xxix V
Dolicapax puer quō agnoscitur.ibidem
Dolor ꝯtritionis.de hoc vbi de ꝯtritione.
Dnica dies in q̄dragesima q̄re nō ieiunat.j. D
Ebrietas an frangit ieiuniū.x. D
Elemosyna an melior sit ieiunio vel ecōuerso.x.B.ꝛ.xlviij.S T V
Exempla plurima tota hac pte descripta.
Exemplum de carnifice contemnente cineres consecratos.j F
Exemplū de fletu compassionis christi vtilissimo.iij N
Exemplū ꝙ seruitus beate Marie inducit ad penitentiam.iiij T
Exemplum de penitentie dilatione exemplum ciuilicum.v. ꝛ
Exemplū quō heremita vidit cruciari in inferno patrē suū cū filio ꝓpter vsuram.vj F
Exemplum ꝙ pluries q̄ semel in die comedere brutale est.vij R
Exēplū de dānatione fratris nō ieiunātis.ix. Z
Exēplū de ceruo ꝛ aquila quō renouant.xix. L
Exemplum de visione ꝙ peccator per peccata ignem sibi auget.xj L
Exēplū ꝙ abstinētia sanat infirmitatē.x F
Exemplum ꝙ spes debet fiduciam habere cū timore.xij P
Exemplum ꝙ penitētia attritionis in extremis valet.xiij T
Exemplū ꝙ ꝯtritio fortis delet pctā oīa.xiij Z
Exēplū ꝙ facienti qđ in se est salus dat.xiiij L
Exemplum consolatorium ad excitandum populum.xiiij D
Exemplum de contritione generali in extremis (xiiij.F
Exemplū ꝙ contritio sola dū nō pōt confiteri saluat.xiiij H
Exemplū ꝙ indulgentia plenaria nō valet sine contritione.xvj P
Exemplum de aqua que dicit optima.xvij ꝛ
Exemplum de fenice.xviij.in fine
Exemplū de penitentia serotina.xx P
Exemplum de differentibus penitentiam exēplum legale.xxj V
Exemplū ꝙ peccatū abluit ꝑ pniam.xxj Z
Exemplū de his qui culpas ꝓprias alleuiant ꝛ alienas grauant fabulosum.xxij G
Exemplum ꝙ vtile est memorari de lachrymis christi.xxij I
Exemplum ꝙ penitentia dulcescit ex memoria passionis christi.ibidem.ꝛ.xxix Z
Exemplum ꝙ carnalis temptatio vincitur castigatione.xxiij N
Exemplum ꝙ lachrymas acceptat christus tāq̄ sacrificium.xlviij Z
Exemplum ꝙ lachryme fuse ꝑ alio proximo valent.xxiiij R
Exemplum ꝙ fictam confessionem demon cōfundit: sed vera ꝯfessione confundit.xxv Z
Exemplū ꝙ opera facta in mortali nō iuuant existentes in purgatorio.xxvj F
Exemplū ꝙ xp̄s ꝑcipit ꝯfiteri.xxvij L
Exemplum ꝙ periculosū est confiteri sacerdoti ignaro: vel confessori negligenti.xxviij R
Exemplum ꝙ homo ꝑ confessionem peccatorū liberat a morte.xxix Y
Exemplum ꝙ beatus Franciscus dixit per penitentiam liberari a malis temporalibus diuersis ꝛ cladibus.xxx D
Exemplū de Celestino filio imperatoris quomodo versus a demone editos accepit: consolatorium.xxx D
Exemplū de sancto Francisco ꝛ fratre Rufino temptato a diabolo.xxxij R
Exemplum ꝙ confessio iterata diligenter valet.xxxiij Z
Exemplum ꝙ diabolus ꝓmisit se confiteri: sed nequiuit se humiliare.xxxiiij.in fine
Exemplum ꝙ negligens confiteri a christo exprobratur in morte.xxxv R
Exemplū ꝙ diabolus totiens vulnerat quotiens homo confitetur.xxxvj M
Exemplum aliud ad idem.xxxviij L
Exemplum ꝙ quidam soli deo confitebatur ꝛ non sacerdoti.ꝛ damnabat: nisi beata virgo liberasset.xxxvj.in fine
Exemplum de vinea excolenda exemplum legale.xxxvij X
Exemplum ꝙ confessio liberat a morte temporali ꝛ eternali.xxxvij Z
Exemplum de fraudulento confitente.fabulosum.xxxviij L
Exemplū ꝙ peccatum vnū scienter tacenti in cōfessione nec alia remittunt.xxxviij H
Exemplum de diacono peccatore ꝛ euangelium mala conscientia canente in missa quomodo periit.xxxvij V
Exemplū de ebrioso qui noluit suscipere penitentiā aliā nisi ꝙ aquā nō biberet.xxxix. O
Exempla plurima de restitutiōe facienda.xl S
Exemplum de heredibus vsurariorū nō restituentium.xlj Z
Exemplum de Lucretio occupante possessionē sancte Beatricis.xlij. in fine.ꝛ de Cōstantino.
Exemplum de mala morte vsurarij ꝛ oppressoris.xliij F
Exemplum de matre sancte Marie de Ognies

es.xliij.in fine.
Exemplum q puer punitus est in purgatorio p obligatione.xliij P
Exemplum de medico curante. exemplum legale.xlv T
Exemplū de sancto Dustanno feliciter migrante in penitentia.xlv Z
Exemplum de milite penitēte pseueranter in deserta ecclesia.xlvj. D
Exemplum q confessio facta celat peccatum diabolo.xlvj. N
Exemplum q vita hominis currit per quattuor rotas.xlvij M
Exemplū de Juliano parentes occidente quō satisfecit.xlvij O
Exemplum de indulgentia porciuncule a christo obtenta.xlix. in fine
Exemplum de pace q eam turbant demones l.in fine.
FEnicis auis ꝓprietas.xviij E
Flagella an sint satisfactoria p peccatis que infligunt.xlviij R
Flere p peccatis placet deo z angelis.xxij. A E
Flere p peccat an sit melius q̄ flere sup passione christi.xxij J
De fletu Petri apostoli.xxj Y
De fletu excessiuo p peccatis.xxj X
Fortissima p̄ omnibus tria sunt.xvij U
Frangentes ieiuniū qualiter peccāt.ix. T. Ibidem plures questiones de hoc.
Frangit ne gula ieiuniū. vel cum aliquid sumit de sero die ieiunij.x E D
Frangit ieiuniū quattuor modis.viij S
Fructus de re aliena perceptos an teneat restituere aliquis.xliij J
Furari rem ꝓpriam ab alio an liceat cum nō potest aliter rehaberi.xliij. K
GAudium an habeāt aliquo modo infernales ex societate.xj L
Generalis ꝯfessio est duplex.xxxiiij B
De hoc plura ibidem ꝯsequenter.
Genus humanū a p̄ncipio vixit tm̄ de his que terra sponte gignebat.vij M
Gula an frangit ieiuniū.x. E D
HOmicida quō tenetur facere restitutionem.xlij. E D
Hora comedendi in ieiunio q̄ sit.viij. Q
Humilitas qualiter debet haberi in confessione.xxvj E
Humilitat causa an mentiri liceat in cōfessione peccatoꝝ.xxv S T
IEiuniū quadragesimale quare est institutū verno tempe.ij D
De eodem quō sancti patres diffinierūt celebrari.ibidem K
Jeiuniū quadruplex distinguit.vij N
Jeiunandi varia est intentio.de q̄ vsus.vij J
Jeiuniū quō sit moderandū.vij R
Jeiunium non est laudabile in quinq casib. ibidem.
Jeiunium a principio mundi cōmendatū est ab omnibus.vij M
De ieiunij obligatione z plura de hoc.viij N
De ieiunij violatione.viij S
De fractione plura vide vbi frangere.
A ieiunando quales excusant.ix. Y
Jeiuniū quib sanctificat vt deo placeat.x B
Jeiunij fructus septem ponunt.x. E
Jeiuniū in pctō mortali factū an valeat.x. A
Jeiunij die an liceat sero aliquid sumere.x. D
Jeiunium an sit melius q̄ elemosyna.vel conuerso.x. B
Indulgentia quid sit z plura de ea.xlix. A
De valore ibidem. D.E. An valeant mortuis ibidem R
Pro indulgentijs consequendis que reqrunt xlix.H
Itē p indulgentijs quō porrigende sunt manus adiutrices.xlix J
Infamans proximum quomodo tenetur restituere.xliij. N D
Inferni penas quomodo debet quis preeligere q̄ peccare.xxj S
Iudex debet iudicare f̄m allegata z approbata xxxij.N
LAchryme contritionis sunt virtutis mirabilis.xvij U X
Lachryme quales sunt meliores alijs. xvij.Y
Lachryme breui tempore delent peccata.xxj Z
Lachryme an plus valeant q̄ diuturna opera
De lachrymis excessiuis z plura de lachrymis.sup vbi flere. xxj.Y
Lex multiplex obligat ad pniam.vj. A B
Legis casus de manu paralitica amputanda. xxj.U
Leg casus d̄ vinea excolēda.xxxvij.X
Legis casus de medico curāte vulnera.xlv. T
MEdicina tempore verno conuenit homini.ij H
Medicina que est optima pre omnibus.xvj. S
Medicus an tenetur recidiuantem eodem salario curare.xlv. T
Mortem z omne malum debet quis preeligere q̄ peccare.xxj S
Morituri in proximo vel mortui tria signa p̄ferunt.xxx. A
Mulieres multe propter qualia peccata damnantur.xxxviij.finali exemplo
NEgligentia penitentie est damnabilis iiij.per totum.
Negligentia restitutionis periculosa est.xl.R
Negligens se pparare ad ꝯfessionē periculo se exponit damnationis.xxiij.K.z
Negligentia cōfessoris in inquirendo peccata a ꝯfitente periculosa est.de hoc xxxiiij.D E

exemplum.xxviij. R
o Obedientia in bono duplicat augēdo meritū.xlvij N
Obligatur homo ad ieiunium quando qꝫ.viij N
De obligatione ꝯtritionis.xvj O
Obligat ad restitutionē quis omni lege.xl. P
Oblita peccata quō tenet quis penitere de oblitis.xxiij.O.ꝛ.xxxiij.per totum
Item de talium detrimentis ꝛ regulis confitēdi.ibidem
p Pacis multiplex cōmendatio.l.ꝑ totū.
Parentes ꝑmi quo tempore anni peccauerūt.ij I
Peccata sunt ꝑcogitanda ad confitendum.xxiij. M
Peccata crescunt imperceptibiliter sicut vngues.ibidem
Peccata mortalia singillatim sunt detestanda
Quid de venialibus:ꝛ quid de oblitis.ibidem.P.Q (xxiij.O
De peccatoꝝ venialium confessione.xxxiij.ꝑ to.
Pro peccato mortali quanta debetur penitentia.xxxix.N.ꝛ.xlvij.L.
Penitentia de taxata in canone.ibidem
Penitentiam facere admonet christus multipliciter.iij L
Penitentie dilatio est periculosa.iiij.P.ꝛ.se.
Penitentia deo fore accepta ostenditur signis pluribus.v. V
Penitentia quid sit.ꝛ qꝫ mirabilia operatur.ꝛ an potest omnia facere.v. X Z
Penitentia ꝑfertur multiplici gratia.v. Y
Ad penitentiam obligamur multiplici lege.vj A.plura ibi
Penitentia vera ꝛ falsa quibus signis discernitur.vj. D E
De penitentie impedimentis ꝛ remedijs.xj.H.ꝛ.xij.per totum
Penitere an possit homo post mortem.xviij.E
Penitentia renouat hominem.xix. K
De penitentia sera.xx. P
De penitentie duratione continua.xxij. E F
Penitentiam impositaꝫ ab vno confessore an alius potest relaxare.xlviij X Y
Penitens an teneatur suscipere quācūqꝫ penitentiam que imponitur a confessore.ꝛ plura vbi satisfactio.
Petrus fleuisse legitur. sed an sit confessus ꝛ satisfecerit.xxj.Y.ꝛ.xxvij.L
q Quadragesima cur sub tali numero celebratur.j. E
Item quare verno tempore celebratur.ij.H.ꝛ sequen.
Quadragenarius numerus a christo est consecratus multipliciter.j. E
Quatuor tēpoꝝ de ieiunio ꝛ institutione.ij.D
r Recogitanda sunt peccata cum amaritudine cordis.xxiij N
Regule tres de penitētia vera ꝛ falsa.
De regulis ad contritionem correquisitis.xiij (vj.E R S
Regule de satisfactione.xlvj.A.ꝛ se.ꝛ.xlvij.M
Remisso peccato an debeat homo iterum penitere.xix. I
Restituere an possit contritio omnē gratiam ꝛ virtutes.xx. O
Restituere de damno omnis lex obligat.xl. P
Restitutio quādo ꝛ cui facienda est.xlj.T X Y
Restituere nolens in vita:sed post mortem imponens heredibus an saluetur.xlj. V
Restituere qui nō potest.xlj Z
Restitutio quomodo facienda sit in dāno conscientie.xlij A
Item quō in damno castitatis.ibidem B
Item quō in damno corporis.xlij C D
Restituere qui tenentur:ꝛ an emens teneatur.xliij.E.ꝛ.H D
De restituendo fructu rei.xliij I
Restitutionem an quis possit facere sibiipsi.xl
Restitutionē de quibꝫ tenet qs facere ꝛ de inductione.ibidem N ꝛ P (iiij.K L M
De restitutione fame.xliiij. N O
Resuscitatus an rehabeat possessiones priores.xiij. Y
Sacerdos ꝓprius ꝓ audienda cōfessione quis dicitur.xxviij. P Q
Sacramenta omnia dum suscipiunt ꝑcedere debet confessio de nondū cōfessis.xxxvij. T
Salomon rex an saluatus sit.lv. N
Sanitas conscientie quomodo possit acquiri vel haberi.xx. N
Satisfacere deo faciliter potest quis ꝑ penitentiam.xj. I
Satisfactio quō diffinit.xxxix. I K.ꝛ.xlvj.B
Satisfactio diuersimode accipit.xxxix. L
Satisfactionē a ꝯfessore impositā an teneatur penitens semꝑ suscipere ꝛ explere.xxxix. M
De satisfactionis necessitate.xlv. Q
Satisfactio penitentie quare requirit post contritionem ꝛ confessionem.xlv S
Satisfacere vnus ꝓ alio an possit.xlv. V X Y
De satisfactiōis modo reglari.xlvj.A B.ꝛ.xlvij
Satisfactio extra charitatem an valeat ꝛ an iteranda sit.xlvj. (M E F
Satisfacere ꝓ culpa an potest quis.xlvij. I K
Satisfactionis de ꝑtibus ꝛ valore ꝛ an possit dispensari de eis.xlviij.P.vsqꝫ finem
Sciētia q̄nta est ꝯfessori necessaria.xxviij.N O
Spem quomodo debet quis habere in mortis hora.xij. O P
In spm̄ sanctū peccata q̄ ꝛ quot sunt.xviij. D
Stulticia coꝝ qui differunt penitere ad finem

quadragesime.iij. D
Tacens peccatum scienter in confessio/ne damnat̃.xxxviij. G
Temporibus anni variatur corpus hominis.ij. H
Tps hore comedendi in ieiunio qd̃ est.viij. Q.
Temptatões quõ cognoscuntur fore volun/tarie.xxxij. Q
Tribus de sceleribꝫ damasci ꝛ de q̃rto.xviij. L
Turpia verbis honestis sunt ꝯfitenda.xxvj. D
Venialia multiplicata an equiualeant mortali.xxxiij Y
Verecũdia quõ supat̃ in confessione. (xxix. Y
Via facillima ꝛ certissima ad salutem est per confessionem.xxvij H
Vini potus q̃re nõ ꝓhibet̃ in ieiunio.viij. P
Virginez seducens quõ tenet̃ restituere.xlij. B
Vita hoĩs dꝫ currere ꝑ q̃ttuoꝛ rotas.xlvij. M.
Voluntate fixa manente in peccato etiã veniali nõ remittitur.xxiiij. P
Vouere nimiã maceratioñe an licꝫ.vij L
Xpi honorabilis susceptio ꝛ ignominia passionis quare simul recolitur die palmaꝝ.xlij.in principio
Xp̃us pluries esuriuit ꝛ sitiuit.vij. G
Xp̃us quomodo panes multiplicauit ꝛ huius modi plura.xxix.in p̃ncipio
Xp̃i passio recogitata ad pñiam inducit.xxix. Z
Xp̃i ploratus ꝛ lachrymas recolere valet.xxij. J

¶ Finit ad laudem christi tabula ẜm ordinem alphabeti. Deniqꝫ tabulam aliam ẜm ordinez sermonum nõ est necesse describere: quia satis patꝫ intuenti in hoc ipso opere ordinate ꝑ titulos conscriptos.

¶ In nomine domini Jesu

incipit Quadragesimale secundũ siue sermonariũ. Pomerij scilicet de vicijs. Et primo in generali. Secundo de septez capitalibꝫ peccatis. Tercio de filiabus eoꝛuz aliquibus cum ꝑtinentijs certis. vt patet discursiue.

¶ In capite ieiunij. scilicet die cineruz Sermo primus. De peccato detestãdo: quia placet dyabolo: nocet homini ꝛ displicet deo.

Tu autez cum ieiunas vnge caput tuum ꝛ faciem tuã laua Matth. vj. ꝛ in euãgelio hodierno. A ¶ Verba sũt saluatoris nostri iesu. In quibus monet ꝛ docet nos ad sacruz ieiuniũ: qd̃ iam instat faciendum. Quod quidẽ scilicet ieiuniũ vt hominez eleuet in celum debet habere alas duas precipue scilicet opus pietatis. ꝛ mũdiciã ab omnibus peccatis. Unde Leo papa super hoc euangelio dicit. Impleri debet ieiuniũ nõ ciborum tm̃modo parcitate sed maxime viciorũ priuatione. Propterea christus dñs dicit. Tu scilicꝫ christiane cum ieiunas vnge caput tuũ et faciẽ laua. Chryſ. Caput nostrũ christus est quẽ debemus vngere oleo misericordie pauperibus erogando. Per faciem aũt cõscientia signatur spũaliter. Sicut eñ in cõspectu hominũ gratiosa est facies pulchra. sic in oculis dei speciosa est mũda ꝯscientia. hec ille. O aĩa peccatrix que multis soꝛdibꝫ peccatoꝝ fedasti faciẽ. i. ꝯsciam audi iã ꝓphetã Hieremiã. iiij. clamantẽ. Laua a malicia coꝛ tuuz vt salua fias: qd̃ põt poni ꝓ alio themate. Audi ꝛ xp̃m monentẽ. Laua faciem tuam. Sed quali aqua lauabis. vtiqꝫ aq̃ lachrymaꝝ. Juxta illud p̃s. Lauabo ꝑ singulas noctes. i. vicia lectũ scꝫ ꝯscientie. lachrymis meis stratuz ꝛc̃. vt sic requiescat in te deus xp̃s Jesus qui nos monet in hoc euangelio. patet Itaqꝫ de peccatoꝝ omniũ detestatione ꝛ emẽdatiõe in h̃ sermone tria mysteria declarabimꝰ ẜm ꝙ tres rõnes ad id inducunt generaliter.

Primũ dicit̃ dyabolice cõplacentie.
Secundũ dicit̃ humane nocentie.
Terciũ dicit̃ diuine displicentie.

Circa p̃mũ d̃ dyaboli cõplacẽtia Notãdũ ꝙ pctm̃ oẽ sũmo conatu ẽ fugiendũ ꝛ cauẽdu. qꝛ dyabolo summe placet vt perdat hoĩem ꝑ peccatũ. Qd̃ claret p̃cipue tribus signis scꝫ.

Primũ assidue laborationis.
Secundum multimode temptationis.
Tercium congratulationis.

B Primũ inquã signum. quia diabolus licꝫ sciat ꝙ q̃nto plꝰes homines decipit: tanto ꝛ ipse accidentalẽ penam sibi acerbioꝛez acquirit dei iudicio: tamen assidue laboꝛat vt hominẽ pec/

care faciat. j. Pet. v. Aduersarius vester diabolus tanq̄ leo rugiens circuit querēs quē deuoret. Grego. Nil fecisse se extimat cū animas nō sauciat. O mira diaboli inuidia vt se velit cruciatibus maioribꝫ exponere vt peccet homo. Nā hoc ꝓprium est inuidis sicut narrat̄ꝙ quidam inuidus petiuit sibi erui vnū oculū quatenus alteri eruant̄ ambo oculi iuxta regis edictū. scꝫ ꝙ qui prior rogauerit alteri duplum det. ¶ Si querat̄ An diabolus possit dici causa peccati directe in homine peccante. Ad quod respōdet̄ ꝓm Tho. ꝑma scđe. q. lxxx. ꝙ cum omne peccatū sit voluntariū. vt dicit Aug⁹. Nil est directe causa peccati nisi sola voluntas hoīs: que non necessitate mouet̄. Sed diabolus est causa peccati solum ꝑ modū ꝓponentis ꝛ persuadentis a ꝓpetibile. Et sic Aug⁹. dicit. iiij. de trinitate. ꝙ diabolus sue societati malignos affect⁹ inspirat. sed in homine est ꝯsentire vel dissentire. Ergo homo debet se culpare ꝛ accusare: nō diabolum incusare. ¶ Secūdum signū ꝙ peccatū hoīs placet diabolo est multimode temptationis. temptat eīm semꝑ multimode vt mille artifex. Grego. Assidua temptatione nos diabolus temptat vt saltem tedio vincat. ergo ꝛc̄. Unde Dionisius libro de diuinis noībus dic̄. ꝙ mltitudo demonū est causa oīm maloꝝ sibi ꝛ aliis. Et Damascenus dicit. ꝙ oīs malicia ꝛ imundicia a diabolo sunt excogitata. ¶ Sed diceres. Nunquid aliquod peccatū fit sine instigatione diaboli. Respondet̄ ꝓm Tho. ꝑma pte. q. cxv. breuiter dicendo ꝙ sicut ille qui secat ligna ad ignem: dat occasionem combustionis lignoꝝ. sic diabolus occasionalis causa est omniū peccatoꝝ nostroꝝ. quia ipse instigauit primū hoīem ad peccandū ex cuius peccato cōstituta est in toto humano genere quedā ꝓnitas ad peccandū quocūq̄ peccato. ꝛ sic intelligēda sunt verba ꝓdicta Dionisij ꝛ Damasce. Uerūtamen mlta peccata cōmittunt̄ sepe ex carnis corruptione ꝛ libertate arbitrij nō a diabolo instigante. Unde Aug⁹. lib. de ecclesiasticis dogmatibus dicit. ꝙ nō oīs male cogitationes a diabolo excitant̄: sed aliquotiēs ex motu liberi arbitrij emergunt. Et Origenes dicit. ꝙ si diabolus nō esset: adhuc homines appeterent cibos ꝛ venereα. ¶ Tertiū signū cōgratulationis: quia iocūdat̄ de peccatis hoim. Sed quo possint iocundari in aliquo demones cū sint pleni tristicia que expellit omne gaudiū velut cōtrarium. Sicut eīm angeli beati pleni gaudio non possunt tristari: sic nec angeli mali pleni tristicia damnationis possunt letari in aliquo. quia ꝑmo ethicoꝝ. Delectatio fortis expellit oēm tristiciā ꝛ ecōuerso. Respondet̄ ꝓm Rich. in. ij. di. vj. ꝙ demones ante iudiciū q̄uis sint in tristicia grauissima: tamē nō ita complete quin sint capaces alicuius vani gaudij de malis scꝫ eueꝛ

tibus que desiderant euenire. Nam vt Aug. iiij de ciuitate dei dicit. Praua docet. turpibꝫ gaudent: sed post iudiciuꝫ erit completa pena eoꝝ adeo vt in nullo possint letari. Beati aūt angeli iā sunt perfecte pleni beatitudine substantiali ideo in eis nulla pōt esse tristicia. Ex istis patet ꝙ peccatū dyabolo cōplacet sūme. O ergo qualis dementia hoīs qui vult peccādo cōplacere dyabolo. o pctōres excecati nō ꝯsideratꝭ ꝙ dyabolus per pctm̄ vos trahit in infernū ꝛ quāto eoꝝ cōplacentiā impletis soluet tormētis. Erēpluꝫ ad hec habemus in euangelio ꝙ dyabol⁹ totuꝫ mundū offerebat xpo dī. Hec omnia scꝫ regna mundi tibi dabo si cadens adoraueris me qđ erat vnum pctm̄. ergo patet ꝙ dyabolo summe placet peccatū pre toto mundo.

¶ Circa scđm de humano nocumento per peccatū. Queritur vnde possit probari ꝙ peccatū sit summe nociuū homini. Respondetur ꝙ ex regulis generalibus precipue tribus que darent in theologia. ¶ Prima regula negatiua est. ꝙ nihil in toto mundo pōt nocere hominī nisi ꝑ peccatū. Uñ si solū ab isto hoste. s. a pctō caueat sibi homo nō sunt timendi alij hostes. nec dyabolus nec homo malus: nec īfirmitas. nec mors nec infern⁹. Hec regula patet ꝑ illud Ecclesiastes. viij. Qui custodit mandatū nō experietur quicq̄ mali. Lyra. s. i futuro. ꝛ si ī ꝓsenti expietur hoc erit ad augmentū gratie ꝛ glorie. Et sic patet. Propterea Greg. in collecta dicit. Nulla nocebit aduersitas si nulla dominet̄ iniquitas. Bern. O q̄ iocundū dei iudiciū ꝙ ille supbus. i. dyabolus humiliū malleator eis coronā fabricat ꝑpetuā cum impugnat ꝛ succūbit. ¶ Secunda regula affirmatiua est ꝙ pctm̄ est intantū nociuū ꝙ quicq̄d est hoī saluberrimū efficit noxium. Declarat̄. nam vitam istam ad salutem a deo datam cōmutat hoī pctm̄ in mortē ꝛ dānatiōem ꝑpetuā. Itē meritū passionis xpi ꝛ sacramētū eucharistie et merita beate marie ac omniū sanctoꝝ que sūt saluberrima pctm̄ facit vt idigni sint ad hec hoīes. ꝛ eucharistia indigne in pctō accepta fit talibꝫ in dānationē. Propterea ipm̄ deuꝫ qui est totus benignus ꝛ mansuetissim⁹ peccatum nostrū reddit nobis adeo furibundū vt ꝓiciat in ignē ꝑpetuū. O q̄nta ira dei filios ꝓ pctō ꝓicere ī ignē. nec vnq̄ retrahere. ¶ Tercia regula ꝑemptoria ꝙ peccatū in hoīe omne bonū perimit ꝛ omne malū inducit. Naꝫ peccatū ideo dicit̄ mortale quia mortificat omne bonū. perimit eīm aīam Ezech. xviij. Aīa q̄ peccauerit ipa morieť. Perimit etiā corp⁹. q2 ꝑ pctm̄ icurrimus mortē aīe ꝛ corpis. Et ꝑ peccatū demerent̄ quidaꝫ citius mori. ps. Uiri sanguinū nō dimidiabūt dies suos: preterea aufert deū ꝛ omne bonū. ꝛ ꝓuat meritis passionis christi ꝛ btē Marie ꝛ totius eccłie. ꝛ oē malū inducit: vt patebit in ꝓmonibꝫ

sequentib⁹. O ergo peccator p̄timesce peccatū
⁊ age penitentiam. alioq̄n melius tibi fuisset si
natus nō fuisses.

F ¶ Circa tertiū de displicentia peccati apud
deuꝫ querit̄. vnde ꝓbatur q̄ deus sūme odiat
peccatū. Respondet̄ q̄ hoc probat̄ Primo per
scripturā sacraꝫ Eccl'i. xij. Altissimus odio ha
bet peccatores. Et Sap. xiiij. Odio est deo im
pius ⁊ impietas eius. Et hoc intantū: q̄ nec vi
dere vult peccatores ꝓpter peccata Abacuc. j.
Mundi sunt oculi tui dñe ne videas malū et
respicere ad iniquitatē nō poteris. ¶ Secūdo
ꝑ rationē claram. quia summe odit quis interfe
ctorē sui filij vt patꝫ. sed ꝑ peccatū crucifigit ho
mo dei filiū ad Hebre. vj. Rursum crucifigen
tes christū in se. hoc est ꝓ tanta iniuria deus re
putat peccatū ac si crucifigeret xp̄m. Sequitur
ergo q̄ deus summe odit peccatū. Ve ergo pec
catori. ¶ Tercio ꝑ signi vel exempli euidentiaꝫ
patet per plura mirabilia signa. Primū in xp̄i
passione. Nam magis voluit deus coronā ma
iestatis ⁊ glorie sue deponere et inter latrones
suspendi in cruce tanq̄ vilissimus omniū ho
minū q̄ꝫ peccatū sine pena dimittere. Vn̄ Aug.
super Lo'. Dum innocens xp̄s occidit̄ peccatū
crucifigit̄. Itē quero te o homo. nōne mirabi
le esset odiū dum quis diceret se intantū odire
aliquē q̄ vellet se ⁊ ꝓpriam matrē gladio trans
uerberari q̄ꝫ illum sustinere impune. Sic xp̄s
fecit se occidi: et matri sue gladiū compassiōis
acerbissime inferri: q̄ꝫ q̄ nō puniret peccatū ho
minū. ¶ Scōm signuꝫ mirabile in creaturarū
destructiōe. Nam deus omnē creaturā destru
xit in odiuꝫ peccati. Etenim angelos nobilissi
mos de celo ꝓpter peccatū eiecit in ꝑpetuū. Itē
homines de paradiso eiecit. siderum splendorē
diminuit. vt dicit glo. super illud Esa. Erit lux
lune sicut lux solis ⁊ lux solis septupliciter lu
cens sicut lux septem dierū. Item totū mundū
diluuio perdidit. ciuitates sodomoꝝ submer
sit. Tercium signū in ꝑpetua damnatiōe. quia
ꝓ peccato vnico ꝑpetuo damnat cruciatu. non
mille vel centū milib⁹ annorū: sed sine fine secu
loruꝫ. O infinita dei maiestas vbi est dulcedo
tua. cur taꝫ dure dānas homines quos creasti
nisi ꝓpter peccatū. nam potius deus descēderet
in infernū q̄ꝫ peccatuꝫ dimitteret impunitū. O
ergo charissimi fugiamus peccatuꝫ ne peam⁹.
Rogemus ergo christum dñm ⁊c̄.

¶ Feria quinta post cinerū. Sermo. ij. De ma
lis que facit peccatū hoi in vita p̄senti.

F Ilii regni eiici
f entur in tenebras exteriores Matth.
viij. ⁊ in euāgelio hodierno. Verba
sunt saluatoris nostri quib⁹ insinuat q̄ꝫ indici
bile malū sit peccatū ꝑ quo damnant̄ homies
⁊ e celo eijcient̄ in tenebras infernales. O quā
tum deberet terrere hoc verbuꝫ christi pctōres
christianos quia dicit filij regni. Chrys. Filij re
gni sunt quibus regnum dei est ꝑparatum. scꝫ
ꝑ fidem ⁊ dilectionē vt erant iudei: ⁊ nunc sunt
christiani: qui ꝓpter peccatum demerent̄ vt eijci
antur in tenebras. hoc est s̄m Hiero. excluden
tur a vero lumine deo. Et quanta mala ibi sint
passuri subdit. Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiuꝫ
Tali peccatori dñs Hieremie. ij. c. dicit. Scito
⁊ vide quia malum ⁊ amarum est reliquisse te
dñm deum tuū: quod potest poni ꝓ alio the
mate huius sermonis. Reuera qui nolūt nunc
intelligere malum culpe videbūt ꝑ experientiā
in futuro. quia vt. xxxviij. dis. c. qui ea. Grego.
dicit. Stultus in culpa erit sapiens in pena. O
ergo peccatores p̄timescite peccatū: quia eijcie
mini in tenebras inferni: vt patꝫ in euangelio.
¶ Arguo ergo ꝑ peccatū demeret̄ homo eijci in
tenebras exteriores de peccato quanta mala in
p̄senti facit vt cauere sciamus: tria mysteria de
darabimus.

¶ Primū de malis q̄ facit in anima vel mente.
¶ Scōm de malis que facit in toto homine.
¶ Tertio de malis que facit in cuncto opere
G ¶ Circa p̄mū de malis que facit peccatuꝫ in
anima Notandū q̄ recolligendo ex scripturis
⁊ doctoꝝ dictis multa mala facit pctm̄ in aīa.
¶ Primo quia aīam maculat. Treno. iiij. De
nigrata est sup carbones facies eoꝝ. Nam dia
bolicam effigiem facit in anima. quia diaboli
cam facit eam. Propterea christus de Iuda di
xit Ioh. vj. Vnus ex vobis diabolus est. Se
cūdo quia animam occidit ⁊ vita ꝑuat scꝫ deo.
Unde Aug. xiij. de ciuitate dei ca. ij. dicit. Quā
uis anima humana veraciter imortalis perhi
beat̄. habet tamen quādam etiam ip̄a mortem
suam. Mors anime fit cum eam deserit deus:
sicut mors corporis est cum id deserit anima.
Hec ille. O ergo homo pensa hoc. nōne crude
lis est in seipsum qui occidit corpus ꝓprium.
quāto crudelior est peccator qui occidit animā
que omni corpore est ꝑciosissima. Nam Sap.
xvi. Homo ꝑ maliciam occidit animā. ¶ Ter
tio cor indurat Prouerb. xviij. Peccator cū in
ꝓfundum peccatoꝝ venerit ꝯtemnit. Pro quo
nota q̄ pertractat̄ a doctoribus quibusdam.
H ¶ Questio scꝫ quō peccator indurat̄ ⁊ gra
datim ruit in ꝓfundum peccatoꝝ ⁊ infernoꝝ.
Et ad hoc dicunt q̄ hoc fit septem gradibus.
Primo gradu peccatū quod homo facit videt̄
graue onus quasi esset in inferno talis cū p̄mo
cepit peccare. Et hoc ꝓpter conscientie remorsuꝫ
Unde Aug⁹. lib. j. ꝯfessionū dicit. Iussisti dñe
⁊ sic est vt pena sibi sit om̄is inordinatus ani
mus. Sic ḡ in p̄mis peccatū est graue. In secū
do gradu cū iterat̄ peccatū videt̄ minus graue.

In tertio reputat̾ leue. In q̄rto ꝓ nullo videt̾. In q̄nto videt̾ delectabile. In sexto fit insuper desiderabile vt sine om̄i tēptatiōe diaboli q̄rat̾ cōmitti. In septimo fit defensabile tanq̄ȝ bonū ꝛ iustū. ꝛ sic impius cū in ꝓfundū peccatoꝝ venerit ꝯtēnit dei iusticiā ꝛ iudicia ac ludens ꝛ ri/dens facit pctm̄. Contemnit redarguētes excu/sando ꝛ defendēdo. O q̄t sunt vsurarij. o q̄t for/nicarij ꝛc̄. sic faciētes. ¶ Tercium malū pcti est ꝙ deū elōgat. Ps̄. Longe a pctōrib; sal⁹ q2 iustificatiōes tuas nō exq̄sierūt. ¶ Sȝ di. quō elōgat̾ de⁹ a pctōre cuȝ sp̄ equal̾r est vbiq3 de⁹. Rn̄det Hiero. in ep̄l'a ad Damasū d̾ filio ꝓdigo di. Quia nullus absq3 deo loc⁹ est: igit̾ sciendū ē nō locoꝝ spacijs sȝ affectu vel amore aut nos cum deo eē. aut ab eo recedere. hec ille. Exemplūȝ ponam⁹ iuridicū. Si q̄s de familia vel domo ep̄i excōmunicatiōeȝ icurrit maiorē ꝓpter facin⁹ vl' cōtemptū licȝ sit ep̄us cū eo i ea/dē curia vel domo. q̄n̄q3 tn̄ eūdē vitat vt debet Iuxta versus. Os orare vale cōmunio mensa negat̾. vt ptȝ. xj. q. iij. excōicatos. Et ca. se. ꝛ sic lō/ge distare se facit ab illo amoris signis. sic cuȝ pctōr sit maledict⁹ a deo ꝑ om̄e pctm̄ mortale. Iuxta illd̄ Ps̄. Maledicti q̄ declināt a mādatis tuis lȝ sit in eadē domo eccl'ie cuȝ xp̄o sūmo pōtifice. tn̄ lōge se xp̄s facit eidē. q2 odit ipi⁹ maliciā. nec orōnē ei⁹ gratā habet. nec osculū pacis. nec salutatiōem gr̄e sue. nec cōmunionē corpis sui eidē dare vult nisi peniteat. ¶ Quartū malū facit pctm̄. q2 excecat itantū ꝙ nec malū culpe. nec penas eis debitas sentiat. Sap̄. ij. Exceca/uit eos malicia eoꝝ. Vn̄ Aureo. in cōpen. dicit. Sicut bestia in aq̄s submergēda nō sentit lapidē in collo donec i aquā extra naueȝ ꝓijciat̾. sic pctōr nō sentit on⁹ pcti donec in morte de corpe eijcit̾. ¶ Quintū q2 fatuū fore demōstrat. Nam stult⁹ est q̄ volūtarie ad laqueū dyaboli ꝛ suspēdiū. aut in ignē currit ꝛ se p̄cipitat ꝛ ignē sibi accumulat dietim. sic facit pctōr. Itē Greg. Stultū est seruire dyabolo q̄ nullo placat̾ obseq̄o. sȝ quātomagis q̄s ei seruierit tāto ampli⁹ euȝ ille torq̄bit. Itē insan⁹ est qui se emptū a xp̄o p̄cio charissimo vēdit dyabolo ꝓ stercore pcti fedis/simo ad eterna supplicia. Ue ḡ et ve pctōri ipe/nitēti. Exēplū hic occurrit de visione Arsenij ꝙ q̄dā ligna sup̄addebat sarcine importabili.

¶ Circa scdm̄ de malis q̄ facit i toto hoīe ipm̄ pctm̄. Notem⁹ plura ꝯtinuando ad dicta. Sextū malū in ordie ad p̄dicta ponit̾ ꝙ pctm̄ fallendo totū hoīem necat scȝ in aīa ꝛ corpe. sic̄ esca in hamo piscē vl' in laq̄o auē. ꝛ qd̄ pei⁹ ē decipit inopinata morte. Eccēs. ix. Nescit hō finē suū. sȝ sicut pisces capiunt̾ hamo ꝛ aues laq̄o. sic hoīes in tp̄e malo cū exti. sup. ꝛc̄. ¶ Septimū q2 gehēne eternali obligat tā in aīa q3 in corpe post resurrectiōeȝ. Magister in. xlij. di. Pctm̄ mortale est qd̄ ad penā eternā obligat. Ue tibi ergo o pctōr ve. q2 in eadē aīa ꝛ eodē corpe quo peccas ardebis ꝑpetuo. ¶ Octauū q2 honorē humanū sūme deturpat. Nā Ps̄. teste. Hō cū in honore eēt nō itellexit cōparat⁹ est iumētis ꝛc̄. Immo pl⁹ q̄ȝ brutalē facit. q2 Aresto. vij. ethi/coꝝ dicit ꝙ hō prau⁹ peior est oī bestia cēties ꝛ millesies. q2 dign⁹ dānatiōe eterni cruciat⁹. De/niq3 vt forti⁹ dicā peior ꝛ vilior est om̄i stercore Iuxta illud Sap̄. xv. Luto vilior est vita eius. q2 ꝯtrariat̾ deo ꝛ inimicat̾. sed nō lutū. ¶ Nonū. quia infernū in homine facit ꝛ parat. Aureolus in cōpendio dicit. Peccatū ex homine in/fernū facit inquit. quia in peccatore est ignis inextinguibilis auaricie sicut in inferno. fetor lu/xurie. tenebre ignorantie. vermis mordens con/scientie demones ꝑ effectū. sup̄bia ira ꝛ odiū et hmōi que sūme sunt in inferno. ¶ Decimū ma/lum. quia calamitati ƀuitutis subiugat. Iob. viij. Qui facit peccatū: ƀuus est peccati. Aug⁹. Peccator ƀuus est tot demonioꝝ quot vitioꝝ. Chrys̄. Diabolus potestatē habet sup̄ peccato/re sicut homo in subiugato pecore. O ergo infelix peccator vide malū peccati ꝛ conuertere.

¶ Circa tertiū de malis que facit pctm̄ in op̄e Notandū ꝙ pctm̄ facit plura mala hoī in op̄e Et ꝯtinuādo ad p̄dicta. ¶ Undecimū malū in ordine ponit̾ ꝙ labores oim̄ operū p̄mijs euacuat vicȝ que hō fecit a puericia orando: missaȝ audiendo. ꝛ sic de alijs. Aureolus in ꝯpendio lib. iij. c. vij. ponit exemplū. ꝙ sicut ait ramus p̄cisus ab arbore arescit cū fructibus habitis in eo: sic excisa aīa ꝑ pctm̄ a virore gratie ꝛ p̄mioꝝ arescit ꝛ ad incendiū inferni abilitat̾. Sed di. Quo ḡ depereunt illa. Rn̄det Aureolus ibidē ꝙ ne aliqd̄ bonū inquit pereat illa bona op̄a q̄ quis peccando mortificat alijs saluandis da/bunt̾. sicut q̄n̄ mortuo aliquo corp̄aliter in bonis suis alij succedūt. Hoc aūt intelligendū est ƀm doc. ꝙ illa alijs dabunt̾ ad gaudiū in celo inq̄ntū beati om̄s gaudebūt nō solū de bonis op̄ib; a se factis: sed etiā de illis q̄ alij fecerūt ad laudē dei. ¶ Deniq3 duodecimū malū facit. q2 mortificat queq3 op̄a in peccato facta: ita vt nūq̄ȝ reuiuiscant ad vitā eternā. Vn̄ Ray. dicit. ꝟ. Illa reuiuiscūt q̄ nata viua fuerūt. ꝟ. Nō poterūt viuere q̄ mortua nata fuere. ¶ Decimūtertiū malū. q2 naturalib; in bonis vulnerat. ita ꝙ intellectus obscuret̾ in cognitiōe veri ꝛ affect⁹ tepescat in op̄atione boni ac mēoria in recognitiōe bn̄ficioꝝ dei ebetet̾ ꝑ pctm̄. vt hec d̾t Aureolus. ¶ Decimūq̄rtū q2 om̄ib; gr̄e ꝛ gl'ie bonis expoliat: vt patuit ex dictis. ¶ Ultimū: q2 oīa dei op̄a ꝯ hoīem ꝓuocat. Nam Aug⁹. d̾t. ꝙ offenso cre/atore offendit̾ oīs creatura. Ideo ad vindictaȝ ꝯtra peccatorē armabit̾ in fine mūdi in iudicio Sap̄. v. Armabit creaturam ad vltionem ini/micoꝝ: ꝛ pugnabit cū illo orbis terrarū contra insensatos. O ergo miserrime pctōr quid facies

quādo terra ⁊ aqua clamabūt ꝯtra te di. Sub
mergaꝛ in ꝓfundū inferni. Ignis dicet. ꝯburaꝛ
iste maledictus in eternū. Demones clamabūt.
O maledicte veni nobiscū ad penas. Angeli di
cent. Discedite maledicti ad penas sempiternas
Creatura oīs dicet. Ad īfernū ad īfernū ad mor
tē ⁊ ignē o maledicti pctōres q̄ offendistis deū
nostrū creatorē. Ue ve miseris. Age ergo charis/
sime penitentiā. vide christū passum te vocantē
⁊c̄. Rogemus ḡ ip̄m christū ⁊c̄.

¶ Feria sexta post Cinerū Sermo. iij. de pecca
toꝝ nocumentis alijs scꝫ in morte ⁊ post mor/
tem in omnibus.

Estis filij patris

vestri q̄ in celis est. qui solem suū ori
ri facit sup̱ bonos ⁊ malos Matth.
v. ⁊ in euāgelio hodierno. Uerba sūt saluatoris
nostri: quibꝫ docet nos tanq̄ꝫ bonos filios dei
imitari ip̄m in dilectiōe ꝓximoꝝ etiā inimicoꝝ.
Et quō hoc faciamus Aug. ꝯtra faustū edocet
q̄ sicut deus sic diligit homines q̄ odit in eis
peccatū: licet diligat id quod bonū est in homi
ne scilicet rationalē creaturā tamen odit illius
iniquitatē. ꝓpter quod aliquos odire dicitur ob
peccatuꝫ quod sūme odit. Sic nos debemus
proximos diligere sed peccatū odire vt simus
filij dei. Unde in proximo naturā debemus di
ligere ⁊ nō nisi ꝓpter peccatū odire. Itē Chrys.
sup̱ Matth ad id dicit. q̄ deus oīa bona dat.
⁊ solem oriri facit ꝓpter bonos nō ꝓpter malos
sed flagella ⁊ omnia mala dat ꝓpter malos nō
ꝓpter bonos vt sic ostendat amorē ad iusticiaꝫ
⁊ odium ad peccatū. Sed quare deus intantū
odit peccatū nisi ꝓpter malū quod facit peccatū
homini perdendo creaturam dei nobilissimā.
Sic ergo ⁊ nos debemus ꝓximū diligere odi
endo ⁊ corrigendo scilicet illoꝝ peccata ⁊ cauē/
do ꝓpter mala que infert. De his in euangelio
etiam dicitur dictū fore antiquis. Diliges ꝓxi/
mū ⁊ odio habebis inimicū. Et hoc s̄m Orig.
intelligitur de dyabolo ⁊ peccato que sunt odi
enda. ¶ Itaqꝫ de malis que facit peccatum ho
mini tria mysteria declarabimus p̄ter p̄dicta
¶ Primū de malis que facit in hoīs morte.
Scdm̄ de malis q̄ facit post mortē ī pctōre.
Terciū de malis q̄ facit ī lesiōe oīs creature.
Item aliud thema pro hoc sermone Ps̄. xxxiij.
Mors peccatoruꝫ pessima scilicet ꝓpter mala
que facit peccatum in morte.
¶ M ¶ Circa primū notandū q̄ peccatū facit
multa ⁊ maxima mala ⁊ nocumēta homini tā
in vita vt precedenti sermone dictum est q̄ꝫ etiā
in morte ⁊ post mortem vt patet hoc sermone.
¶ Primo nanqꝫ quia peccatū mortale solatio
omni in morte priuat vt patet per Aureoluꝫ in
compēdio. li. iij. c. vij. Et declaratur. quia p̱uat
hominē. Primo solatio rerū visibiliū que dile
xit. scilicet cibo ⁊ potu: amicis: vxore: rebus: di
uitijs ⁊ corpore. Si dicas. q̄ nō soluꝫ peccato/
res: sed etiam iusti priuabunꝛ talibus in mor/
te. Respondeꝛ q̄ veruꝫ est: tamen iusti ex hmōi
priuatiōe nō habent totalē meroris desolatio/
nem. quia letificat eos spes maiorū bonorum
obtinendorū in futuro scilicet pro cibo et potu
eternas delectatiōes felicitatis celice. ꝓ amicis
habebunt xp̄m beatam virginē ⁊ omnes ange
los ⁊ beatos: ꝓ diuitijs ⁊ rebus indeficientem
thesaurū ⁊ regnū celeste. ꝓ vxore ⁊ filijs sempi/
ternum gaudiū. Corpus autē q̄d corruptioni
relinquitur sperant resurrecturū in gloria. Sꝫ
peccator totali merore plenus erit quia nō ha/
bet sperare bona celestia: sed penas debitas ꝓ
peccatis. Secundo ergo p̱uat peccatū solatio
fiducie anime ⁊ cordiuꝫ. quia timere habet ho/
mo ob peccatū supra se deū iudiceꝫ quē cōtēp/
sit. infra se infernū quē demeruit. ante se vitam
futurā ad quā ibit vbi nil sibi congregauit. re/
tro se omnia peccata preterita pro quibꝫ scilicet
rōnem reddere debet ⁊ penā incurrit. Hec Gre.
sententialr. Tertio peccatū p̱uat solacio bonis
debito in morte p̱ bona opera que oīa perdi
dit p̱ pctm̄. vt in p̄cedētibꝫ s̄mōibꝫ dictū ē. ¶ N
¶ Exēplū habemus ex euāgelio de diuite epu/
lone Luc. xvj. q̄ ex oībꝫ bonis que habuit ⁊ q̄
gesserat nec ꝯsolationē vnius gutte aque obti/
nere potuit vnq̄ꝫ in futuro. Item audiui a nar
rantibꝫ fidedignis q̄ in h̄ regno stipendiarius
q̄dam dū moreretꝛ aīam suam alloquebaꝛ tali/
ter di. Egredere maledicta aīa mea egredere: no
li me cruciare. nullū bonū fecisti in hac vita. va/
de ergo iam cū diabolo. ⁊ sic infelix expirauit.
¶ Secūdo. quia peccatū in morte turbat. Au/
reolus vbi sup̱ dic̄. Turbabiꝛ peccator in mor
te quādo videbit ꝯcursum demonū ad animā
rapiendā: ⁊ ꝯcursum ꝓpinquoꝝ vl' alioꝝ ad di
ripiendas res suas cum maximis laboribꝫ ac/
quisitas. Treñ. j. Non est q̄ ꝯsoleꝛ eam ex oībꝫ/
bus charis suis. oīs amici eius spreuerūt eaꝫ
⁊ facti sunt inimici. O q̄lem ⁊ quantā elemosy/
nā tūc faciet peccator trifarie oīa sua dando. scꝫ
corpus ranis ⁊ v̄mibꝫ. res hoībꝫ mūdi. ⁊ aīam
demōibꝫ. Ue ḡ pctōri. Un̄ Haymo sup̱ Apoc.
dt. Nulla maior acerbitas q̄ꝫ mors ipa in pctō
morieñ. ¶ Tertio pctm̄ in morte hoīem accusat
⁊ testionio suo reprobat. sicut furtū reptū apd̄
furē ip̄m dānat ⁊ accusat. ps̄. In opibꝫ manuū
suaꝝ ꝯprehēsus est pctōr. Ber. O q̄d faciet mi/
ser pctōr cū stabūt oīa pctā cōtra eū dicentia.
Tu nos egisti. tua opa sumus iā te nō desere/
mus sꝫ ad iudiciū tecū pergemus ⁊ testimoniū
ꝯtra te perhibebimus. Opera eñ illoꝝ sequūꝛ
illos Apocal'. xiiij. O ergo homo fuge peccatū.
¶ Ultimo. quia sententiam damnationis ex/
postulat: sicut ⁊ iusticia dei dictat: vt nullum

malū sit impunitū ꝭm dictum Aug. in enchiri-
dion. Ecce quāta mala facit peccatū hominib⁹
O maledictū peccatū vtinam nō esses q̄z bene
sine te essemus.

¶ Circa scd̄ꝫ de malis q̄ facit pctm̄ post
mortē. Nota pcipua q̄ttuor indicibilia q̄ cōti-
nuādo ad p̄missa in ordine sunt hec. ¶ Quinto
pctm̄ post mortē oīa mala penalia incurrere fa
cit. s. famē: sitim ignē vermē estū frig⁹ cruciatuꝫ
ꝛ mortē ꝛc̄. et ī sūmo gradu penalitatis. Deut.
xxxij. Cōgregabo super eos scilicet peccatores
mala. et sagittas meas cōplebo in eis. hoc est.
plenarie vsqꝫ ad summū ꝑficiam in eis vt am-
plior cruciatus esse nō possit in mundo. Quis
nanqꝫ dicꝫ q̄t sunt cruciatus in hoc mundo ꝛ
amplius in inferno. ¶ Sexto quia suffragia
ecclesie omnia īfructuosa sibi reddit. Unde nō
valebit peccatori mortuo ille cant⁹ ecclesie. Re-
quiē eternā dona eis domine. nec oblatio mis-
se. deniqꝫ nec merito passionis christi qd̄ est in-
dicibile nec alijs gaudebit. ¶ Septimo quia
nihil qd̄ desiderat habebit sed per cōtrariū om
ne qd̄ nolet sustinebit. vt ptꝫ ꝑ Aug. Unde ps̄.
Peccator videbit (scilicꝫ ꝙ boni saluati sunt in
celo ꝛ ip̄e nō) ꝛ irascetur: dentibus suis fremet
ꝛ tabescet desideriū peccatorū peribit. ¶ Octa-
uo quia in inferno sine releuatiōe omni immi-
tigabiliter perpetuo manebit: sciens illd̄ Esa.
vlti. Uermis eorū nō morietur ꝛ ignis eoꝝ nō
extinguetur. Bern̄. Ille pene infernales nō ha-
bebunt momentaneū interuallū nec finalē ter-
minū. Heu ergo q̄z amarissima et indicibilis
illa penitentia.

¶ Circa terciuꝫ de malis que facit pecca-
tum in vniuerso. Nota ꝙ pro regula generali
theologica habetur videlicet ꝙ peccatum toti
vniuerso mūdo nocet in multiplici malo. idq̄ꝫ
cauenduꝫ est conatu summo. Declaratur ꝭm
Aureo. vbi sup̄. ꝛ doct̄. alios in omnib⁹. ¶ Pri-
mo enim nocet viatoribus vniuersis. Primo
quia sepe deus iratus ꝓpter peccata malorum
hominū mundo ꝛ certis regionibus vel ciui-
tatibus flagella infert. quibus etiam innocen
tes ꝛ iustos ferit vt patet in diluuio ꝛ sodomi-
tis vbi plures infantes sunt perempti. Et in pe
ste multiplici. ꝛ in exterminatione regnoꝝ ꝛ iu
deorū ꝛ huiusmodi. Sicqꝫ nocet omnib⁹ crea
turis mundi: quia omnia plagantur sepe vel
multa etiaꝫ bruta ꝛ insensibilia ꝓpter hominū
peccata grandinibus ꝛ alijs cladibus. Secū-
do quia ꝓ eo ꝙ homines peccant acies demo-
nuꝫ magis insolescūt ꝛ inualescūt ꝭm Aureo.
ibidem supra. Sicut exemplū cum hostes in-
solescunt quādo bella cōtraria in principio de
ꝓmunt̄. Tercio quia peccatores multos scan-
dalizant ad peccanduꝫ et inficiunt. ꝛ sic dei ira
cōtra omnes prouocatur. Secundo peccatuꝫ
nocet in purgatorio expiandis: quia peccato-
res nō possunt eos taꝫ efficaciter iuuare suffra
gijs sicut si essent in gratia. vt patet ꝛc̄. ¶ Ter-
cio nocet damnatis. Sed quomō hoc. Aureo-
lus supra respondet ꝙ per modū cōiunctiōis.
Quanto em̄ plures erunt in inferno tanto ma
ior horror ꝛ maior illoꝝ pena erit. Subdit. Fal
lit em̄ in inferno regula illa. Solaciū est miserꝭ
socios habere penaꝝ. Exemplū. quāto plura li
gna sunt in igne tanto fortius ardere habebūt
Sic in ꝓposito. ¶ Quarto nocet saluatis.
Sed quō potest peccator nocere saluatis ꝛ bea
tis angelis ac sanctis in celesti beatitudine per-
fecta. Respondet aureolus vbi sup̄ ꝙ ꝑ modū
abstractionis. quia si peccator nō peccaret sꝫ sal
uaret̄: ex cōsortio ꝛ societate sua in beatis auge-
ret̄ gloria accidētalis oīm beatoꝝ: vt claret ꝭm
om̄es doctores sup̄ quarto. Et sic peccator ipse
abstrahendo se a gloria quantū ad se minuit il
loꝝ gl'iam accidentalem. ¶ Sed si queras. Nū-
quid ergo beati minus gaudebunt ꝓ eo ꝙ iste
vel ille peccator nō saluat̄. Respondet̄ ꝭm do-
ctores ꝙ in nullo minuit̄ illoꝝ gaudium. quia
qd̄ iste peccator perdit coronā gaudij alius ac-
cipit. Et sic dicit̄ Apocal'. iij. Tene quod habes
vt coronā tuā nemo accipiat. Unde nō minuit̄
gaudiū illoꝝ sed erit de alio qui accipit coronā
ꝛ non de isto peccatore qui perdidit illoꝝ gau-
dia quo ad seipsum: ꝛ beate Marie ac christi
merita ꝛc̄. Exemplū ad id legitur de pluribus
euntibus ad peccandū ꝙ obuiauit xp̄us dn̄s
vulneratus ꝛ sanguine recenti fluens singulis
sic dicens. O miser ecce quō te ꝛ om̄es christia-
nos redemi: vt quid redditis odium ꝓ dilectio
ne. Quare vos perditis. ꝛ sic p̄cium sanguinis
mei vilipenditꝭ ꝛc̄. O ergo peccator christiane cur
infelix in peccato viuens nō parcis tibi: nō ami
cis tuis. nō purgandis. nō beatis. nō creaturis
deniqꝫ nō christo passo. O miserrime cur viuis
vt omnib⁹ noceas: ꝛ sic teip̄m cū demonib⁹ per
das. miserere saltem tuijp̄sius ꝛ passionis chri
sti ac beate Marie compassiōis vt penitentiaꝫ
agas. Rogemus ergo christuꝫ vt det nobis in
p̄senti gr̄am ꝛ in futuro gl'iam. Amen.

¶ Sabbato post Cineꝝ Sermo quartus. de
nocumentis alijs peccati. scꝫ que facit etiam pe
nitenti post veniā ꝛ recidiuanti.

ERat enim cor il
lorū scꝫ discipuloꝝ obcecatū. Marc̄.
vj. ꝛ in euāgelio hodierno. Quibus
verbis insinuat̄ peccati malū graue: quia obce
cat cor etiam in ipsis peccatū deserentibus: vt
fuit in discipulis xp̄i ꝛ q̄nto plus in alijs. Ecce
em̄ vt dt̄ euāgeliū dn̄s iesus postq̄z q̄nqꝫ milia
viroꝝ satiauerat d̄ q̄nqꝫ pan̄ib⁹ ꝛ duob⁹ piscib⁹ p̄
cepit discipul' vt p̄cederet eū trāsfretū. nā ip̄e sol⁹

ascēdit in montem orare. Et cum sero esset erat nauis in medio mari. et vento cōtrario flante laborabant remigando. ac circa quartā vigiliam noctis. hoc est ante auroram venit iesus ambulans sup mare. Illi autē turbati sunt putantes esse fantasma. Et iesus dixit. Cōfidite ego sum: et ascendit ad illos in nauim et cessauit ventus. Et stupebāt. nō eīm itellexerant de panibus. Erat eīm cor eorum obcecatū. Ubi Beda dicit. Carnales adhuc discipli stupebat de magnitudie miraculorum. necdū tn̄ in xpo vitatē diuie maiestatis cognoscere valebāt. erat eīm cor eorum obcecatū. s. ex peccatis precedentibus. Sic multi xpiani in tantū obcecant peccatis q licet quottidie audiant ex scripturis mala peccati et dānationē reproborum: ac etiam pmissa christi penitentibus et eius mira mysteria quibus docet fugere vicia sed tn̄ non valent effectu cognoscere. De istis patet in euangelio. Unde de nocumentis peccati tria adhuc mysteria declarabimus hoc sermōe. Pro quo aliud thema. j Thes. xv. Euigilate iusti et nolite peccare.

Primū de mal' q̄ fac etiā in pctōre penitēte.
Secūdum de malis que facit etiam post obtentum venie
Tercium de malis q̄ facit in hoīe recidiuāte.

Circa primū notandū est p generali regula sm Aureolū i cōpendio li. iij. c. vij. q pctm̄ est tale malū q nō tm̄modo nocz in peccato existenti ac in eo morienti. sed etiam multipliciter nocet hoī pctm̄ deserenti et de illo penitenti. Declaratur in pluribus nocumentis que facit etiam penitenti. Primū nocumentū facit quia oculū cognitōis etiā in penitēte obscurat. Hoc claret manifeste. Primo ex ratione. qz quanto quis mūdior pctō tanto plus illuminat in cognitione diuinorum. iuxta illud Matth. v. Beati mūdo corde qm̄ ipsi deū videbunt. ergo amplius mundi amplius videbunt. iuxta topicā maximā. Sicut simpliciter ad simpliciter sic magis ad magis et c. Et hoc patet in religione quacūqz: etiam aplorum q Johes qui erat mūdior ceteris vtpote vgo pillumiatus fuit. Sic et p ɔtrariū quātū quis in pluribus peccauit tanqz oculus pdebilitatus vel in tenebris detentus minus de luce habebit etiam post liberationem Aug. Egris oculis odiosa est lux. Scdo claret ex discipulorum xpi obcecatiōe vt ptz in euangelio. In huius etiā figurā xps dn̄s quendā cecū illuminauit expuens in oculos illius tn̄ nō vidit pfecte sed videbat homines quasi arbores ambulantes et postea imposuit iterū sup oculos illius manus et cepit videre clare. vt patz Marc. viij. ad significandū q peccator penitēs minus videt qz si esset mundus nisi a xpo amplius illuminet.

Secundo qz ad penā tpalem obligat. Nam licet peccatū quo ad penā eternā remittatur p penitentiā tamē obligatur homo ad satisfaciendum vel in psenti vel in purgatorio. iuxta illud Matth. v. Nō exibis inde donec reddas nouissimū quadrantē. Tercio quia regnum celorū intrare retardat. Nam tam diu differtur a gloria quousqz de omniū peccatorū mortalium et venialiū reatu satisfacit vel hic vel i purgatorio. et fit homo sine omni macula sicut in baptismo. Hec Aureolus et doct. in. iiij.

Quarto quia innocentie pme gloriā nunqz recuperat. Idem Aureolus dicit. Sicut inquit virgo si corrupta fuerit de cetero nunqz virgo erit. ita et semel peccās nunqz se nō peccasse gaudebit. Verūtamen saluabit per penitentiā: sed gliam innocentie nō recupabit. Nam sm phm ij. Perihermenias. Preteritū impossibile est postea fore nō pteritum cum implicat ɔtradictionē. Exempla plura ponit Aureolus ibidem q post sanationem etiam vulneris semp manet cicatrix vel q fuerit vulneratus. Item qui semel furatur et de hoc ɔuincit semp dicit fur. Item Symon quē dn̄s a lepra mūdauit semp vocatus ē Symon leprosus. Et Magdalena peccatrix et c. Sic in ppposito. O ergo quale et quantū malum est peccatum quod sic nocet. Nam si perdis aurum vel vestem recuperare potes: sed nō recuperabis innocentiam quā perdis per peccatū: licz salueris peniteñ.

Circa scdm̄ de malis que facit pctm̄: etiam post obtentum venie siue remissionem totalem culpe. Pro quo nota ɔtinuando ad pdicta in ordine. Quinto nocet homini peccatū etiam post remissionē. quia affectum tepidum reddit et amoris feruorē minuit: vt ostendit Aureolus sup. Sicut eīm in pede vulneratus etiam sanatus claudicat. et sicut eclipsis solis diu postmodū nocet terre eo q modico tpe sibi virtus radiorum solis subtrahit. sic peccatū etiam post remissionē relinquit effectum nociuū in hoīe. Unde dictum est homini post peccatū Gen. iij. Maledicta terra in ope tuo. Lyra. hoc est. sterilis erit terra, pter peccatū tuū: quia post peccatū nō pducit fructum ɔuenientē homini nisi cum labore et cultura que ante sponte pducebat fructus cōuenientes in abūdantia et pduxisset si homo nō peccasset. sic post peccatū sterilis fit homo a fructu charitatis nisi cum labore se exercitet.

Sexto nocet quia bene opari impedit et difficilem facit. Unde Aug. de se postqz conuersus fuit dicit. plus valebat malum inolitum: qz bonū insolitū.

Septimo. quia ɔtra temptationes resistentiā diminuit et debilem efficit. sicut arbor incisa cito deijcit. Un̄ Samson post crinium abscisionem vires perdidit. Judic. xvj et postqz homo pmus peccauit. licz illud peccatū p christum nobis sit deletum: tn̄ sepe in vitia et miserias labimur. Octauo. quia dolorē et timorē aīe bone sp infligit. qz eīm certū est peccasse. ideo semp habet dolere et timere. quia incertus est de

venia. Aug⁹. de pe. di. iij. circa ꝑncipiũ dicit. Ue re penitens semꝑ doleat ꝛ de dolore gaudeat ꝛ nõ semꝑ doluisse doleat. quia vbi finit̃ penitentia nil remanet de venia. hec ex compendio ꝭm Aureo. O ergo q̃ꝫ pessimũ est pctm̃.

¶ Circa tertiũ nota ꝙ peccatũ facit plurima mala in hoie recidiuante ꝭm eundem Aureolũ vbi sup̃. ¶ Primo qꝛ homo fit impotẽtior ad resurgendũ ex assuefactione. qꝛ per phm de memoria ꝛ remi. Consuetudo est altera natura. ¶ Secũdo quia culpa fit grauior ad puniendum. Nam nullũ peccatũ remanet impunitũ. vt dicit Aug⁹. ¶ Tertio. quia diabolus difficilior fit ad expellendũ. quia plures demones in tali dñant̃. Luce. xj. Tũc assumpsit diabolus septem alios spũs nequiores se: ꝛ ingressi habitant ibi: ꝛ fiunt nouissima homĩs illius peiora ꝑoribus. ¶ Quarto. quia deus fit inexorabilior ad placandũ: eo ꝙ talis facit se indigniorem ad dei misericordiã ꝛ gratiam. sed peccatoribꝫ summũ remediũ est seruire beate virgini Marie ꝛ ad ipsam recurrere vt saluent̃ eius interuẽtu.

Ex° d' cltu vgĩe Maria

¶ Exemplũ ad id ponamus de ipsa beata Maria. qm̃ dies hodierna scꝫ sabbati ipsi est deputata ꝑ hebdomadas. Legit̃ quippe lib. apum. ꝛ in speculo exem. dis. v. exemplo. lxiiij. ꝙ vir q̇daꝫ deuotus ordinem Cistercien̄. intrauit vbi diu sancte vixit. sed postea diabolo temptante victus: in peccatũ cecidit cũ multoꝝ scãdalo: ꝓpterea grauiter tribulatus (vt cõstitutiones ordinis dictant) postea ad cor rediȷt ꝛ beatissimã virginem Mariam ꝑcibꝫ ꝛ lachrymis nõ modico tpe rogauit. ꝛ quadã die orans raptus est in excessum mentis. viditqꝫ gl'iosaꝫ virginem speciosissimã in brachio iesum ꝑuulum tenentẽ. ꝛ ꝓcidit postulans liberari a peccato ꝛ tribulationibus: ꝛ ad gratiã prioris vite restitui. viditqꝫ matrẽ virginẽ supplicantẽ filio. sed puer iesus vultum auertebat a fratre illo. mater iterũ rogabat vultũ benignitatis conuertere ad illum. tandem post piam supplicationem plurimã christus ꝓ matre indulgentiã illi ꝓstitit ꝛ ipm ad grãm ꝑmã reddidit. Rogemus ergo dñm nostrũ iesum christũ ꝛc̃.

¶ Dñica ꝑma quadragesime. Sermo q̇ntus in mane scꝫ de cauendo mortali peccato super omnia cõmoda ꝛ incõmoda.

Ductus est Iesus in desertum a spiritu vt temptaret̃ a diabolo. Matth. iiij. ꝛ in euangelio hodierno. Ad idẽ thema aliud. Accedens temptator dixit ei. Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiant. Ibidem. Dñs iesus dei filius: sicut voluit nasci in mundũ ꝓ nostra salute. ita ꝛ temptari ꝛ pati ꝓ nobis voluit: quatenus sua temptatione et passione diabolũ vinceret ꝛ ꝯfunderet ꝛ nobis exemplũ vincendi ꝓberet ad oĩe peccatũ vitandũ. vide euangeliũ. Nota ꝙ vt Grego. in omelia dicit. quibus modis inquit diabolus ꝑmũ hominẽ ꝓstrauit: eisdem modis secũdo homini scꝫ christo temptator ipse succubuit. Hec ille. Ex quo videt̃ ꝙ idẽ diabolus sũmus scꝫ lucifer temptauit christũ: qui ꝛ ꝑmũ hoiem temptauerat. in cuius signũ eisdem modis temptauit christum sicut ꝛ illũ: vt declarat idem Grego. ibidem. quia ꝑmũ hominẽ temptauit de tribus. scꝫ de gula vt comederet de ligno vetito. ꝛ de vana gloria dicens. Eritis. s. gl'iosi sicut dȷ. Ac de auaricia scꝫ ꝺ sciẽtie boni: ꝛ mali appetitu. Nam auaricia est omnis rei insatiabilis cupiditas. sic ꝛ sciẽtie. Sed ꝛ ipsum christũ de his tribus temptauit scꝫ de gula di. Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiant. Et de vana gl'ia dicẽs. Mitte te deorsum. Nam ꝭm Lyrã. Intendebat demon illuc christũ portans scꝫ ad templi pinnaculũ vt ipe iesus a populo ciuitatis quasi volare videret̃. ꝛ sic illis collaudantibus: in vanã gl'iam ferret̃ sed christus diuina virtute fecit ꝙ nullus cum vidit. nec qꝺ suadebat demon fecit. Iteꝫ tandẽ temptauit eũ de auaricia omnia regna mundi sibi ostendendo scꝫ ad intellectuꝫ. ꝛ enarrando gl'iam illoꝝ ꝛ ꝓmittendo dicens. Hec oĩa tibi do. Sed christus vicit eum ꝛ angeli accesserũt ministrañ. xp̃o tãq̃ꝫ ꝟo deo serui. Sanctus Uincentius de valẽ. di. ꝙ ministrauerũt a ꝓportantes olus coctum a beata virgine Maria ꝓ refectione. ꝛ astantes tanq̃ꝫ regi milites ꝓmpti obedire adorantes christum. O q̃ꝫ beatũ illud fuit prandiũ christi post ieiuniũ. ꝛ patꝫ euangeliũ. ¶ Itaqꝫ ex quo christus persuasiões demonis respuit ꝑ oĩa temptamenta: exemplũ nobis ꝓbuit peccata cauere si volumus cum xp̃o ꝛ angelis in celesti cõuiuio gaudere. idcirco de peccato in generali tria mysteria declarabimus hoc sermone.

¶ Primũ de sũmopꝫ cauendi circũspectione.
Secõm de eiusdem rõnali ꝓbatione.
Tertiũ de eiusdem exẽplari ostensione.

¶ Circa ꝑmũ de cauendo peccato sũmopere Notandũ est ꝛ ꝓ regula vel ꝯclusione generali tenendũ. ꝙ mortale peccatũ est tam pessimũ ꝙ ꝓpter nullum cõmodũ assequendũ. vel etiaꝫ incõmodũ vitandũ: debꝫ homo ipsum cõmittere vel in eo stare per modicum. declarat̃ ꝑ plures considerationes.

¶ Prima de bonis mũdialibꝫ.
Secũda de viuentibus.
Tertia de sentientibꝫ.
Quarta de humanalibꝫ.
Quinta de cõmunitatibꝫ
Sexta de celestibꝫ.
Septima de operationibus.

¶Prima ꝯsideratio de bonis mūdialibꝫ:q̄ sunt
aurū ⁊ argentū:lapides p̄ciosi ⁊ oīa elementa ⁊
omēs stelle celi sol luna que sunt pulcherrima.
Ponamꝰ casū ꝑ īpossibile.ꝙ si oīa hec ⁊ q̄cūqꝫ
creata a deo posses obtinere et dominatū oīm:
ac mūdi totiꝰ.nunq̇d deberes ꝓ his oībus pec
care vnū pctm̄ mortale vt posses habere. O aīa
xp̄iana rn̄deo tibi ꝙ nō deberes facere etiam si
mille mūdi forēt millesies pulchriores isto mū
do.⁊ si iā de facto habuisses ⁊ deberes oīa ꝑde/
re nisi peccares in vno mortali siue mēdacio:si/
ue supbia vel luxuria: et aliĳs.debes dimittere
oīa vt pereāt potius q̄ꝫ ꝑ pctm̄ recupes vel con
serues.O hō obserua hec q̄ dicunť: ⁊ infra ꝓba
bimꝰ. ¶Scd̄a cōsideratio de viuētibꝫ vt sūt her
be:plāte:flores ⁊ hmōi que habēt vegetari ⁊ q̄/
dāmō viuere.⁊ sic naturalr̄ p̄cellūt oīe aurū ⁊
oīe celū que sunt inaīata.vt dt̄ Damascenus:
Rich.⁊ Bonauē.i.ĳ.ac cōiter theologi.ista aūt
sunt viuētia aīa vegetatiua.ideo sūt naturaliter
nobiliora:licet illa sint vtiliora. ⁊ sic p̄ciosiora.
Ponamꝰ ergo casū ꝙ si oīa hec posses habere
comittēdo vnū pctm̄ mortale. nunq̇d deberes
peccare. Rn̄deť vt prius ꝙ nō.et si oīa deberes
ꝑdere.nō debes ꝑ pctm̄ recuꝑare. ¶Tertia cōsi/
deratio de sentiētibꝫ vt sunt aīalia .s.sensū habē
tia irrōnabilia.oues:boues:equi:pisces: ⁊ hu/
iusmodi: ⁊ aues ⁊ volatilia de q̇bus idē vt de
p̄cedētibꝫ. ¶Quarta cōsideratio de hūanali
bus rebus que sup oīa p̄dicta sūt p̄ciosissima.
vt ptꝫ de libtate hūana.d̄ vita ⁊ de fama.⁊ hmōi
Nimirꝝ vt Rich.in.iiĳ.dt̄.Si vnꝰ eēt tā magnꝰ
d̄bitor ꝙ toto auro nō posset satisfacere:adhuc
nō digne vēdit se illi in seruū. Iuxta illō poete.
Nō bene ꝓ toto libtas vendiť auro. sꝫ potiꝰ de/
beret ad tēpus seruire ꝓ satisfactiōe nec in ppe/
tuū se oīno vēdere. Itē vita hūana ē tā p̄ciosissi/
ma ꝙ ꝓ totiꝰ mūdi auro nō est ꝑdēda.qꝛ ē p̄cio
sior oībꝫ tꝑalibꝫ sꝫ ꝓ deo ⁊ ꝓ celestibꝫ bene est ex
ponēda.vn̄ Sco.dt̄ ꝙ in lege veteri Exo.xxĳ.fu
rē nocturnū vel effodiētē domū si q̇s occidisset
nō erat sanguis reus: sꝫ si orto sole hoc fecisset
reꝰ eēt morť. Et hꝰ rōem dat.qꝛ latro vel fur in
nocte p̄suponiť fore homicida.iō iuste occidiť
sed fur diurnꝰ nō putať homicida.ꝓpťea nō est
occidēdus.ꝓpter p̄ciositatē vite illiꝰ respectu tꝑa/
liū que furareť. nisi in iudicio prius morti iu/
dicareť.Deniqꝫ fama f̄m Frā.mayro.p̄ualet q̄ꝫ
oēs diuitie:⁊ etiā q̄ꝫ vita corꝑalis.Sic ḡ pona
mus casuꝫ talē:ꝙ si tu cū patre mr̄e filĳs ⁊ oī/
bus cōsanguineis in carceribꝫ ꝑpetuis astricti
estis.⁊ mādaret rex di. Facite vel fac tu vnū pec/
catū mortale vel idolatriā. siue aliō q̇d cūqꝫ pec
catū mortale.⁊ sic liberabo vos:nunq̇d ꝓpterea
deberes peccare. Rn̄deť O aīa xp̄iana ꝙ nullo
mō debes facere sꝫ potiꝰ in captiuitate oēs mo
ri q̄ꝫ peccare. Itē ponamꝰ ꝙ aliquis rex vl̄ im/
perator mittat pro vna dn̄a pulchra di. vt sibi

in pctm̄ cōsentiat.alioq̇n occidet eam ⁊ patrē et
matrē.debet oīa sufferre q̄ꝫ peccare. Similiter nec
ꝓpter famā vel dignitates acquirēdas vel ꝯser
uandas nec perdendas debet quis vnū pctm̄
mortale cōmittere. O ergo peccator insane q̇ le/
uiter peccas cōsidera hec. ¶Quinta cōside/
ratio de cōitate ppl̄i: scꝫ ciuitatibꝫ vel ꝓuincĳs
patria regno ⁊ hmōi. Ponamꝰ casū ꝙ aliqua
ꝓuincia vel regnū aut ciuitas obsideť ab inimi
cis ⁊ totaliter regnū depopulabiť: ⁊ occidentur
oīes populi in eo nisi vnus ꝓ re publica mo/
riatur.nunq̇d debet homo mori. Dicūt docto/
res ꝙ si hoc fieret sine peccato mortali ꝓ bono
cōmuni facere debet. Nā instituť.de autoritate
tutorꝝ.§.j.diciť ꝙ qui ꝓ re publica occiduntť in
perpetuū per gl̄iam viuere intelliguntur. Sed
si non posset aliter fieri nisi cōmittas vnū pctm̄
mortale nullo modo debes peccare sed potius
totā rem publicā permittas perire oīs occide
re ⁊ mulieres violare q̄ꝫ pecces. ¶Fortius pona
mus ꝙ totus mūdus esset hereticus ⁊ oēs ho
mines quot fuerūt ab adā damnabunť nisi tu
pecces mortaliter.an debes peccare mortaliter
vt oīs saluētur. Respōdēt theologi ꝙ non.qꝛ
bonū cōmune nō preponiť bono particulari in
salutē anime ꝓprie:licet eīn oīes ille aīme sint
plures.nō tn̄ ita sunt tibi preciose sicut aīa tua
que si damnabiť oīes sancti nō liberabūtur.
nam propriā animā teneris ad salutē diligere
super oīa alia citra deū. ¶Sexta cōside/
ratio de celestibꝫ. Ponamꝰ casum per impossi/
bile ꝙ totus mūdus ⁊ beata Maria angeli et
etiā sācti sint in ꝑadiso oēs.⁊ diceret deus nō tn̄
p̄cipiēdo.qꝛ si preciꝑet deus scꝫ hoc nō esset pec
catū mortale facere.sicut filĳ isrl̄ nō peccauerūt
ex precepto dei furātes vasa aurea ⁊ argētea ab
egyptĳs.nec etiā Samson peccauit occidēs se/
ipm instinctu spūssancti. Diceret ḡ deꝰ non p̄ci
piēdo omibus in celo existētibꝫ sed ānūciando
dicēs. Annūcio vobis ꝙ oēs ibitis ad infernū
⁊ exules eritis a gl̄ia celesti nisi vnꝰ peccet mor/
taliť.nunq̇d deberet peccare q̇s. Rn̄det Fran.
ma.ꝙ tali casu posito xp̄s caput oīm btōꝝ co/
ram deo prerōderet ꝓ oībus genuflexu. ꝙ po/
tius vellēt ire de celo ad infernū sine pctō q̄ꝫ te/
neri vl̄ manere in celo cū vno pctō mortali. Ro
buiꝰ est qꝛ ꝑ pctm̄ inq̄ntū est cōtra volūtatē dei
offendimꝰ deū quē tenemur magis diligere q̄ꝫ
nosmetip̄os.ideo potius debemꝰ eligere vt po
namur in infernū amādo deū q̄ꝫ ī celo stare in
dei odio.vt sic plus diligamꝰ deū q̄ꝫ nos.⁊ cer/
te tenemur deū infinite diligere si possemus.
¶Itē ponamꝰ casuꝫ aliū ꝑ īpossibile. Si diceret
q̇s tibi ꝙ xp̄s iterꝝ tradeť a deo patre in mani/
bus iudeorꝝ ad crucifigēdū.⁊ peccādo morta/
liter posses eū liberare a tāta passione. nūq̇d ꝓ
amore xp̄i deberes peccare. Rn̄dēt theologi ꝙ
nō:sed ꝑmittere deberes xp̄m iterum crucifigi

etiā cēties ꝙ̄ peccare. ¶ Septima ꝯsideratio de
operatiōib⁹. ⁊ casum ponam⁹ ꝙ si posses oīs
paupes mūdi alere: ⁊ oīa monasteria ⁊ ecclīas
cōstruere: missas celebrari facere: ⁊ oīa bona
opari de rapina vel furata re ⁊ hmōi. non debe
res tale furtū vel rapinā facere. Nā regula aplī
est Roma. iij. Non sunt facienda mala vt inde
eueniāt bona. Et extra de simonia. ca. ad aplicā
glo. dicit. Sub ptextu pietatis nō est impietas
cōmittēda. Et. j. q. j. Non ē putanda elemosyna
inquit Grego. que ex illicitis rebus dispensat᷑.
O ergo pctōres redite ad cor ecce audiuistis ꝙ
pro nullo cōmodo vel incōmodo est peccandū
Jam audite probationē.

¶ Circa secūdū de probatiōe predictoꝝ no-
tandū ꝙ pdicta ꝓbant᷑ pcipue triplici via.

¶ Primo autoritate scripture.
Secūdo ratione.
Tertio doctoꝝ dictamine.

Primo auctoritate scripture tam veterꝭ ꝙ̄ no-
ui testamēti quib⁹ habet᷑ ꝙ deus diligēdus est
sup oīa: iuxta preceptū dei Deutero. vj. Diliges
dn̄m deū tuū ex toto corde tuo. Et idem allegat᷑
Matth. xxij. p xp̄m cōfirmatū. Jdeo p dei cha-
ritate oīa sunt sustinēda vel contēnēda poti⁹ ꝙ̄
deū qs offendat. Ad idē autoritas ē xp̄i Mat.
xvj. di. Quid prodest hoī si vniuersum mundū
lucret᷑. aīe vero sue dtrimētū patiat᷑. aut quā da-
bit homo cōmu. pro aīa sua. q. d. nullā. Vnd ex
ordine charitatis tenet᷑ homo diligere deū sup
oīa. etiā sup aīam ꝓpriā: et post deū aīe pro-
prie salutē diligere sup oīa. ⁊ sic ptꝫ. ¶ Secūdo
probat᷑ ratiōe. quia quāto aliqd bonū est meli⁹
tanto eligibili⁹. ⁊ tanto p contrariū malū ē ma-
gis euitādū quāto pessimū. Ponant᷑ ḡ omnia
bona mūdi cū oīb⁹ cōmodis pdictis ex parte
vna. ⁊ ex parte altera ponat᷑ deus bn̄dictus. qd
hoꝝ ē melius. certū est ꝙ deus q ē īfinite boni-
tatis p essentiā. vn̄ Ans. li. monolo. dr. Deus est
quoddā bonū quo nil mai⁹ cogitari potest. Et
phus. xij. methaphice. Deū dicim⁹ esse sempit-
nū ⁊ optimū. Alia aūt oīa simul sunt finite bo-
nitatis. nec habꝫ eē bonū nisi a deo. Relinquit᷑
ḡ ꝙ ꝓpter nullū creatū bonū vel cōmodū toti⁹
mūdi dꝫ homo separi a deo qd fit per pctm̄. Et
p ꝯtrariū. nec ꝓpter quodcūqꝫ incōmodū: qꝛ se
parari a deo sūme bono p pctm̄ grauius malū
ē incōparabilr̄ pre oībus incōmodis et suppli-
cijs. hinc Aug. xxxij. q. v. ca. Jta ne. ait. Potius
dꝫ qs mala qlibet tolerare ꝙ̄ malo culpe cōsen-
tire. ⁊ sic ptꝫ. ¶ Tertio pbat᷑ doctoꝝ dicta-
mine. Nā Ans. j. li. silitudinū di. Si hinc infer-
ni horrore ⁊ illinc cernerē pcti fetorē ⁊ necario
vni coꝝ īmergi deberē prius me in infernū mit-
terē ꝙ̄ pctm̄ in me admitterē. mallē eīm purus
⁊ innocēs gehēnā intrare ꝙ̄ sorde pollutus ce-
lestia regna tenere. hec ille. Jtē sub eisdē verbis
dt etiā Aug⁹. in sermonib⁹ cōibus. s̄mōe. j. De-
ni ꝙ̄. xxij. q. ij. ca. Faciat. Aug⁹. li. de mēdacio. ad
idē facit. Jtē ibidē Jsid. ca. omne gen⁹ mēdacij.
⁊c. ⁊ ī plurib⁹ passib⁹ decreti patēt silīa que per-
trāseo. O ergo pctōr miser qui p nullo ducꝭ pec-
catū aduerte hec.

¶ Circa tertiū de exēplari ostēsione Nota
plura ad hec exēpla tā in veteri ꝙ̄ nouo testamē-
to. ¶ Primū exēplū in Abraaz patriarcha q po-
tius voluit occidere filiū vnigenitū ꝙ̄ non ser-
uare dei preceptū. Gen̄. xxij. ¶ Secūdū exēplū
de trib⁹ pueris q potius voluerūt mitti ī cami-
num ignis ardētis ꝙ̄ idolū adorare. Dan̄. iij.
¶ Jtē tertiū de susanna que poti⁹ voluit lapidari
cū īfamia ꝙ̄ peccare. Dan̄. xiij. O femina timēs
deū. ¶ Quartū de Eleazaro. ij. Machab. vj. qui
dixit velle se pmitti in infernū ꝙ̄ cōtra legē car-
nes porcinas edere. ¶ Quintū exēplū in nouo
testamēto habem⁹ ī euāgelio hodierno ꝙ xp̄o
ꝓmittebat diabol⁹ oīa regna mūdi si adoraret
illū. sed xp̄us potius voluit mori p nr̄a salute.
¶ Sextū in aplīs Roma. viij. Certus sum eīm ꝙ
nulla creatura nos sepabit a charitate xp̄i.
¶ Septimū in oībus scīs martyrib⁹ q elegerūt
mori ⁊ queqꝫ tormēta pati ꝙ̄ peccare. Rogem⁹
ergo dominū. ⁊c.

¶ Dn̄ica eadē post prandiū Sermo. vj. de pcti
descptōe ⁊ de septē capitalib⁹ pctis piculosis.

Exhortamur vos
fratres ne in vacuū grām dei recipia-
tis. Verba hec dt apls. ij. Cor. vj. ⁊ ī
eplā hodierna. Misericors ⁊ pius dn̄s iesus p
suū apostolū hortat᷑ nos oēs xp̄ianos. qten⁹
grām dei in vacuū nō recipiam⁹. Quid nempe
est accipe. qd aliud est grāz dei in vacuū suscipe
nisi grām baptismi susceptā pdere p pctm̄ mor-
tale. ⁊ sic in vacuū dr recepta grā qꝛ non attingit
finē suū. s. beatitudinē eternā. Sicut medicina
dr in vacuū vel frustra accepta que nullā cōfert
sanitatē. ij. Phicoꝝ. Frustra est qd nō attingit
suū finē. Vn̄ scptura hortat᷑ nos oēs ꝯtra pec-
catū vt caueam⁹ ne grāz dei pdamus. vt claret
in veti ⁊ nouo testamēto. Etem̄ dr Tob. iiij. Jn
mēte habeto deū ⁊ caue ne aliqn̄ pctō cōsentias
⁊ pretmittas pcepta dei. hec ibi. Et hoc etiā pōt
poni p themate hui⁹ s̄mōis. Deniqꝫ in nouo te-
stamēto pcipue in eplā hodierna hortat᷑ nos vt
ptꝫ in v̄bis pmissis. sed ⁊ in euāgelio hodierno
ꝓponit᷑ nobis in exēplū qūo diabolus tēptator
volebat xp̄m inducere in pctm̄ gule: ⁊ vane glo-
rie ac auaricie. sed xp̄us nullo mō cōsensit: et sic
diabolū deuicit: in quo nobis exēplū vincendi
dedit. Audiam⁹ ergo charissimi aplm̄ dicētem
Exhortamur vos scꝫ viros ⁊ mulieres. ⁊c. Jta-
qꝫ de pctō qd habet euacuare grām dei ⁊ extin-
guere: tria mysteria declarabim⁹ in h̄ s̄mone.
¶ Primū de pcti descriptiōe.

Secūdm de radicali pgressione.
Terciū de periculi pponderatione.
Circa pmū de pcti descriptiōe vt noueri
mus qd cōfiteri debeam⁹. Pro q̄ notādū q̄ vt
Bonauē. sup. ij. dist. xxxv. docet multis modis
pctm̄ dscribit̄. s3 obmissis alijs accipiam⁹ Augu
stini descriptiōem li. 9tra faustū quā ponit ma
gister vbi. s. di. Pctm̄ est oē dictū vl' factū vl' cō
cupitū qd̄ fit 9tra legē dei. Et ibidē mgr̄ dicit q̄
hec assignatio itelligit̄ de pctō actuali mortali
z nō d̄ veniali. exinde q̄druplex elicit̄ regl'a. Pri
ma generalis regula. q̄ oīs volūtas. z oīs locu
tio. z oīs opatio q̄ ē 9tra p̄cepta decalogi ē pec
catū mortale. iō q3 9fitendū. ppterea etiā Amb.
li. de padiso ait sic. Quid ē pctm̄ nisi legis diuie
pūaricatio z celestiū. iobediētia p̄ceptoꝝ. hec il
le. Ad hec p documēto nota p̄cepta d̄calogi bre
uit' epilogādo q̄ q̄ 9tra quodcūq3 illoꝝ peccat.
mortalit' peccat. z 9fiteri necessario tenet̄. Scd̄a
regula q̄ quicūq3 facit aliq̄d 9tra legis nature
z gr̄e p̄ceptū. peccat mortal'r. Nā Bona. vbi. s.
dicit q̄ pdicta ī notificatiōe lex dei nō ē accipien
da stricte p lege scripta sc3 decalogi. s3 large. put
cōphendit triplicē legē sc3 tā legē scripture q3 le
gē nature. q3 etiā legē gr̄e. q2 quelibet harꝝ est lex
dei. z sic peccat q̄ facit 9tra p̄ceptū legis nature
qd̄ ē duplex. vnū affirmatiuū sc3 qd̄cūq3 vultis
vt vobis faciāt hoīes z vos facite illis. aliud ne
gatiuū. qd̄ tibi nō vis fieri alijs nō facias. 9tra
hec directe facit odiēs. p̄ximū fraudās z hmōi.
Jtē q̄ etiā facit 9tra p̄ceptū legis gr̄e. i. euāgelij.
peccat mortal'r. vt exēpli gr̄a de tenētib9 heresiz.
z de cōtēnentib9 sacramēta eccl'ie baptismi 9fir
matiōis. eucharistie zc. Tertia regula genera
lis. q̄ quicūq3 facit 9tra licitū p̄ceptū p'lati vel
eccl'ie peccat mortal'r. z talis p 9seq̄ns de h̄ cōfi
teri tenet̄. Rō s̄m Bonauē. ibidē s. q2 totū hoc
pēdet ex mādato dei z ei⁹ sc3 legis. q2 diuina lex
mādat q̄ obediat̄ hōi plato sic z eccl'ie Math.
xviij. Si quis eccl'iam nō audierit sit tibi sicut
ethnicus z publican⁹. vn̄ peccāt mortal'r nō cō
fitētes semel ī āno. sil'r nō cōicātes. Jtē q̄ nō au
diūt missā3 die festo nisi sit causa excusabilis. z
hmōi q̄ p̄cipit ecclesia. Sz di. q̄d d̄ pctō
obmissiōis. rn̄det Bonauē. ibidē q̄ lic3 q̄s ob
mittēdo peccet mortal'r z nō min⁹ q3 faciēdo. s3
tale pctm̄ orit̄ ex amore vic3 malo. sicut exempli
gr̄a. nō surgit q̄s ad matutinas vl' missā. iō q2
vult quiescere in lecto cū deberet ex p̄cepto sur
gere. Jtē nō corrigit filiū peccātē. q2 diligit illu3
carnali amore. Jte3 nō facit iusticie penā. quia
amat illū vel pp̄ter pecuniā. ideo talia quecūq3
reducunt̄ ad pctm̄ cōcupiti cōtra dei lege3. et sic
pat3 q̄bus modis quis peccat mortalit̄. z tenet̄
cōfiteri. z de his plura patebunt sermone. xiiij.
Quarta regula. q̄ q̄cūq3 facit aliquid qd̄ nō
est cōtra legē dei licet sit preter legem dei aliquo
mō nō peccat mortaliter sed venialit̄. exēpli gr̄a
si q̄s diligit deū sic q̄ non facit 9 eius preceptū
sed tamen facit aliquid veniale amando hono
res diuitias z huiusmodi citra deū. Jtē si quis
assumit nomē dei in modico: sed nō in menda
cio. Item si quis colit festū missis auditis: sed
postea solaciatur vel spaciatū vadit. Item si q̄s
nō vult mechari: tamē nimis delectat̄ cum pro
pria vxore. z huiusmōi. Pro exēplo cōso
latorio ad excitandū dormiētes. Nota q̄ homo
qui nimis sollicitus est de mūdialib9 peccat ial
tem venialiter z idcirco faciēte deo fraudabitur
spe. Cōtingit eñ sibi vt fabulose narrat̄ de qua
dam puella que nimis sollicita fuit vt traderet̄
nuptui: propter quod sepe etiā de hoc som nia
bat. Cunq3 ollā lacte plenā ad forū duxisset vt
venderet z resedisset. cogitauit q̄ de precio lact
calceos pulchros emeret quib9 se posset ostēta
re vt viro placeret in matrimoniū. in hac cogi
tatiōe obdormiuit z vidit in somnis calceos si
bi pulchros emptos. quos cum conaret̄ ad pe
des trahere: ecce lac totu3 in olla calcaneo eliso
repēte pfudit. z excitata flere cepit q̄ z lac et pre
cium pdidit nec calceos habere potuit: sed ver
berari demeruit. Sic erit omib9 qui nō confi
dunt in deo vitia q3 somniāt. nam in morte vi
debūt trāsisse oīa mūdana sine fructu. et flere
habebūt temp⁹ perditū et preciū vite eterne. id
est merita bona z vbera infernalia incurrūt.
Circa secūdū de peccati ortu radicali z p
gressiōe restat inquirēdū. quomō oritur z ex q̄li
radice pgreditur peccatū. vt nouerim⁹ ipsū in
p̄ncipio extinguere. nec pmitram⁹ pullulare in
nobis sed cōfiteri. Ad quod s̄m Aureo. in com
pen. li. iij. ca. xiiij. aliosq3 doctores recolligendo
notem⁹ q̄ oīm peccatorū actualiū ē vnū initiū.
sed duplex radicale fundamentū. Jtē triplex fo
mentū z quadruplex incremētū. Jtē q̄ntuplex
ligamētū sc3 ad infernū: z sextuplex suppliciu3.
deniq3 septiforme caput z innumerabile nocu
mentū. hec doc. Pro declaratiōe ex istis no
ta q̄tuor documēta. Primū est q̄ oīm pec
catoꝝ actualiū est vnū initiū. sed duplex radica
le fundamentū. Nam Ans. li. silitudinū. x. z. xj.
capl'is dicit. q̄ sicut dei volūtas bona est origo
oīs boni. ita hoīs mala volūtas p cōtrariū est
origo oīs pcti. de isto fonte q̄ biberit morit̄: sc3
de volūtate pua. Nā vt narrat Solin⁹ de mira
bilib9 mūdi. Varro dicit q̄ est fons in Achaia
cui⁹ haustus se bibentes interimit. Et Isid. xij.
ethimolo. dicit q̄ stix ē aqua sic appellata que
potata interficit hoīem. sic facit mala voluntas
pcti. Roma. vj. Stipēdia pcti mors. Iste fons
male volūtatis orit̄ ex duab9 radicib9 s̄m Au
reo. supra sc3 ex amore male accēdēte: z ex timo
re male humiliāte ad peccatū. Unde O homo
aduerte q̄ deus sūme odit malā volūtatē. quia
vt Bern̄. dicit in s̄mone de pascha. Omnia que
dei sunt aufert z diripit z q̄ntū in se est deū peri

mit dum nō vult puniri. ⁊ sic deū fore iniustū.
M ergo xpiane dpone malā volūtatē ⁊ penitere

N ¶ Scōm documētū ē ꝙ oē pctm̄ hꝫ triplex
fomētū.s. ꝯcupiscētiā carnalē: ꝯcupiscētiā mūdi
alē ⁊ supbie cōcupiscētiā vl' elationē. iuxta illud
j. Joh.ij. Omne quod est in mūdo aut est cōcu/
piscētia carnis: aut oculoꝝ: aut supbia vite. de/
niqꝫ per talia fomēta vel nutrimēta pctm̄ crescit
⁊ ingrauat̄ q̄druplici gradu. primo in cogitati
one. secūdo in delectatiōe. tertio per ꝯsensum in
opere. quarto ꝑ iteratiōꝫ in actiōe. ⁊ sic tāto pl⁹
grauat̄ quāto iteratur. ¶ Tertiū documētū ꝙ
om̄e pctm̄ quinqꝫ cathenis ligat hoiem ad ifer
num ita vt nō euadat. prima est ꝯsuetudo sailꝫ
in peccato. secūda ex hoc sequit̄ necessitatio. ter/
tia ꝯspatio. quarta obstinatio. q̄nta final' ipe/
nitētia. hec Hugo. ¶ Deniqꝫ oē pctm̄ facit ho/
mini sextuplex supplicīū. Primū est puniri tē/
porali pena vel in mūdo vel i purgatorio. scōm
est separari eternalit̄ a dei visione. tertiū torque
ri a diabolo. quartū affligi a verme ꝯsciētie. qn/
tum vri igne gehēne. sextū ledi vltiōe om̄is crea
ture. hec patēt in scripturis. Ue ergo pctōribus
ve multiplex. qꝛ vermis eoꝝ nō moriet̄: ⁊ ignis
nō extinguet̄. Esa. vlt. ¶ Quartū documētū ꝙ
oīm pctōꝝ actualium est septiforme caput sub
quib⁹ capitib⁹ cōprehēdit̄ omne vitiū gn̄aliter.
qd habet inferre innūerabile nocumētū. hec pa
tēt s̄m litteras huius dictiōis saligia. Primū
caput est supbia. scōm auaricia. tertiū luxuria.
quartū ira. quintū gula. sextū inuidia. septimū
accidia. de his om̄ib⁹ ꝯfitēdū est. Sic em̄ mor
tifera vulnera sunt om̄ia medico ostendēda vt
medicina adhibeat̄. sic ista pctā mortalia ꝯfesso
ri. Nam supbia est quasi vulnus in capite ani/
me mortiferū. auaricia quasi vulnus in pectore.
luxuria in lūbis. ira feruēs in venis ⁊ sanguīe.
gula in gutture. inuidia in corde. accidia in sto
macho: ecce mortalia vulnera ista tam in corpe
q̄ꝫ in aīa. Unde Orig. glo. Numeri. xij. dic. O si
possem⁹ videre quō per vnūquodqꝫ peccatum
aīa vulnerat̄ vsqꝫ ad mortē ꝯ pctā resisterem⁹.

A ¶ Circa tertiū de periculi p̄ponderatōe inq̄/
rendū est quib⁹ ratiōib⁹ vl' signis pbant̄ singu
la pctā capitalia fore sūme periculosissima. et ꝑ
cōsequēs sūmope vitāda ac ꝑ pn̄iam expianda
Ad quod ex scp̄turis ⁊ doctorū dictis ponim⁹
plura signa. ¶ Primū signū abominabil' red/
ditiōis: qꝛ quodlibet pctm̄ mortale reddit ho/
minē sūme aboiabilē deo ⁊ angelis ⁊ hoībus ⁊
oīb⁹ creaturis. Ps̄ dr̄. Corrupti sunt ⁊ abomi/
nabiles facti sunt in iniq̇tatib⁹ suis. Et h̄ adeo
ꝙ nulla res fedissima est tā aboiabilis sic̄ pec/
cator stans in pctō. vt pꝫ per exēplū scꝫ in vitas
patrū. ꝙ āgelus cū quodā heremita dum irent
simul ⁊ repperissēt quēdā vulneratū in fecibus
fetidū iacētē: quē heremita nec aspicere poterat.
sed āgelus cūdē amplexat⁹ est ⁊ cōsolatus illū

tandē obuiauit eis quidā iuuenis pulchre ve/
stitus ⁊ āgelus obturauit nares: dixitqꝫ ꝙ feto
rem pcti illius nō posset sustinere: ⁊ ꝙ de⁹ ⁊ an/
geli oēs obominant̄ pctm̄ super oīa. Unō scri
bit̄ Ecci. xij. Altissim⁹ odio habet pctōres: ergo
⁊ oēs sancti ꝑ cōsequēs ⁊ angeli.

P ¶ Sꝫ hic
q̄rit̄ Utrū deus ⁊ xp̄us dn̄s beata virgo ⁊ oēs
sancti atqꝫ angeli magis odiāt et abominētur
pctōres hoīes impenitētes q̄ꝫ demones: an ecō
tra. Rn̄det̄ ꝙ si homo in pctō vult ꝑmanere pl⁹
odibilis est q̄ꝫ diabol⁹. Primo quia passiōi xp̄i
⁊ bn̄ficijs est plus ingrat⁹. qꝛ xp̄s nō fecit talia
bn̄ficia demonib⁹. Scdo qꝛ diabolus ideo nō
penitet de peccato: quia nō pōt sed homo possꝫ
ergo ⁊c. Tertio qꝛ cōtra pctōres finalit̄ in iudi/
cio insurget deus ⁊ oēs beati ⁊ angeli ⁊ omnes
creature. Sap. v. Pugnabit ꝓ eo orbis ter. cō/
tra insensatos: ⁊ dānabunt̄ ad penas in corpe
simul ⁊ aīa: sed demones sine corpe. ergo ⁊c.

O ¶ Scōm signū bestialis vilificatiōis. vnde
Chrys. sup Matth. di. O hō si peccator es non
possum te dicere rationalē hoiem sed manifeste
bestiā. Nam etiā. vij. ethicoꝝ dr̄. ꝙ homo bestia
liter viuēs ⁊ nō s̄m dictame recte ratiōis: cēties
millesies peior est bestia. Hinc Aureo. vbi s̄ dt
ꝙ septē vitia assimilāt hoiem septē bestijs. su/
perbia leoni. auaricia rane que in terra repit et
timēs deficere terrā nō audet comedere satis ex
ea vt dicit̄. Itē luxuria porco assimilat. ira vrso.
gula lupo. inuidia cani. accidia asino. ⁊c. ¶ Ter
ciū signū cōtempt⁹ xp̄i ⁊ crucifixionis. Heb. vj.
Rursū crucifigētes i seipis filiū dei. Aug. Per
oē pctm̄ mortale qd cōmittim⁹ q̄ꝫtū in nobis ē
xp̄m crucifigim⁹. i. talē iniuriā xp̄o facim⁹ ac si
crucifigerem⁹. ⁊ ꝑꝯn̄s indicibilē penā i inferno
demeremur nisi pn̄iam egerim⁹: Quapropter
xp̄s dn̄s septuplicit̄ passus fuit vt septē vitia cu
raret ⁊ vitāda ostēderet. Nā cōtra supbiā caput
inclinauit in cruce ⁊ spinis coronari voluit. Cō
tra auariciā nud⁹ pepēdit. Cōtra luxuriā totuꝫ
corp⁹ v̄gineū flagellis cedi ⁊ dolores pati volu
it. Cōtra irā ꝓ īimicis orauit. Cōtra gulā felle ⁊
aceto potat⁹ ē. Cōtra inuidiā cor trāsfigi ꝑmisit.
Cōtra accidiā crucē suis hūeris portare voluit.
hec Aureo. s̄.

R ¶ Unū posito casu si vniuersi
hoīes tyrāni ⁊ oēs demōes ⁊ oēs fere atqꝫ vene
nosi s̄pentes ⁊ hmōi. ⁊ clibanū ignis ardentis
eēnt ꝯgregate ex vna pte: ⁊ ex alia pte vnū pctm̄
ꝯmittēdū vel in eo ꝑ horā stādū magis deberet
hō timere ⁊ cauere pctm̄ q̄ꝫ oīa mala et p̄dictis
oīb⁹ cruciari mille ānis min⁹ essꝫ malū q̄ꝫ hora
stare vnica in pctō. cū istd sit stare ī maledictōe
dei: sꝫ illd nō. ¶ Quartū signū diabolice posses
siōis. Nā vt Orig. glo. Nūeri. xxv. dic. Per oīa
pctā q̄ studio cōmittim⁹ demōib⁹ ꝯsecramur ⁊
tot demōib⁹ ꝓ habitaculo erim⁹ q̄t pctā facim⁹
Et Aug. dt. ꝙ si pctōr se cruce signat poti⁹ īclu/
dit in se diabolū q̄ꝫ excludat nisi peniteat. qꝛ tā

in eo p effectū dyabol⁹ habitat. Uerūtū bonum
est se signare cruce etiā pctōri. q2 valet sicut op⁹
factū i mortali ad plura. Pro finali ḡ cōclusiōe
notem⁹ ꝙ pctā ista mortalia sunt horrēdissima
q2 p singula piculose demonia possidēt hoīem
in aīa: ihabitando effectu. s. supbie dyabol⁹ luci
fer: auaricie mamō: luxurie asmode⁹: ire sathā:
gule beelzebub: inuidie leuiathan: accidie vehe
moth. Isti eñ in scripturis noīant᷑ fore capita/
les demōes. Proinde aduerte o hō q̄z piculosū
maluz sit pctm̄. qm̄ pei⁹ est q̄z si mille legiōes de
monū corp⁹ vexātiū qs in se haberet. h eñ solū
corp⁹ pderet: s3 pctm̄ aīa3 p̄ciosissimā pdit occi/
dendo in eternū. Itē pei⁹ est hoī stare p horā in
pctō mortali vno q̄z sine pctō mille ānis crucia
ri in iferno q2 pctm̄ sepat a dō. nō aūt pena sine
pctō. O ḡ tu aīa xpīana penitere z luge p pctis
ne peas in illis. O misera cōsidera xpī sanguinē
quo es redēpta z noli locu3 dare dyabolo. Ro/
gemus ergo christum zc̄.

¶ Feria scda p⁹ dñicā pmā Sermo. vij. d pctōꝝ
tēptatiōe pmissa z cautela obseruanda.

Ibūt hi in sup
plicū eternū. iusti aūt in vitā eter
nam Matth. xxv. z in euangelio
hodierno. Dñs iesus put Origenes dicit cōmi
nat᷑ pctōrib⁹ futuꝝ districtū iudiciū. in q dāna/
bunt᷑ ad eternū suppliciū: vt cognoscant in quē
finē pducūt pctā et pniaz ageñ. euadant eterna
tormēta. ppterea dicit. Ibūt hij. s. pctōres impe/
nitētes in suppliciū zc̄. Sed iusti q p pniaz sūt
a pctis iustificati ibūt in vitā beatā. Uñ mani/
feste patet ꝙ finis peccatoꝝ ad quē pducunt est
separi in iudicio ab ouib⁹. i. electis xpī z maledi
ctio ac discessio i ignē eternū cū dyabolo ac sup
pliciū eternū. Sic p cōtrariū finis iusticie est re
gnare cū xpo z āgelis: benedictio z celestis bea/
tificatio. vt pat3 in h euangelio. ¶ Itaq3 de
peccatis p que qs ibit in suppliciū ageñ. ex quo
actuale peccatū freqnter ortū habet ex tēptatōe.
z de xpī tēptatōe dñica hesterna i euāgelio egit.
idcirco de ipa tēptatione, psequendo tria mysteria
in hoc smone declarabimus. Pro q aliud the/
ma Ecclesia. ij. Sta in iusticia et timore et ppa/
ra aīam tuam ad temptatione.

¶ Primū de tēptatiōis pmissione.
Secundū de cautiōis obseruatiōe.
Terciū de valoris exemplificatiōe.

Circa pmū de pmissiōe temptatiōis Querit᷑
quare misicors de⁹ permittit z vult qnq3 vt hō
tēptatiōes graues pcī patiat᷑. Ratio quia sm
Bona. sup. ij. di. xxj. ar. ij. q. j. tēptare est aliquez
pba re certitudinalit de aliquo vtrū sit hmoi. z
sic ē expimētū noticie alicui⁹ accipe vt etiā Lyra
dicit. Cū aūt dō sint oīa nota z sciat qntū possit
hō: mir est ꝙ hoie3 tēptari pmittit. Ad qd rñde
tur sm doct. ꝙ p gñali regula tenēdū est theolo
gica sc3 vt ait Aug. in enchiridion. ꝙ de⁹ bñdi
ctus est adeo bon⁹ ꝙ nil vult nec pmittit fieri i
mūdo nisi aliqd meli⁹ exinde eliciat saltē pvni/
uerso. Unde etiā dānationē maloꝝ angeloꝝ et
hoīm vult z pmittit ad decorē iusticie dī uine.
Sic ḡ ad ppositū de⁹ pmittit hoīes tēptari ppt
finē bonū q exinde elicit᷑. vt pt3 rōnib⁹.

¶ Primo ppter aīe ad deū excitationē.
Secūdo ppter bassam humiliationē.
Tertio ppter culp ꝝ expurgationē.
Quarto ppter demonū cōfusionē.
Quinto ppter exercitādū ad pmiationē.

Et iste rōnes pl'ib⁹ aliis dimissis accipiūtur ex
Bona. li. de pfectu religiōis. z aliis doc. ¶ Pri/
ma rō ppter aīam excitādā ad deum. Cū eñ hō
sentit aduersis tēptatiōib⁹ grauari recurrit ad
deū p auxilio petendo. vñ Hiero. Quis in vita
spentib⁹ z scorpiōib⁹ plena secure dormitat aut
torpēs lēto gradu incedit. qn potius festinat et
ad deū suspirat vt euadat. sic hō in pñti vita tē/
ptationib⁹ vitioꝝ plena d3 festinare ad patriā z
deū orare dī. Et ne nos inducas in tēptatione3
s3 liba nos a malo. ¶ Pro exēplo li. colla.
dr. ꝙ scī pr̄es in deserto adeo in tēptatōib⁹ recur
rebāt ad deū sollicite vt etiā dū aliqui eoꝝ dor/
mirēt alios vigilātes z orātes interī statuerent
ppter tēptatiōis atrocitatē nec audebāt sil' oēs
dormire s3 vicissim. ¶ Scda rō ppter bassa3. i. p/
fundā hūiliationē: ne. s. ex dono grē diuie qs ex
tolleret᷑ si nō tēptaret᷑. z sic graui⁹ p superbiā ca/
deret. Iō. j. Chor. xij. apl'us dr. Ne magnitudo
reuelatiōis extollat me dat⁹ ē mihi stimul⁹ car/
nis mee āgel⁹ sathane zc̄. ¶ Tertia rō ppt culpa
ru3 expurgationē. Greg. dr. vj. q. j. c. Sūt plimi
inqt q vitā bonoꝝ fortasse āplius q̄z debet lau
dant: z ne qua elatio de laude subrepat pmittit
oipotēs de⁹ malos in obtrectationē z obiurga
tionē illis prūpere vt si qua culpa ab ore laudā
tiū in corde nasca᷑ ab ore vitupantiū suffocetur
Hinc doctor gētiū se in pdicatōe testat᷑ currere
int᷑ ifamiā z bonā famā. hec ibi. Idē Gre. Noli
o hō de tēptatiōe dficere cū turbar3: qm si ferrū
es purgaris: si aūt auꝝ pbaris. qd eñ fac lima
ferro: z fornax auro: h facit tribl'atio viro iusto
hoc ē purgat. ¶ Quarta rō ppter demonū
cōfusionē. vñ Chrys. i omelia dr. Iō de⁹ a te tem
ptatiōz nō phibet vt diabol⁹ expientia certa co/
gnoscat ꝙ pfecte ab eo recessisti. z p hoc fortior
reddar3 ꝯ eūdē. Sicq3 diabol⁹ ꝯfundit᷑ adeo ꝙ
nō audebit cetos de vitio sili tēptare. vt dr Hu
go de sctō victo. addeñ. ꝙ multū psunt nobis
spūales viri pfecte vinceñ. diabolū. q2 ꝯfundūt᷑
dmōes in h z ptās tēpādi in eis debilitat᷑. Si/
cut in exēplo pt3 de xpo q vincēdo diabolū tem
ptātē debilitauit ei⁹ ptātē ligās vsq3 ad tpa an/
tixpī qñ soluet᷑ vt dr i Apocal. Etēm idē diabo/
lus postq̄z vicerat pmos parentes acri⁹ tēptabat

⁊ vincebat ꝑus hoĩes in idolatria.ſʒ ꝑ xp̃m de/
uictꝰ eſt ↄ̃bilitatꝰ intãtũ vt idolatria ceſſauerit
iã ꝑ mũdũ. O ꝗ̈ Jeſu bone tibi laus ¶ Ultima
rõ ꝓṕ exercitãdũ ad p̄miationẽ.vñ Greg.xxiiij.
moral'.d̾t. Nemo vires ſuas in pace cognoſcit.
ĩprouidus miles eſt q̃ ſe fortez in pace gl'iat̾. Et
glo.ſup pſal.lx.d̾t. Nemo ſibi innoteſcit niſi tẽ/
ptatꝰ ſit.nec pōt coronari niſi vicerit.nec vincere
niſi ↄ̃ tẽptatiões certauerit. Proinñ Bern̄.in me
dita.d̾t. Demonũ eſt malas ſuggeſtiões immitte
re:ſʒ nr̄m eſt illis nõ ↄ̃ſentire. nã q̃tiẽs reſiſtimꝰ
diabolũ ſupamꝰ:ãgelos letificamꝰ:deũ hono/
rificamꝰ.⁊ totiẽs coronamur in celeſtibꝫ.

¶ Circa ſcd̃m de cautiõis obſ̾uatõe inq̇rẽdũ
reſtat quõ hõ debeat obſ̾uare caute tẽptatiões
ne cadat et ꝑiclitet̾ in eis Ad hoc ſ̾m theologos
recolligẽdo notemꝰ cautelas gñales. ¶ Prima
cautela ẽ attẽdere de origine ſcʒ a quo orit̾ ſibi
talis tẽptatio:an ſcʒ a diabolo: an a carne vel a
mũdo:vt ſciat q̃le remediũ adhibeat.q2 contra
tẽptat'o'ẽ carnis req̇rit̾ mortificatio ↄ̃cupiſcẽ/
tie. Itẽ cõtra tẽptationẽ a mũdo:ſcʒ quãdo alli
citur hõ ꝑ honores ⁊ ꝓſꝑitates:vel deterret̾ ꝑſe
cutiõe ⁊ hmõi.cõſiderare dʒ exẽpla xp̃i ⁊ ſctõꝝ
cõtemnẽtiũ mũdũ ⁊ oĩa eiꝰ bona: valet etiã cõ/
ſideratio mortis Cõtra tẽptatiões aũt diaboli
requirit̾ oratio ad deũ ⁊ ſctõs. Sed q̃rit̾ q̃liter
agnoſcit̾ ſi vicʒ tẽptatio eſt a carne vl'a diabolo
Rñdetur ſ̾m Aureo.in cõpen.li.ij.ca.vlt.ꝙ hec
eſt differẽtia inter tẽptatiões.ꝙ tẽptatões q̃ ſũt
a diabolo ſepe oriunt̾ p̄ter rationẽ:vt nuꝑ ſatia
tus famẽ patiat̾.⁊ poſt longã dormitatõʒ ſom
no pregrauet̾ in orõe vel diuina laude ⁊ hmõi.
Sed tẽptatiões q̃ ſunt a carne freq̇nter ſurgũt
ꝓṕ necitatẽ:ſʒ inẽdũ inſurgũt in ſuꝑfluitatẽ.ſi/
cut dũ aĩbꝫ ꝓpter ieiuniũ ĩmoderate ⁊ ſine men/
ſura appetit̾ ¶ Scd̃a cautela in oĩbꝫ ſe humilit̾
gerere cũ dei timore. Nã Hiero.d̾t.ꝙ tũc maxĩe
impugnar̾ ſi te ipugnari neſcis:ſʒ victorẽ te cõ
fidis. Item Bern̄. In ꝟitate ↄ̃peri nil tã efficax
remediũ fore ad gratiã acq̇rendã et retinẽdã q̃
te hũiliter ſꝑ gerere in dei timore. Nam ſicut in
duello pugnãtes dum interim q̇eſcunt cogitãt
q̃uo noceant alt̾utro. Et ſicut bellãtes dũ poſt
aliquã victoriã ſe dãt q̇eti ſecure vel p̄de ſepe de
bellant̾ a victis. Sic in ꝓpoſito ¶ Tertia caute/
la obſ̾uare de pctõꝝ palliata ſpecie. q2 vt Gre.
xxj.moral'.d̾t. Hoſtis antiquus quẽ nõ poteſt
in malo apto decipere:conat̾ palliãdo ſub bo/
Nō ni ſpecie fallere. ꝩ ¶ Et ſ̾m aureo.declarat̾ ſic
Quia ſuꝑbia d̾t. Adhuc volo p̄eſſe vt poſſim ꝓ
deſſe. Itẽ d̾t auaricia. Adhuc ſunt plĩma cõgre/
gãda ꝓpter familiã ne ꝓpter inopiã cõmittat̾ fur
tum vel rapina. Luxuria d̾t. Ad tẽpus laſciuie
ſatiſfaciã.poſtea fortiter penitebor. Ira d̾t. Nõ
dʒ iniuria tolerari ne cõſueſcat inferri. Gula d̾t
Ad hoc eſt corpꝰ delicate nutriẽdũ vt poſſit eſſe
fortius ad deo ſeruiẽdũ. Inuidia d̾t. Alijs bo/
ũa nõ cupio ideo ꝙ in ſucceſſibꝫ nõ eleuent̾. Ac
cidia d̾t. Ad hoc in laboribꝫ mihi parco ne teme
ritatis indiſcretõe arguar hec ibi. Nec debʒ hõ
obſ̾uare ne decipiat̾ ¶ Quarta cautela cauſã tẽ
ptatiõis q̃ʒtotiꝰ in p̄ncipio reſecare.vñ Iſidorꝰ
Lubricꝰ eſt ãtiquus hoſtis niſi capite teneat̾ to
tus illabit̾. Itẽ Hiero. Ille p̄dicat̾ btũs q̇ ſtatĩ
vt ceperint cogitatꝰ allidit eos ad petrã q̇ xp̃us
eſt.hoc eſt ad xp̃i paſſionẽ fortit̾ eã cogitãdo:vt
ſic fortes motus amoris xp̃i ⁊ cõpaſſiões expel
lant cõtrarios motꝰ minores.

¶ Circa tertiũ de exẽplificatõe ſufficiat cauſa
breuitatis exẽpluʒ ponere qđ ponit Grego.iiij.
dyalogoꝝ.ꝙ ſcʒ miſ̾icors deꝰ quẽdã magnis tẽ
ptatiõibꝫ ꝑmiſit tribulari: ⁊ cecitatẽ illi oculoꝝ
xl.ãnis ꝑmiſit vt penitus in tenebris eſſet. Quẽ
⁊ miſ̾icordia dei ab impatiẽtia tot annis cuſto
diuit ⁊ cõſolabat̾ in corde cõſolatiõe ſpũſſancti
Tãdẽ poſt cõpletũ annũ.xl.dñs eidẽ lumẽ red
didit ⁊ vicinũ ſuũ denunciauit obitũ.atq3 vt in
mõaſterijs verbũ vite p̄dicaret admonuit:q̃te/
nũs corꝑis accepto lumĩe fratribꝫ lumẽ cordis
aꝑiret. Qui iuſſa ꝑficiẽs tandẽ p̄dicatiõe circũ/
q̃q3 finita ad mõaſteriũ ſuũ reuerſus ibiq3 fra/
tribus cõuocatis aſtãs in medio euchariſtiam
ſumpſit ⁊ pſallẽs cũ fratribꝫ ac orãs mox aĩam
reddidit. Et ecce oẽs frẽs qui aderãt ex ore eius
colũbã exiſſe viderũt in celũ aſcẽdiſſe. Et ſic patʒ
ꝙ tẽptatio ſi q̇s bene ſuſtineat patiẽter ⁊ cõſtã/
ter multũ valet oĩbus . ſicut clare oſtenſum eſt
in p̄dicto miraculo. Rogemꝰ ꝗ̈ xp̃m ⁊c̃.

¶ Feria tertia poſt ṗmã dñicã q̃drageſime Ser
mo.viij.de multimoda tẽptatiõe diaboli et eiꝰ
aggrauatiõe ac victoria.

Intrauit ieſus

in tẽplũ dei ⁊ eijciebat oẽs vẽdẽtes
⁊ emẽtes in tẽplo. Matth.xxj.⁊ in
euãgelio hodierno. Sicut d̾t Aug.in omelia ⁊
etiã Orig.ſup hoc paſſu docet.ꝙ xp̃us dñs eie
cit iprobos de tẽplo myſtice ĩſtruit ꝙ pctõres ĩ
eccl'ia in pctĩs viuẽtes eijciet in hora mortis de
tẽplo eccl'ie militãtis ⁊ etiã p̃rie celeſtis ĩ gehẽnã
Nã tẽplũ dei ẽ eccl'ia xp̃i in qua q̇ in pctĩs viuũt
domũ orõis faciũt ſpelũcã latronũ.i.demonũ
actibꝫ ſuis.diabolꝰ em̃ latitat in malo corde ꝑ
ptãtẽ.vñ Augꝰ. Pctõr ẽ ſ̾uus tot d̾moniõꝝ q̃t
vitioꝝ. Jõq3 ſũmoꝑe dʒ xp̃ianꝰ cauere pctã ne
cadat in tẽptatiõe.⁊ ꝑ xp̃m eijciat̾ in dãnationẽ
flagello vltiõis.ptʒ in euãgelio. Uñ xp̃us dñs
docet nos orare dicẽs ſic Matth.vj. Et ne nos
inducas in tẽptatiõʒ ſʒ liba nos a malo.qđ pōt
poni ꝓ alio themate huiꝰ ſermonis ¶ Itaq3 de
pctõꝝ tẽptatõe p̄ter p̄dicta tria alia myſteria no
temus ꝑ ſ̾mõe vt caueamꝰ eijci de tẽplo xp̃i.
¶ Primũ de multimoda diaboli tẽptatõe.
¶ Secũdũ de inualeſcẽdi aggrauatiõe.

¶ Tertiũ de salubri remediatiõe.

A ¶ Circa p̄mũ de multimoda tẽptatõe diaboli notãdũ q̄ diabol⁹ mille artifex innũerabl'es habet modos tẽptãdi. vt dr̄ Bern̄. sup Qui habitat. adeo q̄ q̄ diu viuit aĩa in carne nũq̄ pōt oĩno tẽptatiõe carere vsq̄ ad vltimũ punctũ sepatiõis a corpe. Et q̄ ab vna liberat' expectet ꝑtin⁹ alterã. hec ille. Nõ sufficim⁹ ꝙ oẽs modos exp̄mere ſʒ hic ꝓsequamur aliq̄s tm̄ generales modos vt ex istis sciam⁹ plura p̃ticularia discernere ꝛ cauere. ¶ Primo mõ tẽptat aĩaʒ subito motu incitãdo Greg. xiiij. moral'. dr̄. Quedã tẽptatio ẽ repẽtina qñ in mẽte iusti hoĩs p repẽtinũ euentũ agit': q̄tenus hunc subito ꝛ iopinato euẽtu cõcutiat ꝛ sic ꝓsternat vt casum suũ nõ nisi postq̄ ceciderit videat. hec ille. ¶ Querit' ꝙ quõ quis peccat in primis motib'. ¶ Rñdet' fm̄ Aureo. in cõpen. li. iij. ca. x. q̄ mot⁹ p̄mus nõ est aliõ q̄ mot⁹ sẽsualitatꝭ ſʒ ĩpulsũ fomitꝭ ĩpetuose tẽdẽtis ad fruitõʒ create delectabil'. Et distinguit'. qꝛ q̄dã est mot⁹ p̄mo p̄m⁹: ꝛ iste ẽ motus natural' nec in tali ẽ aliq̄d pctm̄ eo q̄ nõ sequit' imaginationẽ: ſʒ solũmõ naturaliũ q̄litatum actionẽ. Itẽ q̄dã ẽ mot⁹ scd̄o p̄mus: ꝛ tales motus sunt pctã venialia. Sũt eni pctã: qꝛ mouẽt ad illicitũ ꝛ hñt annexã delectationẽ: ꝛ qꝛ nõ impediũt' a volũtate. Et sic aĩa p delectationẽ creature obtenebrat' maculat' ꝛ peiorat'. Sic p ꝯriũ dũ deo heret p amorẽ illuĩat' ꝛ meliorat'. Sʒ tñ tales mot⁹ sunt veniales: qꝛ volũtas nõ hʒ plenũ dominiũ sup hmõi mot⁹. vtpote q̄ nõ p ĩperiũ rõnis ꝓcedũt pueniẽdo iudiciũ rõnis. Sʒ qꝛ volũtas poterat q̄dẽ ĩpedire tales motus: vl' stati respuere ꝛ nõ fecit: iõ sũt pctã veĩalia. Proĩnd regula Aug. ẽ q̄ oẽ pctm̄ adeo pctm̄ inq̄tũ voluntariũ. Si aũt volũtas d'liberate cõsẽtiat in tales mot⁹ pcti mortalis iã erit pctm̄ mortale.

B ¶ Scd̄o ꝙ tẽptat diabol⁹ carnali delectatõe morosa in cogitãdo. Et q̄ in talẽ cogitationem pcti mortalis cõsẽtit peccat mortalit': etiã si ope nolit ꝑficere. vñ Aureo. vbi s̄. c. xj. dr̄. Delectatõ carnalis morosa pctm̄ est mortale. Sed n'la dicitur morosa nisi qñ ex ꝯsensu ratiõis ẽ. Vñ hic nõ intelligit' mora tp̄is ſʒ ꝯsensus. ¶ Sciẽdũ ꝙ q̄ si delectatio sistit citra cõsensũ veniale ẽ pctm̄ si v̄o accidat cõsensus nõ p d'liberatã rõnẽ: ſʒ ex sola corruptiõe carnis subito: talis ꝯsensus dr̄ surreptio ꝛ adhuc veniale pctm̄ ẽ. Si v̄o procedit vlt'ius cõsentiẽdo in cogitationẽ solã: ita q̄ hõ vult intra se cogitãdo delectari nec tñ vult i op⁹ ꝓcedere: mortale pctm̄ reputat' maxime in carnalib' pctĩs. Deniq̄ si ꝓcedit vlt'ius ꝯsensus cũ d'liberatiõe ꝓponẽdo opus cõsũmare. tũc volũtas ꝓ facto reputat'. hec ibi.

C ¶ Iuxta hec querit' cui tẽptatõi sit difficilius resistere: an tẽptationi carnis: an diaboli. Rñdet Bonauen. sup. ij. di. xxj. q̄ ex quo oĩs caro corrupit viã suã homĩes ꝓ maiori p̃te carnales sũt ꝛ desiderijs carnis obsequunt'. ideo difficili⁹ est resistere tẽptatiõi carnis: vt cõiter in hoĩbus. q̄uis in p̃ticulari quibusdã hoĩbus q̄ sunt magis inclinati ad vitia ſp̄ualia puta sup̄biã ĩuidiã irã ꝛ hmõi difficili⁹ sit resistere diabolo in istis q̄ carnalitati: et rõ: qꝛ caro est hostꝭ familiarior ꝛ amabilior hoĩ. ideo min⁹ ei resistit' t hoĩes vt cõmunit'. sed diabol⁹ licet sit potẽtior hoĩe tamẽ nõ p̄mittitur a deo tẽptare q̄ntũ potest: ſʒ tãtũ est debilitatus p xp̄m vt vincere nõ possit nisi volentem: ꝛ sic patʒ.

D ¶ Tertio temptat diabol⁹ obduratiõe culpe in nõ penitẽdo: vt sic efficiat hoĩem diabolicũ. Hinc Helinãdus dicit. Cadere hominẽ in tẽptatiõe humanũ est: sed nõ resurgere diabolicũ est cui⁹ tota vita ruina est. Idẽ dicit q̄ttuor puncta. Primo scʒ stare ĩ tẽptatiõe absq̄ casu ãgeli boni est. Itẽ cadere hũane fragilitatis. Itẽ resurgere post casum est gr̄e dei in homine. Sʒ q̄rto scʒ cadere ꝛ nõ resurgere solius diaboli est. hec Helinãdus in sentẽtia. O ꝙ hõ noli fieri diabolicus: ſʒ resurge a pctĩs. ¶ Quarto bona opa nostra polluẽdo. vñ Grego. j. lib. moral'. dicit. Bona nr̄a tribus modis hostꝭ insequit'. qꝛ aliquãdo initiũ ꝛ intentionẽ in bono ope polluit vt actio sequat' ĩmunda. exẽpli gr̃a. facere bonũ intentõe vane gl'ie. Itẽ aliquãdo in medio opis facit q̄ laus humana q̄uis nõ q̄sita tamẽ oblata delectat. aut vt opus reddatur tediosum ꝛ difficile reputet' q̄tenus hõ a bono cepto desistat. sic tẽptauit filios israel d̄ tedio laboris ĩ itinere: ꝓpter q̄d volebãt nõ itrare in terram ꝓmissionis Exo. xvj. ꝛ alibi. Deniq̄ aliqñ bonum opus in fine illaqueat. vel p impatiẽtie stimulũ. vel p blasphemie sp̄m. Vnd Maxim⁹ dr̄. Qñ incipit mẽs in caritate dei ꝑficere. tunc ꝛ dm̄õ blasphemie incipit inq̄etare. hoc facit inuidẽs deũ amãti vt in desp̃atiõeʒ inducat vtpote qꝛ talia cogitauit nõ audeat ãplius p consuetã orõem oculos ad celũ leuare. hec ille. Vñ hmõi tẽptatiões nõ sunt curãde sicut latrat⁹ canũ. qꝛ signũ dilectiõis dei est. ¶ Quinto tẽptat aduersitate flagellãdo vt Iob. ¶ Sexto mala sub specie boni suggerẽdo vt ieiuniũ idiscretũ ꝛ hmõi. Similiter ꝛ de vitijs palliatis. vt patuit ser. vij. y.

E ¶ Circa scd̄m de aggrauatiõe inq̄rẽdũ restat quõ diaboli tẽptatio in hoĩe inualescit ꝛ aggrauatur: vel p oppositũ quõ alleuiatur. Ad quod fm̄ Fran. mayro. notãtur q̄ttuor modi. Prim⁹ est qñ in temptatiõe quis diutius ĩmorat' tunc temptatio roborat'. vt patuit sup̄ de cogitatiõe morosa. sed si statim in principio rescindit' alleuiatur. Eccl. x. Languor plixius grauat medicũ breuẽ languorẽ p̃cidit medic⁹. ¶ Scd̄us mod⁹ qñ tẽptatio nõ diligẽter obseruat': sed si attẽdit' cito eijcit'. ideo Prouerb. iiij. Omni custodia serua cor tuũ. ¶ Tertius qñ debilit' resistit': fortiter aũt resistẽdo vincit'. Vnd Greg. dr̄. Diabolus cuʒ ei fortiter resistit' debilis est vt formica.

xū ꝟo eiꝰ ſuggeſtio recipit̄ fortꝫ ē vt leo. Quartꝰ
modus ē qn̄ freq̄nter ſuccūbit̄.qꝛ ſic ī hoīe fir/
mabit̄ habitꝰ ad minꝰ reſiſtēduz.ſꝫ qn̄ freq̄nter
reſiſtit̄ generat̄ ex ꝯſuetudine habitꝰ bonus.nā
de memoria ⁊ remi.dꝛ ꝙ ꝯſuetudo ē altera na/
tura. Exemplū ad id ꝺ bellis.ꝙ ſepevicti deſpe
rātvt nō audeāt reſiſtere.ptꝫ Judic.xv.ꝙ iudei
ſepe ſuꝑati a philiſteis nō audebāt reſiſtere. D
ḡ xp̄iani dicā vobis illꝺ Jac.iiij. Reſiſtite dya/
bolo ⁊ fugiet a vobis.

ff ¶ Circa terciū de ſalubri remedio.⁊ ſuꝑa/
tiōe tēptationū Notādū ꝙ ad vincendū tēpta/
tiōes plīma remedia ſalubria tradunt̄ a ſctis.
de q̄bꝫ breuit̄ ꝓſeq̄mur. ¶ Primū eſt in corde
paſſiōis xp̄i recogitatio Exēplū ponit Aug.di.
Sicut pplˢ q̄ mordebat̄ a ſerpēte ī heremo in
tuebat̄ ſerpētē eneū ⁊ ſanabat̄:ſic ⁊ mō quēcū/
ꝗ momorderit aſtucia ſathane intueat̄ xp̄m
in ligno pēdentē.⁊ ſic ptꝫ ¶ Scōm eſt in ore.ſ.
deuota oīo. Vn̄ Matth.xxvj. Vigilate ⁊ orate
ne īitretis in tēptatōeꝫ. Ad h̄ legit̄ exēplū ī vitaſ/
patꝝ ꝙ beatꝰ pachomiꝰ dicebat ſe audiuiſſe de
mones colloquētes de artibꝫ ſuis deceptorijs
quidā demon di. Ego īmitto cogitatōes hoī ⁊
ſuſcipit eaſ.⁊ ſic īualeſco in hoīe. Alius demon
di. Quēdā duriſſimū ego tēpto qui cum ſentit
ſtatim ſurgit ⁊ ꝓſternit ſe in orōne cuꝫ gemitu
⁊ ego mox cōfuſus ab ipſo egredior.⁊ ſic patet.
¶ Terciū ē in oꝑe vt hō nō ſit in ocio. Vn̄ in vi
taſpatꝝ q̄dā di.ꝙ hō occupatꝰ in bono oꝑe ab
vno dyabolo tēptat̄.ocioſus aūt ille a mille de
monibꝫ ¶ Quartū ē in carne fortis leſio ⁊ mor
tificatio. Ad id legit̄ exēplū in ſpeculo exēploꝝ.
di.ix.exem.cq.quidā monachꝰ Cyſtercien.qua
dā nocte carnali tēptatiōe grauiter tēptatus re
ſtitit fortit̄ diſciplinan̄.ſe ⁊ vicit. Et ecce aliꝰ fra/
ter in remotꝫ exiſtēs vidit ī ſomnijs colūnā al/
tam ⁊ in ea coronā regiā.⁊ quidā pulcherrimꝰ
ſcꝫ angelꝰ attulit coronā:deditqꝫ in manꝰ huiꝰ
fratris di. Accipe hāc coronā ⁊ defer illi mona
cho.qꝛ hac nocte meruit illā ꝑ ſue tēptatōis vi/
ctoriā.⁊ ſic ptꝫ ꝙ victoria coronat̄ in celis. Ro
gemus ergo xp̄m ⁊c̄.

¶ Feria q̄rta prime dn̄ice Sermo.ix.de pctōꝝ
ḡuitate pōderāda mōis plibꝫ ⁊ ex circūſtātia.

E Junt nouiſſi/
ma hoīs illius peiora ꝑoribus
Mat.xij.et in euāgelio hodierno.
Verba ſūt ſaluatorꝫ nr̄i.qbꝫ oſ̄ndit ḡuitatē pec
catoꝝ iudeoꝝ. Nā vt ī h̄ euāgelio dꝛ ḡuiꝰ pecca
uerūt iudei q̄ xp̄i p̄dicatōeꝫ ⁊ fidē ꝯtēpſerunt q̄ꝫ
niniuite pctōres qui ſubmergi demerebant̄:ſꝫ
pn̄iaꝫ egert̄ ad p̄dicatōꝫ Jone ꝓhe.⁊ ſic ſalua
ri meruerūt. Jō inq̄t. Viri niniuite ſurgēt ī iu/
dicio ⁊ cōdēnabūt gn̄atiōeꝫ iſtā.ſ.iudeoꝝ. Jdē
dꝛ ⁊ de regina auſtri ꝙ cōdemnabit eā. Poſtea

xp̄s ponit ꝑabolā ꝯtra iudeos ẜm Remigiū ⁊
Hiero.qꝛ īmūdus ſpūs exijt a iudeis qn̄ acce/
perūt ſcꝫ iudei legē.ābulauit ꝑ loca arida.i.gē/
tiliū corda ab humore ſalutariū aquaꝝ.i.ſcri/
pturaꝝ ⁊ gr̄arū aliena:ſed nō īuenit ibi requiē
qꝛ dei filio appꝑente gētilitas credidit. Reuerſꝰ
ḡ ē in iudeos ſcopatos ⁊ ornatos legꝫ obſ̄uātia
⁊ ſacrificijs Et aſſūpſit ſeptē ſpūs neqores ſe.i.
ſeptē pctā criminalia ꝯ xp̄m blaſphemādo.⁊ ſic
xp̄m occidēdo ḡuiſſime peccauert̄.de his ptꝫ in
euāgelio. Jtaqꝫ de pcti grauitate q̄ ꝓponderat̄
vnū videlꝫ pctm̄ fore grauiꝰ altero ⁊ peius tria
myſteria notabimꝰ.

¶ Primū de ḡuitatis int̄ oīa ꝓponderatiōe.
Scōm de ḡuitatis int̄ capitalia dijudicatōe
Tertiū de ḡuitatis in circūſtātia cōpēſatiōe.
ff ¶ Circa ꝓmū de grauitatis ꝓpōderatiōe:ex q̄
hoc ꝓ gn̄ali ⁊ certa reg̃la habet̄ in theologia. ꝙ
vnū pctm̄ ſit grauius alio.⁊ ẜm hoc grauiꝰ pu
niri meret̄ in inferno.ſicut habemꝰ etiā in cano
ne.xvij.q.iiij. Sicut.ꝙ ſacrilegiuꝫ eſt grauius
pctm̄ q̄ꝫ fornicatio.⁊ adulteriū grauiꝰ ē ſimpli/
ci meretricio.⁊ ſtuprū q̄ꝫ adulteriū ⁊c̄. Jtē exem
plū habemꝰ in phīcis ꝙ vna infirmitas eſt gra
uior alt̄a:ſic eſt etiā de infirmitatibꝫ aīe.i.pctis
Preterea in theologicis xp̄s expreſſe dixit Jo/
hān̄is.xix.pylato. Qui me tradidit tibi maius
pctm̄ habet. Rō ẜm Lyrā.qꝛ iudas occidendo
xp̄ꝫ peccauit ex cupiditate.ꝓncipes aūt ſacerdo
tum peccauerūt ex inuidia : ſed pylatꝰ peccauit
ex hūano timore qꝺ fuit minꝰ. Querit̄ ḡ q̄bus
modis vnū pctm̄ ꝓponderat̄ alteri vt ſciamus
de grauiori plus penitere. Ad qꝺ recolligendo
ex plibus doctoribꝫ: p̄ſertim Aureo.in compē.
li.iij.ca.v.rn̄det̄ ꝙ multis modis vnū pctm̄ dꝛ
⁊ prepōderat̄ fore maiꝰ alt̄o et grauiꝰ ¶ Primo
dꝛ vnū pctm̄ grauius alt̄o ⁊ grauiſſimū ſuper
pctā inter ſe cōparādo cauſalitate.⁊ ſic pctm̄ lu/
ciferi iudicat̄ grauiꝰ oībus.quia vt dꝛ Sap.ij.
Jnuidia diaboli mors ītroiuit in orbē terraꝝ.
Lyra.qꝛ ꝑ tēptationē ipius ꝓmi parētes māda
tū trāſgrediētes mortē incurrerūt.deniqꝫ mor/
te culpe oēs mali āgeli corruerūt ꝑ luciferū.
¶ Scōo vnū pctm̄ dꝛ alio grauius gn̄alitate. et
ſic pctm̄ Ade int̄ hoīes reputat̄ grauiꝰ:qꝛ oms
gn̄aliter hoīes leſit ⁊ corrupit pctō originali et
eiꝰ penis. vn̄ Bona.in.ij.di.xxj.ex h̄ arguit di.
ꝙ extēſiue loq̄ndo pctm̄ Ade fuit maximū. q̄a
nullū pctm̄ ē qꝺ tot ꝑſonis nocuerit ⁊ ī tot per/
trāſeat.ſ.vſqꝫ ad finē mūdi ꝑ ꝯtractōꝫ originalˢ
pcti. Nā etiā pctm̄ āgeli nō trāſit in poſteros.
¶ Tertio dꝛ grauiꝰ remiſſiōis difficultate. Et ſic
pctm̄ in ſpm̄ ſctm̄ dꝛ ḡuiſſimū oīm. qꝛ difficiliꝰ
ē remiſſibile eo ꝙ directe obuiat gr̄e ꝑ quā poſ/
ſet remitti pctm̄. ff ¶ Pro ꝺclaratiōe q̄ritur
vtꝝ oē pctm̄ qꝺ fit in mūdo ſit remiſſibile. Rō
q̄ſtiōis ē.qꝛ xp̄s Matth.xij.dꝛ ꝙ q̄cūqꝫ pecca
uerit ꝯ ſpm̄ ſanctū nō remittet̄ ei neqꝫ in h̄ ſclo

neqȝ in futuro. ğ videt̃ irremissibile. Rñdet̃ ad
hec scđm Alexā. de ales. in. iij. pte sũme: tractatu
de icarnatiōe dei. ꝙ aliq̄ pctā dicunt̃ irremissibi
lia negatiue q̄ nullo mō remitti pñt. Et ista sũt
solũ duplicia. Unũ ē pctm̄ demonũ: aliud pec/
catũ hoim dānatoꝝ. Alia oīa pctā ab istis non
sunt irremissibilia negatiue. Itē scđo aliq̄ pctā
dicunt̃ irremissibilia ꝓuatiue. i. hñt aptitudinē
ex se vt non remittant̃. ꝛ sic oē pctm̄ mortale hȝ
talē aptitudinē ex se vt nō remittat̃. eo ꝙ vt Hie
ronym⁹ dt. ꝓ mīmo pctō nō possent satisfacere
oēs hoies vniuersi nisi in ꝟtute passiōis xp̄i: ex
q̄ habem⁹ satisfactionē ꝛ pctōꝝ oim remissiōeȝ.
Deniqȝ tertio aliq̄ dicunt̃ pctā irremissibilia cō
trarie. eo ꝙ ꝯ̄rie disponũt ad gr̄aȝ ꝑ quā possēt
remitti. Et sic pctā in spm̄ sanctũ ꝓ̄prie dicunt̃ ir
remissibilia. vt etiā xp̄s dt ꝰ. Nō sic intelligēdo
ꝙ nō possunt remitti penitēti. qꝛ h̄ mō remissi/
bilia sũt: sȝ sic intelligēdo ꝙ difficili⁹ pñt remit
ti. eo ꝙ ꝯtrarie disponũt hoiem ad remissionē.
Nā pctm̄ in spiritũsanctũ dꝛ qñ q̄s ex malicia
cōtēdit abijcere illđ qđ pcti electionē posset ipe/
dire. ꝛ hoc ē ꝯ̄ remissionē. Et sunt eius spēs sex.
Prima p̄sumptio q̄ p̄sumit q̄s de dei mīficor/
dia ipune peccare ꝛ nihilomin⁹ saluari. Scđa
ē despatio. s. de venia. Tertia est obstinatio. s. in
peccādo. Quarta ipugnatio ꝟitat̃ agnite: scȝ in
his q̄ sũt fidei. Quita inuidētia fratñe gr̄e quā
dolet in ꝓximis crescere. Ultia ē final̃ impnia ꝛ
hec ē ğuissima. Quarto vnũ pctm̄ dꝛ alꝰo ğui⁹
deformitate. ꝛ sic pctm̄ Jude xp̄ȝ deũ tradēt̃ dꝛ
ğuissimũ oim ꝰȝ Aureo. ꝰ Quito ꝑiculosita/
te. ꝛ sic ignorātia culpa ē ğuissima p̄ferti affecta
ta. qꝛ ē mr̄ oim erroꝝ. di. xxxviij. c. Ignorātia.
Sexto diuitatis offēsiōe. Est eni ḡnalis regula
theologica ꝙ oē pctm̄ qđ ē directe ꝯ̄ diuitatem
graui⁹ ē pctō qđ ē ꝯ̄ xp̄i hũanitatē vl̃ ꝯ̄ ꝓximũ.
vt patȝ ex Ly. sup Mat. xij. Uñ idolatria ꝛ dei
blasphemia sũt ğuissima. Siliter pctā ꝯ̄ ꝑmā
tabulā dcalogi. h̄ est ꝯ̄ tria ꝑma p̄cepta sũt alijs
ğuiora. puta ꝑiuriũ graui⁹ ē q̄ȝ furtũ vl̃ adulte
rium. ꝛ sic de alijs. O ğ pctōꝛ fuge talia. Sed vi
deam⁹ ꝓ capitalibꝫ pctis.
Circa scđȝ de ğuitat̃ excessu int̃ septē capi/
talia pctā querit̃ qđ eoꝝ diiudicat̃ fore graui⁹
alijs. Ad qđ ꝰm Aureo. vbi ꝰ. aliosqȝ doc. notā/
dũ ē ꝙ int̃ septē capitalia ē excessus ꝰm varios
modos. Primo eni supbia excedit īitiali radi/
ce. Ecci. x. Initiũ oīs pcti ē supbia. qꝛ ex ea oriũt̃
oīa. Declarat̃ sic. Supbia eni qꝛ vult oēs excel/
lere dolet si aliq̄s ei equat̃. ꝛ sic nascit̃ inuidia.
Inuidia ꝟo qꝛ defacili irascit̃ ei cui īuidet: iđ ex
ea nascit̃ ira. Sȝ ira cũ nō pōt se vidicare tristat̃
ꝛ iđ ex ea orit̃ acidia. Acidia āt cōsolatōȝ q̄rēs
ī exꝰioribꝫ fac̃ auaꝛ. Auaricia ꝟo qꝛ in tp̄alibꝫ
abũdat pōt mag̃ exercere gulā. Gula aũt exvē/
tris repletōe ꝛ ebrietate đfacili cadit in luxuriā.
Ad hec Isiđ. li. de sũ. bo. li. ij. ca. xxviij. dt. Oē
pctm̄ ꝓcedit ex cōtēptu diuinoꝝ p̄ceptoꝝ: ideo
initiũ oīs pcti supbia ē. Uñ oīs peccās supb⁹ ē.
eo ꝙ se extollit ꝛ non subdit obediētie p̄ceptoꝝ.
Sic ğ supbia ğuius est pctm̄ causali ꝑditiōe.
Scđo auaricia vt Aureo. dt vbi sup̄ graui⁹ est
pctm̄ p̄ supbia ꝛ alijs inouatōe. qꝛ sp̄ inouat̃ vl̃
iuuenescit ꝛ nũq̄ȝ senescit. Hiero. Cũ oīa vitia
ī hoīe senescāt sola auaricia iuuenescit. Nā senes
sũt pl⁹ auari ꝰȝ phm. Tertio luxuria ꝰȝ Aur.
ꝰ. graui⁹ peccatũ est alijs ꝓ̄nitate ꝛ maculatiōe
Nā nō solũ aīam sȝ ꝛ corp⁹ et famā polluit. Jđ
Isiđ. xxxij. q. vij. c. Nō solũ. dt sic. Int̃ ceťa septē
vitia vitiũ fornicatōis maximũ scel⁹ est. quia ꝑ
carnis īmundiciā tēplũ dei violat̃. hec ibi. Glo.
ibidē dt esse maximũ. qꝛ cōmune vitiũ ob ꝓ̄nita
tē. adeo ꝙ vt Greg. di. l. c. Quia sctitas. dt. pauci
inueniant̃ sine luxuria. O ğ maledictũ h̄ vitiũ.
q̄ȝ multas ꝑdit aīas. Hec sufficiāt.
Circa tertiũ de grauitate pcti ex circũstan/
tia qꝛ Chryꝰ. sup Luc. xij. dicit. Nō similit̃ in oī/
bus oīa iudicant̃ sed ꝰm dignitatē ꝑsone ꝛ loci
ꝛ tēpoꝝ ꝛ numeri iterati ꝛ sciētie ꝛ hmōi fit ma/
ioris pene mat̃ia. Querit̃ ergo vtrũ p̄sbyteri
prelatiqȝ eccl̃iastici ꝛ religiosi in statu ꝑfectiōis
existētes grauius peccēt eadē specie pcti q̄ȝ laici
cōes. Rñdetur ꝰm Tho. scđa scđe. q. clxxxv. . cō
coꝛ. Aureo. ꝙ ꝑfectiōis status nō mutat speciē
pcti. vt peccatũ veniale in laico fiat mortale in
ꝑfecto vel religioso: sed tamē quātitatē auget. ꝛ
sic graui⁹ peccat religiosus vl̃ eccl̃iastic⁹ in tribꝫ
casibꝫ: q̄bus etiā potest fieri mortale. Primo si
illud sit cōtra votũ religiōis. Scđo si ex ꝯtēptu
peccet. Tertio ꝓpter scādalũ qꝛ plures ad illos
respiciũt. Alioq̄n illi spũales min⁹ peccāt: quia
leuius in eis absorbet̃ peccatũ fragilitate factũ.
q̄ȝ grauit̃ iudicent̃ a deo oēs hmōi scādalũ dā/
tes ꝛ etiā ꝑncipes ꝛ p̄ressfamilias pro scandalo
Exēplũ narrat Cesari⁹. ꝛ in spe. di. vj. exēplo. xcj.
ꝙ quidā religiosus vidit in spũ vicȝ ꝙ quendā
sacerdotē exēplo malo parochiāos suos corrũ/
pentē in locis infernalibꝫ saxis iaciē̃. ipetebāt
imitati illi di. Tu es occasio nr̄e dānatōis. Sic
ꝛ oēs scandalosos religiosos seq̄ces sui. Sic ꝛ
ꝑncipes malos ꝛ p̄ressfamilias. Tales etiā visi
narrant̃ ꝙ lucernis accēsis ad īfernũ ꝑ malos
ꝯfessores đducebāt̃. Hec nota bñ. Roge⁹. ꝛc.

Feria q̄nta post dñicā ꝑmā Ser. decim⁹ de
īiuria mltiplici q̄ fit deo in pctō ꝛ di detestatōe.

R Espondens Je

sus ait. Nō est bonum sumere panē
filioꝝ ꝛ mittere canibus. Mat. xv. ꝛ
ī euāg. hodier. Dñs iesus vt oñdat q̄ȝ sũme de⁹
oboīatur pctōres ī pctis iacētes. ꝛ q̄ȝ sũme dili
git hũilit̃ pēitētes sic egit ꝙ cũ mlĩer chananea
supplicaret vt filiā suā a dmōio vexatā libaret.
pctōres idolatras ꝯtēptibilr̃ appellauit cāes ꝰȝ

Hieronimū ⁊ Rabanū dicēs. Nō est bonū su/mere panē filioꝝ.hoc ē.graꝫ ⁊ miracl'a et hm͠oi que ad salutē electoꝝ dei filioꝝ ꝑtinēt.⁊ mitte/re id ē ꝓijcere canib'.id ē.pctōrib' īpenitētib' ⁊ īfidelib'. Qui bn̄ assimilant͛ canib'.q̄ sic̄ canes dediti sūt esui cadaueꝝ mortuoꝝ animaliū.ita pctōres opib' mortuis dediti delectant͛ ī pctīs mortalib'. Itē sicut canes sunt viles ⁊ cōtēpti/biles.sic pctōres corā deo ⁊ angelis. Deniq̄ȝ vt scribit͛.ij. Petri.ij. Canis reuertit͛ ad suū vomitum. Sic pctōr post baptismū et cōfessionē ad pctm̄ reuertit͛. Unde pctōr si vult grāȝ dei cōse qui humiliet se ad penitētiā ⁊ orationē sicut fe/cit hec chananea mulier.⁊ sanabit͛ filia ei'.id ē ꝯsciā a dyabolo.i.pctō. Patȝ in euāgelio. Ex/quo ḡ xp̄s dn̄s pctōres reputauit cōtēptibiles in pctīs. Jō vt ostēdam' q̄ȝ deo sūme abhoīna/bilis ⁊ cōtēptibilis est pctōr īpenitēs tria myste ria declarabimus in hoc sermone. Ex istis eniȝ id clarescit.

Primū dicit͛ diuine contrariationis.
Scōm dicit͛ diuine iniuriatiōis.
Terciū dicitur diuine detestationis.

I. Circa ꝑmū de diuina cōtrariatiōe. No/tandū ē ꝑ regula ḡnali q̄ȝ pctōr in pctō manēs sup oīa cōtrari' ⁊ ꝯtēptibil' ē d̄o.vn̄ Sap.xiiij. Odio ē deo impi' et īpietas ei'.hec ꝑ themate. Declarat͛ ꝑcipue vnica breui rōne.s.icōpassio/nis.q꞉ ꝯrioꝝ ē hec natura q̄ȝ sese nūq̄ȝ sil' ī eodē subiecto cōpatiūt͛.ij.ꝑiher. Exēpli grā.calidū et frigidū sil' nō stāt ſȝ vnū expellit reliquū. Sil'r vita mors.⁊ sic d̄ alijs. Est ḡ hec rō icōpassibilitat͛.q꞉ de' nūq̄ȝ pōt sil' stare ī aīa cū pctō.ſȝ q̄ȝ/diu q̄s stat ī pctō tādiu lōge ē a d̄o Vincbern. Ualde strictū ē cor hūanū꞉nō pn̄t sil' ī eodē stare de' et dyabol'.si habitat ī te dyabol' ꝑ pctm̄ nō ē in te de'. Si āt habitat in te de' ꝑ charitatē longe abest a te dyabolus. Nam deus chari/tas est ⁊ q̄ manet ī charitate in d̄o manet ⁊ de' in eo.j. Joh.iiij.c. Un̄ ꝑ exēplo sc̄tūs ps̄.dauid psal.xlj.lachrymās dixit. Fuerunt mihi lachry me mee panes die ac nocte duȝ d̄r mihi q̄tidie. vbi ē de' tu'. O aīa peccatrix.o īfelix audi hec q꞉ ꝑdidisti deū tuū.vbi nāq̄ ē de' tu' q̄ te creauit tot bn̄ficijs ditauit.te passiōe sanguīe ⁊ morte redemit. Quid agis o ferreū cor si perdidisses manū vl' pedē vel pecuniā plorares vtiq̄ȝ ⁊ re/media q̄reres.nūc āt cū ꝑdiderꝭ deū cur nō ploras.cur nō reqrꝭ. Ue ve tibi si nō reqres.q꞉ sine d̄o ieiūū ꝑib. Sȝ q̄re h̄ clari' ptȝ ī subseq̄ntib'.

II. Circa scōm ḡ mysteriū d̄ iuriatiōe q̄re re aliq̄s posset.q̄re de' sūme odit pctm̄.nec vult diligere hoīem q̄ȝdiu manet ī eo. Et respōdet͛ q̄ȝ ideo q꞉ in quolibet pctō mortali sūma ac mul/tiplex iniuria irrogatur d̄o altissimo ꝓpter q̄d merito ⁊ iuste damnat͛ pctōr eternaliter.

Prima iniuria dicit͛ abnegatiōis꞉ q꞉ deum cui in baptismo promisimus abrenunciare sa/thane et oībus opibus eius id est peccatis ab/negam'.⁊ fidē frangentes diabolo sacrificam' nosipsos. Unde Orig.glo. Numeri.xxv.d̄r Per oīa pctā que cōmittimus maxime si nō surre ptione aliqua ſȝ studio peccam'꞉demonib' cul turā exhibemus ⁊ ipīs cōsecramur.⁊ tot demonibus cōsecramur quot pctā cōmittimus. hec ibi. O quāta hec iniuria deo ⁊c̄. Secūda iiu/ria dicit͛ vilipensiōis. quia deū summe bonuȝ ꝓpter vilissimū stercus pcī despicimus. Aug'. de li.arbi. Peccatū est bono incōmutabili ſpre to bono cōmutabili adherere. Et sic ptȝ. Ter/tia dicitur inobeditiōis.quia cū oīs creatu/ra obediat deo꞉magna iniuria est q̄ȝ sola ratio/nalis creatura quā pre oīb' nobilitauit non obedit.vt dicit Rich. Quarta dicit͛ crucifixio nis scȝ xp̄i.tanta em̄ iniuriā facimus deo ꝑ peccatuȝ ac si iterato xp̄m crucifigerem'. Heb.vj. Rursum crucifigētes xp̄m ī semetipīs. O hor/rendū. Quinta iniuria dicit͛ expulsiōis.quia cum deus diligat manere in aīa tanq̄ȝ in hospi tio gratissimo iuxta illud Prouerb.viij. Deli/cie mee esse cum filijs hoīm. tāto regi maxima iniuria est q̄ȝ miserrimus homo ip̄m de tali hospitio expellit ⁊ dat diabolo tale dei templū san ctum.iuxta illud ap̄lī. Templū dei sanctū ē q̄d estis vos. Sexta dicit͛ frustratiōis.quia per peccatū mortale frustratur oīs labor christi. ⁊ meritū passiōis ac mortis eius que ꝑ nobis saluandis sustinuit. Oīa em̄ quo ad ipsum peccatorē frustrātur vt sibi nō prosint advitam eternā cū se indignū ad hec facit ꝑ peccatū. Ui/demus aūt q̄ȝ q̄nto quis plus laborauit ꝑ ac/quirēda re aliq̄ ⁊ precia cariora ꝑ eadē exoluit tāto plus dolet de illius rei amissiōe. Sic in ꝓ/posito. Hic.j. Choꝝ.vj. hortat͛ oēs ap̄ls dicēs. Empti estꝭ ꝑcio magno glificate ⁊ portate deū in corpe v̄ro. Sed heu q̄ȝ multis pctōrib' dicit xp̄s illud Esa.xlix. Inuacuū laboraui(sm̄ Ly) scȝ vigilādo in carne assumpta.docēdo꞉ patien do ⁊ hm͠oi ꝑficiēdo. Sequit͛.sine causa et vane fortitudinē meā cōsumpsi.scȝ ꝑ salute taliū peccatoꝝ. O pctōr desine peccare saltē ꝓp͛ labores xp̄i.saltē ne crucifigas iteꝝ xp̄m. Septima iniuria d̄r auerse fornicatiōis. Ponam' casū q̄ȝ rex acciperet sponsā de ignobili genere quā sūme nobilitaret vt reginā. Et illa si auersa a rege tāte maiestatis cōtēpto ip̄o ꝑ tāto bn̄ficio tā igrata eēt q̄ȝ vellet magꝭ fornicari cū vno latrico vilissimo.vtiq̄ȝ maxima iiuria eēt regi.sic ē in ꝓposito cū aīa sponsa dei altissimi ip̄o cōtēpto fornicat͛ cū vilissio diabolo.ꝓpterea Hiere.iij. Tu aūt fornicata es cū amatorib' multis scȝ d̄mōib' ꝑ vi/tia꞉tn̄ reuertere ad me d̄r dn̄s ⁊ ego suscipiā te. O v̄bū pietate plenū. reuertere o peccatrix aīa꞉ noli tot ⁊ tātas iiurias vt dictū ē facere deo in peccatis. Reuertere ⁊ ecce piūs iesus suscipiet te in gratiā.

¶ Circa tertiũ de diuina detestatõe ꝛ puni
tõe. Notandũ ẜm Antho. florẽ. scõa pte sũme in
ꝓhemio ꝙ deꝰ oĩpotẽs ĩ signũ ꝙ sũme detestať
et odit pctm̃. oẽs pctõres q̃ in pñti nõ penitue/
rũt maledicet et odibilibꝫ demonibꝫ associabit
ꝑpetuo cruciãdos. Matth. xxv. dicẽte. Ite ma/
ledicti in ignẽ eternũ q̃ patꝰ est dyabolo ꝛ ange/
lis eiꝰ. Deniqꝫ iuxta septẽ capitalia pctã torque/
bunť septupliciť. ¶ Primo qꝛ ꝑ supbiã se erexe/
rũt ponunť ĩ ꝓfũdissimo carcere sub terrã. ꝛ ibi
a demõibꝫ cõculcanť. ¶ Secũdo ꝓpter auariciã
insatiabilẽ cruciabunť igne ĩextinguibili. ¶ Ter
cio ꝓpter luxurie fetorẽ ẜm Ps̃. Ignis sulphur
ꝛ spũs ꝓcellaꝝ ꝑs calicis eoꝝ. ¶ Quarto ꝓpter in
uidiã qꝛ nõ libẽter viderũt bona alioꝝ. ideo nũ
q̃ꝫ videbũt sũmũ bonũ deũ et sanctos dei. Esa.
xxvi. ¶ Quinto qꝛ gulosi fuerunt vt diues epulo
nec guttã aque hr̃e poterũt. Luce. xvi. sꝫ ꝑpetua
fame ꝛ siti cruciabunť. ¶ Sexto iracũdi ex ira ibi
blassemabũt deũ ꝛ linguaſ ꝓprias mordebunt
Apocaľ. xvi. ¶ Septimo accidiosi. qꝛ tristes fue
re et tediosi ĩ bono. ideo vermis corrodet corda
eoꝝ. Esa. vlť. Vermis eoꝝ nõ morieť ꝛc̃. Ad hec
legiť exẽplũ in cesario ꝛ ĩ speculo di. vi. exẽplo. v.
ꝙ clericꝰ q̃dã nigromãticꝰ adiurauit demõeꝫ vt
ostẽderet sibi aĩam dñi sui ducis. adductꝰ aũt a
demone ad os scꝫ inferni vidit teterrimũ demõ
nẽ tuba enea ĩmissa bucinare tã valide vt vi/
dereť clerico totꝰ mũdus tremere ꝛ puteꝰ eructa
bat flãmas sulphureas horrendissimas in q̃bꝫ
vidit cruciari aĩaꝫ illiꝰ ducis clamantẽ. ve mihi
vtinã nũq̃ꝫ natꝰ fuissẽ. Quibꝫ scꝫ penis visis tã
tũ extimuit vt vix ꝙ nõ mortuꝰ fuerit. tñ tã palli
dus ꝛ lãguidus rediit vt vix etiã a notis agno/
scereť. ꝛ relictis oĩbꝫ factꝰ est monachus ordinis
cirstercieñ. oẽmqꝫ laborẽ subiit tẽpalẽ vt penas
visas euaderet. Rogemꝰ ḡ dñm iesum ꝛc̃.

¶ Feria sexta post ꝑmaꝫ dñicam. Sermo. xi. de
pcti grauitate infinita ꝛ permissione.

Erat quidẽ ho
mo ibi trigita ꝛ octo ãnos habẽs
in ĩfirmitate sua. Joh. v. ꝛ ĩ euan/
gelio hodierno Sicut Cryſ. sup h̃ euãgelio dic̃
Isti hoĩ ex suis pctis nata fuit hec egritudo pa
lisis. exq̃ em̃ aĩa sepe in nobis inq̃t egrotat ĩsen
sibiľr. iõ deꝰ punit corpꝰ ꝓ his q̃ aĩa deliquit vt
ostendat pcti grauitatẽ. ꝓ quo scꝫ pctõ demereť
hõ in p̃senti longũ ꝛ in futuro ĩfinitũ suppliciũ
Proinde xp̃s dñs ꝑmisit huic paradito talem
languorẽ tã diutinũ scꝫ. xxxviii. ãnorũ. nec vnq̃ꝫ
curari potuit nisi ꝑ ipsuꝫ xp̃m q̃tenꝰ doceamur
ꝙ tã grauis ẽ aĩe infirmitas h̃ ẽ pctm̃: ꝙ valde
diutinũ hoc ẽ infinitũ in ĩferno demereť suppli
ciũ si hic nõ fuerit ꝑ penitẽtiã emendatũ. ꝛ talis
ac tante etiã grauitatis est peccatũ ꝙ nõ nisi per
christũ ꝛ eius passionis meritũ potest sanari vľ
remitti. ideo xp̃us huic paralitico de pctis mẽ/
tionẽ fecit ꝛ solus eũ sanauit vt patet in euãge/
lio. Itaqꝫ exquo per infirmitatẽ hanc grauem
grauitas pcti significať de ip̃a tria mysteria no
tabimus.

¶ Primũ de grauissima dei offensiõe.
¶ Scõm de infinita mali incursione.
¶ Tertiũ de iustissima peccãdi ꝑmissiõe.

¶ Circa ꝑmũ de grauissima offensiõe dei q̃ri
tur vnde probať offensa dei ꝑ pctm̃ mortale fo
re grauissima. Ad quod rñdeť ꝙ hoc om̃i lege
patet. sꝫ p̃cipue hic ꝓbari sufficiat triplici regla.

¶ Prima ex lege sumiť theologica.
¶ Scõa ex lege canonica ꝛ ciuilica.
¶ Tertia ex lege philosophica.

¶ Primo inq̃ꝫ ex lege sacra theologica sumiť que
dictat ꝙ deus diligať suꝑ om̃ia vt in veteri te/
stamẽto ꝛ etiã nouo cõtinetur scꝫ Deutero. vi. et
Matth. xxii. ergo sequiť ꝙ deũ offendere est su
per oĩa grauissimũ. ꝑ maximã thopicã. Sicut
ꝓpositũ in ꝓposito. sic oppositũ ĩ opposito. ꝓpťca
Ps̃. ait. Si mei scꝫ affectus sensuales. nõ fue/
rint dominati scꝫ ratiõi. tũc immaculatꝰ ero et
emũdabor a delicto maximo. hoc est a mortali
pctõ quod est maximũ. ¶ Scõa regula ex lege
canonica ꝛ ciuilica ꝙ tanto offensa ꝛ iniuria est
grauior: q̃nto ꝑsona que offendiť est dignior.
instituť. de iniuriis. §. Atrox. et extra de senten/
tia excõicatõis. ca. Cũ illoꝝ. Exẽpli gratia. Dare
alapã grauius est iudici q̃ꝫ rustico: ꝛ regi dare
grauius est q̃ꝫ iudici. sed qꝛ deus est ĩfinite ma/
iestatis ꝛ dignitatis ꝛc̃. O ḡ q̃nte grauitatis est
tãte maiestatis deũ offendere. nulla certe capit
mẽs: nulla explicabit lingua. ¶ Tertia re
gula ex lege philosophica q̃ dictat ꝙ cuiꝰ habitꝰ
melior: eiꝰ ꝑuatio est peior ꝛ ecõuerso. vt ptꝫ. ii.
Thopicoꝝ. ꝛ. i. Metaphice. vbi phus q̃stionẽ
vtrũ melior sit visus q̃ꝫ auditꝰ determinat ex
hoc ꝙ priuatio visus est peior q̃ꝫ priuatio audẽ
tus. qꝛ habere visum est meliꝰ eo ꝙ plures reꝝ
differẽtias ostẽdit q̃ꝫ habere auditũ. nam si hõ
vnus sit surdus tamẽ vidẽs iudicare põt ꝑ vi/
sum de coloribꝫ: ꝛ d̃ gustãdis: ꝛ tãgẽdis ꝛ odo/
rãdis rebus. ꝛ etiã quodãmõ d̃ his que audiri
deberẽt. sed si ip̃e homo sit cecꝰ tñ audiẽs nõ po
test iudicare nisi ex auditu. ḡ ꝛc̃. Sic ad ꝓpositũ
exquo deꝰ est obiectũ infinite bonitatis. ḡ deuꝫ
habere est sũme bonũ: ꝛ ipso priuari ꝑ pctm̃ est
sũme malũ super om̃e quodcũqꝫ malũ etiã pe/
ne inferni. Vnde ꝛ philosophus. viii. ethicoꝝ di
cit. Pessimũ est cõtrariũ esse p̃ncipi optimo. id
est deo. O pctõr pensa hec ꝛ caue pctm̃. nã spiri/
tualiť iuxta questionẽ phicã p̃missaꝫ. peius est
carere visu fidei vere qua videť deus ꝛ celestia
ac salubria: q̃ꝫ si quis credẽs careat auditu v̾bi
dei. licet ꝛ hoc sit malũ: tñ illõ peius. Malꝰ em̃
xp̃ianus ignarus nolẽs audire verbũ dei; sed
peior est infidelis nolẽs credere.

P. Circa scḋm de infinito malo scȝ pcti̅ mor-talis Notandū ꝙ peccatū mortale plꝰ ex cau-sis reputat̃ infinite malicie et ḡuitatis adeo ꝙ nulla creatura etiā angelica possit cōprehēdere vel effari q̄ȝ malū sit peccatū: ideoq̄ȝ sūme cauē-dum. ¶ Primo nāq̄ȝ qꝛ ab infinito bono. hoc est a deo separat. hoc aūt peius ē hoi q̄ȝ quod-cūq̄ȝ malū. Ideo Aug. xxiij. q. v. ca. Ita ne. ait. Potius debet q̄s mala q̄libet tolerare q̄ȝ pctō ɔsentire. Exēplū habemꝰ in aplo qui Ro. viij. dr̄. Quis nos sepabit a caritate dei q̄ est in xpo tribulatio an gladiꝰ an fames an periculū. ꝛc. Certꝰ sum em̄ ꝙ neq̄ȝ mors neq̄ȝ vita neq̄ȝ cre-atura aliqua potest nos separe. ꝛc. ¶ Secūdo qꝛ īfinito bono. i. deo iniuriā irrogat vt patuit pmo ar. ideo pctm̄ est vilissimū ꝛ pessimū. Vn̄ Seneca dicit. Si scirē deū ignoscituꝝ ꝛ homi-nes nō nosciturōs: adhuc peccare erubescerem ꝓpter pcti vilitatē. Exēplū Bonus filius nō le-deret prēm: etiā si sciret illū ignosciturū. similit̃ ꝛ fidelis seruus regē. ¶ Tertio qꝛ infinita feli-citate celesti priuat. nā fraternitas illa est perpe-tua ꝛ sic infinita a pte post. Oh oh ergo maluȝ est pctm̄ quod nō quidē vnū comitatū nō vnū tēporale regnū. nō diuitias dicā totius mūdi. sed quod sūmū est eternū regnū ꝛ eternas diui-tias ꝛ oīa bona eterna pdere facit. Eccles. ix. Qui in vno offendit multa bona pdet. ¶ Quar-to qꝛ infinita ad supplicia infernalia obligat. que etiā sunt ppetua et per cōsequēs a pte post infinita. vn̄ Bern̄. O miserabiles miseri quos huiꝰ vite miserie seducūt: vt i bonis dies ducāt ꝛ in puncto ad inferna descēdāt vbi nō vno die aut āno nec decē aut centū milibꝫ ānoꝝ crucia-bunt̃ sed sine fine seculoꝝ. Ue ergo ꝛ ve tibi pec-catori nisi penitueris. ¶ Quinto qꝛ infinitos in potētia hoies morte damnat. Nā fm̄ Bonauē. in. iij. di. xx. q. iiij. cōcor. Rich. si deo placeret in-diuidua hūana mltiplicari in īfinitū oīa illa p pctm̄ Ade vnicū corrūperent̃. ꝛ in potētia essēt corrupta ac morti dānata. Itē si ponen̄. casū ꝙ oēs hoies quot fuerūt a pncipio mūdi ꝛ fierent sine fine: consentirēt in vnū pctm̄ cōmissum ab aliq̄: oēs digni essēt morte ꝛ dānatōe Roma. j. Digni sunt morte nō solū qui faciūt: sed etiā q̄ ɔsentiūt facientibꝫ. O q̄ carissimi ptimescamꝰ qꝛ ecce oīs mori habemꝰ ꝑ pctō licȝ in baptismo remisso. q̄d ergo erit ꝑ actualibꝫ pctis. ¶ Ulti-mo qꝛ pctm̄ infinitū meritū passiōis xpi et bea-te marie ac oim̄ sctōꝝ ꝛ totius eccl̄ie abalienat vtpote ab īimicis dei ꝛ occisoribꝫ xpi. Aug. sup Heb. Per oē pctm̄ mortale qḋ cōmittimꝰ q̄ȝtū in nobis ē xpm crucifigimꝰ. ꝛ sic oīa bona q̄ fe-cimꝰ ꝛ bona eccl̄ie pdimus. O q̄s sufficiat enar-rare q̄nta mala infinita facit pctm̄.

R. ¶ Circa tertiū ergo de pmissiōe pcti queritur Cur deus bonꝰ pmittit tantū malū. h̄ est pctm̄ fieri per mūdū. Ad qḋ breuit̃ rn̄det̃ fm̄ Bona. in pncipio di. xlvij. ꝙ deus ordinatissime pmit-tit. Primo ꝓpter hoīs liberū arbitriū ꝛ peccare potētem. decet eni̅ vt vnāquāq̄ȝ rem ꝓprios mo-tus agere sinat. ꝛ n̄ cogat libertatē arbitrij quā cōdidit. vt dicit Aug. vij. de ciuitate dei. nam si cogeret ꝛ nō pmitteret peccare iam nō esset libe-rum arbitrium. Secūdo ꝓpter electoꝝ gl'iam ꝛ maiorē iocūditatē scȝ quā habebūt ex h̄ ꝙ pec-care noluerūt cū potuerūt. Tertio ꝓpter miseri-cordie dei claritatē in penitēte vt manifestetur. Quarto ꝓpter iusticie equitatē in reproboꝝ pu-nitione. Exemplū ꝙ pctm̄ est grauissimū ꝛ dā-nabile Legit̃ in vita socioꝝ beati Francisci et in discipulo de quodā apostata ex ordine cui ap-paruit xps fundēs sanguinē quasi recētē ex q̄n-q̄ȝ vulneribꝫ abundāter dicens. Ecce quō pctm̄ tuum vulnera mea renouat ꝛ me crucifigis ad tuā dānationē. Et ille territꝰ veniā petijt ꝛ fidel' in ordine pmansit. Rogemꝰ xpm. ꝛc.

¶ Sabbato post primā dn̄icā Sermo. xij. scȝ de pctōꝝ venialiū euitatiōe ꝛ discernēdis eis.

P Recepit eis ie-sus di. Nemini dixeritis visionē do-nec filius hoīs a mortuis resurgat. Matth. xvij. ꝛ i euāgelio hodierno. Dn̄s iesus tam verbis q̄ȝ factis in seipso docuit nos caue-re oē pctm̄ nō solū mortale sed etiam veniale q̄ntū possumꝰ. sic em̄ conari debet bonus xpia-nus. Ideo apostolꝰ i epistola hodierna. j. Thes sal. v. oibus dicit. Ab omi specie mala abstine-te vos. et hoc ꝑ themate alio. Proinde dominꝰ iesus exemplū nobis prebens. dum discipulis ostēdisset in monte gloriā suā in trāsfiguratiōe tandē descendētibus illis de mōte precepit eis ne visionē illā dicerēt. hoc ideo: ne i populo hoc foret incredibile pro rei magnitudine. fm̄ Hie-ronymū. Et etiā ideo fm̄ Remigiū. ne si maie-stas xpi in ꝓplo diuulgaretur populi resistēdo pncipibus sacerdotū impediret eius passionē. ꝛ sic redemptio humani generis retardaretur. insup ideo etiā vt nobis exēplū daret occultare bona nostra ne saltē venialiter in vana gl'ia ele-uemur. ideo precepit vsq̄ȝ in diē mortis nō pu-blicari. vt patet in euāgelio. Ex quo ergo docet xps cauere etiā venialia. Idcirco de pctis venia-libꝫ tria mysteria in hoc fmone declarabimus.

¶ Primū de venialiū diligēti euitatiōe.
Secūdū de hoim̄ sine veniali vite ductiōe.
Tertiū de venialiū a mortali discretiōe.

S. ¶ Circa primū de diligēti euitatiōe pecati ve-nialis Notandū ꝙ valde vtile est scire q̄re qui-libet christianꝰ debet diligēter cauere non solū peccatū mortale sed etiā peccatū veniale ꝑ pos-se. Et ad id notātur fȝ Aureo. in cōpen. li. iij. ca. xiij. plures ratiōes: que etiā ab alijs doctoribꝫ simul colligunt̃.

Nō dicitur Seneca

Primo quia animā maculat.
Scđo qꝛ boni opis impedimentū prestat.
Tercio qꝛ charitatis feruorē lassat.
Quarto qꝛ dispositionē ad mortale causat.
Quinto qꝛ exsoluere penā obligat.
Ultimo qꝛ a felicitate celesti retardat.
Primo inqꝫ. quia peccatū veniale aiam maculat. ꝛ si nō totaliter obtenebrando. tamē aliqualiter obscurādo. Unde sanctus Greg. dicit ꝙ veniale pctm̄ obscurat. mortale obtenebrat. Exemplū: aliquādo denigratur imago aliqua depicta intantū vt videri nō possit. aliquando vero sic obscuratur ꝙ videri quidē possit sed non plene discerni. sic est in ꝓposito ꝺm Aureolū vbi supra. Item aliud exemplū de armis totaliter rubigine denigratis. ꝛ de partiali eoꝝ rubigine. Itē de sordidata veste in parte vel in toto in qua nō licet ꝯspectui regis apparere. Secundo veniale cauendū est. qꝛ boni operis impedimentū pstat. sicut quando pondus graue ponitur super equum: minus ꝓmptus erit ad currendū. ꝛ sic pmiū accidētale qđ debetur bonis operibus in celo minuit. nō quidem illud qđ habemꝰ iam repositū p merita. sed qđ mereremur p bona opera que medio tempore faceremus si venialia nō fierent. ꝓpterea post venialiū perpetrationē oportet nos opera quedā cōuertere ad solutioēꝫ hmōi debitoꝝ per que nobis deberet crescere cumulꝰ eterni pmij in celo. hec Aureolꝰ. Tercio qꝛ charitatis feruorē lassat ꝛ diminuit. sicut aqua in ignē ꝓiecta. ꝛ si ignē nō extinguat feruorē tm̄ illiꝰ tēperat. Aug. Minꝰ te dñe amat q̄ tecū aliquid amat qđ nō ꝓpter te amat.

Quarto qꝛ disponit ad mortale. naꝫ venialia sepe sunt occasiōes mortaliū pctoꝝ. ꝛ. hoc accidit quādoqꝫ ex ꝯscia. quia vt Aug. dicit. oē qđ fit contra conscientiā edificat ad gehennaꝫ. Secundo quādoqꝫ fit ex complacentia. Aug. Nullū pctm̄ est adeo veniale qđ nō fiat mortale dū nimis placet. glo. scꝫ vsqꝫ ad cōtemptū. di. xxv. §. criminis. Tercio ex intentionis malicia. Mat. v. Qui viderit mulierē ꝛc. Quarto dispositiue ex frequētia. nā p lapsum frequentē in venialia disponitur hō ad mortalia. sicut exempli gratia frequenter sine causa iurās labitur in piuriū. nam ꝛ gutta cauat lapideꝫ nō vi sed sepe cadendo. Ideo Greg. Uitasti grandia vide ne obruaris arena. Quinto quandoqꝫ fit ex ꝓgressus iualescentia. nā licet pctm̄ veniale in substātia nō possit fieri mortale sed ex veniali occasionaliter pōt fieri ꝓgressus ad mortale si nō ꝓhibetur. Exēplū patꝫ in pmis motibꝫ venialibꝫ quādoqꝫ delectatio inualescit ꝙ consensus accedit ꝛ tūc mortale erit. Itē post baptismū i puulis pmo surgūt venialia puta vituperia. mēdacia. et hmōi. postea mortalia. Hec Aureo. š. Quinto qꝛ exsolutiōi pene obligat. nā licꝫ nō obliget ad penā eternā. tm̄ obligat ad tēporalē satisfactiōeꝫ vel in pñti. vel si hic nō soluit grauius soluet in purgatorio. Ultio qꝛ a felicitate celesti retardat. nunqꝫ eni ab aliquo facies dei videbitur donec soluat minimū quadrantē venialiū pctoꝝ vel hic vel in purgatorio: vł saltē p indulgētias plenas. oportet eni quēlibet ita mūdū esse ante introitū ꝑadisi sicut fuerat in innocētia baptismali. Hec Aureo. š. O ꝗ̄ hō xp̄iane cohibe in te pctā etiā venialia q̄ntuꝫ potes. quia penā lues pro oībus.

X Circa scđm de vite ductiōe sine pctō veniali. queritur vtrū aliqs hoim possit vitā ducere in pñsenti sine pctō veniali. Rñdetur ꝺm Aureo. vbi š. ca. xij. aliosqꝫ doct. ꝙ si loqmur de tota vita hominis q̄ puenit iam ad etatē adultā de excellētū ꝛ specialissima grā est ꝙ talis sine veniali pctō sit. sicut dr̄ Aug. de beata ṽgine. nec excipitur aliqs alius post xp̄m nisi sola btā ṽgo: sed omēs alij peccauerūt q̄nqꝫ venialiter in vita. vñ. j. Johis. j. Si dixerimꝰ qꝛ pctm̄ ñ habemꝰ ṽitas i nob nō est. Itē si vero loqmur de aliq̄ particula vite presentis. sic ad aliqđ tp̄s pōt aliqs viuere sine peccato veniali. Ista patet p exēplū. qꝛ nauta potest singula foramia nauis ad horam obstruere ne aq̄ itret: sed nō pōt simul oīa obstruere sic ꝙ aq̄ nusqꝫ ꝛ nūqꝫ subintret. Uñ si in aliq̄ hoīe sit caritas etiā pfecta. hec nō facit ꝙ pctm̄ veniale nō adueniat: sꝫ facit ꝙ nō duret. qꝛ queadmodū caminꝰ ignis guttā aq̄ appositā citiꝰ cōsumit. ita pfecta caritas stati inflāmat hoiem vt de veniali pctō doleat ꝛ peniteat. qđ nō facit caritas impfecta. sꝫ impfecti aggregāt multa venialia per que disponuntur ad grauia. hec vbi š.

V Circa tertiū de noticia venialiū ꝛ discretiōe a mortalibꝫ pctis. Queritur quō discerni habeāt ꝛ differāt veialia pctā a mortalibꝫ. Ad qđ nota ꝙ in plibus differūt ꝛ discernuntur. Primo i grē cōpassibilitate. qꝛ pctā venialia stāt sil cum grā spūsscti. etiā in sanctis sed mortale nō. Scđo in obligatiōis grauitate. quia vt magister in. ij. dis. xlij. describit vtrūqꝫ. Mortale inquit est p quod homo mortē eternā meretur: sed veniale est quod hoiem vsqꝫ in reatū ꝑpetue mortis nō grauat. verūtamē penā meretur sed facile indulgetur. Hec ibi. Tertio differūt in remissiōis qualitate. quia mortale nō remittitur nisi p specialē cōtritionē ꝛ cōfessiōeꝫ: sꝫ ad venialis pcti remissionē sufficit generalis cōtritio ꝛ hmōi. vt dictū est de penitētia. Quarto in causalitate. nā mortale plerūqꝫ fit ex certa malicia. licꝫ q̄nqꝫ etiā q̄s peccet mortaliter ex fragilitate. vt cū fornicatur. sꝫ peccatū veniale vt cōmuniꝰ fit ex ignorātia vł infirmitate. fit etiā veniale pctm̄ ex euētu ꝺm ꝙ de peccato mortali fit veniale. id est venia dignū. ꝛ sufficiat. X Ultimo in offense modicitate. Unde Aug. vt habetur. xxv. di. §. Als ea demū. dt. Que sint minuta pctā lꝫ oibꝫ nota sint tm̄ qꝛ lōgū est vt oīa replicentur. opus est vt ex eis al

qua nominemꝰ. Quotiēs ait aliqs in cibo vel potu plus accipit q̄ȝ necesse ē. quotiēs plus lo-quit̄ plus tacet q̄ȝ expedit. quotiēs paupes im-portune petētes exasperat. quotiēs sanꝰ alijs ie-iunātibꝫ prandet. aut somno deditꝰ ad eccl'iam tardius surgit. ad minuta pctā nouerit ꝑtinere quotiēs excepto filiorꝫ desiderio vxorē suam co-gnouerit. incarceratos tardiꝰ requisiuerit. īfir-mos tardiꝰ visitauerit. discordes cōcordare ne-glexerit. plus q̄ȝ oportet suos exasꝑauerit. aut ā-plius blādītꝰ fuerit. si maiori adulari voluerit. si fabulis ociosis se occupauerit ⁊c̄. hec ⁊ plura ibidē Aug. q̄ inductiue ponantur ꝑ exēplo. Nā legit̄ ī cesario ⁊ speculo dis. vj. exē. xcix. ꝙ quedā īclusa vidit in nocte lucē magnā q̄si diei fulgere ⁊ ecce vidit iuxta sepulchꝝ cuiusdā clerici beatā virginē mariā astare: ⁊ aīa clerici stabat sup̄ tu-mulū q̄si columba niuea quā beata ṽgo in bra-chia accepit. int̄rogauit inclusa illa q̄ esset. ⁊ re-spōdit. ego sum mr̄ xp̄i ⁊ aīam huiꝰ clerici in ce-lū afferre veni. q̄ȝ īnocēter vixit. Rogēꝰ ḡ xp̄ȝ ⁊c̄.

Dn̄ica secūda in q̄dragesima Sermo. xiij. in mane de regulis cognitiōis pctōꝝ mortaliū.

RESPONDĒS IE-sus ait illi. O mulier magna est fi-des tua fiat tibi sicut vis: ⁊ sanata est filia eiꝰ ex illa hora. Mat. xv. ⁊ in euāgelio hodierno ꝯm cōsuetudinē eccl'iarū pluriū. Sup quibꝫ ṽbis Raba. dicit sic. Si q̄s cōscientiā habet alicuiꝰ vitij sorde polluta: filiā habet male a demonio vexatā. Itē si quis bōa que gessit pctōꝝ peste fedauit: filiā habet īmun-di spūs furijs agitatā. ideoq̄ȝ necesse ē vt ad pre-ces lachrymasq̄ȝ cōfugiat: sctōrū q̄ȝ ītercessiōes ⁊ auxilia q̄rat. hec Raba. Et nos ḡ charissimi q̄ multis pctīs lesimus aīas nr̄as ⁊ demonijs subiecimꝰ. recognoscamꝰ nosipos exēplo huiꝰ mulieris chananee ⁊ accedamꝰ ad xp̄m miseri-cordiā postulañ. forti fide ⁊ humillime penitē-do q̄tenus audire valeamꝰ pijssimū iesum di-cētē verba p̄dicta. fiat tibi sicut vis ⁊ sanet̄ filia. id est cōscīa nr̄a ex oībus pctīs. Itaq̄ȝ vt agno-scere valeamꝰ pctā mortalia. ⁊ de eis sanitatē a xp̄o q̄rere ꝑ penitētiā ⁊ cōfessionē. ac de cetero ca-uere declarabimꝰ certas regulas theologicas ī tribꝫ mysterijs distinctas ꝑ hoc sermone.

Primū de regulis ex parte cognitiōis.
Secūdū de regulis ex parte dilectiōis.
Tertiū de regulis ex ꝑte volitōis.

A Circa p̄mū de cognitōe pctōꝝ mortaliū et venialiū Nota ꝙ p̄cipue tres regule tradunt̄ a theologis circa cognitionē.

Prima dr̄ inquisitiōis.
Secūda dr̄ dubitatiōis.
Tertia dr̄ ignoratiōis.

Prima regula quā ponit Antho. florē. parte. j. sūme. ti. ix. ca. j. ꝯm cācellariū parisieñ. scȝ ꝙ cui-libet hoī multū expedit inq̄rere ⁊ scire de q̄litate sue culpe: q̄ȝuis nō q̄libet teneat̄ scire de quoli-bet pctō an sit mortale vl' veniale. declarat̄. quia cōmunes hoīes de singulis scire nō possūt: sed iuxta vires vniuscuiusq̄ȝ ⁊ statū ꝓut possunt te-nent̄ ⁊ plus eccl'iastici q̄ȝ laici. ⁊ īter eccl'iasticos p̄lati ex officio plus obligant̄. vt patȝ. xxxvj. di. per totū. Et huiꝰ regule ratio est. quia Seneca ad Lucillū dicit. Nō est extrinsecus malū nr̄m intra nos est: in visceribꝫ nostris sedet. sed ideo difficulter ad sanitatē venimꝰ. quia nos egrota-re nescimꝰ. hec ille. Ideoq̄ȝ opus est inquirere ⁊ verba dei audire vt sciamꝰ curare ⁊ cauere. Si em̄ inquirimꝰ ⁊ cōsulimꝰ medicos de infirmi-tatibus corꝑalibꝫ: quāto magis debemꝰ inqui-rere ⁊ cōsulere de pctīs. Ad id ē autoritas Aug. xxj. de ciuitate dei. ca. vlti. dicētis sic. Que sint il-la peccata que impediūt peruentionē ad regnū dei difficillimū est inuenire ⁊ ꝑiculosissimū dif-finire. Ego inquit certe vsq̄ȝ ad hoc tēpus cum inde satagerē ad eoꝝ indaginē ꝑuenire nō potui. hec Augꝰ. B Sed pōt queri q̄re voluit deꝰ peccatoꝝ qualitatē occultā nobis fieri quo ad plurima eorū. Rn̄det ibidē Aug. sic. Fortassis inquit ꝓpterea latent ne studiū ꝑficiendi ad oīa peccata cauenda pigrescat. quoniā si scirent̄ que vel qualia sint delicta pro quibꝫ etiā ꝑmanēti-bus nec ꝓuectu vite melioris ītercessio sit a san-ctis inquirēda ⁊ sperāda eis secura se obuolue-ret humana segnitia. nec īuolui talibꝫ implica-mētis vllius ṽtutis expeditiōe curaret. hec ibi. O ergo homo disce que peccata sint cōfitenda. ⁊ quere talē ꝯfessorē qui melius nouit discerne-re. Secūda regula ꝙ q̄cunq̄ȝ facit aliquid de q̄ dubitat esse pctm̄ mortale. peccat talis mor-taliter. quia discrimini mortalis pctī exponit se ip̄m. vnde Bonauē. sup. iiij. di. xvij. dicit. ꝙ du-bitās de aliquo pctō cōmisso. si est mortale vel veniale: tenet̄ cōfiteri: ne discrimini se exponat. Hec regula ponit̄ etiā per Anthoñ. vbi supra. L Tercia regl'a ꝙ ignorātia nō semꝑ excusat hoiem a pctō q̄n illud sit mortale. Declarat̄ ꝯm Bona. sup. ij. di. xxij. ⁊ Rich. aliosq̄ȝ. q̄ȝ ignorā-tia quedā est īuincibilis: vt ī infātibꝫ ⁊ amētibꝫ ⁊ hmōi ignorātia excusat a toto Silr̄ iter ī ebrijs quādo sine culpa incidit quis ebrietatē. q̄ȝ non aduertit fortitudinē vini vt Noe excusat̄. al's si ex culpa nō excusat̄ a toto sȝ a tāto vt Loth. Itē ignorātia q̄dā ē vincibilis sȝ crassa ⁊ supina cū q̄s ex negligētia nō curat ṽitatē discere cū possȝ et hec excusat a tāto. s. ꝙ nō est tā graue pctm̄. sȝ nō excusat quin sit mortale in his q̄ sunt de p̄ce-pto diuino ⁊ nature. xxxviij. di. Qui ea. Deniq̄ȝ alia est ignorātia affectata: qua q̄s nō vult scire ṽitatē vt liberiꝰ peccet. ⁊ hec nō excusat nec alle-uiat pctm̄ vt dicit̄ ī Angelica. quin potius gra-uat. sicut exempli gratia. si seruus nec vult audi

et verba dñi sui nec facere grauiꝰ offẽdit ꝙ̃ qui
audit.tñ nõ implet. Ex his ptꝫ quomodo sit cõ/
fitendum de huiuſmodi.

¶ Circa scõm de regulis pctõꝝ q̃ accipiun
tur ex pte dilectõis. Et sic in ordĩe ad predicta
¶ Quarta regula dr cõtrarietas diuine charitatꝭ.
⁊ est talis. Omẽ qd directe cõtrariat̃ diuine cha
ritati est pcm̃ mortale.⁊ hãc ponit Tho.ij.ij.q.
lix.ar.iiij. Rõ qr charitas et pcm̃ mortale sunt
cõtraria q̃ se mutuo nõ cõpatiunt̃ vt dicit Aug.
sup Job.nam ſm Rayne.in sũma p charitatẽ
mens cõuertit̃ ad deũ ⁊ deo cõiũgit̃.j. Joh.iiij.
Qui manet in charitate in deo manet ⁊ deus in
eo ⁊c. Sed p pcm̃ mortale mens auertit̃ a dõ.
sicut ḡ cõuerti ad deũ ⁊ auerti a deo nõ possunt
in eodẽ hoĩe eẽ simul.sic charitas ⁊ pcm̃ morta
le. Proinde oẽ qd est cõtra charitatẽ directe.sic
odire deũ.blasfemare.idolatrare.piurare ĩ noĩe
eiꝰ.⁊ hmõi est de gñe sp pcm̃ mortale. Si aũt
aliq̃d nõ sit directe cõtra charitatẽ dei licet sit cõ/
tra feruorẽ charitatis veniale est.puta si q̃s ni/
mis diligit diuitias.et hmõi.tñ citra deũ ita ꝙ
ꝓpter amorẽ talẽ creature nullo mõ vellet facere
cõtra dei p̃ceptũ.veniale pcm̃ est. Alioq̃n si in/
tantũ diligeret ꝙ ꝓpter amorẽ scꝫ diuitiarũ vel
honoꝝ vel filioꝝ.⁊ hmõi.patus esset facere con
tra dei preceptũ:esset cõtra charitatẽ ⁊ mortale.
¶ Quinta regula dicit̃ offensa fraterne dilectiõis
scilicet ꝙ omẽ illud in quo notabiliter offendit̃
ꝓximi dilectio est mortale pcm̃. Dicit̃ notabil'r
qr ſm Tho.ij.ij.q.lxvj.ar.vj.id qd modicũ est
ratio apphendit quasi nihil.ex.ij.phicoꝝ.idõ in
modico offendere veniale reputaturi puta fu/
rari obolũ vel acũ·sed notabil'r offendere cõtra
charitatẽ ꝓximi mortale est. Exemplũ de singu
lis p̃ceptis scdẽ tabule scꝫ de ꝓximis.si q̃s prẽ
vel matrẽ notabil'r exasperat.vl' ꝓximũ in corpe
vel rebꝫ vel vxore vel fama ledit aut ledere ĩten/
dit notabil'r in aliquo.simil'r si q̃s minus iuste
iudicat ꝓximo vel calũniat̃ vel opprimit illuꝫ.
oĩa hmõi sunt cõtra p̃ceptũ charitatis.ergo ⁊c.

¶ Sexta regula dicit̃ cõtrariatio conscien
tie ꝓprie aliq̃d dictantis.scꝫ ꝙ oẽ qd fit cõtra cõ/
sciam edificat ad gehẽnã.hãc ponit Aug.xxviij.
q.j.omẽs.§.ex his.⁊ intelligit̃ si cõsciã sit fixa ꝙ
illd sit mortale. Sil'r si est ꝯsciã dubitãs de h vt
patuit ex scda reg'la. Si ãt ꝯsciã ẽ timida de hoc
et scrupulose titubãs dũmodo sub cõditione
actualiter vel habitual'r nolit peccare mortal'r
nõ peccat ſm Anthoñ.floreñ.vbi sup̃.⁊ Aureo.
in cõpen.nisi eẽt in his q̃ sũt manifeste ꝯtra legẽ
dei ⁊ nature. Ratio regule est ſm Tho.ĩ quod/
libeto.iij.q.anpenult̃.qr actꝰ hũanꝰ iudicat̃ ſm
id ĩ qd voluntas fert̃.nã ⁊ Hieronymꝰ.xxiiij.q.
j.c.odi.dicit:ꝙ deꝰ iudicat causas potiꝰ ꝙ̃ opa.
sicut exempli gratia.si quis volẽs occidere prẽ
occidit seruũ.patricida est corã deo ⁊c. Et econ/
uerso.si q̃s volens occidere bestiã occidit hoĩẽ
debita diligẽtia adhibita:nõ est homicida. Sic
ad ꝓpositũ qui in cõsciẽtia dictat hoc nõ esse fa/
ciendũ qr mortale est.si cõtra consciẽtiã facit:iu
dicatur reus.vnde O tu pctõr disce ꝙ d oĩbus
que fecisti cõtra caritatẽ dei ⁊ etiã proximi:⁊ cõ/
tra conscientiã debes cõfiteri. Exemplũ legit̃ in
speculo.di.iij.exẽplo.ix.ꝙ quidã nõ tenẽs con/
sciẽtiã rectã in cauẽdis vitijs infirmatus corã
astantibꝫ dixit. Ecce video infernũ apertũ et sa/
than ⁊ cayphã cuꝫ ceteris qui occiderũt christũ
in ꝓfundis ⁊ flãmis tartari.int̃ quos heu mi/
hi infelici locũ perditiõis cõspicio paratũ. Cũ
qꝫ exhortaret̃ ad penitentiã ⁊ spem. Respondit
desperañ.nõ est mihi tẽpus penitẽdi cũ iam vi/
derim iudiciũ meũ.⁊ sic expirauit.

¶ Circa tertiũ de alijs regulis que accipiũ
tur ex parte volũtatis ⁊ in ordine ad predicta.
¶ Septima regula dicit̃ consensus ratiõis.⁊ po/
nit eam cancellariꝰ parisieñ.⁊ Anthoñ.vbi sup̃.
videlꝫ ꝙ nullũ est peccatũ mortale actuale abs/
qꝫ consensu deliberato ratiõis vero vel int̃pre/
tatiuo. Et declarañ.subdit. Interp̃tatiuũ autẽ
cõsensum esse dicimꝰ dum habuit ratio tempꝰ
sufficiens deliberandi ea circa que vitanda esse
peruigil tenebat̃.⁊ nõ restitit dũ repugnare de/
buit. Nam sicut qui tacet cõsentire videt̃. vt di/
citur de regulis iuris.sic qui nõ resistit dum de
bet interp̃tatur cõsentire.quẽadmodũ qui non
resistit serpẽti intrãti sinũ eius. Ad idem de pe.
dist.j.ca. Voluissent. Grego.dicit.ꝙ q̃cunqꝫ nũ
qꝫ peccare desinũt dum viuũt tales ostẽdũt scꝫ
interp̃tatiue ꝙ semp in peccato manere cupiũt
⁊ per cõsequẽs iuste in ꝑpetuũ in peccatis dam
nari digni sunt. Ratio aũt huiꝰ regule dicte est
q̃a vt Aug.xv.q.j.ca.j.dicit. Peccatũ vsqꝫ adeo
voluntariũ malũ est ꝙ nisi sit voluntariũ nul/
lo modo peccatũ est.ḡ patꝫ regula. ¶ Octa/
ua regula dicit̃ finalis intẽtionis videlꝫ ꝙ oĩs
actus intentus ad peccatũ mortale principalit̃
est mortalis etiã si non sequatur intẽtũ. Et hoc
ſm Anthoñ.siue intendat̃ actu siue habitualit̃
Quod scitur per hoc ꝙ si talis operãs int̃roga
tus cur hoc facit.responderet Ad hunc finẽ fe/
ci.⁊c. Hec regula ꝓbat̃ p verbũ xp̃i Matth.v.
dicẽs. Qui viderit mulierẽ ad concupiscẽdum
eam iam mechatꝰ est in corde suo. Ex hoc patet
p̃mũ documẽtũ ꝙ q̃ deliberate cogitat ad pec/
candũ cum aliqua ⁊ quotiẽs ad hunc finẽ illã
alloquit̃ vel aspicit vel mancipat vel ãplexat̃ ⁊c.
peccat mortaliter totiẽs.dũmodo interior intẽ/
tio et actio exterior sunt separata ſm tempus.
⁊ sic sunt diuersa peccata.⁊ ideo singula cõfitẽ/
da ſm doctores vtpote plura deordiata ⁊ deor
dinatõẽs. Secꝰ si sunt cõiũcta ſm tẽpus ⁊ coor
dinata vt causa ⁊ effectus qr sic sunt vnũ pcm̃
formaliter illa plura. ¶ Secũdũ documẽtũ ꝙ
ex quo cogitatiõis et intentiõis species ex obie/
cto iudicat̃.ideo debet hõ ꝯfiteri si illud pecca/

tũ voluit exercere cũ ꝟgine vl' ꝯiugata vl' vidua
Nam si qs deliberate itendit peccare cum ꝟgi-
ne est stupri species. si aũt cũ ꝯiugata est adulte
riuʒ. si cum vidua voto ꝯ̃secrata est sacrilegiũ.
Si cũ ꝯ̃sanguinea incestus est. Si ꝯ̃tra natu
ram sodomiticũ est. Et sic debet ꝯ̃fiteri. ¶ No-
na regula dicit nimie affectiõis. que accipit ab
Aug. xxv. di. §. Criminis. ⁊ docto. vicʒ ꝙ nullũ
est adeo pctm̃ veniale qn fiat mortale dũ nimis
placet. hoc est duʒ ꝯ̃sensus fit vt in mortale vel
dum ꝯtẽptꝰ seqtur. qꝛ sic fit mortale ꝑ ꝯ̃tẽptuʒ
Vñ de pe. di. j. tres sũt. in glo. scribit sic. Si qs
ꝯ̃tẽnit venialia ꝓpter ꝯtẽptũ eoꝝ ꝯ̃stituit di
gnus morte eterna. Sicut si qs ꝯtẽnit obstrue
re foramina nauis submergit. Et ecõuerso nul
lum pctm̃ est adeo mortale qn fiat veniale duʒ
displicet. i. nõ placʒ ꝯ̃sensu delibato. ¶ Et
hoc claret ex regula septima p̃dicta. Nã nec pec-
catũ mortale nec etiã veniale dicit pctm̃ actuale
nisi sit voluntariũ. qꝛ nemo peccat etiã venial'r
nisi cũ habet volũtatis vsum. Et nemo etiã ve-
nial'r peccat in eo qd nullo mõ põt ꝓhibere nec
etiã potuit p̃cauere. vt ptʒ ꝭm Bonauẽ. sup. ij.
di. xlj. O ergo hõ nõ potes ꝯ̃queri ꝯ̃tra deũ. qꝛ
si vis potes deo auxiliãte cauere oẽ pctm̃. Naʒ
licet oĩa venialia p̃caueri vel ꝓhiberi nõ possũt
quin ĩ aliqd eoꝝ tota vita icidat qs: tñ nullũ est
singulariter qd nõ possit p̃caueri. Hec Bonauẽ.
¶ Decima regula dr̃ pnĩe actiõis: vicʒ ꝙ oẽ pec
catũ qñtũcũqʒ mortale graue ꝑ pniãʒ verã se-
qñtẽ fit veniale. id est venia dignũ. Vñ Math.
iiij. Penitentiã agite appropinqbit em̃ regnũ ce
loꝝ. Et ad p̃missa ponemꝰ finale exẽplũ in spe-
culo exem. di. vij. exẽplo. liiij. ꝙ in Anglia rector
cuiusdã eccl'ie pecũiosus ⁊ luxuriosus ĩfirmatꝰ
grauiter ordinẽ p̃dicatorũ itrauit. Et cũ aliqñ-
tulũ ꝯ̃ualuisset exiuit: ⁊ multis se criminibꝫ ex-
posuit. Vñ vidit in sõnis xp̃m dñm ĩ aere sedẽ-
tẽ ad iudicãduʒ. ⁊ oĩa pctã sua sup caput suũ eẽ
scripta ⁊ infernũ subtꝰ hiantẽ ad se recipiendũ.
Cunqʒ territꝰ ad xp̃m respiceret vidit terribilẽ ⁊
ĩtolerabilẽ plusqʒ ĩfernuʒ ⁊ dicentẽ. Aut soluat
p̃ciũ ꝓ pctis aut in ĩfernũ vadat. Euigilãs cuʒ
lachrymis ꝯ̃fessus est ⁊ habitũ ordinis resũp-
sit. ⁊ dimissa sũt sibi pctã. Post mẽseʒ migrauit
sacramentis munitꝰ in xp̃o. ⁊ saluatꝰ est ꝓut re
uelatũ est ꝯ̃fessori suo appẽdo. Rogemꝰ ergo Je-
sum christum ⁊c̃.

¶ Dñica scd̃a q̃dragesime post prandiũ. Ser-
mo. xiiij. de alijs regulis peccatoꝝ.

Non vocauit

nos deꝰ in imũdiciã sʒ in scifi-
catiõeʒ in xp̃o iesu dño nostro.
Verba sunt apl'i. j. ad Thes. iiij. ⁊ ĩ epl'a hodier
na. ¶ Jtẽ aliud thema. A pctõ meo mũda
me deꝰ. Qm̃ iniqtateʒ meã ego cognosco ps. l.
Charissimi si diligẽter aduertimꝰ sũme necessa
riũ est hoĩ cognoscere sua pctã. et illa sũmo stu-
dio de cetero cauere. ac de cõmissis pniãʒ agere:
vt mĩiarcordiã a deo possit obtinere. Naʒ ad id
monet nos rõ nr̃e vocatiõis. Quare em̃ nos de
us vocauit ⁊ elegit ad xp̃ianitatẽ nisi vtiqʒ vt si
mus scĩ et in maculati ab oĩ pctõ. ⁊ digne gr̃a
ac gl'ia dei. vt docet apl'us in epl'a hodierna di-
cẽs. Hec est volũtas dei scĩficatio vr̃a. i. emũda
tio ab oĩ pctõ. Et ĩfra. Nõ in passiõe desiderij si-
cut ⁊ gẽtes q̃ ignorãt deũ. Et ĩfra. Nõ em̃ voca
uit nos deꝰ in imũdiciã scʒ pcti: sʒ ĩ scĩficatõem.
⁊c̃. Sed qm̃ initiũ scĩficatiõis est noticia pcti
ꝓprij ⁊ suppliplus ꝓut dicit Bern̄. Vñ et Seneca
in epl'is. Qui peccare se nescit. nescit nec vult cor
rigi. ergo ⁊c̃. ¶ Scd̃o qꝛ monet rõ curationis. s. a
pctis. Vñ Aug. sup ps. l. dicit. Nemo est insana
bilior eo q̃ sibi sanꝰ videt. Sicut em̃ ĩfirmꝰ q̃ nõ
cognoscit ĩfirmitatẽ ⁊ ꝑiculũ nõ curat q̃rere sa-
nitatẽ. Sic in ꝓposito multe aĩe xp̃i sanguine re
dẽpte heu vt videmꝰ pereũt ĩ pctis qꝛ nõ cogno
scunt sua pctã nec ꝑicula ꝑpendũt. Quo cõtra
Bern̄. in ꝭmõe. ⁊ Aug. in soliloqo docet. ꝙ nul
la breuior ⁊ melior oratio eẽ põt qʒ illa oratio a
sanctis tradita. scʒ Deus da vt nouerim me no
uerim te. Jõqʒ ⁊ psal. orat dicẽs sup̃. Amplꝰ la-
ua me ab iniqtate ⁊ a pctõ meo mũda me. Sub
dit. Qm̃ iniqtateʒ meã ego cognosco ⁊c̃. ¶ Jtaqʒ
de pctõꝝ cognitõe p̃ter p̃dictas sup̃ regulas po
nemus adhuc plures alias in h ꝭmone vt me-
liꝰ sciamꝰ discernere iter leprã ⁊ leprã. scʒ morta
lẽ ⁊ venialẽ. Et hec in tribꝫ articulis mysterioꝝ.
¶ Primũ de regulis delictoꝝ in sacramẽtis.
Scd̃m de regl'is trãsgressionũ in preceptis.
Terciũ de regl'is offensionum in proximis.
¶ Circa p̃mũ de sacramẽtis suscipiendis
Notandũ ꝭm doctores tradunt certe regule ad
cognoscendũ d'licta mortalia vl' venialia. Et de
istaꝝ regulaꝝ p̃mis duabꝫ plurima scripsi etiã
in q̃dragesimali de pnĩa ꝭmone. xxxvij. ¶ V. vi
de si placet ibi. ¶ Prima regula dr̃ ĩdigne susce-
ptiõis. vicʒ ꝙ q̃cunqʒ aliqd sacramẽtũ eccl'ie su-
scipit indigne. h est cũ ꝯsciẽtia mortalis culpe.
totiẽs quotiẽs sic suscipit peccat mortaliter. Et
hanc ponũt ⁊ tenẽt cõiter doctores sup. iiij. De-
claratur ex autoritate. j. ad Choꝝ. xj. d eucharistia
Qui inquit mãducat ⁊ bibit indigne iudiciũ si
bi mãducat ⁊ bibit. Unde de alijs etiã sacramẽ
tis general'r Aug. ꝯtra ꝑmenã. li. j. dicit. ꝙ ma-
li oẽs dicunt polluere sacramẽtũ q̃ntũ in ipis ẽ
cũ tñ illa sacramẽta imploluta ꝑmaneãt. Sʒ h
ꝓ tanto qꝛ in bonis digne suscipiẽtibꝫ ꝑmanẽt
ad p̃miũ. in malis aũt ad iudiciũ. Hec ille. Jtẽ
Bern̄. sup cãtica. ꝭmõe. xciiij. exp̃sse dicit ꝙ absqʒ
spũsancto sacramentũ oẽ ad iudiciũ sumit. Jtẽ
hoc idẽ ptʒ ex ratiõe. qꝛ q̃cunqʒ indigne cũ ꝯsci-
entia mortalis culpe sumit sacramentũ facit sa
cramento iniuriaʒ ⁊ irreuerentiã. Sed vt Aug.

li.de vnico baptismo expresse dicit sic. Nulli sacramēto faciēda est iniuria. ⁊ ptꝫ li.originaliū. ꝗ ⁊c. Deniqꝫ exēplificatōe ptꝫ. Nōne iniuria fieret regi si qs eū susciperet in hospitiū stercore plenū. Sic q̄ regē xp̄m suscipit in sacramēto quocunqꝫ in pctīs. Exēplū de singulis sacramētis pone. Primo de baptismo. Si qs adult⁹ baptismū susciperet i volūtate pctī existēs. Silr secundo de ꝯfirmatiōe.si qs incōtrit⁹ accedit ⁊c. Tercio de ordinis susceptōe. Quarto de eucharistia. Quito de pnīa ficta. Sexto de matrimoniꝫ sacramēto cum ꝯscīa mortalis pctī suscipiēdo. Et vltimo de extrema vnctione silr in pctō suscepta Vn̄ in Angelica sūma ꝫm Bonauē. dr ꝙ vnctio debet dari ifirmis tm̄ qui in mortali pctō nō sunt.ergo ⁊c. Unde quotiēs quis aliquod sacramētū indigne suscipit tenet ꝯfiteri. ¶ Secunda regula dr indigne administratiōis.vicꝫ ꝙ quicūqꝫ idigne hoc est cū ꝯscientia pctī mortalis: vt minister eccl'ie aliqd sacramētū administrat vel ptractat: totiēs mortalr peccat: quotiens hmōi actū indigne facit. Et patꝫ autoritate Augustini ad Parmenā. vt habet.j.q.j.c. Q̄a sacramēta inquit obsunt indigne tractantib⁹; ꝓsunt tn̄ digne ꝑ eos sumētib⁹. Itē Dyonisius.j.c.ecclastice hierarchie di. Immūdis nec symbola: id est sacramētalia signa tangere phas est. Proinde Ambro. Melius est sacramētoꝝ celebritatē oīno dimittere q̄ꝫ indigne tractare. Unde psbyter tenet cōfiteri quotiēs immūd⁹ tractauit vl' ministrauit qdcunqꝫ sacramentū. Nota ꝫm Petrū de palud. ⁊ Anthoñ.par.ij.ti.ix.c.xiij.ad ōme sacramētū suscipiēdū pterqꝫ ad baptismū necessaria est vt sit ꝑus ꝯfessio de mortali nondū cōfesso. Hec illi. In administrante aūt cū ipē nō suscipit req̄ritur saltē cōtritio. Itē rōne patꝫ. Nā Tho. in iiij.di.xxiiij.querit.vtrū aliquis in pctō mortali existēs possit sine pctō vti ordine suscepto. Et respondet dicens ꝙ exquo lex p̄cepit Deut.xvj. iuste quod iustuꝫ est exequaris. Ideo quicūqꝫ hoc quod sibi cōpetit ex ordine facit idigne qd iustū est iniuste exeqtur: ⁊ sic ꝯtra p̄ceptū legis facit.ac ꝑ hoc mortaliter peccat. Quicunqꝫ aūt in pctō mortali existens aliqd sacrū officiū pertractat: nō est dubiū quin indigne faciat.ergo ⁊c. Addit idē Tho. ꝙ de iure naturali est vt hō sancta sancte ptractet.ideo nullus cōtra hoc pt dispēsare. Vn̄ ꝯcludit ꝙ quilibet minister ecclesie existens in pctō mortali quotiēs sciēter exhibet se in aliquo actu: vel tāgit res sacras quasi suo officio vtens totiēs peccat mortaliter. Secus si aliqua necessitate aliquod sacrū cōtingeret vl' exequeret. Sicut exempli gratia.si baptisaret in articulo mortis.hec Tho. Ex istis pro exemplo ptꝫ ꝙ sacerdos i mortali existēs quotiens sciēter missaꝫ celebrat vel sacramentū administrat alteri: vel absoluit vel baptisat extra articulū necessitatis: vel matrimonia cōsecrat: vel vnctionē extremā dat: mortalit peccat. Iteꝫ si dyacon⁹ euāgeliū legit vel subdyacon⁹ eplaꝫ solēnit in eccl'ia Itē epus q̄tiēs ꝯfirmat in pctō peccat vel ordines cōfert ⁊c. Itē opinari forsitā pōt idē iudiciū de leuāte in baptismo vel cōfirmatiōe cū sint actus solēnes. Ad hec exēplū de Oza sacerdote quē subito ꝑcussit dn̄s eo ꝙ archam tetigit indigne.ij. Regū.vj. ¶ Tertia regula dicit cōtempt⁹ euāgeliꝫ ⁊ grē sacralis scꝫ ꝙ cōtēptus de suscipiēdis sacramētis ⁊ etiā de cōsilijs euāgelicis est culpa mortalis ⁊ damnabilis.⁊ ideo ꝯfiteri est necessitatꝫ. Declaratur. qꝛ ꝫm fratrē Ange.de clauas.⁊ doct.aliqua sūt sacra oīno volūtaria.qꝛ sine ipīs pōt homo saluari si ea nō vult suscipe. vt sūt matrimoniū et ordo.tamē ⁊ ista tenet homo nō cōtēnere quasi nō essent salutifera.vt patet ꝑ Anthoñ.in sūma qꝛ hoc ad heresim ptineret. Itē alia sunt sacramēta oīno ad salutē necessaria.vt baptismus: ⁊ maxime penitētia post pctm̄ mortale. Similit necessaria est saltē in voto cōfirmatio ⁊ eucharistie sumptio ⁊ extrema vnctio.j.q.j.ca. Remissionē.§.scꝫ notādū. Et ista si ex ꝯtemptu obmittunt cum haberi possunt damnabile pctm̄ est. Deniqꝫ ꝫm scotū in.iiij.di.xv. Cōsilia oīa euangelica: puta castitatꝫ obediētie paupratis ⁊ alia q̄uis nō astringāt oēs ad seruādū: nisi q̄ se voto ad ea obligauerūt vt religiosi.tamē oēs obligāt ad nō cōtemnēdū tāq̄ nō esset salubrior obseruatio eoꝝ q̄ꝫ oppositoꝝ. Unde patꝫ ꝙ contēnere talia ē pctm̄ mortale ⁊ cōfitēdū. ¶ Sꝫ ꝑ excitatiōe dormitātiū dicamus cōsolatoriū Exemplū quod narrat cōtigisse in regno videlꝫ isto.ꝙ quidā ꝑdiues cum multos florenos auri cōgregasset in cistā desuꝑ foramen habētem: ꝑ quod imitteret semꝑ successiue plures. Quidā eius pauper conuicaneus picā tenebat que sepius ꝑ fenestrā diuitis illi⁹ absentis intrans rostro ꝑ foramē de florenis extrahebat quotq̄t poterat Et ascendēs ad pilā cucurbite istius q̄ pēdebat in signū medonis ꝓpinati (vt morꝫ ē) raptos florenos reponebat. Post multū tēporis hō ille pauper deficiēte medone deposuit pilā suā scꝫ cucurbitē: ⁊ inuenit in ea aliq̄t cētenos florenoꝝ Admirās de hoc iteꝝ exposuit pedentem pilā.⁊ cōsiderañ.sepius vidit picā ibi reponentē florenos. Tandē diues ille quadā die effundēs de cista floreos ⁊ numerās vidit i multis deficere. Et nesciēs q̄ deperijsset tristat⁹ est et obdormitare cepit cogitādo. Interim pica suꝑueniēs rapuit vnū ex florenis effusis in mēsa. Excitatusqꝫ repēte diues vidit illā rapiētē: ⁊ cogitauit vt in iudiciū attraheret illū pauperē cōuicaneū. Tūc in iudicio inrogat⁹ ille pauper dixit se nolle ꝓ illa pica in suis factis ⁊ rapinis r̄ndere. Quid plura. Iudiciū diffiniuit picā suspendi debere Et data est in manus diuitis vt

suspēdat. Ille aūt turbatus ɔtempsit sniam. ꝛ picā illā elisit ad parietē. Tūc paup ille recōueniens diuitē de hoc ꝙ picā cōtra sniam iudicij tam dire occiderit aliter q̄ꝫ diffinitū fuerat. Ecce in iudicio de homagio q̄draginta florenoꝝ auri diues ɔdēnatꝰ ē ꝑ ɔtēptu. Sic erit in iudicio diuino ꝙ hō ꝑ ɔtemptu grauius punit̄.

¶ Circa scōm de regulis trāsgressiōis in p̄ceptis notabimꝰ breuiter hic solū ꝑ memoria ꝛ fortiori mētis indagatōe tres regulas supra. vicꝫ ſmone. vj. late ɔscriptas. Vn̄ in ordine ad p̄dicta ¶ Quarta regula dꝛ trāsgressio decalogi legis. vicꝫ ꝙ oīs trāsgressio ɔtra quodcūqꝫ p̄ceptū decalogi ē pctm̄ mortale. Pro exēplo enarra p̄cepta decalogi. ꝛ ꝙ de singulis est necario ɔfitendū. Quinta regula dꝛ trāsgressiōis ecclesiastice iniūctiōis. vicꝫ ꝙ oīs trāsgressio ɔtra qdcūqꝫ p̄ceptū iniūctū ab ecclia est pctm̄ mortale ꝛ ɔfitendū. Vn̄ saluator Matth. xviij. dic̄. Si ecclīam nō audierit sit tibi sicut ethnicꝰ ꝛ publicanꝰ. Exēpli grā. ecclia p̄cepit ꝙ q̄libet in ānō semel ɔfiteat̄ ꝛ cōmunicet. d pe. ꝛ. re. Oīs vtriusqꝫ. Itē die festo missaꝫ itegrā audire. Itē i quadragesima ieiunare: ꝛ invigilijs aplōꝝ ꝛc̄. Itē p̄cepit manꝰ violētas in clericū nō inijcere sub excōmunicatiōe. xv. q. iiij. Si q̄s suadente. Itē p̄cepit ecclīam nō īfringere. Iteꝫ cū hereticis ꝛ excōmunicatꝫ nō pticipare: ꝛ hmōi plura. ɔtra q̄ facere est mortale. Sexta reglā dꝛ trāsgressionis p̄cepti liciti p̄sidētꝫ. vicꝫ ꝙ oīs trāsgressio cōtra quodcūqꝫ licitū preceptū ptinens ad officium cuiuscūqꝫ presidentis siue ecclīastici siue temporalis dum fit ex cōtemptu est pctm̄ mortale. Nā ad Romañ. xiij. dicit̄. Qui resistit potestati dei ordinationi resistit. Qui aūt deo resistūt dānationē sibi acquirunt. Vnde Scotus in. iiij. di. xv. dic̄. ꝙ nō implēs pniam iniūctā rationabiliter a ɔfessore mortaliter peccat. Item si q̄s ad mandatū episcopi nō exoluit iuste decimas quas tenet̄. vl̄ nō seruat iterdictū impositum. Silr̄ si q̄s ꝓuentū iustuꝫ parochiali nō reddit cum possit ꝛc̄. Similiter. si licito mādato regis vel dn̄i sui. aut patris aut matris cōtēnit obedire p̄sertim in his que ad saluteꝫ pertinent mortaliter peccat.

¶ Circa terciū alie regule seq̄ntur ꝛ in ordine. Septima regula dꝛ piculose expositiōis vicꝫ ꝙ q̄cunqꝫ seipm̄ vel ꝓximū ex ꝓpria culpa exponit piculo pctī mortalis peccat mortalr̄. Ratio q̄ꝛ facit ɔtra charitatē. Vn̄ Eccl. iij. Qui amat piculū. Lyra. id est occasiōes pctōꝝ. i illo pibit sic auicula volitans circa laqueū. hec ibi. Exēpli grā. dū q̄s aduertent̄ inebriat se vel ꝓximū peccat mortalr̄ ſm Tho. ij. ij. q. cl. Itē duꝫ q̄s ociose viuit. Carbo. Diuturna quies vitijs alimēta ministrat. Itē dum quis ad salutē necessaria addiscere vult. ꝛ verbū dei audire cōtēnit. Itē qui cum mulierib; sine causa rationabili incaute familiarit̄ cōuersat̄. Itē mulier vicina partui dū nō cōfitet̄: silr̄ qui bellū igressurus nō cōfitetur. ꝛ hmōi se piculo exponūt.

¶ Octaua regula dicit̄ cōsensus aliene offensiōis videlꝫ ꝙ q̄cūqꝫ cōsentit peccāti mortalit̄ ꝑprimo peccat ꝛ ipe mortalit̄. Roma. j. Digni sūt morte nō solū qui faciūt sed etiā q̄ cōsentiūt facientibus. Dicit̄ aūt q̄s cōsentire plib; modis. iuxta illos versus. Iussio cōsiliū cōsensus palpo recursus. Participās mutus nō obstans nō manifestās. ¶ Nona dicit̄ scādalisatiōis videlꝫ ꝙ q̄cunqꝫ ex se prebet scandalū alteri vl̄ occasionē mortalit̄ peccādi. etiā si nō placeat sibi peccat mortalit̄. Nā extra de iniurijs et dāno dato ca. si culpa. scribit̄ ꝙ qui occasionē damni datꝫ dānū dedisse videt̄. Vn̄ ꝛ Matth. xviij. Ve homini ꝑ quē scandalū venit. ¶ Ex hoc patꝫ ꝙ vt Augꝰ. xxij. q. v. ille q̄. dicit. q̄. ꝓuocat hoiem ad iurādū que scit falsū iuraturū esse: vincit homicidā. q̄ꝛ homicida solū corpꝰ occidit. ille aūt duas aīas scꝫ suā ꝛ illiꝰ. hec ibi. Aliud exemplū de cōiugatis faciētib; dormire puellas in eadē domo in qua cū maritis copulātur. Itē aliud de mulierib; se ornātibus vt cōcupiscant̄. et sic de alijs. Itē de prelatis male viuētib; quoꝝ exēplo alij scādalisant̄. ¶ Ultima dicit̄ neglectōis vicꝫ ꝙ q̄cunqꝫ negligit corrigere pctm̄ mortale quodcūqꝫ dū ex officio tenet̄ obuiare ꝛ possꝫ facere. etiā si scādalū nō dedit ipe: nec sibi placeat mortalit̄ peccat. ꝛ ptꝫ ꝑ Innocētiū di. lxxxiij. ca. Error. ꝛ ꝑ Greg. Aliosqꝫ ibidē plib; ca. Exēplū habemꝰ. j. li. Regū. de Heli sacerdote q̄ ꝑ iniqtate filioꝝ suoꝝ eo ꝙ nō corripuit vt debuit dānatꝰ est. vt dt̄ Hiero. Aliō exēplū ad idē legit̄ in lib. de septē donis. ꝛ in spe. di. ix. exēplo. lxxxvij. ꝙ in ordinis cistercien. pncipio q̄dā ipꝫ ordinē itrauit ꝛ tēptatus exire ꝓposuit. cui apparuerūt pr̄ ꝛ mater diu iā ātea mortui redarguētes euꝫ ne exiret. ꝛ tādē cū tertia vice oīno exirevellet: apparuit sibi mr̄ multū tristis querēs q̄re vult exire. Rn̄dit ꝙ aspitatē ordinis non pōt sufferre. mr̄ ait. ꝛ quō poteris aspitatē inferni sustinere. cuiꝰ vide modicū exprimētū. ꝛ ecce audiuit horridū grūnitū porcoꝝ vt videret̄ q̄si celū scindi et cadere sup caput eiꝰ. ꝛ cū pre timore deficeret ipsum ɔfortauit mater. Post hoc audiuit ineffabilē suauitatē oīs armonie celestis. tūc mr̄ ait. si vis infernū euadere ꝛ celū tenere pseuera: ꝛ sic pseuerauit. ¶ Ergo pctōr elige ꝛ tu celum cauēdo a pctīs. Rogemꝰ xp̄m. ꝛc̄.

¶ Post ſmōes p̄missos de vitijs in gn̄ali: iam restat agēdū in speciali de vnoquoqꝫ pctō capitali cum filiab;.

¶ Feria scd̄a post dn̄icā secūdā Sermo. xv. de sup̄bie detestatiōe ꝛ remedio cōtra eā.

In peccato vestro moriemini: et q̄ ego vado vos non potestis venire. Joh. viij. ⁊ in euāgelio hodier. vba sunt redēptoris nr̄i dn̄i iesu loq̄ntꝭ ad iudeos. Sup q̄b⁹ verbis Orig. dr̄ ꝙ q̄cunq̄ nō credit in xp̄m morit in pctis suis. ⁊ q̄ intēdit ad cōtraria eoꝝ que cōsiderant in xp̄o in pctis suis morit. hec ille. Sz q̄d aliud ꝯsideran̄. repim⁹ in xp̄o: nisi maximā hūilitatē. Nā de⁹ ip̄e sūme hūiliauit seip̄m carnē mortalē in vt̄o v̄ginis assumēdo: hūiliterq̄ d̄ mr̄e humillima inter bouē ⁊ asinū nascēdo in stabulo. deniq̄ tota vita xp̄s hūilitatē tenuit: et tandē humillima morte inter latrōes mortu⁹ ē in cruce: vt sic nostrā sup̄biā cōfunderet: ⁊ hūilitatē suo exēplo nobis ꝯmēdaret. Quare hec: nisi q̄ qui vult hr̄e gratiā dei ⁊ gloriā celestē p̄ hūilitatē solā p̄merek. q̄m Jac. iiij. Deus sup̄bis resistit: humilib⁹ aūt dat gra͡z. i. viuificatē. Vn̄ dr̄ In pctō moriemi. ⁊ quo ego vado. s. ad gloriā p̄ humilitatē passiōis ⁊ mortis. vos sup̄bi ⁊ increduli nō potestis venire ⁊c̄. vt p̄tz in euāgelio. Jtaq̄ de sup̄bia q̄ aīam mortificat ⁊ gloriā celestē p̄dere facit: tria mysteria notabim⁹.

Primū dr̄ detestatiōis.
Scd̄m dr̄ extirpatiōis.
Tertiū dr̄ remediatiōis.

¶ Circa p̄mū de sup̄bie detestatiōe inq̄rēdū est. q̄re q̄libet fidelis dz sup̄biā sūme inter oīa vitia detestari. Ad q̄d s̄m theologos tradunk plures ratiōes. ¶ Prima rō diuine execratiōis. Jntantū eīm deus execrak sup̄biā ꝙ a p̄ncipio mūdi nunq̄ aliqui sup̄bi placuert deo. Judith. ix. Sup̄bi nō placuerūt tibi dn̄e ab initio. Et intantum ꝙ p̄re ceteris pctis grauius a p̄ncipio vltus ē. vt p̄tz p̄mo in āgelis: quoꝝ innūerabilē multitudinē de celo eiecit p̄pter vanā sup̄biā p̄petue damnādo ⁊c̄. Jtē in p̄mis pentib⁹ qui voluert ēē vt dij: quos cū oīm posteritate innūerabili d̄ paradiso eiecit ⁊ innūerabilib⁹ miserijs hui⁹ vite subiecit oēs vt discam⁹ non sup̄bire: sz hūilitatis causam ex his habeam⁹. Vn̄ Eccl. x. Odibilis ē corā deo ⁊ hoībus sup̄bia. Et infra. Sedes ducū supboꝝ d̄struxit dn̄s: radices gētiū supbaꝝ arefecit a p̄ncipio. Jtē deniq̄ de⁹ intantum odit sup̄biā ꝙ propt eā etiā si lateat in homine sp̄ūali. ⁊ qui sanct⁹ videk p̄uat illū gr̄a ⁊ p̄mittit cadere. Bern̄. sup cantica ser. xlj. Argumētū sup̄bie p̄uatio ē gr̄e. Jsid. d̄ sūmo bo. li. ij. Deus nōnunq̄ deijcit occultā mētis sup̄biā p̄ carnis manifestā ruinā vt hūilietur sup̄bus p̄ id quod erubescit ⁊c̄. O q̄ bō caue. Sz diceres. q̄re de⁹ p̄sequit intātū sup̄biā. Rn̄det s̄m Aureo. in compēdio li. iij. ca. xv. quia superbus id quod dei ē vsurpat sibi. s. gloriā. cū tamen dicat de⁹ Esa. xlij. Gloriā meā alteri nō dabo. Jn bonis eīm op̄ibus que facim⁹ duo sunt. s. bonoꝝ ⁊ vtilitas. sed p̄mū deus sibi reseruat: scd̄m nobis tribuit. vn̄ debem⁹ deo partē suā relinq̄re si nr̄a parte nolumus spoliari. hec ibi. et sic p̄tz rō. ¶ Scd̄a ratio q̄re debet sup̄bia detestari dr̄ inuide p̄turbatiōis. q̄ vt Aug⁹ dicit p̄ut allegat Aureo. vbi sup̄. sup̄bia oībus inuidet. s. maiorib⁹ q̄ eis nō equak: inferiorib⁹ q̄ eis equari timet: paribus q̄ ei equātur. hec ille. et p̄pterea omēs p̄turbare nitik. Vn̄ odibilis ē deo ⁊ etiā oībus superbus vt s̄. ¶ Tertia rō dicitur diabolice designatiōis: q̄ p̄ sup̄biā signū certū habek ꝙ homo a diabolo possidek. sic in castro erecto vexillo alicu⁹ d̄signak castri illi⁹ possessio ab eo cuius est vexillū. Vn̄ quādo in hoīe depositū ē vexillū crucis xp̄i quod est hūilitas penitētie ⁊ erigitur vexillū diaboli signū ē ꝙ talis est castrū ⁊ possessio diaboli. Job. xlj. Jp̄e ē rex s. diabolus sup oīs filios sup̄bie. Vn̄ Greg. Euidētissimū signū reproboꝝ ē sup̄bia. ¶ Quarta rō dicik infatuationis q̄ hoīem sup̄bia infatuat ⁊ fatuū demonstrat. Patet hoc. q̄ vt dicit Grego. xxviij. moral. Stultus ē oīs sup̄bus q̄ cum alia multa scit ⁊ seip̄sum nescit: ⁊ q̄ magna s. celestia gaudia p̄ vili stercore p̄rieuolūtatis ⁊ paruo vento glr̄ie vendit. ⁊ quia credit se posse cum sua sup̄bia celū obtinere q̄d diabol⁹ in celo existēs sup̄biēdo p̄didit. Jn hui⁹ exēplū Nabuchodonosor sup̄bus īfatuat⁹ fuit rōnē amitten̄. ⁊ vt bos fenū comedit Danielis. iiij. ¶ Quinta rō dicik exēplificatōis. Nā videm⁹ naturalit oīa etiā animalia ferocia sup̄bis esse īfesta: ⁊ hūilibus mitiora vt claret d̄ leone: qui superbos ⁊ rubea veste pōposos inuadūt: prostratis aūt parcūt. Simile dr̄ de vrso ⁊ de apro s̄m Amb. in examerō. ¶ Jtē Arestoteles. ij. Rhetorice. ca. vij. dr̄. ꝙ canes nō mordēt eos q̄ residēt. ⁊ sic p̄tz ꝙ etiā bruta detestātur sup̄biā. Deniq̄ ⁊ ip̄i superbi p̄limi dū cōgregank s. detestari mutuo in seip̄is ōn̄dunt eo ꝙ sese mordēt Prouer. xiij. Jnter sup̄bos semp iurgia sunt. ⁊ hoc ob sup̄biā singuloꝝ. Preterea oīs creatura detestak superbiā. quia vt dr̄ Thob. iiij. Ab ip̄a sumpsit initiū oīs p̄ditio. s. in oīb⁹ creaturꝭ mūdi. Cum eīm p̄mo āgelus peccauit sup̄biendo ⁊ tandē hō: oīa creata punita sūt a deo q̄dāmō. O q̄ detestabile vitium pessimū: o maledicta sup̄bia q̄ totum perdidisti mūdū.

¶ Circa scd̄m de sup̄bie extirpatiōe q̄rik vtrū possit aliq̄ īdustria humana ex corde penitus extirpari. Rn̄detur s̄m Johānē Climacū. li. scale sue. ꝙ superbia ē duplex in hoīe. Vna intiorque ē in mēte ⁊ hec extirpari vl' curari nō potest nisi a solo deo q̄ solus habz dominiū plenū super cor humanū. vn̄ Prouerb. xxj. Sicut diuisiōes aquaꝝ: ita cor regis in manu dn̄i quocunq̄ voluerit inclinabit illud. Lyra. Sicut diuisiōes aquaꝝ q̄ sunt supra firmamētū ab his que sunt sub firmamēto facte sunt a dei volun

De supbia quid sit

tate:ita cor regis. ⁊ p cōsequēs alioꝝ hoīum in ptāte ē dei. Jdeo a deo debem⁹ petere. Jtē Hieremie.x.scribit. Scio dñe q2 non ē hoīs via ei⁹. Lyra.i.nō est in ptāte hoīs recte ābulare in via iusticie:s3 a dō est. Alia est supbia exterior. ⁊ hec pōt curari facili⁹ dei grā adiuuante p remedia q̄ subscribem⁹. Exēplū ad id ī Anthiocho supbissimo.ij. Machab.ix.q̄ licet eēt hūiliat⁹ exteri⁹ qñ apphendit eū dolor viscerū ⁊ vermes scaturiēt ⁊ fetor itolerabil:tñ in corde vitatē hūilitatis plene nō habuit vt debuit.iō nec veniā pmeruit pctoꝝ. y ¶ Jtē exēplū aliud legit in Speculo exēploꝝ di.vij.exēplo.xxxj.q̄ qdā miles victorias m̄ltas fecit ⁊ postea ordinē minorū intrauit. ⁊ adhuc etiā in ordine tēptabat de supbia. ⁊ dixit militib⁹. Cū fuerim hacten⁹ fortis alios īpugnādo de cetero volo eē fortis me ipm impugnando deo iuuante.

Z ¶ Circa terciū de remedijs supbie Notandū q̄ plura tradunt remedia fm Anthoninū in scda pte sūme q̄ valēt facere ne ī hoīe dñetur supbia. Primū ē xpi exēplū et instructio.ptz in euāgelio. Scdm est exercitijs vilib⁹ occupatio. vt abluere ollas ⁊ scutellas ī coqna:vl' īfirmis seruire ⁊c. Terciū est vilitatis ꝓprie ac miseriaꝝ aīe ⁊ corporis cōsideratio. Bern. Mirū est vñ supbit hō:cui⁹ cōceptio culpa.nasci pena.viuere miseria.mori necaria angustia.post mortē vermis fetor ⁊ horror ⁊c. Quartū ē alioꝝ vite melioris ītuitio Grego. Sicut icentiuū elationis est cōsideratio deterioris:ita cautela hūilitatis ē ꝯsideratio melioris. Vñ ppēde sanctoꝝ vitā. Ultimū ē iudicij dei animaduersio.q2 deus nullo mō patit supbos quin humiliet et cōfundat. Psal. Retribuet dñs abūdanter.s.penas facientib⁹ supbiā. ⁊ ptz ex pdictis. Ergo charissimi caueam⁹ supbiam deo ⁊ angelis ac oībus creaturis odibilē. ⁊ humillime ꝓsternamus nos. Rogantes xpm dñm nostrū vt det nobis in p̄senti gratiā ⁊ in futuro gl'iā. Amē.

¶ Feria tercia post dñicā scdam. Sermo.xvj.
De supbia pessima qd sit. ⁊ d ei⁹ sp eb⁹ ⁊ filiab⁹.

Qui autē se exaltauerit hūiliabit. Math.xxiij. ⁊ in euāgelio hodierno. Uerba sūt xpi iesu qui suos discipulos ⁊ oēs nos sepe tā verbo q̄ exēplo monuit fugere supbiā ⁊ sectari hūilitatē.ꝓponēs penā supbie dicens. Qui se exaltat.s.p supbiā in p̄senti:humiliabit s3 ī futuro p penā inferni. Jtē ecōtrario ꝓponēs meritum humilitatis dicit. Et q̄ se humiliat exaltabit.s.in celo.ꝓpterea ⁊ redarguit scribas ⁊ phariseos qui vacabant supbie ambitioni ⁊ glorie vane p omnia.vt ptz in hoc euāgelio. ¶ Unde de supbia pessima p̄ter predicta adhuc tria in hoc sermone declarabimus mysteria.

¶ Primū d2 diffinitiōis.
Scdm d2 specificatiōis.
Tertiū d2 germinatiōis.

A ¶ Circa pmū de diffinitiōe supbie inqrendū est quō diffinit quid sit superbia vt cognosceñ. melius sciam⁹ ipam cauere. Ad quod notādū q̄ Aug⁹.xiiij.de ciuitate dei.diffiniēs dt. Superbia est pūerse celsitudinis appetit⁹.vnde superbus dicit qui supra vult videri q̄3 est.fm Jsid. lib.ethimol. Superb⁹ eñ dicit quasi sup id qd est iens vel vadēs s3 extollēdo. ¶ Sed querit Quare appetit⁹ ꝓprie excellētie reputat peccatū mortale ⁊ graue:cum hmōi appetitus pertinet ab bonū vtutis ⁊ etiā naturalis ratiōis:q2 homo naturaliter desiderat pfectionē boni quod cōsistit in quadā excellētia ⁊ honorabili existentia. B ¶ Respōdet ad hec s3 sanctū Thomā scda scde.q.clxij. ⁊ in questiōib⁹ de malo.ac Anthoninū.ij.parte.ti.iij.q̄ appetitus ꝓprie excellētie quādo fit fm regulā recte ratiōis.s3 debitis modis ⁊ medijs in operando magna ⁊ ardua vtutis ⁊ scītatis opa: ⁊ ad debitū finem:iuxta suā ꝯditionē ad vtutē ptinet magnanimitatis. Sicut per cōtrarium deficere ⁊ retrahere se ab ope magno et honore sibi ꝓporcionato timore deficiēdi pertinet ad vitiū pusillanimitatis. S3 quādo quis appetit ꝓpriā excellentiā excedēdo regulā recte ratiōis supra suā cōditionē:vel nō ad debitū finē:hoc ptinet ad vitiū supbie. Sic cū q̄s sacerdos vellet agere ea q̄ sunt tēporalis autoritatis: ⁊ rustic⁹ ea q̄ sunt iudiciarie vel regie dignitatis. Jtē sicut etiā cū pmi parētes voluerūt fieri vt dij. ⁊ mali āgeli noluerūt subesse deo ⁊ ei⁹ regul' obediētie. Et hmōi appetitus ē pctm̄ graue:imo pre alijs graui⁹ mortale plib⁹ rōnib⁹ fz Anthoñ.vbi s.qrū aliquas ponam⁹

C ¶ Prima rō cōtempt⁹ ⁊ oppositiōis.q2 superbus cōtemnit deū eo q̄ nō vult subijci pceptis et regulis ei⁹. Jdeo assimilat diabolo Job.xlj. Jpe.s.diabol⁹ ē rex sup oēs filios supbie. Deniq3 pre alijs vitijs opponit se deo superbia. Vñ Boeti⁹ dt.q̄ cū oīa vitia fugiāt a deo:sola superbia opponit se deo. Patz in filijs nēroth:q cū vellēt edificare turrim pertingētē vsq3 ad celum vt possent defēdi a diluuio cōtra deū:de⁹ cōfudit linguas eoꝝ. Jdē ptz in Pharaōe superbo bellāte cōtra deū. ¶ Scda rō aggrauatiōis. Nā graui⁹ est a deo auerti ⁊ peccare ex superbia q̄3 prout est in alijs pctis:s3 auerti ex ignorantia vl' ex cōcupiscētia vl' ex fragilitate:q2 per supbiā plus hō iniuriat excellēti maiestati diuie quasi appetēs equalitatē dei. Et cōtrariat pceptis caritati dei.ideo ex suo genere supbia mortale peccatū est. Hinc etiā ē q̄ vnūqdq3 pctm̄ qd fit ex superbia reputat graui⁹.iō ipm ē grauissimū. Nā fm Arestotelē.i.posterioꝝ. Propter quod vnūquodq3 tale et ipm magis. D ¶ Tertia ratio permissiōis.q2 minora mala permittunt

De speciebus superbie

ꝓpter maiora euitāda. Iuxta illō Phi in thopicis. Inter duo mala minꝰ malū est eligendum Sed in remediuz pcti superbie sepe videmꝰ q deus pmittit hoīez ruere in peccata alia turpia Quia vt beatꝰ Grego. in moralibꝫ dicit. Deus pmittit etiā spūales viros cadere in luxuriā: vt recognoscant ipi suā supbiā. ꝛ sic humilientur. Ergo sequit q superbia grauis ē. Exemplū in vitaspatrū de quodā tāte scītatis vt quotidie pasceret ab angelo. Cumqꝫ superbire cepisset in se ita fuit deuictꝰ a stimulo carnis q ad seculū fugere cepit ꝑ perficiēda luxuria. sed in via apō duos germanos religiosos hospitatus dū ad eorū instantiā eos instrueret in se reuersus penitētiā egit. Quarta ratio aīatōis. scꝫ dēmonis Nam diabolꝰ in nullo sic prosternit sicut i humilitate. ita in nllō plus animat ꝛ cōfidit vincere hoīem qꝫ in superbia ꝑut dicit Augꝰ. li. d penitentia. Unde legit etiā exemplū in specl'o exē. di. vi. exēplo. xxviij. ex Cesarij dialogo q cū quidā magne opinionis monachus virgo corpe vellet a quodā obsesso demonē eijcere: demon rñdit. Istius nō timeo castitatē nec opa. superbus est eni. ergo. ꝛc. O ergo carissimi: o vere xpiani discite detestari supbiā.

Circa scōm de speciebꝫ superbie Notandū q ꝯm Grego. xxiij. moral'. que sequūtur docto. superbia habꝫ qttuor species in quibꝫ est pctm̄ mortale ꝯm genꝰ quādo fit ꝯm deliberatōez rationis vt dictat Anthoñ. vbi sup. alioqn si non fiat deliberate venialis ē supbia. Nā qñ homo nō vult subijci deo ꝛ regulis eiꝰ deliberato animo mortale est. vt patꝫ ex ṗdictis. al's motꝰ superbie dū eis ratio nō cōsentit deliberate veniales sunt. Species aūt supbie a Greg. enūerantur ꝛsūt cōtitēde. Prima species cū qs extimat bonū quod habꝫ a seipo habere. Hoc declarat sic a doctoribus ꝛ in āgelica sūma atqꝫ Anthonina: q exquo recta fides tenet q omia bona sunt a deo autore Iaco. i. Omē datū optimū et ꝛ omē donū pfectū desursum est descēdens ꝛc. aliud tenere infidelitatis esset. Sed q aliquis ꝓpter inordinatū appetitū ꝓprie excellētie ita gloriet de suis bonis acsi ea a seipso haberet h̄ ptinet ad supbiā. vt quādo qs bonū naturale scꝫ ingeniū fortitudinē pulchritudinē ꝛ hmōi. vel tēporale vt diuitias potētias honores dignitates ꝛ hmōi. vel etiā spūale vt sapiētiā ṗdicatōez ꝓphetiā gratiā ꝛ hmōi sibi attribuit q̄si a se haberet nō a deo hoc ē supbia. sicut fec Anthiochꝰ quia se extimauit nō a deo q potestatē haberet in iudeos. Sic multi ex supbia elati sunt intātum q extimāt se habere diuitias dignitates ꝛ hmōi ex sua industria non a deo. Siliter q sapiētes sunt vel bene ṗdicāt vl' ꝓphetant ꝛ hmōi. Scōa species supbie est cū qs bonū qd habet asscribit a deo suis ꝓprijs meritis obtinuisse vl' obtinere. Unō supbus extimat q meritis suis bona q̄ habet a deo acqsierit. s. diuitias et alia ṗdicta. Et supbo videt q deꝰ sit sibi obligatus ꝯ illō ad Titū. iij. Nō ex opibus iusticie q̄ fecimus nos: sꝫ ꝯꝫ mīsicordiā suā saluos nos fec. Tertia spēs cū quis iactat se habere bonuz qd nō habet vel apō se existimat: aut plus habere q̄ꝫ habeat i vitate. vt prudētiā magnā in agēdis vel industriā aut ingeniū aptissimū vl' scientiā vel se sanctiorē putat ꝓpter bona opa. Quarta spēs est cū despectis ceťis singularit vult videri. s. tanqꝫ melior pre alijs. sicut scribit Lu. xviij de phariseo dicēte. Nō sum sicut ceťi hoīm. ꝛc.

Circa tertiū de vitijs q̄ nascunt ex germine supbie tanqꝫ ex radice Nota q q̄uis generalit ex supbia habeāt oriri oīa vitia. vt dr Gregoriꝰ. Propťea Cassiod. sup psal. xviij. ait. Supbia ex āgelo diabolū fecit et hoī morte intulit: oīm maloꝝ mr: sceleꝝ fons: vena nequicie. hec ille. Tamē specialit ex supbia nascunt filie crimino se. vt ptꝫ ꝑ doctores. Prima ē scl'i ābitio. Scōa vana gl'ia. Tertia ṗsūptio. Quarta excessus curiositatis. Quinta rixosa cōtētio. Sexta beneficioꝝ ingtitudo. Septima irrisio. Octaua aliorum temerariū iudiciū. de quibꝫ cōfitendū est. Et ideo alibi de certis cap. vt videbit necesse populo tractabimꝰ. Nec ad pñs sufficiāt. Et ꝑ finali cōcludamꝰ q oīs homo diligēter dꝫ cauere superbiā in singulis spēbus ꝛ filiabꝫ. qꝛ deꝰ semꝑ destruxit ꝛ confudit supbos. Unō beata ṽgo dicit Lu. ij. Deposuit potētes de sede ꝛ exaltauit hūiles. Itē legit exēplū etiā in Anthonina vbi s. q dū quidā doctor magnꝰ legeret epl'as Pauli. ꝛ ex supbia dixissꝫ q meliꝰ intelligeret qꝫ ipe Paulꝰ apl's. statim deꝰ eū sic puniuit q oblitꝰ ē penitꝰ oīs sciētie: ita vt nec litterā cognosceret. Rogemꝰ g xp̄m. ꝛc.

Feria quarta post dñicā secūdā Sermo. xvij de ambitiōe q̄ nascit ex supbia.

Quicunq voluerit inter vos pmus esse: erit vester huus. Matth. xx. ꝛ in euāgelio hodierno verba sūt saluatoꝝ nr̄i: in qbus rephēdit ꝛ ꝯfutauit ac fugiendū docuit ābitiōis vitiū piculosum. Cū em̄ xp̄s ṗdixisset suā passionē ꝛ resurrectione. putañ. ilico xp̄m in mūdo regnaturū mūdialit filij zebedei iohānes ꝛ iacobꝰ q̄sierūt per m̄ris intercessionē habere pmatū sup ceťos i regno xp̄i: vt vnꝰ ad dexterā sederet aliꝰ ad sinistram. sapiebāt em̄ adhuc aliqd terrenū atꝫ carnale. ꝛ de hoc etiā alij discipuli adhuc carnales idignati fuert. Propťea xp̄s dñs hūilitatꝭ mgr̄ redarguit taꝫ illos duos di. Nescitis qd petatꝭ ꝛ oēs alios vt ābitionē ṗsidētie ꝛ honoris euitarēt admonuit. patꝫ in euāgelio. Itaqꝫ de ābitionis vitio ꝓpter qd multi peridītant tria mysteria in h̄ ꝯmone declarabimꝰ.

De ambitione

Primū de culpabili offensione.
Scōm de mortali grauatione.
Terciū de eius mali abominatiōe.

S. Circa pmū de offensiōe culpabili ambitiōis. Querit̄ vnde ambitio reputat̄ offendere deū culpabil'r ꝛ grauit̄. cuꝫ em̄ honor sit pmiū virtutis. iiij. ethicoꝝ. ḡ saltē virtuosus pōt licite ambire honores. qꝛ q̄libet licite pōt appetere illō qō sibi debet̄ p pmio. mirꝫ ē ḡ qō ꝓbo viro nō liceat honorē appetere: cū etiā vt idē pħus vj. topicorū dicit ꝙ oēs hoīes honorē appetūt. Sed ad hec rn̄det̄ ꝑm fratrē Angeluꝫ in sūma ꝙ scꝫ honor bn̄ pōt licite appeti qn̄ nō ꝓpter seipm hō appetit honorē sꝫ ad gl'iaꝫ et laudē dei. vel ꝓpter salutē aiaꝝ. ꝛ sic soluit̄ obiectio. al's āt appetere sp est pcm̄ ꝓpter iordinatiōeꝫ. Vn̄ ꝑm Alex. ij. pte sūme. ꝛ Tho. ij. ij. q. cxxxj. ābitio diffinit̄ sic. Est iordinat⁹ appetit⁹ honoris vel potentie vl' dignitatis. Et qꝛ inordinat⁹ appetit⁹ opponit̄ ordinato. ḡ ābitio pcm̄ est. ꝛ h̄ declarat̄ ex triplici ratione.

Ambicio sic diffinit̄

Prima ratio originationis.
Scd̄a ꝯtrariationis.
Tercia inordinationis.

Prima rō originis. qꝛ a pessima radice ꝓpagatur. Nā Aug. li. de vera religiōe dicit: ꝙ ābitio ꝓcedit ex supbia ꝛ cupiditate. q̄ sūt grauia pctā. sꝫ qꝛ om̄is arbor mala fruct⁹ malos facit Matth. vij. ḡ sicut fruct⁹ est īfect⁹ q̄ ex īfecta radice vl' arbore generat̄. ita ꝛ act⁹ human⁹ qui ꝓcedit ex pctō oportet ꝙ sit pcm̄. hec Alex. Secūda rō ꝯtrariatiōis. qꝛ gn̄alis regula est ꝙ oē illud est pcm̄ mortale qō ꝯtrariat̄ directe charitati dei vel ꝓximi vt patuit ꝑmone dn̄ice. sed ambitio est hmōi. vn̄. j. Cor. xiij. Charitas nō est ābitiosa. vbi glo. dicit. id est nō vult alijs preponi. charitas em̄ diligit ꝓximū sicut seipm. ꝛ ideo nō vult ꝓximū subijcere sibi sꝫ sociū esse. imo appetit seruire ꝓximo et nō sibi seruiri. sic̄ fili⁹ hoīs nō venit ministrari sꝫ ministrare. Deniqꝫ ābitiosus facit etiā deo iniuriā ꝯtra charitatē dū vult dignitatē vl' honorē aut p̄sidentiā ab hoīe. qꝛ sicut iniuriā faceret regi q̄ sine regis cōsensu ab aliquo vellet p̄fici i regno vt esset loco regis. sic q̄ dignitatē q̄rit ab aliq̄ alio q̄ꝫ a dō Heb. v. Nec q̄sq̄ꝫ sibi sumat honorē sꝫ qui vocat̄ a deo. N. Tercia rō inordinationis. qꝛ ꝑm Tho. vbi sup̄. honor ordinate debet exhiberi ꝓ reuerētia excellētie virtutis vel dignitatis hoīs. hoc aūt ꝙ homo excellit alium hoīem nō habet homo a seip̄o. sꝫ est quoddā diuinū in eo donū a deo datū sibi. iō qꝫ ex hoc nō debet̄ sibi p̄ncipal'r honor. sꝫ deo cui⁹ est ꝛ a q̄. Itē h̄ ꝙ hō excellit dat̄ a deo hoī ꝓpterea vt alijs ꝓsit. ꝓpterea nō ordinate appetit hō honorē vel p̄sidētiā nisi appetat ꝓpt' deū ei deꝑuieñ. vl' vtilitatē alioꝝ. et qꝛ ābitiosus iordiate appetit. qꝛ nō ꝓpter p̄missa. iō ābitio pcm̄ est. ꝛ eo ip̄o q̄ appetit se indignū honori reddit vl' p̄sidentie. qꝛ eo ip̄o vitiosus ē ꝛ prau⁹ q̄ nō est dign⁹ honore. iiij. ethicoꝝ. Exēplū ꝑm Bern̄. de vmbra q̄ insequētē fugit. ꝛ fugiētē sequit̄. Proin̄. j. q. j. c. p̄ncipat⁹ dt. ꝙ ābitios⁹ ad p̄latione etiā si scūs sit reprobat̄.

J. Circa scōm de mortali grauatiōe queritur Vtrū ābitio semp grauat hoīem mortal'r. Rn̄detur ꝑm Anthon̄. ij. pte. ti. iij. ca. v. et etiā ī Angelica. ꝙ nō semp sꝫ appetit⁹ honorꝫ vel p̄sidentie vl' potētie inordinat⁹ pōt eē triplicit̄. ꝛ sic grauare pōt mortal'r. Primo qn̄ appetit honorē de excellētia quā nō h̄ abꝫ qō ē appetere honorē supra suā ꝓportionē: vt si malus vult honorari tāq̄ꝫ bon⁹ vel ac si eēt scūs ꝛ tn̄ nil curat de virtute. vel si ꝯsideret regimē ꝛ p̄sidētiā q̄ nō debet̄ nisi ꝟtuosis: vt est p̄latio eccl'iastica. Vnō ꝓ generali regula tenēdū est ꝑm Angelicā. ꝙ q̄cūqꝫ appetit aliqō bn̄ficiū eccl'iasticū vl' etiā officiuꝫ seculare aut p̄ncipatū sciēs se indignū ad illud rōne criminis vl' ignorātie ꝛ hmōi. peccat mortalit̄. ꝛ rō. qꝛ ꝺliberate vult qō lex ꝓhibet. di. lxj. miramur ꝛ alibi. Scd̄o qn̄ appetit honore per illicita media vel piculosa. puta qn̄ q̄s appetit plura bn̄ficia eccl'iastica extra casuꝫ licitū mortale est. patꝫ extra de p̄bendis ar. ca. quia intantuꝫ. Itē si etiā licitū tamē simoniace vult acq̄rere. similit̄ si appetit tale officiū seculare quod ē piculosum. vt sunt thelonia iniusta vel exactiones ꝛ officia vsuraria ꝛ hmōi. Tertio qn̄ appetit fine illicito scꝫ qꝛ in ip̄o honore cōstituit finē nō referēs ad honorē dei vl' vtilitatē alioꝝ. Vn̄ si q̄s appetit dignitatē q̄ hꝫ curā aiaꝝ vel etiam aliō bn̄ficiū p̄ncipal'r ꝓpt' honorē videt̄ mortale. sil'iter si appetit officiū scl'are p̄ncipal'r ꝓpt' honorē vl' p̄ncipatū. pat⁹ qō cūqꝫ mortale cōmittere ꝓ ꝯseq̄nda tali potētia vel honorificētia mortale pcm̄ ē. ꝛ sic ptꝫ. sꝫ magnanitas ꝟtuosa tendit ad honores ordiate. cū q̄s ꝟtuosos act⁹ ꝓseq̄t̄ intēdēs p̄ncipal'r ex illis honorare deū vel ꝑuire deo ꝛ ꝓdesse ꝓximis. lꝫ ex ꝯseq̄nti sibi ꝓueniat honor de q̄ gaudet ꝛ cōtentat̄. Ex istis ptꝫ quō ābitio ꝯfitenda sit.

K. Circa tertiū de aboiatōe Notādū ꝙ ambitiōis vitiū aboiandū est ꝛ fugiēdū ꝓpter tria.

Primo qꝛ multa crimina inducit.
Scd̄o qꝛ quietē mētis tollit.
Tertio qꝛ oīs iust⁹ illud fugit.

Primo inq̄uā. qꝛ ml'ta crimina inducit. Nam Anthon̄. vbi s̄. allegat quēdā pħm dicentē sic. Hoc maximū malū hꝫ ābitiosus qꝛ nō respicit deū vel se vel alios. sꝫ p fas ꝛ nefas ꝛ per mille picula ad dignitatē tēdit quā appetit. mētit̄. adulat̄. hūilitatē simulat. nulli parcit etiā suoꝝ vt sol⁹ regnet. nā ꝓpter h̄ Romul⁹ occidit frēꝫ Remulū vt solus regnaret. Sil'iter Athila occidit frēm suū Budā q̄ ciuitatē suo noīe budā noīauit. Itē iuli⁹ cesar pl'ima bella gessit ꝯ pōpeiū multis occisis: vt sibi impiū vsurparet. Itē ma

gnus Alexāder ex ābitiōe multa bella fecit: preterea Absalon prēm ꝓpriū dauid de regno eijcere voluit. vxoresqꝫ illiꝰ publice cognouit ꝛ male ipse in quercu pēdēs occubuit. ij. Regꝫ. xviij. Itē Athalia vt sola regnaret oēs filios regꝫ occidi fecͭ ꝑter Joas abscōditū. iiij. Regꝫ. xj. Q̄s possit enūerare q̄ꝫta mala fecit ambitio. Scd̄o q2 mētis q̄etē tollit. Unde Bern̄. li. iij. de ꝯsideratiōe ad Eugeniū dicit. O ābitio ābiētiū crux quō oēs torques ꝛ omībꝫ places. Nil acriꝰ cruciat. nil molestius inquietat. et nil apd̄ miseros mortales celebriꝰ negocijs eius. hec Bern̄. ꝓpterea fugiēda est ambitio. Tertio quia omnis iustus illd̄ fugit. patꝫ hoc primo in dn̄o iesu q̄ fugit cū eū vellēt facere regē Joh. vj. Itē Moyses cū dn̄s vellet eū mittere vt esset dux ppl'i isrl' excusauit se. Exo. iiij. Et Hieremias cū mitteretur ad annūciādū super regna et reges Rn̄dit a a a dn̄e deus nescio loqui. Hiere. j. Itē Marcus ēuāgelista pollicē āputauit sibi vt sacerdotio reprobꝫ haberet. Et Greg. magnꝰ fugit cū in papā acclamaret. sic innūerabiles iusti ambitionē detestati sunt. Rogemꝰ g̃ dn̄m. ꝛc̄.

Feria q̄nta post dn̄icā secūdā Sermo. xviij. de vana glīa pōpaꝝ variaꝝ ꝛ ꝑ̄ꝰtim ī ornatu.

Homo quidam erat diues ꝛ induebat purpura ꝛ bysso. Lu. xvj. ꝛ ī euāgelio hodier. Uerba sunt dn̄i iesu. q̄ in h̄ diuite plīma vitia insinuat, ꝓpter q̄ dānatus ē. Nā primo insinuat ꝙ erat valde supbꝫ pōposus ꝛ vanegl'iosus in hoc ꝙ d̄t. q2 īduebat purpura scꝫ ad pōpā gl'ie sue. Scd̄o ꝙ erat carnalis ꝛ deliciosus in h̄ ꝙ d̄t. Et bysso indutū ꝓ d̄licijs carnis. Tertio ꝙ erat gulosus. q2 epulabat īquit splēdide. Quarto ꝙ pct̄is lingue erat plenꝰ scꝫ mēdacijs iactātijs falsidicis detractiōibꝫ piurijs ꝛ hmōi. ideo d̄t xp̄s ꝙ in lingua cruciabat acriꝰ in q̄ refrigerari petebat. vt h̄ dictat Bern̄. Deniqꝫ q̄nto ꝙ erat imisicors paupibꝫ. q2 Lazaro mēdico nec micas dabat. vt hec patēt ī euāgelio. Ergo aūt diues iste dānatꝰ inter alia vitia denotat de pōpa vane gl'ie in vestiū ornatu. de h̄ tria mysteria in hoc ꝭmone declarabimꝰ.

Primo de detestabilitate.
Scd̄o de mortalitate.
Tertio de varietate.

Circa ꝑmū de detestabilitate pōpaꝝ in vestibus ꝛ ornatu vel apparatu Notādū ꝙ pl'es sunt cōsideratōes que corda hoim̄ retrahūt ab affectiōe pompe ꝛ hmōi vane gl'ie in vestibꝫ vel ornatu ꝛ detestari faciūt. sicut hortat etiā scp̄tura Eccl'i. xj. Jn vestitu ne gl'ieris vnq̄ꝫ. nec in die honoris tui extollaris scꝫ in supbiā pomposaꝫ ꝛ hoc pro alio themate. Prima ꝯsideratio est ꝑmordialis ostensio. q2 deus cū hoiem̄ creauit p̄ciosam aiam eius ad imaginē suaꝫ factā sub vili carnis sacco abscōdit ad ostendēdū ꝙ corpus nr̄m vile nō debet p̄ciosum tegumētū habere. deniqꝫ deus qn̄ eiecit ꝑmos parētes d̄ paradiso nō fecit eis tunicas sericas: sed pelliceas de pellibꝫ scꝫ animaliū Gen̄. iij. vt cognoscerent se similes bestijs effectos. ꝛ viliter īduēdos ad tegendū nuditatē ꝛ frigus arcendū. Sed vnde adinuente sunt tot p̄ciose vestes modo. Rn̄det Anthon̄. florē. pte. ij. ti. iiij. ca. v. ꝙ adinuenit p̄sumptio nouitatū que est filia vane gl'ie ꝛ vanitas hoim̄ q̄ prius pānos laneos ex lana ouiū ꝯfecit. Postea scd̄o lineos in molliciē carnis ex corticibꝫ herbaꝝ adiūxit cōtexendo his nō cōtēta Tertio supinduxit serica ex stercoribꝫ ꝟmiū. Quarto adiunxit varia ex pellibꝫ muriū. s. hermellinis sabellinis vulpinis ꝛ hmōi preciosis Postremo addidit gēmas aurū ꝛ argētū ex vanitate. sed timēdū est ꝙ in inferno cū reprobis dicāt tales illud Sap. v. Ue nobis q̄d profuit nobis supbia aut diuitiaꝝ iactātia q̄d cōtulit nobis.

Scd̄a est ꝟecundialis cōfusio. quia ꝭm veritatē homo deberet potius ꝟecundari ꝛ erubescere de veste q̄ꝫ gl'iari. quia vestis ē signū pct̄i parētū nr̄oꝝ ꝓpter qd̄ introductus ē vsus vestiū. vnd̄ Bern̄. Qui gl'iatur de veste similis ē furi gl'ianti de cauterio vl' auriū abscisione. Itē Guilhel'. in sūma vitioꝝ dicit. Sic ad gl'iaꝫ loripedi nō cedit ꝙ pedē ligneū habꝫ: etiā si ip̄m pedē ligneū depingeret vel deauraret. cū sit remedium infirmitatis. sic nō est ad veram gl'iam ornatꝰ vestiū sed ad confusionē hoīs. q2 signū ē ꝙ homo habet ex pct̄ō turpitudinis erubescentiā Gen̄. iij. Tertia ē diuinalis d̄honoratio. q2 per hoc ꝙ si homo se ornat. ostēdit q̄si deus nō satis bene ꝛ pulchre fecerit hoiem̄. ꝛ sic iniuriā facit deo. Ideo Innocētiꝰ de vilitate. ca. lxv. dicit. Artificialis species hoī duꝫ supducit siue in fucatiōe siue in veste hoīs artificiū arteꝫ supare cōtēdit creatoris. Quarta cōsideratio est irratiōalis infatuatio. Nā fatuitas ornandi se ostēditur ex multis. Primo q2 aiam̄ p̄ciosissimā ornare nō curāt. ꝛ tamen vilē saccū stercoꝝ scꝫ corpus magnis expensis ornant vt alioꝝ oculos in aspectibꝫ stercoꝝ taliū pascant a q̄bus scꝫ stercoribꝫ corpoꝝ nil aliud q̄ꝫ ꝟmes ꝛ ꝭpentes hereditabūt. vnd̄ Guilhel'. in sūma. allegat ꝙ quidā pbus cuidā militi turpia ꝟba ꝓferēti ait. aut vestes aureas depone. aut teip̄m mūdicie tuaꝝ vestiū conforma. Alius q̄ꝫ dixit. Ualde mirabile est ꝙ hoīes maiores hn̄t oculos q̄ꝫ ventrē ꝛ ora. q2 pro oculo scꝫ vt videātur gl'iosi ī vestibꝫ multas expēsas perdūt: sed pro ore famelico ꝛ vētre ac aīa minꝰ curāt. Scd̄o fatui sunt tales vt Seneca. iiij. epl'a ad Lucilliū dicit. Queādmodū stultus est q̄ equū empturus nō ip̄m aspicit sed stratuꝫ ꝛ frenos. sic stultissimus est qui hoiem̄ ex veste existimat. ꝛc̄. sic est in ꝓposito. Tertio quia stultus esset quis

ad mortẽ dãnatus qui cũ duceret̃ ad suspẽdiũ
potius cogitaret de ornatu vt sericis funibꝫ su
spẽdatur ꝗ̃ quõ aĩam a morte tali liberaret. sic
in ꝓposito. qꝛ vt Aug. dicit. Nil aliud est tẽpus
p̃sentis vite ꝗ̃ quidã cursus ad mortẽ. O ergo
demẽtia sũma vane gl'ie. ¶ Quinta ꝯsideratio
est ruinalis occasio qꝛ ornat⁹ van⁹ multos ad
lasciuiam ꝓuocat ⁊ occasionẽ p̃bet ruine aĩaꝝ.
Vñ cõsideret hõ ꝙ vt Greg. dic. tot mortibꝫ di
gn⁹ est ⁊ tot penis ĩferni. quot aĩabꝫ p̃bet ruine
occasiõꝫ. extra ꝺ̃ ĩiuriĳs ⁊ dãno dato. ca. Si cul
pa. Qui occasionẽ dãni dat. dãnũ dedisse vide
tur. ⁊ talis forti⁹ dãnat̃ ꝗ̃ occasionẽ corꝑalis
mortis daret. Exẽplũ narrat Anthoñ. vbi sup̃
de quadã comitissa que licet erat liberalis ad
oẽs pauꝑes ⁊ orationibꝫ dedita sꝫ ĩ ornatu va
na. ⁊ post mortẽ apꝑuit cuidaꝫ deuote mulieri
sibi familiari hñs caput plenũ serpẽtibꝫ mor-
dentibꝫ. ⁊ dixit se dãnatã ꝓpter ornatũ capitis.

D ¶ Circa scd̃m p̃ncipale de mortali culpa.
q̃rit̃ in q̃bꝫ casibꝫ sit licit⁹ viri vl' mulieris orna
tus. ac etiam alioꝝ scꝫ domoꝝ ⁊ suppellectiliũ
cultus. ⁊ in q̃bꝫ illicit⁹. Rñdet̃ ꝭm fratrẽ Ange
lũ de clauaſ̃. in sũma ⁊ docto. ꝙ ad h̃ vt sit lici-
tus req̃runt̃ p̃cipua sex. Primo recta intentio.
nã si fiat ꝓpter libidinẽ ĩdubitãter est mortale.
⁊ si ꝓpter suꝑbiã vel aliã causaꝫ q̃ est pct̃m. tale
erit q̃le pct̃m ĩtendit. Nã fingere pulchritudinẽ
nõ licꝫ. sꝫ occultare turpitudinẽ licitũ est nisi ta
lis occultatio fieret ĩtẽtiõe praua. Vñ ꝓpter cau
sam rõnabilẽ etiaꝫ fucare moderate licet. vt qñ
ꝑ h̃ aliq̃ turpitudo ĩ facie nõ naturalis sꝫ ex ali
qua egritudine accidẽs occultat̃ sic dicit Tho.
ĳ. ĳ. q. clxix. ⁊ ĩ Anthoñ. ⁊ p̃sertiꝫ vt ꝯiuges sibi
mutuo placeãt scꝫ vir vxori ⁊ ecõuerso. Itẽ cuꝫ
mulier innupta ornat se vt placeat alicui acci-
pere eã in vxorẽ nõ est pct̃m. ⁊ simil'r cũ q̇s se or
nat vt nõ sit in ꝯtẽptũ honestis ꝑsonis. sꝫ fucis
vti vix fit sine pctõ ꝭm Alexã. iõ tuti⁹ est cauere
vt in angelica. ¶ Scd̃o req̃rit̃ honestatis obser
uatio. vnde qñ aliqui vestimẽta breuia portãt
sic ꝙ turpia virilia apparẽt. vl' in mulieribꝫ pe
ct⁹ ⁊ mamille vident̃. tales nõ excusant̃ a mor-
tali qñ notabil'r excedũt: nisi aliq̃ ex necessitate
hoc facerẽt aliqui. vel ĩtra domũ suã corã ꝓpria
cõiuge quis faceret. hec latius in Angelica.
¶ Tercio req̃rit̃ ꝑsone cõueniẽtia ⁊ ꝯditio. naꝫ
aliũ habitũ debet hr̃e religiosus. aliũ clericũ. ⁊
simil'r aliũ vir aliũ mulier. vñ qñ sine legitima
causa mulier ornaret se veste virili vel vir veste
muliebri peccaret mortal'r vt ptꝫ ibidẽ secus si
causa legitima. ¶ Quarto req̃rit̃ moderatio. nã
in suꝑfluitate notabil'r excessiua tã q̊ ad multi
tudinẽ ⁊ diuersitatẽ ꝗ̃ quo ad p̃ciositatẽ et cu-
riositatẽ pct̃m est mortale vt cõiter volũt docto
res. ⁊ iste excessus cõsiderari debet ꝭm Alexã. ĳ.
ĳ. ꝭm cõsuetudinẽ ⁊ morẽ patrie vel terre illius
⁊ ꝭm nobilitatẽ ꝑsone. ⁊ dignitatẽ officĳ. ita tñ

in oĩbus intelligeñ. ꝙ assit intẽtio sancta. Quin
to vt euitet̃ nimia sollicitatio ⁊ scãdalisatio. naꝫ
si q̇s nimis sollicit⁹ ẽ circa ornatũ ⁊ pompã vt
ꝓpter hoc dimittat necessaria ad salutẽ. vl' nõ cu
ret ꝙ euitet̃ scandalũ ruine in cõcupiscẽtiã mor
tale est. ¶ Sexto vt nouitatis caueat̃ adinuẽtio
que scꝫ lasciuiã essꝫ ꝓuocatiua. hec etiã Anthoñ.
in cõfessionali.

P ¶ Circa tertiũ de varietate pompaꝝ Notan
dũ ꝭm Anthoñ. ĳ. parte vbi s̃. Multi sunt ⁊ va
rĳ modi peccãdi in põpis ⁊ ornatibus. Nã pri
mo aliqui gl'iant̃ in vestimẽtis ⁊ fuca pulchri-
tudinis vt dictũ est. Scd̃o alĳ ĩ equis ⁊ eq̇tatu-
ris ⁊ aꝑparatu in illis. sꝫ aduertãt ꝙ angel⁹ dñi
de hoc redarguit heracliũ imꝑatorẽ cũ crucem
xp̃i portaret in hirl'm ⁊ portas clausit ac hũili-
tatẽ xp̃i super asinã sedẽtis in exemplũ ꝓposuit.
Tertio alĳ gl'iant̃ in cõuiuĳs ⁊ vasis aureis ⁊
hmõi. sꝫ aduertãt ꝙ diues epulo splẽdide epu-
lans dãnatus est. Quarto alĳ in edificĳs ⁊ pa
lacĳs. sed aduertãt maledictõꝫ dei. Hiere. xxĳ.
Ve qui dicit edificabo mihi domũ latã ⁊ spaci
osam. Quinto alĳ in nobilitate generis ⁊ potẽ-
tia ac diuitĳs. sed aduertant illud Apoc. xviĳ
Quantũ se gl'ificauit tantũ date ei tormentum.
Vltimo alĳ gl'iantur in lectis ⁊ lectisternĳs. sꝫ
audiant ve maledictiõis et'ne a deo Amos. vi.
Ve vobis q̃ dormitis in lectis eburneis ⁊ lasci
uitis ĩ stratis vr̃is. Deniqꝫ tales aduertãt ꝙ vt
Aug. d̃t. xp̃s lectũ suũ in quo dormiuit ꝑ mor-
tem scꝫ crucẽ in testamẽto dimisit discipulis. q̇
g̊ vult cũ xp̃o q̇escere in celo iaceat in cruc̃ lecto
moriat̃ in cruce si vult xp̃m videre. considerent
etiã tales qualẽ lectũ habebũt ĩ futuro. Sicut
exẽplũ narrat Anthoñ. ibidẽ. ꝙ frater q̇dã visi-
tãs quẽdã mũdanũ scolarẽ cõpatriotã suũ: vi-
dit in illi⁹ camera põpã lecti delicati ⁊ ait ei. Ca
rissime recorderꝭ q̇d d̃t Esa. xiiĳ. de talibꝫ. Cõci-
dit cadauer tuũ. s. in morte. subt̃ te sternet̃ tinea
⁊ opimẽtũ tuũ erũt vermes. Et h̃ v̄bũ adeo im-
pressum ẽ cordi illi⁹ ꝙ nõ potuit q̇escere: sꝫ reli-
gionẽ intrauit. Rogem⁹ xp̃m. ⁊c̃.

¶ Feria sexta post dñicam secũdã Sermo. xix.
de pctõ cõtẽtiõis q̃ nascit̃ ex vanitate superbie.

Illos male per
det ⁊ vineã suã locabit alĳs agrico
lis. Matth. xxi. ⁊ in euãge. hodier.
Hãc sentẽtiã ꝓtulerũt cõtra seipos iudei ⁊ xp̃s
dñs approbauit eã tanꝗ̃ verã vt d̃r Lyra. Cuꝫ
eñi sacerdotes iudeoꝝ scribe ⁊ pharisei ꝯuenis-
sent cõtra xp̃m ⁊ suꝑbia pleni ac inuidia cõten-
tiose agerẽt ꝯ̃ dñꝫ. ipe dñs xp̃s ꝓposuit eis ꝑabo
lã ꝺ̃ vinea locata agricol'. q̃ ꝭuos dñi occiderũt.
⁊ heredẽ. sic fecerũt iudei ꝓphis dñi ⁊ tãdẽ apl'is
ac ip̃m filiũ dei xp̃m occiderunt. Interrogauit

ergo xp̄us dicēs eis. Cū venerit domin⁹ vinee.
id ē eccl'ie scʒ ad iudicādū quid faciet agricolis
Rn̄derūt malos male pdet. ꝛ hoc fecit p roma
nos perdeñ. iudeos. ꝛ vineā. i. eccl'iaʒ suā tradi/
dit alijs. s. discipulis ꝛ cōuersis ex gētibꝫ. ptʒ in
euāgelio. Ex quo aūt hec pestis viciosa superbe
contētiōis ex vana gl'ia nasciť. ꝛ est valde picu/
losa ac dānabilis. ideo ꝺ ipa vt cauere studea/
mus tria mysteria hoc ſmone declarabim⁹.

¶ Primū ꝺꝛ effugatiōis.
Scd̄m ꝺꝛ diuersificatiōis.
Tertiū ꝺꝛ circūspectiōis.

Itē aliud thema p hoc pōt poni illud Phil'. ij.
Nihil facietis p contētionē neqʒ p ianē gl'iam.
¶ Circa primū ꝺ effugatiōe cōtētiōis Nota
ꝙ cōtētio litigatiōis reprehēsibilis ē ꝛ fugiēda
ꝑpter plures ratiōes. Primo ꝑpter assimilatio
nē: nā contētiosus assimilať diabolo. vñ Aug.
vt allegať in sūma vitioꝝ ꝺt. ꝙ vicʒ nihil est ita
sil'e actibꝫ demonū qʒ litigare. Rō quia sič dia
bolus semp supbe ꝛ ptinaciter cōtradicit deo ꝛ
suā sentētiā falsam defēdit sic talis. ꝛc̄. vñ Pro
uerb. xvij. Semp iurgia q̄rit malus scʒ homo.
āgelus aūt crudelis mitteť cōtra eū. Lyra. s. vt
a iudice occidať tanqʒ seditiosus. Exēplū etiaʒ
habem⁹ de iudeis quibꝫ ait Moyses Deuťo.
xxxj. Scio cōtētionē vestrā ꝛ ceruicē durissimā
ꝛ adhuc me viuēte semp contētiose egistis ꝯtra
dn̄m. quāto mag' cum mortuus fuero. s. quia
contētiose cōtra xp̄m egerūt. vnde tūc oīs inf'/
fecti sunt in deserto deo ordināte q̄ exierant de
egypto p̄ter Josue ꝛ Caleph fidelibꝫ. ꝛ post xp̄i
aduentū oēs sunt p romanos partim occisi p/
tim captiuati. ¶ Itē inter bestias assimila
tur ſm comestorē in suma ipi cani. Nā si queri
tur. Cur vel vnde est ꝙ canis statim vt strepitū
audit vel sentit alicuius latrare incipit. Rn̄det
magn⁹ Alb. de aialibus. ꝙ ex innata sibi melā
colia canis statim vt sentit aliq̄d latrare incipit
nō cōsiderās siue sit amic⁹ siue inimic⁹ vl' extra
neus sit ille de quo scʒ latrat. sic facit homo con
tētiosus. statim em̄ vt fatuus canis postqʒ ali/
qua ꝟba audierit loqui incipit ꝛ cōtēdere: non
curās an sit ad ꝓpositū vel nō. hec comestoꝛ. Fu
ge ergo o homo ꝛc̄. Scd̄o fugiēda ē ꝑpter per/
turbationē. qꝛ hō cōtētiosus alios pturbat ꝛ in
se pturbať. Prouer. xvj. Homo puersus susci/
tat lites. Et rō. qꝛ in seipso cōtradictiōes habet
carnis ad sp̄m. ꝛ vitioꝝ cōtra sese cōtēdētiū. nā
cōtētio signū est ꝙ talis sit carnalis ꝛ caro non
obedit ratiōi. j. Cor'. iij. Cū sit inter vos zelus ꝛ
cōtētio nōne adhuc carnales est'. ¶ Pro/
inde Egidius de roma. li. ij. pti. j. ca. viij. tractat
q̄re mł'ieres plus qʒ viri sūt cōtētiose ꝛ in litigā
do pseuerāt. Et rn̄det. qꝛ in eis minus viget rō
q̄ posset hoīes retrahere. ſʒ si qñqʒ retrahunť h̄
est ex ꝟecundia. Itē ſm alios qꝛ vir factus ē im
mediate ꝺ terra. sed mulier de costa viri. si aūtē
costa cōcussa fuerit sonat. nō sic ē de terra. ꝙ ꝛc̄.
Pro exēplo ꝯtra hec in vitaspatꝝ quidā pater
remediū docuit di. Si q̄s loquiť tecū de q̄cūqʒ
causa noli cōtēdere cū eo. si bene dicit dic bene.
si male dic. tu scias quid loq̄ris. ꝛ sic mens tua
erit pacifica. ¶ Tertio ꝯtētio fugiēda est ꝑpť vitio
rum deriuatione. ab ea em̄ sepe deriuātur plu/
rima scādala odia dissensiōes rixe. ꝛ qñqʒ post
verba veniť ad ꝟbera. ꝛ aliqñ tota cōitas turba
turvsqʒ ad sanguinis effusionē. Ecci. xj. Ab vna
scintilla augeť ignis ꝛ a doloso augeť sanguis
Vñ ph'us. v. politicoꝝ. ca. vij. docet ꝙ ꝯtētiōes
in q̄libet policia sunt sūme vitāde tanqʒ cōmu/
nitatis destructiue. Oh quot p̄ncipes ꝛ milites
inter se dissideñ. ꝛ cōtēdeñ. mouēt bella in q̄bꝫ
sequiť paupeꝝ oꝑpressio ꝛ plura mala. Heu iā
impletū videm⁹ illud Ps̄. Effusa est ꝯtētio su
per p̄ncipes ꝛ errare fecit eos. Lyra. id est iusto
iudicio de⁹ pmisit errare illos i inuio deuiādo
a iudicio rōnis recte. ꝛ nō in via. s. dei esse que est
via caritatis ꝛ mādatoꝝ a qua deuiāt. ¶ Quar/
to fugiēda ē ꝑpter acquisitionē. s. honoris digni
ꝛ gr̄e dei ac glorie. nā Prouerb. xx. ꝺꝛ. Honoꝛ ē
hoī qui separat se a contētiōibꝫ. Itē Roma. xiij.
Nō in cōtētione ꝛ emulatiōe. s. ābuletis: sed in/
duimī dn̄m iesum xp̄m imitādo eius hūilitatē
ꝛ sic habeñ. in aīa xp̄m p gr̄am. ꝛc̄. de hoc exem
plū in fine ſmonis.
¶ Circa scd̄m de diuersitate cōtētiōis Notā/
dū ꝙ cōtētio prout est vitiū ꝓprie diffinitur ſm
Alexā. in. ij. sūme. ꝛ in Angelica sic. Contētio est
impugnatio ꝟitatis cū ꝯfidētia clamoris. vn̄ꝺ
nasciť ex vana gl'ia supbie. qꝛ vult vincere cū cla
more ꝑpter apparere. ꝛ pōt fieri diuersis modis
ꝛ causis. Primo mō p defēsiōe ꝟitatis pōt fieri
ꝯtētio. qꝛ vt scribiť. xlvj. di. In p̄ncipio. Rusti/
coꝝ arrogātia garrulitatē putat auctoritatem.
Vñ qñ ꝯ hereticos q̄s nō ꝯtēderet rustici scāda
lisarenť i tali disputatiōe. sič narrať fuisse craco
uie in disputatōe cū huscitis corā rege. q̄s mgr̄
kozlinczki sagaciť ꝟboꝝ mł'titudine ꝛ argumē
toꝝ cōuicit. ꝛ hmōi ꝯtētio meritoria est vt dicit
Anthoñ. ij. pte. Scd̄o mō pōt fieri cā correctio
nis ſʒ Alex. nec h̄ ē pctm̄ qñ sic neče ē frēʒ corri/
gi. Tertio pōt fieri cā disputatōis vl' eruditiōs
ꝛ h̄ lʒ nō sit pctm̄ si fiat mō debito pōt tn̄ ibi cō
currere veniale pctm̄ ex inordinato clamore vel
ex aliq̄ titillatiōe vane gl'ie vl' honoris sicut legiť
de apl'is. Luce. xx. ꝙ facta est contētio inter eos
q̄s eoꝝ videreť esse maioꝛ. ¶ Quarto causa
emulatiōis sicut discipuli Johis cōtēdebāt de
suo magr̄o. s. baptista. ꝛ de xp̄o. sic ꝛ mō ꝯtēdūt
aliqui de religiosis ꝛ eoꝝ fundatoribꝫ vel ꝺ do
ctoribꝫ ꝛ p̄dicatoribus. ꝛ hoc etiā licet sit venia/
le de se: tamen sepe cōcurrūt mortalia. puta de/
tractiōes ꝛ huiusmodi. Itē simile est de illis q̄
p̄ferre contēdunt aliquē sanctū in celo alijs.
¶ Ultio pōt fieri cōtētio causa male litigatiōis vt

cum qs cõtendit cõtra fidẽ vel ꝯtra bonos mo
res vł ꝯtra veritatẽ notabilẽ pctm̃ mortale est.
Si aũt cõtẽderet cõtra veritatẽ aliquã in his ĩ
q̄bus nullũ esset piculũ ⁊ ex q̄dã leuitate nõ eẽt
pctm̃ mortale. Jtẽ si quis etiã in notabilẽ iniu
riã vel dãnũ ꝓximi ꝯtenderet sicut faciunt sepe
aduocati ⁊ ꝓcuratores vel litigaret cõtra iusti
ciam mortale pctm̃ est sciẽter talia facere. O er-
go homo disce talia confiteri ⁊c̃.

X ¶ Circa terciũ de circũspectiõe Notanduꝫ
ꝙ recolligẽdo ex scripturis plura sunt genera
hoĩuꝫ que valde circũspecte debet hõ obßuare
vt nõ cõtendat cũ talibꝫ. ¶ Primo cũ diuite et
potẽte Eccl.ca.viij. Ne litiges cũ hoĩe potẽte ne
forte incidas ĩ manꝰ illius. nõ cõtẽdas cũ viro
locuplete ne forte ecõtra ꝯstituat litem tibi. hec
ibi. ¶ Scd̃o nõ est ꝯtẽdendũ cũ verboso garri
ente Eccl.viij. Ne litiges cum hoĩe linguato ne
struas in igneꝫ illiꝰ ligna. hoc est fomenta rixe
amplioris. ¶ Tercio cũ pestilẽte ĩfamãte. quia
talis cõuitia ⁊ ĩfamatoria obprobria obijcit ti
bi. Prouer.xxiiij. Ne cõtẽdas cũ pessimis. Ly-
ra. ĩcorrigibilibꝫ. Y ¶ Nã talis ⁊ si tũc nõ di-
cat ĩfamatoria postea dic̃. Sicut de lupo phs
viij. de aĩalibꝫ dicit. ꝙ cuꝫ maxime irascit̃ dissi-
mulat ⁊ se inuadentẽ abire ꝑmittit ac si nõ attẽ
dat quousq̃ imp̄meditatũ illuꝫ ĩueniat ⁊ tunc
eum occupat ne euadat. Quarto cũ vxore non
tacẽte p̄sertim corã aliquo p̄sente. nam sepe scã-
dala exoriunt̃ iter patrẽ ⁊ filiũ. ⁊ iter fratres vel
vicinos ꝓpter ꝯtẽtiões mulierꝝ. sꝫ vir sapiẽs rõ
ne debet vti nõ litigio. ⁊ vnusq̄sq̃ debet suã cor
rigere in secreto. iuxta illd̃ apostoli. Cũ patiẽtia
supportãtes inuicẽ in charitate. Ephe.iiij. Sic
eñi meliꝰ scãdalũ alioꝝ cauet̃ ⁊ pax tenet̃. Quã
magni meriti sint ꝯiuges sine cõtentiõe viueñ.

Z ¶ Exemplũ legit̃ in vitaspatꝝ ꝙ scõ Ma
chario orãte vox insonuit ad eũ dicens. Nõdũ
ad mẽsurã ꝑuenisti duaꝝ mulierũ habitantiũ
in ꝓxima ciuitate. vnde Machariꝰ veniẽs iter-
rogauit illaꝝ ꝯuersationẽ. Respõderũt ꝙ erãt
mulieres duorum fratruꝫ ⁊ quindecim annis
simul habitañ. nec verbum contentiõis nec fa-
ctũ cõtristatiõis vnq̃ sibijnuicẽ fecerant. h̄ au-
diens Macharius edificatꝰ recessit. Rogemꝰ
ergo christum dominum ⁊c̃.

¶ Sabbato post dñicam scd̃am Sermo.xx.
de sup̄boꝝ ingratitudine ad deũ ⁊ ad hoĩes.

Adolescẽtior fi

lius ꝑegre ꝓfectꝰ est in regionẽ lõ-
ginquã: ⁊ ibi dissipauit substãtiã
suã Luc̃.xv. ⁊ ĩ euãgelio hodierno Verba sunt
saluatoris nostri ꝑabolice dicta. ĩ q̄bꝫ designat
ingratitudinẽ hominũ ad deũ. Proposuit nã
q̃ ꝑabolã talẽ dicens. Homo q̄dã habuit du-
os filios ⁊c̃. Lyra. i. deꝰ ꝓ nobis humanatꝰ. du
os filios; id est iustos ⁊ pctõres habet. q̄ pctõ
res licet nõ sint ꝑ grãm filij dei: tamen sunt ad
imaginẽ dei ⁊ per baptismũ adoptati. ⁊ sic filij
dei. adolescẽtior id est peccator qui moribꝫ ẽ iu-
uenis peregre ꝓfectus ẽ longius per pctã elon-
gando se a deo: ⁊ ibi dissipauit oĩa bona gra-
tuita: ⁊ etiã nature inquãtũ per pctm̃ peiorauit
luxuriãdo cum diabolo. facta famẽ verbi diui
ni adhesit vni ciuiũ. i. diabolo: pascit porcos id
est vitia que immũda sunt. ⁊ tandẽ in se reuer-
sus ad penitẽtiã rediẽs suscipit̃ a deo in grãm.
⁊ de hoc gaudere oportet omibꝫ angelis ⁊ bo-
nis hominibꝫ prout de his patet in euangelio
isto. Ex quo aũt iste adolescẽs filius ingratissi-
mus patri relinquens illũ: significat ingratos
peccatores vt dictũ est. ⁊ videmus istis tẽpori-
bus multos factos ingratos ad deũ ad parẽ-
tes ⁊ quoscũq̃ benefactores. quod orit̃ ex radi
ce dãnabilis superbie. Jdcirco de ingratitudi-
nis superbia in hoc sermone declaremus tria
mysteria. ¶ Pro hoc sermone aliud thema vi-
de ex infra scriptis.

¶ Primũ dr̃ q̄lificatiõis.
Scd̃m dr̃ mortificatiõis.
Tertiũ dr̃ piditatiõis.

A ¶ Circa primũ de qualitate ingratitudinis
notemꝰ tria p̄cipua.

¶ Primo q̄d sit ingratitudo.
Scd̃o q̄t modis cõmittit̃ ingratitudo.
Tertio de exẽplari documẽto.

Primo ergo notãdũ vt nouerimꝰ quid sit igra
titudo ꝙ ſm Thomã scd̃a scd̃e. q.cvij. sic diffi-
nitur. Jngratitudo ẽ vitiũ quo beneficiatꝰ nõ
retribuit bñfactori qd̃ debet. Et ꝓ hoc aduertẽ-
dũ est ꝙ p̄mo oĩm ⁊ principaliꝰ quilibet debet
deo eo ꝙ ip̄e est primũ p̄ncipiũ a quo est oĩe
bonũ nostrũ. Ab ip̄o nanq̃ ratiõales cõditi su
mus. ab ip̄o oẽm creaturã subiectã habemus.
⁊ sustẽtationẽ vite recipimꝰ quotidie. Ab ip̄o to
leramur in nostris malis eq̄nimĩt̃: cũ tamen
vt Augꝰ dicit pctõr nõ ẽ dignus etiã pane quo
vescitur. ergo nec veste. Jtem ab ipso deo post
grandia peccata reuocamur ⁊ venia datur. Ab
ip̄a gratia datur ⁊ auxiliũ vt proficiamꝰ in bo-
no. Ab ipso regni celestis gloria ꝓmittit̃ ⁊ red-
ditur. Jdeo ipsi debemus et tenemur reddere
amorẽ timorẽ laudẽ ⁊ gratiaꝝ actionem. Vñ
Apostolꝰ. j. Thessal.v. ait. Jn omibus deo gra
tias agite. Et Col.iij. Oĩe quodcũq̃ facit; in
verbo aut in opere in nomine dñi iesu xp̄i faci-
te gratias agẽtes deo ⁊ patri. ⁊c̃. Cum ergo ho
mo peccat mortaliter cõtra deũ offendit et non
reddit ei debitũ amorẽ ⁊ honorẽ. g̃ ingratus est
Scd̃o debet hõ parẽtibꝫ a quibꝫ eẽ ⁊ educatio-
nẽ accepimꝰ. Tertio debet p̄latis ⁊ rectoribꝫ ac
p̄sonis dignioribꝫ ex quibꝫ cõmunia beneficia
hoĩm cõmunitati ꝓcedunt. Quarto debet ho
mo quibuscũq̃ benefactoribꝫ a q̄bus aliqua
specialia beneficia percepimꝰ: pro quibꝫ ꝑticu-

lariter tenemur esse grati. Unde si his nō reddi-
mus qd debem⁹ ingratitudo ē. ¶ Sed di.
Quid ꝛ q̄liter debem⁹ reddere. Rn̄deť ſm doc.
theologos ꝙ hō ex v̄tute gratitudinis teneť p̄-
mo bn̄ficiū recog̊scere. Scd̄o p̄ ip̄o gr̄as agere
ꝛ laudes. Tertio retribuere p̄ loco ꝛ tp̄e ſm suā
facultatē. ꝛ ptz infra ex dictis Senece. li. de be-
neficijs. iij. Scd̄o restat notādū. q̄t modis cō-
mittiť igratitudo. Rn̄deť in Ange. ſm Tho. s̄.
vicz. ij. ij. q. cvij. ꝙ in toto sex modis q̄ accipiunť
ex iā dictis in p̄cedētib⁹. Primo qn̄ q̇s bn̄ficia
dei vl' hoim vt dz nō recognoscit. Scd̄o qn̄ gra
tias et laudes bn̄factori nō agit. Tertio qn̄ nō
recōpēsat bn̄factori dū possit vicz faciēdo hono
rē vel ſuitiū vel auxiliū illi tp̄e suo. Ad hec Se-
neca. iij. de bn̄ficijs ordine retrogrado dicit sic.
Ingrat⁹ ē q̄ accepit bn̄ficiū ꝛ nō retribuit. q̊ ad
tertiū. Ingratior ē q̄ dissimulat. q̊ ad scd̄m. In
gratissim⁹ oim est q̄ oblit⁹ ē. s. vt nec velit recor
dari. hec ille. ꝛ h̄ q̊ ad p̄mū. Quarto qn̄ q̇s ī cor
de ꝯtēnit bn̄ficiū receptū vel ip̄m bn̄factorē q̄si
ei nō bn̄fecerit sz male dādo bn̄ficiū tale. Quito
qn̄ murmurat vitup̱ando bn̄factorē vl' bn̄ficiū
vilificādo. Sexto qn̄ facit iniuriā vl' ꝯtēptū illi
bn̄factori vl' aliq̄d reddēs malū p̄ bono. ꝛ h̄ est
diabolicū. ¶ Tertio in exēplor̄ documēto
Nota ꝙ corā deo ingrat⁹ est nimis ꝛ dānať qn̄
q̇s p̄rem suū vel matrē cōtēneret recog̊scere: sed
negaret p̄pter paup̱tatē vel defectū corp̱is. s. ceci
tatē vel claudicationē ꝛc̄. Itē similiter quando
quis nō subuenit parētibus ꝛ alijs benefactori-
bus cum potest vel nō laudat in quib⁹ laudādi
sunt. hec Anthon̄. Deniq3 quādo q̇s patri ma-
triq3 maledicit vel iiuriā facit. Preterea qn̄ q̇s sū
mo deo ꝯtēptū facit maledicen̄. s. in tribulatiōe
di. Utinā nō creasset me de⁹. vl' ð filijs etiā tale
q̄d loq̄ndo vel deū blasphemando ꝛc̄. Heu q̄3
multi sic peccāt.

¶ Circa scd̄m de mortali offensa Queriť pri
mo vtrū ingratitudo sit pct̄m mortale ꝛ cōfitē-
dum specialiť. Ad qd̄ rn̄dēdū ſm Petr̄ aureo.
in. iiij. di. xxij. q. ij. in fine. ꝙ ingr̄titudo p̄ōt cade-
re in hoiem dupliciť. Uno mō tāq3 circūstātia
actus. sicut dū q̇s recepit mlt'a bn̄ficia a deo: tn̄
ꝯcupiscētia duct⁹ fornicať. ꝛ sic nō ē p̱ se speciale
pct̄m sz circūstātia pct̄m aggrauās. ꝛ tūc licz bo
nū sit ꝯfiteri ꝙ ingrat⁹ fuerit deo tn̄ nō est neca
riū: q2 nō peccauit ex tali fine. s. intētiōe ingrati-
tudinis. sz sufficit cōfiteri pct̄m fornicatōis qd̄
cōmisit. ꝛ h̄ teneť oino cōfiteri. Alio mō ingrati
tudo ꝯsiderať ꝛ cadit in hoiem p̱ se. sicut qn̄ nō
alio fine moueť ad tale faciēdū: nisi q2 despicit
vel paruipēdit beneficia dei vel nō recogitat: et
sic est pct̄m speciale ꝛ cōfitēdū. Nā ſm Thomā
scd̄a scd̄e. similiť Anthon̄. parte. ij. ti. iij. ꝛ sūmā
angelicā quādo q̇s ex cōtemptu p̄termittit reco
gnitionē beneficior̄ vel beneficij: puta patrem
matrē ꝛ quēcūq3 benefactorē cōtemnit mortale
pct̄m est. Siliter quādo quis nō recōpensat: sz
subtrahit recōpensationē ðbiti quod necessario
teneť benefactori a benefacto. puta nō subuenit
ei in magna necessitate cū possz subuenire mor
tale est. Item cū quis obmitteret laudare bene
factorē q̄ est laudādus. ꝛ ex tali obmissiōe seq̄re
tur illi vituperium vel infamia mortale est. Et a
fortiori cū nō solū p̄terimittit sed cōtrariū agit:
vt p̄dictū est. Sed quādo preter hos casus di-
ctos esset aliqua obmissio sola. puta q2 non re-
cognoscit vel nō retribuit in his ad que nō tene
tur necessario veniale est. hec ibi s̄. ¶ Scd̄o
queriť quid de ignorāte. Rn̄detur sz Anthon̄.
supra cū Tho. qui ignorat beneficiū sibi factū
nō ē ingratus si beneficiū nō recōpensat dūmō
sit paratus recōpensare si nosceret. Unde a pctō
excusať qui oblit⁹ ē q̇s fuerit ei⁹ pater igno ꝛ
defectu ratiōabili. ¶ Tertio queriť quid de ipo
tente. Rn̄detur ſm Anthon̄. vbi sup̄ ꝙ nō p̄ōt
aliq̇s se excusare a vitio ingratitudinis ex ipo-
tentia. ꝙ scz nō posset recōpēsare benefactori. q2
ad debitū gratitudinis reddēdū magis attēdi
tur volūtas q̄3 opus. vt dr̄ Seneca li. de benefi
cijs. ꝛ ideo sufficit volūtas recōpensandi cū fa-
cultas deest. Unde nec obliuio ex negligētia fa
cta excusat.

¶ Circa tertiū de p̱iculo ingratitudinis nota
ꝙ ex ingratitudine multiplex periculū incurriť
Primo quia gr̄a dei auferť. Aug⁹. Quod de⁹
dederat gratis aufert ingratis. Exemplū in p̄ri
mis parētib⁹ quos de⁹ in p̱adiso posuit. et gra-
tia impleuit: sed p̄pter ingratitudinē eiecit. Se-
cūdo q2 infirmitates ꝛ alia mala imittunť. Nā
Ezechias rex post p̱cussiōz exercit⁹ sennacherib
ab angelo dei. 185000. quia p̄ gratiar̄ actōe nō
fecit canticū egrotauit ad mortē. vt dicit Lyra.
Esa. xxxviij. ¶ Tertio quia xp̄o maxima iiuria
irrogať. Unde Bern̄. in p̱sona xp̄i dicit. Uide hō
que pro te patior: ad te clamo: p̄ te morior vide
clauos quibus cōfodior. ꝛ cum sit tātus dolor
plus tamē crucior ꝙ te ingratū expior. Et p̱ cō-
sequēs sequiť ꝙ etiā beate virgini matri maior
fit iniuria. ¶ Ultimo q2 aduersario sup̱ ingra-
to potestas cōcediť ꝛ pessime periclitať. sicut pa
tet factū in absalon ingratissimo suo p̄ri dauid
qui male perijt in corp̱e et aia. Exemplū ad idē
narrať ex libro apum in Spe. di. v. exēplo. xl. ꝙ
in p̱tibus gallie quidā iuuenis ab adolescētia
semp̱ parētibus ingratus ꝛ inobediens illos ꝛ
alios ad amaritudinē perducebat. Tādē post-
q̄3 mortui sunt parētes ei⁹: ip̄e post aliquot an-
nos infirmat⁹ est: ꝛ in agone sumptis sacramē
tis ecce demōes vidit turmatim igrediētes q̊s
qui assistebāt licz nō videbāt tamē q̄si turmas
strepen̄. audiebāt. Exclamauit iuuenis infirm⁹
horribiliter dicēs. Accipite om̄es arma iuuate
me q2 ecce pater me⁹ conatur me occidere. Hec
dicens exiliuit. videbatur enim sibi ꝙ in specie

De ꝑmogenita supbie

ꝑris sui diabol⁹ eū occidere vellet ꝓpter rebellio nē ⁊ igratitudine ad patrē. Nec mora cadēs in terrā terribil'r clamās expirauit. Rogem⁹ ꝗ ⁊c̄.

Dn̄ica tertia in q̄dragesima Sermo .xxj. de execrāda vana gl'ia q̄ est ꝑmogenita supbie.

Cum eiecisset .ꝛc.

c Jesus demoniū locut⁹ ē mut⁹ et ad/ mirate sunt turbe. Lu.xj. ⁊ in euāge/ lio hodier. Scā eccl'ia ꝑ p̄nti dn̄ica legit euan/ geliū q̄uo xp̄s dn̄s eiecit demoniū mutū ad si/ gnificādū ꝙ multi sunt quos diabolus ꝑ hoc tp̄e quo deberēt xp̄iani loqui in pctōꝝ ꝯfessiōe: facit mutos vt nō cōfiteant̄. ⁊ sic in pctis ꝑeant. Nā vt Lyra ⁊ doct. dictāt. diabol⁹ nō in se ſ ab effectu dicit̄ mutus: q̄ mutū efficit hoiem pec/ catorē quē possidet vt nō ꝯfiteat̄. Et quoniā ꝭm Bonauē. sup. ij. demones h̄nt diuersa maledi/ ctiōis officia inter se q̄s eoꝝ q̄d efficere habeat. Taciturnitatē aūt cōfessiōis pctōꝝ maxime fa/ cit dm̄ō supbie ⁊ vane gl'ie ne pctōr seip̄ hūiliet ⁊ accuset. ideo dm̄ō iste q̄ fecerat hūc mutū fuit demon vane gl'ie ⁊ supbie. Sed si liberari quis vult a tali demonio ⁊ quocūq̄ alio accedat ad xp̄m dūm petatq̄ vt liberet̄ ⁊ sic loquat̄ in con/ fessiōe. Et si pctōr qui habebat demoniū mutū supbie ⁊ vane gl'ie. i. luciferꝝ ab hoc fuerit libe/ tus tūc ꝑ cōfessionē poterit liberari grā xp̄i ab aliīs etiā demoniīs. scꝫ māmona auaricie. Sa thā ire. beelzebub gule. Asmodeo luxurie. leuia than inuidie. belial accidie. Uideam⁹ itaq̄ euā geliū. Ex q̄ aūt vana gl'ia est ꝑmogenita filia su perbie: ex qua oriunt̄ septē alia ꝭm Grego. xxxj. moral'. ⁊ tanq̄ ꝑncipali eiecta alia ꝯsequēter fa cile eijciunt̄. Jdcirco d̄ ip̄a in hoc ꝭmone ageñ. tria mysteria declarem⁹.

- Primū de modali notificatiōe.
- Scōm de execrabili cōditiōe.
- Tertiū de mortali offensiōe ⁊ cōfessiōe.

Jtē ꝑ alio themate hui⁹ ꝭmonis potest accipi illud ap'li Gal'. vj. Spū ābulemus nō efficia/ mur inanis gl'ie cupidi.

B Circa primū mysteriū. s. de modali notifi/ catiōe vane gl'ie tria cōsiderem⁹.

- Primo q̄lis gl'iatio reputat̄ vana.
- Scđo q̄d sit diffinitiue vana gl'ia.
- Tertio quō differt vana gl'ia a supbia.

Primo inquā cōsiderādū est vt discernamus q̄lis gl'iatio reputat̄ fore vana. Pro quo notā/ dū ꝭm doc. ⁊ scp̄turas ꝙ gl'iatio distinguit̄ sic.

- Primo quedā eī̄ ē diabolica.
- Scđo quedā ē beatifica.
- Tertio quedā vera ⁊ scīficatiua.
- Quarto quedā ē vana ⁊ dānificatiua.

Primo quedā est gl'iatio diabolica quādo q̄s gl'iatur de malicia sua de qua Ps̄. Quid gl'ia/ ris in malicia q̄ potēs es iniquitate. Nico. d̄ Ly ra. q̄si di. Hec est pessima gl'ia ⁊ ꝑ cōsequēs dia bolica. Nā vt Metrista ait. Dupliciter peccat q̄ se de crimine iactat. ⁊ hoc est diaboli ꝓpriū. quia peccat ex certa malicia: vnde diabolicū facit ho minē. Propter̄ea ibidē Ps̄. dicit. Dilexisti mali/ ciā ⁊ iniquitatē magis q̄ loqui eq̄tatem. ꝓpter̄ea deus destruet te in finē. s. ꝑdendo cū diabolo. et euellet te de tabernaculo tuo. s. per mortem.

Scđo quedā ē gl'iatio beatifica. s. que dabitur iustis in patria. Ps̄. Exultabūt sancti in gl'ia. Et idē. Gl'iabunt̄ in te oēs qui diligūt nomen tuū q̄ tu benedi. ⁊c̄. M q̄ stulti q̄ illā ꝑ caduc̄ ꝑdunt. Tertio quedā ē gl'ia vera ⁊ scīficati/ ua que est cōsciētie sancte testimoniū. iuxta q̄d Ap'lus. ij. Cor. j. dicit. Gl'ia nostra hec est testi/ moniū ꝯscientie nostre. ꝙ in simplicitate. s. recte intentiōis. ⁊ sinceritate. i. puritate vite scē. i grā dei conuersati sumus. hec ibi. q. d. ꝭm Lyrā. Jn his cōsistit vera gl'iatio hoīs ⁊ scā nō in ore ho minū ⁊c̄. Quarto ē quedā gl'ia vana ⁊ dāna/ tiua vt est gl'ia mūdana siue de corꝑalib⁊. s. pul chritudine sanitate fortitudine ⁊ hmōi. siue de spūalibus. s. ingeniositate vel scientia vel scīta/ te. siue d̄ exterioribus. s. diuitiīs pompis ⁊ hmōi. in talib⁊ gl'iari vanū est. Cum q̄ non sunt vere gloriosa cum sint stercora. Jdeo. j. Machab. ij. Mathathias dicit. Gl'ia pctōrum sterc⁹ ⁊ ver/ mis vt patet si ꝑspicis sepulchra. Et etiā q̄ gra uiori supplicio obligant. Apoc. xviij. Quātū se glorificauit tā. d. i. tor. ⁊c̄. Und̄ nō licet gloriari de hoc ꝙ quis altius ceteris suspendit̄ ⁊ torq̄/ tur. Propter̄ea Aug. v. de ciuitate dei. dt̄. Sani⁹ videt qui amorē laudis vitium esse cognoscit.

H Sed scđo vidēdū quid sit. Alexā. ij. parte. diffinit sic. Uana gl'ia est appetitus inordinat⁹ ⁊ delectatio inordinata humane laudis. Unde dicit̄ gl'ia ꝭm Lyrā. quasi claria c mutata in g. q̄ est clara. i. manifestatōis ad laudē delectatō. Amb. de offi. Gl'ia est clara cum laude noticia scꝫ corā hoībus. Tertio aūt de differētia eius a supbia Nota ꝭm Anthoñ. ij. pte. ti. iij. ꝙ vana gl'ia sue genitrici supbie multū assimilat̄ vt q̄si vnū sint. q̄ vtrobiq̄ ē appetitus ꝓprie excellētie ꝓpterea aliqui doctores ponunt vtrunq̄ ꝑ vno capitali. tamē realiter differūt in hoc ꝙ superb⁊ appetit excellētiā ⁊ sibi apparet magn⁹ intus. sꝫ vanigl'iosus appetit excellētie hui⁹ māifestatōēꝫ exterius vt laudet̄ in ore hominū et fametur. Sed di. Quare talia appetere sit pctm̄: cū tamē dicat̄ Eccl. xlj. Curā habe de bono noīe. i. fama Et Prouer. xxij. Melius est nomē bonū q̄ di uitie multe. R̄ndetur ꝭm doctores ꝙ bene cu/ randū est de bono noīe inq̄ntū est vtile ad dei gl'iam ⁊ primoꝝ edificationē ⁊ salutē. sed ꝓpter solā laudē ꝓpriā appetere vitiū est ꝭm Thomā scđa scđe. q. cxxxij. q̄ est cōtra ordinationē diui nam.

J Pro quo notem⁹ ꝭm theologos ꝙ deus b̄ndictus est mensus hoibus regulas

ne qs sup id quod p̄fixū est a diuina regula ex/
cedat p supbiā z vanā gl'iam. Propterea apl's
ij. Cor. x. dt. Nos aūt nō in immēsuz gl'iamur:
sed ꝗm mensurā gl'ie quā mēsus est nobis de⁹
Prima regula est obediētie p̄ceptorū ne qs ea
trāsgrediat̃. Scōa est p̄eminētie ꝓximoꝝ in ho
nore z dignitate ne qs talia appetat nisi ad ser/
uiendū deo z ad vtilitatē ꝓximoꝝ licitis mōis.
j. Cor. xiij. Caritas nō est ābitiosa: nō querit q̄
sua sunt sed q̄ iesu xp̄i. Unde pctm̄ est ambitio.
Tertia regula est innotescētie bonoꝝ operum.
vt nō ad ꝓpriā laudē ostētemus opa nr̃a sed ad
dei laudē z ꝓximoꝝ vtilitatē vel edificationem
Matth. v. Sic luceat lux v̄ra corā hoib⁹ vt vi/
deant v̄ra bona opa z gl'ificēt. zc. Quarta regu
la est gl'ie diuine in attributiōe oīm bonoꝝ. qz
oīa a deo sunt tā bona tēporalia q̄z spūalia Ja/
cobi. j. Ideo nō pōt homo veraciter d̄ quocūqz
bono gl'iari cū nō sint sua. sz vt dz p apostolum
Regi seculoꝝ soli deo honor z gl'ia ī oib⁹ ē attri
buēda. ḡ peccat hō gl'iaz ꝓpriam q̄rens in quo
cunqz Un̄ Bern̄. sup can̄. ꝗmōe. xxiij. Quicqd
captas fauoris. qd̄ ad deū nō referas partē dei
furar̄ z crimē lese maiestatis incurris

Circa scōm de execratiōe vane gl'ie nota
ꝙ d̄testanda ē z execranda ꝓpter plura. Primo
ꝓpter altissimorū deiectionē. Nā vt Chryſ. dicit
Cetera vitia tm̄ mō in ꝗuis diaboli habitāt. va/
na gl'ia aūt etiā in seruis dei habitaculū reperit
z altissimos deijcit. ptz in āgelis de celo in īfer/
num deiectis z p̄mis pentibus d̄ paradiso. Rō
aūt scōm anthon̄. s̄. ti. iiij. est quia exquo ratio/
nalis creatura facta est ad gloriam perpetuaz.
ideo naturaliter appetit gloriam z cum nō po/
test in vita ꝑpetuari eo ꝙ mori oportet querit
p famam in hoīm memoria ꝑpetuari. ideo etiā
viri alte sanctitatis de glorie appetitu temptan
tur z cū offert̃ delectantur nisi per gratiam se co
hibeant. Pro exemplo ergo dum sanctissimus
apl'icus creatur quidā eleuans stupā accēsaz in
arundine positā clamat dicēs. Pater scē sic trā
sit gloria mundi. vt scz caueat

Secūdo ꝓpter bonorū operuz et meritorū deperditionē
Unde Chryſ. sup Matth. dic. Sicut ex ligno
nascit̃ vermis qui lignū exterminat et ex vesti/
mēto tinea que comedit illud. sic de bonis ope/
ribus nascit̃ vana gl'ia ꝑdens illa. Hinc Aug.
questionem pulchrā quis hoīm sit melior sol/
uens li. de vera innocentia dicit. ꝙ melior est in
malefactis humil' cōfessio q̄z ī bois supba gl'ia/
tio. hec ille Exemplū ptz d̄ phariseo z publicāo
orantib⁹ Luc. xviij. Tertio detestāda ē ꝓpter
crebriorē infestationē. nā veluti musca canina
īgerit se crebro opi bono.

Sed q̄ritur an ꝓpt̃ vane gl'ie infestationē debeat hō dimitte
re op⁹ bonū. Rn̄det̃ ꝗm Chryſ. sup Matth. ꝙ
vana gl'ia tripl'r se ingerit bono operi. Primo
p̄cedēdo. s. p preuiā intētionē malā. z tūc Chryſ.
dt. Melius est nō facere bonū puta elemosynā et
hmōi q̄z ꝓpter vanā gl'iam facere. qz q̄ non facit
in celo nil inuenit z in terra nil ꝑdit. q̄ aūt ꝓpter
honorē facit z in terra ꝑdit z in celo nil inuenit.
Hec ille. ḡ tūc dimittēdū est. Scōo ingerit co/
mitādo z tūc opus nō est dimittēdū sz ꝑficiēdū
opus bona intentōe inchoatū. sicut seminator
nō dimittit seminare ꝓpter aues deuorātes plu
ra ex semine. Exēplū narrat̃ de scō Bern̄. predi
cāte. cū in medio ꝗmonis vidēs ppl'm flētē nū
ciasset sibi vana gl'ia. cogitauit vt dimitteret p̄di
cationē. sz spūsscī instinctu ait. nō ꝓpter te cepi
nec ꝓpter te ꝑficiā. z sic ꝗmonē nō dimisit. Ter/
tio subseq̄ndo. z tūc orōe vincēda est ꝗz Chryſ.
Quarto vana gl'ia detestāda est ꝓpter difficilio
rem remediationē. Chryſ. vbi s̄. dt. Quāto plu/
ra bona facis vanā gl'iam nō compescis sz exci/
tas. qz cū oīne malū ex malo nascit̃: sola hec de
bono ꝓcedit. ideo nō extinguit̃ p bonū sz mag̃
nutrit̃. hec ille.

Querit̃ ḡ qd faciēdū sit p
remedio. Rn̄det̃ ꝗm doct. ꝙ p̄mū z sūmū cōtra
vanā gloriā remediū est orationis humil' sup/
plicatio vt dicit Chryſ. sup̄. Scōm est bono/
rum oīm z gl'ie deo attributio. vt cū tibi gloria
offert̃: dic cuz Ps̄. Non nobis dn̄e sed nomini
tuo da gl'iam. Tertiū est mortis z penaꝝ fu
turaꝝ cōsideratio. nā pauo gl'iam pennarū extē
sarū deponit viso pede. sic zc. Quartū est exe/
cratiōis dei recognitio. nā tam īueni q̄z in nouo
testamēto de⁹ on̄dit ꝙ sūme odit vanā gloriam
etiā in regib⁹: vt patz p̄cipue in scō rege Dauid
q̄ cū nūerasset ꝓpl'm ex vana gl'ia. ij. Reg. xxiiij.
deus p ꝓphetā Gad penā denūciauit vt eligeret
aut septē ānis famē in terra sua: aut trib⁹ mēsi/
bus fugere corā aduersarijs: aut trib⁹ diebus
pestem. z hoc tertio electo. 70000. mortui sūt ex
ꝓpl'o zc. deniqz in nouo testamēto ptz in xp̄o dī
filio q̄ contēpsit gl'iam mūdi oēm z discipulos
q̄ de miraculis factis gl'iabant̃ redarguit exem
plo sathane Lu. xj. O ḡ hō tu xp̄iane caue.

Circa tertiū de mortali offensa Notanduz
ꝗm doc. vt in Angelica cōpen. z Anthonina ha
betur. ꝙ vana gl'ia ex se venialis est: sz fit morta
lis z ꝯfitēda necario Primo casu ex ꝑte ope
ris scz de quo qs gl'iat̃. nā si qs gloriat̃ de ope/
re qd̄ ē pctm̄ mortale z d̄liberato animo peccat
mortaliter. secus si de veniali: vt de mēdacio io/
coso Scōo casu ex parte affectōis. vt si quis
tantū afficit̃ ad aliqd̄ bonū puta diuitias scien
tiā z hmōi. z ad eorū gl'iam ꝙ prefert deo mor/
tale ē. qz ꝯtrariat̃ caritati. Exēplū si qs ꝓpter ta/
lia bona z eoꝝ gl'iam nō perdēdā nō ꝯfitet̃ deū
vel fidē: aut nō p̄dicat vel nō dt veritatē dū tenet̃.
Tertio casu ex ꝑte intenti finis. nā laus pōt q̄ri
aliqn̄ ꝓpt̃ vitādū malū infamie. sicut samuel se
laudauit. j. Reg. xij. z aliqn̄ ꝓpter dei gl'iam z ꝓ/
ximi edificationē. z in istis casib⁹ nullū ē pctm̄.
Nā z paul⁹ sic cōmēdauit se. ij. Cor. xij. Deniqz

aliquādo laus querit̃ ꝓpter lucruȝ auaricie sic
pharisei faciebāt. et tūc est mortale ꝭm Aureol'.
in compend. Jbi ꝑ regula generali ponit̃ ꝙ
qñcunqȝ laus constituit̃ ꝑ fine vltimo. ꝛ que
rit q̇s eā ꝓpter se ꝑatus facere etiā ↄtra p̄ceptuȝ
vt assequat̃ laudē mortale pctm̄ est. Secus qñ
q̇s in aliq̇ actu venialis pcī vult laudari ꝑ eo
ꝙ venial'r in laude delectatur. qꝛ sic veniale est.
¶ Quarto casu ex ꝑte boni spūalis cū fit ꝓpter
laudē vel gl'iaȝ vanitatis p̄ncipal'r. vt si q̇s pre
dicat vel missaȝ dicit vl' sacramēta ↄfert p̄ncipa
liter ꝓpter gl'iaȝ suā ꝓpriā: mortale pctm̄ est. sil'r
faciēdo alia opera virtuosa. Hec in Angelica.

¶ Insup ↄfitendū est de filiabꝫ vane gl'ie
que dr̄ cenodoxia ꝭm Papiaȝ. Et enumerant̃
iste ꝭm doct. viȝ cōtentio: electio: ꝑtinax: noui-
tatū p̄sumptio: obedire nolle: discordia: orna-
tus van⁹: xp̄i a fide error: hypocrisis: iactantia
adulatio. De his lati⁹ practica subscripta si pla
cet ꝓseq̄re eā. Rogem⁹ g̊ xp̄m ꝛc̄. ¶ Notem⁹ fi-
naliter ꝑ documēto simpliciū practicā de mo-
dis q̇bꝫ debeant hoies ↄfiteri vl' ↄfessores īter
rogare sciāt ꝓut videbit̃ expedire. ꝛ si cōfitēs in
telligat talia videlicet de pctō suꝑbie ꝛ ei⁹ p̄mo
genita vana gl'ia cū filiabꝫ eaꝝ q̄ sunt mortalia
in casibꝫ istis. Primo ↄfitēdū de suꝑbie specie
bus. de q̇bꝫ ꝭmone. xvj. E. Scd̄o de vana gl'ia
vt in sermone p̄senti. Tercio de suꝑbie filiabꝫ ꝑ
ordinē sermone. xvj. F. De seculi ambitōe. xvij.
sermone J. De p̄sumptiōe cōfitendū est sic. Si
p̄sumpsit facere talia q̄ sunt supra ↄditionē vel
ptātē suā: puta iudex secularis iudicat cleros
vel nō subditos: mortale est ꝭm Antho. Jtē si
existēs medic⁹ ignar⁹ medicat. vel ↄfessor igna-
rus ↄfessiōes audit ꝛ absoluit q̇s nō pōt. Jteȝ
si iudex ignarus vel aduocat⁹ ignar⁹ fuit ꝛ ex h̄
dānū accidit alicui min⁹ iuste. De curiositate. si
q̇s vult scire altiora q̄ non capit. vt de trinitate
vel p̄destinatiōe. ꝛ sic in errorē cecidit mortale ē
Jtē si scire vl' expiri de effectu īcantatiōis vl' ar-
tis magice vel ꝓhibite ꝛ h'mōi voluit. Jtē si q̇s
videre vel audire vult quō agit̃ pctm̄ mortale
delectanter mortale est. De cōtentiōe ser. xix. V.
De ingratitudine. ser. xx. ¶ De irrisiōe. si ir-
risit sacramēta vel alia diuina vilipendens ea
mortale est. Jtem si irrisit p̄latos aut sctōs aut
deo seruiētes vel religiosos vt sic retrahat eos
mortale ē. Jtē si irrisit quēcūqȝ ītendēs ex h̄ iniu
riā notabilē vl' ꝑturbatōeȝ illi⁹ mortale ē. sec⁹ si
ex leuitate l' causa ioci. De alioꝝ temerario iudi
cio. Si d'libate alteri⁹ facta dubia q̄ nescit q̊ aio
facta sint vl' fiāt in malā ꝑtē īterp̄tat⁹ ē. ꝛ sine si-
gnis sufficiētibꝫ iudicauit eundē peccasse mor
tal'r ex ꝓposito. ipse sic sine signis sufficiētibꝫ ad
maliciā illi⁹ ostēdēdā iudicās mortal'r peccauit.
Sec⁹ si de veniali iudicauit. idē si iudicauit de
mortali sȝ nō sic ꝙ ille ītēdit tale fecisse ꝓposito
deliberato peccādi mortal'r veniale ē. Quarto
tādē ↄfitēdū de filiabꝫ cenodoxie. De ↄtētiōe s̄.
tactū ē. De electiōe ꝑtinaci. si q̇s eligit tenere sen
tētiā aliquā vl' opiniōȝ tā ꝑtinacit̃ ꝙ nec docto-
ribꝫ nec si eccl'ia determinaret ↄ̄triū crederet mor-
tale ē. De nouitate. si q̇s adiuenit nouū modū
peccādi mortal'r vl' inducēdi ad tale vel taxādi
iiuste: vl' fraudādi ꝓximū mortale est. De iobe-
diētia. ser. xiiij. O. De discordia. si q̇s discordat
in necarijs saluti: p̄sertim tenēdo heresim. vel si
ex odio in notabilibꝫ mortale ē. Sec⁹ in opinio
nibꝫ de his q̄ nō sūt necaria ad salutē. De orna
tu. ser. xviij. O. De xp̄i fidei errore. si q̇s dubita-
uit de fide vl' errorē sectat̃ ē mortale. De ypocrisi
si q̇s simulauit sctitatē: vel v̄tuosa fecit oꝑa ad
decipiēdū aliquē vt assequat̃ p̄lationē. vl' vt dē-
tur ei elemosyne sicut sctō viro cū sit mal⁹ mor-
tale ē. De iactantia. si q̇s iactauit se de aliq̇ facto
mortali. Jtem si iactauit se in vituꝑiū notabile
alioꝝ mortale ē. De adulatōe. si adulat⁹ ē alicui
de pctō facto. s. mortali. vl' si adulādo ꝓuocauit
ad faciēdū tale mortale ē. Jtē si laudādo adula
torie intēdit decipere illū notabilit̃ ī tꝑalibꝫ vel
spūalibꝫ mortale ē. Sec⁹ si aliq̇d iustū intendit
ab illo h'ře ꝑ modū doni vt histriōes. Hec suffi
ciāt ꝑ breuitate epilogādo posuisse q̄ten⁹ sciat
q̇s p̄dicta fore vt cōiter mortalia ꝛ ↄfitenda. Et
sic d' alijs etiā vitijs tractabim⁹ suis locis. Ro
gemus ergo dn̄m. ꝛc̄.

¶ Dn̄ica eadē post prādiū Sermo. xxij. de peri
culosissimo vitio ire.

FRatres ābula-

te in dilectiōe sicut ꝛ xp̄s dilexit nos.
ad Ephes. v. ꝛ in epl'a hodier. San
ctus paul⁹ apl's ī his v̄bis hortat̃ nos omnes
xp̄ianos vt exēplo xp̄i diligam⁹ inuicē deponē-
tes irā ꝛ odiū. Aduertēdū g̊ carissimi ꝙ xp̄s do
min⁹ dilexit nos Primo dilectiōe plenissima.
qꝛ oīa nob dedit q̇ ꝑ nr̄o amore ī se assūpsit viȝ
ex v̄gine Maria. s. carnē in cibū: sanguinē ī po
tū: aīam in p̄ciū redēptiōis: deitatē aūt ꝓmisit ī
p̄miū et'ne felicitatis. Sic ꝛ nos d'bem⁹ ꝓximos
diligere vt ī oībꝫ salutē eoꝝ pleno corde velim⁹.
Sic etiā ptȝ d' pe. di. ij. Caritas ¶ Scd̄o xp̄s di
lexit nos dilectiōe sctissima. qꝛ dilexit nos: sȝ nō
dilexit immo redarguit ꝛ reprobauit nr̄a vitia.
Sic ꝛ nos debem⁹ ꝓximos diligere. Aug. Sic
diligāt̃ hoies vt eoꝝ nō diligant̃ errores. i. pctā.
Tertio dilexit nos xp̄s dilectōe pacatissima. qꝛ
cū essem⁹ īimici recōciliauit nos deo ꝛ āgel'. Exē
plū dās vt oēm irā ꝛ odiū d'ponam⁹ ꝛ pacē cū
deo ꝛ ꝓximis teneam⁹. Et ad hec apl's hortat̃ ī
v̄bis p̄dictis di. Ambulate in dilectiōe ꝛc̄. patet
in epl'a. ¶ Jtaqȝ de ira q̄ cōtrariat̃ dilectōi tria
mysteria declarabim⁹ ꝑ ꝭmone.

¶ Primū de retētiōis ꝑiculositate.
Secūdū de offensiōis mortalitate.

¶ Tertiū de ꝓductiōis vitiositate.
D ¶ Circa pmū de periculositate ire retēte. qm̄
multi sunt q facilit irascunt ⁊ diu irā tenēt con
tra ꝓximū nec volūt pacificari. tales g audiant
qt piculis dānatiōis subsunt. ¶ Primū piculū
aboiatiōis diuie. Ecci. xxvij. Ira ⁊ furor execra/
bilia sunt. Glo. in cōspectu dei. ¶ Sȝ qre. Dicen
dum q pmo qr trinitatis sctissime imaginē de
struit: ⁊ diaboli imaginē in se ponit. Greg. sup
Job. v. dr. Mā suetudo seruat in nob imagine
dei q semp trāqllus est: sed ira dissipat ⁊c. Si g
qs crucifixi imaginē de eccl'ia eijceret ⁊ destrue/
ret ⁊ loco illius diaboli imaginē poneret. sic ⁊c.
¶ Scdo qr diuinā maiestatē d suo habitaculo
dturbat ⁊ diabolo locū dat. Vn̄ Bern̄. ⁊ Aug.
sup Ps. Sicut in pace fact9 est locus dei: ita in
ira ⁊ discordia nō nisi loc9 est diaboli ⁊c. Vn̄ si
qs regē de suo grato hospitio exturbaret ⁊ ini/
micū itroduceret. sic ⁊c. ¶ Tertio qr qd soli9 dei
est sibi vsurpat. s. vindictā quā sibi soli de9 rua/
uit. Roma. xij. Mihi vindictā et ego retribuā
dr dn̄s. Sicut g vsurpās coronā regis offēdit.
sic ⁊c. ¶ Exēplū legit in vitaspa. q quidā scūs pr
dixit q iracūdus etiā si mortuos suscitaret: nō
possȝ do placere. ⁊ hoc Anthon̄. pte. ij. ti. vij. c. j.
ponit itelligēdo d eo q leuiter irascit ⁊ tenet irā.
R ¶ Secūdū piculū breuiatiōis vite. h ōndit
Primo ex lege theologica Ecci. xxx. c. Zel9 ⁊ ira
minuūt dies. Scdo ex lege phica. qr phus. j. d
aīa dr. q ira ē accēsio feruidi sāguinis circa cor.
Et g Damascen9 li. ij. c. xviij. diffinit eā sic dicēs
Ira est feruor sanguinis circa cor ex euapora/
tiōe fellis vl' p returbatiōeȝ fellis hec ille. Ex ta/
li aūt passiōe corp9 maxie trāsmutat. vt patet p
Greg. v. moral'. dicētē. Ire stimulis accensū cor
palpitat: corp9 tremit: lingua se prepedit: facies
ignescit: exasperant oculi nō recognoscunt no/
ti. qd loqt ignorat: licȝ ore smonē format veluti
arreptici9. hec ille. Et cōseqnter ex his sequit di/
minutio vite. Vn̄ ⁊ phus dr q aīalia iracunda
sicut sunt canes de facili mordētes ⁊ latrantes
sunt breuis vite. Itē narrat Aug. de ciui. dei. q
qdā cōsul romanoꝝ noie Silla: cū pre ira tur/
bulētissim9 esset fracta ē sibi vena sanguinis in
corpe vn̄ mortu9 ē. ¶ Tertio declarat ex lege ca/
nonica. xiij. q. j. ca. j. Et extra de iudeis. c. et si iu/
deos. vbi dr sic. Mus in pera: ignis i sinu: ser/
pens in gremio male suos remunerāt hospites
⁊c. Sic facit ⁊ ira q corrodit cor tāqȝ mus perā
⁊ accēdit et mordet: ac sic ꝯseqnter vitā breuiat.
Et hoc videm9 in multis q pre ira feruidi nec si/
bijpis parcūt sȝ morti se exponūt. Nec etiā cu/
rant ꝓximos nec vxorē nec filios nec parētes: sȝ
ꝯtumelijs oēs afficiūt ⁊ in illis se vindicāt: cū i
taberna vel alibi cōmoti se vindicare nequerūt.
⁊ sic qn̄qȝ tale nocumētū alijs infert q p leges
ocidētur. Et sic ptȝ. S ¶ Quarto ōndit pre/
terea ex lege poetica. Nā sm valeriū de naturis
rerū. Antiqui ire vitiū sub specie martis depin
gebāt sic. Erat figura hois furētis i curru sedē/
tis flagellū i manu gerētis āte quē lupus stare
dpingebat ⁊c. Hec aūt significa āt pmo q ira
est insana furia. vt dicit Seneca li. ij. de ira. Jō
in figura furētis hois erat. Secūdo q volubi
lis foret: ⁊ homo talis vite breuis. jō in curru.
¶ Tertio q vindicatiua esset: ideo flagellū tene/
bat. ¶ Quarto lup9 depingebat corā eodē. quia
sicut lup9 dilacerat oues: sic irati pncipes dila/
cerāt ⁊ deuastāt paupes: etiā p calūniā. Sic ad
idē Esopus ponit exēplū pabolicū. vicȝ q duz
lupus iret cū oue quadā ⁊ venissent ad fluuiuȝ
bibere ceperūt. Lupus a parte supiori fluentis
aque: ouis aūt ab inferiori. Et imposuit oui scȝ
calūniose q turbauerit aquā. Ouis simplex re
spondit veritatē. Dn̄e tamē ego sum ab infra. si
a me esset aque turbatio ista deflueret ⁊ vos nō
impediret. Lup9 rn̄dit. Ab tu loqris sic supbe
sicut ⁊ pater tuus semp cōtra me supbit. Et sic
deuorauit eā. Sic multi diuites ⁊ pncipes fal/
sa calūnia deuorāt paupes. ¶ Tertiū piculū in
ira est crucifixiōis xpi ⁊ iniurie. Nā adeo ira fa/
cit iniuriā xpo passo: vt videat singulas ei9 pas
siōes renouare. Iuxta illd Hebre. vi. Rursus
crucifigētes xpm in semetipis. Nā xpus capti/
uari voluit vt nos liberaret a diabolica capti/
uitate. Contra hoc xpianus per iram captiuari
vult a diabolo. Guilh. i sum. Tenes irā cū ꝓxi/
mo tādiu teneris a diabolo. Itē xps flagellat9 ē
⁊ sanguinē fudit. iracūd9 mēbra xpi. i. ꝓximos
flagellat ⁊ sāguinē fūdit illoꝝ vidican̄. Itē xps
iniuste iudicat9 est ⁊ cōdemnatus a Pylato: q
debuit potius penā inferre iudeis cū sciret q il
li xpm p inuidiā tradiderāt. Sic iracūdus nō
punit quē deberet. i. seipsum iratū: sed ꝓximuȝ
q est xpi mēbrū ⁊ sepe innocēs. Itē xps in cruce
orauit p inimicis vt cōuertātur: nec se vindica/
uit. sed iracundus vindictā expetit. O ergo ira/
cunde cōpatere saltē xpo ⁊ noli eū in membris
psequi cui9 sanguine redēptus es a diabolo.
T ¶ Quartū periculū dānatiōis iuridice. Nā
in hora mortis diabol9 potest allegare ꝯtra ira
cundū ⁊ iuridice illū possidere i eternū. Primo
ex regula iusticie euāgelica que habet Matth.
vj. vbi xpus dr. Si nō dimiseritis hoibus: nec
pater vester dimittet vobis pctā vestra. Scdo
ex regula canonica simul qȝ et Tertio ex lege ci
uilica qbus cōcordit sancitū est q heres nō ser
uans testamētū defūcti exhereditādus ē. xj. q. j
ca. Siluester. ⁊ C. de fidei cōmissis. l. āpli9. Sȝ.
quia xpus legauit hereditatē celestē illis q ob/
seruāt caritatē ⁊ pacē fraternā: ideo iustū est vt
exhereditet ⁊ damnet is qui irā tenuit. V
¶ Quintū piculū exoratōis cōtra se impcatorie
quia talis orādo dominicā oratiōem contra se
impcat. Unde Athanasius sup dn̄ica oratione
dicit. Si nō dimittis iniuriā que tibi facta est:

nō oratione͂ ꝑ te facis sed maledictione͂ super te inducis cū ī orōne dñica dicis. Dimitte nobis debita nr̄a sicͭ et nos dimittimꝰ debitoribꝫ nostris. Si dicas. nōne ḡ meliꝰ est talibꝫ nec orare pater noster. Rn̄det̄ ſm Alexā. de ales ⁊ Aster. ꝙ nō debēt ꝓpterea dimittere qn̄ orent. qꝛ si nec orāt nec q̇cq̄d boni faciūt dyabolꝰ maiore͂ ptā/tez in eis habebit. Sꝫ tales orēt pater noster in ꝑsona ecclie ⁊ nō in ꝑsona ꝓpria. qꝛ sic mētirent̄ ⁊ suꝑ se maledictōez impcarent̄ vt dictū ē. Ecce ḡ ptꝫ q̄nto in ꝑiculo sunt positi irā tenētes. Ue ḡ et ve talibꝫ. O xp̄ane noli ī te fouere dyabolū ꝑ irā ⁊ odiū ex q̇bꝫ īnumera mala oriunt̄. s. homicidia ⁊ hmōi. Itē bella maledictōes ⁊ rixe. ⁊ qn̄qꝫ recursus ad sortilegia. Exemplū ꝯsolatoriuꝫ ꝓ excitatiōe dormitātiū narrat̄ ꝙ vxor cuiusdā viri recurrēs ad mulierē sortilegā voluit maritū suū vt incantatiōibꝫ ꝓuocaret illuꝫ ad amorē suū. Et illa cōmisit vt sibi apportaret de pilis oculoꝝ mariti. Cūqꝫ vir ille ad mercādū cū socijs deberet ire lōgiꝰ vxor eiꝰ dixit ei. O mi dn̄e da mihi aliq̄d de pilis oculoꝝ tuorū vt teneā interim apud me ꝓ memoria tue dilectōis. Uir astutꝰ dedit sibi d̄ pilis faretre sue quā suꝑ se hēbat. Cūqꝫ ꝑtransita dieta cū socijs hospitati forēt in hospitio ⁊ sero lete ꝯuersarent̄. ecce faretra illiꝰ pēdens in gōfo cōmota strepitū fecit. Dixerunt oēs. Quid hoc. Uir ille recognoscēs dixit. forsitā vias vult currere. ⁊ sic tercio cōmota reuersando sagittis excidētibꝫ hic et illic exiuit ꝑ ostiuꝫ donec domū ꝑuenit. Un̄ illiꝰ vxor cōfusa ꝯtra intentū verbera incurrit.

K Circa scd̄m de mortali offensa ire Queritur q̄re ira reputat̄ pctm̄ graue ⁊ mortale. Cuꝫ eīm vt Aug. dicͭ. nullꝰ peccat in eo qd̄ vitare nō pōt. sꝫ irā nullꝰ hō vitare p̄t cū sit naturalis passio hoīs. Un̄ psal. iiij. scribit̄. Irascimini ⁊ nolite peccare. Ubi glo. dicit. Motꝰ ire nō est ī ptāte nostra. ḡ nō videt̄ peccatuꝫ. Sꝫ ad hec rn̄det̄ ſm Tho. ij. ij. q. clviij. ⁊ Antho. ij. parte. ti. vij. ⁊ etiā Angelicā sūmā Aureolū ī cōpēdio ⁊ alios regulas certas recolligēdo. Prima de passiōe qua q̇s turbat̄ ꝙ nulla passio ire vel alteriꝰ cuiuscūqꝫ est pctm̄ sub ratiōe passiōis sed hꝫ potius ratione͂ pene. Rō qꝛ inest nobis a natura. sicut passio famis sitꝭ ⁊ tristicie mētis ⁊ hmōi. Unde. iij. ethicorū. Passionibꝫ naturalibꝫ nec meremur nec demeremur. Et qm̄ ira ꝓprie loquēdo est passio naturalis aīe sensitiue a q̄ vis irascibilis denoīat̄. iō vitari nō pōt. vt ptꝫ ꝑ obiectiōeꝫ iā p̄fatā. ⁊ sic nō est pctm̄. Nā vt sic etiā in brutis est ira. ⁊ oēs hoīes īclinati sūt ad irā. magis tn̄ colerici rōne ignee cōplexionis. ⁊ mulieres rōne debilis rōnis. Eccli. xxv. Non est ira suꝑ irā mulieris. Scd̄a regula de ipa passiōe dum rōne regulat̄ ꝙ ois passio inq̄ntū rōne recta regulat̄ est bona. ⁊ inquātū ordinē rōnis excludit est mala. Proinde passio vel motꝰ ire in hoīe pōt esse quādoqꝫ virtuosa et bene meritoria sicut cū q̇s rōnabilit̄ irascit̄ ꝓpter pctā subditoꝝ vel alioꝝ. Et hec est ira ꝑ zelū. Nā sic xp̄s etiā iratꝰ cōtra phariseos redarguit eos ⁊ eiecit emētes ⁊ vēdentes in tēplo. Itē potest ira esse vitiosa qn̄ nō est ſm ordinē ratiōis. ⁊ talis dicitur ira per vitiū. q̄ diffinit̄ sic. Est inordinatꝰ appetitus vindicte ſm doctores suꝑ. Et notāter dicit̄ inordinatꝰ: qꝛ si esset ordinatꝰ appetitꝰ vindicte nō esset pctm̄ sed zelus laudabilis. Sꝫ quō fit inordinatꝰ talis appetitꝰ. Dicēdū ꝙ tribꝫ mōis Primo ex ꝑte mali qd̄ alteri appetit̄ Secundo ex ꝑte modi quo q̇s intra se irascitur. Tertio ex ꝑte facti qd̄ extra ostēdit̄. vt ptꝫ in reglis subseq̄ntibꝫ. ‸ Tertia regula ꝙ ira pōt esse mortalis culpa ex ꝑte mali qd̄ alteri appetit̄ ꝓ vindicta vicꝫ si appetit q̇s iniustā vindictā vel punitione͂ ꝓximi notabile͂ deliberate. hoc aūt fit primo si punire vult eū q̇ nō meruit. Scd̄o si plus q̄ꝫ meruit. Tertio si nō ſm modū legitimū processit ad puniēdū illū. Quarto si nō ꝓpter bonū iusticie cōseruādū hoc. s. voluit: sꝫ ꝑncipal'r ꝓpt̄ vindicādū vel ꝓpter malū illiꝰ vt ex eo satiet̄. qd̄libet hoꝝ mortale ē. qꝛ cōtra caritatē ⁊ cōtra iusticiā intēdit: al's veniale est. vt punire in modico sicut trahere pueꝝ capillis ⁊ hmōi. Quarta regula ꝙ ira pōt esse mortalis culpa ex parte modi q̄ q̇s irascit̄ ab intra. s. cū q̇s tāta vehemētia ire feruet vt d̄cidat a dilectiōe dei ⁊ ꝓximi qd̄ ꝯtingit qn̄ ira trāsit in odiū. tūc eīm fit mortale. Hec Anthon̄. Quinta regula de facto vl' signo qd̄ on̄dit̄ est. s. ꝙ ira pōt esse mortalis culpa ex ꝑte signi vel facti quod q̇s ostēdit ab extra vicꝫ cū q̇s ex ira ostēderet signa odij. ⁊ ex h̄ scādalisaret notabil'r ꝓximos. qꝛ negat signa cōia caritatis vicꝫ salutātē nō resalutat. interrogāti dū deberet nō rn̄det. vel cū cōiter orās illū inimicū excludit ab orōe. Hec ſm Rich. Secꝰ d̄ signis specialibꝫ ad que q̇s nō tenet̄ ostēdere. qꝛ veniale est. Silr' est de ira eoꝝ q̇ gerūt curā domorū ⁊ subditoꝝ in q̇bus accidit q̄tidiana ira ⁊ ꝑturbatio aliq̄. sicut d̄t xp̄s marthe Lu. x. qꝛ veialis ⁊ nō mortal' ē talis ira vt cōit̄. Hec Anthon̄. ſ.

Z Circa tertiū de filiabꝫ q̄ ꝓducit ira querit̄. Quales sunt filie ire criminose de q̇bus ꝯfiteri tenent̄ hoīes ex necitate. Ad qd̄ ſm Greg. xxxi. moral'. ponunt̄ aliq̄ q̇bus in Angelica suꝑaddunt̄ plēs. aliter tame͂ ꝑleq̄mur practice. Et prima d̄r indignatio. Scd̄a rixa. Tertia animi tumor. Quarta cōtumelia. Quinta vituperij clamor. Sexta maledictio. Septima dei vl' sctōꝝ blasphemia. Octaua iniustū bellū. Nona sanguinis effusio. De aliq̇bꝫ hoꝝ ꝓpl'o magis. s. necessarijs agemꝰ etiā in specialibꝫ ſmonibꝫ. Sꝫ hic breuiꝰ notemꝰ ꝓ practica ꝯfessiōis ꝙ ꝯfitendum est. De indignatiōe. Si q̇s ex ira non loquit̄ ꝓximo in casu quo tenet̄ ex p̄cepto mortale est. vel si h̄ facit cū scandalo notabili vt dictū

est qnta regula. De rixa. Si rixat̃ qs pcutiẽdo pmũ aio vindicãdi vl nocẽdi notabilr mor/tale est: al's veniale vt in puer. De animi vl mẽtis tumore: h ẽ qñ qs iplicat mentẽ deliberate excogitãdo vias diuersas z modos qb9 posset se vindicare et de h iudicandũ ẽ eo mõ q̃ de ira ex q̃ pcedit vt patuit. De ptumelia vel conuitio. Si dixit talia verba. s. q sunt ifamatoria corã alijs mortale est. de h sermõe. xxiiij. K De clamore: h est fm Hureo. duz qs exaltat vocẽ p vituperiũ: idẽ vt de cõtumelia. De maledictiõe. ser. xxv. Q. De blasfemia dei et scõꝝ. ibidez. L. De bello. Si qs mouet bellũ iniustũ. z oĩs q̃ dat auxiliũ psiliũ z fauorẽ mortalr peccat z ad restitutiõez tenet. sec9 d iusto. De sanguinis effusiõe. s. notabili vel enormi si sine iudicio iusto fecit vl homicidio psiliũ vel causã dedit. Nec sufficiãt ad pñs. Rogem9 aũt dñm iesum vt det zc.

Feria scda post dñicã tertiã Sermo vicesim9 terti9 de ira pessima capitali z ei9 remediatiõe.

Repleti sunt oẽs in synagoga ira Luc. iiij. z in euãgelio hodierno. Sicut Lyra dicit dñs iesus multis miraclis suã deitatẽ pfirmañ. inter suos pin/qs pauca miracla fecit. qz erant indigni eo q miracla xpi ñ credebãt eẽ vera. z ipm dspiciebãt pter paupertatẽ suã z pentũ suoꝝ. q̃ lz forẽt no/biles erãt tñ paupes. Vñ pharisei illi de naza/reth dixert ad iesũ dspectiue. Quãta audiuim9 facta in caphar. fac et hic in patria tua. ac si di. Si faceres vera miracla citi9 faceres inter pin/quos z in ciuitate tua q̃z iter extraneos. Sz ipe xps dñs rñdit ostenden. p exẽpla helie z helysei q ñ nisi ex ipoꝝ malicia eẽt q non faceret inter eos talia. Sicut nec helias miss9 fuit ad mulieres alias eo q nõ essent ita deuote: sed ad sare/ptanã gẽtilẽ deuotã. nec helise9 mũdauit alios leprosos pter ingratitudinẽ erga deũ. qz de/clinauerat regnũ israel ad idolatriã. sz naamã mũdauit gẽtilẽ q̃ erat bon9 z ad deũ puersur9. Tũc illi d nazareth repleti sũt oẽs ira: hec audiẽn. scz q pponebat eis gẽtiles z voluerũt occi/dere eũ. sz dñs vtute deitatis p mediũ illoꝝ il/les9 trãsiuit. Et vt Beda dic. descẽdẽs de mõte sub rupe latere voluit vbi saxũ illud tanq̃z cera soluta sinũ fecit. in q̃ xps ẽ recept9 z omĩa line/amẽta z ruge vestis ibi adhuc apparent. de his in euãgelio. Itaqz d ira in qua z mõ mlti pleni sũt z peccãt ptra xpm restant adhuc tria myste/ria declarari in h sermone.

Primũ de eius pcti grauitate.
Secũdũ de capitali sublimitate.
Tertiũ de remediali qualitate.

A Circa primũ de gũitate pcti ire queritur vtrũ ira sit gũissimũ oĩum pctoꝝ contra p/rimũ cõmissoꝝ. Nam Chrys. omel. xlviij. super Ioh. videt dicere q sic. Nil inqt turpi9 visu fu/retis. ire em̃ z insanie nil ẽ mediũ. Sed rñdetur fm Rayne. in sũma iuxta dicta sancti Tho. ij. ij q. clviij. q circa gũitatẽ pcti pñt tres attendi psideratiões fm quas iudicat grauius vnũ alio. Primo põt psiderari gũitas pcti ex eius nocumẽti illatiõe. Nam illud pctm̃ gui9 est qd mai9 nocumẽtũ infert pximis. z sic ira in effectu exteriori vic3 rapina homicidio z bello ac hmõi potest eẽ gui9 pctm̃ q̃z internũ odiũ. Sed si cõsiderem9 irã put tñmodo manet in corde z simili/ter odiũ: sic grauius pctm̃ est odiuz q̃z inuidia. z inuidia ẽ gui9 q̃z ira. Ratio. qz odium appe/tit primo malum vel nocumẽtũ sub rõne mali: sz inuid9 appetit sub rõne prie glorie. iratus aũt sub rõne vindicte qd habet aliqd iusticie qñqz ideoqz min9 malũ ẽ vt sic ira q̃z inuidia. qz ira appetit vindictã sub rõne cuiusdã boni iustio/ris qd est vindicta. sz inuidia sub rõne prie glo/rie vt ipe sit felicior altero cui inuidet. odiũ vo qz appetit sub rõne mali malũ. qd ẽ pessimũ z ptra charitatẽ. B Scdo põt psiderari grauitas pcti ex charitatis oppositiõe. Et sic ceterꝭ parib9 inter omnia pctã q̃ cõmittunt in pmũ odiũ est gũissimũ pter directã cõtrarietatẽ charitatis. Sicut em̃ charitas ẽ vtutũ potissima: ita a cõtrario odiũ ẽ oĩm vitioꝝ pessimũ. Et sic daret q odiũ multo grauius est q̃z ira. Primo qz odiũ priat charitati directe: ideoqz ex suo genere ẽ mortale. sed ira nõ semp nec ex suo genere ẽ mortalis. Vñ glo. sup illd Ps. Irascimini z nolite peccare. dr. Venialis ẽ ira que non ducit ad effectũ. s. notabilẽ. Secũdo q̃z qz passio ire citi9 transit: sed odiũ pmanet. Vñd phus. ij. rhetorice dr. q odiũ est magis isanabile q̃z ira. Tertio põt cõsiderari grauitas pcti ex modali deordi/natiõe. z sic illd pctm̃ grauius est qd magis aufert ratiõem hoĩs z min9 habet de misericordia ĩ pmũ. z sic ira est grauissimũ pctm̃: qz sup oĩa alia aufert rõnẽ hoĩs. Catho. Ira ipedit animũ ne possit cernere verũ. Et qz est ferocissima z impetuosa sine vlla misericordia. Prouerb. xxvij. Ira nõ habet misericordiã nec erũpẽs furor. z sic intelligẽdũ est dictũ Chrys. sup ĩ obiectiõe. z sic patet. C Sed di. Quid de cõcupiscẽtia: an graui9 pctm̃ sit q̃z ira. Rñdet fm pdictos doct. ac alios cõiter: q exq̃ ira tẽdit in vindictã que ẽ iusticie bonũ. ideo ẽ min9 malũ q̃z cõcupiscẽtia que tẽdit in bonũ delectabile qd nõ habet rõnẽ iusticie. Vñ phus. vij. ethic. dr. q incõtinẽs cõ/cupiscẽtie est turpior q̃z incõtinẽs ire. Verũtñ si ira deducit ad odiũ pseuerãs: est gũissimũ oĩz pctoꝝ in pmũ cõmissoꝝ ceteris parib9. qm vt Aug. z Chrys. de cõpũctiõe dicũt. Huanũ ẽ peccare: sz diabolicũ in odio pseuerare. O q̃ homo xpiane noli fieri diabolus p irã.

D Circa scõm de capitali sublimitate inqrendum est: q̃re ira magis ponit pro vitio capitali

q̃z odiuz: qđ tñ gui⁹ pctm̃ est cõiter. Rñdet̃ ſm Antho. p. ij. ti. vij. ca. j. Quia inq̃t ira habet finẽ multũ appetibilẽ. qm̃ appetit maluz sub rõne boni: id est iusti magis q̃z odiũ qđ appetit sub rõne mali. Itẽ qꝛ habet plures species. ⁊ odiuz ac alia multa vitia ex ira tanq̃z ex ꝑncipali oriunt̃: vt patuit sermõe p̄cedẽti. Sz q̃r ⁊ que sũt spẽs ire philosophus. iiij. li. ethicoꝝ ponit tres.

Prima acuta.
Secunda dicitur amara.
Tercia dicitur grauis.

Prima đr acuta qua q̇s cito ⁊ subito irascit̃ et leuiter cessat ab ira. ⁊ hoc est optimuz in talibꝫ q̄ nõ retinẽt irã in corde qꝛ đr Ecci. c. vij. Ira in sinu stulti req̇escit. ⁊ tales sũt sepe cholerici ſm Alber. li. j. de motibꝫ aĩaliũ tractatu. ij. Secũda đr amara q̄ ꝑmanet ⁊ i vetustate deuenit. et sunt amarissimi in se donec diuti⁹ iram digerãt ad quã maxie disponunt̃ melãcolici ſm Alber. sup̄. Tercia đr grauis vl' difficilis que obſuat tẽpus ad penã inferendã. nec cessat ab ira cõceꝑta donec vindictã faciat. ⁊ h̄ est pessimũ. E

Notandum aũt q̄ vt phs. vij. ethicoꝝ. ⁊ sup eodẽ Alb. di. q̄ ira sup oẽs alias passiones corꝑales est valde naturalis. qꝛ freq̄nter innascit̃ a ꝑentibꝫ ⁊ trãsit ab eisdẽ in genitũ. causam quã ponit dimitto. Exemplũ recitat ibidẽ Alber. q̄ q̇dã accusatus de h̄ q̄ p̄rez ꝑcusserat excusañ. se dixit. q̄ ira foret sibi ex p̄re igenita. in cu⁹ signũ pater su⁹ patrẽ ⁊ au⁹ ꝑauuz ꝑcusserat. ⁊ ostẽdit filiũ suũ pueꝝ dicẽs. Et iste fili⁹ ꝑcutiet me cuz increuerit. oĩbꝫ inq̃t nobis ſm totã genealogiã ira est. ⁊ ali⁹ ꝑ filiũ suũ tract⁹ ad ostiũ dixit filio. Ulteri⁹ iã nõ trahe. qꝛ ⁊ ego ip̄e antea p̄rez meũ non vltra q̃z ad ostiũ traxerã. ⁊ sic ira a ꝑentibꝫ cõtrahit̃: licet inequal'r sit in patre ⁊ filio. Hec Albert. Ecce ergo pessimũ hoc vitium quantũ debent cauere omnes.

F Circa tercium de remedioꝝ q̄litate nota pl'ima remedia ire tradita a doctoribꝫ q̄ debet hõ cõsiderare vt irã possit vicere ⁊ patiẽs fore. Primũ đr aduerse ire a deo admissio. qꝛ Aug. ꝓ generali regula ponit q̄ nil fit in mundo qđ non ex aula impꝑiali diuine maiestatis ꝓcedat. Sic g̃ cogitans q̄ de⁹ ꝑmisit tibi talia aduersa ⁊ pati vult vincens te ne irascar(is). sicut vincit dauid se cũ malediceret̃ a semey di. Dñs misit euz vt maledicat dauid. ij. Reg. xvj. Scđz đr beatitudinis future p̄miatio quã xp̄s ꝓmisit patiẽtibꝫ. Tercium đr crucis xp̄i cogitatio Greg. Si passio xp̄i ad memoriã reuocet̃: nil taz duꝝ qđ nõ eq̃ aĩo toleret̃. Quartũ đr defectuũ ꝓprioꝝ recognitio. qꝛ facili⁹ quis portat đfect⁹ alienos dũ ꝓprios agnoscit Aug. Irascer(is) seruo tuo ne peccet irascere tibi ne pecces. Quintũ đr elocutiõis euitatio. Ps. Posui ori meo custodiam dum cõsisteret pctõr aduersuz me. G Unđ legit̃ exemplũ in vita phoꝝ q̄ Dyogenes silentio irã vicit. Nã cũ q̇dã in eũ cõspuisset ꝓteruie: ⁊ ip̄e nil diceret interogat⁹ an cõtra illũ esset irat⁹ Rñdit. Nõ irascor: sz dubito an irasci oporteat vt narrat Se. li. iij. de ira. Rursũ cũ ali⁹ eũ v̄bis đhonestaret et taceret interogat⁹ cur nõ rñderet. Rñdit. Nolo cõtẽdere cũ hoĩe sup re in qua ille q̄ obtinet vilior habet̃. Itẽ Theodosi⁹ impator cũ se iratũ sentiret nũq̃z sentẽtiã ferebat nisi pri⁹ xxiiij. l'ras morose intra se diceret. ⁊ p̄cepit ministris vt nil põderosum qđ sero p̄cepisset exeq̄rẽtur nisi mane idẽ confirmaret. O q̄ntũ g̃ xp̄iani deberẽt se ab ira cauere. Sextũ đr future mort(is) incerta cõditio. Unđ Ecci. xxviij. Memento nouissimoꝝ ⁊ desine inimicari. Exẽplũ in vitaspa. legit̃ de sctõ isaac abbate. q̄ req̇situs q̄re demones eũ timerẽt ⁊ fugerẽt. Rñdit. Ex quo factus sum monachus statui i me vt ira extra guttur meũ nõ ꝓcederet. ideoq̃z sic me timẽt demones. Et ꝑ cõtrariũ ad iracundos accedũt p̄sertim in morte. qꝛ ius possessiõis habẽt in eis. Ue g̃ talibus. Rogem⁹ xp̄m. ⁊c̃.

Feria tertia post dñicã tertiã Sermo. xxiiij. de cõtumelijs ⁊ cõuitijs ac vituꝑijs que nascũtur ex ira.

Domine quotiens

D

Omine quotiens peccauerit in me frater meus ⁊ dimittã ei. Matth. xviij. ⁊ in euangelio hodier. Hãc questionẽ fec̃ petrus xp̄o. ⁊ ip̄e dñs xp̄s docuit eũ ⁊ oẽs discipulos. i. xp̄ianos q̄ nũq̃z debeãt irã tenere: sed dimittere ꝓximis septuagesiesseptiens. i. totiẽs q̃tiens. qꝛ nũerus det̃minat⁹ ponit̃ ꝓ indet̃miato Docuit etiã q̃uo debeat vnusq̇sq̃z corrigere fratrẽ suũ peccãtẽ. Primo in occulto. Secũdo in alioꝝ conspectu. Tertio in publico ꝑ eccl'iam ⁊ ei⁹ p̄latos. vt de istis patz clare in euãgelio. Sz qm̃ multi solent q̃tidie peccare in ira ꝯ ꝓximos ꝑ ꝯtumelias ⁊ cõuitia ac vituꝑia ⁊ h'mõi q̃si cõsuetudinarie. Idcirco de ist(is) vitijs vt sciãt cõfiteri tria mysteria declarabim⁹ in h̄ ſmone.

Primũ đr sollicite cohibitiõis.
Secũdũ đr mortifere offensiõis.
Tertiũ đr pacifice toleratiõis.

Aliđ thema ꝓ h̄ ſmone Prouer. x. Qui profert cõtumeliã insipiẽs est. Ly. i. oñdit se insipiẽtẽ ꝑ ꝯuitia. qꝛ cũ ex abũdãtia cordis os loq̇t̃. Mathei. xij. patz talẽ esse in corde malũ.

H Circa ꝑmũ de cohibitiõe cõtumelie vl' cõuitioꝝ ⁊ vituꝑioꝝ vt nouerim⁹ talia vitia fore valde detestabilia notem⁹ tria. Primo de noticia q̇d sit cõtumelia. Et ſm Anthoñ. ij. pte. tit. vij. c. vj. ac frẽm Angelũ. aliosq̃z. Cõtumelia est exp̄ssio defect⁹ altius corã eo ꝑ v̄ba vl' etiã ꝑ facta ad ip̄m dehonorãdũ. vñ Glo. Ro. j. đt. Contumeliosi sunt q̄ dictis vl' factis iniurias ⁊ turpia alijs inferũt. Exẽpli grã de v̄bis. Si q̇s di

cat alicui in vituperiū. q̄ est latro fur z hmōi. Si aūt ꝓijciat lutū vel sputū z hmōi in illis facis irrogat cōtumeliaz. Scḋo de differētia. quō vicȝ differūt cōtumelia z cōuitium. Et ſm Alexan. z Tho. ij. ij. ac theologos. contumelia ꝓprie est solū culpe. vt si dicat aliquē fure adulteruz z hmōi. Sȝ cōuitiū extēdit se generalr̄ ad omnē vicȝ defectū culpe vel etiā pene. vt dicēdo aliquē sclauū spuriū: mendicū: cecū: cū sit: cōuitiū dicit tm̄mō. Sȝ dicendo illū furē iniuriose cōtumeliā simul z cōuitiū īfert. tn̄ vnū p̄ reliq̄ sepe accipit indifferēter. Et apud nos cōiter vituperiū noiat. i. zythok. Tercio ḡ de malicia detestabili taliū pctōꝝ notandū. q̄ pluribus rōnibꝫ debēt hoīes detestari et se cohibere ab hmōi vitijs. Prima dr̄ vulneris charitatis. q̄ talia ṽba multū vulnerāt z ledūt charitatē z amicitiā hoīȝ q̄ penetrāt z vulnerāt cor amici. Vn̄ Ecci. xxij. Mittēs lapidē in volatilia deijciet ea. Sic q̄ ꝯuitiat amico dissoluit amiciciā. Vn̄ sicut debet q̄s cauere ne lapidibꝫ impetat ꝓximū vel ꝑcutiat illū baculo aut vulneret iaculo: sic nec ꝑcutere debet cōuitio. Scḋa rō dr̄ īfernalis idiomatꝭ. Nā Chrys. dicit. Vnusq̄sq; de qua gēte sit ꝑ linguaz. i. idiomate cognoscit. Sic q̄ est de terra vel gente īfernali ꝑ talia maliloquia z cōuitia agnoscit. q̄ hec habēt esse ī inferno. Sicut ꝑ ꝯtrariū ṽba laudis diuine hn̄t locū ꝑpetuū in celo. Ideo Prouer. x. Labia iusti ꝯsiderāt placita scȝ deo. os aūt impioꝝ puersa zc̄. Sed heu mō videmus q̄ curiales multi gl'iant z gaudēt de h̄ q̄ nouo z iaudito mō vitupia formare norūt. Sȝ h̄ q̄d aliō ē q̄ȝ gaudere de dyabolica siliēudine z dānatiōe. Nā p̄mo omniū dyabol⁹ dixit vitupiū mēdax ꝯtra deuz in ꝑadiso di. ꝑentibꝫ p̄mis. Neq̄q̄ȝ moriemini. scit eīn de⁹ q̄ quacūq; hora comederitꝭ apient oc'li vr̄i. z e. sicut dij zc̄. z sic īuidū deū esse dixit. Tercia rō dr̄ ꝯcurrentis culpe multiplicis. Nā in talibꝫ ꝯcurrūt inumerabilia mēdacia dicendo filiū antiqui canis vel asini vl' filiū meretricis z hmōi. Itē q̄nq; ꝯcurrit īfamia. q̄nq; ꝑiuriū z dei blasphemia. bella iīusta. homicidia. et sanguinis effusiōes. q̄ inde ꝓxim⁹ cōcitat ad irā: rixas: verbera z p̄lia. Deniq; talibꝫ assuet⁹: nec sufficit ꝯfiteri oīa hmōi pctā: z vix corrigit. iuxta illō Ecci. xxiij. Hō assuet⁹ verbis iproperij oībꝫ diebꝫ suis nō erudiet. Ve ḡ m'tipler talibꝫ cū mortalr̄ in hmōi peccauerint. Sȝ q̄rit. an liceat correctiōis cā dicere alicui hmōi cōuitia vel ꝯtumelias siue vitupia. Rn̄det ſm Tho. ij. ij. q. lxxij. z in Angelica. q̄ sicut licet verberare vl' in rebꝫ dānificare causa disciplinei ita z cōuitiū dicere. Nā z xp̄s dn̄s dixit discipulis O stulti z tardi corde. Et paul⁹ insensatos galatas dixit. Cū Aug. li. de sermōe dn̄i in mōte dicit q̄ raro z magna necessitate obiurgatiōes sunt adhibēde. in q̄bꝫ nō vt nobis: sed vt dn̄o seruiat instem⁹. Deniq; in Angelica. c. in frogatiōes. circa irā dr̄. Aduerte hoc q̄ licet q̄s nō dicat ꝯuitiū vl' cōtumeliā vt illi auferat honorē: sȝ causa correctiōis. si tamē dicit talia q̄ de se notabilit' ledūt: puta m'ieri dicit q̄ ē putana. i. meretrix pessima: vl' alicui q̄ ē tradito z hmōi. z audiētes scādalisant de tali cui dr̄. q̄ sic credūt eē nō excusat a mortali pctō. Hec Angelica. Circa scōm de mortali offensiōe q̄rit. Vtrū cōtumelia vl' cōuitiū sit mortale pctm̄. Rn̄det ſm Thomā s Alexan. z Anthon̄. z Angel'. q̄ ꝑ gn̄ali tenēdū est hoc vicȝ q̄ in pctīs ṽboꝝ maxime attēdēdū ē quo aīo ṽba ꝓferant. Pōt aūt ṽbū hmōi dici tripliciī. Primo aīo iniuriādi. vt ꝑ verba q̄ profert auferat honorē alteri⁹. z h̄ ꝓprie z ꝑ se est dicere cōuitiū vl' contumeliā. z sic loquēdo est pctm̄ mortale nō min⁹ q̄ȝ furtū. q̄ ledit ꝓximū in honore cōtra iusticiā z charitatē: honor aūt diuitijs p̄fert. Sȝ si q̄s talia alio aīmo dicit: nō est cōuitiū formalit' z ꝓprie sed ꝑ accidēs z mat'ialiter inq̄ntū. s. dicit id q̄d pōt eē cōuitiū. Vnō pōt hmōi dici Scḋo ex animo solatiādi. z tūc ē veniale pctm̄. s. cū ṽbū profert ex aliq̄ animi leuitate vel leui ira absq; firmo ꝓposito d honestādi: vtputa q̄ intēdit ꝯtristare leuiter solū illū. Si aūt etiā aīo solatiādi ex leuitate vl' ludo ꝓferret ṽbū tale q̄d esset contra honorē alteri⁹ vl' de quo extimare posset ip̄m notabilit' irasci z odiū incurrere: vl' aliq̄d graue pctm̄ nō excusaret a mortali etiā si hoc nō intēderet. Sicut cū q̄s in ludo grauit' ꝑcuteret mutilādo nō excusaret a culpa. Proinde dȝ homo eē modeſratus. q̄ xp̄s dic̄ Matth. v. Qui dixerit fratri suo fatue: reus erit gehēne. Sȝ hoc p̄cipue itelligit si dixerit aīo iniuriādi. z talis vltra mortale tenet ad satisfactionē. Sȝ di. Quō tenet q̄s satisfacere. ꝓximo quē verbo lesit. Rn̄det ſȝ Umbertū in expositiōe regule. z Anthon̄. ti. vij. c. vj. §. v. ptis. ij. q̄ tenet prout offendit in secreto vel in publico. Nā si offendit ṽbo in secreto z offensus q̄rat sibi satisfactionē fieri in publico nō tenet offendēs sicut fur q̄ latēter accepit nō tenet publice sȝ in occulto restituere. Excipit si factū ī occulto ē publicatū: dn̄iq; si offēdit in publico nō sufficit satisfacere ī occulto. Sȝ q̄d si offēsus nō vult ꝯtētari nisi offendēs dicat se fuisse mentitū. Rn̄det q̄ si veꝝ dixit nō tenet: nec ille debȝ exigere. sȝ si scit vl' credit esse falsū vl' incertū aut dubiū p̄t dicere aliq̄ ṽba alleuiātia. puta q̄ audierat z tūc credebat. nūc aūt nō credit. vel q̄ ex ira dixit si sic ē. nec dȝ dicere se fuisse mētitū si nō fuit mentit⁹. hec in Antho. Tertio pōt dici tale ṽbū ex aīo corrigēdi. z tunc nullū ē pctm̄ si fiat d bito mō vt dictū ē sup̄ nec dȝ satisfacere. Circa tertiū de toleratiōe q̄rit vtrū homo teneat illatas ꝯtumelias semꝑ tolerare patient. Rn̄det ſm Tho. vbi s. z Antho. z ī Angelica. q̄ q̄ntū ad ꝑparatōȝ animi. s. q̄n op⁹ esset semꝑ

De blasphemia

sustinere dꝫ sicut ꝛ alia dāna. Unū xp̄s dꝛ pcutiēti maxillā pbere. Et ꝑm Aug. hoc qs tenet ꝑm pparatōꝫ animi qñ opus esset. sꝫ q̄ntū ad actū nō semꝑ tenet sustinere: sed

¶ Aliqñ tenet nō sufferre.
Aliqñ aūt decet tolerare.
Aliqñ vo satisfactionē exigere.

¶ Primo aliqñ tenet qs nō sufferre sꝫ repꝑhēdere. Nā ꝛ saluator cōtumeliat⁹ facto cū pcussus est ī faciē pcussorē repꝑhēdit Joh. xix. Et ad h̄ tenet hō triplici casu. Primo qñ talis repꝑhēsio cedit in bonū cōtumeliātis. vtputa ad repmēdū ei⁹ audaciā. Scđo qñ ex sufferētia alioꝝ ꝑfect⁹ ipe diret. Unū Grego. sup Ezech. dꝛ. quoꝝ vita ī exēplo imitatiōis ē posita: debēt si pñt verba ꝯtrahētiū sibi cōpescere ne eoꝝ pdicatōeꝫ nō audiāt q̄ audire poterāt ꝛ in prauis moribꝫ remanentes bn̄ viuere cōtēnāt. hec ille. Tertio qñ ex taciturnitate cōtumeliat⁹ infamiā incurreret. qꝛ vt Aug⁹. dꝛ. crudelis ē q̄ famā negligit. ꝓpriā. xij. q. j. ca. Nolo. Scđo aliqñ decꝫ tolerare. s. ratione euitāde temeritatis ne magis ad irā accēdat cōtumeliātē. ꝛ ratiōe cōseruande ꝟtutis patiētie. ꝛ etiā ratiōe īcorrigibilitatis. Cū em̄ cōtumeliās ē incorrigibil' nec in eū habes autoritatē: sufferre debes. Sicut ꝛ xp̄s corā herode ꝛ pylato obstinatis iudeis cōtumeliātibꝫ nō rn̄dit. Tertio aliqñ licet satisfactiōeꝫ exigere in iudicio. qꝛ ꝑm Lyrā ꝛ in Angelica. Cōuitiator vltra pctm̄ tenetur p se vl' p int'positā psonā cōtumeliato culpā suā dicere ꝛ veniā petere satisfaciēdo vt pmo articulo dictū est. ¶ Excipit' prelat⁹ ꝛ paterfamilias q̄ corrigēdo licꝫ excesserit nō tenet petere veniā a subdito: sꝫ a dn̄o deo. ne dū nimiū seruat' hūilitas regēdi frāgat' autoritas vt dꝛ August. in regula. Intelligēdū tn̄ hoc est dūmodo platus vl' pr̄familias nō excesserit nimis liuore vindicte ex ꝓposito. qꝛ sic tenet petere veniam. Exēplū legit' in sū. Anthoñ. p. ij. ti. vij. c. vj. §. iij. in fine. q̄ q̄dā cōtumeliā itulit cuidā fratri noie Nicolao nec veniā petiuit. post paucos dies ille mortu⁹ ē. ꝛ post mortē ecce idē appuit ipi fratri Nicolao petēs veniā de ꝯtumelia. Cui Nicolaus ait. Veniā pete a xp̄o in cui⁹ stas iudicio. et ille. Xp̄s mihi n̄ vult dimittere nisi pus veniā a te petā hūilit'. Qđ nicola⁹ libēter fecit. ꝛ sic disparuit ꝛ veniā a xp̄o obtinuit. Rogem⁹ xp̄ꝫ ꝛc.

¶ Feria q̄rta post dn̄icā tertiam. Sermo. xxv. de maledictiōe creatura ꝛ dei blasfemia vl' scŏꝝ.

Qui maledire/rit pr̄i vl' mr̄i morte moriat'. Mat. xv. ꝛ in euāg. hođ. Hec ꝟba de⁹ dixit in veri testamēto ꝛ allegat xp̄s ī euāgelio vt hoīes caueāt a maledictōibꝫ q̄rūcūqꝫ creaturaꝝ. precipue aūt pr̄is ꝛ mr̄is carnal' ꝛ spūalis. ꝛ maxime a maledictiōe blasphemie dei ꝛ scŏꝝ ei⁹. Nā deus ē summ⁹ pater oīm. iđ ipꝫ blasphemare ē sup oīa pessimū. Sꝫ heu horrēdissimū est q̄ iā in vsuꝫ venit etiā apđ xp̄ianos maledictiōes facere vl' dicere cōtra creaturas vl' filios aut filias ex ira vel patrē ꝛ matrē. ꝛ quod ē pessimū deo maledicūt a pio deo impcan̄. malū. Hugo. Blasphemia ē cū obprobriosa iacit' ī aliquē maledictio: q̄ fit dō ꝯtumelia. Ea propt' in hoc ꝯmone agemus de pctis maledictiōis ꝛ blasphemie vt audita grauitate pcti caueāt homines ne morte moriant' et'na. Nā euangeliū h̄ dicit. Qui maledixerit patri vel mr̄i morte moriat'. ¶ Itaqꝫ de ipsa maledictiōe ꝛ blasphemia declarem⁹ tria mysteria in hoc ꝯmōe. Pro quo aliđ thema. Bn̄facite ꝑseq̄ntibꝫ ꝛ nolite maledicere. Roma. xij.

¶ Primū de creature maledictiōe.
Secūdū de hui⁹ culpe offensiōe.
Tertiū de blasphemie euitatiōe.

¶ Circa pmū đ maledictōe creature tā rōnalis q̄ꝫ irrōnalis notādū. q̄ ꝑm Aug. xxiiij. q. iij. c. De⁹. ꝛ doc. Maledictio ꝓprie ē impcatio mali facta alicui sub rōne mali: h̄ est intēdens malū inq̄ntū malū. Hoc aūt q̄ꝫ pessimū sit vitiū iđ q̄ꝫ cauēdū ostēdit' ex plibus ratiōibꝫ. ¶ Primo ratiōe amissiōis regni celest'. Nā. j. Cor'. vj. Apl's dicit. Nolite errare: qꝛ neqꝫ fornicarij neqꝫ idol' ꝟuientes neqꝫ maledici neqꝫ rapaces regnū dei possidebūt. ecce q̄ꝫ grauibꝫ pctis cōnumeratur.

¶ Secūdo ratiōe diuine vltōis: qꝛ de⁹ sepe vlciscitur hoc pctm̄ ita q̄ maledictionē quā aliqs impcat' alteri super caput maledicētis cōuertit. Geñ. xxvij. Qui maledixerit tibi sit ille maledictus. et Ecci. xxvij. Qui in altū mittit lapidem. Lyra. s. directe ꝓijciēdo sursum: sup caput ei⁹ cadet. ꝛ plaga dolosi diuidet vulnera. id ē plaga a doloso hoīe impcata diuersa mala sup eū multiplicabit. vn̄ Bern̄. Inexcusabilis es o hō in q̄ em̄ aliū iudicas. s. maledicēdo teipm̄ ꝯdēnas.

¶ Tertio rōne crudelissime malignatiōis. Naꝫ cū qs maledicit agētibꝫ cōtra se ē magna crudelitas. qꝛ potius cōpati deberet illis tanq̄ꝫ infirmis in aīa. Itē cū pater vl' mr̄ maledicit filio est maior crudelitas. qꝛ impcatur malū filio qđ n̄ liceret impcari etiā diabolo. Similit' nec cuicūqꝫ inimico diceñ. Deus perdat te. ꝛ hm̄ōi est impietas maxima. Ratio. qꝛ se constituit iudicē. ꝛ deū vult esse suū tortorē quod est iniuria deo. Ideo Aug. in quodā ꝯmone in psona dei dicit. Tu miser homo irasceris ꝛ dicis. Deus pdas vl' occidas illū meū inimicū: ille malus est. ꝛ tu impcando malū plus mal⁹ fact⁹ es. ergo petis vt pmū te occidā: cū sim de⁹ tu⁹ tortorē tuum me ꝯstituis. ꝛ sic mihi īiuriā facis. Preterea tales sūt etiā crudelissimi ꝯ seipos. qꝛ aīam ꝓpriā occidūt ex ira. Siles ğ sunt apris seuissimis q̄ impingūt ī lanceā venator' vt illū ledāt ꝛ se ī lāceā magis ꝛ magis intrudūt. ꝛ sic patꝫ.

¶ Quarto rõne ĩhibitõis. q2 sacra scriptura ĩhi
bet maledicere oĩ creature etiaʒ dyabolo. Ecci.
xxi. Cū maledicit impi⁹ dyabolū maledicit ipe
aiaʒ suā: h̄ est ꝓm Lyrā. cū pctõr hõ dĩc dyabo
lū iustū cõdẽnatū maledicit aiaʒ. i. denūciat dā
nādam eo ꝙ ĩ factꝭ dyabolū maledictū imitaꝝ.
Vñ nec dyabolo debem⁹ maledicere ĩq̄ntū est
creatura dei. q2 vt sic bona ē: ſʒ ꝑ culpā incurrit
maledictõeʒ. ⁊ sic culpā tm̄modo illi⁹ possum⁹
maledicere nõ naturā. Exēplū in epl'a iude dr.
ꝙ michael archangel⁹ cū altercaretꝛ cū dyabolo
de corꝑe moysi scʒ q2 dyabol⁹ volebat illd̄ reuo
care ꝓpter idolatriā filijs israel. qd̄ michael oc/
cultauerat. tūc michael nõ ē aus⁹ dyabolū ma/
ledicere: ſʒ ait. Imꝑet tibi de⁹. ¶ Sʒ di. Quid ḡ
de sctis de q̄b⁹ legim⁹ ꝙ dauid maledixit moti
bus gelboe. ij. Reg. i. ⁊ Iob diei suo. Iteʒ xp̄s
maledixit ficulnee. Preterea noe maledixit cha
naā Geñ. ix. et helise⁹ puerꝭ di. irridẽdo. Ascẽde
calue. ⁊ hmõi. Rñdetꝛ cõiter ꝓm doctores. ꝙ sci
q̄ legūtꝛ maledixisse creaturꝭ ĩ h̄ nõ peccauerūt.
q2 nõ nisi licitis modis ex ĩspiratiõe spūsscti h̄
fecerūt. iõ nõ ē trahẽdū in ꝯseq̄ntiā vt vnusq̄sq3
ꝑ suo libitu creaturꝭ maledicat. ⁊ptʒ ĩ seq̄ntib⁹.
¶ Circa scd̄m de offensiõe q̄ritꝛ. vtrū male
dicere sit sꝑ pctm̄ mortale. Ad qd̄ ꝓm doctores
cõmuniter: ꝑsertiʒ Alexā. ⁊ Tho. ij. ij. q. lxxvj. ⁊
Anthoñ. ij. p. ti. vij. rñdetꝛ. ꝙ maledictio põt fie
ri ꝑcipue q̄ttuor modis ⁊ causis. Prio ex ani/
mi ĩdeliberatõe. s. ex subita ira ⁊ q̄si cā correctio
nis vt tal' terreatꝛ sic̄ q̄tidie faciūt ꝑentes erga fi
lios ⁊ mgr̄i discipl'is ⁊ dñi ꝓuis: q̄ tm̄ nõ optāt
illis mala illa. ⁊ h̄ ē veniale. Nā et Aug. xxv. di.
§. Al's ea õmū. hmõi inter venialia computat.
Verum cauedū est ne ĩ cõsuetudinẽ ducantꝛ. q2
ꝓm Alexā. pñt fieri mortalia ꝓpter ꝯtẽptū ⁊ qñ
q3 de⁹ tales punit. sic̄ Aug. di. de q̄dā vidua ha
beñ. decẽ filios. ⁊ cū vna dieꝝ ex aliq̄ illoꝝ oꝑe
sibi displicẽte maledixisset oẽs effecti sunt toto
corꝑe tremuli vt vidẽtes oẽs mirarentꝛ de eis.
O di iudicia terribilia ĩ talib⁹. Scd̄o ex animi
deliberatiõe ⁊ liuore vindicte vl' odij vl' iuidie.
⁊ sic ē ꝯtra charitatē ⁊ mortale: puta cū optādo
malū di. Mors ꝑdat te vl' ĩfirmitas accidat ti
bi: vl' pes frangatꝛ: vl' dyabol⁹ accipiat aiaʒ tuā
⁊ hmõi. Et tanto ḡui⁹ pctm̄ est: q̄nto ꝑsonā cui
maledicit pl⁹ deberʒ diligere ⁊ reuereri: vt sunt
pater mr̄ ⁊ p̄lati. Silr̄ si q̄s seip̄m maledicit ex
ĩpatiẽtia mortale ē ⁊ ꝯfitẽdū. ¶ Tercio ex di
ꝯformatiõe ⁊ amore iusticie. q2 talis videt deū
velle tale malū hoĩ illi. ⁊ sic ex instinctu spūsscti
viri sci legūtꝛ aliq̄b⁹ maledixisse: vt petr⁹ simo
ni mago di. Pecunia tua sit tecū ĩ ꝑditionē. ⁊
paul⁹ helime resistẽti ṽbo dei di. Percutiat te
de⁹ cecitate filij dyaboli. ⁊ hmõi oĩa que leguntꝛ
dixerūt sci ꝑnūciãdi aĩo nõ aūt imp̄cando vt
cõiter tenetꝛ. Iteʒ sic noe maledixit chanaan. q2
Cham derisit ip̄m p̄rem. ⁊ helise⁹ pueris deridẽ
tibus se qui erāt filij idolatrātiū patrū ꝓm Lyꝛ/
rā. iiij. Reg. ij. et dauid mõtib⁹ gelboe ꝓpt' cedē
israel ibi factā. ⁊ Iob diei suo di. Maledicta di
es in qua nat⁹ sum. ⁊c̄. intẽdẽs ꝙ dies natiuita
tis nõ possit dici dies gaudij: ſʒ merorꝭ eo ꝙ cõ
traxit pctm̄ originale. Sic etiā xp̄s maledixit fi
culnee ad significãdū ꝙ. s. ꝑpl'us iudeorū ꝓpter
pctā sua maledictiõi subijciebatꝛ. Siliter cū ali
q̄s malediceret alicui optãdo vl' ꝑnūciãdo ali/
quā egritudinē vl' aliud impedimẽtū: nõ ꝓpter
alid̄ nisi vt ꝑ hoc bon⁹ efficiatꝛ. vel a bonoꝝ alio
rū impedimẽto cesset: põt esse sine pctõ. q2 amo/
re iusticie facit. Hec in Anthoñ. ¶ Quarto põt
q̄s maledicere irrõnali creature vl' demoni vel
alteri cuicūq3 facture. ⁊ hoc põt etiā esse morta/
le si facit in õtestatione dei in tali oꝑe. nā blasfe
mia esset. Siliter mortale esset si faceret referen
do in possessorē illi⁹ ex maliuolẽtia qua vult vt
dãnificetꝛ ꝓxim⁹. s. ꝑ mortē equi: bouis et hmõi
notabili dãno. Si aūt maledicit creaturā ꝓʒ se
tm̄ respiciẽdo. vt q2 aliqd̄ brutuʒ nõ mouetꝛ vt
vult vl' nocet sibi. ⁊ hmõi ex quo irascitꝛ appetẽs
ei penā: veniale pctm̄ est. sicut vanū ⁊ ociosum
⁊ ꝑ tãto illicitū. Hec oĩa Anthoñ.
¶ Circa tertiū de blasphemia. Notãdum ꝙ
suꝑ oĩa debet homo cauere blasphemiā dei ⁊
sanctoꝝ. ¶ Primo quia est crimē grauissimū.
Vñ Glo. suꝑ Esa. xviij. dicit. Oĩe pctm̄ blas/
phemie cõparatū leui⁹ est. vñ patres veterꝭ te/
stamẽti nec audire volebāt eam. Nā ꝓm Tho/
mā scd̄a scd̄e. q. xiij. blasphemia graui⁹ pctm̄ est
infideli paganismo. quia pagan⁹ loquitꝛ õ deo
que credit esse vera: licet sint falsa. ſʒ christian⁹
blasphemans loquitꝛ cõtra veritatē quā credit.
Graui⁹ etiā dicit esse q̄3 homicidiū in q̄ʒtū ē di/
recte cõtra bonū deū: homicidiū aūt cõtra pro/
ximū tm̄modo sepe intẽditꝛ. Itē graui⁹ est pctõ
crucifigẽtiū xp̄m. Aug. Magis peccāt blasphe
mātes deū triūphantē in celis q̄3 q̄ crucifixerūt
ãbulantē in terris. ¶ Secūdo quia ē mor
tale peccatū ꝓm genus suū. Nam ꝓm Alexā. et
Anthoñ. in cõfes. Blasphemia siue sit in ore di
cẽdo siue in corde credẽdo deū nõ esse iustuʒ in
oĩbus vl' nõ curare de actib⁹ hoĩm vel nõ posse
hoc vl' illud: semꝑ ē mortale. nisi ex surreptione
hmõi diceret: vl' nõ aduerteret aut nõ intellige/
ret quod dicit. quia tūc nõ haberet ratõeʒ blas/
phemie. sed esset veniale. vt in Angelica. ¶ Ter
tio quia ē oĩi lege dãnabile graui pena dignū
vt patet etiā apd̄ saracenos ⁊ alios. ¶ Quarto
quia mirabil'r a deo est punitū in oĩm exẽpluʒ.
vt patʒ. iiij. dyal'. Grego. in puero q̄nq3 annoꝝ.
Aliud exemplū refert Petrus Damiani quod
habetꝛ in speculo dis. j. ꝙ in Bononie partibus
duob⁹ viris amicis in mensa cõsedẽtib⁹: assato
gallo oblato vn⁹ in frusta illū dissecuit piꝑato
liq̄mie suꝑfuso. tūc alter ait ꝙ. s. Pe. hūc gallū
reintegrare nõ posset. Ali⁹ dixit. Sʒ ⁊ si ipe de⁹

De luxuria

impet hic nō surget. Mox ecce gallus viuus ꝛ plumis plenus exiliuit: alas ꝑcussit ꝛ cecinit. ꝛ plumis cōcussis totū liquorē super cōuescētes aspsit. in qua aspsione mox lepra ꝑcussi sunt. Quā plagā nō tm̄mō ipi vsqꝫ ad obitū ꝑtulerūt sꝫ ꝛ posteri suis in oēs generatiōes velut q̄ddā hereditariū reliq̄runt. Rogemꝰ ǧ ꝛc̄.

¶ Feria q̄nta post dn̄icā tertiā Sermo. xxvi. d̄ pctō luxurie turpissimo cauēdo ꝛ eiꝰ occasione

Exibāt demōia

a m̄ltis clamātia ꝛ dicētia q2 tu es filꝰ dei. Lu. iiii. ꝛ in euāge. hodier. Carissimi si diligēter aduertimus. apte cognoscimꝰ qm̄ diabolꝰ libēter diligit habitare in luxuriosis. vt ptꝫ tā in veti q̄ꝫ nouo testamēto. Nā Job. xl. d̄t. q̄ vehemoth. i. diabolꝰ libēter dormit in locis humētibꝫ. i. in luxuriosis vt exponit Grego. ꝛ doct. Et Matth. viii. legiones d̄monū q̄s xp̄s voluit eiicere de duobꝫ demoniacis petiuerūt vt mitterētur in porcos. ꝛ sic factū ē. ꝑ porcos aūt luxuriosi figurant̄ f̄m doctores. Idcirco xp̄s dn̄s volēs nos in aīa curare a pctis oībus: curauit in signū huiꝰ varios corpoꝝ languores ꝛ demonia eiecit: vt doceret nos q̄tinus peniten̄. eiicere curaremꝰ demonia vitioꝝ ꝑ grām xp̄i. Vn̄ h̄ euāgeliū d̄t q̄ xp̄s varios lāguores curauit. ꝛ exibāt d̄moīa. s. ad eiꝰ impiū a multis ¶ Itaqꝫ de pctō luxurie vt sciamus eiꝰa nob d̄moniū eiicere ꝛ cauere tria mysteria in h̄ f̄mōe declaremꝰ (Aliud thema. Hec ē volūtas dei sāctificatio vr̄a vt abstineatis a fornicatiōe. i. Thes. iiii).

¶ Primū de nocumēti multa lesione.
Secundū de ruinali praua occasiōe.
Tertiū de diuinali mira punitiōe.

¶ Circa p̄mū notādū q̄ luxuria ꝛ eius cōcupiscētia si cōsentit̄ eidē multa mala ꝛ nocumenta infert hoībꝫ. idcirco sūmo studio ē detestāda ꝛ vitāda ¶ Primo q2 aīe ratiōꝫ obnubilat ꝛ infatuat. qd̄ ptꝫ p̄mo auctoritate Ps̄. lvii. Supcecidit ignis ꝛ nō viderūt solē. Glo. ignis praue cōcupiscētie sup cor cadēs nō sinit videre solē iusticie xp̄m. Jō Greg. i dyal. d̄t. Carnalis d̄lectatio mētē quā inficit obscurat vt videre claritatē veri luīs nō valeat. ꝛ ꝑ ꝯn̄s nec ꝑicula dānationis et̄ne ꝛ alia q̄ incurrit aduertat. Vn̄ ꝛ Seneca in ꝓlogo declaman̄. ait. Nihil ē tā mortiferū ingeniis q̄ꝫ luxuria. siq̄dē rōnē ꝑturbat: intellectū ebetat: mēoriā eneruat: obliuionē ꝛ ignorātiā iducit. hec ille ¶ Scd̄o ptꝫ ratiōe f̄m Egidiū de roma. li. ii. pte. i. ca. xx. q2 aīe rōcinatio viget i ipo cerebro qd̄ ē instrumētū aīe sicut martellus fabro vl̄ dolabrū carpētario. ꝛ ǧ sicut d̄bilitato illo d̄bilitat̄ actio carpētarii in fabricando. sic ꝛ debilitato cerebro ꝛ aliis mēbris nobilibꝫ tunc ipedit̄ aīa ab vsu rōnis vt nō possit. s. bn̄ ꝯsiliari de expedietibꝫ ad salutē. Propt̄ea etiā ph̄us vi. ethi. d̄t. q̄ actꝰ venereus intātū ipam rōnē absorbet q̄ ipossibile ē aliq̄d itelligere i ipa d̄lectatiōe tali. Et f̄m q̄sdā relinquit̄ ꝑ. xxiiii horas in aīa hmōi ꝑturbatio ¶ Tertio ptꝫ exēplaritate. Nā rex Salomō sapiētissimꝰ fuit ꝑ luxuriā ifatuatꝰ adeo vt in senectute idola coleret singl̄aꝝ vxoꝝ. Itē Samson amore Dalide fuit deceptꝰ ita q̄ ꝑlies vinculatꝰ ꝑicula nō aduertit ꝛ captꝰ ē ac excecatꝰ. Judicū. xvi. i figurā q̄ luxuriosus excecat̄ i mēte a d̄moniis ¶ Scd̄o q2 bestiis assimilat et fetidissimo stercore inq̄natis. Joel. i. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. qd̄ Greg. xxiiii. moral. exponēs d̄t. Qui carnali affectiōe succūbūt nō hoīes sꝫ iumēta narrant̄. Jumēta q̄ppe in stercore suo cōputrescere ē carnales homines i fetore luxurie vitam finire. hec ille. O ǧ pessimū vitiū. ¶ Sꝫ q̄libꝫ brutis assimilat hoīem. r̄ndet̄ f̄m Chrys̄. sup Matth. ꝛ doct. ac ph̄os q̄ potissime assimilat̄ luxuriosus porco hyrcinos oclos h̄nti i fetidissimo stercore iacēti Rō. q2 porcꝰ ē aīal luxuriosū ꝛ delectat̄ in sterc oribꝫ vl̄ luto iacere fetido. Sic hō luxuriosus nō libent̄ vult exurgere de sceno luxurie vt dicit Grego. moral. q̄ s̄. Oculi aūt hyrcini libidinosi sunt. vt d̄t Isid. xii. ethym̄. ꝛ significāt illd̄ Aug. dictū. qm̄ impudicꝰ oculꝰ ipudici cordis ē nuncius. O ǧ hō caue tibi ꝛc̄ ¶ Tertio q2 corpꝰ debilitat ꝛ fortitudinē eneruat. Vn̄ Hugo d̄ scto vict̄. Luxuria ē venenū d̄lectabile q̄ hūanū corpus debilitat ꝛ viril̄ animi robur eneruat. Exēplū habemꝰ i pl̄ibꝫ fortissimis q̄s luxuria ifirmauit. Primo in Sāsone. de q̄ Hiero. ad Eustoch. d̄t. Sāson leone fortior q̄ vnus ꝛ nudus mille ꝑsecutꝰ ē armatos: i dalide mollescit amplexibꝫ. hec ille. Scd̄o in Dauid q̄ leonē vicit et in oībꝫ bellis triūphū habuit: vniꝰ m̄lieris. scꝫ Bersabee ꝯcupiscētia ꝟtutē amisit. vt d̄t Amb. Proin̄ etiā Anthon̄. in sū. ꝑ. ii. ti. v. c. i. §. xiiii. rōnē huiꝰ. s. Quare ātiq̄tus plus viuebāt hoīes ꝛ robustiores erāt. nūc aūt paꝝ viuūt ꝛ pleni sūt d̄bilitate: d̄t hāc esse. q̄ erāt magis cōtinētes. Nā tarde cōtrahebāt matrimoniū. s. circa. xxvii. vel xxx. ānos. vt dicit ph̄us: interim f̄uādo castitatem. nūc aūt ab adolescētia ꝯtrahunt. ꝛ ab etate adhuc puerili incipiūt luxuriari. iō nō sunt fortes nec multum viuūt ¶ Quarto q2 diuitias ꝛ oīa tp̄alia dissipat. vt ptꝫ de filio ꝓdigo q̄ oēm substātiā suā dissipauit viuēdo luxuriose Luc̄. xv. Job. xxx. Qui nutrit scortū ꝑdit substantiā. O quot ꝛ q̄nta expēdūt̄ in hmōi stercora ad cōsequēdū et̄na tormēta: ꝑ que possent lucrari celestia regna si erogarent̄ in paupeꝝ subsidia. d̄ q̄bꝫ rō exigeī ¶ Vltimo vt pl̄ima cōprehēdamꝰ Luxuria vilis exterminat oīa bona ꝛ expoliat ac extremis malis obligat. nā aufert hoīs ratiōeꝫ. corpus: gloriā: famā: diuitias: honores: vitā. Et qd̄ maius ē oīa sp̄ualia. i. virtutes: merita:

grām ⁊ glīaꝫ. ⁊ insup ad etnā penā obligat. De quib⁹ hic causa breuitatꝭ ptransieñ. in aliȷs sermonib⁹ tangem⁹.

y ¶ Circa scōm ꝺ occasiōe ruine in luxuriā Notādū ꝙ Robertus Holkot sup li. Sap. ponit plēs occasiōes luxurie. Ex quib⁹ pcipue septeꝫ psequit̄ Anthoñ. p. ij. tit. v. Et hec bonū est scire vt caueam⁹. ¶ Prima occasio dicit̄ ociositas. Berñ. Oim teptationū malaꝝ causa ⁊ sentina vicioꝝ ē ociū. Exēplū de sodomis. Ezechiel. xvj. Hec fuit iniqtas. i. causa iniqtatis sodome: supbia: saturitas panis: ⁊ ociū. Ideo Hiero. Sēper aliqd facito vt te diabol⁹ iueniat occupatū. ¶ Secūda ꝺꝛ somnij ⁊ qetis diuturnitas. Latho. Nā diuturna quies vitijs alimēta mīstrat. ¶ Tertia mulierū familiaritas. Prouerb. vj. Nūqd hō pōt ignē abscōdere in sinu suo: vt nō ardeāt sua vestimēta. sic q̄ couersat̄ cū muliere familiarit̄ ⁊c. ¶ Ideo Eccl. xlij. scribit̄ qdā mirū dictu. sic vicꝫ. In medio mlieꝝ noli cōmorari. melioꝛ ē em̄ iniqtas viri qꝫ bnfaciens mlier. hec ibi. Sed hoc expōit Lyra sic. Melioꝛ est iniqtas viri. i. min⁹ mala: qꝫ bnfacies mlier scꝫ ad cohabitādū. Magꝭ em̄ piculosum ē hoī cohabitare cū mliere extranea. i. bona: qꝫ cū viro iniquo. hec ille. ¶ Quarta ꝺꝛ vini supfluitas Iō Eph. v. Nolite inebriari vino in q̊ ē luxuria Exemplū de Loth ⁊c. ¶ Quīta sensuū curiositas q̄ est in aspectu pulchre rei vl' choreaꝝ vl' in auditu turpiū cātilenaꝝ ⁊ hmōi. Ideo Eccl. ix. Auerte faciē tuā a mliere compta. ¶ Sexta carnis deliciositas p̄sertim in cibis: veste ⁊ lectisternijs. Berñ. Periclitatur castitas in delicijs. ¶ Septima ꝺꝛ elatiōis prauitas. vnꝺ Hugo. Sepe hō intra se supbit ⁊ nescit. iō qꝫ pmittit̄ cadere in luxurie vitiū manifestuꝫ qꝺ erubescit. ⁊ patuit sup̄ s̄mōe de supbia.

z ¶ Circa tertiū de punitiōe luxurie Notādū ꝙ bndictus ⁊ iustus de⁹ vt oñdat ꝺtestabilē foꝛe luxuriā hoīb⁹ ⁊ ꝺānabilē atqꝫ euitādā: mirabilia exēpla fecit et mōstrauit p mūdū. ¶ Primū in diluuio In q̊ totū mūdū istū iferioꝛē dissipauit: ⁊ oīa aīalia t̄restria ac volatilia ⁊ hoīes occidit. p̄ter illa q̄ in archa Noe fuerūt collecta. Terrāqꝫ totā steriliorē reddidit ex salsis aq̄s marꝭ: ex q̄bus diluuiū p maioꝛi pte efferbuit: s̄m Lyrā. ⁊ sic oīa t̄renascētia ⁊ plāte ⁊ semina ⁊ herbe ꝺfecerūt in v̄tutis valoꝛe. Et hec oīa fecit deus ī punitionē detestabilis luxurie vt ptꝫ Geñ. vi. ¶ Secūdū exēplū in sodomitaꝝ incēdio. Gene. xix. Sup q̄s pluit deus ignē ⁊ sulphur de celo ad s̄cādū ꝙ luxuria fetidissima punit̄ ppetuo igne inferni fetidissimo. vtpote sulphureo. et sic etiā sodomitaꝝ puulos ⁊ boues ⁊ oīa q̄ hēbāt in detestatiōeꝫ pdidit. ¶ Tertiū exēplū patet in hystoriaꝝ documēto. ⁊ inter multa legit̄ ī dialogo Grego. ⁊ in spe. di. j. exē. lxj. Dꝫ qdā peccauit cū q̄dā iuuēcula: ⁊ itrauit ecclīam subseq̄nti festo pasche. ⁊ p sex ꝯtinuos dies sub octaua. die aūt septima subitanea moꝛte defūctus est ⁊ sepulture tradit⁹. Et ecce videntib⁹ cūctis de sepulchro ei⁹ flāma exibat p lōgū tēpus. ⁊ tādiu ossa ei⁹ cōcremauit q̊usqꝫ oē sepulchrū illi⁹ ꝯsumeret: ⁊ t̄ra que in tumulo collecta fuerat defossa videret̄. Subdit ibidē Greg. ꝙ in h̄ exēplo nobis formidabili oñdit de⁹ vt ꝯsideremus nos q̊d aīa sentiēs p reatu suo in īferno patit̄: si tanto ignis supplicio etiā insensibilia ossa ꝯcremātur. Ve itaqꝫ ⁊ ve luxuriosis q̄ nolunt penitere: quia punient̄ ppetuo igne in aīa ⁊ coꝛpe. Rogemus ergo xp̄m. ⁊c.

¶ Feria sexta post tertiā dñicā Sermo. xxvij. ꝺ luxurie graui offensiōe ⁊ de ei⁹ spēbus.

Dicit ei. i. mulieri iesus.

Bn̄ dixisti q̄ꝛ non habeo viꝝ. q̄nqꝫ eni viros habuisti ⁊ hūc quē habes nō ē tuus vir. Ioh. iiij. ⁊ in euangelio hodier. Dñs iesus oñdit̄ pietate foꝛe plen⁹ p oīa ī h̄ euāgelio. ¶ Primo q̄ꝛ discurrebat p hoīm salute pedester vsqꝫ ad fatigationē nimiā itinerꝭ: etiā ī estu maxīo diei esuriēs et sitiēs. Iō ꝺt h̄ euāgeliū ꝙ fatigat⁹ xp̄s ex itinere venit ad fōtē hora sexta. i. meridiei q̄ solis estus feruet. ⁊ petiuit a mliere bibere. p̄p̄ sitim ⁊ estus refrigeriū vt ait Chrys. ¶ Scꝺo q̄ꝫ maximā pietatē oñdit. q̄ꝛ a tali mlere quā sciuit foꝛe adulterā bibere petiuit: ⁊ eidē s̄monē de altꝭ mysterijs fec. vt eā a pcc̄is ꝯuerteret. Et etiā in hoc exēplū dedit ꝙ p̄dicatoꝛ libent̄ p̄dicare ꝺꝫ paucis cū nō hr̄et sufficiētē pp̄lm. ¶ Tertio q̄ꝛ nō dure obiurgādo sꝫ pcc̄ā illi⁹ secreta reuelādo ex rñsiōe illi⁹ pijssime ⁊ cōuenient̄ reā oñdit. ⁊ eā a pcc̄is luxurie: adulterij ⁊ ficti mēdacij ꝺ marito illegitimo redarguit ⁊ ꝯuertit. Utinā ⁊ nūc tales ꝯuerterētur. de istꝭ ptꝫ euāge. ¶ Itaqꝫ de luxurie vitio in quo sicut hec mlier sic ⁊ multi nūc peccant: tria mysteria declarabim⁹ in h̄ s̄mone.

¶ Primū de ei⁹ moꝛtifera offensiōe.
Secūdū de ei⁹ specifica variatiōe.
Tertiū de ei⁹ maligna cōditiōe.

¶ Aliꝺ thema p h̄ s̄mone pōt poni illud Eph. v. Hoc scitote itelligeñ. ꝙ oīs fornicatoꝛ aut imūdus nō hꝫ hereditatē in regno xp̄i ⁊ dei. Et s̄m Ly. p h̄ ꝙ dicit: aut imūd⁹. includunt̄ oīa ad vitiū luxurie ptinētia: vt spēs ei⁹ ⁊ filie.

A ¶ Circa p̄mū ꝺ offensiōe Querit̄ vtrū luxuria pbat̄ eē moꝛtal' culpa sp extra legitīa mr̄imoīa. Ad qꝺ breuiter rn̄det̄ s̄m doc. ꝙ s̄m oēs leges scp̄ture patꝫ luxuriā sp eē pcc̄m moꝛtale: nisi excuset̄ mr̄imonij lege. Uñ maxime errāt q̄ dicūt heretice ꝙ simplex fornicatio q̄ ē soluti cū soluta: nō sit pcc̄m moꝛtale: imo sp ē moꝛtale s̄ꝫ oēs leges. ¶ Primo q̄ꝛ ē ꝯtra legē diuinalē Exo. xx. Nō mechaberis. Sup quo Aug⁹. dicit. ꝙ noie mechie oīs illicitus cōcubit⁹. i. extra matrimo-

niū atq̄ illoꝝ mēbrorū nō licitꝰ vsus intelligit̄
fore ꝓhibitꝰ. vt ptꝫ.xxxij.q.iiij. Meretrices. Itē
Isid.ibidē.q.v.c. Nō mechaberis.i.nec q̄sq̄ꝫ pre
ter matrimonij federa alijs feīs misceat̄ ad ex/
plendā libidinē.nec ob aliā causā vt addit glo.
Et sic ptꝫ ꝓpositū. ¶ Scdo q2 est ꝯtra legē ꝓphe
ticalē. Thob.iiij. Attēde tibi.i.caue ab oī forni/
catiōe ⁊ p̄ter vxorē tuā nunq̄ꝫ patiaris crimē sci
re qd̄ ꝓprie mortale dr. ¶ Tertio cōtra legē euā/
gelicalē Matth.v. Qui viderit mulierē ad ꝯcu
piscēdū eā:iā mechatꝰ est ⁊c̄.ecce cōiter dr mulie
rē.ergo itelligēda ē nō solū de cōiugata:sꝫ etiā d̄ so
luta quā solo visu cōcupiscere est pctm̄ mortal̄
mechie. vt patꝫ p̄ Grego.xxxij.q.v. Qui viderit.
Et intelligit̄ de visu ad ꝯcupiscēdū turpit̄ deli/
berate. A fortiori ergo mortale ē ope fornicari.
B ¶ Quarto cōtra legē apl̄icalē. Nā in p̄mo cō
cilio p̄ apl̄os hierosolymis facto mādatū fuit
cōuersis ad fidē ex gētilibꝫ vt abstinerēt se a for/
nicatiōe Act.xv. q2 pagani putabāt sibi h̄ lice/
re. Et apl̄s Gal.v.dr. Manifesta sunt opa car/
nis:q̄ sunt fornicatio:imūdicia:īpudicicia:lu/
xuria. Lyra. sic oīa que p̄tinent ad hoc vitiū sub
noīe generali scꝫ luxuria includunt̄ q̄ non sunt
etiā ānumerata. Et subdit apl̄us. Que predico
vob sicut p̄dixi:qm̄ q̄ talia agūt regnū dei non
cōsequent̄. Sed nō excludit hoīem a regno dei
nisi pctm̄ mortale.ergo ⁊c̄. ¶ Quinto q2 ē cōtra le/
gem canonicalē.simul ⁊ Sexto ꝯtra legē ciuilē
vt ptꝫ.xxxij.q.iiij.p̄ Amb.c. Nemo.dicentē. Ne/
mo sibi blādiat̄ de legibꝫ hoīm.s.ciuilibꝫ tolerā
tibus meretrices in lupanari. q2 nō excusant̄ p̄
hoc a pctō mortali. Idcirco ibidē subdit Amb.
dicēs. Nulli licet scire mulierē preter vxore. Itē
in Angelica sūma ꝓbat̄ p̄ Hostien.⁊ Johā.an
dree ⁊ Panormita.ꝙ nō licꝫ ꝯcubinatꝰ etiā de
iure ciuili. Iō s̄m iura nō dꝫ absolui cōcubina/
rius nisi a se abijciat mulierē malā.xxiiij.q.ij.c.
Legat̄. C ¶ Exēplū narrat Anthoñ.parte.ij.
ti.v.c.ij. Q2 quidā cōcubinariꝰ cū esset infirmꝰ
⁊ cōfessor nollet illū absoluere nisi cōcubinā de
domo emitteret:ille assensit. sicq̄ꝫ cū lachrymis
sacramētis susceptis decessit.tādē cōfessori pro
eo orāti vt possꝫ illū liberare ex purgatorio quo
putabat trāsisse ꝓpter p̄niam.ecce apparuit eidē
asserēs se fore dānatū ꝓpt̄ hoc solū:q2 intēdebat
ꝯcubinā reassumere si euasisset. ¶ Septimo q2
est cōtra legē naturalē.q2 deꝰ ab initio fecit ho/
minē sicꝙ vnam vni tm̄mō voluit copulari ad
generationē prolis legitimo matrimonio. Vñ
cōtra dictamē legis nature ē vagus ꝯcubitꝰ. Ut
patꝫ p̄ exēpla naturalia etiā in aīalibꝫ plibꝫ. Nā
vt isid.xij.ethymo.dr palūbes.i.colūba siluestris
s̄m Catholicon q̄ in arboribꝫ nidificat amisso
corpali ꝯsorte solitaria incedit nec p̄ter illū car/
nalē copulā reqrit. Itē de turture li.ꝓprietatū.⁊
p̄ Bern.sup cātica ser.lx.dr cōsil̄e.ꝙ vno cōteta
copare illo amisso aliū nō reqrit.⁊ nūq̄ꝫ ī viridi
ramo residet sꝫ vbiq̄ꝫ gemit. Deiq̄ꝫ s̄m Tho.ij.ij.
q.liiij.in oībus aīalibꝰ generaliter cernit̄ ꝙ in
eis nō est vagus cōcubitꝰ sed certi maris ad cer
tam feminā vnā vel pl̄es. O ergo hō agnosce q̄ꝫ
multas leges violat luxuria tua ⁊ caue.
D ¶ Circa scdm̄ de spēbus luxurie varijs querit̄
tur ꝓ simplicibꝫ edocēdis q̄t ⁊ que sunt spēs vl̄
modi differētie ipiꝰ pctī luxurie:de q̄bus tenet̄
se hō accusare in cōfessiōe. Ad qd̄ respōdet̄ recol
ligendo s̄m doct.p̄cipue Aureo.in cōpen.ꝙ sūt
octo differētie q̄s ꝓ captu ponemꝰ s̄m lrās hu
ius dictōis luxuria resoluēdo x in c ⁊ s. ¶ Pri/
ma spēs vel differētia dr ab l libidinosus exces/
sus ꝯiugalis q̄ q̄nq̄ꝫ ēuenialis q̄nq̄ꝫ mortalis:
vt cū amor tal̄ delectatiōis p̄ponit̄ deo:puta cū
q̄s ꝑatus ē facere q̄cūq̄ꝫ turpia cōtra deū in tali
bus sine vllo timore dei.⁊ tūc ē mortale:al̄s se/
cus si fiat vt dꝫ naturalit̄. De his p̄dicatoꝝ nō ē
loqui in p̄dicatiōe.ꝯfessorū em̄ est in p̄uato do
cere. ¶ Secūda spēs vel differentia dr ab u va
ga.s.fornicatio simplex q̄ est soluti cū soluta.scꝫ
a vinculo m̄rimonij:ꝯsanguinitatis:ordinis:
voti:⁊ hmōi.sicut sunt meretrices vel ꝯcubine
vl̄ corrupte. ¶ Tertia ab x ⁊ eius sono c.dr con
tra naturā:vt sodomia. ⁊ hoc vitiū ē grauiꝰ oībꝫ
alijs spēbus luxurie:de q̄ cōfessores h̄nt intro/
gare modos. ¶ Quarta ab eodē x ⁊ sono eius s
dr sacrilegiū q̄ cōtinētia deo dicata ledit̄:vt in
clericis ⁊ religiosis viris ⁊ monialibꝫ vl̄ alijs q̄/
cūq̄ꝫ emiserūt votū cōtinētie.⁊ tales grauit̄ pec
cant. ¶ Quīta differētia ab u dr ꝟginis stuprū
vl̄ defloratio. ¶ Sexta dr ab r raptus siue ꝟgi
nū siue nupte alt̄i. ¶ Septima ab i dr incestꝰ q̄
vinculū ꝯsanguinitatis vl̄ affinitatis vel saltē
cōpat̄nitatis corrūpit̄.hec Cōpen. ¶ Octaua ab
a dr adulteriū qd̄ ē alieni thori violatio. De istis
oībus ⁊ singulis cōfiteri q̄s tenet̄ put peccauit.
q2 singula mortalia sunt. Itē de filiabꝫ luxurie
etiā cōfitēdū est de quibꝫ causa breuitatis h̄ per
transeo:sed in subseq̄ntibꝫ s̄monibꝫ ꝓseq̄mur.
vt patebit intuēti.
E ¶ Circa tertiū de luxurie malignitate notan/
dū ꝙ gl̄iosus Hiero.in epl̄a q̄dā eā assimilat
igni infernali. Silr̄ ⁊ Hugo de scto vict̄.vt per
h̄ clarescat malignitas.i.mala igneitas eiꝰ. Pri
mo quidē ꝓpter insatiabilitatē.q2 sicut ignis in
fernal̄ nū q̄ꝫ satiat̄ aīmaꝝ piculis.sic ⁊ luxuria.
Vñ ph̄us.iij.ethi.dr. Insatiabilis ē cōcupiscen
tia q̄nto q̄s plus se dat veneri:tāto āpliꝰ excitat̄
appetitꝰ ad illā. Ideo Prouerb.xxx. Tria sunt
insatiabilia.infernꝰ ⁊ os vulue.i.luxuria.⁊ ter/
ra q̄ nō satiat̄ aqua. Iō fatui sūt q̄ dicūt nūc sa/
tisfaciā cōcupiscētie ⁊ postea abstinebo. Secun
do ꝓpter fetiditatē.quia sicut ignis infernalis ē
fetidus:vtpote sulphureꝰ:sic luxuria fetet. Ps.
Ignis sulphur ⁊c̄. ¶ Tertio ꝓpter maloꝝ multi/
plicitatē.q2 in infernali igne oīa vitia habent
penas suas. Sic in luxuria ꝯcurrīt plura. Un/

de Hiero. in epl'a sup̄ exclamañ. dt. O ignis in
fernalis luxuria cui⁹ materia vel ligna gula. cu
ius flāma sup̄bia. cui⁹ scītille praua colloquia
cui⁹ fumus infamia. cui⁹ cinis inopia. cui⁹ fi-
nis gehēna. Hec ille. Exēplū narraṫ in ser. vañ.
ꝙ quidā sodomita dū in extremis admoneret
ad ꝯfessionē ⁊ spem rn̄dit. quid mihi de deo: ec
ce video apertū mihi infernū ⁊ dmones patos
ad rapiēdū. ⁊ sic cū diabolo expirauit. ¶ Ul-
timo ꝓpter demonū localitatē q: sicut ignis in-
ferni p̄atus est diabolo ꝑut dr Matth. xxv. ita
luxuriosi corp⁹ ⁊ aīa tradenda ē demoni ꝑ loco
habitatiōis nisi peniteat ⁊ subijciaṫ ei⁹ potestati.
Exēplū legiṫ in speculo exēploꝝ. di. ix. exē. xxxiiij
ꝙ iuuenis quidā luxuriosus cū vidisset mulie-
res malas intrātes rubetū: intrauit ⁊ ipe inten
tiōe peccādi cū illis. Et diabol⁹ accepta in eum
p̄tāte occurrit eidē dicēs. Uade bene tibi soluā:
Cui vlterius ꝑgredienti ecce occurrit xp̄s ī habitu
religiōis di. Quo vadis fili. Et ille. Quid ad te.
nō es tu pater me⁹. Tūc xp̄us apte oñdit ei ma
nus cruētatas ⁊ latus ⁊ pedes. Ecce vide q: ego
sum p̄r tuus ꝑ te crucifixus. Ait ille. Dn̄s deus
me⁹. Dixit ei xp̄s. Uade cōfitere cito: q: diabol⁹
q̄ tibi occurrit expectat te p̄tātē habēs vt iā fran
gat collū tuū. Disparuit q̄z xp̄s. Et ille cepit ex-
ire statim de rubeto ⁊ festinare ad cōfessiōz. Cū
q̄z exisset: diabol⁹ expectās ibidē eū nō agnouit
sz respiciēs in eū dicebat. Certe tu nō es ille sup̄
quo ego acceperā potestatē vt occiderē eum vi-
delicz ꝓpt̄ intētionē luxurie. Qui cōpūctus con-
fessus est. ⁊ dei misericordiā talem circa se pēsañ.
intrauit religionē ⁊ sancte vixit. Rogem⁹ ḡ ⁊c̄.

¶ Sabbato post tertiā dn̄icā Ser. xxviij. de
p̄iculoso vitio luxurie ⁊ filiab⁹ ei⁹ ac d remedijs

Magister hec mu
m lier mō dep̄hensa ē in adulterio Joh.
viij. ⁊ in euāgelio hodier. Hec verba
iudei impij pleni iniq̄tate dixerūt dn̄o iesu tem
ptantes eū vt possent accusare eū. Un̄ s̄m Lyrā
maligne insidiabantur xp̄o in ista interogatiōe.
Primo in hoc ꝙ mulierē hāc in adulterio depre
hēsam adduxerūt ad iesum. sed ei⁹ adulterū nō
adduxerunt: cū s̄m legē eadē pena vtriq̄z essent
plectēdi. Et hoc fecerūt ex malicia: vt sic possent
ponere in corde ꝓpl'i suspitionem ꝙ ille adulter
fuerit aliq̄s discipuloꝝ xp̄i ⁊ ideo nō adduxerīt
illū ad iudiciū xp̄i. Secūdo q: ꝓposuerūt q̄stio
nem bigosā cui⁹ respōsio ad quālibet p̄tē vide
baṫ esse ꝯtra xp̄m. Nā si diceret nō lapidādā: ac
cusareṫ ꝙ esset trāgressor legis Moysi que mā
dauit tales lapidari. Si aūt dixisset lapidandā
illi īposuissent xp̄o ꝙ faceret ꝯtra sua dicta ⁊ p̄-
dicatiōes de misericordia ⁊ pietate. Sed xp̄s sa-
pientissime illos cōfutauit scribēs in terra illorū
p̄ctā vt eos oñderet ineptos ad accusandū illā

mulierē. q: grauiora ipi fecerāt. ⁊ sic cōfusi exie-
runt. p̄tz in euāgelio. ¶ Itaq̄z ex istis claret p̄icu
lositas luxurie. ¶ Idcirco de ea in h̄ s̄mone tria
adhuc restāt mysteria declarāda.

¶ Primū de cōdēnatiua p̄iclitatiōe.
Secūdū de maledicta generatiōe.
Tertiū de saluifica remediatiōe.

Itē aliud thema ꝑ hoc sermone pōt poni illud
j. Cor. vj. Fugite fornicationē. Itē aliud eiusdē
x. Quidā ex ipis fornicati sunt ⁊ ceciderunt vna
die. xxiij. milia. Ad id hystoria p̄tz Nume. xxv.
B ¶ Circa primū de periculo dānabili luxurie
Notādū ꝙ multiplici ratiōe p̄baṫ luxuria fore
p̄iculosissima ⁊ dānabilis culpa sup̄ alia p̄ctā.
⁊ p̄ ꝯn̄s detestāda. ¶ Primo rōne āplioris infe-
ctiōis. Nā Greg. di. l. c. Quia sctitas. in fine. dt.
ꝙ pauci inueniunṫ sine carnis luxuria. ⁊ sic pa
tet ꝙ oēs inficit ⁊ p̄dit preter paucos. Und etiā
Aug. li. de agone xp̄iano dt. Inter oīa xp̄iano-
rum certamina q̄tidiana est pugna castitatis ⁊
rara victoria. Hec ille. p̄tz ḡ āplitudo vl'is īfe-
ctiōis hoīm. ¶ Secūdo rōne breuiatōis vite ho
minis ⁊ accelerate mortis. Nam triplicē mortē
accelerat.

¶ Primo mortē naturalē.
Secūdo mortē casualē.
Tertio gehēnalē.

¶ Primo mortē naturalē. q: vt Arest. iiij. ⁊. vj. p̄
bleu. ⁊ li. d lōgitudine ⁊ breuitate vite dt. Luxu
ria calorē naturalē ⁊ humidū pingue minuit et
desiccat: corp⁹ nimis debilitat: ⁊ sic mortē acce-
lerat. H ¶ Und aīalia luxuriosa sūt breuio-
ris vite vt patet de passerib⁹. Et mul⁹ ē lōgiorꝫ
vite q̄z equus ⁊ asina ex q̄bus generaṫ: ꝓpter h̄
q: equ⁹ ⁊ asin⁹ sunt luxuriosa. vt ibidē deducit
phus. Nā etiā de hoīb⁹ leguntṫ pl'es fore repēte
mortui ī luxurie actu. vt narrat Ualeri⁹. li. viij.
de duob⁹. s. d Cornelio balbo. ⁊ de cicerio roma
no. Narrat etiā Pe. Damia. de q̄busdā. Idē le-
giṫ ⁊ de Athila rege hunoꝝ in cronicis ⁊ sic de
alijs. ¶ Scd̄o mortē casualē accelerat. Quot em̄
ꝓpt̄ luxuriā intoxicanṫ: q̊t violēter occiduntṫ: q̊t
infatuanṫ: q̊t a dn̄o ī punitionē peste ⁊ cladib⁹
p̊uanṫ vita celeri⁹: certe innūeri. Patz ī diluuio
in sodomitꝫ: ī sichimitis p̄cussis ꝓpt̄ dynā ī tri-
bu Bēiamin deleta ꝑ vxore leuite. Itē ꝓpt̄ hele-
nā p̄ decē ānos troya fuit destructa ⁊ multa mi
lia hoīm occisa. vt Boetius. tāgit. iiij. de ꝯsol.
¶ Tertio accelerat mortē gehennalē. Hiero. ad
matrē ⁊ filiā dt. Qui luxuriaṫ viuēs mortu⁹ est
scz morte culpe ⁊ gehenne. Ue ḡ ve luxuriosis.
¶ Tertio p̄iculosa ē luxuria rōne coinq̄natiōis.
nedū aīme sz ⁊ corp̄is ⁊ insup̄ etiā fame. Unde
j. Coꝝ. vj. Qui fornicaṫ in corp⁹ suū peccat. Et
ca. iij. Nescitꝫ q: tēplū dei estꝫ. Si q̄s aūt tēplū
dei violauerit disp̄det illū dn̄s. ¶ Quarto rōne
diabolice subiectiōis. Nā in luxurioso diabol⁹
p̄tātē habet sicut in pecore suo habet q̄s ad occi

dendũ. vt p̃tz Thob. vj. expresse. vbi legit̃ q̃ demoniũ occidit. vij. viros Sare ꝓpter luxuriaz.

¶ Quinto rõne expoliatõis gr̃e oĩs Geñ. vj. c. Nõ ꝑmanebit sp̃us me⁹ in hoĩe q̃ꝛ caro est id est carnalis. Nã luxuria aufert nõ solũ gr̃az gratũ facientẽ ṽtutũ. sed etiã gratiã datã. Ad qd̃ Greg. lib. dyal'. exẽplũ narrat q̃ cũ q̇busdã p̄dicantibꝫ ṽitatẽ fidei lingue p̄ wandalos fuissent abscise radicit⁹: postea miracl'ose loq̄bant̃ ore vacuo ꝑfecta verba formãdo. Sz vn⁹ illoꝝ in luxuriã postea cadẽs ꝑdidit h̃ donuz. Itẽ narrat Petr⁹ Damiani q̃ q̇dam sc̃tus p̄sbyter dũ missaz celebraret cõsueuerat angel⁹ aduenire ⁊ corp⁹ dñi ex offerẽtis manibꝫ assumebat vidẽte p̄ncipe cui⁹ erat capellan⁹. Sz postea cecidit in luxuriã ⁊ ab eo t̃pe gr̃az hãc amisit. Et sic patet.

¶ Ultimo rõne fortioris inhesiõis. Uñ Greg. dicit q̃ luxuria ẽ turpioris ĩq̇natõis p̄ aliys vicijs: ĩfamieqꝫ g̃uioris ⁊ adherẽtie fortioris: ita vt raro eã q̇s dimittat vsqꝫ ad seniũ ob delectatione assuetã. ⁊ sic raro tales ṽe penitẽt. O q̊ p̄iculosissimum vicium.

d' filys luxurie

¶ Circa sc̃dm de maledicta gñatõe filiaꝝ luxurie inq̇rendũ restat Que ⁊ q̊t sint filie luxurie. Ad q̊d rñdet̃. s̃m Greg. in Moral'. ponũt̃ octo. ¶ Prima dr̃ cecitas mẽtis. q̃ꝛ vt Aug. dicit ꝑ luxuriã tota rõ absorbet̃. Et sic cognitiõez dei ⁊ suꝑ̃pius ⁊ necessarioꝝ ad salutẽ aufert. vt patuit s̃mõe. xxvj. ¶ Sc̃da dr̃ ĩcõsideratio scz mortis ĩferni ⁊ alioꝝ nouissimoꝝ s̃m Aureo. in cõpẽdio. Proinde tales ĩuerecũde se oĩ luxurie dant sine timore. ¶ Tercia dr̃ p̄cipitatio qua q̇s currit p̄cipitant̃ exponẽdo se etiã p̄iculis mortis ꝓpter luxuriã faciẽdaz s̃m Aureo. ¶ Quarta dr̃ amor sui q̊ q̇s desiderat longã vitã ad h̃ vt amplius expleat voluptatẽ suã. ibidẽ Aureo. ¶ Quinta dr̃ futuri seculi horror vel desperatio ex q̃ hõ vellet nũqꝫ mori. sz dicit sibi sufficere vt frueret̃ bonis hui⁹ seculi. vxore diuitijs ⁊ hmõi in ꝑpetuũ. mortale ẽ s̃m Antho. ĩ ꝯfes. ¶ Sexta dr̃ incõstãtia. s. qñ q̇s ñ stat ꝯstãter ĩ bono qd̃ delibera uit agere. sz fac̃ ꝯtrariũ amore vel passiõe luxurie. Hec in Angelica. ¶ Septima dr̃ mũdanoꝝ affectio: s. qñ q̇s toto corde affectat p̄sentis sc̃li bona. h̃ ẽ: diuitias: sanitatẽ: fortitudiẽz ⁊ hmõi vt ꝑ hec voluptatẽ sue luxurie quã optat ꝑ fine ꝯseq̃tur. Hec Aureo. ¶ Octaua dr̃ odiũ dei. s. qñ q̇s odio h̃z deũ vel ei⁹ legẽ eo q̃ ꝓhibꝫ ꝯcupiscẽtiã vl' punit. Et hoc est g̃uissimũ s̃z p̄dictos sic̃.

d' remedys

¶ Circa terciũ de remedijs luxurie Notãdũ q̃ pl'ima valent ꝯtra eã. ¶ Primũ dr̃ abstinẽtia ieiunij ⁊ afflictio. Naz oẽ castrũ expugnari põt cũ subtrahit̃ cib⁹ ⁊ pot⁹ illi. Sic q̄ntũcunqꝫ fortit̃ teneat̃ q̇s a dyabolo ꝑ luxuriaz: expugnari põt ieiunio ꝑ dei gr̃am ⁊ vigilia orõnis assidue. Unde ⁊ xp̄s dñs dicit Mar. ix. Hoc genus demonioꝝ nõ eijcit̃ nisi in orõne ⁊ ieiunio. Ideoqꝫ Grego. ad celãtium dicit. Ardẽtes diaboli sagitte. s. cõcupiscẽtie carnis: vigiliaꝝ ⁊ ieiunioꝝ frigore sũt restringẽde. ¶ Secũdũ dr̃ bonoꝝ operũ occupatio. Uñ Hiero. ad Rusticũ dr̃. Nunqꝫ q̇s ocio vacet sz ꝯtinue alt̃natim laboret: ne vno labore nimis attediat⁹ se fatiget sz mõ legat: mõ oret: mõ agros colat: nunc scribat: sicqꝫ tẽpus occupat⁹ deducat: ne eũ spirit⁹ fornicatiõis opp̄mat. Idẽ. Ama sciẽtiã scripturarũ ⁊ carnis vitia nõ amabis. Hec de cõse. di. v. c. Nũqꝫ. ¶ Tertiũ dr̃ crucis xp̄i ⁊ passiõis cogitatio. Uñ Bern. Nil tã efficax remediũ ꝯtra oĩa vitioꝝ t̃ptamẽta queadmodũ passiõis christi freq̄ns mẽoria. ¶ Quartũ dr̃ dura carnis domatio Ecc'i. xj. Malicia vni⁹ hore obliuionem facit luxurie magne. ⁊ loquit̃ de malicia. i. pena carnis. M ¶ Ad hec habem⁹ exẽplũ in vitas patꝝ. q̃ q̇dã sc̃i cũ senserũt carnis t̃ptatõez in vrticas ⁊ sentes se ꝓiecerũt. q̇dã ĩ foueã niue plenam. q̇dã man⁹ igne cõbusserũt. Quidã etiã adolescẽs grec⁹ vt dr̃ Hiero. ad Rusticũ. Cũ nulla abstinẽtia: nullo op̄e: temptatõis flãmã posset extinguere. abbas p̄cepit cuidã fratri vt iurgia ⁊ cõuitia atqꝫ iniurias illi irrogaret. ⁊ sic vexatiõe tribulatiõis liberat⁹ fuit ãno expleto: sepi⁹ infra illũ annũ ꝑturbat⁹. ¶ Quintũ remediuz euitatio occasionũ. De q̇b⁹ ser. xxvj. ¶ Ultimũ dr̃ finis ꝯsideratio. s. mortis: iudicij: ⁊ ĩfernaliũ penaꝝ: ac p̄uatiõis regni celestis. Uñ sc̃tus pat̃ Frãcisc⁹ legit̃ q̃ amore castitatis se nudũ inter vepres ponẽs spinis lacerat⁹ sanguinẽ spargebat ⁊ exiñ rose excrescebãt q̃s ãgelo mãdãte xp̄o ⁊ btẽ ṽgini Marie in eccl'ia appentibꝫ obtulit ⁊ indulgẽtiã portiũcule ĩpetrauit. Xp̄s autẽ p̄cepit eidẽ vt rosas illas p̄ntaret pape in testimoniũ ṽitatis. ⁊ sic papa ꝯfirmaret illas indulgẽtias. qd̃ ⁊ factum est. Rogem⁹ g̊ xp̄m. ⁊c̃.

¶ Dñica q̄rta q̄dragesime ĩ mane Ser. xxix. de abominãda gula ⁊ sp̄ebꝫ ei⁹ ac mõ offensiõis.

ACcepit Jesus

panes ⁊ cum gr̃as egisset distribuit discũbẽtibꝫ Joh. vj. et in euãgelio hodier. Dñs nr̃ iesus xp̄us voluit panes bñdicere cũ gr̃aꝝ actiõe ĩ suo ꝯuiuio facto ꝑ̃ ip̄o. N ¶ Et h̃ s̃m Chrys̃. iõ vt oñdat eos q̇ cõedere ĩcipiũt gr̃as agere optere deo ⁊ bñdicere in noĩe dñi. Cui⁹ vna rõ ẽ: vt dei bñficiũ recognoscam⁹ in h̃ q̃ q̊tidie pascit nos. lz sim⁹ p̄ctõres ⁊ dei ĩimici. Nã vt Aug. ait. p̄ctõr nõ ẽ dign⁹ etiã pane q̊ vescit̃: sz dei benignitate pascit̃. Naz videm⁹ q̃ boues oues ⁊ porci ac alia bruta cũ cõedũt faciẽ inclinãt t̃re vñ hñt cape cibũ: ⁊ recognoscũt suos nutritores. ⁊c̃. q̄nto magis dz hõ recognoscere deum q̇ dat escã oĩ carni ⁊ pullis coruoꝝ inuocãtibꝫ eũ. vt dr̃ Ps̃. Unde bestija peior ẽ q̇ pro cibo ⁊ potu deo nõ regratiat̃. Alia ratio est. vt ṽtute orõis ⁊ gr̃aꝝ actiõis insidias demonũ effugare possim⁹ q̇ nos decipere ⁊ in

pctm̃ gule satagit deijcere ꝑ actũ comestiõis. si/
cut dcepit ⁊ ꝑdidit ꝑ gulã ꝓmos parẽtes nr̃os
Gen̄. iij. Q̄s enumerare sufficiat q̃t aĩas dia/
bol9 ꝑ gulã ꝑdicitari facit etiã modo inter xp̃ia/
nos sanguĩe xp̃i ablutos. Idcirco vt caueam9:
audiam9 qm̃ xp̃s panes bn̄dixit gr̃as agẽs. vt
dr̃ euã geliũ. vide textũ si placet. ¶ Ex q̃ itaqz do
min9 iesus panes cũ gr̃arũ actiõe bn̄dixit vt ꝑ h
doceret nos maledictionẽ gule euitare ⁊ cauere
Ideo de ip̃a gula tria mysteria declarabim9 in
hoc ꝯmone. Pro quo aliud thema Lu. xxi. Attẽ/
dite vobis ne forte grauent̃ corda vr̃a crapula
⁊ ebrietate. hec ibi dr̃ xp̃s.

¶ Primũ dr̃ abominatiõis.
Secũdũ dr̃ offensiõis.
Tertiũ dr̃ specificatiõis.

¶ Circa ꝓmũ de abominatione vitij gule vt
magis inducamur ad cauẽdũ Notãdũ q̄ mul
tis ratiõib9 gula hoĩ ẽ abomĩabilis. ¶ Primo
qr̄ est aĩar̄ multarũ ꝑdicitatiua. Nam ipsa totũ
genus hũanũ in primis parẽtib9 ꝑdidit ⁊ mor/
ti dãnauit. Ecce expientia teste oẽs hoĩes capite
plectunt̃ ꝓ vna gula. iuxta illud Gen̄. iij. Quacũ/
qz hora cõmederitis morte moriemi. i. necitatẽ
mortis icurretis. Itẽ ip̃a Esau cũ oib9 suis poste
ris bn̄dictõe ꝓuauit cu ꝓmogenita ꝓ edulio lẽ/
tis vẽdidit Gen̄. xxv. Itẽ ip̃a sodomitici peccati
causa fuit ⁊ q̃nqz ciuitates subuertit. vt ptz Eze
chielis. xvi. Hec fuit iniq̃tas sodome abũdãtia
panis ⁊ vini. Vn̄ Petrus Damia. ĩ ep̃lari suo
dicit. q̄ cũ vẽter incaute reficit̃: luxuria accẽdit̃.
Et ponit exẽplũ d quodã q̄ dũ frixas studiose
carnes furtiue comedisset: ilico tãtus ardor li/
bidinis eũ inuasit q̄ pctm̃ cõtra naturã qd nũ/
q̃z ãtea fecerat diabolo instigãte cõmisit. Pret̃/
ea ip̃a gula filios isrl̃ magna plaga ꝓstrauit ꝓ
desiderio carnis ⁊ nausea mãne sapidissime. vt
ptz Nume. xi. Preterea q̃t aĩe etiã modernis tpi/
bus ꝑ gulã peccent ⁊ ꝑdident̃ expientia testis ẽ.
nec sufficim9 enarrare. Nã apud oẽs status ho
minũ cõmune ⁊ q̃tidianũ pctm̃ ẽ. Et sicut de iu
da legim9 q̄ post buccellã panis intrauit in eũ
sathanas. ita in innũerabilib9 xp̃ianis iplet̃ q̄
ꝑ gulã intrat in eũ sathanas. vt Petrus Dam.
vbi s̄. tãgit. ¶ Nimirũ vt exẽpla naturalia ꝓ/
ponam9: diabol9 sic solet nob facere sicut ꝯpẽs
de q̃ Aresto. viij. de aĩalib9 dr̃ q̄ ꝯpẽs carnes li
benter cõedit ⁊ fugit ear̄ hũiditates. hab3 autẽ
q̃ttuor ordines dẽtiũ: duos in mãdibula infe/
riori: ⁊ duos in supiori q̃bus vorat coluber ser
pens carnes vt dr̃ idẽ. v. d aĩalib9. ꝓpt̃ea videm9
in sepulchris latitare ꝯpentes. Sic diabolus li
bent̃ delectat̃ in gula hoĩ3 ⁊ mordet taliũ aĩas
q̃ttuor dentiũ ordinib9. sc3 morsu cõsciẽ. ⁊ ama
ra morte. ⁊ dira pena ignis. ⁊ ꝟmis infernalis.
Deniqz narrat̃ a phisologo. ⁊ lib. xviij. de ꝓprie/
tatib9 rerũ. q̄ cocodrill9 herbas bonas gulose
cõedit libẽter inter q̃s candores serpẽs q̃dã par
uulus q̃ ei inimicat̃ caute se inuoluit. ⁊ sic inter
herbas cocodrill9 serpẽtẽ trãsglutit q̃ ip̃i9 visce/
ra corrodit ⁊ ip̃m occidit. Sic facit diabol9 gu
losis. Propt̃ p̃dicta bn̄ scribit̃ Ecci. xxi. hortan
do singl̃os. Quasi a facie colubri fuge pctm̃ sc3
ꝓmo a serpẽte ꝑsuasu3. ¶ Secũdo qr̄ est bonor̄
oĩm lesiua. Et patet.

¶ Primo in bonis sp̃ualib9.
Secũdo in bonis corꝑalib9.
Tertio in bonis tp̃alib9.

¶ Primo ledit in bonis sp̃ualib9. qr̄ vt Gre. dr̃
xxx. moral̃. dũ vẽter a gula nõ restringit̃ cuncte
ꝟtutes obruunt̃. Idẽ Incassũ inq̃t bellũ cõtra
exteros gerit̃ si itra menia vrbis hostis isidiãs
habet̃. Sic incassũ ꝯ mundũ ⁊ diabolũ q̃s pu
gnat si itra se gulã nõ refrenat. ¶ Scd̃o ledit in
bonis corꝑalib9. qr̄ Ecci. xxxvij. In multis escis
nõ derit infirmitas. ⁊ auiditas appropinq̃t ad
colerã. Sup q̃ Guilb. in sũma vi. dr̃. Qui vitio
gule laborat sepe ꝓ delectatõe vnius hore patit̃
molestias ⁊ ĩfirmitates vni9 mẽsis. ¶ Tertio le/
dit in bonis tp̃alib9. Prouerb. xxi. Qui diligit
epulas ĩ egestate erit. Exẽplũ de filio ꝓdigo Lu
ce. xv. ¶ Tertio qr̄ gula ẽ corꝑalis mortis accelera
tiua. qd oñdit ꝓmo scriptura sacra Ecci. xxxvij.
di. Propt̃ crapulã multi obiert̃. q̃ aũt abstinẽs
ẽ adijciet vitã. Nã abstinẽtia ẽ sũma medicia vt
dr̃ Galien9 ⁊ Ly. ibidẽ. vn̄ idẽ Galie. fert̃ dixisse
q̄ multo pl̃es ꝑ mũdũ occidit crapula vl̃ gula
q̃z gladi9 vel mors violẽta. O q̃ q̃z fatuus qui ꝓ
gula explẽda toto studio laborat q̃si q̃ sibi mor
tẽ ꝓcurat. Scd̃o hoc idẽ ostẽdũt exẽpla hũana
qr̄ cũ hoĩes ãte diluuiũ non comedebãt carnes
s3 cõtẽti erãt herbis terre ⁊ fructib9. ⁊ aquã bibe/
bãt ml̃to qz ꝓpt̃ea plus ⁊ sani9 viuebãt. vt p Ly.
dr̃. Deniqz ⁊ scti p̃rẽs in heremo sobrie viuẽtes
longi9 vixerũt. ¶ Tertio oñdit ip̃a natura
q̃ vt doceret tẽperãtiã gule dedit hoĩ os paruu3
respectu corꝑalis q̃ntitatis. vt dr̃ phus. Et sic or/
dinauit q̄ delectatio q̃ ad gustũ vix ẽ latitudis
duor̄ digitor̄ in lingua ⁊ ĩ faucib9. put dr̃ Alb.
⁊ Bern̄. li. de miseria hoĩs. vn̄ Arest. iij. ethicor̄
ca. xij. reprobat q̄ philoxeus exili9 piscũ ⁊ pul/
mẽti vorator existẽs orabat iouẽ vt dũ cõederet
fieret guttur ei9 longius sic̃ gruis vt sic longius
delectaret̃ in gustu. Nã oẽs phi tenẽt tẽperãtia
vitã ꝓlõgari. Nimirũ sicut teste Arest. li. de plãtis
Arbores q̃ in plenilunio ĩserunt̃ fruct9 ꝓducũt
putridos vl̃ cito putrescẽtes ꝓpt̃ humorẽ nimiũ
q̃ ĩ plenilunio auget̃ ĩ illis: ita arbor corꝑis nr̄i
si plena humore igluuiei sit ex supfluitate citi9
putrescit vlcerib9 scabie ⁊ apostematib9 infirmi
tatib9 ⁊ morb exin̄ generat. ¶ Quarto ab/
omĩabilis ẽ gula. qr̄ ẽ dei honori marie drogã/
tiua ⁊ ĩiuriatiua. qm̃ vt ap̃ls dr̃. Gulosi ventrẽ
suũ stercore plenũ hn̄t pro deo Phil. iij. Multi
ãbulãt q̃s sepe dicebã vob nũc autẽ ⁊ flẽs dico
quor̄ finis interit9 quor̄ de9 vẽter est ⁊c. et sic

peius idolatrāt q̄ȝ pagani. Sȝ q̄re dicit̄ de⁹ foꝛe guloso venter ip̄ius. Ad hoc r̄ndet̄ ꝭm Hugonē li. j. de claustro anime. c. xviij. et Alanū de planct. p̄sa. vj. ꝙ ꝑ siītudinē inquit venter deo assimilat in guloso. qꝛ tota ei⁹ aīa circa ventris cultū deuote ministrat sua facta celebrādo. Nā sicut in tēplo dei laudes canūtur: sic cantilene in comesatione. ibi oꝛo: hic detractio ꝛ fabula ꝛ calix inebriās. ibi fiūt ꝓcessiōes: hic choꝛee ꝛ tripudia. ibi dicit̄ dn̄s vobiscū. Rn̄det̄. ꝛ cuȝ sp̄ū tuo. hic mutua exhoꝛtatio ad ingurgitādū di. vt tecuȝ sit ꝛ mecū de⁹. debes bibere. h piccariū est dei hoc amoꝛ sancti Joh. vl' Nicolai. Ibi ꝓ licentia canit̄. Jte missa ē. hic dicit̄. Jte mēsa est scȝ euacuata ꝛ vasa vini exhausta. Hec ꝛ plura ibi. Naȝ cū hodie dn̄ica letare dicit̄. iō talia leta sint ꝓ doctrina. Ultimo qꝛ gula est euidētis fatuitatis ōn̄siua. Primo qꝛ fatuū est ꝓ tam vili stercoꝛe vt ip̄o impleat saccū coꝛꝑis sui tantuȝ laboꝛare ꝙ ꝓ ea aīam suam p̄ciosissimā ꝑdat. Nā gula nō nisi sterc⁹ ꝯgregat. Scd̄o qꝛ fatuū est larduȝ vermib⁹ ad sepulchꝛū splendide nutrire. Nā vt Seneca q̄rto declamationū dicit. Quicq̄d auiū volitat: quicq̄d pisciū natat: quicquid ferarū discurrit: totū in nostris ventrib⁹ sepelit̄. ꝛ sic stercus ꝛ esca vermiū efficit̄. Deniq̄ȝ tercio qꝛ fatuū est ꝓ tā vilib⁹ stercoꝛib⁹ ꝯgregādis deū offendere ꝛ ꝓximū. cū tantū expendit gulosus vno die ꝙ viginti dieb⁹ sufficeret aut decē ꝓ pauꝑe ꝓximo pascēdo de pane. Et īsuꝑ ex gula multa alia vitia cōmittit q̇b⁹ aggregat sibi penā scȝ rixas rapinas luxuriam ꝛc.

¶ Circa scd̄m de offensiōe gule q̄rit̄. vtrū gula sit pcc̄m moꝛtale. Et rō. qꝛ cibi ꝛ pot⁹ delectatio est natural' hoī sano. nec vitare pt̄. Quō ergo eē dꝛ pcc̄m: cū etiā saluatoꝛ Matth. xv. di. Qd̄ itrat in os nō coinq̄nat hoīem ꝛc. Deniq̄ȝ nō videt̄ p̄cepto ꝓhiberi aliquo. Mir̄ ḡ vnde reputat̄ esse moꝛtale. Ad hec r̄ndet̄ ꝭm Alex. de ales ī cōpend̄. suo ꝛ in Angelica. cō coꝛd̄. Tho. ij. ij. q. cxlix. ꝛ ī Anthon̄. par. ij. ti. vj. ꝙ q̄ȝuis gula sit capitale vitiuȝ. tn̄ nō sꝑ est moꝛtale pcc̄m: sed qn̄q̄ȝ q̇s in ea peccat venial'r: quādoq̄ȝ moꝛtaliter. Et hoc ꝓ generali regula tenendū est. ꝙ quādocūq̄ȝ aliq̇s ꝓpter delectatōeȝ gule auertit̄ ab vltimo fine. i. a deo parat⁹ facere cōtra p̄cepta dei vl' eccl'ie est pcc̄m moꝛtale. Naȝ q̄ȝuis nō sit directe cōtra p̄cepta decalogi: tamē idirecte ꝑ quandā reductionē est ꝯtra p̄ceptū de sanctificatiōe sabbati. in quo ītelligit̄ p̄cipi vt hō quiescat in vltimo fine. s. in deo nec auertat̄ ab illo. ¶ Unde ꝓ clarioꝛi noticia aduertēdū ꝭm doctoꝛes p̄dictos ꝙ appetitus vel delectatio comedēdi vel bibendi pōt esse p̄cipue q̇nq̄ȝ modis. ¶ Primo appetēdo solū natural'r vel delectādo. ꝛ vt sic est naturale. vn̄ nō est pcc̄m. qꝛ vt dicit̄. iij. ethicoꝝ. Jn naturalib⁹ d̄siderijs non est ꝑ se pcc̄m. ꝛ sic qd̄ intrat in os. i. cibus ꝛ potus ꝭm suā substātiā ꝛ naturā nō coinq̄nat hoīem sp̄ūaliter vt s̄. Proind̄ si q̇s san⁹ īdigēs cibo vel potu cū delectatiōe comedat vel bibat ꝛ in sapoꝛe plus vel min⁹ delectat̄ ꝭm ꝙ habet gustū meli⁹ dispositū: ꝛ ꝭm q̄litatē cibi ꝛ potus ip̄a hmōi d̄lectatio de se nō est mala cū sit naturalis. sed cū hoī cōplacet in cibo ꝛ potu p̄ncipaliter ꝓpter delectationē: nō ꝓpt' sustētationē. hoc ē pcc̄m sȝ veniale. ¶ Secūdo affectu nimio occupando se totalit̄ hmōi delectationi sicut fecit diues epulo q̄tidie: hoc ē vicinū moꝛtali. vt ī Angelica. ¶ Tertio cōtra p̄ceptū dei vl' eccl'ie transgrediendo scȝ frāgēdo ieiunia extra necessitatē. ¶ Quarto d̄lectatiōi tali finalit̄ īherēdo. s. dū paratus ē facere q̄cunq̄ȝ: puta vsuras furta ꝛ hmōi vt sue gule satisfaciat. ꝛ in istis duob⁹ casib⁹ est moꝛtale. ¶ Quinto escā nociuā vel potū aduertenter sumēdo: puta si ꝓpter gulā comedit scienter aliq̄d quo īfirmitatē notabilē vel malū īcurrit: vl' bibit potū in quātitate tāta ꝙ ꝑdit vsum ratiōis est moꝛtale. secus si nō aduertēter sumeret. Sed si modicū nocumētū ex tali īcurrere se credat v̄isimilit̄. sicut infirm⁹ q̇ potius vult pati augmentū febꝛis q̄ȝ sitim ꝛ hmōi tūc esset veniale. vt in Angelica. O ḡ homo disce cōfiteri de gula. o xp̄iane vide xp̄m ꝓ te in cruce felle cibatum. ideo abstine.

¶ Circa tertiū de sp̄ebus gule querit̄. q̇t sunt sp̄es gule. Rn̄detur ꝭm Grego. in moꝛal'. Et de conse. dis. v. ca. Quinq̄ȝ modis. ꝙ sunt q̇nq̄ȝ de q̇bus sunt v̄sus. Propꝛe laute nimis ꝛ ardēter studiose. Hec ꝭm oēs doc. Et istis mōis ē confessio faciēda dum pcc̄m est moꝛtale qd̄ cōmisit iuxta p̄dicta. ¶ Prima sp̄es vel mod⁹ est ꝓpere comedere. i. hoꝛā debitā comedēdi p̄uenire: p̄sertim die ieiunij. vt ptȝ ꝭmone de ieiunio ī alio q̄dragesimali. ¶ Scd̄a ē lautioꝛes cibos q̄ȝ conueniat sue q̄litati q̄rere. di. xlj. ca. j. ꝛ seq. ¶ Tertia ē nimiā mēsurā comedēdi vel bibēdi excedere. Sȝ de q̄ntitate cibi ꝛ potus vt d̄r Anthon̄. s̄ nō pōt dari certa regula oībus ꝭm eandē mensurā. qꝛ plus ꝛ min⁹ exigit̄ ꝭm varietatē hūane complexiōis ꝛ fatigationū. Unus etiā ꝛ idē hō plus īdiget vno tꝑe q̄ȝ alio ꝭm variā dispositionem sui coꝛꝑis. ¶ Und̄ ph̄us li. ethicoꝛum narrat de quodā foꝛtissimo viro milōe q̇ comedebat solus aliq̄n sine grauamine ouē. ꝛ alius de paucis buccellis grauabat̄. Hoc tn̄ ꝓ documēto q̇s teneat vt nō vsq̄ȝ ad nauseam sumat: sȝ cū aliq̄li adhuc appetitu comedēdi finē faciat. Jdeo Hiero. in ep̄l'a ad letā d̄r sic. Comedat vt semꝑ aliq̄ntulū esuriat vt semꝑ post cibū legere possit. s. distincte. ¶ Quarta sp̄es ē ardenter seu nimia auiditate sumere. tales sepe sine debita masticatiōe sumūt. ꝛ sic nō possunt bene digerere: sed infirmitatē incurrūt. ¶ Quinta sp̄es ē studiose nimis ꝛ accurate cibos p̄parare ꝓpter maioꝛē delectationē capiēdā in cibis exq̇rendo va-

rios sapores cũ aromaticis p̄ciosis. Et iste spe/
cies gule qñ sint mortales vel nõ iudicandũ est
ex dictis scđo articulo. ¶ Z. Pro exẽplo fina/
li legit̃ in speculo exẽ. exem. lxxxij. dist. vij. q̄ qdã
sanctus monachus helias raptus vidit ab an
gelis p̄parari tribunal miro ornatu in quo rex
xp̄s sole lucidior sociatus multitudine sctõꝝ cõ
sedit ⁊ cepit facere iudiciũ. ⁊ ecce demões addu/
xerũt q̄ndã aiam igneis catenis ligatã: istar for
nac sulphureã flãmã erũpentẽ. q̄ cepit diris vo
cib; clamare. Ve ve mihi. digna sum ait eternis
ignib;: q̄m in pompis mũdi ⁊ ꝯuitijs ac come
sationũ stulticijs nimis delectabar. Tũc iudex
sñiam tulit dãnationis ꝑpetue ꝯtra eã: ⁊ sic de/
mones rapieñ. eã dire damañ. recesserũt. Ibidẽ
legit̃ di. vj. q̄ nocte q̄dam miles q̄ antea fuerat
mortuus fortiter pulsauit ostiũ domus vbi fi
lius suus morabat̃. ⁊ forte tũc epulabat̃. inter/
rogatus q̄s foret. Rñdit. Ego sum miles ille
dñs q̄ndã hui⁹ possessiõis intromittite me. cũ/
q; diutius pulsasset ⁊ territi illi sibi nõ apirent.
tandẽ dixit. Vetis pisces istos q̄b; ego vescor in
inferno filio meo: ecce ad portã illos suspendo
Mane facto exeũtes de domo repperũt multi
tudinẽ horrẽdoꝝ bufonũ atq; serpentiũ suspẽ
soꝝ in porta. Ve ḡ gulosis: q̄r in inferno habe/
bũt cibos hmõi. q̄ igne sulphureo decoquent̃.
Rogemus ergo xp̄m ⁊c̃.

Dñica eadem post prandiũ Sermo. xxx. de
ebrietate ⁊ filiab; que nascunt̃ ex gula.

FRatres bone/

ste ambulemus nõ ĩ comesatiõib; ⁊
ebrietatib;: s; induimini dñm iesuz
xp̄m. Verba sũt ap̄li Roꝝ. xiij. ⁊ ca
nit eccl'ia in ep̄l'a dñice p̄rie. In q̄b; hortat̃ nos
ad cauendũ gulã oẽm: ⁊ p̄sertim ebrietatẽ: ⁊ seq
xp̄m induendo p imitationẽ ei⁹ sctitatis ꝯuer/
sationẽ. ¶ A. Nimirũ dñs iesus multiplicit̃
nos docuit gulã: comesatiões ac ebrietates oĩ/
mode cauere ⁊ refrenare: tã suis sacr exemplis
q̄; dictis. Primo q̄dez in puericia q̄m vt canit
eccl'ia. Feno iacere ꝑtulit p̄sepe nõ abhorruit p/
uoq; lacte pastus ẽ p quẽ nec ales esurit. Par/
uo inq̄t lacte. s. v̄gineo. ad significandũ ꝑcitatẽ
lic; em̃ beata v̄go h̃ret vbera de celo plena lacte
tñ xp̄s paꝝ sumpsit p cõmendẽda ꝑantia. Cũ
em̃ de sancto Nicolao legat̃ q̄ in infantia ieiu/
nabat q̄rta ⁊ sexta ferijs sel' tñmõ sugẽs vbera
fortius credendũ est q̄ xp̄s in sugendo ꝑcitatẽ
tenuit. Scđo in vita. Nã ⁊ euangeliũ hodie d̃t.
q̄ xp̄s panes ⁊ pisces dedit pp̄l'o miracl'ose mul
tiplicando: tñ vinũ cũ bene posset: eis nõ dedit
bibere ne inebriarent̃. Itẽ lic; xp̄s cõem vitã du
xerit. tñ vinũ raro legit̃ bibisse in euangelio sc;
in nuptijs qñ aquã ꝯuertit in vinũ. ⁊ in vltima
cena qñ de vino suũ sanguinẽ ꝯsecrauit: vt do/
ceret exemplo sobrietatẽ. Tercio in doctrina q̄r
Luc̃. xxj. dixit. Attẽdite vobis ne forte gra. cor.
ve. crapula ⁊ ebrietate ⁊ supueniat in vos rep.
dies. s. iudicij. Quarto in mort hora. q̄r vinuz
myrrhatũ sibi oblatũ cũ gustasset noluit bibe/
re vt acerbior eẽt pẽa s; ⁊ ĩ cruce felle cibat⁹ ⁊ ace
to potat⁹. ⁊ sic p;. Unde de ebrietate quã debe
mus vitare exẽplo xp̄i tria mysteria declarem⁹
p isto s̃mõe applicãdo sil' ⁊ d̃ filiab; alijs gule

Primũ de execrabili cõditione.
Scđm de eius mortali offensione.
Tercium de modali cõfessione.

B. Circa p̄mũ de execratiõe ebrietat vt in/
ducamur ad cauẽdũ nota plures rõnes. P̄mo
q̄r autoritas oĩs legis ip̄am cõdẽnat vt claret
p̄mo lege diuĩa Gen̄. ix. vbi legit̃ noe fuisse ine/
briatũ. d̃ q̄ Amb. dicit. c. Sexto die. di. xxxv. In
p̄ncipio gener hũani ignorabat̃ ebrietas. p̄m⁹
noe vineã plãtauit ⁊ inebriat⁹ ẽ: vbi malũ ebrie
tat agnouit ad remediũ. s. sobrietat se ꝑauit.
Et ĩfra dicit. Nõ esset hodie s̃uit⁹ si ebrietas nõ
fuisset. Hec ibi. Uñ q̄; mala sit ebrietas p; ex
malo pene ex ea secuto. q̄r ex h̃ factũ ẽ q̄ noe de/
nudaret̃ ⁊ a filio suo cham irrideret̃. ⁊ ꝯseq̄nter
noe ip̄m chanaã malediceret ⁊ s̃uituti subijce/
ret. Scđo lege ꝓphetica ebrietas ꝯdẽnat̃ Esa.
v. Ve q̄ ꝯsurgitis mane ad ebrietatẽ sectãdaz ⁊
potadũ vsq; ad vesperã. Et ĩfra Ve. s. dãnatõis
eterne. s̃m Hiero. q̄ potẽtes estis ad bibẽdũ vi
nũ ⁊ fortes ad miscẽdã ebrietatẽ ⁊c̃. Sic q̄daz
faciũt duscas. Itẽ Iohel'. j. Expgiscimini ebrij
Lyra. i. aduertite h̃ malũ. flete ⁊ vlulate oẽs q̄
bibit vinũ in dulcedine. q̄m p̄ijt ab ore vestro.
q. d. Sitietis in ĩferno ĩ eternũ. Plures autori
tates cã breuitat trãseo. Tercio lege euãgelica
vt p; ex v̄bis xp̄i Luce. xxj. supradict. ¶ E
Quarto lege ap̄lica. vt p; ĩ themate p̄assũpto.
Et Eph. v. Nolite ĩebriari vino ĩ q̄ est luxuria:
sed implemini sp̄ũ sctõ. Quinto lege canonica.
Nã. xj. q. iij. c. Ad mẽsam Chryſ. di. q̄ cũ ebrio
sis nec cibũ debet q̄s sumere: s; debet eos vita
re. Itẽ s̃m Ray. ep̄s vel p̄sbyt̃ vl' diacon⁹ ebrio
sus si admonit⁹ nõ desistat deponit̃. inferiores
v̄o aut etiã laici cõione p̄uant̃ vl' v̄berant̃. xxxv.
di. Ep̄s. ⁊. c. vl. Itẽ de vit̃. ⁊ hone. cle. A crapula
Sexto lege ciuilica q̄ dictat q̄ sñia lata a iudi/
ce temulẽto nõ valeat. L. d̃ penis. Uñ ⁊ valeri⁹
li. vj. c. ij. narrat q̄ ml'ier q̄dã ĩnocẽs dãnata fu
it a philippo rege temulẽto. Illa aũt appellauit
ad philippũ: s; sobriũ. Rex ḡ aduertens. causa
illi⁹ ꝑspecta sñiaz reuocauit. Septio lege phica
q̄r phs. iij. ethicoꝝ dic̃. q̄ ebriosus meret̃ dupli
ces maledictiões. Et h̃ s̃m Tho. ij. ij. ⁊ Antho.
p. ij. ti. vj. c. iij. ꝓpter duplex pctm̃. s. ebrietatis et
culpe sequẽt ex ea. s. ꝯtumelie: rixe ⁊ hmõi. Nã
lex cuiusdã pictaci vt d̃r. ij. politicoꝝ. statuit. q̄
ebrij si ꝑcuterẽt pl⁹ punirent̃ q̄; sobrij. q̄r tales
pluries ĩiuriant̃. O ḡ quãto mag debẽt xp̄iani

execrari ꝛ cauere ebrietatē quā etiā pagani dam
nant. ¶ Scḋo execranda est q꜡ bestijs vili
us hoīem deturpat. Tū q꜡ in aīa rōnali pecca/
ti turpitudinē facit tāq̄ꝫ diaboli: cū excludit dei
grām. qḋ nō habet locū in bestia. Tū q꜡ rōnis
vsum tollit: q̄ solo hō ꝑcellit bestias. Tū q꜡ tur
pissimos actus facit hō ebriosus q̄s nulla face
ret bestia scꝫ infundendo potū vltra mensuraꝫ:
secreta pandendo: turpiter vomendo. in luto re
ptando: ꝛ alia hmōi: ac peccata cōmittēdo. Nā
q̄nq̄ꝫ vmbrā salutat. Vn̄ phs. vij. ethico. ḋr. ꝙ
hō ꝑuus centies millesies peior est oīm bestia.
Ad hec in gestis romanoꝝ legit̄ ꝑ exēplo capi/
tulo eiusdē. dix. ꝙ Josephus inq̄t lib. de causis
reꝝ naturaliū refert ꝙ vicꝫ Noe inuenit vitē sil
uestrē. i. labruscam: que cū esset amara tulit san
guinē aīalium istoꝝ scꝫ leonis: agni: porci: galli
ꝛ vrsi. q̄b꜡ terre cōmixtis fecit fimū quē ad radi
ces labruscaꝝ posuit. ꝛ sic vinū dulcoratū fuit.
Indeq̄ꝫ ḋr ꝙ aliqui potantes vinū fiūt supba
loquētes vt leones: alij deuotisantes vsq̄ꝫ ad la
chrymas tāq̄ꝫ agni: alij ꝑcipites in lutū ꝛ luxu/
riā vt porci: alij secreta ꝓpalantes vt galli canē/
tes: alij aūt repente irascentes ꝛ murmurantes
vt vrsi. Hec de vite nō habemus ex scptura au/
tentica: tn̄ de ebriosis sic facere exptū est.
¶ Tertio ebrietas detestabilis est. q꜡ cruci xp̄i
ꝛ passioni mltimodā iniuriā irrogat. Jo apl's
Phil. iij. vocat tales crucis christi inimicos d.
Multi ambulant q̄s ꝛ nunc flens dico crucis
xp̄i inimicos quoꝝ deus venter est ꝛ glia in cō
fusione. Quia nimiꝝ tales ꝑmo ꝯtrariant̄ xp̄o
cū xp̄s passus sit ꝑ nobis famē ꝛ sitim. Isti nec
volūt ꝑ xp̄o pati vt temperent se a supfluitate.
Scḋo xp̄s ꝑ nobis ꝯtinue laborauit. isti ociāt̄
in taberna ludentes: ꝑiurantes in noīe xp̄i: ꝛ sic
tp̄s expendūt. Tertio xp̄us tristis fuit ꝑ nobis
vsq̄ꝫ ad mortē ꝛ sepe fleuit ꝑ pctis nr̄is. Ebriosi
autē lete cantāt ꝛ turpia. Quarto xp̄s affixus ē
cruci manib꜡ ꝛ pedib꜡. isti saltant plaudunt ꝛc̄.
Quinto xp̄us se totū exposuit ꝑ nobis vt redi/
meret a peccatis ꝛ a potestate diaboli. Nā aīaꝫ
corpus ꝛ sanguinē exposuit. sed ebriosus se to/
tū exponit peccatis ꝛ dat diabolo. Vn̄ allegat̄
in sūma vitioꝝ Grego. di. sic. Ebrietas est blan
dus demon: dulce venenū: suaue pctm̄. quā q̄
hꝫ: se nō habet: quā q̄ facit nō solū peccatū facit
sed totus pctm̄ est. Deniq̄ꝫ vt ḋr dis. xxxv. c. vlti.
ꝛ. xv. q. j. c. sane. ꝑ Amb. ebrietas oīm vitioꝝ fo/
mes ꝛ nutrix e. ꝑ quā crimia cauer̄ nō possum꜡
que sobrij cauemus. Hec ille. Exēplū de Loth
¶ Quarto detestabilis est. quia debilitates
accumulat ꝛ vitam exterminat. Nam. ij. rhetori/
coꝝ. ꝛ. ij. li. secreti secretoꝝ Aristoteles ponit ml'
ta mala que facit vinū multū sumptū in aīa ꝛ
corpore ꝛ in sensibus. Et hoꝝ plura etiaꝫ Aug.
tangit. Nam cerebꝝ turbat: intellectū obscurat
vsum rationis tollit ꝛ memoriā obliuiosam fa
cit: linguā ꝯfundit. Itē in corpe debilitat iūctu
ras corpis vt nec stare nec ambl'are q̄at: sangui
nē corrūpit: mēbroꝝ tremorē generat ꝛ appeti/
tū fugat: cōplexiōeꝫ distēpat: cholerā accēdit: sō/
nia phātastica facit ꝛ leprā īducit: mortēq̄ꝫ acce
lerat. Vn̄ etiā in ꝓblematꝫ. iiij. ꝑticl'a idē Are/
stoteles dicit. ꝙ crescētes iuuenes citi꜡ moriūt̄
si multū vinū biberint non limphatū. qḋ nota
bene. Deniq̄ꝫ de sensib꜡ idē vbi sup̄. dicit ꝙ ledit
vinū multū oēs q̄nq̄ꝫ sens꜡. s. auditū: gustū ꝛc̄.
ꝛ ꝑsertim facit lippitudinē oculoꝝ. ꝛ vnā rē fac̄
apparere q̄si duas. ¶ Exemplū ad id ꝑ ꝯsolatōe
excitatiōis refert Rob. Holkoth. sup li. Sap.
lect. cxxj. ꝙ rustic꜡ quidā iebriat꜡ q̄cq̄d videbat
duo sibi apparebāt. redijt domū ꝛ vidēs filios
suos duos appuit ꝙ eēnt q̄ttuor. īposuit ergo
vxori ꝙ duos illoꝝ generasset sine scitu suo. illa
negāte iussit ꝑ purgatōe vomerē afferri ꝛ pon̄
in ignē. dixitq̄ꝫ vxori ꝙ oīno nō crederet nisi fer
rū ignitū manu nuda portaret. At illa prudēs
femina dixit. Ego faciā: sꝫ tn̄ ferrū ip̄m ignituꝫ
manib꜡ tuis capiēs mihi trade. Qḋ ille tangēs
manū cōbussit ꝛ sobri꜡ esse cepit. Addit̄ qḋ etiā
narrat̄ ab aliquib꜡. ꝙ mulier cepit virū suū au
re capta ad iuga trahere. Cui ille. Quid sic fac̄.
Illa rn̄dit. q꜡ bos fact꜡ es q̄drupes manib꜡ et
pedib꜡ reptans: iugū te trahere oportꝫ. Sicq̄ꝫ
ille se recognouit ꝛ tandē abstinuit. O vtinam
moderni ebrij hoīes corrigerent̄ ex dictis.
¶ Circa scḋm de mortali offensiōe querit̄.
vtruꝫ ebrietas sit sp̄ pctm̄ mortale. Rn̄det̄ ꝑm
Alex. ij. ij. ꝛ in Angelica concor. Tho. ꝛ Antho.
aliosq̄ꝫ doctores recolligēdo. q꜡ ebrietate ꝑt q̄s
peccare quadrupliciter.
¶ Uno modo vsum rationis nō totaliter pri/
uando sed alterando.
¶ Alio mō vsuꝫ rōnis total'r tollēdo sꝫ h̄ raro.
Tercio modo vsum rationis frequenter et
assidue perdendo.
¶ Quarto alijs occasionē dando vl' ꝯsentiēdo
Et ꝑm hec iudicādū est ꝛ ꝯfitendū.
¶ Primo inq̄ꝫ qn̄ q̄s in ebrietate nō total'r pri
uat̄ vsu rōnis sꝫ alterat̄: ita ꝙ scit q̄d facit. tunc
si h̄ accidit iaduertent̄ siue raro siue etiā freq̄n
ter nō ē pctm̄ mortale. q꜡ nō fac̄ a ꝓposito ꝛ sciē/
ter. nec ita tenet̄ talē alteratiōeꝫ vitare sicut ebrie
tatē q̄ ꝑuat vsu rōnis total'r. Si aūt sciēter tātū
biberet ꝙ talē grauedinē icurreret. et h̄ cū nota
bili lesiōe rōnis nō excusat̄ a mortali. q꜡ ꝑiculo
ebrietat꜡ se sciēter exponit vt ḋr in Angelica. Se
cus si sine notabili lesiōe rōnis grauaret̄ q꜡ ve/
niale eēt sic. ¶ Scḋo. qn̄ in ebrietate tollit̄
total'r vsus rōnis: sꝫ accidit raro. Et tunc nota
tres casus. Primus si hō inebriās se nescit vi/
ni potētiā: vl' nescit ꝙ ex tali potu possit inebria
ri: vel nō aduertit potū eē immoderatū: sic pōt
esse nullū peccatū sicut credit̄ de noe: vel saltꝫ
est peccatū veniale. Scḋs. si aduertit potū im/

moderatuz esse:tñ dubitat an possit inebriari
ex tali.tunc in hmõi dubio nõ debet se periculo
ebrietatꝭ exponere bibẽdo adhuc de potu.alio/
qñ mortalr̃ peccat ẞm Bonauẽ.ꝛ Tho. Secus
si extimaret ꝙ nõ põt iebriari ex sũptiõe. qꝛ tũc
veniale esset:ſʒ in dubio mortale. Tertius si ad
uertit bene potũ esse imo deratũ ꝛ iebriare valẽ/
tem.sciens suã cõplexionẽ dispositã ad ebrieta/
tẽ:ꝛ tñ magis vult ebrietatẽ incurrere q̃ʒ a potu
abstinere.tũc mortalr̃ peccat ẞm oẽs docto. qꝛ
se scient̃ ꝑuat vsu rõnis ꝛ exponit ꝑiculo pecca
ti. Tertio.qñ ebrietas est assidua vel ꝯsuetu/
dinaria ꝑdendo vsum rõnis. Nã ebrius ꝓprie
dꝛ q̃si extra briam.i. regulã rõnis ẞm Anthoñ.
Et de h̃ Aug.xxv.di.§.al's ca de nũ.dt. ꝙ ebrie
tas si sit assidua mortale pctm̃ est.ꝛ h̃ ẞm doct.
p̃dictos:nõ ꝓpter iteratiõnẽ actus vel freq̃nta/
tionẽ:qꝛ ꝓpter h̃ veniale nõ fit mortale. Sed qꝛ
nõ põt esse ꝙ hõ assidue inebriet̃ qñ sciens ꝛ vo
lens ebrietatez incurrat dũ multotiens experit̃
suã iabilitatẽ ad vinũ. Quarto qñ occasio
nẽ dat q̃s vel cõsentit in alterius ebrietatẽ. ꝛ de
h̃ ẞm doctores sup̃dictos ponunt̃ casus tres.
Primus est generalis.ꝙ quicũqꝫ ꝓcurat vt
q̃s inebriet̃.siue h̃ faciat ex leuitate vt inde sola/
tiũ sumat.siue studiose:peccat mortalr̃ si etiam
nõ sequat̃ ebrietas in illo. qꝛ in dãnũ notabile
ꝓximi cõsensit ꝛ occasionẽ peccati mortalis illi
dedit q̃ntũ ex se.extra de iniur.ꝛ dã.dato.si cul/
pa. Secũdꝰ casus de tabernarijs.ꝙ q̃ñcũqꝫ
tabernarij ꝑpendũt aliq̃s ex vino nimio sũpto
inebriari qð experti sunt pl'ies in eis vt in ebrio
sis ꝛ nõ curant resistere q̃ntũ licꝫ. sed ꝓpter aua
riciã dant illis plus de vino q̃ʒ oportet g̃uiter
peccant ẞm Antho.p.ij.ti.vj.c.iij. Tertius ca/
sus est de infirmis q̃bꝫ licꝫ possit dari vinũ su/
ꝑfluũ ad ꝓuocãdũ vomitũ:tñ nõ vsqꝫ ad ebrie
tatẽ.al's dans ꝛ bibens mortalr̃ peccãt nisi cre/
derẽt ex illo potu nõ posse iebriari. hec sufficiãt.
Circa tertiũ de mõ ꝯfessionis nota ꝙ ẞm
Grego.xxxj.moral.ꝛ doctores ponunt̃ pcipue
q̃nqꝫ filie gule de q̃bꝫ faciẽda est ꝯfessio. Unde
practice ponẽdo ꝓ simplicibꝫ p̃mo ꝯfitendũ est
de gula iuxta spẽs dictas ẞmone.xxix. Itẽ p̃ser/
tim si ieiunia de p̃cepto existẽtia nõ ẞuauit. Se
cũdo de filiabꝫ eiuſ. quaꝝ p̃ma est ebrietas ẞm
fratrem Angelum in summa. Sed Grego.vbi
sup̃ ponit hebetudinẽ mentis.h̃ est: rõnis sub/
uersionẽ.vt dt Aureol.in cõpen:ꝛ sic ꝓ eo dẽ ac/
cipiunt̃:licꝫ aliquo mõ differant. Uñ de istis p̃
mo ꝯfitendũ est si sciẽter se inebriauit:vt patuit
h̃ ẞmone. Item si alteri causam inebriandi de/
dit scienter mortale est. Itez si induxit aliq̃s iu/
uenes vel mulieres ad tabernã vt peruertat ad
turpia vl' fecit frangere sine cã ieiunia ꝛc̃.hec cõ
fitenda sunt. Secũda filia ẽ v̈bi ml'tiloquiũ.
Nã gula facit effluere in multiloq̃a inania.ꝛ h̃
communiter veniale est:nisi sint nimis turpia vl'
infamatoria vel ex causa mala dicta. Tertia est
leticia inepta vt sunt choree tripudia ꝛ hmõi. et
ꝯfitenda sunt hmõi si facta sunt intẽtione luxu'
rie vel cũ scandalo. Quarta filia est leccacitas.
Grego.dt.scurrilitas ꝛ idẽ est. Nã ẞm Catholi
con librũ scurrilitas dꝛ a scurra.qð est leccator.
vulgo in lingua nostra dꝛ leubezes. Proinde
de h̃ ꝯfitendũ est videlicꝫ si fecit actus vel gestꝰ
scurriles q̃ ꝓuocant ad luxuriã vl' ob h̃ dixit io
culatoria verba lasciua.qꝛ mortale ẽ nisi cũ legi
tima vxore ẞm Tho.ꝛ in Antho. Itẽ si fecit ta/
ctus:amplexũ vel oscula vl' cantus lasciuos vl'
lr̃as vel exeniũ misit ob amorẽ libidinosũ mor
talia sunt. Item si mediator fuit inter tales vel
associauit euntẽ ad hmõi scient̃ peccauit. Quin
ta filia gule est abominanda imũdicia. Et ẞm
Tho.ꝛ Antho.sup̃ itelligit̃ de quacũqꝫ supflui
tate.sicut ẽ eructatio fetida:vomitus:ꝛ p̃sertim
pollutio carnalis. Proinde ꝯfitendũ est si tãtũ
se ingurgitauit ex delectatiõe gule ꝙ vomitũ fa
cere oportuit:licꝫ eĩn vomere sit vtile:tñ vitiosũ
est ex gula se subdere huic necessitati. Item si co
medit vel bibit vt possit luxuriari mortale est p̃
terq̃ʒ cũ vxore. Itez si pollutus est in somnis ex
gula vel cogitatiõe aut delectatiõe morosa p̃ce/
denti.ꝛ si hoc intẽdit mortale est. Sil'iter si post
ea in vigilia deliberate cõplacuit ꝙ delectatiõez
hmõi habuerit mortale est.al's si accidat oĩno
p̃ter volũtatẽ pollutio.nec ꝯsentit rõ nõ ẽ pctm̃
mortale. Pro exemplo finali legit̃ in Ce
sario ꝛ in sũma Francisci cõmestoris de vitijs.
ꝙ q̃dã ꝑegrinus vestẽ sue ꝑegrinatiõis ꝓ vino
forti exponens inebriatꝰ est:ita ꝙ a circũstãtibꝫ
putaret̃ mortuus:ꝛ aĩa eius ducebat̃ ad infer/
nũ:viditqꝫ puteũ ꝓfundissimũ:ꝛ sup̃ os ꝑnci/
pem tenebraꝝ diabolũ sedere. Interim q̃dã ab
bas ipsi ꝑegrino bene notus fuit adductꝰ. quẽ
diabolus ipse ꝑnceps salutañ.potũ sulphureũ
ignitũ in calice sibi porrexit.quẽ bibens in pu
teũ illum p̃cipitatus est. tunc ꝑegrinus nimis
timuit.ꝛ ille diabolus alte clamauit di. Addu
cite huc ꝛ illũ q̃ vestem ꝑegrinatiõis vino expo
nens se inebriauit.tunc videns ꝑegrinus ange
lũ suũ astantẽ ꝓmisit ꝙ nũq̃ʒ amplius inebria
ret̃ ꝛ petiuit liberari.ꝛ sic liberatus ꝛ expergefa/
ctus diem ꝛ horã notauit ꝛ in terrã suã rediens
dictũ abbatem illo die obijsse cognouit. Ecce q̃
q̃ʒ dãnabilis est ebrietas. Rogemus ꝛc̃.

Feria secũda post dñicam quartã quadrage
sime Sermo.xxxj.de auaricia vendentiũ ꝛ emẽ
tiũ vel mercatoꝝ ꝛ negociatoꝝ.

Ascendit iesus
a
hierosolymã ꝛ inuenit in tẽplo ven/
dentes. Itẽ aliud thema. Nolite fa/
cere domũ patris mei domũ negõ/
ciatiõis Ioh.ij.ꝛ in euangelio hodierno. Dñs

iesus voluit de tẽplo eijcere vendẽtes ⁊ emẽtes
oues boues ⁊ colũbas ad significandũ ꝙ mul
ta pctã cõmittunt̃ inter negociatores ꝓpt̃ q̃ di/
gnũ ⁊ iustũ est t'les a dei regno eijci. Vñ Alchu
inus sup̃ h̄ euangelio dt sic. Mystice dñs q̃ti/
die suã eccl'iam spũal'r intrat. ⁊ q̃liter ibi vnul/
q̃sq̃ ꝯuerset̃ attendit. Caueamus ḡ ne in eccl'ia
xpiana fabulis vel odijs vel cupiditatibꝫ. ⁊ sic
fraudibꝫ ac q̃buslibet vicijs insistamus ne xp̃s
veniẽs scz in morte nos flagellet ⁊ de eccl'ia sctã
eijciat. s. in infernũ. hec ille. Proinde xp̃s facto
flagello eiecit tales de tẽplo ⁊ dixit. Nolite face/
re domũ p̃ris. i. aĩaz q̃ est domus dei. domũ ne
gociatiõis. s. viciose: vt patz in euãgelio. Itaq̃z
de auaricia mercantiũ ⁊ negociatoꝝ in q̃ multi
peccant tria mysteria declarem⁹ in h̄ s̃mõe.

Primũ de licita ꝯditione
Scđm de iusta appreciatione
Tertiũ de illicita defraudatione. ⁊ p̃ ꝯseq̃ns
de sollicita cautione.

M Circa p̃mũ de licita ꝯditione q̃rit̃. Utrũ
licitũ sit mercari vel negociatiões exercere xpia/
no: ita ꝙ possit in tali statu saluari. Rõ q̃onis
est. quia Chrys̃. sup̃ Matth. xxi. dt. ꝙ mercator
nõ põt dõ placere. Nullus ḡ xpian⁹ dʒ eẽ merca
tor aut si voluerit esse ꝓijciat̃ ab eccl'ia. Qui em̃
emit ⁊ vendit nõ põt esse sine piurio. hec ille. Sʒ
ad hec r̄ndet̃ s̃m Alex. iij. p̃te sũme. aliosq̃z theo
logos ⁊ canonistas: vt in Angel'. ꝙ negociatio
vel mercantia de se nõ est mala nec illicita. Sed
Chrys̃. sup̃ loquit̃ execratiue ꝓ eo ꝙ pauci ⁊ ra/
ro sine pctõ eã exercẽt. Juxta illđ Leonis dictũ.
de pe. di. v. q̃litas. Difficile est inq̃t int̃ vendẽtis
emẽtisq̃z cõmertiũ nõ interuenire pctm̃. Proin
de notãdũ ꝙ negociatio põt esse mala ex p'ibꝫ
a q̃bꝫ est cauendũ s̃m Alex. ⁊ Tho. ⁊ Antho. p̃.
ij. ti. j. c. xvj. ponit septem rõnes.

Primo rõne intenti finis cupidi
Secũdo rõne p̃sone clerici
Tertio rõne offensiui medij
Quarto ratione loci sacri
Quinto rõne temporis festi
Sexto rõne iniusti consortij
Septimo rõne male acquirendi

Primo rõne intenti finis cupidi. Nã si q̃s p̃n/
cipaliter intendit solũ ꝓpt̃ cupiditatẽ negociari
finẽ vltimũ in lucro ponẽ. ⁊ solũ diuitias in i/
mensum augere intendẽs in statu dãnatiõis ẽ
talis. q: est pctm̃ mortale auaricie tali intẽtiõe
ꝯgregare s̃m oms. N Sʒ di. Quali ḡ intẽ
tione debeã negociari. R̄ndet̃ s̃m p̄dictos doc.
ꝙ nõ nisi ꝓpt̃ finẽ honestũ ⁊ necessariũ: vel vtili
tatẽ reipublice. Vñ p̄t negociatio ⁊ mercãtia eẽ
licita. Primo ꝓpter necessitatẽ ad sustentatiõẽ
sui ⁊ familie iuxta statũ suũ ꝯdecẽtẽ. ꝙ si nimis
sup̃flua ꝯgregat ad ditandũ se ⁊ suos vltra cõ/
decentiã pctm̃ est. Scđo põt etiã esse licita ꝓpt̃
pietatẽ vt inde paup̃ibꝫ subueniat vl' in causas
pias eroget. Tercio ꝓpter publicam vtilitatẽ ne
res necessarie ad boim vita patrie desint vl' ꝓxi
mis. sic fit fine bono ⁊ lucrũ talis ĩde licite expe
tit. nõ quasi finẽ sʒ quasi stipẽdiũ laboris s̃ua/
tis alijs circũstãtijs nõ dãnat̃ talis mercãtia.
Scđo illicita fit rõne p̃sone clerici. q: talibꝫ ꝓhi
bet̃ negociatio. di. lxxxviij. p̃ totũ. Vñ. ij. Timo.
ij. Nemo militãs deo iplicat se nego. secl'aribꝫ.
Tercio rõne offensiui medij. hoc est mediãtibꝫ
mẽdacijs piurijs ⁊ fraudibꝫ. Nã si q̃s itẽdit p̃
ximũ decipere p̃ talia mendacia notabil'r pctm̃
mortale est. Secus si in modico. Simil'r si q̃s
mẽdacio vtitur in emẽdo vl' vendẽdo vt cõs̃uet
se indẽnẽ: puta vt vẽdat rem suã iusto p̄cio mẽ/
titur sibi ꝯstitisse plus q̃z ꝯstitit peccat venial'r
s̃m Anthoñ. sup̃. ⁊ h̄ tene. q̃uis q̃dã dixerunt
esse mortale. verũtñ si piurat mortale ẽ s̃m oẽs
O Quarto rõne loci sacri. sicut qñ in cymi
terio vl' in eccl'ia venderet̃ aliquid. Nam sic irre
uerentia fieret loco sacro. Et vt scribit̃ in Ange/
lica summa ĩ eccl'ia nõ potest fieri sine peccato
mortali negociatio nisi magna necessitas excu
set. vt p̄tʒ extra de ĩmunitate eccl'ie. decet domũ
dei. li. vj. iuncto. c. Relinqui nolum⁹. de custo
dia eucharistie. Et hoc itelligẽdũ dicit de actua
li ꝯtractõe reꝝ q̃ sine strepitu fieri nõ põt. secus
in ꝯuẽtiõe alicu⁹ rei emẽde vl' vẽdende postea.
q: nõ eẽt mortale pctm̃. Hec ibi. Sed quid de
cãdelis que ibi vendunt̃. Et ibidẽ r̄ndet̃ ꝙ p̄nt
ibi vẽdi. q: sine v̄bis ⁊ sine strepitu fit venditio
illa. Antho. aũt vbi s̃. dicit ꝙ q̃ h̄ faciũt ad satis
faciendũ deuotioni fideliũ q̃ eas offerũt in ho
norẽ dei excusant̃. Si aũt p̃ncipal'r faciũt ꝓpter
cupiditatẽ ⁊ lucrũ nõ excusant̃ a pctõ. sicut nec
sacerdotes veteris testamẽti in his q̃ vendebãt
in tẽplo. Hec ille. Quĩto rõne t̃pis festi. q: hoc
ꝓhibet̃ extra de ferijs. ca. j. Et de hoc late ser. de
sctificatiõe festi. Sexto rõne iniusti cõsortij. qñ
quis societatẽ facit cum eo quẽ nouit esse male
cõscientie p̃ fas ⁊ nefas male negociari. Nã te/
net̃ ꝓhibere sociũ q̃ntũ põt vel societatẽ soluere
⁊ de iniustis lucris p̃ticipare nolle. Hec Anth.
Septimo rõne male acq̃rendi. s. p̃ vsuras p̃ sy/
moniã ⁊ hmõi negocia q̃ de se sunt mala. Simil'r
p̃ ea negocia quibꝫ homines vt plurimũ abu/
tuntur ad maluʒ. vt facere taxillos et chartas ⁊
aleas: ⁊ ornamenta lasciua ⁊ oĩa hmõi que hõ
tenetur nõ vẽdere eis quos scit abuti ad pctm̃
mortale: puta meretricibꝫ. q: cooperant̃ tali in
crimine. Idẽ de balistas vendẽtibꝫ vel lanceas
vel sagittas vel gladios vel venena ⁊ hmõi de
quibꝫ ledunt̃ homines. Nã si quis talia illi sci/
enter vendat qui abutit̃: penaʒ incurrit oĩm ei⁹
scelerum tanq̃z cooperator. ij. q. j. Notum. Hec
in Anthonina.
P Circa scđm de iusta app̃ciatiõe querit̃.
Utrũ aliq̃s possit sine peccato vẽdere rem p̄cio
cariori. vl' emere p̄cio minori q̃z valeat iuste. Ad

hoc breuiter rñdendo et plima q circa hec docto-
res tractant dimitteñ. p simplicibus dicere suffi-
ciat tria pcipua documenta. ¶ Primũ est q re
gulariter et vt cõiter nõ licz rẽ vendere vl emere ni
si iusto pcio. Vñ q sciẽter vendit notabilr plus
q valeat in respectu ad vsum nr̃m. vl q minus
emit: peccant mortalr et tenent ad restitutionẽ:
vt ptz ex sũma Angelica et Anthõ. vbi s. Si di
cas. Quare nõ licz mihi sm meũ placitũ vende
re carius cũ nullus cogit me ad vendendũ. Et
q pueruiũ legale est q res tantũ valet qñtũ vẽ
di põt. Rñdet sm Anthõ. et doc. q q̃uis te nõ
cogat q s vendere. tñ si vẽdere vis: iusticie regu
lã suare teneris. Et cũ dr q res tantũ valet qñ-
tũ vendi põt. intelligit de iure qñtũ valet: nõ de
facto. vt dr Anthõ. de butrio. Vñ accipe pciũ p-
ualens est pctm. q ? iusticiã. ¶ Scdm do
cumentũ q sm iura qñ pciũ q vendit res exce-
dit medietatẽ iusti pcij. seu pciũ q emit deficit a
medietate iusti pcij: ptractus est nullus et vicio
sus. extra de emp. et ven. c. cũ dilecti. Exẽpli grã.
Valet res decẽ flor. put cõiter extimat. et tñ ven
ditor vendit p. xvj. flo. vel cũ valet decẽ emptor
emit p q̃ttuor cũ dimidio. Et talis cõtract' põt
p iudicẽ irritari et defectus suppleri. ¶ Tertiũ ẽ
q in foro ?scie etiã mĩor in pcio excessus q me
dietas iusti pcij si notabilis sit est pctm morta-
le. sm Sco. in. iiij. di. xv. et Thõ. ij. ij. q. lxxvij. q
ibi est iniusticia et p ?seq̃ns est restitutio facien
da ab eo p quẽ fit deceptio aduertenter in pcio
notabiliter. Secus si fiat deceptio hmõi igno-
ranter: q extimat emptor vl venditor tantũ va
lere. sic nõ est mortale cũ fit p errorẽ. Sz cũ post
ea ppendit tenet ad satisfactionẽ leso. Sed cuz
in hmõi ledit. p̃mus in modico veniale est. et
dz satisfactio erogari pauperibus. xiiij. q. v. q ha-
betis. Hec Anthonina s.

¶ Circa tertiũ de fraudibus varijs in negociã
do vt sciat quisq cauere vl cõmissa ?fiteri. No
tabimus ples modos peccandi in fraudando
¶ Primo em̃ peccat q s alterãdo. i. aliã rẽ p alia
vendendo. vt auricalcũ p vero auro. vel vinum
limphatũ p puro. vilem pannũ p pcioso. sicut
narrat de Ipri et. ¶ Scdo bonis mala miscen
do. vt vinũ defectuosum vino bono infundeñ.
corruptas carnes cũ sanis vendeñ. oua vetera
cũ nouis et. vel aromata antiquata et sic virtu
te debilitata p recentibus et. ¶ Tertio cõpaciscen
do. s. q nullus mercator det minori pcio tales
merces ¶ Quarto defectũ rei tacendo vel sophi
sticando. sicut q dã dicit q equus talis nõ ascẽ
dit arborẽ et hmõi. ¶ Querit q An vendi-
tor teneat semp dicere defectum rei quã vendit.
Rñdet sm Thõ. s. et Anthõ. q si defect' ẽ occul
tus et reddit vsum rei noxiũ puta vendit equũ
claudicantẽ p veloci. vel cibũ corruptũ p sano.
tenet manifestare. pter piculũ p̃ximi vitandũ.
Si aũt defectus nõ totalr impedit vsuz rei nec
reddit noxiuz. et tũc demit de pcio qñtũ ipor?tat
talis defect': nõ tenet manifestare. Item si defe
ct' est manifest' puta equ' est monocul': nõ te-
netur manifestare. sz tenet pciũ diminuere. nisi
vsus eius esset piculosus vl noxi': tũc em̃ tenet
dicere emptori illd ignorãti. Hec i Anthonina
¶ Quinto peccat exter? et hospitibus carius vẽden
do. b ptz extra de emp. et vendi. c. Placuit. Ser
to falsificãdo scz põdus vel mensurã vl modiũ
vl monetã vl cõputatiõez ¶ Septimo fraudẽ
quocũq cõmittẽdo. s. ore metiẽdo vel piurãdo.
vel ope q cq iniuste faciẽdo. Exemplũ legit ex
Cesario et in Specu. di. vj. exem. xxv. q duo ci-
ues Colonieñ confessi sunt pctã iniustar mer-
cationũ. et dixerũt se nil posse lucrari sine mẽda
cio: piurio et fraudibus et. Quibus cõfessor ait
Promittite talia cauere et ego pmitto vobis q
iuste negociãdo ditiores eritis. Nõ cũ illi susce-
pissent: p̃mo illo ãno (dyabolo tẽptãte) nil pfe-
cerũt. sz ad ?fessoris ?hortatiõez pseuerãtes po-
stea fuerũt nimis ditati i breui. et grãs deo ege
rũt et ?fessori Rogem' xpm et.

¶ Feria. iij. post dñicaz quartã Sermo. xxxij.
de pctõ mendacij quod sepe nascit ex auaricia. De mendacio

Si dixero quia nescio eũ (s. deũ patrẽ) ero silis vo
bis mẽdax. Job. vij. et in euãgelio
hodierno. Hec vba xps dñs dixit ad iudeos
q erãt mltũ mẽdaces. Nã vt dicit b euãgeliũz:
cuz eis xps dixisset. Nemo ex vob facit legẽ q d
me q̃ritis iterficere. q. d. Lex phibet occidere in
nocẽtẽ sicut suz ego inocẽs. Rñderũt iudei di.
Demoniũ habes. q s te q̃rit iterficere. Et in hoc
mẽdaciũ dixerũt. q eũ q̃rebãt iterficere vt i tex-
tu expsse dr. Christ' itaq dñs redarguit illos
de mẽdacio vt ptz i themate. Sz qm̃ mlti sunt
etiã xpiani q q̃tidie peccãt in mẽdacio. cõtra q s
scriptura cõminat psalmo. v. dicens. Perdes
oẽs q loquunt mẽdaciũ. pdes. s. tu de'. Et ideo
Ecci. vij. Noli velle mẽtiri oẽ mẽdaciũ: assidui
tas em ei' nõ ẽ bona. Et hec pñt poni p thema
te alio. Vñ d mẽdacio tria mysteria dclarem'.
¶ Primũ dicitur realis notificationis.
¶ Scdm dicitur mortalis aggrauationis.
¶ Tercium dicitur damnabilis perditionis.
¶ Circa p̃mũ de reali notificatione quid
sit mendaciuz. Magister in. iij. di. xxxviij. diffi
nit sic. Mendaciuz est falsa vocis significatio
cum intẽtione fallendi. In qua notantur duo
que ?stituunt mendacium ¶ Primũ est falsita
tis expressio. Scdm fallendi intentio. Nam si
quis dicat falsum nõ intendens dicere falsum
quia scilicet credit esse verum q d tamen nõ est
verum: tunc nõ est mendacium. vt dicit Aug.
xxij. q. ij. Is autez. Nam formale in mendacio
est loqui ?tra mentẽ. mentiri em̃ dicitur quasi

ꝯ mentē ire. Vñ ꝭm Raymū. ⁊ doc. Aliud ē di/
cere falsum. ⁊ aliud dicere mendaciū. qꝛ falsum
dicit q̇ dʒ id qꝺ nō est veꝝ: licꝫ ipse dicēs credat
esse veꝝ. Sed mendaciū dʒ q̇ dicit id ore qꝺ nō
credit mēte. sed intēdit fallere. Vñ si iudeus dʒ
xp̄m esse deū veꝝ dicit. si tñ aīo nō ita credat ipe
verū dicens mentit̃ in se. vt h̄ dʒ in Catholicon.
Est g̊ mendaciū nō solū in falso dicto sed etiaꝫ
in vero qꝺ mēte q̇s nō credit. vt dʒ in Anthoñ.
pte. ij. ti. x. c. j. ¶ Notādū g̊ ꝑ captu simpli/
ciū ꝙ loquēdo generaľr vel large mendaciū fit
pľibꝫ in materijs. ¶ Primo aliqñ in solo corde
nō in ore. vt q̇ loquit̃ verū de ꝓximo qꝺ nō cre/
dit. sicut q̇ in faciē laudāt. ps̄. Qui loquit̃ pacē
cū ꝓximo suo ma. autē in cor. ⁊c̄. ¶ Scđo aliqñ
mentit̃ q̇s solo ore: nō in corde. vt cū q̇s dicit si/
cut credit corde. licꝫ nō sit sic in re. ⁊ talis nō dʒ
mendaciū ꝓprie nec peccat mortaľr: nisi in casu
quo tenebat̃ adhibere debitā diligentiam ⁊ nō
adhibuit. puta in actu testificandi vbi ꝓximo ī/
minet notabile damnū. vel in iudicio. qꝛ sic esꝫ
mortale. vel cū hꝫ iurare. xxij. q. ij. Animaduerten
dū. Hec angeľ. ¶ Tertio q̇s mentit̃ in noīe. s. fal
se nomen portādo. Vñ Ank. ix. de siľitudinibꝫ.
ꝓ regľa generali ponit ꝙ om̄e pctm̄ mendaciū
esse ꝓbat̃. qꝛ q̊tiens q̇s peccat totiens deo men
tit̃ ꝯ id qꝺ ꝓmisit in baptismo. s. abrenūciare sa
thane ⁊ oībꝫ opibꝫ eiꝰ. de ꝯse. di. iiij. c. p̄ma igit̃.
Ideo Amb. xxij. q. v. Cauete inq̇t frēs om̄e mē/
daciū. Mēdaciū est xp̄ianū se dicere noīe ⁊ xp̄i
oꝑa nō facere. Mendaciū est ep̄m vel sacerdo/
tē vel clericū se ꝓfiteri. ⁊ ꝯria huic ordini oꝑari.
Hec ille. ¶ Quarto in fictione vel simulato oꝑe
Vñ dicto. c. Cauete Amb. dʒ. Nō soluꝫ in falsis
v̄bis sed etiā in simulatis oꝑibꝫ mendaciū est.
qꝺ intelligit̃ qñ fit h̄ intētiōe fallendi ꝓximū. se
cus si fiat fictio ꝓpter bonū. ¶ Similiter ꝭm
Alexā. ij. ij. de hypocrisi. ⁊ Bonauē. in. iij. di. xxx
viij. Simulatio qñ fit rōne cautele vt aliquod
malū euitet: nō est pctm̄. Sicut fec̄ Dauid mu
tañ. faciē suā corā Abimelech. Siľiter qñ fit rō
ne instructionis vel doctrine: nō est pctm̄. sicut
religiosus maiorē sanctitatē q̄ꝫ hꝫ simulās in se
obseruādo a dissolutione ꝓpt̄ h̄ vt ꝓximi bonū
exemplū capiant imitandi: nō peccat: ſꝫ meret̃:
vt ptꝫ ꝑ Grego. xxxj. moraľ. Sic ⁊ de v̄bis ⁊ fa/
ctis instructorijs. Iō Aug. li. de q̄stionibꝫ euan
gelicis dʒ. Nō om̄e qꝺ fingimus mendaciū est.
ſꝫ qñ fictio nil boni significat mendaciū est. Cū
aūt fictio nr̄a refert̃ ad aliquā significationē nō
est mendaciū. sed figura alicuiꝰ veritatis. Sic̄
aūt dicta ita fingunt̃ etiā facta sine mēdacio ad
aliquā rē significandā. Hec Aug. Exēplū sub/
iūgit ibidē de figuratis locutōibꝫ in q̇bꝫ fingit̃
aliq̇d: nō vt asserat̃ ita esse factū sicut narrat̃. ſꝫ
eā ꝓponimus vt figurā alteriꝰ qꝺ asserere volu
mus. Sicut Iudic̄. ix. iuerūt ligna vt sibi ꝯsti/
tuerent regē. ⁊ in multis ꝑabolis noui testamē

ti. Itē de factis cōsimiľr legit̃ ꝙ xp̄s finxit se lō
gius ire Lu. vl. ad significandū qꝛ iturꝰ erat in
celū. Hec in Anthonina vbi s̄. Itē qñ etiā q̇s
simulatiōeꝫ facit rōne significatiōis. sic̄ Iacob
simulauit se Esau ꝓ accipiēda bñdictiōe q̇ sibi
a deo fuit ordinata. h̄ nō est pctm̄. Sicut etiaꝫ
si q̇s in rep̄sentatōe mysterij passiōis xp̄i fingit
se esse pylatū vľ iudeū vľ xp̄m ⁊ hmōi. nō pec/
cat vt dʒ ī Angelica. Sꝫ qñ fit simľatio ad deci
piendū h̄ est pctm̄. ¶ Quinto mēdaciū p̄t
cōmitti in ꝓmissiōe. sicut freq̄nter artifices faci
unt de ꝑ̄gandis oꝑibꝫ ad certū tēpus. vľ de sol
uēdis debitis ⁊ nō implēt. De h̄ ꝭm Tho. q. cx.
arti. iij. ⁊ ī Anthonina dʒ. ꝙ cū q̇s ꝓmittit sim/
pľr. s. sine iuramēto. si hꝫ animū id faciēdi qꝺ ꝓ
mittit: nō mētit̃ qꝛ nō facit cōtra id qꝺ habet in
mēte. aľs si nō ītendit facere qꝺ ꝓmittit peccat
mēdaciter ꝓmittēdo. ꝙ si ītēdit facere ſꝫ postea
nō facit videt̃ agere īfideliter ꝑ h̄ ꝙ animū mu
tat. Potest tñ excusari ex duobꝫ. Uno mō si ꝓ/
miserat id qꝺ ē illicitū. qꝛ sic ꝓmittēdo peccat. ⁊
illud seruare nō debet. Vñ Isiď. xxij. q. iiij. ca.
In malis inq̇t ꝓmissis rescinde fidē. Alio mō
excusat̃ qñ supuenit causa rōnabilis nō implē
di. puta nouꝰ casus impremeditatꝰ. aut muta
tio ꝯditiōis ꝑsōnaꝝ ⁊ negocioꝝ. sicut apľs nō
fuit mētitꝰ nō eūdo Corinthim q̇ ire ꝓmiserat.
qꝛ postea īpedimēta supuenerūt. Siľr Petrꝰ
di. xp̄o. Non lauabis mihi pedes ⁊c̄. xxij. q. ij.
Beatꝰ. Deniqꝫ etiā si nō supuenit impedimētū
nō sꝑ est pctm̄ mortale nō īplere ꝓmissum. nisi
ꝭm Antho. s̄. scꝫ qñ q̇s se obligare intendit ad
implendū tūc tenet̃ si pōt de necessitate. ⁊ maxie
qñ ꝓmissio ē alicuiꝰ importātie. ita ꝙ graue dā
nū seq̄ret̃ ex fractiōe ꝓmissi. Hec ibi.
¶ Circa scđm de mortali grauitate mēda/
cij q̄rit̃ Utꝝ om̄e mēdaciū sit pctm̄. Ad qꝺ ꝭm
Bona. in. iij. di. xxxviij. ⁊ Rich. ibidē. ac Alexā.
ij. ij. ⁊ doc. cōiter. etiam canonistas. ꝙ mēdaciū
ꝓprie dictū nō pōt eē sine aliq̊ pctō saltē veniali.
Et ideo nulla causa mētiēdū est. Tñ veritatem
occultare pōt q̇s sine pctō vt ptꝫ ꝑ Aug. xxij. q.
ij. Neq̇s. Sicut legimꝰ de Abraā ⁊ Isaac. vter
q̄ꝫ em̄ vxorē suā dixit esse sororē. ⁊ in h̄ nō ē mē/
titꝰ ſꝫ veritatē occultauit ꝓpter obuiādū malis.
Et h̄ mō ꝭm Antho. posset q̇s sine pctō vti ver/
bis sophisticis ad obuiādū malis. vt dū quis
ad mortē q̄rit̃: īterrogātibꝫ te an illū videris ꝑ
illā viā trāsisse. tu dicas. nō trāsiuit hinc: īten/
dēs loq̇ de loco in q̊ stas ꝓ nūc. ⁊ sic dicis veri/
tatē occultañ eaꝫ. tñ in iudicio nō liceret sic loq̇
sophistice iuridice īterrogato. Hec Antho. Sci
endū tñ ꝓ declaratiōe vt sciamꝰ qñ peccat q̇s ī
mendacio veniaľr vel mortaliter ꝙ ꝭm Aug. ⁊
Magistꝝ ī. iij. sen. di. xxxviij. mēdaciū diuidit̃ ī
tres sp̄es gñaliores. Primū dʒ iocosū qꝺ fit se/
riose. sicut Ioseph dixit fratribꝫ suis. explorato
res estis. ⁊ hmōi plura. ¶ Scđm dʒ officiosuꝫ

qđ nlli nocet ʒ alicui vtile est. ¶ Tertiū dr pnicio
sum qđ ē nociuū alicui notabilr. De pmis duo
bus gnalr tenet q̄ de se sunt venialia. Sed mē
daciū pniciosum de se ꝛ ex suo genere ē mortale
Uerūtn̄ p accidens etiam illa iocosa ꝛ officiosa
pnt esse mortalia. ¶ Proinde nota q̄ in qnqꝫ ca
sibꝫ pcipue iudicat esse mēdacium mortale fm
theologos ꝛ ɔfitendū. ¶ Primo fidei ꝛ dei cha/
ritati ɔriando. puta qn̄ vitatē fidei occultat vel
corrūpit: vt heretici faciūt scripturaꝝ veritatē p
uertendo vel corrūpendo. ¶ Scđo qꝫ virtuosos
mores dānādo ꝛ vitia admittēdo. puta qn̄ for
nicationē vl vsurā dr nō eē pctm̄. ¶ Secus si dr
aliqđ qđ nō refert ad salutē vtꝝ sic vl sic cogno
scat. qꝫ sic veniale esset. vt si pdicator vel doctor
aliqđ tale mentiat in pdicatione vel lectura. ni/
si scandalū vel ɔtēptus esset annexus. vt dr in
Angel. ¶ Tertio ꝑrio notabilr nocēdo in corpe
vl rebꝫ vl fama. sicut fit in testificando ꝛ hmōi.
¶ Quarto affectu nimio mentiēdo. ita q̄ ꝓ nibi
lo ducit mentiri. ꝛ si esset etiā mortale nollet ab
stinere. tūc licꝫ essꝫ mendaciū iocosuꝫ fieret mor
tale ꝓpt ɔtēptū. ¶ Quinto scandalisando: vt cū
qs aduertit scandalisari alios ex mēdacio: ꝛ tn̄
nō veret publice mētiri etiā in ponderosis: mor
tale est. Sic etiā mortalr peccāt ꝓnūciantes pu
blice falsas indulgētias ꝛ reliqas ꝛ autoritates
se hr̄e absoluēdi mēdacit. Hec in Anth. ꝛ ange.
¶ Circa tertiū de dānabili pditiōe qrit. Qua/
libꝫ signis euident cōprobat q̄ deꝰ dānat ꝛ p/
det mendaces. Rūdet ponēdo pl'a signa. ¶ Pri
mū abominatiōis diuie. Prouer. vj. Odit deꝰ
linguā mendacē. Et h intantū q̄ sic dr Anß. nō
pōt deus dispensare vt hō dicat mendaciū sine
pctō. qꝫ nō pt recedere a vitate pma sua. De fur
to aūt potest dispensare. qꝫ cū oīa sint sua crea/
ta pōt dare alteri cui deus vult auferendo a q̄
vult. Sic ꝛ de homicidio potest dispensare ꝛc.
¶ Scđm signū possessiōis diabolice. Nā men/
dax diabolū portat in corde ꝛ ore. qm̄ pmo dia
bolꝰ adinuenit mēdaciū cū dixit. Nequaqꝫ mo
riemini. Joh. viij. Mendax est. s. diabolus. ꝛ pr
mendacij. ¶ Tertiū exhereditatiōis iuridice. Xx
xxij. q. v. Cauete. Amb. dr. Oēs q̄ amant mēda
ciū: filij sunt diaboli. Filijs aūt iuridice debet
hereditas prīs. ʒ hereditas diaboli est infernꝰ.
Apoc. xxj. Mendacibꝫ ps eoꝝ in stagno ignis
ꝛ sulphuris. Ue ḡ talibꝫ. ¶ Quartū signū detesta
tiōis oīs creature. Nā mendax cōiter exosus est
hoibꝫ ꝛ aīalibꝫ. qꝫ cuilibet displicet se decipi ab
alio. ꝛ nulla creatura vult mētiri nisi diabolus
ꝛ hō malus. ¶ Quintū occisiōis repentine tā in
aīa qꝫ in corpe. Nā Sap. v. Os mēdax occidit
aiam. Exēplū de Anania ꝛ Saphyra Act. v. c.
q̄ repente mortui sūt ꝓpt mēdaciū. Rogemꝰ ḡ.

¶ Feria quarta post dn̄icam quartā Sermo.
xxxiij. de execrabili peccato periurij.

S I quis dei cultor ē ꝛ vo/
lūtatē eiꝰ facit hūc exaudit. s. deus
Joh. ix. ꝛ in euangelio hodierno.
Uerba sunt dicta p ceci natuꝫ quē dn̄s Jesus
illūinauit. Quibꝫ ꝓbauit iudeis ɔtradicentibꝫ
miraclis xp̄i atqꝫ scitati eiꝰ derogātibꝫ dicēdo.
Nos scimꝰ qꝫ h hō pctor est: q̄ h false mētirent.
Et h ꝓbauit p effectū miraclosuꝫ di. Scimus
qm̄ pctores deꝰ nō exaudit. Lyra. s. in faciendo
miracula ad testimoniū scitatis illoꝝ. Sed si
qs cultor dei ē. p actū latrie debitū. ꝛ volūtatē
eiꝰ facit. implēdo mādata. hūc exaudit. s. facien
do miracl'a i testimoniū p declaratiōe scitatis
ipiꝰ. ꝛ sic ꝓbauit xp̄m eē scm̄. vt ptꝫ de his i euā
gelio. A ¶ Erḡ q̄ dei cultus reqrit eiꝰ nōis
reuerentiā et volūtas dei est in hoc pcepto. Nō
assumes nomē dei tui i vanū Exodi. xx. qđ pōt
esse aliud thema. Et qm̄ fm doctores cōiter h
pcepto directe ꝓhibet piuriū. qꝫ cū dr Nō assu
mes nomē dei tui i vanū. glo. iterli. dic. iurādo
p vano. i. p inutili vl nihilo vl p falso ꝛ hmōi. est
piurium. Jdcirco de piurio ageñ tria mysteria
declaremꝰ hoc sermone.
¶ Primū dicitur execrationis.
Scđm dicitur modificationis.
Terciū dicitur punitionis.
Circa pmū de execratiōe piurij. Notandū q̄
pessimū viciū piurij ē oībꝫ execrabile ꝛ cauēdū
plibꝫ rōnibꝫ pcipue tribꝫ. ¶ Primo rōne piculo
sitatis. qꝫ piurꝰ deū cōtra se inuocat di. Sic me
deꝰ adiuuet. ꝛ sic p cōtrariū fm Guil. Lugd. in
sūma vicioꝝ tātū est ac si di. Deꝰ pdat me si fal/
sum dico. vn̄ talis ꝓprio laqo se iugulat iuxta
illud. Prouer. vj. illaqueatꝰ es verbis oris tui
ꝛ sic ptꝫ q̄ est piclosū. Itē qꝫ fm eundē Guilh.
qꝫ talis seipm dānari eternalr exorat: cuꝫ dicit.
Sic me deꝰ adiuuet. s. tanqꝫ mēdaces demōes
qs deꝰ dānat. Deniqꝫ qꝫ talis manū suaꝫ illā q̄
tāgit euāgeliū vl reliqas in qbꝫ iurat dyabolo
dat. similr ꝛ linguā falso iurādo atqꝫ aīaꝫ dya/
bolo dat ꝛ obligat. Unde donec d piurio peni
teat manꝰ illa ꝛ lingua ꝛ aīa sunt dyaboli. ꝛ qn̄
se signat manu illa vl comedit vl bibit totū fac
manu ꝛ lingua dyabolica. vt hec dic idē Guil.
sup. Ideo Ecci. xxiij. Uir multū iurās replebit
iniqtate. et sic plene habebit a dyabolo. B
¶ Scđo rōne enormitatis. qꝫ piuriū est enorme
vitiū. Et hoc oñdit pmo. qꝫ deꝰ p ipm sūme in
honorat. Nā fm Aug. Jurare est deū in testeꝫ
inuocare. s. locutiōis sue. Sꝫ deus est sūma ve/
ritas q̄ mētiri nō pt. iō ipm inducere i testē falsi
tatis est iniquū ꝛ blasfemia do. certe hoc nō fa
ceres vni hoi ciui quē scires q̄ ei displicet mēda
ciū vl piuriū. deo autē sūme hoc displicet vt sit
testis falsitatis qđ est impossibile. ḡ ꝛc. ¶ Scđo
qꝫ piurare enormius ꝛ peius est adulterio. vt
ptꝫ p Rich. ꝛ in Angelica. qꝫ iniuriat deo. ꝛ ad

dei blasfemiā pl⁹ approximat ⁊ sacrilegiū q̇dā mō. Tercio q᷑ piurās peius peccat q̄z crucifixores xp̄m crucifigētes. q᷑ illi ītulerūt xp̄o penā tm̄modo. iste aūt īuoluit xp̄m in culpā ad testificandū. Quarto q᷑ pei⁹ peccat talis demonibꝫ ⁊ īfernalibꝫ. q᷑ demones ⁊ dānati credūt ⁊ contremiscūt Jac. ij. piuri aūt nō cōtremiscunt nomē dei execrabil'r offendere. Exēplū habemus ꝙ dyabol⁹ qn̄ tēptauit ꝑmos pentes: mēdaciū q̇dē dixit di. Nequaq̄z moriemini. sed iuramentū mendacio nō addidit. ⁊ sic piuri peius peccant demonibꝫ q᷑ mēdacio iuramētū addunt. Nā. iij. sniaꝝ. magister dicit. ꝙ piuriū est mēdaciū iuramēto firmatū. O ergo xp̄iane hortor caue. ¶ Tercio rōne inexcusabilitatis. q᷑ piuriū nullo casu excusat᷑ a pctō mortali. nec ex ioco piurādo. nec ex lapsu ligue. nec ex vsu dūmō aduertit vt īfra patebit. Sed q̄rit᷑ vtrū met⁹ vl' violentia excuset a mortali piurū. Respōdet᷑ in sūma Angelica ꝙ cōiter tenet᷑ a doctoribꝫ ꝙ in iuramento assertorio nō excusat. extra de his q̄ vi metusq̄z cā fiūt. c. Sacris. q᷑ nullus p̄t absolute cogi ad iurādū falsum. Un̄ qn̄ dn̄s mādat villico ad piurādū vterq̄z piur⁹ est. xxij. q. v. c. j.

¶ Circa scd̄m de modis piurandi q̄rit᷑. q̄libꝫ modis d᷑ q̇s piurare mortal'r. Respōdet᷑ ꝭm doctores recolligēdo ex sūma Antho. par. ij. ti. x. c. vij. ⁊ ex Angelica plures modos ꝓ simplicibꝫ. Primo aīo cōtrariū credēdo: vt dum quis iuret esse veꝝ quod tn̄ credit esse falsū. et ecōuerso. dū iurat esse falsū qd̄ credit esse verū. Et qm̄ reaꝫ linguā nō facit nisi rea mens vt dicit Aug. xij. q. ij. Hoīes. ergo sic ē mortale. Secundo blasfemiā sonando. Sicut iurare ꝑ dei vel sanctoꝝ mēbra vitupiose. ⁊ sic ꝭm Angelicā mortale ē. Nā talis laicus excōicat᷑. cleric⁹ deponit᷑. xxij. q. j. Si q̇s ꝑ capillū. Un̄ iurans ex irreuerētia vl' cōtemptu ꝑ caput vl' ocl'os vl' vulnera xp̄i ⁊ sanguinē ⁊ hmōi honesta mēbra mortal'r peccat. Secus si cū reuerētia. dicēdo ꝑ scm̄ caput dei ⁊ raro. q᷑ sic veniale. Exemplū legit᷑ ꝙ q̇dam miles in alea duꝫ ꝑ ocl'os dei iurasset mox ipiꝰ ꝓꝑij oculi de capite exilientes super aleā ceciderūt. Cauēdū ergo est. ¶ Tercio cōsuetudinarie ex ioco vl' ex lapsu lingue piurādo. ⁊ tūc si q̇s aduertat se iurare. ⁊ aduertit etiā falsū esse qd̄ iurat mortal'r peccat ꝭm Bona. ⁊ Rich. in. iij. di. xxxix. ⁊ Tho. ij. ij. Rō. q᷑ non euitat diuinā irreuerētiā sꝫ magis auget quodāmō ꝯtēptū cū in ioco assumit᷑ in testimoniū falsitatis q̄z si in necessitate assumeret᷑ vl' ꝓ vtilitate. Sed si nō aduertit de altero illoꝝ. s. vl' de dicto. licet aduertat de iuramēto vel ecōuerso: puta aduertit ꝙ iurat in deo sꝫ nō aduertit esse falso. imo putat veꝝ ⁊ hmōi. ī cōmuni locutiōe nō sunt mortalia sꝫ venialia pctā. ⁊ a fortiori si de neutro aduertit nec deliberat. sed totū ꝓfert ex surreptōe. nisi q̇s deliberare posset ⁊ tn̄ ꝯtēneret. q᷑ sic mortal'r peccaret etiā ex surreptiōe ꝓꝑ ꝯtēptū. Un̄ ꝭm Aureo. sup. iij. di. xxxix. ⁊ in Angelica. qn̄ q̇s d᷑. Juro ꝑ deū: vl' ꝑ fidē meā: ī veritate ⁊ hmōi sine aīo tn̄ iurandi. sicut cōiter iurat᷑ in locutiōe cōi hoīm pl'imoꝝ p̄sertim mlieꝝ nō est mortale pctm̄: q᷑ talis nec iurare intēdit. nec q̇bꝫ iurat᷑ accipiūt ꝓ iuramento. Et sil'r qui iurāt ꝑ ignē vel celū vt nō peccent ptꝫ in Angel'.

¶ Quarto de crimine vel illicito se obligando. vt de occidendo ⁊ hmōi. sic peccat mortal'r iurādo. ⁊ tenet᷑ necessario vt nō impleat. xxij. q. iiij. c. in malis (inq̇t) ꝓmissis rescinde fidē. s. nō obseruādo. Hec Isid. ¶ Quinto dubia ⁊ incerta affirmando. Nā in re dubia nullo mō dꝫ hō iurare asserēdo ꝓ ꝟo. sed tenet᷑ debitā diligentiā p̄scrutatiōis adhibere. nec excusat a peccato mortali ignorātia crassa cū poterat scire certitudinē. ꝭm Ray. xxij. q. v. q̇ piurat. Et sic dꝫ hō iurare. scita ꝓ scitis. audita ꝓ auditis. dubia ꝓ dubijs. credita ꝓ creditis ⁊c̄. Et ꝭm Aureo. dꝫ dubia asserere hūano mō. sicut rn̄det q̇s ꝓ ordinandis. di. q̄ntū ꝑmittit hūana fragilitas. Sic em̄ asserere nō est mortale. vt d᷑ in Angel'. ¶ Sexto exigendo piuriū ab alio. Un̄ Aug⁹. xxij. q. v. c. q̇ exigit (inq̇t) iurationē multū interest si nescit illū iuraturū falsum an scit. Si em̄ nescit ⁊ iō d᷑ Jura mihi: vt fides ei sit. nō est pctm̄. tn̄ hūana tēptatio est. Si aūt scit eū fecisse ⁊ cogit eū iurare: homicida est. Ille em̄ se piurio interimit. sed iste manū interficiendi impssit. hec ibi. ¶ Sꝫ di. Quid ḡ mihi cū ille me dānificauit. nec vult restituere sꝫ vult piurare oīno. Rn̄det᷑ ꝙ in iudicio nō debes ad ei⁹ fidē h̄ cōmittere. Itē iudex si ꝑcipit aliūde: tenet᷑ si iuris ordine pōt viā tenere vt nō ꝑmittat tali piurare. sed potius alteri ꝑti quā putat veridice ꝓcedere iuramētū impōat ⁊ testes adhibitos diligenter examinet. ¶ Exemplū bonū legit᷑ ad id in gestis romanoꝝ. c. cxxviij. ꝙ regnante Maximiano q̇dā miles iustus mortuus est. cui⁹ p̄dia alius miles cupid⁹ volens possidere: cartam scribi fecit ⁊ falsos testes tres ꝯduxit qui testarent᷑ ꝙ p̄dia illius pecunia emisset ab illo dū viuebat. Nota ḡ lite cū filio defuncti ⁊ adhibitis testibꝫ: iudex prudens vocato vno testiū interrogauit euꝫ secrete an sciret dn̄icam orōnē. Et ille. Scio. Dic inq̇t. ⁊ recitauit. hunc ḡ statim iussit intrare in domū. Et vocato altero dixit secrete audientibꝫ coassessoribꝫ sic. Charissime ecce socius tuus dixit nob ita verū sicut pr̄ noster. iō scito ꝙ nisi ⁊ tu ꝟitatē fatearis ad patibulū te iudicabimus. Iste ḡ putauit ex h̄ ꝙ socius ille ꝑmus eisdem veritatē aperuerit. ⁊ timēs totā veritatē fassus est. Quo seorsuꝫ sepato. Tertiū vocauit ⁊ dixit. Ecce ꝑmus ꝟitm ita veꝝ dixit sicut pr̄ noster. Secūdus q̄ꝫ veritatē dixit. Nisi ḡ ⁊ tu veritatē fatearis patibulo iudicaberis. Et sic iste ꝑtimescēs ꝟtatē fassus est ⁊ fraudē apuit. Et sic actor ꝯuict⁹ fuit d̄ iniq̇tate.

¶ Circa tertiū de punitiōe. Nota ꝙ piurātes multis modis puniunt᷑. Prio q᷑ infames effic

unt.vj.q.j.infames. ⁊ ad restitutionē de dāno tenent. Scđo qꝛ cōuicti ad testioniū in iudicio nō admittūt etiā post pn̄iam.ibidē. Tertio ter/ribil'r mala morte a deo ⁊ aduersitatib⁹ puniūt Nā vt habet.ij. Reg.xxj.tpe Dauid facta est fa mes trib⁹ annis ꝓpt h.s.ꝙ Saul iuramento fi/lioꝝ isrl' Gabaonitis firmato fracto:mltos ga baonitaꝝ occiderat.nec cessauit fames vel steri litas donec filij Saul occisi sunt. Itē Sedechi as postq̄ꝫ fregit iuramentū fidelitatis factū na buchodonosor:sterilis effectus est ⁊ in nullo ꝓ speratus.sꝫ tandē captus ⁊ exoculatus. Hiere. xxij. Deniqꝫ in vita sancti Nicolai legit ꝙ q̇daꝫ dū artificiose ꝑiurauit mutuatā iudeo pecūiaꝫ restituisse di.h.eo ꝙ in baculo cauato illi tenen dū interim dederat:male fuit mortuus. Deniqꝫ ꝑiuri in futuro eternal'r cruciabunt. Vn̄ in spe culo historiali Vincē.li.x.c.cxv.dꝛ ꝙ in Alexan/dria q̇dā vidua ditissima noīe Melantia in iu dicio accusauit Eugeniā virginem de stupro. ⁊ oīs familia vidue falsum dedit testioniū. Et ec ce nō diu post vidue domus cū oīb⁹ ibi existen tib⁹ celica flāma fuit cōbusta. Rogem⁹ ꝙ ⁊c̄.

¶ Feria q̇nta post dn̄icā q̄rtā Sermo.xxxiiij.d iuramento debite ⁊ licite faciendo.

ACcepit omēs ti/mor ⁊ magnificabant deū. Luc.vij. ⁊ in euāg.hodierno. Dn̄s iesus postq̄ꝫ suscitauit defunctū filiū vidue in porta ciuitat Naym corā discipulis ⁊ multitudine ppl'i:acce pit oēs timor ⁊ deū magnificauerūt. In q̄ do/cemur nos xp̄iani ꝙ postq̄ꝫ scimus ex euāgelio qm̄ xp̄s verus deus q̄ vsqꝫ mō ⁊ in finē mūdi nō cessat mortuos suscitare spūal'r ⁊ corꝑaliter miraculose. Nā ꝑsertim in fine mūdi suscitabit oēs mortuos hoīes ad iudiciū vt fides catho/lica tenet. Idcirco debemus timere ne ip̄m deū offendamus:irreuerent ⁊ ꝑsertim illicite iuran do.sꝫ potius magnificemus ip̄m oī reuerentia debito cultu ⁊ licito iuramento. vt possit verifi cari in nob̄ h̄ qđ dꝛ. Accepit timor ⁊c̄.ptꝫ in euā gelio. ¶ Itaqꝫ de timore dei in iuramēto obser/uando ⁊ magnifica reuerentia noīs diuini in/uocandi in ipso:tria mysteria in hoc sermone re stant declaranda.

¶ Primū de iuramenti liciti circūspectione.
Scđm de iuramenti legitimi ꝯditione.
Tertiū de iuramenti assuefacti remediatiōe.

Itē ꝓ his aliud thema pōt poni illđ Hiere.iiij. c. Iurabūt in noīe meo viuit dn̄s ī veritate ⁊c̄. vel aliqđ ex infrascꝑtis.

¶ Circa p̄mū de circūspectiōe licite iuratōis Notandū ꝙ ex oī lege ⁊ serie scꝑture tenet hō vt sit valde circūspectus in iuramēto ad faciendū licite ¶ Pꝛio ex lege naturali q̄ dictat hoī ꝙ deū sūmo honore reuereat ⁊ fidelis sit ꝓxio ī ꝓmis/sis.ꝙ ⁊c̄. Proinde ꝯm Tho.ij.ij.q.xcviij. si pa/ganus etiā ꝑ idola iuraret:licꝫ peccet iurādo:te net tn̄ ꝯuare iuramētū factū de re in se licita. qꝛ fidelitas in ꝓmissis est de iure naturali. Et licꝫ nō sit licitum exigere ab infideli inducere vt per idola iuret.tn̄ ad firmādū pacē vel pactū cū eo de re licita: nō ē illicitū.vti ei⁹ iuramēto rōne scꝫ fidelitat ad quā ille tenet. Et sic Machabei cū fecerūt ligā cū romanis vsi sūt iuramn̄to eoꝝ vt credit ꝑ idola q̄ colebāt.sic̄ dꝛ.xxij.q.j.§.sic etiā. Vn̄ dꝫ hō circūspect⁹ eē in iurādo ¶ Scđo ex le ge diuiāli.qꝛ deus p̄cepit Exo.xx. Nō assumes nomē dei tui in vanū. Contra qđ p̄ceptū peccat q̇s dupl'r. Uno mō qn̄ assumit nomē dei iurā/do sine cā debita:vt dt Lyra ibi. Scđo qn̄ assu mit in vano.i.in falso qđ nō hꝫ firmam̄tū vita tis vt ptꝫ ꝑ glo.interli.⁊ Tho.ij.ij.q.cxxij.

¶ Tertio ex lege ꝓphicali Zach.viij. Iuramētū mendax ne diligat:hec em̄ odit deus. Itē Ecci. xxiij.c. Vir mltū iurās iplebit iniq̇tate ⁊ nō dis cedet a domo illi⁹ plaga. Et si in vacuū iuraue rit Ly.i.sine cā debita:non iustificabit.replebit em̄ retributiōe pessima domus illi⁹.hec ibi. Ly. qꝛ aliqn̄ etiā filij puniūt ꝓ ꝑentib⁹ tpal'r ꝑ ad/uersa. Nā ⁊ filij audientes pr̄em frequent vane iurantē:ꝯsil'em modū ⁊ ipsi accipiūt. Vn̄ ꝯm ꝓ uerbiū cōe tl'es nūq̄ꝫ ꝓsꝑant postq̄ꝫ ꝑiurauerit. ¶ Qr̄to ex lege euāgelicali.ptꝫ Mat.v. Audist qꝛ dictū ē antiq̇s. Nō ꝑiurab. Reddes aūt dn̄o iuram̄ta tua. Ego aūt dico vob̄ nō iurare oīno neqꝫ ꝑ celū neqꝫ ꝑ t'rā neqꝫ ꝑ caput tuuꝫ. Hec ⁊ pl'a ibi. Ubi notāt doc.ꝙ xp̄s dn̄s nō ꝓhibꝫ nec vult dicere ꝙ in nl'lo casu debeat q̇s iurare:cuꝫ in casu necessitat ⁊ magne vtilitat rōnabil'r p̄t ⁊ dꝫ hō iurare. Vn̄ ⁊ sctōs hoīes legim⁹ iurasse dauid Abraā ⁊ paulū in epl'is suis.al's hoc ꝑti/naciter dicere ꝙ nū q̄ꝫ liceat iurare ꝑtinet ad he/resim.sꝫ ꝓhibet xp̄s iurare sine cā ⁊ īcaute vl' in discrete:tā ꝑ nomē di q̄ꝫ ꝑ creaturas:vt dt Lyra Nā ꝯm Bonauē.in.iij.di.xxxix.⁊ cōiter logicos Negatio p̄posita signo vl'i eq̇pollet ꝑticl'ari ne gatiue. Vn̄ xp̄s di.n̄ iurare oīno.hūc sensū vult dicere.nō iuret oī mō.vl' nō sꝑ. qꝛ sine cā ⁊ neces sitate nō ē iurādū:sꝫ aliqn̄ cū debit circūstātijs iurādū ē.hec in Anth ¶ Quito lege canonicali. Nā.xxij.q.v. Chꝛyꝯ.c.q̄ ꝑiurare (inq̇t) pat⁹ ē an̄ q̄ꝫ iuret ꝑiur⁹ eē videt corā do. Et postea cū iu/rat cū solēnitate ḡui⁹ ē pctm̄.iō sollicite cauēdū ē ¶ Sexto lege ciuili q̄ ꝓhibꝫ ⁊ varie punit cor/poral'r trūcādo ꝑiuros tāq̄ꝫ infames.ff.de iure iurā.⁊ pl'ib⁹. ¶ Ultio ex lege gētili ⁊ phicali Nā Aresto.j. Metha.dt. ꝙ iusiurandū apđ gē tiles erat honoratissimū ⁊ nullo mō putabāt li cere ꝯ illud venire. Vn̄ Ualerius refert li.vij.c. iiij.ꝙ Alexander dum iret ad diruendū Lapsa cū ciuitatē:obuiauit ei q̇dā sibi charus p̄ceptor Anaximenes. quē Alexā.sciens ꝙ p̄ces ire sue opponeret:iurauit se nō facturū q̇cq̇d ille pete

ret. Tunc ille ait. Precor vt Lapsacū diruas. ⁊
sic vrbs illa saluata est. Itē narrat Virgilius. ij
eneidō. ꝙ cū Asaricus vellet edificare Troiā ⁊ vi
dens ꝙ opus istud vires ꝓprias excedebat: iu/
rauit in deo ꝙ vicȝ si eū adiuuaret singulis an/
nis certa sacrificia offerret. ⁊ sic fuit edificata ip
sa. Cū postea a sacrificijs destitissent illis troia
ni: ꝑ grecos funditus sunt deleti. Et hec suffici/
ant. Vñ ex oībꝫ istis ptȝ ꝙ ꝗ illicite iurat cōtra
omnes leges peccat.

¶ Circa scōm de ꝯditiōe iuramenti Nota ꝙ
ꝭm Hosti. Hoff. ⁊ in angel'. septē sunt attēdēda
in oī iuramēto vt fiat legitime. v̄. Quis cui ꝓ ꝗ
ꝑ qḋ ⁊ cur quō qñ. ¶ Primo ꝗs pōt legitime iu
rare. Et rñdeꝫ ꝭm doc. ꝑdictos ꝙ oīs ꝗ est doli
capax. Vñ nec pueri ꝗ nō sunt dolicapaces ob/
liganꝫ ex iuramēto. xxij. q. v. ꝑuuli. nec etiā ad/
mittunꝫ ad iurandū. Sil'r etiā nec furiosi: amē
tes necebrij oīno. ¶ Scdō cui fiendū ē iuramē/
tū. Rñdeꝫ ꝙ in iudicio iudici cōpetēti. sed extra
iudiciū pōt fieri cuicūqȝ. ¶ Sed di. An
peccat ꝑsona ꝑuata ꝗ cū dubitat de ṽitate puta
ꝗs ex suis in domo furatus sit h̄ vel illud. ⁊ in
hmōi casu exigit iuramētū ab illis. Rñdeꝫ ꝭm
Aug. xxij. q. v. ꝗ exigit. ꝙ veniale pctm̄ est. qȝ ex
infirmitate hūana ꝓcedit. Sȝ dū scit veritatē ⁊
cogit falsum iurare illū quē scit ꝑiuraturū: mor
tal'r peccat. Et iō nūqȝ est deferendū iuramentū
illi ꝯ quē est vehemēs suspicio de ꝑiurādo. al's
mortal'r peccat deferēs. Nisi h̄ faceret ꝗs vt ꝑso
na publica ex ordine iuris ad instātiā ptꝭ. qȝ sic
ꝭm Rich. in. iij. di. xxxix. nō peccaret. tn̄ ꝗntū iu
ris ordo admittit dȝ iudex imponere iuramētū
ei quē putat nō ꝑiurare. Itē addiꝫ in Angelica
ꝙ etiā ille ꝗ dat iuramentū vt ꝑsona ꝑuata isti
quē scit falsum iuraturū: qñ iste est dispositus
iā ꝑiurare puta qȝ obtulit se iurare. nō peccat il
le ꝗ dat: faciēdo ex aliq̄ rōnabili cā. sed si indu/
ceret vl' cogeret nō dispositū iurare: esset morta
le. Et sic intelligiꝫ. c. Ille. xxij. q. v. Nā ꝗ ꝑatus ē
ꝑiurare iā ꝑiurus ē ꝭm Chrys. ¶ Tertio ꝓ ꝗ pōt
iurari. Rñdeꝫ ꝙ ꝓ re licita iusta ⁊ honesta. Nā
ꝓ illicita puta ꝓ pctō mortali nō tenet iuramen
tū. qȝ ṽgit in interitū salutis eterne. Siliter qñ
qḋ iuraꝫ est pctm̄ veniale in se. Vel qñ iuraꝫ ꝯ
ꝯsilia euāgelica. puta ꝙ nō efficieꝫ religiosus ⁊
hmōi. Sil'r qñ iuramētū excludit opus pia in/
tentiōe faciēdū ꝓ deo. vt iurās ꝙ nūqȝ mutua/
bit vel nō erit ꝓ aliq̄ fideiussor. vl' nō ibit ad do
mū alicuiꝰ. Itē qñ vergit iuramentū in dispen
diū corꝑis magnū vl' reipublice. vt ꝙ nūqȝ erit
iudex ⁊c̄. Hec ⁊ pl'a in Ange. ¶ Quarto ꝑ
qḋ liceat iurari. Et rñdeꝫ ꝙ iuramētū fit aliqñ
nō ꝑ aliqḋ sȝ solo ꝭmone. sicut in veteri lege di.
viuit dñs. vel in noua. Testis ē mihi deꝰ. vel ve
ritatē dico in xp̄o. Itē testis est mihi ꝯscia. vel ꝑ
deū dico. vel ꝑ fidē vel ꝑ aīaȝ. Aliqñ fit ꝑ aliqd
vt ꝑ euāgeliū vl' crucē vel ꝑ scōs ⁊ reliqas vl' ꝑ
ordinē sacrū. xxij. q. j. si aliq̄. Sed qriꝫ an liceat
iurare ꝑ creaturā. Rñdeꝫ ꝭm Bonauē. in. iij. et
in angelica ꝙ iurare ꝑ creaturas sic ꝙ inuocenꝫ
in testē ꝭm se. sic nō licȝ: ne honor dei transferaꝫ
ad creaturā. Nā ꝑ eas iurare sic essȝ in eis crede
re aliq̄d numinis rōne cuiꝰ posset veritas ꝯfir/
mari. Et sic intelligiꝫ illud Mat. v. c. Dico vob̄
nō iurare oīno neqȝ ꝑ celū neqȝ ꝑ t̄ra ⁊c̄. Si tn̄
creaturā inuocaret ꝗs in testē inq̄ztū relucet in
ea diuine ṽitatis vestigiū. sic licȝ. qȝ sic iuraret ꝑ
deū. sicut Joseph dixit fratribꝫ Per salutē pha/
raonis nō exibitis hinc. i. sic det deꝰ salutē. Vñ
iurare ꝑ creaturas ꝑ imp̄catiōnē: vt dicēdo Ita
viuat filius meus. sic licȝ. qȝ deꝰ inuocatꝫ. ¶ Quī
to Cur. i. ꝗ fine ⁊ causa debeat iurari. Nā iurare
sine cā necessitatis vel vtilitatis ꝓprie vl' ꝓximi:
pctm̄ est. Sil'r iurare ꝓ illicita vel turpi causa.
¶ Sexto quō fieri dȝ iuramētū. Rñdet Hiero.
sup Hieremiā. xxij. q. ij. c. Animaduertēdū ē inqt
ꝙ iusiurandū hos habeat comites: veritatē: iu
diciū: atqȝ iusticiā. si ista defuerint nequaqȝ iu/
ramētū erit sȝ ꝑiuriū. hec ibi. Rō ꝭm Bonauē.
sup. iij. in l'ra. qȝ iuramentū cōpaꝫ ad tria. Prio
ad re de ꝗ fit. ⁊ sic debeꝫ veritas ꝯscie. Scdō ad
euȝ ꝗ iurat. ⁊ sic debeꝫ iudiciū h̄ est discretio vt
diligenter aduertat ac discernat ꝗd ⁊ ql'r iurat.
Tertio ad cām ꝓ ꝗ fit. ⁊ sic debeꝫ iusticia. i. cau/
sa iusta. ptȝ. ¶ Septio qñ. i. ꝗ tp̄e liceat ⁊ ꝗ nō li
ceat iurare. Et rñdeꝫ ꝙ in iudicio illicitū est die
bus festiuis iurare. nisi fieret ꝓ pace ⁊ alijs ꝑijs
causis. extra de ferijs. c. ꝯquestus. Hec sufficiāt

¶ Circa tertiū de iuramti assuefacti remedio
nota ꝙ ¶ Primū remediū est aliquā penam sibi
statuere q̄tiens accidit ꝑiurare. Legiꝫ ꝙ ꝗdam
miles in ꝭmone cōpunctus statuit sibi ea die a
carnibꝫ abstineꝫ ꝗ die ꝑiurasset. ⁊ sic assueuit in
ꝯtriū. ¶ Scōm est orare q̄tidie vt possit cauere.
Vñ in dñica oīone ꝑma petitio ē. Sctificeꝫ no
men tuū. s. ꝑ debitā reuerentiā hoīm. ¶ Tertiū ē
a dei punitione extimescere. Nā Vinc. in spec'lo
lib. xxiiij. narrat. ꝙ tp̄e Karoli magni dux ꝗdaȝ
false iurauit ꝙ nil teneret sororibꝫ ꝗ in iudicio
ꝯ eū erāt ꝯqueste. Et statim vt ꝑiurauit crepuit
medius ⁊ sanguine ꝑ os oculos ⁊ aures ac na
res effluēte: mortuus ē infra duas horas. Iteȝ
in spec. exē. di. ix. exē. cxix. legiꝫ qḋ refert Prosius
ꝙ romani legatos miserut ꝓ pace firmāda. Et
gētes ꝗdā cū iuramēto pace cū eis firmatā: ꝑdi
torie illos occideꝫt. ⁊ in detestatōȝ ꝑiurij panis
ꝗ frangebaꝫ ab eis sanguinē emittebat. Aialia
etiā domestica cū balatu ab eis ad siluas fuge/
rūt. Imꝑator romāoꝝ bellū ꝯ eos mouit ⁊ eos
in cāpo victos occidit. p̄ter. 4000. ꝗ fugerūt ad
mōtes. ⁊ ibi illi statim ꝯgelati ad modū lapidū
facti sūt imobiles a dī vīdicta. Rogemꝰ ḡ xp̄m.

¶ Feria sexta post dñicā quartā Sermo. xxxv.
De execranda vsure auaricia.

Ait iesus. tollite lapidē. Job. xj. ꝛ i euā
ge. hod. Dñs iesus ait hec dū resusci/
tauit Lazaꝝ de monumēto. vbi Aug.
ꝛ Chryſ. di. ꝙ dñs iesus resuscitañ. lazaꝝ fleuit
vt doceret flere debere hoīes sup pctōres tanq̄
mortuos in aīa. Sȝ quare p̄cepit lapidē remo
uere cū poterat etiā de sub lapide iacente resusci
tare. ꝛ poterat etiā sola voce lapidē remouere q̄
potuit voce mortuū suscitare. Utiq̄ ꝓpt̄ myste/
riū: ad significandū ꝙ si q̄s vult resuscitari per
pniam ad grē vitā dȝ remoueri lapis. i. grauitas
ꝛ frigiditas cordis obdurati in peccatꝭ q̄ signi/
ficant̄ p lapidē durū grauē ꝛ frigidū. h̄ est. vt hō
velit abijcere pctm̄. Sed qm̄ auari vsurarij in
pctō valde sūt obdurati vt nolint desistere. aut
si desistūt nolūt restituere vsuras. Idcirco t'ibꝫ
p̄cipit dñs iesus inter alios potissime di. Tolli
te lapidē. s. si vultis resuscitari. vide euāgelium.
Itaq̄ de vsura q̄ multū viget in xpiano orbe
vt possit dici de eis illud ps. liiij. Nō defecit de
plateis eius vsura ꝛ dolus. hoc p alio themate.
Tria ergo mysteria in h̄ sermone declarabim⁹
Primū dr̄ execratiōis. (oppugnañ. eā.
Scdm̄ dr̄ offensionis.
Tertiū dr̄ modificationis.
Circa p̄mū de execratione vsure Notādū
ꝙ h̄ vitiū est execrandū p'l'ibꝫ rōnibꝫ Primo
rōne difficillime cōuersionis. q2 vsurarius val/
de difficulter pōt facere veram pnīe ꝯuersionē.
qm̄ vltra cōtritionē: cōfessionē: ꝛ satisfactionē q̄
sufficiūt p alijs pctis penitēdo vsurarius insu
per tenet̄ ꝙ restituat aliena. q2 vt Aug⁹. dr̄. xiiij.
q. vj. si res. Peccatū nō remittit̄ nisi restituatur
ablatū. Nec ꝯfessor nec eps vl' alius p̄latus po
test sibi remittere ius alienū. sed h̄ ipsi nolūt fa/
cere vt bursam euacuent. Sil'es em̄ sunt vascu
lo terreo in quo denarij ponūt̄ nec extrahi ex eo
possunt nisi frangant̄: sic isti vsq̄ ad mortē nō
restituūt. ꝛ sic damnant̄. Scdō rōne amplissi
me periclitatiōis. Primo q2 alia peccata acto/
res suos ꝗdunt. Ezech. xviij. Filius nō porta/
bit iniq̄tatē patris: sed vnusq̄sq̄ in iniq̄tate sua
morieť. Sed vsura sicut ꝛ alia iniuste acquisita
transit de ꝓgenie in ꝓgenies obligando dāna/
tioni in ꝑpetuū nisi restituant. Sola ignorātia
inuincibilis in h̄ habet excusare ꝛ nō crassa ſm
Anth. par. ij. Scdō q2 oēs pticipantes
in vsura digni sunt dānatione. Primo notarij
scient̄ ꝯficientes sup vsuras instrumēta. Scdō
aduocati patrocinātes. Tertio statuta facientes
sup vsuris ꝛ iudicantes ſm ea ꝛ ꝯsilia p̄bentes
ad hmōi statuta. Nā sunt excōicati. extra de vsu
ris. c. ex graui. in clemēti. Quarto domos locā/
tes ad fenerandū ꝛ hmōi p'les pticipañ. Prete
rea piculosa est Tertio ipsi vsurario. q2 omni
vice quotiens deliberate de tali ꝯtractu illicito
cogitat mortaliter peccat totiēs. Sil'iter in omi
vbo: in oī cōputo. in oī nūeratione. in oī scptu/
ra vel registro: ꝛ in omni cogitatione cū dolet nō
posse assequi suū intentū semp mortal'r peccat
ꝛ sic die ac nocte vsura rodit aīam illius ad dā/
natione: vt dicit etiā Leo papa q̄dam s̄mone.
Quarto deniq̄ p̄dicitant̄ damnatione quicūq̄
dñi ꝯsentiūt ꝛ p̄mittūt vsuras. ꝓpter quotā inde
recipiendā: vel ꝓpter munera ex inde sibi ꝓueni
entia. Quinto p̄terea p̄dicitant̄ etiā ꝯfessores scie
ter absoluentes sine debita restitutione. O ḡ pe
riculosissimū vitiū ꝛc. Tertio execran/
da est rōne multimode punitiōis ꝛ maledictio
nis: vt ponit̄ in Angelica sūma. Primo q2 sūt
infames: infamia iuris manifesti vsurarij. Se
cūdo: q2 ad cōionem altaris nō sunt admittēdi
nec ad oblationē offerendā. Tertio ꝙ testamen
ta eoꝝ nō valent. nec dȝ aliquis interesse eoꝝ te
stamētis nisi satisfecerint. Quarto ꝙ ad modū
raptoꝝ ꝛ furū nō solū tenet̄ restituere rē quā ac/
cepit p vsuris vsurarius: sed etiā tenet̄ restitue/
re fructus q̄s p̄cepit. ꝛ q̄ pcipi potuerunt a vero
dño ſm Rich. in. iiij. disti. xv. ꝛ cōiter doctores.
Quinto ꝙ vsurarij nō sepeliant̄ in ecclesiastica
sepultura. extra de vsuris. c. quia in oibꝫ. Nā se
pelientes tales vsurarios sunt excōicati ipso fa
cto: vt patȝ in clemē. de sepulturis. c. eos. Nec ꝛ
plura in Angel. Exemplū legit̄ ꝙ q̄dam diues de
vsurarius cū esset mortuus: ipm̄ plebanus no
lebat in cymiterio sepelire. Instantibꝫ aūt ꝓpin/
quis illius fortiter. tandē in h̄ ꝯuenerūt ꝙ cor/
pus mortuū poneret̄ sup asinū plebani qui nō
fuerat assuetus nisi libros plebani portare ad
cymiteriū vbi plebanus p̄dicabat. Imposito ḡ
cadauere sup asinū nullo ipm̄ ducente sub pati
bulū exportauit. ꝛ ibi stetit donec deposuerūt. ꝛ
sic patuit ꝙ ibi sepeliri debuit. Sȝ q̄s dicatur
manifestus vsurarius vt p̄dictas penas incur
rat. Rñdet̄ in eadē Angelica ꝙ ille q̄ notorius
est de iure scȝ q2 ꝯuictus in iudicio: ꝯfessusq̄ d
vsuris sponte ꝛ ꝯdēnatus a iudice vel coram sa
cerdote ꝛ testibꝫ in articulo mortis ꝯfessus se fo
re vsurariū. Itē si cū h̄ q2 notorius ē de facto. i.
notorietate facti. q2 publice tenet mēsā mutuā
di oibꝫ volentibꝫ. q̄n ḡ oīa hec sil' ꝯcurrūt tunc
māifestus vsurari⁹ ē ſm Fredericū. al's ꝯfessio
sola extraiudicial' nō faceret māifestū vsurariū.
Circa scdm̄ de offensiōe q̄rit̄ p̄mo quid sit
vsura. Ad q̄d rñdet̄ ſm Goffre. in sūma sua. dif
finit̄ sic. Usura est q̄cq̄d sorti accedit p̄cedēte in
tentione vel pacto. Sors aūt capit̄ hic p p̄nci/
pali mutuata re vel capitali. Ex q̄ ptȝ ſm doct.
oēs p regula. ꝙ vsura nō ꝯsistit nisi in solo mu
tuo vero vl' interp̄tatiuo. Uñ ꝛ a magistr' diffi diffinicio vsure
nit̄ sic. Usura est lucrū ex mutuo p̄ncipal'r intē/
tū. Exēpli grā. mutuo tibi centū florenos hac i/
tentione p̄ncipal'r vt aliq̄d plus recipiā vltra il
los centū florenos: siue escā siue vestē vl' frumē
tū vl' quocūq̄ noīes illud: vsura est vt Amb. dr̄.

xiiij.q.iij.plerics. Unde si qs nõ mutuaret nisi
speraret se plus accepturũ sola spes lucri etiam
sine interuẽtione pacti vsurã facit. Excipit̃ si spe
raret ex h captare amorẽ tm̃mõ illi⁹ vel beniuo
lentiã ꝛ hmõi q̃ nõ mensurant̃ pecunia. Nã ꝛ si
mutuo tibi: vt ꝛ tu mutues mihi postea cũ in-
diguero nõ est vsura nisi in pactũ ducẽdo face-
rẽ in h obligationẽ. Hec ſm Tho. ꝛ in Angel.
Scđo q̃rit̃ q̃re vsura est dãnabilis culpa.
Et vsurarij arguũt in ꝯriũ sic. q2 nõ est ꝯ chari-
tatẽ: sed ꝑ charitate eo ꝙ vergit in vtilitatẽ vtri
usqz ptis. Cũ g̃ ego feci illi magnã grãm ꝛ cha-
ritatẽ mutuãdo. q̃re g̃ nõ licz vt ꝛ ille mihi refũ
dat aliquo lucro. Itẽ q2 ille q̃ accipit mutuũ a
me volũtarie dat mihi aliq̃d vel vsurã. q2 null⁹
cogit eũ vt ad vsurã accipiat sz volũtate accipit
ꝛ dat. g̃ ꝛc̃. Ad hec r̃ndet̃ ſm Tho. ij.ij.q.lxxviij
ꝛ doct. ꝙ vsura nõ est ꝯ charitatẽ tãqz aliq̃d in-
utile. sed est ꝯ charitatẽ tanq̃z vitiosum ꝛ malo
admixtũ: nec accipiens mutuũ dat voluntarie
vsurã: sed cũ q̃dã necessitate inq̃ntũ indiget pe-
cuniã accipe mutuo quã iste nõ vult sine vsura
mutuare. Proinde ſm oẽs theol̃. in.iiij. dis.xv.
ꝛ canonistas: vt ptz in Angelica. Usura est dã-
nabilis culpa. Et pbat̃ p̃mo autoritate leg̃ di-
uine tã veteris q̃z noui testamenti. Nã ps̃. xiiij.
scribit̃. Dñe q̃s habitabit in tabernaculo tuo .i.
in celo. Et subdit̃. Qui pecuniã suã nõ d. ad vsu
rã. Itẽ Ezech. xviij. ꝯsimile d̃r. Deniqz xp̃s dñs
Luc̃. vj. ait. Mutuũ date nihil inde sperantes
s. tpale. Scđo ꝓbat̃ rõne etiã legis nature. Usu
ra enĩ est malũ in se ꝛ ſm se ꝓpter qđ nulla cir-
cũstantia põt bñ fieri de potestate ordinata etiã
a deo. sicut homicidiũ vel furtũ posset bene fie-
ri in casu scz seruato debito ordine ꝛ hmõi. ꝛ sic
homicidio peius est malũ vsure. q2 est ꝯtra rõ-
nẽ naturalẽ. Nã phus. .j. li. politicoꝝ ꝛ .v. ethico
rũ d̃r. ꝙ vsura quã vocat achatos. qđ est ptus
denarioꝝ: est maxĩe p̃ter naturã eo ꝙ nec a na-
tura nec ab arte denarijs cõpetit parere denari-
os. Quicq̃d g̃ vtilitat̃ ꝓuenit ei cui mutuũ de-
di: h nõ pecunia fecit: sed industria eius q̃ ipsa
pecunia sagaciter vsus est. duz g̃ vltra capitale
q̃d exigit plus est ꝯ naturã app̃ciatiõis q̃ dedit
viro industriã. ꝛ est etiã ꝯ iusticiã ꝙ in re ꝓximi
sui lucrũ querat ex alieno. Hec est rõ Scoti in
iiij. vbi sup̃. Plures alias rõnes causa breuita
tis dimitto. Tertio ex dictamine legis canoni-
ce q̃ ꝓhibet ꝛ punit vsuras: vt sup̃ patuit. ꝛ q̃ ꝑ
tinaciter asserit vsuras nõ esse pctm̃ ꝯdẽnat tan
q̃z hereticos. in clementi. ex graui. scz de vsuris.
Tertio q̃rit̃ vtrũ pctm̃ sit recipe mutuũ sub
vsura. R̃ndet̃ ſm Rich. in. iiij. ꝛ Tho. s̃. ꝙ nõ
licz inducere aliquẽ vt mutuet sub vsura: tñ ab
illo q̃ ꝑatus est facere ꝛ exercet vsuras bene licz
mutuo accipe ꝓpter aliqđ bonũ: puta ꝓpt̃ neces
sitatẽ ꝓpriã vel alterius. sed accipe ꝓpt̃ malũ: pu
ta in alea ludeñ. vel ad scortandũ ꝛ hmõi mor-
tale est. ptz in Angelica. O vtinã deus meus pẽ
sarẽt xp̃iani ꝙ in h peiores sũt iudeis. q2 illi nõ
accipiũt vsurã sup̃ iudeos. sz isti sup̃ fr̃es suos
xp̃ianos accipiunt.
Circa tertiũ notandũ ꝙ multi modi ꝛ ca-
sus sunt in vsuris. sed hic aliq̃s tm̃ plus assue
tos in ista patria ꝛ necessarios cõfiteri breuiter
ponemus. Primo vsura cõmittit̃ aĩo intẽden-
do .s. p̃ncipal̃r lucrũ ꝛ ob h mutuãdo. Nã si q̃s
p̃ncipalius ꝓpter charitatẽ mutuat. ꝛ ille spon
te ei ꝛ gratis aliq̃d muneris offert nõ ẽ vsura cũ
accipit̃. nõ ꝓpt̃ mutuũ sed tãqz gratis oblatum
p̃sertim si verbotenus h exp̃mat̃: al̃s si accepta
ret ꝓpter mutuũ vsura esset ſm Ray. Scđo cõ-
mittit̃ bona fructifera impignorãdo ꝛ fructus
in sortẽ nõ cõputando: puta agrũ: possessiones
domos ꝛ hmõi. Tertio ꝯsociando in ꝯdiuidẽ-
do lucro sed nõ in sortis ꝑiculo: puta ille dat ti
bi pecuniã tm̃. ꝛ tu ponis te ad q̃stus laborẽ. si
q̃d lucrar̃ ptẽ accipit. si aũt ꝑdis q̃litercũqz pe-
cuniã datã integrã reddi sibi vult. similiter ꝛ de
alia re quã extimat in capitale intelligendũ. xiiij
q. iij. Si feneraueris. Quarto dilationem tp̃is
in soluẽdo supꝑendẽdo. Nã ſm Scotũ tp̃s q̃s
vendeñ. vsurã cõmittit: q2 nõ est suum. Quinto
emolimentũ a lingua expectando: vt q̃ mutuat
ꝓpterea vt cõmendet̃ ad obtinendũ bñficiũ ali-
qđ vel officiũ vsura est. Sexto famulatũ recipi
endo ab obseq̃o vt q̃ mutuat paupi ꝓpter h ꝙ
laboret in agro vel vinea vel alio ſuitio. c. ꝯsu-
luit. de vsu. Septimo granũ vel bladũ vetus
mutuando ꝑ nouo recipiendo si facit ꝓpter me
liorationẽ obligando de soluendo nouo eadez
mensura vsura est: vt in Angelica. Exẽplũ fina
le narrat̃ in Antho. p. ij. ti. j. c. vj. ꝙ q̃dã vsurari⁹
de lecto suo subito exiliens dixit. En raptus fui
ad iudiciũ dei ꝛ audiui iudicẽ cõtra me sñiam
tulisse vt demones in me ptãtem habeant eo ꝙ
vsqz mõ nolui penitere. Tũc festinant̃ ad q̃ddã
monasteriũ cucurrit. Cũqz eũ ad pñiaz ꝛ spem
misericordie monerent nil ꝓfecerũt. Tandẽ ho
ra sexta ꝓpinq̃ eũ ducebãt domũ ꝑ pontẽ tran-
sieñ. ꝛ viderũt nauẽ q̃ndã ꝑ fluuiũ ascendentez
cursu rapido a nullo vt videbat̃ ꝯducta: sz soli
vsurario videbat̃ esse demonib⁹ plena. Qui ait
Ecce veniũt demões vt ad supplicia me rapiãt.
Statim aũt de manib⁹ illoꝝ raptus in nauim
ꝓiectus damãs. Ue mihi ve. disparuit. Roge-
mus g̃ xp̃m ꝛc̃.

Sabbato post dñicã q̃rtã. Ser. xxxvj. de fur
to multiplici ꝛ rapina in bonis etiã mortuoꝝ.

Qui sequitur me
nõ ambulat in tenebris: sz habebit lu-
men vite. Joh. viij. ꝛ in euãge. hodier.
Uerba sunt saluatoris nr̃i iesu. q̃b⁹ docet nos
ip̃m sequi fide formata charitate: vt expõit Ly.

z sic nō ambulabimus in tenebris ignorātie z vitiorum: sz habebimus lumē vite. s. eterne in pria. Sz qm̄ mlti sūt mali xpiani q̄ nō sequunt xpm: sz ambulāt in tenebris vitiorum: int qs sūt p̄rimi fures z raptores q̄ solēt in tenebris etiā corporalibus ambulare z p pctā lumē vite eterne pdere. Vñ qz de furto z rapina in h sermone restat agē dū. Pro q̄ aliud thema. j. Cor. vj. Neqz fures neqz auari neqz rapaces regnū dei possidebūt. Idcirco de ipso furto z rapina declaremus h sermone tria mysteria.

Primo gn̄alr de furū z raptorum offensione.
Scd̄o spēaliter de mortuorum spoliatione.
Tertio differenter de modorum variatione.

Circa p̄mū generalr de offensiōe furū z raptorum vt moueant ad detestandū q̄rit. vñ pbat furtū z rapina fore mortalis z gūis culpa. Rñdet fm doc. z Antho. pte. ij. ti. j. c. xiiij. q pl'ibus rōnib. Primo qz gūiter ledit charitatē q̄ est vita spūalis aie. z sic eā occidit. Nā est ꝯ dei charitatē z etiā ꝯ p̄rimi dilectionē vt infra. Scd̄o qz gūiter offendit ꝯ iusticie eqtatē. Nā iusticia ē q̄ reddit vnicuiqz qd suū est. vt etiā dr Ber. z Tullius. Isti nō reddūt sed auferūt alienum. g̃ zc.

Tertio qz peccat ꝯ legū vniuersitatē. Nā p̄mo duplr offendit decalogū diuinalē vbi duo p̄cepta ponūt ꝯ h. s. Nō furtū facies. vbi phibetur ois vsurpatio illicita rei aliene: vt dr Aug. xiiij. q. v. penale. z sic noīe furti intelligit etiā rapina phibita. Itē aliud p̄ceptū. Nō ꝯcupisces rē p̄rimi tui. z sic q̄druplr peccat. qz ꝯ deū duplr trāsgrediendo duo p̄cepta. z ꝯ p̄rimi charitatē etiā duplr. Scd̄o offendit ꝯ legē naturalē q̄ dr. Qd tibi nō vis fieri alijs nō facies. Tertio ꝯ p̄balē vt ptz. Quarto ꝯ legē euāgelicalē. Mat. xxij. Diliges p̄rimū zc. Quīto ꝯ legē aplicalē Ro. xiij. Plenitudo legis est dilectio zc. Sexto ꝯ leges canonicalē q̄ multiplr phibet sub penis gūib. Nā fm canones excōicant raptores manifesti: vt ptz. vj. q. iij. placuit. Itē raptorib z etiā furibus denegat pnia nisi restituāt ablata. z si decedant impenitētes viaticū z sepultura eis negabit. extra de raptorib. c. sup eo. Deniqz tā districte phibet q nō pmittit canon z scptura furari etiā ppterea vt elemosynas faciat: q̄uis sit vsurarius cui furat. z si furat[9] qs est tenet restituere. xiiij. q. v. c. forte aliqs. z in Angel. Septio peccat ꝯ legē ciuilē q̄ turpi morte ꝯdēnat fures z raptores. O g̃ q̄d putamus q̄z acerbe puniāt in inferno.

Si aūt q̄rat. q̄d horum gūius sit pctm̄ z gūius in inferno crucietur an furtū an rapina. Rñdet fm Tho. ij. ij. q. lxvj. Et in Anthonina. q rapina est gūius pctm̄. ppterea z gūius punit etiā fm leges. Rō. qz p rapinā non solū infert p̄rimo i reb dānū vt in furto. sz etiā infert violentia z iniuria psone. Verūtñ hoies vanigl'iosi plus verecūdant de furto: cū tñ veraciter deberēt de rapina plus erubescere. qz verecūdia est de turpi actu. iij. ethicorum. z rapina ē turpior. Sed qz in rapina magis apparet exterius strenuitas q̄dā virtutis sue corporalis hinc est q minus verecūdant. hec ibi. Sed qm̄ mlti seriosius peccāt rapiendo bona mortuorum q̄ sunt executores in testamentis. Idcirco de hoc agemus in sequētib.

Circa secūdū spēalr de mortuorum spoliatione q̄z graue sit h pctm̄ ondit pl'ib rōnib. Prima rō ē abominatiōis dei spēalis. Esa. lxj. Ego dñs amans iudiciū z iustiā: z odio hñs rapinā in holocausto. qz talis rapit ex his q̄ sunt ecclesie legata vel in pias causas ad sacrificandū deo. Rō. qz q̄nto amabilē seruū regis depdares vel spoliares: tāto plus regis odiū incurreres. Sz exñtes in purgatorio sunt deo grati z electi spēalr. Jō etiā Esa. iij. Rapina paupis in domo vra q̄re atteritis pplm meū dicit dñs zc.

Paupima q̄ppe est aīa in purgatorio. qz nō p̄t aliūde se iuuare z liberare nisi p suffragia: z his p tales fraudant. g̃ tales sūt deo odibiles. Secūda rō excōicatiōis legalis: qz ꝯciliū dr. xiij. q. ij. c. Qui oblationes inq̄t defunctorum aut negāt ecclesijs aut difficulter reddūt tanq̄z egentiū necatores excōicent. z. c. se. in textu cū glo. tales dicunt fures: homicide: z sacrilegi. raptores zc.

Rō aūt dictat q p̄ his sūt adhuc peiores. qz illi nocent viuis in reb vel corpe q̄ pñt se subleuare. sed isti nocent aie q̄ cruciat acerbissimo igne q̄z diu liberat aliūde: z est paupima. Tertia rō diabolice crudelitatis. qz sicut diabolus vult torqueri aias: sic z isti. Et peiores sūt in h q cū illi torqueāt aias reprobas: isti torqueri pmittūt electas in purgatorio tādiu. Vñ etiā phus iij. rethorice dr. q mortuos spoliant: assilant canib q̄ mordent lapides. s. ꝯ se piectos ex crudelitate. sic fit q mordendo dentes ppos ledūt z sic isti ppriā aiam. Vltima rō iuste punitōis eternalis. Nā fm iustas leges heres nō fuans testamētū pentis defuncti est exhereditādus. xj q. j. siluester. z in autē. Vt cū de appl'one cognoscit. §. causas. Sic iuste tales executores mali z heredes de celesti patria exhereditāt. Itē qz dei iusticia dānat q̄ paupib nō dant ppria p deo. g̃ plus dānat illos q̄ auferūt bona pauperum aiarum de his alibi latius.

Circa tertiū de modorum variatiōe z differentia notemus aliqs casus p doctria vel modos de q̄b ꝯfessiō est faciēda specialius. Primo de filiofamilias furāte a pente. Nā fm Antho. pte ij. ti. j. c. xv. Si aliq̄d notabile de bonis pentum abstulit ꝯ volūtatē eorum furtū cōmisit z mortale ē: ac tenet restituere. z forti[9] emācipat[9] tenet nisi hēt remissionē a pentib fm Ray. Scd̄o de vxore. si ꝯtra voluntatē mariti occulte de bonis illi[9] in notabili q̄ntitate dedit ꝯsanguineis suis vel in vanitatib expēdit mortale furtū cōmisit nisi in extrema necessitate alicui[9] z sine notabi

Quid grauius punitur in inferno furtum an rapina

Nota quomodo vxor potest dare elemosinam absque consensu viri

li detrimēto stat⁹ sui dedisset. lxxxvj. di. Nō sat.
qꝛ tūc pōt etiā cōtra voluntatē viri dare. B A
Sed qrit̄. an vxoꝛ possit dare elemosynā vel ꝑ
pijs causis dare sine consensu viri. Rn̄det̄ ꝭm
Anthoñ. vbi supra. ꝛ ī Angelica. ꝙ pn̄t in plu-
ribꝫ casibꝫ. Primo ī casu extreme necessitat̄ in
pauꝑe vt ꝓdictū ē. ꝛ Scdo. si habet pafernalia:
h̄ est quecūqꝫ habet vxoꝛ ꝓter dotes. vt sūt suc-
cessiōes hereditarie vl' legata ei facta vl' donata
ꝛ hmōi. qꝛ sua sūt. Tercio. si lucrosa ē: puta scit
aliquā artem. vt aurificiū: lanificiū: sericiuꝫ ꝛ
hmōi. tūc de lucro suo pt̄ dare notabil'r. Quar
to. si vtiliter gerit negociū viri: puta qꝛ videt vi
rū crudelē ꝛ sceleratū vt de⁹ auertat ꝑicula dat
elemosynas sicut fecit abigail. j. Reg. xxv. Qui-
to. si cōiter cōsueta dat: puta de pane: de vino ꝛ
hmōi q cōiter ꝯsueuerūt viri ꝯcedere eis erogā
da familie. Et licet talia viri aliqn̄ ꝓhibeant de
bet sibi formare ꝯsciāꝫ ꝭm Rod. ꝛ Jaco. d lau-
de. ꝙ itendāt ꝓhibere sic eas a nimio ꝛ nō a to
to. Sexto. si assignatū hꝫ certū q̇d sibi a viro ꝑ
victu ꝛ ex his dare pt̄. Septimo. si dom⁹ dispē-
satio ꝑtinet ad vxorē dū scꝫ fatu⁹ est vir. vel ab-
sens vl' ꝑegrinans ꝛc̄. Hec ꝭm Pet̄. de palud.
ꝓter hos casus furtiue dādo. peccāt ꝛ tenent̄ re
stituere. Tercio mō de genita ꝑ adulteriuꝫ ꝓle
vl' alienū ꝑtū supponēte. Nā q̇cq̇d vxoꝛ expēde
ret ꝑ nutritiōe ꝛ gubernatiōe illi⁹ postq̄ꝫ iam a
puericia excreuit furtū cōmittit. ꝛ ad id in quo
succederet putatiuo pr̄i tenet̄ totū restituere qn̄
tū possibile ē. ꝛ quō debeat in h̄ ꝓcedere ꝯfesso
ribꝫ relinq̄. B B Quarto de inuētiōe. Nā
Aug. xiiij. q. v. c. Si q̇d (inq̇t) iuenisti ꝛ nō resti
tuisti: rapuisti. Un̄ d debet ꝓclamari. ꝛ si nec sic
scit̄ cui⁹ est debet in pias causas dari nisi ip̄e in
uētoꝛ eēt ml'tū pauꝑ. qꝛ tūc de lnīa ꝯfessoꝛ sibi
posset retinere. Quinto de ꝑticipatiōe. Nā h̄ fit
pluribꝫ modis. v̇. Jussio ꝯsiliū ꝯsensus palpo
recurs⁹. Participās mut⁹ nō obstās nō mani
festās. Et quō tales tenet̄ restituere habes ꝑmo
q̄dragesimali ꝭ mōe. xliij. E Ultimo de iniq̄ de
ceptiōe in artificio vl' ī societate negociatiōis et
hmōi q̄litercūqꝫ fraus fiat furtū eē pōt. Exēplū
finale ex Cesario legit̄ in speculo di. vj. exē. ciij.

Religiosus q̇daꝫ retulit ꝙ dū adhuc q̄si puer
īfirmat⁹ expirasset angel⁹ aīaꝫ iudici ꝓsentauit.
cui⁹ vultū iratū ꝑ velamē vidit ꝛ dyabol⁹ accu-
sauit di. Puer iste obolū a germano suo fura-
tus ē nec penituit. g̊ dānari debet ꝭm iusticiaꝫ.
Xp̄s rn̄dit. Justicia mea ē cū misericordia. nō de
bet g̊. ꝑ tāto dānari sꝫ purget̄. Un̄ ꝓiect⁹ ī igneꝫ
purgatorij indicibiles penas sensit. post horā
iteꝝ iudici ꝓsentat⁹ vidit clare faciē xp̄i ꝛ cuꝫ eo
beatā v̇ginē ꝛ ī circūitu ml'titudinē āgeloꝝ ac
sctōꝝ oīm in splēdoribꝫ maximis. q̇bꝫ petētibꝫ
restituta est aīa corꝑi. mirātibꝫ cūctis q̇ aderāt.
ꝛ videñ. signa in eo crediderūt dictis eius. tan-
dē ipse tā amore gl'ie q̄ꝫ timore pene expte intra
uit religionē. Rogemus g̊ xp̄m ꝛc̄.

Dn̄ica de passiōe in mane Sermo. xxxviij. de
iniqua auaricie cupiditate gn̄al'r cū filiabꝫ suis

Tulerūt lapides

iudei vt iacerēt in eū. iesus aūt abscō-
dit se ꝛ exiuit de templo Joh. viij. ꝛ ī
euangelio hodierno. Charissimi sctā eccl'ia ho-
diernā diē vocat dn̄icā de passione. quia hodie
diffinierūt iudei in suo ꝯsilio interficere dn̄m ie
sum postq̄ꝫ feria sexta ꝓxime ꝓcedenti suscitaue
rat lazaꝝ a mortuis ꝓpter qd̄ miraculū manife
stū multi credebāt in iesum. ꝛ in signū hui⁹ ec-
clesia in illa feria sexta legit euāgeliū de resusci-
tatione lazari. ꝛ hodie euāgeliū legit quō xp̄m
voluerūt actu lapidare iudei. Sed xp̄s volens
mortē crucis pati abscondit se ꝛ exiuit de tēplo
In q̊ facto ꝭm Aug. ꝛ Bedā designat̄ mysteria
liter ꝙ sicut iudei q̇ erant cordis lapidei. qꝛ in
pctīs obdurati voluerūt xp̄m lapidare: ita ꝛ ml'-
ti xp̄iani obdurati xp̄m lapidare volūt. Un̄ Be
da. Quotq̇t malas cogitatiōes ꝛ affectiōes q̇s
in corde assumit: tot lapides in iesum mittit vl'
ꝓijcit vt ip̄m extinguat in seipso. ꝛ sic iesus a ta-
libꝫ se abscondit. ꝛ de tēplo cordis illi⁹ exit. Sꝫ
ꝛ Aug. ait. Ue illis a q̄rū lapideis cordibꝫ de⁹
fugit. ve scꝫ eterne dānatiōis. Uideam⁹ g̊ textū
euāgelij. Erq̊ d auaricia restat nob ꝭmo ꝑ quā
ml'ti etiā xp̄iani lapidant spūal'r iesum ꝛ expel-
lūt de tēplo cordis sui. Jdcirco de ipsa tria my-
steria in hoc ꝭmone declaremus.

Aliud thema ex inscriptis autoritatibꝫ in ser
mone isto potest accipi.

Primū dr̄ detestationis
Scdm̄ dr̄ offensionis
Tertiū dr̄ modificationis

A Circa ꝑmū de auaricie detestatiōe notan-
dū ꝙ h̄ vitiū est maxime detestabile ꝓpter pluri
mas rōnes ꝭm doctores. Primo rōne multi-
plicis maledictōis. qꝛ in scptur̄ nō inuenit̄ ali
q̇d vitiū cui tā multipl'r ve maledictioq̄ꝫ eterna
denūciet̄ sicut auaricie. ꝛ pꝫ inductiue Primo
in lege diuia q̇ ꝓhibet effectū ꝛ affectū. ꝛ sic du-
plex ꝓceptū ponit ꝯ auariciā qd̄ nō facit ꝯ alia
taliter. Nā ꝓcipit Nō furaberis. q̊ ꝭm Aug. ꝓhi
bet̄ oīs vsurpatio rei aliene. Et iteꝝ ꝓcipit. Non
ꝯcupisces rē ꝓximi tui Exo. xx. Un̄ ꝛ Deut̄. xx-
vij. dr̄. Maledictus q̇ transfert termios ꝓximi
sui. Lyra. vt sic furet̄ ꝑtē terre ꝓximi ꝛc̄. Et ibidē
Maledict⁹ q̇ accipit mūera. s. vt ꝑuertat iudi-
ciū ꝛc̄. Scdo in lege ꝓphica ml'tipl'r maledicit̄
Esa. v. ve q̇ domū ad domū ꝯiūgit̄ ꝛ agꝝ agro
copulat̄. Et. xxxiij. Ue q̇ ꝓdar̄ nōne ꝛ ipse ꝓda-
ber̄. Itē Abacuc. ij. Ue q̇ ml'tiplicat nō sua vt
q̇d ꝯgregat ꝯ se delū lutū. Ibid. Ue q̇ ꝯgregat
auariciā domui sue. Plures alias in ꝓphetis ꝑ
transeo. B Tertio in lege euāgelica. Nam

Ex

Luc. vi. xp̄s dt. Ve vobis diuitibꝰ q̄ habetis h̄ ꝯsolationē vr̄am. Et ꝑm Hiero. vbicūqꝫ ī sacra scp̄tura ve denūciaꝛ semꝑ malediccio eterne dā nationis designaꝛ. ꝗ ꝛc̄. Propterea idē dn̄s iesus admonuit nos Luc. xij. di. sic. Uidete ꝛ cauete ab om̄i auaricia. Et subiūxit exemplū terribile de hoc ꝙ auari sepe inopinate ꝛ morte repentina moriūꝛ de diuite q̄ di. Ampliabo horrea mea ꝛc̄. Et dictū est ei. Stulte hac nocte repetent aīam tuā a te; ꝛ que ꝯgregasti cuiꝰ erūt. hec ibi. Ecce malediccio mortis subite. Quarto in lege ap̄lica. Jac. vlti. Agite nūc diuites: plorate vlulantes in miserijs q̄ adue. vobis. diuitie. v. putrefacte sunt aurū v. ꝛ argē. eruginauit ꝛ erugo e. in testimoniū vobis erit. s. dānatiōis ꝛ mā ducabit carnes v. i. affliget corpus cū aīa post iudiciū. Itē Apoc. viij. Ve ve ve habitantibꝰ in terra. s. ꝑ totalē affectum terrenoꝝ. Et dꝛ ter ve. Primū in aīa. Scd̄m in corpore post resurrectionē. Tertiū in t̄paliū bonoꝝ simul ꝛ celestiū ꝓuatione. Ideo Aug. Ve illis q̄ sic viuūt vt augeant res perituras vnde amittant eternas. hec ille.

Scd̄o detestanda est ratione insatiabilis appetitiōis. Nam Eccs. v. scribiꝛ. Auarus nunq̄ꝫ implebiꝛ pecunia. Et Boe. ij. de ꝯsol. ac Ouidiꝰ ꝑmo fastoꝝ ꝯcordiꝛ di. ꝙ si hoi tot darenꝛ opes (vel aurei) q̄t sunt arene maris. ꝛ q̄t sydera celi: adhuc cor humanū semꝑ cuperet ditari plibꝰ. Si petas cur hoc. rn̄deꝛ. ꝙ h̄ est ꝓpter aīe creationē ad imaginē dei. ideo ip̄ius appetitū nō pōt satiare aliud q̄ꝫ solus deus. sicut cera sigillata nō bene ꝯuenit implere nisi figurā sui sigilli q̄ est figurata. Alia rō est ꝓpter auaricie igneitatē: qꝛ ignis scꝫ auaricie nunqꝫ dicit: sufficit. Prouer. xxx. Nā ignis ꝑ appositionē lignoꝝ nō extinguit: sed crescit ꝛ augeꝛ in infinitū. ij. de aīa. Sic auaricia nō extinguiꝛ appositione diuitiaꝝ sed augeꝛ. Unde. j. politicoꝝ. c. ij. Appetitus pecunie est infinitus nec est terminꝰ nec finis pecuniatiue. Itē dicit Juuenalis. lib. iij. Crescit amor numi q̄ꝫtū pecunia crescit.

Tertio rōne ꝑditatiōis. qꝛ fere totus mūdꝰ hoc vitio ꝑditaꝛ ꝛ diaboli laqueo capiꝛ. Nam j. Thimo. vj. Qui volūt diuites fieri incidūt in laqueū diaboli ꝛ in deside. mul. ꝛ no. q̄ mergūt in ꝑditionē. ꝛ daret de om̄i statu seculariū regū ꝓncipū mercatoꝝ nobiliū ꝛ ignobiliū. Itē ecclesiasticoꝝ p̄latoꝝ sacerdotū clericoꝝ doctoꝝ ꝛc̄. Itē monachoꝝ ꝛc̄. In q̄bꝰ impletū videmus illud Hiere. vj. A minore vsqꝫ ad maiorē om̄s auaricie student. ꝛ a ꝓpheta vsqꝫ ad sacerdotē cūcti faciūt dolū. Deniqꝫ hoc vitio captos diabolus ꝑiculosius tenet vt nō euadant vsqꝫ ad mortē: qꝛ vt Hiero. dt. Cū cetera vitia in hoīe senescant: sola auaricia iuuenescit. Et qꝛ ꝗuitate ponderis auri ꝛ argenti trahunꝛ deorsum in infernum. Un̄ q̄nto de ꝓfundiori terre viscere tolluntꝛ: tanto plus fetent dū excuruntꝛ in furno. qꝛ appropinquāt plꝰ ad ignē sulphureū inferni. et sic daꝛ intelligi etiā ex h̄ ꝙ locus auare diligentiū aurū est infernus.

Quarto rōne iniuriatiōis. qꝛ h̄ vitio sūma fit iniuria. Primo diuine maiestati eo ꝙ auaricia est idoloꝝ ꝯuitus vt dꝛ Eph. v. Hoc scitote (ait) ꝙ ois fornicator aut auarus qd̄ ē idoloꝝ ꝯuitus nō hꝫ hereditatē in regno xp̄i ꝛ dei. Sꝫ q̄re: rō ꝑm Chryſ. super Job. omel. lxv. ē. qꝛ sicut hō idolatra sacrificat simulacro aureo vel ereo ꝛ in eo latenti diabolo: sic auarus aīaꝫ suā ꝛ totū corpus sacrificat thesauro ꝛ eiꝰ diabolo. s. cor ꝑ amorē diuitiaꝝ. caput ꝑ suꝑbiā ꝛ corpus ꝑ luxuriā. qꝛ Augꝰ. dt. Uermis diuitiaꝝ ē suꝑbia ꝛ luxuria. p̄terea manus sacrificat diabolo per furtū ꝛ rapinā: os ꝛ linguā ꝑiurādo: pedes currendo ꝓ acq̄rendis.

Scd̄o iniuria fit xp̄o ꝛ btē marie ꝟgini ꝛ scīs ac angelis dei. qꝛ grauius q̄ꝫ iudas vēdit xp̄m vt ait Aureol. in cōpē. Judas vēdidit ꝓ triginta denarijs sel. sꝫ auarus sepe ꝓ vno denario ꝑiurando nomē xp̄i ꝛ scōꝝ. Tertio fit sibijpsi. qꝛ nō audet ad sufficientiā sue necessitati satisfacere ne defectū patiaꝛ in pecunijs. Et qꝛ seip̄m ꝓ eis exponit multis ꝑiculis. idcirco assilaꝛ bufoni. de q̄ Alb. li. de aīalibꝰ dicit. ꝙ de terra nō audet mādu care ad sufficientiā timēs ꝙ terra sibi deficiat. ꝓpterea Hiero. in ꝓlogo dt. Auaro deest tā qd̄ hꝫ q̄ꝫ qd̄ nō hꝫ.

Quarto iniuria grauissima fit ꝓpinq̄s ꝛ filijs ꝛ vxori. Tū qꝛ dei iudicio iuxta ꝓuerbiū cōe. Rebꝰ male quesitꝭ nō gaudebit tertius heres ꝛc̄. Tū qꝛ male acq̄sita illis relinquēdo oibꝰ scienꝛ retinētibꝰ dat occasionē dānatiōis: qꝛ ꝛ illi teneꝛ restituere. extra de vsu. c. tua. Nam pcc̄m nō dimittiꝛ nisi restituaꝛ ablatū: vt dt Aug. xiiij. q. vj. si res. Ultimo iniuriaꝛ om̄i ꝓximo ꝑsertim pauꝑi ꝓpter qd̄ sepe deꝰ punit auarū. Un̄ legiꝛ exēplū etiā apud ph̄os ꝛ poetas fabulosum: vt habeꝛ. j. politicoꝝ. c. xviij. ꝛ xj. methamꝰ. Ouidij. ꝙ myda rex frigie dux ex auaricia petiuit vt q̄cq̄d tāgeret ꝯuerteretꝛ in aurū. iudicio iusto dū sic cibꝰ ꝛ potus ꝯuerteretꝛ fame perijt. Exemplū aliud de xp̄ianis legiꝛ in cronica martiniana. ꝛ ponit Antho. ꝑte. ij. ti. j. ꝙ q̄dā diues ex auaritia emebat in messe blada multa ea ꝯuās vt caristiā induceret. Et ecce dei iudicio mures innūeri egredien. suꝑ eū corroseꝛt corpꝰ eiꝰ corā oibꝰ nec ab vllis hoibꝰ potuit defendi. ꝛ sic pessime mortuꝰ est ad dānationem. Pl̄es rōnes p̄nt accipi ex infrascp̄tꝭ si placuerit.

Circa scd̄m de offensiōe auaritie q̄riꝛ. q̄re auaricia iudicaꝛ fore pcc̄m graue. Rō q̄onis ē. qꝛ cum t̄palia sint bona ꝛ a deo facta vt sint ad vsum hoim ꝛ sustētationē. Un̄ ꝛ ps̄. dt. Celū celi dn̄o terrā aūt dedit filijs hoim. Cur ꝗ nō liceat ea hoi amare. Ad hec rn̄deꝛ ꝑm doct. theolo. ꝛ canōistas ꝙ t̄palia bōa amare ꝛ possidere bn̄ lꝫ ad vsū sꝫ nō lꝫ ad abusuꝫ vt dt tex. Hiero. xij. q. j. duo sūt. cū glo. sꝫ abutiꝛ t̄palibꝰ q̄ iniuste ꝛ

Quare auaricia indicat peccatum fore graue

Diffinitio avaricie

male ea possidet vel imoderate ꝛ supflue amat
hēc. Nā ꝭm Tho. ij. ij. q. cxviij. ꝛ Alex. tpalia bo
na ad vsum hoim ordinata sunt in debita. s. cō
mēsuratiōe ꝛ iusto ordie possidēda: al's ē auari
cia. Nota ḡ q̇d sit auaricia. ꝛ diffinit ab Aureol'
in copē. ꝭm Tulliū sic. Auaricia ē inordinatus
amor hñdi. Itē ꝭm Bern. est q̄rūlibet rex̄ insa/
tiabilis ꝛ inhonesta cupido. Nā Isid. j. ethy. dt
Auarus dꝛ q̄si auidus eris. ¶ Est ḡ aua/
ricia sp pctm̄ vel mortale vel veniale ꝭm Tho.
Et pmo est ꝯria legi naturali: vt ptꝫ p Amb. di.
xlvij. sicut hi. Et Hiero. dt. c. duo sūt. Et ptꝫ per
exēpla naturalia. qꝛ videmus q̄ t̄ra oia p̄ciosa
ꝯcupiscibilia abscondit in se ab ocul' hoim. Itē
hō in maxia pauptate nudus nasciť ꝛ corpe est
erecte stature v̄sus celū solis plant̄ calcans t̄rā
actandē in morte nil secū aufert. ḡ dꝫ ꝯtemnere
hmōi. qꝛ p luto natura horret aiam pdere. Nā
ser. de aduentu dt Ber. Quid est aux̄ nisi terra
rubea. ꝛ argentū t̄ra alba. Sed q̇d fecit ea tā p̄
ciosa nisi extimatio hoim fatua. hec Ber. ¶ Se
cūdo qꝛ est ꝯria dilectiōi dei ꝛ p̄ximi: vtpote ra
dix ois pcti. j. Tim. vj. Radix oim malox̄ cupi
ditas ¶ Tertio qꝛ ꝯria tpantie v̄tuti ex imode/
rantia, ꝓpť qd̄ est vitiosa ꝛ piculosa. Naꝫ scribiť
Eccs. ix. Sicut pisces hamo: ꝛ aues laqueo: sic
hoies capiūť in tpe malo. scꝫ p auariciā. Nimix̄
esca posita sup hamū bona ē pisci: sꝫ ham⁹ no/
ciuus. Sic tpalia sunt bona hoi: sꝫ hamus cu/
piditat̄ imoderate est nociuus hoi. Itaqꝫ si pi
scis diligēs escā in hamo latēti positā capet de
ea paulatim ꝛ moderate nō capeť hamo: sed qꝛ
totū sil' vult deglutire. iō sua culpa perit. sic in
ꝓposito. ¶ Quarto qꝛ est ꝯria iusticie ꝛ pa/
cis q̇eti. Nā q̄ro te o hō q̇d est qd̄ ꝯturbat toti⁹
mōdi pacē ꝛ nō sinit hoies q̇ete viuere. Audi rñ/
dentē Senecā di. sic. Quietissime viuerēt hoies
si hec duo p̄noia meū ꝛ tuū de medio tollerenť
Hec ille. ꝛ in his significať auaricia. Ad id exē/
plū in vitaspa. legiť. ꝛ Antho. ponit etiā q̄ duo
frēs nūqꝫ potuerūt rixari: licꝫ vnus aliū p̄uoca
ret de matta in q̄ dormire habebāt dicēdo. mea
est. ali⁹ statim sibi cessit di. Sit tua in noie dei.
O si moderni p̄ncipes ꝛ aues obseruarent pax
esset. Sed qꝛ auaricia regt in eis. p̄dāt ꝛ p̄danť
ꝛ bellant ꝛc̄. O ḡ charissimi xp̄iani nos attēda/
mus exēplū xp̄i q̇ oia t̄rena ꝯtēpsit: pauprim⁹
natus est: ꝛ in pauptate vixit: ꝛ sūma pauptate
nudus p nobis in cruce pendeñ. mortuus est.
¶ Circa tertiū de modificatione varia spēx̄
vel differentiax̄ auaricie vt sciamus discernere
qñ sit culpa mortalis ꝛ necessario ꝯfitēda vl' ve
nialis ꝭm Alex. ꝛ Tho. ij. ij. q. cxviij. ꝛ sūmā An
gelicā recolligendo aliosqꝫ doc. generales mo/
dos ponemus octo q̇bꝫ peccat q̇s in ipsa aua/
ricia ¶ Primo appetendo. ꝛ sic est mortale. Si
appetit volūtate deliberata illicite aliena nisi il/
lud esset paruū. Item similiter si appetit ea que
sine peccato nō p̄ūt teneri puta thelonia iniusta
ꝛ hmōi exactiōes vel bñficia plura ꝛc̄ ¶ Secū
do vtendo: ꝛ sic est mortale: exponendo ad pec/
cata faciēda sua bona. s. ad meretrices ꝛ hmōi.
¶ Tertio acq̇rendo. ꝛ sic mortale est. si p iniusta
media acq̇rit. vt p furtū rapinas piuria ꝛc̄. vel
etiā p artē illicitā aut p̄hibitā: vt p nigromātiā
ꝛ hmōi. Similiť mortale est si acquirit supflua
sic q̄ ꝓpterea dimittit ea que sunt necessaria ad
salutem. vt missam audire in festo. ꝛ hmōi.
¶ Quarto retinendo. ꝛ est mortale si scienter re/
tinet que teneť restituere ꝛ potest. vel si retinet su
pflua sibi ꝛ familie in casu q̄ aliq̇s p̄ximus est
in necessitate extrema ¶ Quinto iniusto titulo
possidendo puta vsurairo vel calūnioso morta
le est ¶ Sexto ꝯdendo. hoc est: ex auaricia the/
saurisando. ꝛ sic mortale ē: si solū ex affectu aua
ricie faciat. Secus si p vtilitate reipublice vl' cul
tus diuini ampliandi. vel filiox̄ aut filiax̄ ser/
uato psone statu ꝛ mō ¶ Septimo inutiliť ser/
uare tm̄mō intendēdo nec erogando dū opor/
tet. Et h̄ p̄hibeť ecclesiastic̄. xij. q. ij. aux̄ ¶ Octa
uo affectu nimio amando. ꝛ sic est mortale si a/
more diuitiarū paratus est facere ꝯtra p̄cepta.
al's cōmuniter ē veniale. ¶ Deniqꝫ de filia
bus auaricie Notandū q̄ ꝭm doct. plime sunt
ei⁹ filie. Sed p̄cipue sunt ꝯfitēde iste q̄s ponaꝫ
hic p captu iuxta lr̄as matris cax̄ q̄ dꝛ Cupidi
tas ¶ Prima dꝛ ꝯcupia rei aliene: ita q̄ vellet il
licite carpe furādo. s. vl' rapiēdo vl' alio mō ma
lo. hec ꝭm Isid. vocať rapacitas ¶ Scd̄a dꝛ vsu
ra: vt poniť i Angelica. de hac vide ꝭmōe ¶ Ter
tia dꝛ pditio. si vicꝫ pdidit psonā aliquā vl' ciui
tatē vel castrū inimicis. vel res iniuste auferēti/
bus. vel secreta nisi talia essent iniqua vt ꝯiura
tiones ꝯ aliquē bonū vel ꝯtra ciuitatē. qꝛ sic lice
ret. Al's in p̄dictis singulis vltra mortale pctm̄
teneť ad restitutionē de omi dāno inde secuto.
¶ Quarta dꝛ iuratio falsa. vt in emptione. de q̄
sup̄ ¶ Quinta deceptio siue fiat p fallacias ver/
box̄ siue p fraudes in factis ¶ Sexta inhūani/
tas. hoc est: imisericordia ad paupes in necessi/
tate p̄sertim extrema ¶ Septima turpe lucrū si
quesiuit pecuniā p ludū vel meretriciū. vel pro
testimonio ferendo: ꝛ hmōi. ¶ Octaua dꝛ acce/
ptio psonax̄. s. in iudicio puerten. iusticiā ꝓpter
munera vel ꝓpter amorē vel odiū ꝛ hmōi. ¶ No
na dꝛ symonia. si dedit aliqd̄ tēpale p spūali vt
p sacris. vel si accepit. Siliter p beneficijs ꝯfe/
rendis vel obtinendis. vel p ordinibꝫ p̄mouē/
do ꝓpť pecuniā. Et hmōi plura remitto ad sum
mas ꝯfessionū ¶ Pro finali exēplo legiť in dia
logo Cesarij. ꝛ in spec. di. vj. exē. lxxxv. q̄ q̄dam
mulier auara ꝛ vsuraria cū esset moritura vidit
campū totū coruis ꝛ cornicibꝫ repleri. ꝛ clama
uit Ve qꝛ ecce demōes laniāt pectus meū. ꝛ ite/
rū ve qꝛ extrahūt aiaꝫ meā. ꝛ sic mortua est. Tā
deꝫ eadē nocte corp⁹ de feretro videbať ab illis

Filie avaricie

q̄ aderāt ꝓijci in altū vſq3 ad trabē īpingendo. Indeq3 decidit iuxta limē oſtij ɔfractū. Et ſic a diabolo extinctis lūinaribꝰ fugerūt oēs hoīes. Tandē mane illō beſtiali ſepulture tradiderūt in ſignū dānatiōis. Rogemus ḡ xp̄m ꝛc̄.

Dn̄ica eadē vic3 de paſſione poſt prandium. Sermo.xxxviij. de maligno vitio detractiōis.

Sanguis chriſti emūdabit ɔſciam nr̄am ab opibus mortuis ad ſuiēdū deo viuēti. Verba ſunt apl̄i Heb.ix. ꝛ in epl̄a hodierna.

Quibꝰ oñdit ꝟtutē ꝛ efficaciā ſanguinis dn̄i nr̄i ieſu q̄ h3 nos a pctis emūdare. Et h̄ pl̄ibus mōis. Prīo q̄dē redimēdo. Scd̄o abluēdo. q2 ſanguis xp̄i effluxit de corꝑe deitati vnito ꝛ de corde xp̄i in q̄ eſt fons dīni amoris. Vñ Apoc̄. j. Dilexit nos xp̄s.ſ.redimēdo.ꝛ lauit nos a peccatis nr̄is in ſanguīe ſuo. In cuiꝰ myſteriū ſanguis ꝛ aqua exiuit de latere xp̄i vulnerato. Sāguis in redēptionē. aq̄ in ablutionē. vt d̄t Chry. tractatu ð paſſiōe. O ḡ ieſu bōe tibi laus ꝛ gr̄a rū actio q̄a nos redemiſti a diaboli captiuitate ꝛ abluiſti ſanguīe tuo a pctis nr̄is. Deniq3 tertio emūdat nos ſanguis xp̄i īīt̄pellādo. Nā vt glo.ſuꝑ Hiere.v. d̄t. Sanguis Abel vindicta3 clamat: ſic̄ ꝛ ſanguis cuiuſcūq3.ſ. hoīs īiuſte occiſi. Sanguis aūt xp̄i neminē accuſat ſ3 venia3 clamat.ſ. penitētibꝰ ꝛ ſalutē interpellat: cū ſit aduocatus nr̄ apud p̄rem. Amb. Sāguis xp̄i clauis eſt ꝑadiſi. Ip̄m ḡ o chariſſimi in corde teneamus vt ſic ꝑ eū in celū intrare valeamus. Vltimo ſanguis xp̄i nō ſolū emūdat p̄dict̄ modis ab opibꝰ mortuis.i.a pctis mortalibꝰ. ſ3 ēt obligat ad ſuiendū deo viuēti. vt d̄r in themate. Iō j. Cor.vj. Empti eſt̄ p̄cio magno.ſ. ſanguīe xp̄i. gl̄ificate ḡ ꝛ portate deū in corꝑe v̄r̄o.ſ. ſibi deſeruiēdo: nō diabolo. S3 heu m̄lti xp̄iani redēpti ſanguīe xp̄i portāt diabolū in corꝑe ꝑ carnalia pctā. Et adhuc pl̄es ꝛ īnūerabiles portāt in lingua ꝑ detractionē q̄ ſuiūt diabolo: adeo ꝙ ſic̄ Hiero. ꝛ glo. ſuꝑ Prouerb.xxiiij. di. in h̄ vitio detractōis ſpēal̄r ꝑiclitat̄ totū genus hūanū. iō de ipſa tria myſteria declarabimus ꝑ h̄ ſmone.

Aliud thema vide intra ſmonem.

Primū d̄r horrende malignatiōis.
Scd̄m d̄r varie modificationis.
Tertiū d̄r mortifere offenſionis.

Circa p̄mū de horrēda malignitate. Nota ꝙ pl̄ibꝰ rōnibꝰ ipſa detractio eſt horrende grauitatis ꝛ malignitat̄ ac ꝑ ɔſeq̄ns execranda. Pria d̄r dīna deteſtatio. Nā apl̄us Ro.j. d̄t. Suſurrones detractores deo odibiles.q̄ talia agūt digni ſūt morte: nō ſolū q̄ faciūt: ſ3 ꝛ q̄ ɔſentiūt facientibꝰ. hec ille. S3 q̄re int̄ alia vitia detractio ſpēal̄r d̄r deo odibil̄. Rñdet̄ ſm̄ Antho. ꝑ. ij. ti. viij. c. iiij. q2 qō dei eſt ꝓpriū ſibi vſurpat vl̄ auffert. Na3 dei ꝓpriū ē de occl̄tis hoīm iudicare ꝛ eoꝝ occl̄ta mala publice manifeſtare. qō faciet deꝰ ī finali iudicio. Et h̄ d̄trahēs vſurpat. ḡ ꝛc̄. Propt̄ea Iac̄. iiij. c. Nolite detrahere alterutꝝ fr̄es mei. 　etrabit fratri aut iudicat fratrē: detrabit leg　 Hec ibi. Lyra. Detrahit talis legi diuine q̄ ꝓh　et Leuit̄. xix. Nō er̄ ſuſurro nec criminator ī　l̄o. nō maledices ſurdo nec corā ceco pone　ffendiculū. glo. Surdo maledicit q̄ abſenti d̄trahit. Offēdiculū ponit ceco q2 notificat pctm̄ alicuiꝰ ei q̄ neſciuit q̄ īde ſcādaliſat̄. d̄trahit ḡ dō. Pret̄ea d̄trahēs ꝓprio d̄trahit mēbro xp̄i. ꝛ ſic ip̄i xp̄o. O ḡ horrēdū viciū mordere deū ꝛ xp̄m ī ꝓprio.

Scd̄a rō d̄r iiq̄ īfamatio. Nā īter exteriora bona fama p̄emiet diuitijs tāq3 p̄cioſiſſima corōa oīm hoī3 ſiue maiorū ſiue miorū ſiue dn̄oꝝ ſiue ciuiū ſiue p̄latoꝝ ſiue ſubditoꝝ ſiue ſecl̄ariū ſiue religioſoꝝ viroꝝ vl̄ m̄lieꝝ. Prouer. xxij. Meliꝰ ē nomē bonū q̄3 diuitie m̄lte. Iō Amb. di. ꝙ tolerabiliores ſūt fures q̄ diripiūt bona nr̄a q̄3 d̄tractores q̄ lacerāt famā nr̄am. Itē ꝑ3. vj. q. j. Deteriores. vbi Anacletꝰ papa dic̄ ꝙ peiores ſūt etiā raptoribꝰ. Ite3 ibidē. c. Sūma. Alex. papa di. Sūma iniq̄tas eſt fr̄es d̄trahere. Oīs q̄ detrahit fr̄i ſuo homicida ē. Hec ille. Ad id ꝑ exēplo p̄t pōni qō ſcribit̄ de pe. di. j. c. Homicidioꝝ (iq̄t) tria gn̄a dicebat btūs Petrꝰ ꝛ penā eoꝝ p̄ile.i. ſilē3 q̄ntū ad deū vt ibi dic̄ glo. Et ſubdit. Qui occiderit ꝛ q̄ odit frē3 ſuū ꝛ q̄ detrahit ei ꝑiter homicida eē demōſtrat̄. Hec ibi ex epl̄a Clemēt̄. Et ſic ꝑ3 ḡuitas.

Tercia d̄r crudeliſſima leſio. Na3 q̄ro q̄d ſit ī toto mūdo qō crudeliſſime poſſit ledere et occidere hoīes. Et rñdet̄ ex ſacra ſcriptura et ex rōnis doctrīa ac exēplari euidētia ꝙ ligua mortifera detractiōis q̄ excedit etiā īferni acerbitatē crudeliſſimā. Declarat̄. q2 ſcribitur Ecci. xxviij. Mors lingue.ſ. d̄tractorie vl̄ p̄ue. mors neq̄ſſima. ꝛ vtilis potiꝰ īfernꝰ q̄3 illa. Hec ibi. Et rō. q2 īfernꝰ nō ledit niſi aīas in pctō exiſtētes. ſ3 lingua detrahēs etiā īnocētes. Itē q2 īfernꝰ ledit ꝛ cruciat ī ſe poſitos. S3 lingua d̄tractoris ledit etiā diſtātes ꝑ mille miliaria tā viuos q̄3 mortuos īfamādo. Vñ Bern̄. ſuꝑ pſ̄. Unus ē ſepe q̄ loq̄tur ꝛ vnicū ē tm̄mō ꝟbū qō loq̄t̄. ꝛ tn̄ repente vno ictu ꝑimit magnā m̄ltitudinē.ſ. totā ciuitatē vl̄ ꝓuinciā vl̄ religionē īfamando. qō certe nullꝰ gladiꝰ: nl̄la feral̄ crudelitas armoꝝ p̄t facere.

Pro exēplo. Nouimꝰ ꝙ eccl̄ia canit fore dirā lāceā q̄ vulneratꝰ fuit xp̄s iā mortuꝰ. eo ꝙ vno ictu tria vulnera īflixit. Vnū ī latere. Aliud ī corde.ſ. xp̄i vſq3 illō ꝑfodiēdo ſm̄ Bern̄. Terciū ī aīa ꝟgiſ Marie cōpatiēt̄. Sic in ꝓpoſito. Vñ Bern̄. O dira lācea triceps lingua detractor̄ q̄ vno ictu tres ɔfodit. dicentē ꝛ audiētē ꝛ illū ī fama cui detrahit. Itē ſcripture exēplū q̄ cōꝑat detractorē ſerpēti. Eccs. x. Si mordeat ſerpēs ī ſilētio nihil eo minꝰ hab3 qui

ꝺtrahit ī occl'to. Et h̄ cōgrue. Prīo q2 pm⁹ oīm
in mūdo dyabol⁹ ī spē serpēt3 fec ꝺtractiōe3 ī pa
diso dicēs. Scit de⁹ ꝙ q̄cū q3 hora comederitis
apient᷑ ocl'i vr̄i ⁊ erit3 sicut dij. ⁊ sic deū dixit iui
dū mēdacij detraheñ. Proptea ꝺtractores me
rito dicū᷑ serpētini simil' ⁊ dyabolici. Scd̄o q2
serpēs vt dic̄ phs. vj. de aīalibꝫ. carnes ⁊ sāgui/
nē vl' hūiditates carnis libēter sugit. vñ ⁊ in se
pulcris cadauez latitat. Sic detractor. Unde
Greg. xiij. moral'. exponēs illḋ Job. Quare me
pseq̄mini sic̄ de⁹. s. castigādo ⁊ carnibꝫ meis sa
turamī: di. Qui aliene vite ꝺtractiōe pascunt᷑ p
culdubio alioꝝ hoīm carnibꝫ saturant᷑. O de⁹
me⁹. o iesu bone: q̄d h̄ ē vt xp̄iani sese mordeāt
⁊ carnibꝫ pascant᷑ prioꝝ: cū tu p̄ceperis vt xp̄ia
nus diligat primū sic̄ seip̄3. Proinde Exēplū
etiā legit᷑ ī vitas patꝝ ⁊ ī Anthonina ꝙ q̄dā scūs
pater dixit. Meli⁹ ē. i. min⁹ malū comedere car/
nes aīaliū ī die ieiunij q̄3 carnes hoīm p detra
ctiōem. Quarta rō ꝺ2 grauissima restitutio.
vñ metrista. Diffamare caue: nā reuocare gue.
Heu q̄3 ml'ti tales ñ restitueñ. false penitēt. De
h̄ ifra. Ultima rō ꝺ2 reprobatoria designatio
Nā vt Aug. ⁊ Hiero. dicūt. Qui libēter mala ꝺ
primo loq̄tur dolose signū ē reprobatiōis eter
ne. iuxta illḋ Ps. Dñe q̄s habitabit ī taberna/
culo tuo aut q̄s req. in mōte san. tuo. Rñdit in
fra. Qui loq̄tur ṽitatē. q̄ nō egit dolū ī lingua
sua. nec fecit primo suo malū ⁊c̄. Uñ legit᷑ Nu
meri. xiiij. in hui⁹ figurā. ꝙ null⁹ filiorū israel
q̄ detraxerūt terre ītrare potuit ī terrā pmissio/
nis s3 oēs mortui sūt ī illo deserto. O q̄ terribi/
le iudiciū vtinā pertimescerent detractores.

R Circa scd̄m de variomodo detractiōis
Notandū p̄mo q̄d sit detractio. Et diffinit᷑ s̄m
Greg. in moral'. ac cōiter docto. sic. Detractio est
denigratio aliene fame p ṽba occl'ta. Et ꝺ2 occl'
ta respectu ei⁹ de q̄ talia ṽba dicunt᷑. q2 in eius
absentia pferūt᷑ q̄uis postea ei nota fieret. Nā
si apta ṽba in faciē loq̄ret᷑. tunc nō ꝺ2 detractio
ꝓprie s3 ꝯtumelia posset eē dū derogat honori.
Hec s̄m Tho. ij. ij. q. lxxiij. ⁊ in Angelica. S
Scd̄o notādū q̄t modis fit detractio famam
denigrando. i. obfuscādo vl' minuendo. Et s̄m
Alex. ij. ij. tractatu e. ꝺ2 ꝙ septē modis. Prim⁹
est negatiu⁹. s. cū q̄s negat scieter alt̄i⁹ bonū qḋ
de illo narrat᷑: dicendo. Nō ē veꝝ ꝙ ille sit talis
bon⁹ ⁊c̄. Scd̄s mod⁹ ē occl'tatiu⁹ q̄ñ qḋ esset
manifestādū tacet. Sic si aliq̄s īterrogaret᷑ de
aliq̄ an eēt idone⁹ ad p̄latiōnē vel ad bñficiū. et
ille sciret illū eē idoneū ⁊ ṽtuosū ⁊ taceret. aut si
de aliq̄ puella nubili īterrogat⁹ si eēt honesta et
sciēs eā honestā taceret vl' diceret. Nō curo ꝺ ta
libꝫ ⁊ hmōi. indirecte famā lederet. Uñ Guilh.
poritan⁹ di. Grauis rapacitas est cū verā al/
teri⁹ gl'iā3 ⁊ si mēdacio nō corrūpit: silētio p̄ter3.
Hec ille. Terci⁹ mod⁹ ē publicatiu⁹ cū occl'ta
pctā publicat vl' manifestat his q̄bꝫ ñ deb3: aut
ordinē q̄ nō ꝺ3. vt faciendo libellos famosos:
cantilenas ⁊ hmōi. Quart⁹ ē venenatiuus. s.
cū dicūt bona īmiscendo mala di. Bonus q̄dē
est sed h̄ h3 malū ⁊c̄. ⁊ sic venenū dāt sub melle.
Quintus ē depuatiuus. cū ꝺt bonū sed ma/
la intentōe factum di. ꝙ ex hypocrisi vl' p vana
gl'ia facit. Sextus est īpositiuus. cū falsa cri/
mina imponit alteri siue scient᷑ siue ex suspitiōe
assereñ. qḋ nescit veꝝ esse. siue ex odio siue ex lo
q̄citate mentiēdo ⁊c̄. T Septim⁹ mod⁹ ē
augmētatiu⁹. s. addēdo vel agg̃uando factū in
mō loquēdi. vt dicere ꝙ g̃uit᷑ pcussit eū tñ leuit᷑
pcusserit ⁊ hmōi. Pro exemplo pōt poni ꝯso/
latorio qḋ narrat᷑ factum in h̄ regno in oppido
noīe Batha. ꝙ q̄dā frater dū q̄stus causa p̄di/
caret stans sup doliū. ⁊ fistulator q̄dam in foro
ac q̄stu aduersaret᷑ eidē. mutuo sibijpsis detra/
hētibꝫ publice: astutus fistulator ficta deuotio
ne accessit circa doliū sup q̄ ille p̄dicabat. ⁊ dā
sub pallio rescidit circulos dolij. Cūq3 p̄dicañ.
ille cū impetu pede fortiter tangeñ. sup dolium
diceret. Hic idē submergar si nō veꝝ est qḋ di/
co. Mox asseribꝫ decidentibꝫ: p̄dicator ipse in
feces dolij cecidit ⁊c̄. Sic solent etia3 demones
ludificare detractores q̄ dū detractiones affir/
mant cadūt subita morte in feces inferni.

V Circa tertiū de mortali offensione Notan
dū ꝙ in detractione pōt q̄s peccare mortal'r tri
bus modis. Et s̄m hoc varij sunt casus.

Primo in loquendi intentione.
Secūdo in audiendi delectatione.
Tertio in restituendi neglectione.

Primo q̄ q̄rit᷑ Quali intentione loquēdo pec/
cat q̄s mortal'r in detrahēdo. Ad qḋ s̄m theolo
gos sc3 Tho. ij. ij. q. lxxij. ⁊ Alexā. Antho. ⁊ An/
gelicā ꝯcor. canonistas. Pro regula generali te
nendū est ꝙ oīa pctā verboꝝ maxime sūt ex in/
tentiōe dicēt3 iudicāda. Ex hac q̄ regula ad q̄si
tū rñdet᷑ s̄m eosdē doc. ꝙ detractio in verbis iu
dicanda est ex intētione ip̄ius loq̄ntis q̄ñ sit ve
nialis vl' mortalis. Quāuis em̄ detractio ꝓprie
⁊ formal'r semp sit mortalis q2 intēdit ledere fa
mā primi qḋ est ꝯ charitatē. tñ material'r in ṽ/
bis dicētis pōt esse nullū vel veniale pctm̄ ex in
tentiōe bona. Et h̄ plibꝫ casibꝫ. vt pꝫ. Prīo lo
q̄ndo talia ꝓpt᷑ correctionē s̄uato debito ordie
⁊ circūstātijs iuxta euāgeliū p̄us corrigendo in
secreto. postea si nō desistit: dicendo eis q̄ hñt ⁊
pñt cauere. vt patri: matri: prelato ⁊ hmōi. Sic
nō est pctm̄. Scd̄o ꝓpter iusticie publice bonū
accusando vel testificando in iudicio. Tertio
ꝓpt᷑ ꝯpassionē vel q̄rulationē ⁊ hmōi. Quarto
ꝓpter ṽitatē manifestādā ⁊ audientiū correptio
nē. Nā ob h̄ ⁊ scp̄tura describit multoꝝ crimia
hoim. Quinto ꝓpt᷑ cautelā ⁊ auisationē alioꝝ
bonoꝝ ne ipsi decipiant᷑ in rebꝫ vel psone dam/
nis ab aliq̄ occulto fure vel latrone. In hmōi ⁊
silibꝫ licitis nō est pctm̄ obloq̄. Sexto ꝓpter

loquacitatē vel lapsum lingue. tūc est veniale si nō aīo infamādi dr̄ talia. nisi essent vba grauiter ledentia famā. tunc enī esset mortale. etiā ex loqcitate dicere. Si vo vba nō sunt de se infamatoria. puta qz pñt intelligi etiam de veniali culpa. vt di. Talis ē magnus supbꝰ vel nimis iracūdus vel auarus: nō sunt mortalia. nisi aīo infamandi diceret maligne. Silr̄ter fm Sco. in iiij. di. xv. q. iiij. qñ ex loqcitate dr̄ se tm̄mō audiuisse aliq̄ infamatoria. ꝓximi: nō est mortale. nisi adderet aliq̄d q̄ ꝓuocent̄ hoīes ad credēdū illa. Itē silr̄ si ille cui dicit habebat eū ꝑ scelerato. qz iā infamatꝰ erat apud eū de aliis: 7 si nō d isto. Hec in angel. ¶ Scdō de audiēte q̄rit̄ Utrū audiens detractionē peccet mortal'r. Rñdet̄ fm supradictos docto. q̄ si libenter q̄s audit mortal'r peccat. Un̄ Bern. ad Eugeniū di. Detrahere vel detrahētē audire q̄d horū dānabiliꝰ sit nō facile dixerim. Idē de ꝯsideratione dr̄. Detractor 7 detractōis libēs auditor vterq̄z diabolū portat. Ille in ore. iste in aure. hec ille. Debz q̄ resistere. Et tenet̄ audiens cū scit detractorē loq falsum vbis etiā ꝯdicere: di. se scire ꝯriū esse verū. Si aūt scit verū esse qd̄ dr̄: nō dz dicere q̄ falsum sit. Sz si platus ē q̄ audit: tenet̄ illū redarguere q̄ friis culpā manifestat detrahendo. Si aūt nō est platus dz nihilominus signis oñdere q̄ ei detractio displicet. vel auertēdo faciē. vel tristē vultū ostendendo. nō q̄dē ridere. Vel dicendo q̄ cōpatit̄ illi. vel q̄ nō sunt credēda cito 7c. Si aūt q̄s simpl'r audit detractionē ex eo q̄ credit ipm loquētē moueri ex charitate ad remediandū: nō peccat. Et si ꝓpt̄ verecundiā vl' timorē hūanū audit simpl'r: dū nō placeat in corde: veniale est vt cōiter. nisi plato. ¶ Tertio de negligente restituere famā ꝑsone infamate oēs doctores sup. iiij. dis. xv. tenēt q̄ mortal'r peccat qz obligat̄ restituere, put de h̄ in alio q̄dragesimali ꝑtractauimus in ser. xliiij. s. de restitutiōe legitima N. O. Sz hic q̄rit̄ in qbꝰ casibꝰ pōt q̄s excusari vt nō teneat̄ ad retractandū suū dictuz falsum crimē iponēdo in detractiōe. Rñdet̄ in sūma Angelica q̄ in septē casibꝰ. ¶ Primus qñ seq̄ret̄ ex h̄ maior infamatio illiꝰ in reducēdo in memoriā illud qd̄ oīno ē oblitū. ¶ Scdōs qñ piculū maius fieret restituendo. s. alicuiꝰ mortal' culpe vel mortis corpa: qz tunc tale malū p̄ponendū est fame. ¶ Tertius. qñ dixit venialia vel talia q̄ nō sunt infamatoria detrahēdo vt s̄ patuit. ¶ Quartus. qñ denunciauit q̄bꝰ debuit modo debito. ¶ Quintus. qñ infamis fuit ille apd̄ illos qbꝰ detraxit de illo. ¶ Sextus. qñ audiuisse se tm̄mō dixit: nil addēdo. ¶ Septimus qñ sciuit ille cui dixit: postea ab alio vel ꝑ aliaz viā puta qd̄ tūc erat secretū nūc publicatū est ꝑ alios. Hec in ange. Addi pōt vltimꝰ. qñ offensus exigit vt detractor dicat in publico se mentitū fuisse cū peccauit in secreto. de h̄ ser. xxiiij. L. de ꝯtumeliis. Sic ptz quō sit ꝯfitēdū de detractiōe. ¶ Exemplū finale legit̄ in spec. exē. di. ix. exē. lv. 7 se. iij. q̄ q̄dam clericꝰ 7 alius q̄dā laicus erāt maximi detractores. clericus infirmatus sine ꝯfessiōe 7 pnīa decessit: sic 7 ille laicꝰ qz tales indigni sūt ꝯfessiōe 7 misericordia. Post mortē clericus apparuit cuidā noto ignitꝰ totꝰ 7 dixit se ꝑpetuo dānatū. Et ille. Quō. Rñdit. Cū inq̄t essem corā iudice vidi m'tas aīas sole lucidiores manibꝰ extent̄ ꝯtra me clamātes di. Vindica dñe sanguinē nr̄m de isto detractore. 7 sic iudex sniam tulit dānatoīs. 7 sic iste infelix disparuit. Laicus aūt apparuit post mortē hñs linguā ignitā ab ore vsq̄z in terrā dependentem. quā ipsemet crebris morsibus lacerabat. 7 rursus reformabat̄ 7 mordebat. Interrogatus rñdit. Dū vixi ꝑ linguā detrahēdo peccaui. Jō ꝑ hāc in ꝑpetuū habeo puniri. Ve q̄ mihi 7c. 7 sic disparuit. O q̄ detractores ꝓmiscite 7 pniam agite. Rogemus q̄ xp̄m 7c.

¶ Feria scd̄a post dñicā de passione Ser. xxxix. vicz de inuidia pniciosissima cū filiabꝰ suis. d' inuidia

Miserūt pncipes 7 pharisei ministros vt apprehēderēt iesum Joh. vij. 7 in euāge. hodierno. Dñs iesus qz veritatē p̄dicabat 7 vitia iudeoꝝ arguebat. Idcirco ex inuidie liuore cōmouebātur pncipes iudeoꝝ 7 pharisei ꝯ pijssimū iesuz innocentissimū filiū vginis. Nā vt Cassiod. ait sup ps. cxxiij. Ira 7 inuidia iudicio carēt rōnis Et Aug. in ep'la. Sicut acetū corrūpit vas si diutius ibi fuerit: sic ira 7 inuidia corrūpit cor si durauerit 7c. Un̄ pnceps iudeoꝝ 7 pharisei ꝑ inuidiā irā ꝯceptā ꝯ xp̄m ita sunt obcecati 7 mēte corrupti vt ꝯ legē ipm innocētissimū q̄ miraculoꝝ 7 sanctitatis gl'ia fulgebat occideret. Sic q̄ moti inuidia miserūt mīstros vt apphenderēt iesum: vt dicit euāgeliū. Itaq̄z de inuidia que multos infestat hoīes miseros q̄ 7 occidunt in seipsis iesū. s. ꝑ pctm̄ mortificādo aīam tria mysteria declaremꝰ in h̄ fmōe. Pro q̄ aliud thema j. Pe. ij. Deponētes oēs maliciā 7 inuidias 7 oēs detractiones crescatis in salutē. Maliciā expone. i. malā voluntatem.

¶ Primū q̄ mysteriū dr̄ execrationis.
Scdm̄ dr̄ notificatiōis.
Tertium dr̄ generationis.

¶ Circa pmū de inuidie execratiōe 7 euitatione notande sunt ptes rōnes quare sit execrāda. ¶ Pria rō. qz charitati sūme ꝯriat̄. 7 ptz pmo de charitate dei. Nā deꝰ ē charitas. 7 q̄ manet ī charitate in deo manet. j. Joh. iiij. Et deꝰ intantū ē charitatiuus q̄ etiā de malis q̄ fiūt in mōdo elicit bona maiora: vt dr̄ Aug'. in enchi. Et plato. Procul a deo oīs inuidia ē relegata. i. exclusa. qz oībꝰ suā bonitatē cōicat. Sed ꝑ ꝯriū inuidus

manet ī odio ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns nō in deo sꝫ ī dyabolo
⁊ dyabolꝰ in ipso. Qui etiā ꝺ bonis alioꝝ elicit
mala .i. tristiciā cordis sui. ⁊ vellet ꝙ alij secū nō
cōicarēt bona sꝫ solꝰ hrēt ea et exaltaret̄. Uñ sic
videmꝰ ꝙ apis etiā de flore male herbe mel su/
git. sꝫ aranea ecōtra etiā de bono flore venenuꝫ
sumit. Sic hō charitatiuꝰ ē tāq̄ꝫ apis. sꝫ inuidꝰ
vt aranea. Itē de charitate ꝓximi daret ꝙ ꝯtra
riat̄ tā in aīo volēdo illi mala q̄ꝫ in actu nocen
do vl' ꝺtrahēdo ⁊ hmōi. Scd̄a rō. qꝛ inuidꝰ ipi
inimicat̄ ⁊ ī ꝓpriū caput retorq̄tur. Uñ Cypria
nus li. ꝺ zelo ⁊ liuore dic̄. Inuidꝰ nulliꝰ magis
q̄ꝫ suip̄siꝰ inimicꝰ existit. qꝛ seip̄m plꝰ oīb; alijs
ledit cū hostē salutꝫ in pectore gerit. Hec ille. Et
Chryſ. sup Mat. omel'. lv. dic̄. Nil liuore dete/
riꝰ. Nā vt aliū ꝑdat siml' ⁊ semetip̄m ꝑdit. et de
vita alteriꝰ morit̄. s. tristādo ꝺ bono alteriꝰ. ac ꝺ
morte alteriꝰ viuit. s. gaudēdo ꝺ malo vl' morte
alteriꝰ vt tāgit etiā Aure. ī cōpēdio. Hinc So/
crates phs dicit. Utinā īuidi in oīb; ciuitatib;
ocl'os ⁊ aures haberēt vt de oīum felicitate tor
q̄rent̄. Uñ dei iudicio fit ꝙ īuido retorq̄t̄ malū
qꝺ alteri vult ī caput suū. Sic Saul q̄ ex inui/
dia q̄rebat iterficere Dauid. pluries ip̄e Saul
tradebat̄ dei iudicio ī manꝰ Dauid. licꝫ ip̄e peꝑ
cerit eidē. s. ī spelūca vbi dauid latitabat et saul
illuc ītrauit purgare vētrē. Et alia vice ī suo ten
torio dormiens. qñ dauid venit ⁊ tulit hastā ⁊
vas aq̄. Deniq̄ꝫ patꝫ ī exēplo ꝺ iudeis q̄ dixerūt
ꝙ xp̄s deberet occidi ne forte veniāt romani et
tollāt locū ⁊ gentē. ⁊ tñ ex h̄ facto romani vene/
rūt ⁊ hec fecerunt eis. B ¶ Tercia rō qꝛ dya
bolice ꝓprietati assimilat̄. Nā ꝓpriū est dyaboli
īuidere aliene felicitati. Et sic tales vt Chriſ. ait
sup Math. omel'. xxvij. īuidi sūt demōib; sil'es
qꝛ peccāt ex certa malicia ꝓximū odiētes. Unꝺ
Aug. sup Ioh. Dilectio sola discernit inter fili/
os dei ⁊ filios dyaboli. Nā ⁊ xp̄s dic̄ Ioh. xiij.
In h̄ cog̊scēt oēs qꝛ mei estꝫ discipl'i si dilectio/
nē habueritꝫ ad īuicē. Propterea ibidē Aug. sub
dit. Baptisent̄ oēs hoies. signēt se signo crucꝫ.
oēs cantēt all'a. ītrēt eccl'ias. nō discernunt̄ filij
dei a filijs dyaboli nisi charitate vel odio. Hec
ille ¶ Quarta rō. qꝛ orbis totꝰ ꝑ eam ꝑdidit̄ ⁊
difficil'ter curat̄. Nā in ꝓ̄ncipio mūdi vt scribit̄
Sap. ij. īuidia diaboli mors ītrauit ī orbē ter/
raꝝ. Tandē ex ip̄a ꝓcesserūt oēs falsitates erro
rū ⁊ ꝑsecutiōes bonoꝝ. Nā ꝓ̄mꝰ filiꝰ ade cayn
ex īuidia occidit abel frēm ¶ Inde cepit ꝓ̄ncipa/
tus amor vt dic̄ Chryſ. ⁊ glīa vana ⁊ auaricia.
vt post diluuiū patꝫ ī Nēroth q̄ cepit ꝓ̄mꝰ eē po
tēs ī terra ⁊ raptor ac opp̄mēs alios. ⁊ h̄ ex īui/
dia. nā solꝰ volebat dn̄ari vt dicit Lyra. Hec a
ꝓ̄ncipio ī curijs regū viguit. vt patꝫ ī curia ꝓ̄mi
regis iudeoꝝ Saul ꝯtra Dauid. ⁊ nūc regnat
in curijs oīm regū ⁊ magnatoꝝ. Nā hec deuo
rauit Ioseph ꝑ frēs. hec ī egypto opp̄ssit filios
israel. Tandē hec occidit xp̄m dn̄m oīm. ⁊ vsq̄ꝫ

in finē bonos oēs ꝑsequit̄. Idcirco Chry. omel'.
xxxv. ꝺt. Fera venenosa ē inuidia: veniā nō hn̄s
oīm mr̄ ⁊ cā maloꝝ: inextinguibil' ignis: ⁊ cun
ctis vitijs difficilior ad remediandū: vt ꝺt Cas
sio. li. coll'. O ꝰ̄g xp̄iane caue tibi a tali vitio. C
¶ Sed di. Quō ꝰ̄g remediari possit. Rn̄det̄ ẜm
Antho. ꝑ. ij. ti. viij. c. j. aliosq̄ꝫ ꝙ ꝓ̄mū ē ꝯsidera/
re charitatē supꝛnalē. vt ponit Gre. in moral'. qꝛ
in celesti p̄ria nullus alteri inuidet. ꝰ̄g ⁊ nos eui
temus. Scd̄m est ꝯsiderare affectionē nr̄aꝫ cor
poralē. qꝛ vnū mēbꝝ nr̄i corꝑis nō inuidet alte
ri. ⁊ sic in oīb; bonis illa sibi mutuo ꝑticipāt ⁊
ꝯgaudēt. Iō Aug. sup Iob. ser. xxxij. ꝺt. Tolle
inuidiā ⁊ sic tuū est qꝺ habeo ⁊ meū est qꝺ hēs
sicut ocl'us nō videt sibi soli sꝫ oīb; mēbris ⁊c̄.
Tertiū est ꝯsiderare fraternitatē in xp̄o exēpla/
rē. qꝛ xp̄s nos oīs adoptauit in frēs charissi/
mos ⁊ in se exemplū dedit charitatis q̄ ꝓ nob
laborauit passus ⁊ mortuus est. O ꝰ̄g tu inuide
ꝯtra frēm cui nisi xp̄o inuides. Sufficiant.
D ¶ Circa scd̄m de notificatiōe Uidendū ē q̄d
sit inuidia vt nouerimꝰ eā. Et Ioh. Damas. li.
ij. suaꝝ sn̄iaꝝ diffinit ꝙ Inuidia ē dolor vl' tri
sticia de alienis bonis. Pro q̄ diffinitiōe decla
randa Nota ẜm Alex. ij. volūine sūme. ⁊ Tho.
ij. ij. q. xxvj. ac in Angelica. quadrupliciter pōt
q̄s dolere vel tristari de bono alterius.

¶ Primo ex metu alicuius nocumenti.
Scd̄o ex defectu illius boni.
Tertio ex motu sensus indeliberati.
Quarto ex ꝯsensu sp̄us maliuoli.

¶ Primo ex metu alicuius nocumenti. cū q̄s do
let de alicuius bono ideo qꝛ timet verisil'r nocu
mentū īminere vt ledat̄ ab illo. siue ip̄emet sibi
timeat ab illo dānificari. siue alios bonos. Si/
cut cū tristat̄ q̄s de ꝓsperitate alicuꝰ tyrāni: qꝛ
scit ꝙ ex h̄ magis tyrānisabit. Et hmōi dolor vl'
tristicia nō est inuidia. vt ꝺt Greg. xxij. moral'. ⁊
phs. ij. Rheto. Exemplū. qꝛ filij isrl' letati sūt ⁊
canticū deo cecinerūt de submersione egyptioꝝ.
Uñ ⁊ eccl'ia orat vt hostes eccl'ie ꝯterāt̄. ⁊ sic nō
est pctm̄ ¶ Scd̄o ex defectu illius boni. s. cū q̄s
dolet nō ꝙ ꝓximus illud bonū hꝫ. sed qꝛ illud
bonū sibi deficit qꝺ aliꝰ hꝫ. ⁊ hmōi dolor nō est
inuidia nec pctm̄. sꝫ ē laudebil' si ē de honestꝫ bo
nis. Iō apl'us. ij. Coꝝ. xiiij. Emulami carisma/
ta meliora. Et Hiero. ad Letā de instructōe fi/
lie ꝺt. Habeat socias cū q̄b; addiscat: q̄b; inui
deat: q̄ꝝ laudib; mordeat̄ ⁊c̄. Si aūt essꝫ de bo
nis tꝑalib; in q̄b; ipse deficit alijs abūdantib;
hoc esset pctm̄ sed vt cōiter veniale. ⁊ posset esse
mortale. s. qñ talia essent ꝯ̄ deuꝫ: ⁊ sic doleret ꝙ
ipse nō habet talia. E ¶ Tertio ex motu sen/
sus indeliberati. ⁊ sic est veniale. Nā naturalis
est passio sensualitatis inuidere. Et vt ꝺt Aug.
lib. ꝯfess. Uidi inq̄t ⁊ exꝑtus sum paruulū nō/
dū loquentē ⁊ collectaneo suo īuidentē. Est etiā
in brutis. Maxime aūt viget in ml'ierib; ꝓpter

vanā gl'iaꝫ pulchritudinis ornatꝰ ꝛ hmōi qua
cupiūt ceteris p̄cellere ꝛ ob hoc aliꝗs p̄cellētibꝫ
inuident. vt dicit in Anthonina s̄. Deniqꝫ inui
dia naturalis est etiā i viris ꝑfectꝭ ꝛ religiosis.
ꝛ inq̄ntū est ex passiōe naturali peccatū nō ē. sꝫ
ex surreptiōe est veniale. Et s̄m phm. ij. rheto.
abūdat i hoīb similiū artiū puta figulꝰ iuidet
figulo. Hec ibi. Sed nō ꝯsentire hmōi motibꝫ
iuidie ꝛ ðliberato aīo ꝯtradicere meritoriū est.
¶ Quarto ex ꝯsensu spūs maliuoli. s. cū tristat
de bono alteriꝰ aīo deliberato inq̄ntū alter ex=
cedit ip̄m. vl' mala volūtate. ꝛ sic ē ꝓprie iuidia.
ꝛ ē pctm̄ mortale qꝛ ꝯtra charitatē. Nā. j. Cor.
xiij. charitas nō emulat. i. nō iuidet. sꝫ ꝯgaudet
bonis altiꝰ. Et satꝭ ptꝫ ex p̄dictꝭ quō sit ꝯfiten̄.
¶ Circa terciū de gn̄atiōe filiaꝝ. Notandū
ꝙ s̄m Gregoriū. xxxj. moral. ex iuidia gignūt
qnqꝫ filie. ¶ Prima est odiū. h' est. velle malū
ꝓxio ꝛ nolle bonū. ¶ Scda ē detractio. Tercia
exultatio i aduersis ꝓximi. Quarta susurratio
scꝫ latēs. Quinta afflictio i ꝓspis ꝓximi. ¶ Exē=
plū finale legit in specl'o exēploꝝ. di. iij. exe. lvij.
ꝙ in monasterio q̄daꝫ cistercien̄ ordinis frater
q̄dā alteri iuidēs accusabat falso illū apud ab
batem. Ille aūt hūiliter ꝛ patiēter feren̄ orabat
deū ꝓ illo ꝑsecutore ꝛ beatā Mariā. Cōtigit g̊
semel. Ecce in matutinis horis deuotionē ma=
gnā sentiēs iste frater hūilis vidit beatā ꝟginē
cū scō Johāne euāgelista nimio lūine chorascā
tes ex altari ðscēdere. ꝛ iteꝛꝫ dicētibꝫ frīb Glo=
ria patri ꝛ filio ꝛ spūisancto. mox reuerēter se in
clinare. Et tādē frī dixit. Ego suꝫ mater filiꝗ ði.
scito ꝙ gl'iaꝫ tibi ipetrauerim ꝓ patiētia q̄ inui
dū tolerasti. ꝛ emulo tuo ꝓpter tuas p̄ces veni
am obtinui. At ille iterrogauit eā cur se iclinas=
set ad Gl'ia patri. R̄ndit ꝙ oēs ꝟtutes celoruꝫ
se iclināt ad id adoran̄ scām trinitatē. Et his di
ctis visio disꝑuit. ꝛ totū choꝝ tantꝰ odor reple=
uit vt oēs mirarent vn̄ eēt tāta suauitas ꝑadi=
si. Et re certa cognoscen̄ hec emulꝰ ille culpā di
xit ꝛ ꝯfessus ē. Abbas aūt cū fratrū ꝯsilio cū ex=
ꝑti forent mirifici huiꝰ odoris fragrantiā. lapi
des vbi steterāt pedes btē Marie erui et i reue=
rendo loco iussit reponi ꝓ memoria tanti mi=
raculi. Ecce ptꝫ quātuꝫ bonū sit inuidoꝝ ꝑsecu
tiones tolerare. Rogemꝰ ergo xp̄m ꝛc̄.

¶ Feria tercia post dn̄icā de passione Sermo
xl. de accidia circa precepta implenda.

Ego testimonium ꝑhibeo ð illo. s. mūdo. qꝛ oꝑa
illiꝰ mala sunt Joh. vij. ꝛ in euāge
lio hodierno. Uerba sunt saluato=
ris nostri Jesu. quibꝫ cōminat ꝯtra mūdanos
hoīes qui negligūt ꝯuare p̄cepta dei. sꝫ mala ꝛ
peccata plurima ꝑpetrāt. Nam tales i iudicio
habebunt tria testimonia ꝯtra se ꝙ digni sunt
eterna dānatione. Primū testimoniū veterꝭ te=
stamenti Deut. v. Custodite ꝛ facite ea q̄ p̄cepit
dn̄s vobis vt viuatis. s. vita eterna ꝛc̄. Scōm
testamenti noui Matth. xix. Si vis ad vitam
ingredi ꝯua mādata. Et q̊dlibet hoꝝ pōt poni
ꝓ alio themate. Quibꝫ māifestū ē ꝙ nō pōt q̇s
vitā hr̄e nisi p̄cepta seruet. Tertiū testimoniū ÷
malos xp̄ianos faciet ipsemet xp̄s. qm̄ nos tā=
tū amauit ꝙ incarnatus passus ꝛ mortuus est
ꝓ nobis vt nos ad dei amorē traheret ꝛ p̄cepto
rū obꝯuantiā. Un̄ si negligimus ipse ꝯtra nos
testimoniū ꝑhibebit qm̄ oꝑa nostra mala sunt
vt ðr in themate ꝛ euāgelio. ¶ Itaqꝫ de p̄ceptoꝝ
diligenti obseruatione ne ꝑ accidiā ꝛ oꝑa mala
dānemur tria mysteria declarabimus ꝓ h' ser=
mone: vt ptꝫ.
¶ Primū ðr districte obligationis.
Scōm ðr debite obseruationis.
Tertiū ðr saluifice fructificatiōis.
¶ Circa p̊mū de districta obligatōe vt agno
scen̄. q̄ꝫ stricte velit deus precepta sua obseruari
magis simus solliciti on̄dit omi lege. ¶ Prio
lege naturali. Nā legimus ꝙ tp̄e legꝭ adhuc na
ture institute: p̊mi ꝑentes ꝓ transgressiōe vnici
p̄cepti cū tota sua posteritate durissime morti ꝛ
aliꝗs miseriꝗs ac penis sunt obligati Gen̄. iij.
Quacūqꝫ hora comederitꝭ morte moriemi. h' ē
necessario habebitꝭ mori. ꝛ nō simplici: sꝫ pluri
plici morte. Primo morte aīe ꝑ culpā. Nā oēs
in origiali culpa nascimur. Secūdo morte cor
poris vel nature. Tertio morte infirmitatis ꝛ
miꝯie multe. ꝓpter q̄ vt Greg. i omel'. de marty.
ðr. tꝑalis vita mors potius dicenda est q̄ꝫ vita
Ipse em̄ q̄tidianus defectus corruptōis quid
est aliud q̄ꝫ q̄daꝫ ꝓlixitas mortis. O q̊t hoīes
infirmitates mortiferas hn̄t pati multotiens.
q̊t fame ꝛ siti mortifera crucianꝰ. quot dolores
pati habemus q̇s enūerabit. Deniqꝫ Quarto
morte gehēne ꝛ ꝑuationis visionis diuine in ꝑ
petuū. Ecce vnius p̄cepti transgressionē q̄ꝫ dure
puniuit deus. En videmus charissimi ꝙ om̄s
capite plectimur. i. morte ꝓ vna transgressione.
Quid g̊ fiet ꝓ multis trāsgressiōibꝫ. Un̄ Zach.
xiij. Adam exemplū meū ab adolescentia mea.
Et sic ptꝫ. ¶ Scdō ex lege diuinali. vbi legimus
ꝙ deus ꝓ vnius p̄cepti trāsgressiōe multā stra
gem hoīm fecit. Nā ꝓ luxuria totū mūdū dilu=
uio deleuit. ꝓ sodomia ciuitates q̇nqꝫ subuertit.
ꝓ duricia inobedientie pharaonē cū multitudi
ne exercitus sui in mare ꝑemit ꝛc̄. Deniqꝫ filios
israel ꝓ adoratione vituli: ꝓ gula ꝛ ꝓ aliꝗs offē
sionibꝫ intantū puniuit ꝙ oēs mortui sunt in
ðserto q̇ egressi fuerāt ex egypto plꝰ q̄ꝫ. 600000
p̄ter Josue ꝛ Caleph q̇ soli ex illis cū filiꝗs isrl'
in deserto post exitū ex egypto natis intrauerūt
terrā ꝓmissiōis. Preterea ecce videmus ꝙ oēs
iudei ꝓ trāsgressione ÷ xp̄m expulsi de terra sua
ꝑ orbē sunt dispsi ꝛ ꝓ incredulitate eternaliter

dānādi. O terribile iudiciū dei. ¶ Tertio ex lege
ꝓphali. Nā ps̄. d̄t ad dn̄z. Tu ma. mādata tua
custo. nimis. Et vtiqȝ nimis. qꝛ d̄beret hō poti⁹
mori q̄ȝ transgredi vt fecerūt sancti dei ꝓphete:
apl'i. ꝛ martyres. de q̄bꝫ breuiter trāseo. ¶ Quar
to lege euāgelicali. Nā vt xp̄s d̄t. ex tota xp̄iani/
tate nullus alius saluari pōt nisi q̄ facit dei vo/
lūtatē. Matth. vij. Non ois q̄ d̄t mihi dn̄e dn̄e
intra. in re. ce. sed q̄ fa. vo. pa. mei ꝛc̄. Vn̄
nec ꝓphare nec demōia eijcere nec miracula face
re valet ad salutē sine p̄cepto ꝝ ipletiōe. vt ibidē
d̄t xp̄s. sed sub districtiōe iudicij ꝛ damnatiōis
eterne oēs obligat. ꝓpterea subdit ibidē. Mul/
ti dicēt mihi in illa die. Dn̄e: nōne in noie tuo ꝓ
phetauim⁹ ꝛ demonia eiecimus: ꝛ ꝟtutes mul
tas fecimus. ꝛ tunc ꝯfitebor illis qꝛ nūq̄ȝ noui
vos. discedite a me ꝛc̄. ¶ Quinto lege apl'icali.
j. Joh. j. Qui d̄t se nosse deū ꝛ mādata eius nō
custodit: mendax est. i. falsus xp̄ianus. Et h̄ tā
stricte q̄ sicut Jac. ij. scribit̄. q̄cūqȝ totā legē ꝟua
uerit offendat aūt in vno: factus est oim reus.
h̄ est: eterna dānatione dignus. ¶ Sexto idē ptȝ
lege canonicali. Nam de pe. dis. v. c. ꝯsideret. Et
c. frēs. xex. cū glo. d̄t. q̄ q̄ totā legē obseruauerit:
offendit āt in vno: factus est oim reus. h̄ ē: ꝓ il/
la vna offensione ita damnabit̄ sicut ꝛ dānaret̄
si oībus esset inuolutus. licȝ nō tantum pu/
niat̄ sicut ꝓ oibꝫ. Sed q̄dā cauillan̄. dicūt. Ego
a papa de h̄ habeo l̄ras dispēsatiōis. Cōtra q̄s
exp̄sse habet̄. xxv. q. j. c. sunt q̄dā. ꝛ. c. seq̄n. q̄ nec
etiā papa pōt dispensare ꝯ̄ vnicū dei p̄ceptū. li/
cet possit de hūanis. qꝛ tenet̄ obedire dei p̄cept̄
etiā papa. ¶ Septio lege ciuili q̄ sub varijs pe/
nis astringit hoies ꝛ punit transgressores p̄ce/
ptoꝝ. puta adulteros decapitādo. fures suspē/
dendo. latrones crurifragio. sacrilegos cōbu/
rendo. ꝛ sic de alijs. Itē lex ipsa dictat q̄ qui nō
obedit mādato p̄ncipis debet mori. ff. de re mi
litari. l. desertorē. A fortiori q̄ nō obedit māda/
to sūmi p̄ncipis. i. dei. ¶ Ultimo on̄dit̄ lege phi
cali. Nā Cassiod. lib. de aia d̄t. q̄ manus nostre
pedesqȝ nr̄i ideo denario digitoꝝ nūero formā
tur vt totius vite nr̄e cursus ꝛ opatio sacra cele
stis decalogi ꝯtinerent. vt p̄ter legē dei aut cogi
tare aliq̄d aut agere nō p̄sumeremus. Hec ille.
¶ Circa secūdū de obseruatōe debita querit̄
Qualiter dȝ ꝛ tenet̄ hō obseruare di p̄cepta. s. in
decalogo posita. Rn̄det̄ ꝟm scp̄turas ꝛ doct. q̄
tenet̄ q̄nqȝ modis. ¶ Primo addiscendo Deut.
vj. Erūt ꝟba hec q̄ ego p̄cipio tibi in corde tuo.
ꝛ nō mouebunt̄ ab oculis tuis. i. nunq̄ȝ obliui
scaris. Vn̄ ꝟm wilhel. in rōnali. q̄libet fidelis te
net̄ operā dare vt sciat p̄cepta decalogi. Rō. q̄a
cū sint necessaria ad salutem iō qui negligit ea
scire p̄iculo se expōit. Vn̄ dn̄s p̄cepit Mat. xxij
Diliges dn̄z deū tuū ex toto corde tuo. i. ex tota
itelligētia conādo coḡscere dei volūtatē. Hinc
Grego. di. xxxviij. q̄ ea. d̄t. Stultus in culpa sa/
piens erit in pena. ¶ Sc̄do subditos docendo ꝛ
obseruari faciēdo. Deut. vj. Narrabisqȝ ea filijs
tuis ꝛc̄. Exemplū de Thobia q̄ filiū suū ab in/
fantia docuit timere deū. Unde tenet̄ hō filios
erudire ad salutē ꝛ corrigere peccantes. al's sil'
cū illis damnabit̄. lxxxvj. di. facientis (ingt) cul
pam habet q̄ cū possit negligit emēdare. ¶ Ter
tio ope implendo. Non em̄ sufficit scire nisi im/
pleant̄. ¶ Quarto de transgressione penitendo
Matth. iiij. Pn̄iam agite ꝛc̄. ¶ Quinto
in obseruātia p̄seuerare intendēdo. Matth. xx/
iiij. Qui p̄seuerauerit vsqȝ in finē hic salu⁹ erit.
Idcirco deus decalogū dedit descriptū in lapi
dibꝫ ad significādū q̄ firmo ꝓposito sint in cor
de scripta vt nulla deleat obliuio: nl'la frangat
tēptatio ꝛc̄. ¶ Sed di. Cur de⁹ tā dure vult age
re cū hoie vt si q̄draginta annis vl' vltra ꝟuauit
hō p̄cepta ꝛ iā declinat a p̄seuerātia ad vnicam
transgressionē: totū ꝟuitiū p̄stinū perdit. Quis
regū crudeliū faceret vt ꝓ vno impudico aspe/
ctu mulieris seruū suū a multis annis ꝟuientē
salario p̄uaret ꝛ carceri ꝑpetuo mācipare. Cer/
te nec soldanus faceret. Sed ad hec rn̄det̄ ꝟm
sctm̄ Uincentiū de valētia tali exemplo. Si rex
tibi cōmitteret filiā custodiendā: quā a multis
annis custodisti ꝛ iā ipsam ꝓstitueres latrico.
nōne mortē acerbā demereris. Itē si cōmitteret
rex tibi p̄ciosissimas res i cista portare vsqȝ ad
intra domū. ꝛ tu a maxia distantia portasses ꝛ
iā ꝓpe domū ꝓijceres furibꝫ rapiendū ꝛc̄. Sic
in ꝓposito.
¶ Circa tertiū de saluifica impletionis fructi
ficatiōe Nota multos fructus ex scp̄tura. Pri/
mo qꝛ amicus dei talis efficit̄. Joh. xv. ¶ Sc̄do
qꝛ bn̄dictionē dei multiplicē ꝯsequit̄. Deut. xx/
viij. c. Si custodias oia mandata eris bn̄dict⁹
in ciuitate. in agro. ingrediens egre. ꝛc̄. ¶ Ter/
tio qꝛ celestē btitudinē ꝓmeret̄. Prouerb. xxix.
Qui custodit legē beatus. ¶ Quarto qꝛ deo ha
bitaculū reddit̄. ptȝ Joh. xiiij. Si q̄s diligit me
ꝟmonē meū ser. ꝛ ad eū veniemus ꝛ mansi. ꝛc̄.
¶ Quinto qꝛ oratio eius exaudit̄. Aug⁹. de ope
monach. Citius exaudit̄ vna orō obedientis q̄ȝ
decē milia ꝯtēnentis. ¶ Sexto qꝛ flagella sibi ca
uent̄. Ecci. viij. Qui custodit p̄ceptū nō experiet̄
q̄cq̄ȝ mali. ¶ Septio qꝛ p̄mijs ditabit̄ in celo.
¶ Pro exemplo notemus q̄ḋ d̄t de⁹ Exod. xv. q̄
p̄cepta ꝟuantibꝫ nō inducet plagas egypti: sed
nō obꝟuātibꝫ oēs inducet: vt d̄t Hiero. in glo.
collat̄. Exo. xx. intelligēdo saltē sp̄ūal'r. Prima
aūt plaga est aque in sanguinē ꝯuersio. ꝛ hec si/
gnificat pc̄tā ḡuia q̄ vocant̄ sanguines in scp̄tu
ra. Sc̄da est ranaꝝ plaga. significās horriduȝ
iferni cibū. Tertia est muscaꝝ. i. demonū insul
tus. Quarta ē vlceꝝ. i. corpaliū ifirmitatū. Quī
ta scinifum. i. remorsus ꝯsciē q̄ ē ꝟmis inferni.
Sexta plaga grādo occidēs. i. iudicij sn̄ia. Se/
ptima locustaꝝ q̄ breuivolatu significāt breue

vitã. Octaua occisio pecoꝝ significãs brutalez
mortẽ sine sacris. Nona tenebraꝝ. s. exterioꝝ ⁊ i
terioꝝ q̃ sũt in iferno. Decia occisio ꝑmogenito
rũ. i. mors eterna aĩe i gehẽna. O ergo pctõres ptĩ-
mescite de tot malis q̃ seq̃ntur sup vos nisi pe-
nitẽtiã egeritis. Rogemus ergo dñm iesum ⁊c.

Feria quarta post dñicã de passiõe Sermo
q̃dragesimusp̃m⁹ de diligẽti obediẽtia p̃cepto
rũ ⁊ malo iobediẽtie vl' accidie i p̃ceptis iplẽdis.

OVes mee vo
cẽ meã audiũt ⁊ sequunt̃ me ⁊ nõ
pibũt in eternũ Joh. x. ⁊ in euãge
lio hodierno. ¶ Uerba sũt
saluatoris q̃b⁹ insinuat signa p̃cipua p q̃ cog-
sci possit hõ q sit d nũero saluãdoꝝ ⁊ nõ pibit
in eternũ. Primũ signũ innocẽtie. iõ dic̃ Oues
q̃ sunt mansueta aĩalia ⁊ nõ nocẽtia vt dic̃ Al-
chuin⁹. Secũm signũ fidei xp̃iane. ideo addit
mee. Nã Heb. xj. Sine fide ipossibile est place
re deo. Terciũ signũ obediẽtie. iõ dic̃. Vocẽ meã
audiũt id ẽ p̃ceptis meis ex aĩo obediũt. Sic ex-
ponit Alchuin⁹. Vñ Deut. xxx. Elige vt viuas
et diligas dñm deũ tuũ atq; obedias voci ei⁹.
Hec ibi. qđ potest poni p alio themate. Ad id
Aug. sup Ps. dicit. Sola obediẽtia tenet pal-
mã celestẽ. sola iobediẽtia iuenit penã. tu q̃ verã
requiẽ q̃ post hãc vitã xp̃ianis p̃mittit̃ q̃ris. etiã
h cã iter hui⁹ vite molestias suauez gustabis si
p̃cepta iplere dilexeris. Hec ille. Sz q̃m plurimi
ex malicia vl' negligẽtia accidie transgrediunt̃.
ppterea q̃rtũ signũ dat̃ penitentie. iõ addit xp̃s
di. Et sequunt̃ me. s. i cruce pñie portãda. sicut
⁊ xp̃s crucẽ p nob ptulit pñiaz agẽdo p pctis
nr̃is. O ergo hõ si vis vitã eternã ⁊ nõ pire obs̃ua
hec signa. de q̃b⁹ i euãgelio. Itaq; d diligẽti im
pletione p̃ceptoꝝ ↄtra hmõi accidiã tria myste
ria declaremus in hoc sermone.

Primũ dr̃ amorose inductionis.
Secõm dicit̃ piculose inobeditionis.
Terciũ dicit̃ dulcorose facilitatõis.

¶ Circa p̃mũ de iductõe amorosa ad obe
diẽdũ diuinis p̃ceptis. ⁊ diligẽter iplendũ no-
tãduz q plures rõnes iducũt ad id. Prima rõ
dr̃ mãdãtis. s. dei maiestas. Quãto eñ p̃cipiẽs ẽ
altioris maiestatis: tãto sibi p̃ aliis obedire debẽt
sbditi. al's penã icurrẽt. sz de⁹ ẽ ifinite maiestatis
sup oẽm dñatũ ergo ⁊c. Vñ exo. xx. q̃n de⁹ p̃cepta
d dit p̃misit q̃ddã pambulũ di. sic. Ego sũ dñs
de⁹ tu⁹ nõ habebis deos alienos. ⁊ sic d aliis p̃-
ceptis pseq̃t̃. q. d. s̃m Lyrã. Ego sũ dñs toti⁹ mũ
di p gubnatiõez. de⁹ p creatiõez. tu⁹ p spẽalẽ tui
electõez p̃ ceteris pp̃lis ad meũ cultũ vt obedias
mihi. s. tu xp̃iane. ⁊ diligas me. q̃r redemi te de
s̃uitute dyaboli pprio sanguine meo in cruce p
te fuso tãq; israel d domo s̃uitutis pharaõis. Et
iõ ppter ista d bes sollicite s̃uare mãdata. Pro

inde Aug. li. ij. cõfes. ⁊ di. viij. c. Que cõtra. dicit
Gñale pactũ legis ẽ hoĩes obtẽpare regib⁹ suis
quãto magis deo ad ea q̃ iussit s̃uiẽdũ ẽ. Sic eñ
in potestatib⁹ societatis hũane maior ptãs mi-
nori ad obediendũ p̃ponit̃: ita de⁹ oĩb⁹. hec ibi.
Et sic ptz q ↄ dei p̃cepta nulli dño est obedien-
dũ. Secđa rõ dr̃ acceptoꝝ ⁊ bñficioꝝ largitas
Nam a deo accepimus aĩam ⁊ corpus ⁊ oĩa
bona q̃ habemus. ⁊ singulis dieb⁹ ⁊ horis ab
eo ↄseruamur viuimus ⁊ fouemur. Iõ p gra-
titudine tenemur semp ei obedire. Vñ Ber. Di
gnũ ⁊ iustũ est semp deo s̃uire q̃ nũq; cessat no
bis bñfacere. O iesu bone dign⁹ plane est mor-
te q̃ tibi recusat viuere. Hec ille. Exemplũ hui⁹
cape in xp̃i cruce. q̃r xp̃s pependit p nob ⁊ mor
tuus ẽ in cruce hñte modũ figure x. q̃ lr̃a x decẽ
significat. ⁊ sic decalogũ s̃uãdũ xp̃ianis isinuat.
Tertia rõ dr̃ p̃missoꝝ bonoꝝ p̃miositas. ⁊ cõ
minataꝝ penaꝝ euadẽdi libertas. q̃r obs̃uãtia
meret̃ p̃mia tpalia ⁊ eterna. Inobediẽtia vo pe
nas tã tpales q̃z eternas. Esa. j. Si audieritis me
dt dñs bona terre comedetis. q si nõ audieritis
gladius deuorabit vos. ptz etiã in nouo testa-
mẽto. ¶ Sed q̃rit̃. q̃re deus in nouo testa
mento p̃misit p̃cepta s̃uantib⁹ eternalia: sed in
veteri testamẽto p̃misit tpalia. Rñdet̃ s̃m doc.
q p̃mo ppt̃ p̃figurationẽ: q̃r vetus testamentũ
fuit figura noui. ⁊ sic p illa tpalia bona scz p ter
ram p̃missiõis fluentẽ lac ⁊ mel de⁹ voluit ru-
di adhuc pp̃l'o veteri p̃figurare bona eternalia.
Iõ apl's dt q oĩa in figura ↄtingebãt illis. Se
cũdo ppt̃ veꝝ dei amorẽ: q̃r lex noua ẽ lex amo-
ris. Verus aũt amor est q deũ nõ ppter tpalia
amemus sz ppt̃ seip̃m. ⁊ sic ppt̃ deũ bõa celestia
q̃ramus poti⁹. Tertio ppt̃ celestẽ remũeratiõez
q̃r iã in nouo testamẽto de⁹ p xp̃i passionẽ statiz
nob morietib⁹ retribuit eterna ⁊ celestia. Nõ sic
aũt i veteri testamẽto q̃n celo nõdũ apto oẽs de-
scendere habebãt ad lym ũ. ergo eis nõdũ p̃mitte
bant̃ celestia. ¶ Quarta rõ dr̃ obedientie
ipi⁹ v̄tuositas. Nã si q̃rit̃. q̃ sit int̃ v̄tutes maxia
⁊ p̃ aliis meritoria. Rñdet̃ s̃m Tho. ij. ij. q. ciiij.
q v̄tutes theologice q̃ deo s̃m se faciũt aĩam in
herere sũt potiores v̄tutib⁹ moralib⁹ q̃b⁹ aliq̃d
ↄtẽnit̃ vt deo inhereat̃. Sz. j. Cor. xiij. scribit̃. sũt
aũt tria hec. i. tres v̄tutes theologice: fides. spes
charitas. maior aũt hoꝝ charitas. ⁊ sic ipa ẽ ex-
cellẽtissima. ⁊ int̃ v̄tutes m ales maxia ẽ obe
diẽtia. q̃r q̃nto mai⁹ ↄtẽnit̃ vt deo inhereat̃: tan
to v̄tus illa ẽ potior. sz int̃ oĩa q̃ ↄtẽnunt̃ ifima
sũt bõa exteriora q̃ fac̃ ↄtẽnere pauptas. media
sũt bona corpalia q̃ ↄtẽnit castitas. Maximũ
aũt bonũ ẽ volũtas in q̃ztũ p voluntatẽ hõ oĩb⁹
aliis vtit̃. Et iõ p se loq̃ndo maior est obediẽtie
v̄tus q̃ ppt̃ deũ ↄtẽnit ppriã volũtatẽ q̃z alie vir
tutes morales. Proinde. j. Regũ. xv. Samuel
ait. Melior est obediẽtia q̃z victime. O ergo hõ di
sce diligent̃ obedire vt merearis p̃mia vite.

¶ Circa scd̄m de inobediētie ꝑiculositate no
ta. ꝙ ꝑiculosissimū vitiū iobediētie ꝓbat᷑. ¶ Pri
mo qꝛ scͥptura ipsam grauissime ꝯdēnat tāqꝫ ido
latrie vitiū ⁊ infidelitat̄. j. Regū. xv. Quasi ari
olandi pctm̄ est repugnare. ⁊ q̄si scelꝰ idolatrie
ē nolle acq̄escere. s. dei p̄cept̄. Propterea Gre. viij.
q. j. c. sciēdū. dr̄. Sola ē obediētia q̄ fidei meritū
possidet. sine q̄ quisqꝫ infidelis esse ꝯuincit᷑ etiā
si fidē tenere vid[ea]t᷑. Ibi glo. dr̄. ꝙ inobedientia
heresi eq̄parat᷑. [S]cd̄o qꝛ in iobedientia facta
bōa q̄cūqꝫ deus nō acceptat etiā si q̄s martyriū
sustineret. Rō. qꝛ vera charitas consistit in obe
dientia p̄ceptoꝝ. Sine charitate aūt si q̄s tradi
derit corpus suū ita vt ardeat nō ꝓdest. j. Cor.
xiij. Vn̄ inobediētis martyriū nō placꝫ deo. Si
cut exēplū ponamus ex ciuilibꝫ legibꝫ. vbi ha
bet᷑ ꝙ q̄ nō obedit mādato p̄ncipis etiam si id
qd̄ facit sit vtile ⁊ licitū ac gl'iosum. puta qꝛ vin
cit hostes: tn̄ dꝫ mori. ff. de re militari. l. deserto
rē. Proinde narrat Valerius li. ij. c. iiij. ⁊ Aug.
li. de ciui. di. ꝙ Posthumiꝰ hn̄s filiū noīe An
thonū fortē ⁊ armis doctissimū. q̄ ꝯ mandatū
pr̄is sua sponte egressus a custodia castroꝝ cū
hostibꝫ ꝯ romā bellātibꝫ ꝯfligen̄. illos deuicit
⁊ magnā victoriā reportauit. Sed p̄nceps ipse
scꝫ pr̄ eius eūdē decapitari iussit ꝓpt᷑ inobedien
tiā ne eiꝰ exēplo p̄ceptū ꝯtēneret᷑. Sic q̄ nō obe
dit dei p̄cepto etiāꝫ si bonū faciat deo displicet.
¶ Tertio qꝛ ardore gehēne sola inobediētia cru
ciat. Vn̄ Bern̄. Nihil ardet in inferno nisi ꝓpa
volūtas. tolle ꝓpriā volūtatē ⁊ nō erit infernus
Nec ille. Sed ꝓpria volūtas est q̄ nō ꝯformat᷑
dei volūtati obediendo ꝭm doct. ¶ Quarto qꝛ
maledictionē sibi multiplicat iuxta illud Ps.
Maledicti q̄ declinant a mādatis tuis ⁊c̄. Itē
Deut. xxviij. Si nō audier̄ vocē dn̄i vt facias
oīa mādata. veniēt sup̱ te oēs maledictiōes iste
maledictus eris in ciuitate. maledictus in agro
maledictū horreū tuū. maledicte reliq̄e tue. ma
ledictus fructus ventris tui. ⁊ fructus terre tue
armenta boū ⁊ ouiū tuaꝝ. maledictus ingredi
ens ⁊ egrediens. Hec ⁊ pl'a ibi.
¶ Circa tertiū de facilitatiōe dulci querit᷑. q̄
liter pōt hō facere vt sibi sit facile ⁊ dulce p̄cepta
oīa obs̄uare. Ad qd̄ rn̄det᷑ ꝙ p̄cipue q̄ttuor sūt
q̄bꝫ id valet efficere. Primū est amoris xp̄i ac
censio eius passionē recogitādo. Vn̄ Greg. Si
passio xp̄i ad mēoriā reuocet᷑ nil tā durū qd̄ nō
equo aīo toleret᷑. ¶ Scd̄m est btitudinis spes ⁊
expectatio de remunerādo. Si em̄ s̄uus libent᷑
obedit regi ꝓ dādo vno castro: q̄nto magis dō
obediendū est libent᷑ ꝓ dando celesti regno ꝑpe
tuo. Nā ꝭm Hiero. ꝑicula maris vel itineris ⁊
laboris spes lucri cōpensat. Exemplū de Abra
am legit᷑ Gen̄. xxij. c. ꝙ deus valde difficile sibi
p̄cepit vt ꝓbaret eius obedientiā vicꝫ ꝙ imola
ret filiū ꝓpriū. Itē vnigenitū. Itē Isaac miracu
lose ꝯceptū in senectute. ⁊ quē diligebat summe
Itē vt occideret illū gladio. Itē vt etiā holocau
stū faceret ex illo. i. totū cremaret ad honorē dei
ita ꝙ de filio suo nō remaneret nisi cineres qui
statim p̱ flatū venti scꝫ dispergeret᷑. ⁊ tn̄ ꝭm Ly.
Abraā ꝯstant᷑ obediuit. sil'iter ⁊ Isaac pr̄i obe
diuit vt ligaret᷑ ⁊ occideret᷑ ad ipsius dei p̄ceptū
cū posset resistere tāqꝫ iuuenis fortis annoꝝ tri
ginta seni pr̄i. Sed q̄re. rn̄dent doctores. ꝙ ꝓpt᷑
spem resurrectiōis future ⁊ remūerationis faci
ende a deo p̱ xp̄m cuius passionē p̄figurauit.
¶ Tertiū est ꝯsuetudinis inductio se freq̄nt᷑ ca
stigādo exemplo apl'i. j. Cor. ix. Castigo corpꝰ
meū ⁊ in s̄uitutē redigo. l. obedientie. ¶ Quartū
est dānatiōis tremefactio de eternal'r cruciādo.
Nā Eccs. vij. Qui timet nihil negligit ⁊c̄. Exē
plū habemus de vxore Loth: q̄ ꝓpter inobediē
tiā versa est in salis statuā dānata. Itēꝫ de saul
rege quē deus p̄uauit regno ⁊ diabolo vexare p̱
misit ꝓpt᷑ inobediētiā ⁊c̄. Rogemꝰ ḡ xp̄m ⁊c̄.

¶ Feria q̄nta post dn̄icam de passiōe Sermo.
xlij. de p̄cept̄ pl'ibꝫ datis ꝯ q̄ remurmurāt acci
diosi.

Fides tua te sal

uā fecit: vade in pace. Luc. vij. ⁊ i euā
gelio hodierno. Verba sūt xp̄i ad ma
gdalenā. ꝭm scripturas nō oīs fides saluat ho
minē: sed sola fides formata charitate: obs̄uan
do scꝫ in fide dei precepta. Vn̄ dr̄ Deut. vj. Erit
nr̄i misericors deꝰ si custodierimus ⁊ fecerimꝰ
oīa p̄cepta eius. Hoc pōt poni ꝓ alio themate.
Proinde postq̄ꝫ xp̄s dixit. Fides te saluam fec̄
addidit. Vade in pace. Pax em̄ vera est cū dei
voluntate ꝯcordare in p̄ceptis ꝭm Cyrillū. Vn̄
restant adhuc de p̄cept̄ dei tria mysteria decla
rāda ꝯtra accidiosos remunerantes.

¶ Primū de plurali variatione.
Secundū de modali eruditione.
Tertiū de exemplari reuelatione.

S ¶ Circa p̄mū de pl'alitate p̄ceptoꝝ ml'ti sūt
p̄sertim accidiosi q̄ sepius murmurant ꝯ dei p̄
cepta. Et dicere solent q̄re deꝰ dedit pl'ima p̄ce
pta hoībꝫ. Nā cū p̄uiderit deꝰ ꝙ ml'ti hoīes nō
s̄uabūt sua p̄cepta. melius (inquiūt) fuisset nō
p̄cepisse: ne exinde laqueū peccandi hr̄ent. ⁊ ꝯse
quent᷑ inciderent in ꝑiculū dānatiōis. Sed ad
hec rn̄det᷑ ꝭm Bonauē. sup̱. ij. di. xvij. circa lr̄aꝫ
c. fi. Et Alexan. in. iij. p̱. q. xxv. recolligendo. ꝙ ex
p̄ceptis a deo impositis nulla facta est hoī iniu
ria. imo facta est magna vtilitas meritoꝝ ⁊ pre
mioꝝ amplioꝝ ⁊ obediētia illoꝝ. Qꝫ aūt ꝯtra
riū alicui euenit ex inobedientia: h̄ est ex culpa
sua: ⁊ nō est ex dei p̄ceptis. Nam talis ex inobe
dientia sua ꝯuertit sibi bonū in malū. sicut im
pijs ⁊ pctōribꝫ oīa bona ꝯuertūt᷑ in malū ꝓpter
impioꝝ illoꝝ maliciā ⁊ culpā adeo ꝙ ipse pec
cator sibimet ꝯuertit᷑ in malū. Nam teste Ps.

Qui diligit iniqtatē odit aīam suā. Deniq̃ ꝓpt
istius euētus ꝓuisionē nō debuit deus dimitte
re dare mādata. Cū q̃ ex h̄ deus ꝓuidit maius
bonū eliciendū sc̄ʒ iusticie manifestationē in dā
natione reproboꝝ: vt d̄r Aug⁹. in enchi. Cū q̃
ordo vniuersi ⁊ decor iusticie nō d̄ʒ intermitti
ꝓpt̄ incōmodū alicuius spēalis creature. sic̄ nec
ꝯuenit vt rex dimittat iustas leges ꝓ bono toti
us regni ꝯdere cū scit aliq̄s malefactores exīde
puniēdos ꝑ trāsgressiōe. ¶ Itaq̃ decebat
deū vt pōeret p̄cepta ⁊ pl'a. Prio vt āplior̄ obe
diētie maius meritū acq̄rat̄. Si em̄ nullū foret
p̄ceptū nec esset obediētia nec meritū obediētie.
Scd̄o vt d̄ dīna volūtate hō erudiat̄ i q̄ deo d̄ʒ
esse subiectus. Nā ex q̄ hoīes ꝓni sunt ad errorē
tā in intellectu q̄ʒ in affectu. ⁊ h̄ ex corruptōe na
ture vel fomite vel ex mala ꝯsuetudīe. Jō neces-
se erat vt dare lex p̄ceptoꝝ plimoꝝ q̄ erudiret̄
⁊ nosceret hō q̄lia mala cauere deberet tāq̄ʒ dei
p̄cepto ꝓhibita ⁊ q̄lia bōa facere deberet tāq̄ʒ ī
dicta. ⁊ ad hec moueret̄ affectus hoīs amore ꝓ
missiōis dīne vel a ꝓhibitis retraheret̄ timore
cōminatiōis. Et hāc rōnē ponit Alex. vbi supra
Tertio vt differētia int̄ obedientē ⁊ ꝯtēnentem
demonstret̄. ⁊ sic iusticia illos p̄mians ⁊ istos
puniens māifestet̄. Quarto vt iurisdictio dña-
tionis dīne sup̄ hoīe oñderet̄. in eo ꝙ de⁹ p̄cepit
hoī ostēdit se iurisdictionē ⁊ imperiū hr̄e sup̄
hoīe in vita ⁊ post mortē. Hec oīa ex Bonauē.
Vñ ꝓpter rōnes dictas deus in veteri lege de-
derat sexcēta p̄cepta legalia: vt p̄ʒ per Aug⁹. ad
Januariū iuxta rabbi moy. Exēplū cape o hō
q̄d ꝯferret tibi hr̄e s̄uū ⁊ nil iurisdictionis exer-
cere ꝑ eum vel in eo nec in aliquo tibi obediret
Sic in ꝓposito.
¶ Circa secūdū de mō eruditiōis notandū.
ꝙ de⁹ in p̄ceptis decalogi instruit ⁊ erudit nos
plib⁹ modis ad salutē. Primo si ꝯsideramus
ꝙ in scriptis dei digito sunt tradita. Dei digit⁹
est spiritussanctus: q̄ fecit celū ⁊ terrā. ⁊ q̄ scribet
electos suos in libro vite: ipse scp̄sit p̄cepta de-
calogi. Deut̄. ix. Dedit mihi (inq̄t) moyses duas
tabulas lapideas dñs scriptas digito dei. Sʒ
q̄re h̄. vtiq̄ʒ ad significandū ⁊ instruēdū nos ꝙ
q̄cūq̄ʒ vult ascribi in libro vite d̄ʒ s̄uare hec dei
p̄cepta existēdo in grā spūssancti. hoc est sine oī
pctō mortali. Sine em̄ grā nō sufficiat ad salutē
decalogi obs̄uātia s̄m genus opis. Nam d̄r. j.
Timo. j. Finis p̄cepti est charitas d̄ corde puro
⁊ ꝯsciā bona. Et hec ꝓbat Bonauē. sup̄. ij. di. xx
viij. exēplū de iudeis. ¶ Scd̄o si ꝯsideram⁹ vbi
sūt descp̄ta. Et nota ꝙ descp̄ta sunt in duab⁹ ta
bulis Deut̄. v. Nā s̄m Aug⁹. quē in h̄ cōiter se-
quunt̄ doc. catholici. in p̄ma tabula scp̄ta sunt
tria p̄ma p̄cepta q̄ ordināt ad deū. In secūda se
ptē p̄cepta q̄ hoīeʒ ordināt ad ꝓximū. Sed q̄re
hec. nisi ad docendū ꝙ due sūt p̄ceptoꝝ oīm ra
dices sc̄ʒ charitas dei ⁊ ꝓximi. Et q̄ deus habi

tat in celo: sed ꝓximus in h̄ mūdo. Idcirco ꝑ hec
instruimur ꝙ q̄ nō obseruat p̄cepta p̄me tabu-
le nō meret̄ habitare in celo vbi de⁹ est ⁊ q̄ non
obs̄uat mādata secūde tabule: nō ē dignus ha
bitare in terra vel in mūdo isto vbi ꝓximus est
nec in celo q̄ ꝯ dei p̄ceptū facit q̄ p̄cepit ꝓximū
diligere. ⁊ ꝑ ꝯsequēs relinquit̄ ꝙ habitet in in-
ferno vbi est locus diaboli ꝑpetu⁹. ¶ Ter-
tio si ꝯsideramus q̄tiens sint sc̄ripta ⁊ data. ⁊ scri
ptura d̄r ꝙ bina vice. Nā p̄mo data sūt in dua-
bus tabulis lapideis q̄ ꝓpt̄ pctā idolatrie filio
rū isrl' ꝑ moysen descendentē de ipso monte vbi
fuerat cū deo ad radices montis ꝓijciēdo sunt
ꝯfracte. ⁊ tandē ad instar illaꝝ alie facte sūt due
ꝑ moysen dolate iterū digito dei descp̄te Exod.
xxxiiij. Sed q̄re hec. dicūt doct̄. ꝙ p̄me tabule si
gnificāt statū hūane inocētie. scd̄e āt statū pnīe.
Sic q̄ʒ ꝑ hec docemur ꝙ si cōtingat tabulas. i.
statū innocētie frangi ꝑ pctā mortalia debēt p̄
cepta ꝑ pniam verā repari vt hō possit saluari.
Est em̄ iuris ꝯsuetudo ꝙ instr̄a vetustate ꝯsū-
pta vl' aliter lacerata ꝑ manū notarij renouant̄
exēplata eadē autoritate cū originalib⁹: ita spū-
aliter est in ꝓposito. Vñ Aug. d̄r. Penitentia re-
parat innocētiā amissam ⁊ reducit in ḡdū p̄sti-
nū. ¶ Quarto si ꝯsideramus q̄lr̄ obligāt ⁊ sunt
ordīata ad vitandū vniuersa pctā. Nā mgr̄. iij.
lib. di. xl. in fine dicit sic. Audistis decē chordas
psalterij vtriq̄ʒ sexui impositas q̄ charitate tan
genda sunt vt vitioꝝ fere occidāt̄. hec ibi. Sup̄
q̄ Tho. in scp̄to e. dicit sic. Per decem chordas
psalterij decē p̄cepta intelligūt̄. Sic em̄ dauid
sono cythare ⁊ psalterij spm̄ malū a saul fuga-
bat ⁊ vrsum ⁊ leonē interfecit. j. Regū. xvij. Ita
xp̄s decē p̄ceptis feras oīm mortaliū pctōꝝ in
nobis occidit. Hec ex Tho. ¶ Pro q̄ notā
dū est s̄m Gerson. cancellariū pari. in cōpen. tra
ctatus de decē p̄cept̄. ꝙ in decalogo inq̄t fit effe
ctiue ⁊ v̄tual'r oīnis peccati mortalis ꝓhibitio
Prohibet̄ em̄ ibi septē capitalia peccata. Et de
darat̄. Nā sup̄bia ꝓhibet̄ p̄mo p̄cepto. q̄ sup-
bia ꝯtēnit deū q̄ p̄cipit̄ coli in p̄mo p̄cepto hūili
obediētia ⁊ adoratiōe. Auaricia ꝓhibet̄ septio
p̄cepto. s. Nō furtū facies. Et decio. s. Nō ꝯcupi-
sces rē ꝓximi. Luxuria sexto p̄cepto. s. Non me-
chaberis. Ira q̄nto. s. Non occides. vbi ꝓhibet̄
oē nocumētū in ꝑsona. Gula tertio. s. de scīficā
do festo q̄ p̄cipit̄ vt hō q̄escat in vltimo fine. i. in
deo. nec auertat̄ ab illo ꝑ delectatiōes carnis vl'
mōi: sʒ auertit̄ ꝑ gulā. Inuidia q̄ libent̄ ꝓximo
detrahit ⁊ falsū testioniū ꝑhibet ꝓhibet̄ octauo
s. Nō loq̄ris falsū ⁊c̄. Accidia in dīnis tertio scʒ
Sabbata scīfices. In his aūt q̄ sūt ad ꝓximū
q̄rto. s. Honora patrē ⁊ mr̄eʒ ⁊c̄. Preterea idē cā
cellari⁹ ibidē d̄r ꝙ nō solū oīne capitale pctm̄: sʒ
etiā oīne aliud mortale ꝓhibet̄ in p̄mo p̄cepto
⁊ scd̄o. q̄ p̄cipit̄ ꝙ de⁹ sup̄ oīa diligat̄ corde to-
to, ore ⁊ ope mortale aūt ꝯtrariat̄ charitati. ḡ cē

De supstitionibus

sec̄ ꝓhibitū oē tale. O homo disce hec.
¶ A Circa terciū de exēplari reuelatōe suffici
at ꝓ ppli edificatiōe exēplū qđ legit̄ in li. de pa
diso. vicȝ ꝙ q̄dā sctūs pat̄ noīe Arseni⁹ cū oras
set deū vt sibi reuelaret hoīm mūdanoꝝ statū.
ecce rapt⁹ i spū vidit q̄ndā hoīez nudū toto cor
pe. sȝ tm̄mō habebat i capite mitrā aureā. ꝛ ille
nō est ꝑmissus i celū ītrare ad ꝯspectū dei. sȝ dā
nat⁹ ē. Angel⁹ autē dixit arsenio. Iste significat
xp̄ianos q̄ fidē habēt tm̄ tanq̄ȝ mitrā aureā sed
nudi ab opib⁹ q̄ debuerunt ex p̄cepto facere nō
sunt digni deo Itē aliū vidit nudū tm̄mō cyro
thecas aureas habētē. angel⁹ dixit hūc largas
elemosynas fecisse. sȝ q̄ꝛ p̄cepta nō s̄uauit dāna
tus ē. Itē terciū vidit nudū tm̄ i calciamētis. et
hūc dixit ꝑegrinatiōes fecisse. sȝ p̄cepta nō s̄ua
uit. g̃ ꝛc̄. Itē q̄rtū vidit nudū sȝ cingulū tm̄ au
reū h̄re i signū castitatꝭ. Itē q̄ntū vidit nudū sȝ
sceptꝝ aureū tenere manib⁹. ꝛ dixit hūc regnas/
se ꝛ viduas defendisse sȝ sine p̄ceptoꝝ obseruā/
tia. Vn̄ oīb⁹ talib⁹ exclusis d̄ celo ꝛ dānatꝭ: vlti/
mo vidit optime vestitū ꝛ illū ītrare celū ꝛ coro
nari ꝓ obediētia. O g̊ hō cogita q̄ꝛ xp̄s dn̄s vt
tibi faceret coronā decē rosis vernātib⁹ d̄corată
ꝑ decē p̄ceptoꝝ ipletiōe d̄cies ip̄e ꝓ te sanguinē
sacrū fudit. Pr̄io in circūcisiōe. Scd̄o i sangui
neo sudore. Tercio i flagellatiōe. Quarto in co
ronatōe spine. Quinto in manu dextra. Sexto
in sinistra. Septimo i pede dextro. Octauo in
sinistro Nono in latere. Et tūc siml' d̄cimo i cor
de vt dicit Bern̄. O g̊ xp̄iane obs̄ua decalogū
amore xp̄i passi vt merearꝭ coronā ꝑpetuā. Ro
gemus ergo dn̄m christum ꝛc̄.

¶ Feria sexta post dn̄icā de passiōe Sermo q̄/
dragesimulterti⁹ d̄ supstitiōibus quas causat
accidia frigescen̄. a fide vera.

IEsus moritu
rus erat ꝓ gēte vt filios dei q̄ erāt
dispsi cōgregaret i vnū Ioh. xi. ꝛ i
euāgelio hodierno. Ecce charissi/
mi euāgelista expsse dicit ꝙ dn̄s iesus idcirco
erat moritur⁹ ꝓ hoīb⁹ vt filios dei. i. electos ad
vitā q̄ erāt p̄destinati (vt exponit Aug. Qui in/
qt dispsi erāt ꝑ diuersos rit⁹ ꝛ sectas supstitio/
sas gētiliū) ꝯgregaret i vnū. i. in vnā fidē verā
eccl'ie. Sed q̄re h̄. ni vt ver⁹ de⁹ vn⁹ v̄ra fide ab
oīb⁹ agnosceret̄ ꝛ coleret̄. sic p̄cepit de⁹ Exo. xx.
Ego suȝ dn̄s de⁹ tu⁹. nō habebis d̄os alienos
qđ pōt eē aliđ thema s̄mōis. Sȝ qm̄ dyabol⁹
m̄ltos heu decipit etiā xp̄ianos q̄ sūt filij dei ꝑ
adoptionē vt diuersas supstitōes erroꝝ sectēt̄.
p̄sertiȝ accidiosos frigescētes ab amore veri dei
ꝛ ei⁹ cultu. Nā ꝛ xp̄m dn̄m tēptādo d̄ h̄ dyabo/
lus dixit Mat. iiij. Oīa scȝ regna mūdi tibi do
si cadēs adoraueris me. Sȝ ꝯ xp̄us dn̄s r̄ndit
Scriptū est Deut. vi. Dn̄m deū tuū adorabis
ꝛ illi soli s̄uies. s. cultu latrie. qđ etiā pōt esse the
ma. A fortiori g̃ diabolus tēptat de h̄ xp̄anos
q̄ m̄ vt. xxvi. q. v. c. nec mir̄. Aug⁹. d̄t. Ad h̄ dia/
bolus sꝑ nitit̄ vt adoret̄ q̄si de⁹. ꝛ hoc ex odio ꝛ
suꝑbia ꝯ deū. Proīde ꝯ oēs supstitiosos vt cō
fringant̄ errores illoꝝ ꝛ verus dei cultus am/
plectat̄ a xp̄icolis tria mysteria declarabim⁹. h̄
s̄mone de p̄cepto p̄mo decalogi ꝓseq̄ndo.
¶ Primū de execrabibili offensione.
Scd̄m de mortali criminatiōe.
Tertiū de modali diuersificatione.
A ¶ Circa primū de execratione pc̄ti cuiuslibet
supstitiōis nota ad id pl'es rōnes q̄re supstitio
nes om̄s sint execrande. ¶ Prima rō d̄r p̄cepto
rie ꝓhibitōis. Nā de⁹ p̄mo oīm p̄ceptoꝝ ꝓhibu
it. ad significandū ei⁹ grauitatē pc̄ti. q̄ꝛ in hm̄oi
attribuit̄ creature qđ debet̄ creatori. vel pactuȝ
fit cū demone expsse vel tacite. vt d̄t Aug⁹. ij. de
doctrina xp̄iana. Pro declaratione notādū. ꝙ
de⁹ bn̄dict⁹ posuit tria p̄cepta obligātia hoīez
q̄ ad ip̄m deū. Primo s̄m Aureolū. Idcirco vt
credamus trinitatē ꝑsonaꝝ in deo. s. patrē filiū
ꝛ sp̄m sctm̄. Vn̄ p̄mū p̄ceptū posuit de diuini/
tate q̄ ꝑtinet ad patrē oīm dn̄m dicēs. Ego suȝ
dn̄s deus scȝ verus ꝛ vnic⁹. Nō habebis deos
alienos. Scd̄m posuit de veritate iuramēti in
noīe dei. ꝛ veritas attribuit̄ filio: q̄ ait. Ego suȝ
via veritas ꝛc̄. Ideoq̄ȝ scd̄m p̄ceptū posuit sic. Nō
assumes nomē dei tui inuanu: h̄ ē s̄m qđ Hu/
go li. de sacris d̄t. Deū tuū in natura assumpta
crede reuerendū in veritate loquele. Ideo notā
ter d̄t. assumes. ꝛ deū tuū ꝛc̄. Tertiū p̄ceptū po
suit de spū scō in q̄ habemus sanctificari: reco/
gnoscēdo bn̄ficia bonitatꝭ diuine dicēs. Sab/
bata sanctifices. Scd̄o iđ posuit de⁹ tria p̄cepta
de se vt eū colamus triplici v̄tute. s. vera fide: ve
ra spe. vera charitate. nec auertamur ab eo cor/
de idola credēdo. nec ore ꝑ nomē suū mentiēdo
nec oꝑe tꝑe deputato cultū debitū nō exhibēdo
ꝓpterea dedit talia p̄cepta vt ptȝ ꝑ Cancellariū
parisien̄. in cōpē. tract. de p̄ceptis. Tertio iđ po/
suit hec tria s̄m Tho. j. pte. ij. q. c. Vt sciamus ꝙ
deo trib⁹ obligamur. sicut q̄libet etiā subditus
tenet̄ p̄ncipi hec tria. Primo fidelitatē ne hono
rē p̄ncipi debitū alteri deferamus. Ideo p̄cepit
deus ne adoremus deos alienos ꝛc̄. Scd̄o te/
nemur reuerentiā ne iniuriā p̄ncipi irrogemus.
Iđ secūdo p̄cipit nō ꝑiurare in noīe d̄i. Tertio
tenemur obsequiū debitū. Iđ dic̄ tertio. Sab/
bata sanctifices ¶ Ad ꝓpositū. supstitiosi ꝛ diui
ꝯ hec oīa g̃uissime peccāt fidē pactū ꝛ cultū dia
bolo dando ip̄m reuerendo ꝛ ꝑando ꝛ ei s̄uiē/
do. g̃ ꝛc̄. B ¶ Secūda rō d̄r artis diabolice
ꝛ inuentiōis. Nā Aug⁹. de vita xp̄i. ꝛ. xxvi. q. ij.
c. illud. dic̄. Oms artes hm̄oi vel nugatorie vel
noxie supstitionis ex quadam pestifera societa/
te hominum ꝛ demonū quasi pacta infidelis ꝛ
d olose amicicie ꝯstituta penit⁹ sūt repudiāde ꝛ

fugiēde a xp̄ianis.hec ille. Itē ibidē.q.vij.c. Nō
obseruetis.idē Aug⁹.dr.ꝙ qui supstitiones ob
seruāt.ꝛ q̄ talibꝫ credūt vel eos ꝯsulūt ꝛ interro
gāt.oēs tales fidē xp̄ianā negāt ꝛ baptismū. et
pagani ac apostate ac dei inimici ad dānatiōez
etnā vadūt nisi pniaꝫ agāt. Pro exēplo pono q̄
stionē. Vtrū est ꝙ femine in maiori multitudine
repiunt̄ supstitiose q̄ȝ viri. Et rūdet̄ ſm Alex.de
Ales.ij.p.sūme.q.liij.ꝛ alios.ꝙ sicut in padiso
aggressus est diabolus p̄mo mulierē: vtpote q̄
minus habebat de rōnis discretōe ꝛ suā doctri
nā p mulierē trāsfudit in viꝝ: ita ꝛ mō mlieribꝫ
magꝭ miscet diabol⁹ colloq̄a deceptoria sue ar
tis. Cū qꝛ mlieres pniores sūt ad credēdū dia
bolo.sicͭ ꝛ eua credidit. ꝛ sic seducta fuit a dia-
bolo. Adā aūt nō credidit licꝫ ꝓpt̄ mulieris cō-
placentiā trāsgressus sit: vt dr magister in.ij.di.
xxij.allegando Aug. Cū deniq̄ȝ qꝛ mlieres mi
nus pñt secreta celare. Jō talē artē malā magꝭ
vult diabolus suggerere mulieribꝫ vt p eas p-
dat pl'es cōpares feminas edocendo.ꝛ sic ꝯse-
q̄nter ad viros dissemināndo. ¶ Tertia rō diui
ne detestatiōis.ps̄.xxx. Dn̄e deus vitatis odisti
oēs obſuātes vanitates. Rō.qꝛ vsurpāt ꝓpriū
dei. Nā scire ꝯtingētia futura solius dei ē ꝓpriū
sicut scptura Esa.c.xlj.dr. silr sanare infirmos
sine medicinis ꝛ remedijs naturalibꝫ solius dei
ꝓpriū est: sꝫ diuini p auguria ꝛ diabolica pacta
volūt scire futura ꝛ occulta.ꝛ p incātatiōes vo-
lūt supstitiosi sanare.ḡ vsurpant id qd̄ est dei p
priū. ¶ Exemplū legit̄.iiij. Regū.j. ꝙ rex
Ochosias misit ad ꝯsulendū deū acharon vtꝝ
possit viuere de infirmitate sua.ꝛ nūcijs occur-
reñ. Helias ꝓpha dixit. Nūq̄d nō erat deus in
isrl' vt eatis ad ꝯsulendū beelzebub deū acha-
ron.quāobrē hec dr dn̄s. De lectulo sup quem
ascendisti nō descendes: sed morte morieris ꝛc̄.
Sic erit silr̄ alijs. ¶ Quarta rō dr horrende
punitiōis. Nā lege dīna p̄cipit̄ p̄ncipibꝫ Exod.
xxij. Maleficos nō patiarꝭ viuere sup terrā. Et
Deut.xiij.silr p̄cipit̄. Itē ꝯ ꝯsulentes illos dicit
dn̄s Leuit.xix. Anima q̄ declinauerit ad magos
ꝛ ariolos īterficiā eā de medio ꝑpl'i mei.ꝛ Deut.
xviij. Non sit in vobis q̄ cōsulat dīnos. p̄terea
oēs tales in futuro punient̄ morte eterna. Deni
q̄ȝ lege canonica diuinis ꝛ maleficis si sunt no-
torij eucharistia negat̄.de ꝯse.di.ij.c. p dilectōe.
Insup si clerici sunt: deponēdi sunt ꝛ oīa bn̄fi-
cia amittūt: ꝛ in monasterio retrudendi sunt.
Si vo laici.excōicandi.xxvj.q.v.nō oportet.cū
duobꝫ se.c. Preterea tales ꝛ etiā ad ipsos recur
rentes sūt infames.vj.q.j.infames. Nec admit-
ti debent ad testimoniū vl' accusationē.ij.q.viij
c.q̄sq̄s. Et oēs fautores ꝛ receptatores taliū ac
seccatores sunt in eternū dānabiles.xxvj.q.vij.
Nō obseruetis. Insup lege ciuilica sūt ꝯcremā
di igne ꝛ eoꝝ bona ꝯfiscanda. C.de maleficis ꝛ
mathematicis.l.nemo.ꝛ.l.culpa. Ubi etiā dr ꝙ
culpa silr̄ is est tā ꝓhibita discere q̄ȝ docere. Unō
tenent̄ nedū desistere ab hmōi: sꝫ etiā librou cō-
burere: aliter absolui nō pn̄t: vt dr in Angelica.
O diabolicū pctm̄ ꝛc̄. ¶ Ultima rō dr stul
te obseruatiōis ꝛ supuacue credulitatꝭ: qꝛ verā
efficaciā nō hn̄t quecūq̄ȝ supstitiōes ꝛ incanta-
tiōes: sꝫ tm̄mō p tales deceptiōes pdūt diaboli
aīas hoīm. Vn̄.xxvj.q.vij.c.admoneāt. Aug⁹.
dr expsse. Admoneant fideles sacerdotes ꝑplos
suos vt nouerint magicas artes incantatōesq̄ȝ
q̄buslibet infirmitatibꝫ hoīm nil remedij pos-
se ꝯferre.nō aīalibꝫ languētibꝫ claudicātibusue
vel etiā moribundis quicq̄ȝ mederi: sed hec esse
laqueos ꝛ insidias antiq̄ hostis q̄bꝫ hoīem de
cipere nitit̄.hec ibi. Vn̄ aūt ꝯtingit qn̄q̄ȝ effectū
sortiri dicemus in seq̄ntibꝫ. Exemplū legit̄ in le
genda sancti Sebastiani ꝙ Cromacius p̄fect⁹
de infirmitate nunq̄ȝ potuit sanari idola plus
q̄ȝ ducenta adorando. Sed cū beatus Seba-
stianus ꝓmisisset sibi sanitatē: si tm̄ cōfringeret
idola pmisit oīa ꝯfringi p̄ter vnū qd̄ occulte
reseruauit. Cūq̄ȝ nec adhuc sa[...]sic. tandē ꝛ
illo ꝯfracto sanatus est a de[...]egit̄ etiā de
sancto Bern̄.ꝙ cū in pueri[...]raui dolore ca-
pitis vexaret̄.adducta est ḡ incantatrix.sꝫ Ber.
mox exclamañ.repulit eā.ꝛ ꝓpterea p dn̄m ꝯti-
nuo ab omi dolore est liberatus. Hūc ſmonē
feci plixiorē ad p̄dicandū in festo occurrenti.
¶ Circa scd̄m p̄ncipale scꝫ de mortali crimia
tione q̄rit̄. Primo. vtꝝ sortilegia ꝛ supstitionū
oīm obseruātia sint semp pctā mortalia: an in
casu aliq̄ sint venialia. Rn̄det̄ ſm Hen.de bru
maria in p̄ceptorio.aliosq̄ȝ doc.theologos cōi-
ter ꝙ generalr loq̄ndo pn̄t tl'ia fieri tripl'r. Pri
mo sic ꝙ p talia credit q̄s realiter assequi qd̄ in
tendit: puta furti reuelationē vel alicuius amo
rē vel futuri ꝯtingentis p̄cognitionē ꝛ sic ē mor
tale. Scd̄o sic ꝙ licꝫ nō credat tm̄ vult experiri.
vtrū aliq̄d efficacie sit in tali actu vel nō. Et hoc
etiā est mortale sed minus p̄mo dicto.qꝛ talis ē
dubius in fide. Dubius aūt in fide est infidelis
ſm Aug. Tertio sic.ꝙ talia quis facit ex leuita
te animi vl' intentiōe simplici putādo fore h' lici
tū: cū ibi nō appareat manifesta īuocatio demo
nū vel pactio vl' alicuius creature adoratio nec
credit nec experiri vult in talibꝫ.ꝛ sic veniale pec
catū est. nisi audisset fore illicitū a p̄dicatoribꝫ
vel aliū de ſm Antho. ¶ Scd̄o q̄rit̄ de diui
na pmissione. Cur de⁹ pmittit effectum sortiri
maleficioꝝ in aliq̄bꝫ hoīm.qꝛ vt Aug⁹.xxvj.q.
v.nec mirū.dr. Magice artes nil pn̄t efficere ni
si aut iusto iudicio aut pmissiōe dī. Rn̄det̄ ſm
doc.ꝙ ¶ Primo ꝓpter pctōꝝ punitionē vel pur-
gatiōem. Unde in coll'.pa. Cassianus dr ꝙ bo-
ni hoīes q̄ sūt in charitate nō pn̄t ledi in aīa nec
cogi in pctm̄ p demones ꝛ maleficos.sꝫ tm̄mo-
do in rebꝫ corpe vel fama q̄tū pmittūt̄ a deo ad
coꝝ meritū ꝛ ꝓbatiōꝫ.vt pꝫ in Job. Sꝫ in ma

lis hn̄t ꝑtātez maiorē ꝓpt̄ pctā sua. Scd̄o ꝓpter
animi implicationē. Nam s̄m Tho. ij. ij. q. xcv.
Ex casu accidit ꝑus ꝙ hō effectū supstitiōis ex-
piat. Sȝ postmodū cū incipiūt animū hoīes ī
hmōi implicare: mlt̄a sic eueniūt deceptiōe de-
monū vt plus attrahant̄ ad obseruandū ⁊ cre-
dendū talia erronea: vt Aug. de doc. xp̄iana dt.
Tertio ꝓpt̄ fidei ꝓbationē. Deut. xiij. expsse ha-
bet̄ ꝙ tēptat deus hoīes ꝑ talia. s. vt appareat si
firmi sunt in fide ⁊ vere diligūt deū nō credēdo
erroribꝫ: ⁊ sic ꝓbet̄ fore electi. Nā ex ꝑfidia hoīs
fit vt effectū sortiant̄ incantatiōes. sȝ in fide ꝑse
uerantibꝫ nil pn̄t efficere. ¶ Exēplū legit̄ in spec.
exē. di. x. exē. xvj. ꝙ mlier q̄dā ꝑcio dato cuidaȝ
sortilego emit ꝯ dolorē oculoꝝ suoꝝ cartā scri-
ptā ꝑ illū sic. demō euellat oculos tuos ⁊ sterco
ribꝫ impleat loca eoꝝ. Mira res: mulier ꝑfidie
credens sanata est. Postq̄ȝ aūt audisset p̄dican
tē ꝙ nil valerent hmōi carte. illa restitit v̄bis il-
lius. Tūc p̄dicator accepit cartā illā ⁊ displicās
eā: vulgariter sibi exposuit scripta in ea. Mox
illa stupens pn̄iam egit. ⁊ decetero talibꝫ nō cre
dens meliorē sa [illegible] ē obtinuit. Simile accidit
febricitanti cuid [illegible] H ¶ Tertio q̄rit̄ de re-
mediatōe Qualia remedia valēt ad tollēda ma
leficia. Nā pl̄es ꝯiugati sūt maleficiati qn̄q̄ȝ vt
teneant odia int̄ se. vel vt nō possint ꝯiugale de
bitū sibi reddere. vl' vt mlieres aut vacce ꝑuent̄
lacte. Et hmōi pn̄t facere demōes si a deo ꝑmit-
tant̄. vt dt Isid. viij. li. ethimo. c. ix. Ad hec rn̄det̄
s̄m Aureo. in. iiij. di. xxxiiij. ⁊ in angelica ꝙ ma-
leficiū nō licȝ tolli ꝑ aliō maleficiū. vt determi-
nauit etiā articulus parisien̄. q² sic tolli nō pōt
sine pctō infidelitatis. Sȝ tn̄ si q̄s esset actu di-
spositus ad faciendū maleficiū: pōt aliquis vti
eo ad bonū suū: q̄ȝuis indispositū vel nolentez
nō liceat ad id inducere. Et ptȝ latius in angeli
ca. Proinde maleficia tollere modis nō supsti-
tiosis nō est pctm̄. ¶ Primo nāq̄ȝ pōt maleficiū
licite destrui ꝑ licitū exorcismū ⁊ adiuratōes di
uinas ꝑ sacra euāgelia ⁊ hmōi. ¶ Scd̄o ꝑ pctōꝝ
ꝯfessionē ⁊ sacroꝝ dignā susceptionē. ¶ Tertio ꝑ
elemosynaꝝ ⁊ bonoꝝ opeꝝ ꝓ pctīs satisfactiōeȝ
¶ Quarto ꝑ sctōꝝ ⁊ religiosoꝝ orōnē ⁊ intercel-
sionē. ⁊ sic ptȝ. ¶ Sed di. Nōne excusant̄ malefi
ciati di. se nō posse ꝯtinere a tali muliere. vel nō
posse diligere ꝯiugē. ⁊ hmōi. Rn̄det̄ ꝙ nō excu-
sant̄ a pctō: tū q² volūtas hoīs nō p̄t cogi. Iac.
iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vob. tū q² pn̄t p
dicta remedia facere ⁊ deus p̄sto ēst subuenire.
H ¶ Circa tertiū notandū ꝙ diuersi sunt mo-
di ⁊ sp̄es supstitiōis de q̄bꝫ requirit̄ ꝯfessio. vi-
de s̄m lr̄as dictiōis: diuinatio. ¶ Primo em̄ fit
demonē inuocando. vt inq̄rendo thesauꝝ latē-
tem: ⁊ q̄cūq̄ȝ mō ꝯiurādo. ¶ Scd̄o incantando
siue hoīes vel serpentes ⁊ aīalia ⁊c. ¶ Tertio vi-
siones somniādo. Pro q̄ nota. ꝙ somnia fiunt
pl'ibꝫ ex causis vt tractāt doc. ⁊ in Angel. ⁊ i An
thon̄. Primo aliq̄n fiūt a deo vel a sctīs angel'.
Et tūc licȝ credere ⁊ futura ex h̄ p̄dicere: si certuȝ
est fore ex dei vl' sctī angeli reuelatōe. Scd̄o fiūt
ex causis naturalibꝫ intrinsecis vel extrinsecis.
h̄ est: ex aeris vel celestis influētie dispositiōe q̄
sunt extrinseca. Et sic de intrinsecis p̄nosticant
medici sine pctō. puta q² somniū volandi signi
ficat abūdantiā sanguis. natādi abūdantiā fle
gme. ⁊ sic de alijs. Item de extrinsecis. vt dū est
influētia pluuie somnijs p̄uidet. Nā ⁊ bruta su
dando p̄cognoscūt hmōi. Tertio fiūt ex p̄cedē-
ti cogitatiōe vl' ex casu somniādo ꝑtinentia ad
fortunā: vt inuenire thesaurū. vel ꝙ ocadat̄ ab
aliq̄. ⁊ hmōi. supsticiosum ē obs̄uare. q² vt pl'i-
mū imiscet se diabolus. Et q² difficile est intelli
gere vn̄ ꝓueniāt somnia: An ex deo vel angelo
vl' diabolo vl' ex casu. ideo temerariū est ea ob-
seruare credendo ⁊ ꝓhibet scp̄tura Deut. xviij.
I ¶ Quarto fit inuultuādo h̄ ē infantē fascinā
do. Nā s̄m Auicē. menstruate mulieris oculus
inficit aerē. sic ⁊ speculū nouū ꝯtrahit īpuritatē
ex talis mlieris aspectu. ⁊ sic infans tenellus ae
rē inspiran̄. inficit̄ ⁊ ledit̄. Sil'r vetula vehemē-
ter ad maliciā cōmota aspectu venenoso inficit
puerū: demōe coopante s̄m doc. Cōtra h̄ signū
crucis cū orōne dn̄ica ⁊ aue maria septies dice-
re exptū est valere. ¶ Quinto nigromantiā exer-
cēdo ⁊ hmōi ad p̄noscendū futura. ¶ Sexto au
guriando. h̄ est: ex voce auiū vel volatu aut cur
su aīaliū vel vlulatu canū. aut occursu religio-
soꝝ infortuniū credēdo vl' omen ex v̄bis hūa-
nis ⁊c. ¶ Septimo cartas vel caracteres vel bre
uia suspendendo. ¶ Octauo inspiciēdo: siue cō-
stellatiōes ꝓ bona hora fortune: siue fata nati-
uitatis siue inspiciendo figuras q̄ apparent in
palmo manus. hec dr̄ cyromātia. Si aūt in aq̄
fusa cera vl' plūbo: dr̄ ydromātia. Si in lapide
vel terra: geomantia. Si in igne: piromantia. si
in aere: aereomantia. si in ossibꝫ aīaliū vel visce-
ribꝫ vt Cigani faciūt in capitis serpent̄ osse: au
spiciū dr̄. Hec ex Antho. ¶ Ultimo vt pl'a sil' di
camus: obseruādo q̄cūq̄ȝ supsticiosa vl' sortile-
gia. vt inq̄rēdo res ꝑditas. vel obseruādo dies
egyptiacos ⁊ q̄q̄ȝ silia. ¶ Exemplū finale in legē-
da de sctā Iustina virgine q̄ signo crucis vicit
om̄s artes demonū. Rogemꝰ xp̄m ⁊c.

¶ Sabbato post dn̄icā de passione Ser. xliiij
de homicidio ad qd̄ ꝯseq̄ solet desꝑatio filia ac
cidie.

Cogitauerūt pri
cipes sacerdotū vt ⁊ lazarū interfice-
rent. s. cū iesu. Ioh. xij. ⁊ in euāgelio
hod. Mira iudeoꝝ crudelitas ⁊ malignitas in
h̄ apparet s̄m Ly. ꝙ voluerūt nō solū iesum dei
filiū ocadere sȝ ⁊ Lazaꝝ quē deꝰ viuificauerat
Per q̄s designant̄ pleriq̄ȝ hoīes crudelissimi q̄

occidunt ꝓximū sine miscđia. qñqꝫ etiā simul cū filio vel vxore vel aliq̃ de familia illi⁹. Ad qđ seq̄ solet dei iudicio desperatio ꝛ impenitētia q̄ sunt pessima pctā ꝛ filie accidie. ꝛ sic ꝯseq̄nt̄ sequit̄ eter/ na dānatio. Sicut factū est de iudeoꝝ p̄ncipibꝫ de q̄bꝫ h̄ euāgeliū loquit̄. Proinde de horrēdo homicidij pctō qđ de⁹ expsse ꝓhibuit Exo. xx. in decalogo. ꝛ Mat. v. Nō occides. Qui aūt occi/ derit re⁹ erit iudicio. qđ pōt esse aliud thema. de/ claremus tria mysteria.

Primū dicit̄ detestationis.
Secundū dr̄ modificationis.
Tercium dicit̄ punitionis

R. Circa p̄mū de detestatione et euitatiōe No ta plures rōnes b̄m scripturas et doc. Prima rō. qꝛ horrendū fore homicidiū natura indicat. Nā ius nature dictat: Qđ tibi nō vis fieri: alteri ne facias. vt xp̄s test̄ est Lu. vj. ꝛ in decret̄ dis. j. ca. j. Sed tu ꝛ oīs hō naturaliter mortē fugis. g̃ alteri nō inferas. Pro sig̃ mirabili h̄ expientia et natura testat̄ ꝙ qñ q̄s ꝓditorie vel occulte in/ terficit hoiem: ad homicide hui⁹ p̄sentiā de iā oc/ ciso corpe solet sanguis effluere. sic̄ dicit fore exp sum Petr⁹ paduan⁹ sup ꝓbleu. p. vij. ꝓbleu. vj. Idē dicit Galien⁹. vj. medicinaliū. et allegat cō/ mestor i sūma vi. Certe h̄ est signū mirabile ma/ gnī horroris naturalis in hoie: cū nō videam⁹ tale ꝯtingere in leone occidēte vrsum vl̄ leonē al terū: nec in eq̄ nec in ceter̄ aīalibꝫ. Sed vñ hoc Cōmestor plures rōnes ponit: inter q̄s vnā nar rat p̄cipuā ꝙ fortassis aliq̄ gutte sanguis remā serūt in occisore puta in gladio vel in veste q̄ na turali ꝯformitate similē sibi sanguinē attrahit ꝛ educit. marie ꝓcurāte diabolo vt sinistrā fidem hoibꝫ ingerat. vel vt tali signo viso occidat̄ occi/ sor in pctis sine ꝯtritione et cōfessiōe ab illis q̄ q̄/ runt vltionē talis sanguis. Sed verisimili⁹ in/ q̄t videt̄ ꝙ ad detestationē homicidij de⁹ velit h̄ ꝑmittere i occisis. Nā cōiter h̄ nō fit nisi cū q̄s ꝓ/ ditorie ꝛ occulte interficit̄. Hec cōmestor. Pro inde Nota ꝙ n̄ sufficit h̄ solū signū vt q̄s ꝯdēnet̄ ad mortē tanq̄ꝫ homicida. sed testes sunt inq̄rē/ di ꝛ alia certiora sig̃ adhibēda ꝓ iudicio certo et iusto. Scđa rō. qꝛ vindictā a deo ꝯ occisorē ꝓ/ clamat Geñ. iiij. vbi dñs dixit ad Cayn Quid fe cisti: En vox sanguis fratr̄ tui clamat ad me de terra. Nec mirꝫ. qꝛ mai⁹ est hoiem occidere apđ deū q̄ꝫ oīa aīalia occidere ꝛ celū sideribꝫ ac terrā arboribꝫ ꝛc. p̄uare: cū hō sit dignissim⁹ p̄ oibus.

R. Nā b̄m scp̄turas q̄ttuor pctā sūt clamā/ tia ad deū ꝓ vindicta facieda. Primū vox sodo moꝝ. Secundū vox sanguis. Terciū vox opp̄s soꝝ. Quartū merces detēta laboꝝ. Pro exem/ plo ponam⁹ qđ etiā Arestoteles ꝓfēa li. de secre tis ad Alexādrū dr̄. O Alexāder monui te freq̄n ter ꝛ adhuc moneo: vbiqꝫ parce sanguinē fūde/ re hūani gener̄ ꝛ caue q̄ntū potes. qꝛ soli deo cō uenit q̄ nouit secreta cordiuꝫ digna morte. Noli

igit̄ tibi assumere diuinū officiū. Hec si seruaue ris regnū tuū durabile erit. q. d. alioq̄n ꝓ clamo re sanguis vindictā a deo excipies ꝛ regnū ꝑdes. Tercio qꝛ ꝯ deū ꝛ xp̄m ac btōs iniuriā maxi/ mā irrogat dū q̄s ꝓximū necat. Declarat̄. Pri mo deo patri. qꝛ hoiem factū ad dei imaginē de struit. et diaboli imaginē homicida in seip̄m as/ sumit. Nā Joh. viij. ille. s. diabol⁹ homicida erat ab initio. s. mūdi: qñ p̄mos parētes occidit. Sic g̃ homicida diabolic⁹ fit imitādo. Scđo chri/ sto filio dei. qꝛ xp̄ian⁹ oīs est frat̄ xp̄i ꝛ mēbrū xp̄i vt dicit ap̄ls. ꝛ sic talis ꝑimit fratrē xp̄i ꝛ ei⁹ mē/ brū. quō g̃ añ ꝯspectū xp̄i stabit i iudicio. Ter/ cio sctō spūi. qꝛ ei⁹ tēplū destruit. j. Coꝛ. iij. Uos est̄ tēplū spūsscti. q̄ aūt dei tēplū violat disperdet illū dñs. Quarto angelo custodienti q̄ deberet p̄seruare illū. ꝛ cōseq̄nt̄ oibꝫ angel̄. qa oēs optāt bonū homi. Preterea iniuriā facit btē virgini q̄ est mr̄ oīs xp̄iani. Et oibꝫ sctis q̄ sunt fratres nr̄i in deo. Uñ exēplū legit̄. ij. Reg. x. ꝙ etiā ipsi Da/ uid sctō ꝛ licite hoies plurimos occidēti de⁹ di/ xit. Nō edificabis mihi domū: eoꝙ sis fusor san guinis. hoc i signū diuīe detestatiōis homicidij.

M. Circa secundū de modificatiōe q̄ritur Utrꝫ homicidiū possit aliq̄ mō fieri sine peccato Et rñdet̄ b̄m doc. breui⁹ recolligēdo ꝙ homicidi um pōt fieri nō soluꝫ sine pctō sed etiā cū merito ex diuio p̄cepto. Nā vt dictat Cācellari⁹ parisieñ in cōpen. trac. de decē p̄cept̄. de⁹ q̄ ꝓhibuit d. Nō occides. loquit̄ ꝑsonis p̄uat̄ q̄ nullaꝫ hñt iuris/ dictionē vel autoritatē occidēdi. idē de⁹ p̄cipit oc cidere legi vel mīstro iusticie: di. Exo. xxij. Male ficos nō patiar̄ viuere. Uñ iudex b̄m legeꝫ occi/ dens hoiem: dūmō nō desit iust⁹ ordo. s. iudicij quē lex statuit. nec desit iusta causa: ita ꝙ meret̄ ex pctō occidi. nec desit iust⁹ animus vel intentio scꝫ vt nō sit liuore vindicte sed amore iusticie: tūc nō peccat sed meret̄. Hec ex Angelica. nam b̄m Tho. ij. ij. q. lxiiij. occidere malefactoreꝫ ordinat̄ ad bonū ꝛ salutē toti⁹ cōitatis. Ideo ad illū solū ꝑtinet cui cōmittit̄ cura cōitat̄ ꝯseruāde. Sicut ad medicū ꝑtinet p̄cidere mēbrū putriduꝫ qñ ei cōmissa est cura toti⁹ corꝑis. Uñ ꝓpria autorita te nec iudeū nec paganū nec hereticū licet occide re. sꝫ iudicio iusto. N. Sꝫ đ homicidio extra iudiciū Notandū b̄m doc. et Cācel. aliosqꝫ ꝙ po test fieri plibꝫ modis vt peccet q̄s in hmōi vel ve nialiter vel mortalit̄. Prio aīo solū volēdo. ꝛ h̄ qñqꝫ solo odio. j. Joh. iij. Qui odit fratrē suū ho micida ē. Iteꝫ qñqꝫ firmo occidēdi ꝓposito. sicut Esau voluit ipsi Jacob. hec mortalia sunt. Se cundo v̄bo. ꝛ hoc fit qñqꝫ p̄cipiēdo: qñqꝫ ꝯsulen do mortē alicui⁹ sine lege. sicut cayphas de xp̄o occidendo. qñqꝫ false testificando ꝯ aliquē. qñqꝫ ꝓdendo. sic̄ fecit dauid vrie. ꝛ iudas xp̄o. Item qñqꝫ fit detrahēdo. vt in ser. de detractione Hec mortalia sunt ꝛ ꝯfitēda. Tercio ope vel facto. Et h̄ fit qñqꝫ venenū sterilitat̄ ꝓcurādo vel ꝯce/

prī fetū suffocādo vel potū aut medicinā talem
dādo vt ñ possit talis generare aut ɔcipe vl' nas-
ci soboles cōcepta. oēs hmōi peccāt mortaliter
Nec excusat timor scādali de hoc ꝙ adulteriū vl'
fornicatio alicuiꝰ partu manifestat̃. De irregu-
laritate aūt qꝛ nō ptinet ad ppl'm ideo h̃ ñ curo
agere. ¶ Quarto causam dando. puta qñ
mulier cām dedit vt abortiret̃: opam dādo rei il-
licite. s. ex nimia ingluuie vl' nimia strictitudine
vestiū lasciuaꝝ: aut saltu ĩ choreis vel ludis: vel
longo balneo nimis calido: aut grandi labore.
Hijs em̃ fm Alb. x. li. de aīalibꝫ accidit aborsus
Sic etiā viri et mulieres rei sūt homicidij qꝛ lu-
xuriant̃ cū impgnatis. Nā dicit idē Alb. ix. de aīa
libꝫ ꝙ p̄sertim post octauū mēsem cōpletū: coitꝰ
cū impgnata aborsuꝫ facit. Deniqꝫ viri rei sunt
homicidij q̄ ɔcutiūt impgnatas. ¶ Quinto ĩpro
uiso casu. et tūc cū nō sit volūtariū excusat̃ si da-
bat opam rei licite: puta dū edificat domū vl' p̄-
cidit arborē ꝛ ibi casu lapidis vel ligni aliqs in-
terijt: si diligētia debita nō obmittit̃ q̄cūqꝫ de con
tingētibꝫ: excusat̃. al's dādo operā rei illicite non
excusat̃ a pctō. vt patet ex p̄dictis. Vñ parentes q̄
collocāt filios tenellos iuxta se non excusant̃ il-
los opp̄mēdo. ij. q. v. Consuluisti. Nisi forte ita
paupes essent ꝙ nō possent illos pānis fouere ɔ̄
frigꝰ. Hec Angelica ¶ Sexto iusto bello. vt pu-
gnādo ɔ̄ paganos vel hereticos. vl' defendēdo se
ab eo q̄ vult occidere in necessitate ieuitabili: ex-
cusat̃. secꝰ si poterat euadere. ¶ Septio spūaliter
occidēdo. hoc fit qñqꝫ cogēdo ad peccādum ali-
quē. qñqꝫ malo exēplo scandalisando. Itē mala
docēdo. ¶ Vltio fit obmittēdo. s. cū posses libera
re primū a morte. patet dist. lxxxiij. §. j. Vñ An-
thoñ. p. j. ti. xiiij. §. ix. allegās glo. sup dicta dist.
lxxxiij. dt. ꝙ medici tenent̃ mederi ĩfirmis paupi
bus. imo etiā medicinas emere si pñt: cū alit̃ de
salute illis puideri nō possit: al's peccant. Silr
q̄ nō subueniūt in extrema necessitate indigētibꝫ
homicide reputant̃. vt dicit Amb. lxxxvj. dis. Nō
satis. Pasce fame morientē: si nō pauisti occidi-
sti. Hec in Anthoñ.

¶ Circa terciū Nota ꝙ punit̃ homicidiuꝫ
Prio pena legali vt patet in ve. ꝛ no. test. Mat.
xxv. Ois q̄ accipit gladiū: gladio pibit. Et insup
in lege ciuili ꝛ gētili patet. ¶ Scđo pena canoni-
cali. s. irregularitate. ꝛ astringit̃ ad satisfaciēduꝫ.
al's nō absoluit̃. ¶ Tercio pena diuiali. ꝛ patꝫ in
cayn q̄ occidit Abel. Iteꝫ in Achab ꝛ Jesabel q̄ꝝ
sanguinem canes linxerunt in loco vbi occide-
runt Naboth. iiij. Regum. ix. Itē in iudeis chri
stum occidentibus ¶ Vltimo pena gehennali
fm scripturas. Hec sufficiant. Rogemus chri-
stum. ꝛc.

¶ Dñica Ramispalmaꝝ mane Sermo. xlv. de
accidia vel negligētia ɔfessiōis ꝛ comunionis fa
ciende ex p̄cepto ecclesie.

Fecerunt discipuli

li fecerūt sic p̄cepat illis iesus. Mat.
xxj. ꝛ ĩ euāgelio hodierne solēnitatis.
In q̄ docemur charissimi ꝙ nos xpiani libenter
faciamꝰ oīa p̄cepta dñi iesu vt sic simꝰ boni disci
puli ipsiꝰ ꝛ sic nullū p̄ceptū negligamꝰ. Sꝫ heu
multi sunt pigri ad faciendū cōfessiōeꝫ cōionem
et verā pniam: q̄ tñ p̄cepit dñs Jesus. Cōtra q̄s
euāgeliū h̃ dicit ꝙ discipuli deposuerūt vestimē
ta sua ponētes sup asinā sub iesu. plīma etiā tur
ba strauerūt vestimēta sua in via corā iesu. Vñ
Lyra dicit sup Cañ. p vestimēta significant̃ mo
di viuēdi. Qui ḡ nō vult deponere vicia in cōfes-
sione ꝛ pposito finē eis statuēdi: talis ñ honorat
christū sed potiꝰ dehonestat ĩ se denudādo ꝛ cru-
cifigēdo ipm. Itē alij sternebāt ramos oliuaꝝ ꝛ
arboꝝ flores corā iesu. Dicit aūt Chrys. ꝙ bone
volūtates ꝛ sctē affectiōes sunt suaues corā deo
queādmodū odoriferi flores. Hos ḡ flores nō
sternit xpo q̄ negligit deuota opera ꝛ orōnes ꝛ re
cogitationē passiōis xpi ac pnie actꝰ. Deniqꝫ tur
be p̄euntes ꝛ seq̄ntes clamabāt xpo. Bñdictꝰ q̄
venit in noīe dñi. Hoc faciūt spūalit̃ ꝛ sacramē
talit̃ boni xpiani xpm venientē in se in eucharis-
stia digne suscipiētes vt tenent̃ p futo pasca. Sꝫ
mali ad hec pigri p accidiam mortalē xpi passi-
onē renouāt. iuxta illud Heb. vj. Rursus cruci
figētes xpm ĩ seipsis. Itaqꝫ hodie etiā passio xpi
legit̃ vt pateat clariꝰ quō xpm quem boni hono
rant: mali suis opibꝫ ignominiose dehonestant
cū iudeis. Proinde de accidia ɔfitēdi p̄sertim et
cōicandi ac penitendi veraciter q̄ facere p̄cepit ie
sus ꝛ ecclesia statuit pro hijs tribꝫ: tria mysteria
declaremus p sermone.

¶ Primū de accidie hmōi detestatione.
Scōm de eucharistie negligenti sumptione.
Terciū ō sumēdi ĩdigne vl' obmittēdi pūitōe
Itē aliō thema p se p fmōe isto Eccs. vij. Qui ti-
met deū nihil negligit. s. qꝛ non dimittit necessa
ria ad salutem.

¶ Circa p̄mū de detestatiōe accidie Notan
dū ꝙ plres tradunt̃ ad id rōnes q̄re accidia in q̄
cunqꝫ bono ope ad salutē necessario p̄sertim de
penitēdo ꝛ cōicando detestabil' sit cuilibet. ¶ Pri
ma rō dr artissime obligatōis qꝛ mltum stricte
obligauit nos deꝰ ad seruiēdū sibi sollicite ꝛ stu-
diose in oī bono ꝛ p̄cepto. et h̃ p oēs modos qbꝫ
pōt qs alteri obligari. Nā. ff. de obligatiōibꝫ. Et
Insti. Quibꝫ modis cōtrahit̃ obligatio: habet̃.
ꝙ vnus pōt alteri obligari qñqꝫ lrīs qñqꝫ vbis
qñqꝫ rebꝫ accōmodatis. deniqꝫ qñqꝫ p̄cijs datis.
Hijs oībꝫ modis obligati sumus ōseruire deo
in oībꝫ. Prio lrīs tanq̄ instrumētis obligatorijs
obligauit nos deꝰ. s. lrīs legis nature q̄ dictat in aīa
ꝙ sup oīa deū diligamꝰ ꝛ ei obediamꝰ. Itē lrīs
legis veteris scripte ꝛ lrīs legis euāgelice ꝛ legis ec-
clesiastice. Vñ accidiosus offendit ɔ̄ p̄dictas le-

ges. Scḋo ꝟbis obligati sumus i baptismo p̱mittēdo abrenūciare sathane et oibꝫ opibꝫ eius. ꝗ fidē frāgit pctōꝛ. Tercio rebꝫ accōmodatꝭ. Naꝫ dedit nob̄ deꝰ aiam et corpus et oia bona mūdi vt deo seruiamus: non diabolo. Quarto precio dato ꝑ nr̄a redēptiōe. s. sanguie filij dei. Ideo. j. Cor. vj. Empti estꝭ p̄cio mag̃ glo. ꝛ por. de. i cor. ꝛc. Bern̄. Ve mihi si ingratꝰ fuero. ve si pniam nō egero. qꝛ reqret̄ sup̱ me sanguis ille iustus q̄ effusus est ꝑ me in terra. R Scḋa rō ḋr p̱iculose incursiōis. Nā signū est ꝙ talia necessaria salutꝭ negligētes ruūt multiplicit̄ in p̱icula dānatiōis et̄ne. Ideo apl̄us de talibꝫ Heb. ij. dicit Quō nos effugiemꝰ dānatiōem si tantā neglexerimꝰ salutē. q. d. nullo mō. Declarat̄ p̱ rōnem. qꝛ negligētes cōfiteri ꝛ cōicare pn̄t facilit̄ morte inopinata mori vel loq̄lā amittere existētes i mortali in q̄ decedētes oino hn̄t dānari. Itē qꝛ mlt̄a pctā ex dilatione obliuiscent̄. obliuio aūt crassa n̄ excusat in talibꝫ ꝭm Raymū. ꝛ doc. Deniqꝫ tales sunt in p̱iculo iudicij. qꝛ ꝓbant̄ plus dilexisse caligas ꝛ sotulares q̄ꝫ aiam. Cū em̄ illas q̄tidie a luto mūdare velint: aiaꝫ vix p̱ annū semel mundāt. et sic iusto dei iudicio damnant̄. Hinc Bern̄. O nimia insania hoim: sordes pudet abstergere. s. in ꝯfessiōe ꝛ nō pudet ꝯtrahere. abstergit̄ caliga ꝛ ꝯtēnit̄ aia. Hec ille. Augꝰ. etiam ait. Rogo te p̄pone aiaꝫ tuā calige tue. s. in emūdatione. Preterea patet h̄ exēplo. Narrat̄ q̄dē in Anthon̄. p̱. ij. ti. ix. ca. xiij. §. iij. ꝙ legit̄ in vitaspa. de q̄dā bono viro q̄ erat ꝟgo sed tardus ad ꝯfessionē. Vn̄ in īfirmitate vidit xp̄m iudicare mūdū et cū iudicasset plures ꝭm op̱a sua ventū est ad ip̄m ꝛ accusatꝰ est de tarditate cōfessiōis: ꝓpt̄ qḋ snia data est ꝙ traheret̄ ad penā. sed btā ꝟgie intercedēte ꝑ eo qꝛ sibi fuerat deuotꝰ fuit snia mutata vt illa vice p̱ceret̄ ei: ita tn̄ ꝙ de cōfessiōis tali pigricia se emēdaret. S Tercia rō ḋr ruinose crimiationis. Qḋ ostēdit̄ p̄mo ex ꝓcreatiōe scꝫ viciorꝝ. Nā mr̄ hec accidia gignit vicia mlt̄uꝫ ruinosa: p̄sertim negligēdo cōfessionē ꝛ cōionem scꝫ ipsam desp̱ationē que est culpa diabolica. et alia ꝗuia de q̄bꝫ. s. eiꝰ filiabꝫ ꝑ breuitate alio sermone dicemꝰ. Sed h̄ ponā exemplū qḋ narrat q̄dā doctor theologie wiennen̄. ꝙ Rome custos eccl̄ie scti Petri petiuit btm̄ Gregoriū papā vt i crastino festi oim sctōꝝ celebraret p̱ se vel p̱ aliū missaꝫ ꝑ anniuersario cuiusdā ciuis q̄ dotauit ibidē vnū altare vbi sepultꝰ est ꝛ ordinauit missam p̱petuā. Cūqꝫ sctūs Grego. missam diceret Requeꝫ et̄nā dona eis dn̄e ꝛc. vox celitꝰ sonuit dicens. Nō faciā. Sed dubitās si h̄ esset a deo vel diabolo. iterauit ꝗ papa Requiem et̄nā ꝛc. iterꝝ isonuit Nō faciā ꝑ ista aia dānata. Cūqꝫ petiuisset deuꝫ in canone: reuelauit ꝙ ideo dānata est: qꝛ q̄dā anno nō cōicauerat tenēs irā: nec penituit de h̄. Exinde papa statuit misse introitū sp̱ iterare ꝑ memoria huiꝰ reuelatiōis. Scḋo ostēdit̄ ex ruine deductiōe. nā ꝭm Rup̱tū sup̱ Gen̄. isto ordine ducit̄ hō ad casum. Prio negligit modica. scḋo se ocio dat. tercio raro ꝯfitet̄. ꝛ sic inducit̄ p̱ diabolū in dānabile pctm̄. Sicut Exēplū: circa doliū vini sūt magni circuli q̄ in extremitatibus suis p̱uis ꝟgultꝭ sunt colligati: q̄bꝫ solutis soluunt̄ circuli. ꝛ sic totū doliū decidit. Tercio ex rōne. qꝛ vt Aureo. in cōpēdio ḋt. accidia tenet incitamēta oim viciorꝝ p̱ ociositatē adiūctā. ꝛ locū diabolo p̄p̱at. qꝛ hō ociosus est q̄si puluinar diaboli: in q̄ requiescit in hoie p̄sertim negligēte penitētiā ꝛ cōionē. qꝛ hec sūt diabolica. Vn̄ Helinādus ḋr. Stare ꝛ nō cadere in pctā angelicū ē. Cadere ꝛ resurgere hūanū est. Cadere ꝟo ꝛ n̄ resurgere diabolicū est. O pctōꝛ p̱timesce. T Quarta rō ḋr obstinate desp̱ationis sibi annexe Querit̄ nāqꝫ ꝭm doc. Vtꝝ accidia sit oim pctōrū ꝗuissimū. Et rn̄det Alex. ij. ij. trac. ḋ e. ꝙ de accidia loq̄ndo ꝭm qḋ t̄miat̄ vl̄ ꝯsūmat̄ in desp̱atione: sic est ꝗuissimū pctōꝝ. q̄ꝫuis rōne generis pcti nō sit ꝗuissimū. Nā p̱ desp̱ationē annexā habet finalē impenitētiā. et sic est ꝗuissimū pctm̄ in sp̄ūm sctm̄. Vltia rō ḋr dignissime dānatiōis qḋ oñdit xp̄s qn̄ ficulneā in q̄ fructū quē desiderabat n̄ inuenit ideo maledixit Matth. xxj. Et i p̱abola de ficulnea quā succidēdā oñdit ne sine fructu terrā occupet in vinea. i. in eccl̄ia Lu. xiij. Nā hō ad h̄ creatꝰ ꝛ ad fidē vocatꝰ est vt fructuꝫ faciat et̄ne salutꝭ. Ad qḋ exēplū dāt creature. angeli deū sp̱ laudādo. sidera ad ortū currēdo. plāte crescēdo ꝛ fructificando. Preterea o hō accipe exemplū a christo q̄ ꝑ te vsqꝫ ad mortem laborauit vt te ad imitandum prouocaret.

V Circa secundū de negligētia cōicādi specialiter agēdū cēsui. qꝛ mlt̄i in h̄ peccāt. Prio qꝛ aliq̄ nō cōicant ex obstinatōe. Scḋo alij ex falsa hūilitate. Tercio alij ex ignoratiōe. Quarto alij ex tepefactōe. Prio ꝗ de illis q̄ ex obstinatiōe n̄ cōicant eoꝙ p̱manēt in pctō mortali nolētes dimittere. s. in odio vl̄ luxuria vel alienoꝝ detētōe ꝛ hmōi. Hoc ꝑ generali documēto tenēdū ē ꝭm doc. ꝛ in Anthonina. p̱. ij. ti. ix. c. ix. ꝙ q̄ꝫuis minꝰ peccāt tales q̄ꝫ si in pctis manētes cōicarēt. tn̄ ꝓpterea n̄ excusant̄ a mortali si obmittunt cōicare Rō. qꝛ pn̄t ꝛ debēt dimittere pctā et nō p̱manere i obstinatōe. ac tenent̄ satisfacere p̄cepto eccl̄ie Et de h̄ latiꝰ scp̄si sermōe de cena dn̄i alia p̱te.

Scḋo de ill̄ q̄ obmittūt ex falsa hūiliatōe. qꝛ. s. reputāt se idignos tāto sacro iō dimittūt. T Hoc ꝑ generali regula tenēduꝫ est ꝙ falsa vtiqꝫ hūilitas est q̄ frāgit p̄cepta. ideo n̄ excusat. Nimirū si attēdat̄ solū magnitudo existētꝭ i sacro: nulla creatura iuenit̄ digna ip̄o: nec apl̄i: nec martyres. Sed nec h̄ deꝰ reqrit a nob̄. s. tantā dispositionē ꝛ sctitatē q̄ntā meret̄ maiestas ipsiꝰ. sed q̄nta est possibilitas fragilitatis nr̄e. Itē nec reqrit ꝙ efficiamur oino ipeccabiles. sed ꝙ doleamꝰ ḋ p̄teritꝭ ꝛ ꝓponamꝰ abstinere firmit̄ in futuꝝ: oc-

casiones primas euitãdo. Nã ⁊ Petr⁹ ⁊ discipu
li in cena cõicãtes postea ceciderũt. ¶ Tercio de
negligẽtibꝫ ex ignorãtia. q̃ꝛ nesciũt se ad id teneri:
ignorantia crassa videt̃: cum sit p̃ceptũ generale
publicatuꝫ ad oẽs. ideo ñ excusat. ¶ Quarto de
tepidis q̃bꝫ difficilis laboꝛ videt̃ se p̃pare ad cõ
fessionẽ ⁊ cõionem: eo ꝙ implicant̃ sic terrenis ꝙ
postponũt spiritualia: moꝛtaliter peccant. ğ ⁊c̃.
¶ Preterea Ultio si q̃s obmitteret cõicare vel cõ
fiteri ex impotẽtia vel causa rõnabili puta quia
ꝑ tũc est in mari ꝯstitutus vel incarcerat⁹. vel q̃ꝛ
timet exire domũ ꝑpter inimicos capitales. vel
q̃ꝛ nõ põt hr̃e sacerdotẽ vt in finitimis castris et
metꝭ paganoꝝ. vel si de licẽtia cõfessoꝛis obmit-
tat. In hmõi casibꝫ nõ peccat: dũ habeat deside-
riũ sumẽdi ⁊ ꝑpositũ supplendi defectũ q̃ñ pote
rit. Sed impedimẽto sublato tenet̃ cõicare. al's
peccat moꝛtalit̃. Nã in hui⁹ figurã in veteri lege
p̃cipiebat̃ ꝙ q̃ impediti die suo nõ possent come
dere agnũ pascalẽ: mẽse seq̃nti supplerẽt comedẽ
do. Hec Antho. s̃. ¶ Sed q̃rit̃. Quid si q̃s
obmisit cõfiteri vel cõicare in anno cũ pctõ moꝛ
tali. Nunquid tenet̃ in subseq̃nti anno supplere
bis ꝯfitẽdo et bis cõicando. Rñdet̃ ſm Antho.
vbi s̃. ꝙ q̃uis tal' post pasca teneat̃ supplere de
fectũ vt iã dictũ est. et q̃ñcũqꝫ ac q̃tiens firmat se
in ꝑposito nõ ꝯfitẽdi vel cõicandi ꝑut eccl'ia mã
dat: totiẽs moꝛtalit̃ peccat. Si tñ talis distulit
cõfiteri vsqꝫ ad aliud seq̃ntꝭ anni pasca. tũc iã li-
cet nõ teneat̃ necessario bis cõfiteri ⁊ cõicare bis
ꝑpterea: eo ꝙ ecclesia tm̃ semel obligauit in anno
ad illa. Sicut a sil'i exẽplo: si q̃s violauit festum
aliq̃d nõ tenet̃ festiuãdo die altero in hebdoma
da illud supplere. Uerũtñ ex cõgruitate debet et
inducẽd⁹ est ꝑsuasiõibꝫ vt pluries q̃ꝫ semel confi
teat̃ ⁊ cõicet: si al's est idoneus. Hec ibi.

¶ Circa terciũ de penis indigne cõionis vl'
obmissionis Notandũ ſm doc. ⁊ Antho. ꝙ idi-
gne cõicãtes. s. q̃ꝛ sine cõpetẽti ꝯscie discussiõe ac-
cedunt vel cũ ꝯscia pcti moꝛtalis incõtriti vl' nõ
dũ cõfessi. Et etiã q̃ obmittũt penit⁹ cõicare: mul
tipliciter a deo puniunt̃. Ideo cauẽdũ est. ¶ Pri
mo q̃ꝛ aĩa tal' excecat̃ vt ñ possit videre quõ a di
abolo captiuat̃ ⁊ occidit̃. Nã q̃ digne cõicat ĩ aĩa
illũinat̃ ad cauendũ ꝑicula. ita ecõtrario excecat̃
negligens. Sap. ij. Excecauit illos malicia eoꝝ.
¶ Exẽplũ legit̃ in vitaspatrũ ⁊ narrat̃ in Antho-
nina vbi s̃. ꝙ mulier q̃dã maritata honesta ⁊ ca
sta malefico q̃dã operante visa est sibi ⁊ aliis q̃si
esset cõuersa in equã. Marit⁹ q̃ꝫ plãgebat ꝙ eq̃
iaceret in lecto suo. nec panẽ videbat̃ illa mãdu
care nec respõsum dare loq̃ntibꝫ. Cumqꝫ ad san
ctum Machariũ fuisset adducta Rñdit sctũs.
ꝙ oculi oĩm illoꝝ sunt cecati vl' seducti. Et expo
suit ꝙ idcirco hec sibi ꝑmissa sũt a deo q̃ꝛ distu-
lerat cõicare. Et p̃cepit vt nunq̃ꝫ cesset a cõione. ⁊
sic sanauit eam. ¶ Scdo punit̃ h pctm̃ q̃ꝛ boni
etiã ⁊ mali sepe cõiter ob h tp̃alit̃ affligunt̃ ĩ bla
dis: vineis: ⁊ aliis. ꝑsertim cũ publice peccãt. nec
a supioꝛibꝫ coꝛrigunt̃. Hec ſm Aug. ¶ Tercio
q̃ꝛ crucifixoꝛibꝫ xp̃i in iudicio compãt. vt apl's
docet. j. Coꝝ. xj. de tali ꝙ re⁹ erit sanguis christi.
¶ Quarto q̃ꝛ diabolo ampli⁹ subiiciunt̃. vt pa-
tet de iuda. ¶ Ultio q̃ꝛ et̃naliter damnant̃. vt pa
tet ex suprascp̃ta reuelatiõe facta sctõ Gregoꝛio
pape. Rogemus ğ christum ⁊c̃.

¶ Dñica Ramispalmaꝝ post prãdiũ Sermo
xlvj. de sensuum custodia ⁊ accidie filiabus

FRatres hoc sen
tite in vobis q̃d ⁊ in xp̃o Jesu. Uerba
sunt apl'i Phil'. ij. ca. ⁊ in ep'la hodier
na. In q̃bꝫ v̾bis hoꝛtat̃ apl's oẽs xp̃ianos senti-
re in seipsis (Lyra). i. hr̃e in coꝛde: ea q̃ sũt in xp̃o
iesu dño nr̃o. ¶ Et notem⁹ charissimi ꝙ p̃-
cipue tria debem⁹ coꝛde nr̃o sentire ĩ xp̃o. ¶ Pri
mo reamãdo admirandã charitatẽ q̃ ꝑ nob ipe
de⁹ oĩm fact⁹ est hõ. Uñ. j. Joh. iiij. In h appa-
ruit charitas dei ĩ nob: q̃m filiũ suũ vnigenitũ mi
sit de⁹ vt viuam⁹ ꝑ eũ. Greg. in p̃fa. O mira circa
nos tue pietatꝭ dignatio. O inextimabilis dile-
ctio charitatꝭ: vt seruũ redimeres filiũ tradidisti
scꝫ tu de⁹ misericoꝛs ⁊c̃. O ğ charissimi h sentite
in vob ꝑ reamatiõeꝫ ꝑ tanta charitate in xp̃o ne
reddatꝭ odiũ peccãdo ꝑ tãta xp̃i dilectiõe. ¶ Se-
cundo debem⁹ sentire in xp̃o cõpatiendo huilli
mã ei⁹ passionẽ ⁊ doloꝛositatẽ. Uñ Heb. xij. Re
cogitate eũ q̃ talẽ sustinuit a pctõꝛibꝫ ꝯdic. vt nõ
fati. ani. v̾ris defi. nõdũ em̃ vsqꝫ ad sanguineꝫ re
stitistꝭ aduer. pctm̃. q. d. vsqꝫ ad moꝛteꝫ deberetꝭ
resistere: recogitãdo q̃ꝛ xp̃s passus est ꝑ nob vt a
pctis erueret. O ğ hõ cogita ſm singl'os sensus
q̃ꝛ xp̃s dñs. Primo in visu ⁊ oculis passus ẽ la-
chrymationẽ ⁊ sic caligatiõeꝫ: vt ⁊ tu lachrymas
pnie fundas ⁊ ab illicito visu caueas. Scdo in
auditu passus est blasphemias ⁊ vitupia ac de-
tractões: vt tu a talibꝫ auditũ cohibeas ⁊c̃. ne de
ꝑximo velis audire. Tercio in gustu xp̃s felle ⁊
aceto potat⁹ ẽ: vt ⁊ tu refrenes te. Quarto ĩ odo
ratu fetoꝛes sputoꝝ iudeoꝛum sustinuit: ne tibi
placeãt odoꝛamẽta ad luxuriam ꝑuocãtia ⁊c̃.
Quinto in tactu passus est xp̃s ꝑ doloꝛes oĩm
mẽbroꝝ: vt tu carnis delicias hoꝛreas ⁊ pñiam
tanq̃ꝫ crucẽ sufferas. ¶ Tercio ğ debem⁹ sentire
in xp̃o: imitãdo etiã ope ei⁹ sctãm exẽplaritatẽ. vt
iã dictũ est. Uñ apl's Eph. iiij. dic̃. Testificoꝛ in
dño. s. iesu vt iã nõ ambuletꝭ sicut ⁊ gẽtes ambu
lant in vanitate sensus. hec ibi. Hoc ꝑ themate
alio. q. d. Per deũ peto ⁊ hoꝛtoꝛ vos ĩ christo re-
frenate sensus v̾ros a viciis ne sitis sicut paga-
ni sed veri xp̃iani. Et sic patet. ¶ Itaqꝫ vt ꝑ amo
re xp̃i ꝑ nobis passi sensus nostros a viciis refre
nemus et custodiam eoꝝ accidiose non negli-
gamus: de hoc tria mysteria declarabim⁹ pro
sermone.

¶ Primum dr inductionis.
Secundū dr offensionis.
Tercium dicit remediationis.

B ¶ Circa pmū de inductōe videlicz Quare debeat qlibet christianus sollicite custodire sensus suos Notem⁹ q pluribꝫ rōnibꝫ ad id inducentibus. ¶ Prima ratio est accidie mortalis ruinatio. quia dum sensus exteriores nō bene custodiuntur: peccatū mortalis accidie sepe incurritur Et hoc declarat tribꝫ consideratiōibꝫ.

¶ Primo ex accidie quiditate.
Scdo ex eius culpe grauitate.
Tercio ex geniture prauitate.

¶ Primo si cōsideramus quid sit accidia. ꝛ Aure. in compen. diffinit sic. Accidia est de ꝟtutū laudabili exercitio vtriusqꝫ hoīs languida delectio. Nam accidiosus in aīa attediat de omni bono spūali: mēteqꝫ euagat circa illicita querens exteriores in sensibꝫ delectationes. et in hoc sepe ruit in crimē. ¶ Secūdo si cōsideram⁹ culpe accidie grauitatē. Tho. ij. ij. q. xxxv. arti. iij. dicit. q accidia ex suo genere est mortale. qū scꝫ est ꝑm deliberatiōnē ratiōis. ꝛ ꝑ cōsequens vt sic graui⁹ est pctm̄ q̄ gula vel vana gloria. Ratio. qa ꝑm ꝓpriam rationē accidia est cōtra charitatem q̄ habet gaudere de bono diuino. accidia aūt tristat. Nam ab acedine dr q̄si acida seu acetosa q̄ sunt frigida. frigiditas aūt facit tarditatem in motu Ideo senes quia frigidi sūt: graues sunt ad ambulandū. Sed iuuenes ecōuerso qꝛ viget in eis calor naturalis festinanter discurrunt. Accidia ergo est q̄dam frigidas a feruore diuini amoris q̄ quis difficilis fit ad bū operanduz. Hec ex Tho. q. s. Sed talis frigiditas anie a dei amore ꝛ torpor in bono ope maxime orit ex sensibꝫ exterioribus diffusis incaute ad delectationes corpales vel mūdiales. qꝛ vt Grego. ait. tanto quisqꝫ a supno amore disiungit quanto in infimis delectatur. Hoc experientia certa docet q post delectamenta visus auditus ꝛ colloquij carnalis tepidus fit hō ad oratiōnē et ad spūalia bona frigescit. ¶ Tercio si ꝯsideram⁹ geniture. s. accidie prauitatē. ¶ Nam vt sciam⁹ de ea confiteri et ipsam cauere Notandū q accidia sic crescit et ingrauat ꝑm Aureo. in compē. Primo hō mouet ad tediū ꝛ tristiciaz de ope bono inchoando ex naturali appetitu sensitiuo q̄scēdi. et sic nullū est pctm̄. vt cum naturaliter horret ieiunare: vigilare ꝛc. Nam ꝑm phum. iij. Eth. naturalibꝫ passiōibꝫ nec meremur nec demeremur. Secūdo ꝓcedit tale tedium ad obmittēdū talia bona q̄ posset facere: ad q̄ tm̄ ex precepto nō tenet. et sic est veniale. Tercio ꝓcedit intantum q obmittit etiā ea que sunt necessaria ad salutē. Et tunc pro regula generali tenendū est ꝑm doct. oēs q accidia et quecūqꝫ eius filie qū cōsistunt in obmissione eoꝝ q̄ sunt necessaria saluti sunt mortalia. alꝫ venialia: nisi ꝓcedat in desperationē. Exempli gratia. Si accidia redundat intantū q frāgit ꝓcepta dei. vl' si ꝓcepta eccl'ie sine cā rōnabili: mortalis culpa est. Quarto accidia vltra ꝓcedit ꝓducendo plures culpas filiales et sensus suos relaxādo ad delectatiōes. et tūc graui⁹ peccat q̄nto plura taliū vicioꝝ accumulat. D ¶ Sunt aūt filie accidie ꝑm Greg. ꝛ in Angelica. Prima torpor circa ꝓcepta obseruanda. Secunda euagatio mentꝭ ꝛ sensuū exterioꝝ circa illicita. Tercia filia est pusillanimitas respectu cōsilioꝝum Quarta ociositas. Quinta malicia qua qs detestat bona spūalia. Sexta desperatio. ¶ Ultimo ergo accidia crescit et ꝓcedit in desperatiōnē. ꝛ sic in finalē impenitentiā ꝛ ad occidendū se sicut iudas. Proinde vt talē ruinā quis euadat caueat sensus. ¶ Pro exēplo accipe o tu hō qđ Grego. dicit. Qui ꝓsentꝭ seculi voluptatibꝫ pascit quasi ꝑ amena (sensibꝫ) prata ad suspēdiū ducit. s. patibuli infernalis. ¶ Scđa rō custodiendi sensus est diuine volūtatis delectatio. qꝛ de⁹ vult ꝛ diligit custodiā sensuuꝫ: vt aīa et corpus in oī sanctitate seruet tanq̄ dei templuꝫ et habitaculum mundū ab omnis peccati stercore. Unī. j. Thes. iiij. Hec est volūtas dei scīficatio vestra vt sciat vnusqsqꝫ vestrū suum vas possidere in sanctificatione nō in passiōe desiderij. E ¶ Itē sicut regi valde placet qū bene munit ꝛ custodit castrū suū in quo ipse habitat ꝛ tenet spōsam suā: ꝓsertim si castrū tale est in metis inimicoꝝ ipugnātium. Sic in ꝓposito deus cū sua sponsa. i. aīa dilectissima ꝑ fidem despōsata manens in nob diligit custodiā huius castri. Unde Bern̄. in sermone Domus hec. dicit. Castrū aīe in terra inimicoꝝ situm est: vndiqꝫ impugnat. s. a demonibus. ideo ex omni ꝑte est muniendū. vt nec ꝑ oculoꝝ fenestras: nec ꝑ ceteroꝝ sensuum portas detur ingressus morti. Hec Bern̄. Deniqꝫ ꝑ ꝯtrarium magna fit deo iniuria qū hō seru⁹ dei facit tradimētū talis castri: ꝑ aliquā foueā sensus intromittēdo diabolū. Sic legit de ciuitate Babylonie ꝑ quadrum in giro nobilissime sita habens in q̄libet frōte. xv. miliaria. ꝛ muros cubitoꝝ ducentoꝝ in altitudine. in quam fluui⁹ magnus ꝑ foueā influebat. quam foueā qꝛ nō obseruauerūt: aduersarij flumē ad aliā ꝑtem deriuantes: ꝑ illam ingressi ciuitatē ceperunt. F

¶ Tercia rō est ad id scꝫ diabolice fraudis euitatio. qꝛ diabolus ꝑ quinqꝫ sensus exteriores solet decipe hoīes incautos. Sicut ꝛ pmos parentes decepit Gen̄. iij. vbi legit q auditu ꝟborum serpentꝭ hoc est diaboli: et visu ꝛ gustu silr tactu ꝛ odoratu decepti sunt. Uidit (inqt) mulier q bonum esset lignū ad vescendū. s. ex odore bono fragāte. sequit: et pulcrū oculis aspectuqꝫ delectabile. et tulit (tangendo) ꝛ comedit. Ecce oēs sensus ꝯcurrerūt ad deceptionē: q̄s sensus ꝓsertim auditū ꝟboꝝ ꝓcedentem ꝛ visum si cauissꝫ mulier nō pijssemus. Et hoc mirū est q serpentē

Filie accidie

loquentē nō expauit. Sed hoc ideo. qr vt Beda dicit ostēdit faciē vgineā quam mulier respiciēs caudā serpētinā illius nō ꝯsiderauit. Sic multi etiā mō a diabolo decipiunt̄ ꝑ delectabilia sensuum illecti. sicut aues dulci cantu fistule aucupis. qr nō ꝯsiderāt nouissima. s. mortē z dānatio nis future. De qb⁹ Deut. xxxij. Gens absq₃ prudentia vtinā saperent z itelligerēt ac nouissima ꝓuiderent. O ergo hō aduerte hec et caue. ¶ Quarta ratio est offense multiplicē periclitatio.

Nō ꝯcupiscētia carnal.

¶ Primo qr ꝑ sensus accendit̄ ꝯcupiscētia carnal. Et hoc mō in tam nephāda peccata cecidit mūdus ꝙ totus diluuio ꝑijt. Gen. vj. Uidentes filij dei filias hoim̄ ꝙ essent pulcre: acceperūt vxores zc̄. Et hec fuit ꝑmaria causa diluuij. Et ſm Lyrā ꝑ filios dei intelligunt̄ filij Seth q̄ erant vni⁹ veri dei cultores. sed per filias hoim̄ filie de Cayn descēdentes q̄ pōpose z lasciue se ornabāt vt ꝯcupiscerent̄. Itē Samson q̄ fuit deo ꝯsecratus ab vtero: visu Dalide ꝑiclitat⁹ z excecat⁹ est. Itē Dauid cui facta fuit promissio de xp̄o aspiciens Bersabee se lauantē adulterauit et homicidia fecit: et multipliciter a deo punit⁹ est zc̄. Qm̄ multi ꝑ sensus corruerūt etiā sancti cōcupiscētia deprauati: nō sufficit tp̄s enarrandi. ¶ Scd̄o ex sensib⁹ occasio oīs offensionis et ꝑditionis accidit etiā in iudicijs vt ꝑ ꝯcupiscētia oculoꝝ visis muneribꝰ falsam ferāt iudices sniām. Sicut ꝑ cōsolatorio narrat̄ de q̄dam viro paupe qui in agro vidit canem suū pedibꝰ fodere: accurrensq₃ repperit thesauꝝ abscōditū z furatus est. caneq₃ intantū dilexit ꝙ tādē mortuū sepeliuit in sacro cimiterio. ꝓpter qd̄ ꝑ plebanū tract⁹ in iudiciū et vidēs ꝙ dānabit̄ ꝑ sniam: obtulit singulis iudicibꝰ pecuniā magnā: dicēs. ꝙ canis su⁹ per linguā mortu⁹ fuerit z in testamento hec ipsis legauerit. Judices visis aureis acceptē illecti: falsam sniam tulerūt ꝯ plebanū ꝙ debuisset ire ꝑcessionaliter cū cruce ad sepeliēdū canē talē. Ecce ḡ patet ꝙ ex sensibus nō bn̄ custoditē orit̄ nō tm̄ luxuria: sed z auaricia: sacrilegiū: falsum iudicium. z multa alia crimia.

¶ Circa secundū de offensione pctī in sensib⁹ vt sciamus qualiter cōfiteri debeam⁹ de eis Querit̄. quō vel q̄t modis cōmittit q̄s mortale pctm̄. z ꝑ ꝯseq̄ns necessario cōfitēdū in actib⁹ q̄ruq₃ sensuum exterioꝝ. Ad qd̄ r̄ndet̄ ꝙ q̄ttuor modis. Et ſm hos modos ponunt̄ q̄ttuor de h̄ regule. Primo offendit in aīo mortaliter ꝯcupiscēdo. Secūdo cōcupisci volēdo. Tercio cōtemptu aggrauādo. Quarto periculo pctī se exponēdo. ¶ Prima ḡ regula est. Ois act⁹ cuiuscūq₃ sensus exterioris q̄ fit deliberato aīo ad cōcupiscentiā pctī mortalis ē culpa dānabil̄. Et pt₃ Mat. v. Qui viderit mulierē ad ꝯcupiscendū eā iā mechat⁹ est in corde suo. ſm glo. notāter dicit: ad cōcupiscēdū. i. intētione cōcupiscēdi. qr videre absolute mulierē vt pulcrā rē nō est pctm̄. sed videre vt concupiscat eā pctm̄ est. Et idem iudiciū de alijs sensib⁹ sc₃ ꝙ z audire verba z colloq̄a mulieris vel eā tangere vel gustare cibū aut potū cū ea hac intētione: pctm̄ est mortale: eoq₃ ex fine interio iudicat̄ act⁹ ſm doctores. ¶ Secunda regula est ꝙ oīs actus sensus exterioris q̄ fit deliberate intētione huius finis vt sc₃ cōcupiscat̄ in seq̄lā pctī mortalis: est culpa dānabilis. Nā Augustin⁹ in regula dicit. Appetere vel appeti velle sc₃ in faciēdū mortale: vtrūq₃ est dānabile. ¶ Unlicet tu nolis pctm̄ ꝑpetrare: tñ ꝓpterea aspicis mulierē vel tāgis vel audire vis ṽba ei⁹ vt ipsa concupiscat te in pctm̄ mortale. vel vt possis ꝑ talia decipe eā in reb⁹ notabiliter est mortale. ¶ Tercia regula est. ꝙ omnis act⁹ sensus exterioris ex cōtemptu pōt fieri mortalis: puta q̄n ꝑatus est vel facit etiam ꝯ ꝑcepta dei vel eccl'ie ꝯtemnēdo ꝓpter delectationē sensualē. Exēpligra. Propt̄ videre spectacula vel ꝓpter interesse choreis: aut epulis: aut ludis: dimittit in festo missam audire: aut tp̄e q̄ tenet̄ confiteri vel cōicare cōtemnit: aut piurādo mētit̄: aut furat̄ ꝓpt̄ gustū et hmōi. Un̄ de pe. dist. j. Tres sunt. glo. dicit. Si q̄s contemnit venialia ꝓpter ꝯtēptū dign⁹ efficit̄ morte eterna. ¶ Quarta regula est ꝙ q̄ncunq₃ hō aduertit sibi iminere ꝑiculū peccati mortalis ꝑ aliquē actū sensus exterioris. et tali ꝑiculo se volūtarie exponit. nec vult sibi cauere a tali: peccat mortaliter. Un̄ Eccl. iij. Qui amat ꝑiculū. Lyra. i. occasiones pctōꝝ: ꝑibit in illo. sicut auicula volitās circa laqueū. Exēplū de nimia z frequenti familiaritate i visu auditu et tactu: ac alijs peccat q̄ nō abstinet: cum ꝑcipit sibi vel illi ꝑiculū pctī iminere. Hec sufficiant.

¶ Circa terciū de remediatiōe. Notandū ꝙ plurima sunt remedia qb⁹ hō pōt sibi cauere a peccatis sensuū exterioꝝ. Primū est humanā cōditionē cōsiderare. quia de⁹ singulos sensus nostros sub aliq̄ custodia cōdidit vt discam⁹ custodire a pctīs. Primo oculos clausit palpebra duplici supiori sc₃ z inferiori: cū tñ aues sola iferiori palpebra habēt claudere oclos. Bestie aūt solū supiori vt hō oculos vndiq₃ custodiat. Itē auditus a retro habet carnē cartilaginosam videlicet ꝑ custodia vt sit tm̄mō ad anteriora. i. salutifera aptus. Itē gust⁹ clausus est dētib⁹ z labijs tanq̄ sere. Itē odorat⁹ nasus lōgitudie q̄ defluunt imūdicie vt discam⁹ fetorem pctōꝝ recognoscere z emūdare. Itē tact⁹ cute tegit̄ et insup vestimētē vt caueat̄. Secundū remediū eternā punitionē ꝑtimescere que singulis sensib⁹ iuxta numeꝝ pctōꝝ remetiet̄. sicut epulo q̄ in lingua plus peccauit plus punit⁹ est. Lu. xvj. Tercium est crucē christi mox cogitare q̄cito temptaris. Quartū est auertere sensus citi⁹ ab oblectatiōe Un̄ Aug⁹. in regula. Oculi vestri si iaciant̄ in feminā in nulla figant̄. Impossibile em̄ est nō tāgi visis q̄nq₃. Ultimū est deum orare vt caueat

De pctis in spiritu sctm

ℭ ¶ ℭ Pro finali documento cautele exemplũ
ponam⁹ qđ scribit᷑ in speculo exem. dist. ix. exem.
xciiij. q̄ demon apparuit cuidaꝫ vetule ⁊ dixit. A
pluribꝫ annis laboraui ponere discordiã int᷑ il/
lũ virũ ⁊ vxorẽ eius nec potui q꞉ non habeo lin/
guam qua possem familiariter loq̄ eis vt audi
tũ mihi accõmodarẽt. Tu ġ cũ possis hoc si fece
ris dabo tibi pecuniã magnã. Illa ꝓmisit. ⁊ acce
dens ad domũ illius vxori dixit q̄ vir ipsi⁹ aliã
mulierẽ iuuenculã adamauit ⁊ cũ illa adultera
tur. In signuꝫ veritatꝭ ecce hodie veniet inq̄t illa
iuuẽcula vt accipiat pannũ tunice ꝓ suo precio.
Tandẽ secrete viro dixit q̄ vxor sua cũ q̄dã cleri/
co haberet illicitũ amorẽ ⁊ die altero si obserua/
uerit in ecclia colloquent᷑ mutuo: ordiauitq̄ꝫ cũ
eodẽ viro q̄ ꝑ suã iuuenculã quã destinaret illa
die ꝓ accipiẽdo pãno mitteret sibi pãnũ a se em/
ptũ: cuius p̄ciũ ecce nũc inq̄t tibi persoluo. Tan
dem misit iuuenculã ꝓ panno ⁊ vir ille pannici
da dedit eidẽ. Uxor hec vidẽs est suspicata đ ma
lo qđ p̄dixerat vetula. Deniqꝫ ꝓcurante vetula
die altero vxor in ecclia cũ clerico cõfabulant᷑. et
sic suspicio generata est viro de vxore. Tandem
vetula cõsuluit vxori q̄ de pilis barbe viri cum
rasorio sumeret et sic vetula ꝑ pilum efficeret q̄
vir eã plus amaret. sed viro secrete dixit q̄ obser
uaret: q꞉ vxor eũ rasorio occideret. Cuꝫ ġ ille vir
fingens se dormire vxor rasoriũ cepisset: ecce vir
repente surrexit ⁊ discordia magna fit int᷑ eosdeꝫ
et cõsanguineos vtriusqꝫ. Ecce lingua et audit⁹
quanta mala cõcitant. Tandẽ dei iudicio dia/
bolus potestate accepta vetulã illã rapuit ad ĩ/
ferna. et orantibꝫ istis deus ꝑ discretionẽ ꝯfesso
ris declarauit maliciã. et sic vir ⁊ vxor ad amo/
rẽ pristinũ reducti sunt. O ġ christiani discite ca/
uere sensus. Rogemus xp̄m ⁊c.

ℭ Feria secũda post dñicã ramispalmaꝝ. Ser/
mo. xlvij. videlicet de ꝑniciosissimis pctis in spi
ritũsctm̄ de q̄bus restat post predicta saltem bre
uiter agendum. vt cauere scꝫ vel confiteri discãt
peccatores.

Unxit pedes Je

su ⁊ domus impleta est odore vnguẽ
ti Joh. xij. ⁊ ĩ euãgelio hodierno. Cha
rissimi in hoc facto magdalene vngentis pedes
iesu figurat᷑ vnguentũ cõtritiõis vt dicit Bern.
suꝑ canti. ser. xij. Dum em̄ ex vnguẽto cõtritiõis
confecto ex pctõꝝ recordatiõe vereqꝫ penitendo
vngit pctõr homo Jesum q̄ cor contritũ ⁊ hũili/
atũ non despicit sed amat. tũc dom⁹ aĩe ⁊ totius
ecclie implet᷑ odore delectabili. quia gaudiũ est
deo et angelis et sic oĩbꝫ electis suꝑ peccatore pe
nitentiã agente: vt xp̄s testat᷑ Luce. xv. Sed heu
quia multi de hoc displicentiã accipiũt ⁊ remur
murant. sicut đr de iuda q̄ indigne tulit et mur/
murauit. q꞉ multi sunt despati vt iudas qui lo/
quunt᷑ contra spũssancti bonitatẽ erronee. scꝫ q̄
deus non remittit pctã: p̄sertim q̄ sunt in spũm/
sanctũ: male interp̄tantes verba xp̄i Math. xij
vt infra patebit. Unñ cõtra hmõi põt etiã poni ꝓ
themate illud apl̄i dicentis Eph. iiij. Nolite fra
tres cõtristare spũmsctm̄ dei in q̄ signati estꝭ ⁊c.
In q̄bus omnes hortat᷑ christianos ne cõtristẽt
spũmsctm̄ peccãdo certis ꝯ spũmsctm̄ pctis. de
quibꝫ hic agemus. nec cõtristent errore et despa
tionis inductione credentes vel docẽtes q̄ sunt
talia pctã que etiam penitentibꝫ nõ remittit de/
us. deniqꝫ nec aliȷ̃s pctis mortalibꝫ q̄buscunqꝫ
cõtristent expellẽtes dei gr̃am. sicut fecit Judas
de quo in hoc euãgelio. Itaqꝫ de peccatis in spi
ritũsanctum declaremus tria in hoc sermone
mysteria.

ℭ Primum dicitur notificationis.
Secundum dicit᷑ specificationis.
Tercium dicit᷑ remissionis.

ℭ Circa p̄mũ de notificatione vt sciamus
qñ dicat᷑ q̄s peccare in spũmsctm̄ vel q̄liter No/
tandũ est ƒm Tho. ij. ij. q. xiiij. ⁊ Antho. par. ij. ti.
viij. ca. viij. q̄ de pctõ in spũmsctm̄ doctores lo/
quunt᷑ tripliciter declarañ ⁊ notificando illud.

ℭ Primo aliqui dicũt q̄ est qñ cõtra spũmsan
ctum đr blasphemia.

ℭ Secundo aliȷ̃ dicũt q̄ nõ est aliud q̄ꝫ finalis
impenitentia.

ℭ Tercio aliȷ̃ dicunt q̄ est pctm̄ q̄dcunqꝫ factũ
ex certa malicia.

ℭ Primo inq̄ꝫ pctm̄ in spũmsctm̄ đr blasphe/
mia que đr ꝯtra spũssancti ꝑsonam. ⁊ hoc dicũt
antiq̄ doctores. scꝫ Athanasius. Hilari⁹. Amb.
Hiero. et Chrysostom⁹. iuxta illud xp̄i dictum
Matth. xij. Quicũqꝫ dixerit ꝟbũ cõtra filiũ ho/
minis remittet᷑ ei. Qui aũt dixerit ꝟbuꝫ contra
spũmsctm̄ nõ remittet᷑ ei neqꝫ in hoc seculo neqꝫ
in futuro. Hec ibi. Nam exq̄ xp̄s dñs erat de⁹ ⁊
homo: quedã faciebat hũanit⁹. s. comedendo: bi
bendo: dormiendo ⁊ hmõi. q̄dã aũt faciebat di/
uinit⁹ ꝑ oꝑationẽ spũsscti q̄ erat plenus: vt mi/
racula faciẽdo: demones pellendo: celestia secre
ta reuelãdo ⁊ hmõi. Judei aũt p̄mo dixerãt blas
phemiã in filiũ hoĩs. i. virgĩs dicẽtes eũ voracẽ:
potatorẽ vini ⁊ amicum publicanoꝝ. ⁊ hoc fuit
pctm̄ graue. postmodũ dixerunt blasphemiã in
spm̄sctm̄ dũ oꝑa diuinitatꝭ q̄ faciebat operante
spũsancto attribuerũt principi demonioꝝ: di.
In beelzebub eȷ̃cit demonia. Et hoc fuit ġuissi/
mũ pctm̄ iudeis qđ eis ꝓpter ĩfidelitatẽ ⁊ obdu/
rationẽ nõ est remissum. ℭ Scđo aliȷ̃ doctores
vt Aug⁹. li. de verbis dñi ⁊ eundẽ sequentes: pec
catũ in spũmsctm̄ esse dicũt finalẽ impenitentiã
qñ. s. aliq̄s ĩ pctõ mortali ꝑseuerat vsqꝫ ad mor/
tem. ⁊ tale đr ꝟbum nõ solum oris: sed ⁊ cordis
et oꝑis ꝯtra spm̄sctm̄. q꞉ est ꝯ remissionẽ pctõꝝ
q̄ fit ꝑ spũmsctm̄. et tale pctm̄ xp̄s dixit q̄ non re
mittet᷑ neqꝫ in h̄ seculo neqꝫ in futo: siue illis iu/

deis christū blasphemantibꝫ:siue alijs qbuscun
qꝫ pctōribꝫ pniam nō agentibꝫ vsqꝫ ad mortem
qꝛ post mortē nulli poterit esse pnie loc⁹. ℳ

¶ Tercio alij doctores dicūt ꝙ generalr̄ oē pec
catū qđ fit ex certa malicia est pctm̄ in spūmsan-
ctū.qꝛ ex malicia certa peccare est facere ꝯ dei bo
nitatē scienter ex ꝯtemptu.bonitas aūt attribui
tur spūiscrō. Vn̄ mgr̄.ij.snia℞.dist.xliij.dicit.ꝙ
ille peccat in spm̄sctm̄ cui malicia ꝑ se placꝫ.Nā
hō pōt peccare qn̄qꝫ et peccat ex infirmitate.i.ex
passione:vt cū temptar̄ cōcupiscētia vel ira ꝛc̄.et
tūc dr̄ peccare ꝯ deū patrē cui attribuir̄ potentia
Item qn̄qꝫ peccat ex ignorātia. ꝛ tūc peccat in fi
lium cui attribuir̄ sapia. Qn̄qꝫ aūt peccat ex cer-
ta malicia nō solū ex certa scia.qꝛ hoc etiam acci
dit in pctō ex infirmitate.sed ex ipsa electiōe ma-
li. Ideo notāter dicir̄:ex certa malicia. et nō sim-
pliciter ex malicia:ad plus.s. designandū ꝙ pec
cat qs in spūsscti bonitatē cōtemnendo. ℳ

¶ Querir̄ ꝙ̄ qualis malicia facit pctm̄ in spm̄san-
ctū. Rn̄der̄ in summa Angelica ꝛ Anthonina s̄
ꝙ peccare ex malicia pōt ꝯtigere pluribꝫ modis
Uno mō ex malicia simplr̄:hoc est ex voluntate
mala q̄ eligit facere malū peccati. Scđo ex incli
natione habit⁹ viciosi q̄ dr̄ malicia.et ist modis
licet sit pctm̄ mortale:tn̄ adhuc nō est in spm̄san
ctū ꝓprie. Exempligr̄a ſm Bonauen. in.ij.dist.
xliij. Si aliqs senex q̄ nō habet ꝯcupiscentiā for-
nicādi excitat seipm̄ ad fornicādū:q̄uis peccat
mortaliter ex industria et malicia q̄dam:tn̄ illđ
nō dicir̄ pctm̄ in spūmsctm̄. ¶ Tercio ꝙ̄ peccat qs
ex malicia eo ꝙ ꝯtemnit et abijcere ꝯtendit id qđ
posset eū impedire ab electōe pcti. puta cum ali
quis intēdit peccare ꝛ occurrūt mēti aliq̄ istiga-
tiones vel timoris dei punient vel spei vel enor
mitat pcti ꝛ hmōi.sed ipse abijcit vel cōtēnit stu
diose hmōi vt liberi⁹ peccet.tūc ex certa malicia
peccat in spūmsctm̄. ¶ Exemplū de sctō Lōgino

S. longino

ex legenda cui⁹ festū q̄rta die post Gregorij colir̄
q̄ cum esset centurio gentilis caliginosis oculis
sed visis signis in passione xp̄i:ꝑsertī ꝙ sangui-
ne xp̄i ex vulnere ꝑ lanceā decurrente clare vidit
ex illi⁹ ꝯtactu:nō cōtempsit:sed in xp̄m credidit.
et postea sctūs martyr fact⁹ est.vt infra patebit.
sed iudei oīa contempserūt dei signa vt effrena-
te occiderent christum ꝛc̄.

spes in spm sctm

¶ Circa secundū de speciebꝫ querir̄. Que ꝛ
quot sunt species pcti in spūmsctm̄. Rn̄der̄ ſm
mgr̄m in.ij.dist.xliij.ꝛ doctores.ꝙ sex sunt speci
es. Prima despatio. Secunda veritatis agnite
impugnatio.. Tercia obstiatio. Quarta ꝑsum-
ptio. Quinta inuidentia fraterne gratie. Sexta
finalis impenitētia. Et isto℞.ꝑ clariori itellectu
Notādū ſm doc.s̄.ꝙ spūssctūs sex modis sug-
gerendo vel instigando in nobis impedit pctm̄
Et sic sex modis hō ꝯtemnendo tales spūsscti in
stigatiōes peccat in spūmsctm̄ vt dictū est. Pri-
mo instigat qn̄qꝫ pctōres ad spem diuīe mīcđie

vt ꝯsiderādo qꝛ deus misericors pat⁹ est remit-
tere pctā penitentibꝫ et dare p̄mia celestia repro-
misit. Ideo qꝫ resipiscāt et resurgāt. sed hō prau⁹
hoc a se remouet ꝑ desperationē. Et sic p̄ma spe-
cies dr̄ desperatio.q̄ licet credat ꝙ deus peniten
ti remittit pctā:alioqn hoc nō credēdo esset here
ticus vel infidelis. tn̄ cum talis inspiratio tāgit
cor suū:cōtemnit vel nō recipit nec ad pniā cō-
uertir̄.sed ꝑsuadet sibi se fore damnandū nec de
um ignoscitu℞.et sic libere peccat.ꝛ hoc est pessi
mū oim̄ pctō℞:in q̄ pctō ꝑijt cayn d. Maior est
iniq̄tas mea q̄ꝫ vt veniā merear. Bern̄. Menti-
ris cayn mentiris.qꝛ maior est dei mīscđia q̄ꝫ to
tius mundi iniq̄tas ꝛ culpa. Nam vna sangui-
nis xp̄i gutta sufficeret ad remittēda toti⁹ mun-
di pctā. Hinc etiā Leo papa de pe.dist.iij. Sce-
leratior.dicit.ꝙ iudas grauī⁹ peccauit despan-
do q̄ꝫ xp̄m tradendo. Quia Isid.de sūmo bo. dr̄
Peccare mors aīe est.sed despare est descendere
in infernū.et sic diabolicū est. ¶ Scđo spūssctūs
instigat ad veritatis fidei et salutis agnitionē il-
lustrādo qn̄qꝫ ꝑ scripturas vel p̄dicationem vł
alio mō.s.vt intelligat ꝙ talis errat in fide vł cō
tra mores:puta vsuraꝫ esse pctm̄ vel fornicatio-
nē ꝛc̄. Sed hō reprobꝫ ꝑseuerat ꝯtra spūmsctm̄
defendēdo suū errorē.et tūc sequir̄ veritatis ipu
gnatio.ꝛ intelligir̄ de veritate agnita in hijs que
sunt necessaria ad salutē.et nō in alijs.s.natura-
libus vel artificialibꝫ.patet in Anthon̄. Exēplū
de scribis iudeo℞. ¶ Tercio instigat ad abomi-
nandū pcti prauitatē.qꝛ ait Greg. Momenta-
neū est qđ delectat.sed eternū qđ cruciat. Vn̄ de-
beret hō resipiscere. Sed ꝯtēnendo sequir̄ obsti-
natio q̄ ꝯ talē inspirationē spūsscti firmat in pec
cato. ¶ Quarto spūssctūs instigat ad timorē iu-
dicij dei iusti mortis ꝛ dānationis.sed hō presu-
mendo abijcit hoc.et sic sequir̄ ꝑsumptio.s.ꝙ si-
ne merit ꝛ sine pnia saluabir̄. ¶ Quinto instigat
spūssctūs ꝑ auxiliū gr̄e subleuātis a pctis. Gra
em̄ spūsscti sola hoies subleuanr̄ a pctis vt Au-
gust.dicit. qđ cernimus fieri in mult q̄tidie ad
deū cōuersis. Sed pctōr h̄ abijcit dolēdo ꝙ gr̄a
dei crescit in hoibꝫ q̄s videt ꝯuerti in p̄dicatione
a suis pctis.sicut paganos legim⁹ ꝙ dolebāt de
hoc ꝙ mł̄ti ꝯuertebanr̄ ad fidē ꝑ apl̄o℞ p̄dicati
onē. ¶ Et hec est inuidētia frar̄ne gr̄e ꝯtra
spm̄sctm̄. Exemplū legir̄ in specl̄o exē.dist.x.exē.
xxvij.ꝙ sutor q̄dā dolēs ob q̄st⁹ diminutionē ꝙ
cōtra calceos rostratos p̄dicarer̄ maledixit p̄di-
canti de h̄.ꝛ diabolus terribili specie viri appa-
rens:arreptū illū sutorē ꝑ capillos violenti ipe
tu tāto in terrā deiecit vt auulsa cū sua pelle co-
ma capitis in manu illi⁹ remāserit et sanguineā
iste coronā habuerit. Sicqꝫ ad horā ꝑditis sen-
sibꝫ in terra iacuit ṽtice cruentat⁹.tandē oranti-
bus ꝓ eo sacerdotibꝫ restituto sibi vsu rōnis di-
dicit non maledicere nec dolere ꝙ ab hmōi de-
sistir̄. Sic etiā peccāt q̄ dolent ꝙ amasie ad casti

tatem cõuertunt. ¶ Sexto spũsſctũs instigat p remorsum ɔſcie de pcti turpi prauitate. sed peccator abijcit p speciẽ sextã que est finalis impenitentia q̃ importat ꝓpositũ nunq̃ penitẽdi. vl'ſm Tho. nunq̃ vere cõfitendi ꝓpositũ sed semp ficte ꝑ q̃ pctõr seq̃re pdictas iſpiratões ne pecces ꝛc.

¶ Circa tercium de remissiõe pctõꝝ in spiritũmſctm q̃rit. Utrũ equalit' deus remittat peccata oĩa in spũmſctm sicut ꝛ alia pctã. Respondet. nulli dubiũ ꝙ penitẽti oĩa pctã a deo bono remittunt' vt sacrũ ɔciliũ testat'. j.q.vij. Si quis oẽm. post mediũ. Si aũt dicas. Quare ḡ christ' dicit Matth. xij. ꝙ non remittet'. Rñdet' ꝙ ſm Aug. loquit' ibi xp̃s ꝺ finali impenitẽtia vſq₃ ad morte inclusiue. vt s̃ dictũ est. Uel ſm alios hoc dicit q₂ homĩes de talib₉ pctis difficilius cõuertunt' eoꝙ ɔ̃rian' spũiſancto q̃ habet hoĩes a peccato cõuertere vt iã ostensum est. et sic xp̃s dic' ꝙ nõ remittunt'. sicut ꝺ̃r cõiter de infirmitate que difficulter curat' ꝙ hec nunq̃ curat'. Unñ ꝛ phus dicit. ꝙ p impossibili dicere solemus id qꝺ̃ difficulter possum'. tñ si q̃s etiã ex pctis in spũmſanctum ɔuertit' in presenti vita: de' eq̃ faciliter ex se remittit sibi oĩa. Sicut ad hec alijs dimissis sũt exempla scpture scꝫ de Paulo blasphemo pꝰus fidem impugnãte: sed postea aplo mario. Itẽ de Longino q̃ xp̃i latus vulnerauit crudelissime coram virgine matre. sed ɔuersus mõ supdicto postea ĩ capadocia monastice vixit. xxviij. annis cui sacrificare idolis nolenti pses oẽs dentes excussit ꝛ linguã excidit. tñ Lõgin' loq̃lam nõ pdidit ꝛ idola securi cõfregit quoꝝ demones in psidem ꝛ eius socios intrañ. pside cecato ipse et oẽs insanientes latrabãt. cui cũ Lõgin' diceret. Nõ sanaberis nisi q̃n occisus fuero ꝛ post p te orauero. Jussit ḡ pses eum mox ꝺcollari. et postea ad corpus eius ꝓstrat' cum lachrymis pniam egit et pfecte sanatus: tandem bene vixit. Rogem' ergo christum ꝛc.

d' sto Longino

¶ Feria tercia post Ramispalmaꝝ Ser. xlviij. de obduratione cordis humani in pctis ꝛ q̃rundam pditione: alioꝝ aũt liberatione.

Tu domine sabbaoth q̃ iudicas iuste ꝓbas renes et corda Hiere. xi. et in epl'a hodierna: In quib₉ verbis insinuat' ꝙ de' sabaoth. i. exercituũ. s. angeloꝝ q̃ omnia que facit iusto iudicio facit. ꝓbat hoĩes: nõ vt aliq̃d sibi. i. deo occultũ innotescat. q₂ omnia nuda et apta sunt ocul' dei etiam cordis secreta teste apostolo. sed vt alijs innotescant iudicia dei fore nõ nisi iusta in oĩb₉ q̃ facit vel pmittit. ¶ Tria aũt innuunt' in p̃dictis ꝟbis que deus solet ꝓbare. Primo renes id est castitatem: an quis intra se prauã cõcupiscentiam carnalẽ foueat ꝛ peccare intẽdat ad suam damnationẽ. Secundo corda: an sint dura ad rebellandũ deo et eius inspirationib₉ quib₉ vocat homĩes ad fidem ꝛ pniam ac salutẽ. sicut fuit in iudeis obduratis cõtra christuꝫ ꝓpter qꝺ̃ deus puniuit illos. Tercio ꝓbat eadem corda an mollescant ad pniam de pctis. ꝓsertim autẽ hijs tẽporib₉ passiõis christi deberẽt molliri corda hoim ad pniam: contritionẽ scꝫ confessionẽ ꝛ satisfactionẽ intuitu passiõis xp̃i que scidit etiaꝫ petras ꝛ monumenta apuit ꝛc. Propterea etiã ecclesia a dñica de passione inchoando p totam hebdomadã canit p inuitatorio matutinali illud Ps̃. xciiij. di. Hodie si vocem dñi audieritis nolite obdurare corda vestra. qꝺ̃ põt etiaꝫ poni p themate. Sed ve mundo ab scandalis quia multi christiani etiam hoc tp̃e obdurati manẽt sine cõfessione. Proinde de obduratione in peccatis hoc sermone declarem' tria mysteria.

¶ Primũ de cauenda duricie occasiõe.
Secundũ de q̃rundã in sua duricie pditiõe
Terciũ de q̃rundã dono gr̃e liberatione.

¶ Circa pmũ de cauenda occasione obdurationis vt sic remota causa remoueat' effectus: sicut q̃ venenosa ꝛ piculosa cauet tuti₉ est. Queritur ergo Ex q̃bus occasionib₉ orit' cordis obduratio in hominib₉. Respondet' ſm doctores vt claret in summa Anthoñ. par. ij. ti. viij. c. ix. ꝙ pcipue ex quinq₃. ¶ Primo ex auaricie nimia cura ꝛ sollicitatione. Unñ Berñ. ad Eugeniũ. Prudentius te abstrahas a curis huius seculi q̃₃ traharis ab illis ne paulatim ducaris ad cor duꝝ. Exemplũ de iuda q̃ p pecunia et auaricia adeo obduratus est ꝙ christum triginta denarijs vẽdidit. et a tali duricia nec verbo christi nec ablutione pedũ eius humiliter facta: nec osculo amoris eius retrahi potuit. Deniq₃ et pncipes sacerdotum ꝛ phariseos auaricia obdurauit. ¶ Secundo ex bonoꝝ mundi ꝓsperatione. Nam videmus ꝙ multi in infirmitate ꝛ paupertate vel tribulatione sunt deuoti ꝛ cõpungunt' de pctis Sed postq̃₃ ꝑueniũt ad ꝓsperitatẽ duri fiunt et crudeles. Unñ Aug'. ad Marcellinũ ait. Nihil infelicius est felicitate. i. ꝓspitate peccantiũ. quia mala voluntas velut hostis interior roborat'. i. indurat' in sua malicia ex sua ꝓsperitate. Exemplũ de Anthiocho durissimo q̃₃diu ꝓspere. s. sibi successit. sed postq̃₃ flagellatus fuit ĩfirmitate: se recognouit di. Justum est subditũ esse deo. ꝛ petiuit iudeos orare p se. ij. Mach. ix. ¶ Tercio ex criminũ assuefactione. q₂ quanto q̃s ꝓlixiori cõsuetudine pcti tenet': tanto plus indurat' ꝛ difficilius surgit. Nam phus li. de memoria ꝛ reminiscen̄. dicit. Cõsuetudo est altera natura. Hinc Greg. dicit. Difficile surgit quẽ moles male consuetudinis pmit. Unde Lazar' mortu' et sepultus sub lapide ac fetidus significans peccatorẽ cõsuetudinarium ꝛ obduratum in peccati fetore difficilius q̃₃ alij mortui legitur resuscitatus p christum: hoc est plurib₉ concurrentib₉ scꝫ la-

De pditon quorūdā

pidis remotione: christi fletu: oratione ꝛ clamo-
re. ¶ Quarto ex diuturne ire et odij tētione
quia sic coꝛ frigescit a dei ꝛ ꝓximi amoꝛe. et in-
rat̄ sicut glacies. Vñ Geñ. xlix. dr̄. Maledictus
furoꝛ coꝝ qꝛ ꝑtinax. ꝛ indignatio eoꝝ̄ qꝛ dura.
Maledicta ergo est ira pertinax ꝛ dura. Exem-
plū de Esau qui odio durus nō inuenit locum
pnie Heb. xij. ¶ Quinto ex emende cōtemptu in
flagellatione. Sunt em̄ heu multi q̄ nec flagel-
lis emendant̄. sed magis indurant̄. sicut inc⁹ fer
rea ex frequenti malleatione plus indurat̄ ꝺ ta-
li. Job. xlj. Coꝛ eius indurabit̄ q̄si lapis ꝛ malle
atoꝝ incus. Hec ibi. Sed tales ꝑtimescāt. qꝛ vt
Greg. dicit Quos p̄sentia flagella non corrigūt
ad futura supplicia ꝑpetua ꝑducunt. Naz Ecci
iij. coꝛ durū male habebit in nouissimo ꝛc̄. Exē-
plum de Pharaone q̄ flagellis indurat⁹ in ma
ri perijt cū suis oib⁹. Ve ḡ ꝛ ve duris coꝛde.
¶ Circa secundū de ꝑditione aliquoꝝ q̄rit̄
Quare deus bñdict⁹ q̄ suauis est vniuersis: ali-
q̄s ꝑmittit sic indurari in pctis vt nunq̄ȝ resur-
gant: sed in eternū pereant. Rñdet̄ ꝺm Alexan-
drū de Ales. j. par. et Tho. ꝛ in sūma Rayne. cō
coꝛditer q̄ȝ alios doctores sup. j. dist. xlj. assigna
tur causa triplex q̄ cōcurrit in hoc.
¶ Prima est causa deficiens.
Secunda est causa ꝓmerens.
Tercia est causa ꝑmittens.
Prima inquā causa est deficiens. s. homis liberū
arbitriū qꝺ vult ꝛ eligit malū. et sic impedimen
tum p̄stat gr̄e dei. Exemplū ponit Aug⁹. xij. ꝺ ci
ui. dei. dicens sic. Sint duo hoies equalit̄ affe-
cti anio ꝛ coꝛꝑe cōsimiles: videant vnā rem pul
cram puta mulierē aut equū ꝛ similia. quā vn⁹
illicite cōcupiscit: alter nō. q̄re causa huius: nō
rei pulcritudo: cū eadez est in se eq̄liter mouens
vtrūq̄ȝ. ¶ Item non carnis cōcupiscentia: cum sit
similis dispositionis vterq̄ȝ. nec suggestio mali-
gni spūs: q̄m ille q̄ntum de se est vtrūq̄ȝ equalit̄
temptat. Vñ sequit̄ ꝙ huius diuersitatis nō est
alia causa nisi ꝓpria vtriusq̄ȝ voluntas. Sic a si
mili ꝙ iste pctōꝛ indurat̄ ꝛ nō habet bonū ꝓposi
tum sed impedimentū prestat dei gr̄e: alius aūt
vult gr̄am dei: est a voluntate deficiēte in obdu-
rato. ¶ Secunda causa est ꝓmerēs scȝ pec-
catū tam originale q̄ȝ actuale. qꝛ hō per peccatū
suū ꝓmeret̄ separi a deo ꝛ eius gr̄a. Esa. lix. Ini-
quitates vestre diuiserūt inter vos ꝛ deū vestrū
Sicut exempli gr̄a. Infideles ꝑ suam infidelita
tem demerent̄ indurari. ꝛ mali christiani per vi
cia varia que cōtinuant nec penitent. ¶ Tercia
causa est ꝑmittens ipse de⁹ scȝ cuius iusticia di-
ctat vt hominē ꝑmittat in suo libero arbitrio et
nō cogat eum q̄ non vult recipe gr̄am ꝛ surgere
a pctis. Et sic patȝ ꝙ ꝑditio hominis in sua ma
licia est ex seipso quā deus iuste ꝑmittit vt exinde
clarescat dei iusticia pctōres puniens q̄ volūta-
rie peccauerūt. Sicut exempli gratia ꝺm Sco-
tum. Rex legem statuit iustā ꝙ fur suspendatur
vel latro puniat̄: q̄uis sciat ꝙ multi nō curātes
hanc legem furtum facient ꝛc̄. neminē tñ cogere
debet a sua voluntate furandi. nec iustū esset vt
me incarceraret anteq̄ȝ furtū feci. sed iustū est vt
si furtum fecero puniat. Sic in ꝓposito. Idcirco
Osee. xiij. dicit dñs. Ex te perditio tua o israel. ex
me aūt auxiliū tuum. s. nisi p̄stes impedimentū
auxilio gratie que semꝑ presto est omni facienti
quod in se est.
¶ Circa terciū de liberatione aliquoꝝ q̄rit̄.
Unde est ꝙ misericoꝛs deus liberat adducēdo
ad pniam aliquos etiā induratos: alijs relictis
in suis criminib⁹. vt patet de Petro ꝛ magdale
na ac latrone ad pniam reductꝭ. et de iuda ac iu
deis induratis derelictꝭ ꝛc̄. Respōdet̄ ꝺm Tho
mā cōtra gentiles li. iij. ca. clxxj. ꝛ in sūma Ray
ne. ꝙ hoc est ꝛ fit ex causis tribus.
¶ Primo ex abundantia diuie bonitatis.
Scdo ex euidentia diuine pietatis.
Tercio ex cōplacentia diuie voluntatis.
¶ Primo inq̄ȝ ex abūdantia diuine bonitatis. q̄ȝ-
uis em̄ indurat⁹ pctōꝛ nō esset dign⁹ ꝺm exigen
tiā diuine iusticie vt sibi infunderet̄ gr̄a emolli-
ens ad pniam; tñ deus vt ostēdat suā bonitatez
immēsam p̄ter ordinē reb⁹ inditū opat̄. Sicut
exempli gratia. cū cecū illūinat et moꝛtuū susci-
tat facit p̄ter ordinē inditū reb⁹ ex sua ḡtuita bo
nitate. Sic interdū ex abundantia bonitatꝭ eos
q̄ impedimentū p̄stant gratie peccando ꝛ indu-
ratos auxilio suo p̄uenit cōuertendo illos. Et si
cut non omnes cecos illuminat nec omnes ad
hanc vitam moꝛtuos suscitat sed aliq̄s: ita non
oēs induratos liberat a pctō sed aliq̄s ꝛc̄. ¶ Se
cunda ratio vnde hoc fit est euidentia diuine pi
etatis. vt sicut in reprobis ostendit deus ordinē
iusticie: ita in reuocatꝭ induratꝭ euidenter osten
dat magnitudinē misericoꝛdie ꝛ pietatis. et hoc
docet apl's Rom. ix. Nam si nullus damnaret̄
nō appareret dei iusticia. et si null⁹ peccatoꝛ du-
rus reuocaret̄ non appareret miscd̄ia dei tam
magna. ¶ Tercio fit ex complacentia diuie vo-
luntatis. Sicut em̄ ex voluntate dei ꝓcessit vt fi
erent creature ex nihilo et q̄daȝ alijs digniores.
et sicut ex voluntate artificis ꝓcedit vt ex eadem
materia similiter disposita q̄dā vasa formet ad
honoꝛabilioꝛes vsus: vt ad mensam picaria. q̄-
dā aūt ad ignobilioꝛes vt ollas ꝛ cacabos igne
deturpādos. Sic in ꝓposito: ex quo tota natura
humani generꝭ facta est massa vilis ꝛ coꝛrupta ī
ꝓmis parentib⁹ ꝑ peccatuȝ: si quos de⁹ ex hoib⁹
liberat vt sint ad honoꝛē celestem ꝛ gloꝛiā: potest
sicut vult. et facit hoc ex mera gr̄a et miscd̄ia. q̄s
autē in culpa relinquit iuste facit sicut ille deme
ruit. ¶ Unde Aug⁹. ponit exempluȝ de hoc
xxiij. q. iiij. c. Nabuchodonosoꝛ. dicens. ꝙ Nabu
chodonosoꝛ post multas impietates flagellat⁹
penituit. et regnum qꝺ ꝑdiderat rursus accepit

Pharao aũt ipsis flagellis durior effectus püc Cum eñ cõformes essent q̃tum ad naturã ambo homies: q̃tum ad dignitatem ambo reges erant. Item q̃tum ad causam ambo captiuũ dei pp̃lm possidebãt. q̃tum ad penã ambo flagellis admoniti clementer. Quid ḡ fines eoꝝ fecit diuersos nisi ꝙ vnus ingemuit. s. penitẽdo. alter ꝯtra dei misc̃diam libero arbitrio pugnauit Et tandẽ cõcludit ꝙ boni ꝑ grãm dei corrigunt nõ ex necessitate p̃destinatiõis vel p̃scientie. q2 p̃destinatio vel p̃scientia nõ facit necessitatẽ. et sic mali libero arbitrio pereũt. Hec ibi Aug⁹. diffuse tractat. O ḡ pctõr audi deuz clamantẽ oĩb Zach. j. Cõuertimini ad me ꝛ cõuertar ad vos. O miser indurate vide xp̃m in cruce ꝓ te manibus expãsis vt amplecteꝛ si cõuerti voluerꝭ. aspice sanguinẽ ꝓ te fusum ad abluenduz. O ãĩa christiana ꝯuertere ne ꝑdas te cum diabolo obdurato in ꝑpetuũ. Rogem⁹ ḡ xp̃m vt det nobis oĩb grãm q̃ corda nostra ad p̄niam emolliant et cõseq̃mur glĩam sempiternã Amen.

Feria eadem post p̃rãdiũ Sermo. xlix. ponit p̃dicandus ꝑpter occurrens festũ eodẽ die. s. sancti Bñdicti vt hoc anno vel alio anno occurrẽte alio scꝫ festo sancti Gregorij vel scti Joseph vt sepe cõtingit ꝑpter interualli variationẽ. Ideoqꝫ potest qs p̃dicatoꝝ legendã talis sancti applicãdo p̃dicare de materia q̃cunqꝫ. Sed nũc nobis p̃dicantib sermo restat de accidie scꝫ negligẽtia circa festa obseruanda. de q̃ cõueniẽs thema applicando ꝓsequemur.

Dedit illi dominus cor ad p̄cepta ꝛ legeꝫ vite ꝛ discipline Eccl. xlv. ꝛ i ep̃la hodierne festiuitatis. Item aliud thema ex euangelio. Nõ veni soluere legẽ sed adimplere. christ⁹ dicit Mat. v. et in euangelio festi. Item aliud. Qd vobis dico oĩbus dico vigilate. s. ad implendum p̄cepta Mar. xiij. et in euangelio festi. Reuera charissimi maxima est grã dei qñ dat homini vt apponat cor ꝑ oĩa ad p̄cepta implenda. et ad legeꝫ vite. s. eterne: hoc est ad consilia euangelica obseruanda. et ad legẽ discipline. s. docendã alijs. Nã et christus dñs legem impleuit. et iste sctũs cuius festum colimus hec obseruauit. O ḡ charissimi vigilate ad hec. Sed qm̃ inter p̄cepta obseruanda a deo mãdat in decalogo Exo. xx. sabbata. i. festa sctificari. Et de hoc nobis restat sermo ideo de h̃ tria mysteria declarabim⁹ ꝑ sermone

Primũ dr grauis offensio violationis
Scdm̃ dr legalis punitio transgressiõis
Terciũ dr modalis tentio vacationis.

Circa p̃mũ de graui offensa violationis festoꝝ Notandũ ꝙ pluribus rationib probant grauiť peccare q̃ festa violant. Et patet

Primo quia est magne ingratitudĩs
Secundo q2 est magne ꝑuersitat's
Tercio q2 est diuine odibilitatis.
Quarto q2 est multimode dãnabilitatis

Primo q2 festa nõ obseruare est magne ingratitudinis. q2 ip̃e deus ꝑpter hoc p̄cepit sabbata. i. festa colere vt saltem illo die recogitaremus dei bñficia impensa ꝛ grãs deo ageremus. ꝑpter qd in principio huius p̄cepti posuit dr. Memento vt diem sabbati sanctifices. vt per hoc verbum memento recordationem significet. Qui ḡ non vult obseruare festa signum est ꝙ non vult deo grates agere ꝓ suis bñficijs. s. creationis: conseruationis: incarnationis: passionis. ꝛ sic de alijs Et ꝑ consequens non sunt digni grã dei nec gloria nec vita. Grego. Non est dignus de dandis qui nõ agit grates de datis. Exemplum. Si aliquis tibi dedisset septẽ aureos: ita ꝙ sex habeas ad nutũ tuum. et septimũ sibi redderes [illegible]: magna ingratitudo esset ꝙ sibi septimũ velis auferre vł furari. et ꝑpter ingratitudinẽ posset legitime reuocare ipse dator hoc donuꝫ. q2 vt habeť. C. de reuocãdis donatiõib. l. vl. ꝑpter ingratitudinem donationes iuste reuocant. Sic ad ꝓpositum deus bñdictus ꝯcessit ꝓ nostra vtilitate sex dies ad operandũ. et diem septimũ. i. festũ vel dñicam sibi reseruauit ad hoc vt ei tũc deseruiat. quem si nõ reddimus iuste reuocat nobis dies cõcessos ad laborandũ: tollendo nos de [illegible] ta vel alio mõ puniendo. s. frangendo pedeꝫ vel manũ vel imittendo aeris indispositionẽ vel infirmitatẽ et hmõi. et ita fit ꝙ q̃ vno die festo non vult abstinere a labore: sepe iusto dei iudicio ꝑ grandinẽ vel guerrã aut fractionẽ pedis bouis vel equi: aut aliter: oportebit abstinere toto mẽse vel anno. Secũdo violare festa vel nõ obseruare est maxime ꝑuersitatis et fatuitatis. Primo quia talis potius vult laborare i seruitio diaboli q̃ quiescere in seruitio xp̃i. Secundo quia potius vult esse in statu miserie infernalis cum magno labore in die festo acq̃rẽdo sibi tormenta q̃ esse in statu patrie celestis vbi est q̃es eterna. Unde Hiero. in testamẽto. O quãta dementia hoim: q̃nta fatuitas miserabiliũ mũdanoꝝ q̃ cum etiã per labores ꝛ ꝑicula parati sint damnari: nolunt suaue iugum dñi ꝛ onus leue portãdo saluari Hec ille. Nonne fatuus est qui magis vult laborare cũ maximis sudorib q̃ quiescere in regia dignitate celesti. Tercio q2 cũ boues et equos suos nõ ꝑmittant onerari vltra q̃ debeant. tamẽ ꝯtra se ꝑuerse agunt. quia in nullo sibi tales compatiunť: sed quotidie etiã in festo portant onera laborũ ꝛ peccatorũ ꝛ tormentoꝝ infernalium demerẽdo ꝑ hmõi peccata sua Quarto quia cum in festo deberent q̃rere grãm dei ꝛ sanctoꝝ amiciciã: ipsi querunt irã ꝛ vicioꝝ stercora sibi accumulant magnis laborib. Unde talib Malach. ij. dicit dñs. Dispgã sup vultuꝫ vestrum sterc⁹ solennitatũ vestrarũ. i. vicia i festꝭ

facta in cōfusionē vestrā puniā pena multiplici. ¶ Tercio qr violare festa est diuine odibilitatis. Nā Exo. xxxi. penā mortis r excōicationis a dei pplo cominat deus violatoribꝫ i signū odij specialis ad hoc pctm̄. Dicit ei sic. Uidete vt sabbatū meuꝫ custodiatis. Qui eī̄ pollucrit illud morte moriat. q fecerit in eo opus pibit aīa illiꝰ de medio populi mei. Hec ibi. Et sic patet ꝓpositū ꝙ deꝰ tales punit corpaliter occidendo r a celo etiā excludendo. Si petas qrēdo Unde est hꝫ ꝙ tantū deꝰ odit violationē festi. Respondet qa cum festū sit qddam signū recognitiōis diuie vt pdictū est. ideo eiꝰ violatio videt qdāmodo esse dei negatio. Insup cū hō se totū ꝓ oī tpe habeat a deo a quo est r qlibet momēto tpis a deo conseruat. Idcirco magna iniuria fit deo vt homo se totū subtrahat deo illo die q deberet potius se dare deo. Insup donat se totū seculo vel diabolo dei inimico. ꝓpter hec merito deꝰ odit tales.

¶ Quarto qr est multimode dānabilitatis Nā oīs lex totius mūdi damnat r puniēdos dictat violatores festoꝝ. vt psequmur. ij. articlo sermonis. Nam non solū leges iuste: sed etiā ritus idolatraꝝ gentiliū puniebat violatores. vt patꝫ exemplo vulgato in gest. romanoꝝ. vbi legit ꝙ Acthus in ciuitate Roma regnauit q ꝓ lege statuit ꝙ dies pmogeniti sui coleret sub pena mortis. Cunqꝫ multi trāsgrederent cōsuluit Uirgiliū r petiuit vt arte sua faceret ꝙ transgressores accusarent. Uirgilius ḡ arte magica fecit vt statua erecta in medio ciuitatis oīa hmōi in ciuitate facta occulte in illo festo violando reuelaret. et sic plures occidebant. Erat aūt qdā faber nomine Focas q laborabat i nocte festi. maneqꝫ facto ꝓperans cū malleo cōminabat dicēs. Si tu me pdideris cōfringā caput tuū. et sic domū redibat. Quosdā mane festi misit impator ad statuam illā vt reqreret d trāsgressoribꝫ. et statua ostēdit illis tria metra descripta in frōte suo sic. Tempora mutant hoīes qꝫ deteriorant. Qui veritatē dicit caput fractum habebit Audi vide tace si vis viuere in pace. Itaqꝫ impator venit ad statuam interrogās qs sibi minaret. Et tandē respōdit ꝙ Focas. Captꝰ est ḡ r adductus. ingrentiqꝫ impatori cur ꝯtra legem ageret: respondit. Dn̄e hanc legē nō possum seruare qr oī die octo denarios oportet me acqrere qs non possum sine labore habere. qr duos denarios soluere habeo qtidie: duos accōmodare: duos pdere: duos aūt expendere. Cūqꝫ hec vba nullus intelligeret: iurauit impator ꝙ nō occideret si edissereret. et sic ille explanauit dicēs. Duos debeo soluere. qr patri meo q me enutriuit dare teneor ꝓ victu eius paupertatis. duos accōmodo. qa filiuꝫ habeo in scholis discentē ꝓ q soluo: q tādē cum ego senuero me nutriet. Item duos pdo qs in vxorē q mihi cōtraria est qtidie expendo. duos aūt in vsuꝫ necessitatis mee expendo. Et sic liberatus est Focas ꝓ sapientiā. et a senatu cōmendatꝰ. Tandeꝫ post mortē impatoris electus est impator: in cuius corona capitis in imagine depicti sunt octo denarij.

¶ Circa secundū de legali punitione Notaꝙ oīs lex punit trāsgressionē festi. patet Primo lege intrinseca. s. nature in aīa. qr rō ipsa naturalis dictat vt hō aliqn̄ intendat vite ꝯtemplatiue deū r dei bn̄ficia recognoscēdo. et ꝓ ꝯsequens cōscientia remurmurādo ꝓ trāsgressione puniendū decernit. Propꝰea de sctō Iob q fuit tpe legis nature dicit. ꝙ cū in orbē transissent dies. i. in capite hebdomade qđ est dn̄ica die mittēs sctificabat filios suos Iob. i. scꝫ admonēdo de gratitudine bn̄ficioꝝ dei r corrigēdo de pctīs. Ideo subdit dī. Ne forte peccauerint filij rc̄. ¶ Scdō lege moysaica. Nūeri. xv. vbi dn̄s pcepit lapidari euꝫ q colligebat ligna in sabbato. ¶ Deniqꝫ tercio lege ꝓphetica. Hiere. xvij. Ezech. xx. r pluribꝫ alijs dn̄s ponit multiplicē cōminationē penaꝝ cōtra transgressores. ¶ Quarto lege euāgelica Math. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. r sic ꝓ contrariū si non seruas damnaberis ¶ Quinto lege apostolica. Ab apostolis eī̄ exorta ē diei dominice celebratio ꝓpter mlta eius priuilegia vt in speciali sermone parte de tpe tractauimus Et ꝓsertim quia christus resurrexit die dn̄ico et discipulis apparens gaudiuꝫ fecit. Sed malus discipulus scꝫ iudas traditor fm qđ Augustinꝰ dicit. eodem die se suspendit audita christi resurrectione. licet euangeliste per anticipationē scribant hoc factum in serie passionis. Sic fiet malis ꝙ die dn̄ica scꝫ nostre resurrectionis finalis suspendent corpore r anima ad ppetuam damnationē in iudicio. Item die dn̄ica apostoli spiritum sanctū acceperunt. ergo rc̄. ¶ Sexto lege canonica que pcipit extra de ferijs. c. omnes. dies dn̄icos celebrari omni veneratione. Item de conse. dist. iij. c. Peruenit. Gregorius decernit ꝙ violatores dn̄ice diei sunt antichristiani. ¶ Septimo lege ciuilica. Nam. C. de ferijs. l. vltima pcipit sub pena amissionis militie r ꝓscptionis patrimonij non fieri in festo iudicia et spectacula. Et sic patet rc̄.

¶ Circa terciuꝫ de modo vacādi exquo sermone de tempore latius egi non oportet hic repetere. Sed restat questio Utruꝫ christianꝰ die toto vł maiori parte diei in festo vacare salubribus teneatur ex pcepto. Respondet fm Cancellarium parisien. r in Anthonina parte. ij. titlo viij. ca. vij. ꝙ licet hoc facere esset bonū: nō tn̄ obligatur. imo potest qs in festo assumere aliquaꝫ recreationē vel spaciatū vel solaciū dūmodo sit honestum r taliter fiat ꝙ non cōmittat peccatū mortale. Unde si quis audit missaꝫ et postea tota die solaciatur vel ociatur honeste non peccat mortaliter sed venialiter: ał's sermo esset nimis durus. r multi pter cōmune credere dānarent.

Uñ ex pcepto nō tenet nisi missam audire et ab opib⁹ seruilib⁹ abstinere. et sic a pctis. Sed quāto plus vacat: tāto plus meret. Hec Anthonina. Exemplū legit in speculo. dist. vij. ex. lxxij. q festa qlibet qdaz deuote celebrauit diuturnis vacans orōnib⁹. z i festo oīm sctōz migrauit deuote: ac post mortē cuidā apparuit i gl'iosa pulcritudine dicens ob hoc se sanctis associatū. Rogemus ḡ christum zc.

Feria qrta post dñicam Ramispalmaz. Sermo qnquagesimus de remissione pctōz et eius regulis generalib⁹ ac signis.

Jesus autem dicebat. pater dimitte illis: nō em sciūt qd faciunt. Lu. xxiij. z in passiōe euangelica que canit in missa hodierna. Dñs Jesus charissimi pietate z miscdia plen⁹ orauit p suis crucifixorib⁹ vt nullus pctōr qntūcūqz in pctis pfundat⁹ desperet de pctōz suoz remissiōe si cōuersus fuerit ad pniam. Proinde diligenter aduertam⁹ charissimi q christ⁹ dñs hanc oratiōez p remissione nostroz pctōz fudit qñ erat cruci affixus z trib⁹ clauis vulnerat⁹ ac sanguie sacro pfusus: vt doceret q p meritū cruc z sanguinis christi oīa pctā qntūcūqz grauia nobis donant vel dimittunt: si tñ cōpatimur imitādo ipm in cruce pnie in q et nos debemus cōfigi trib⁹ clauis. s. cōtritionis vere z cōfessionis z satisfactōis qb⁹ vulneramur amore xpi. de q Greg. dt. Mala est sanitas cordis. q nescit dolorē hui⁹ vulneris sez charitatis q opit multitudinē crimis et introducit in regnuz etne btitudinis. Un pphēta ps. xxxj. dicit. Bti qz remisse sunt iniqtates z qz tecta sunt pctā. qd potest poni p alio themate. Ecce beatos dicit penitētes in charitate. qz. s. remissionē habent pctōz p sanguinē xpi z in spe beati sunt z si re nōdū existant: cū sint in gfa q est arra btitudinis future. Hec Lyra. Itaqz d remissiōe pctōz mortaliū oīm de qb⁹ p totū hoc qdragesimale egimus restat tanqz p medela infirmitatū aliqd saltem generalr pponere. quis autez in alio qdragesimali plurima speciali⁹ egerim⁹ de pnia: tñ z i h qdragesimali necessitas cogit breuiter inuehere p ppli doctrina salubri. Unde d ipsa peccatoz remissione declarem⁹ tria mysteria pro hoc sermone.

Primū de remissionis notificatiōe.
Scdm de regularitatis obseruatione.
Terciū de cognitionis cōiecturatione.

Circa primū de notificatione qrit quid sit pctm remitti aut qliter fiat a deo remissio peccati. hoc vtile est: vt nouerim⁹ quō a nostris pctis d beamus expiari. Respondet fm Tho. in qstionib⁹ disputatis de malo. qstione de pctō veniali. arti. xj. q pctm remitti nihil aliō est qz pctm homini nō iputari. et ostendit ex scptura sic. Nā cū Ps. pmisisset dicēs. Bti qz remisse sunt iniqtates z qz tecta sunt pctā: exponēs hec subdit. Beatus vir cui nō imputauit dñs pctm. Et sic pctatū remitti nō est imputari. Pro clariori intellectu Nota fm intētionē Scoti sup. iiij. dist. xiiij. q postqz qs pfecit actū pcti licet iā act⁹ transierit: tñ aīa que peccauit manet in dei voluntate obligata ad penā pctō. s. cōmisso correspondentē vt dicit Aug⁹. sup eadē verba pdicta Ps. Exemplū. Postqz qs offendit regē vl' iudicē licet actus offensionis iā transiuit: tñ in offendēte remanet iputatio ad penā. Sic in pposito manet post pctm in aīa macula pcti. pter quaz nō est digna dei amore vel gra nec visione diuina tanqz inqnata stercore pcti. Sicut em nō decet nec admittit qs ad cōspectū regis facie stercorisata. sic in pposito. Un Apoc. xxj. Nil coinqnatū. s. pctō intrabit i illō. s. celū. Itē post pctm manet etiā reatus pcti ad penā quā oportet soluere anteqz pueniat talis. s. aīa ad btitudinē. Tūc ḡ dr pctm remitti Prio qñ tali aīe peccatrici non imputat talis. s. pcti macula. sed infusa dei gra delet vl' tollit. Scdo qñ etiā nō imputat eidem illa pena a deo ordiata ad quā fuit obligata. ita q de⁹ nō reseruat talē aīam ad penā p illo pctō. nec vult vindicare p penā ipm pctm cōmissum.

Secūdo qz ex hijs qrit Quali homi deus nō imputat pctm. Rñdet fm Cassiodoz sup eadē vba Ps. q oī agenti verā pniam. Propterea cū dicit Ps. Btūs vir cui nō imputauit dñs pctm: subdit. nec est in spū eius dolus. Ubi glo. Cui nō imputat dñs pctm nisi illi in q non est dolus false pnie sed se vero corde. s. penitēdo accusat in cōfessione z satisfactionē intēdit pficere. Exēplū in Dauid q cū peccasset cū Bersabee vxore Urie pus iputauit de⁹ pctm sibi p pphetā Nathan: q pposita pabola q diues qdaz pegcit suis ouib⁹ z ouiculā pauperis hoīs macrauerit pegrino aduenieti. Et data sniā a Dauid q fili⁹ mortis est vir ille diues q hoc fecit: subiunxit pphēta. Tu es ille q Uriā occidisti z vxorē ei⁹ tulisti: qobrē nō recedet gladi⁹ de domo tua zc. Sz cū Dauid vere penituisset cōfitēs peccaui dño. pphēta mox etnā denūciauit remissionē di. Dñs trāstulit pctm tuū. ij. Regū. xij. O ḡ sacra pnia q pctā deles. Deniqz tercio qrit Quō p penitentiā tegit de⁹ in aīa pctm vt dicit Ps. vbi s. sez qz tecta sunt pctā. Quō em fit in btificato homine vt cōmissa in h mōō pctā nō sint apta deo cū deo nil pōt celari vel tegendo abscōdi cui oīa ab etno nota sunt z apta oculis ei⁹ Heb. iiij. Et p ɔsequēs mirū est q nō videat etiā bti. Sed respōdet fm Lyrā et doc. cōiter. q pctā hoīm commissa nō sic dicunt tegi vt nullo mō videant vl' cognoscant fore facta. qz h est impossibile vt pteritū nā sit pteritū. vel q deo sit ignotuz. Sed dicunt tegi vel tecta p pniam. qz nō videt deus ad puniēdū illa. nec erūt ad ɔfusiōez hoīs i pria btā

Nō ꝓpria cāricia

q̄a videbunt̄ tanq̄ꝫ dei misericordia et gratia re/
missa. hoc aūt ꝑ charitatem penitentie annexam
Nā.j.Pe.iiij. Charitas opit m̄ltitudinē pctōꝝ.
Sicut eñ ferrū cū in se sit turpe ꝛ rubiginosum
si ignitū fuerit totalit̄ splēdorem ignis induit ꝛ
fit pulcrū nec apparet rubigo ī eo. sic erit in aīa
igne charitatꝫ ꝛ glīa splēdēte ī celo. Et sicut mili/
ti q̄ in bello cecidit si postea surgens hostes stra/
uit magnifice: casus nō est ad cōfusionē. sic in ꝓ/
posito. Itē ex dictꝫ Hug. sup Eccle. Exē/
plū pōt poni tale. Si q̄rā te o hō q̄d est ꝓfundi⁹
inferno. Rñdet Hugo ibi ꝙ pctm̄. nā si nō esset
pctm̄: nō esset infern⁹. et pei⁹ est esse in pctō q̄ꝫ in
inferno sine pctō. vt patet per Anß. li. siīitudinū.
Itē si q̄rā. Quid est alti⁹ celo ꝛ angelis q̄ sunt ī ce
lo. Rñdet ibidē Hugo ꝙ iusticia. qꝛ angeli ꝑ iu
sticiā ascēderūt sup celū. s. ad dī visionē: in q̄ celo
a ꝑncipio fuerūt creati. Et subdit idem Hugo.
Quantū g̃ descēdit q̄ de celo ad infernū descēdit:
tātū descēdit q̄ de iusticia ad iniq̄tatē ruit. Et q̄n
tū ascēdit q̄ de inferno ad celū ascēdit: tantū ascē
dit q̄ de iniq̄tate ad iusticiaꝫ redit. Hec ille. Sed
qꝛ de celo in infernū cadere est sūme cōfusionis
vt patet in demonibꝫ. Et ꝑ ꝯ̄riū de inferno si q̄s
posset in celū ascēdere: hoc esset summe glorie. vt
patet in xp̄o resurgēte vicꝫ ꝛ ascendēte cū sanctis
patribꝫ. Sic in ꝓposito nō cōfusio sed v̄tutꝫ glo/
ria magna erit in celo eis q̄ ꝑ pn̄iam de ꝓfundi/
tate. s. pctōꝝ tanq̄ꝫ de inferno ascēderūt in celestē
btitudinē. O g̃ sacra pn̄ia q̄ꝫ mirabilis v̄tutꝫ es.
O q̄ntū amari deberes.

Circa secunduꝫ de regulis obseruādis
ꝑ remissiōe pctōꝝ obtinēda Notāduꝫ ꝙ plures
regule generales tradunt̄ de h̄ a doctoribꝫ recol
ligēdo ex dictꝫ Cācellariꝫ parisienſ ꝛ alioꝝ. Pri
ma regula fidelitatꝫ Heb.xj. Sine fide ipossibi
le ē placere deo. Vñ Aug⁹. xxiiij. q.j.c. Ubi sana
fides nō est nō pōt esse iusticia. qꝛ iust⁹ ex fide vi/
uit. Exemplū de hereticis ꝛ scismaticꝫ. Itē de sor
tilegis ꝛ hmōi. Nā qꝛ fidē sanā nō h̄nt: nō ꝯseq̄n
tur pcti remissionē. Scd̄a regl'a dicit̄ integri/
tatꝫ. vicꝫ ꝙ pctm̄ mortale vnum nō remittit̄ sine
alio. ideo integra est pn̄ia agēda: nullo mortali
retēto. Nam de pe. dist. iij. §. His autoritatibus
Leo papa. ꝛ dist. v.c. Fratres. Innocenti⁹ expsse
dictāt hāc regulā. Rō s̄m Cācellariū. qꝛ manen
te vnico mortali remanet inimicicia pctōris ad
deū. g̃ pn̄ia de vno vl' pluribꝫ retēto aliq̄ morta
li nō valet ad remissionē etiā illoꝝ. Unde cōtra/
riū tenere est heresis. vt ibidē dicit Cācellarius.
Exemplū de homie q̄ licet de alijs pctīs penite/
at: tñ nō vult restituere alienū. talis pn̄ia nō fa/
cit remissionē pctōꝝ. vt patet ꝑ Augu. xiiij. q. vj.
Si res. Tñ valet ad alia t̄palia retribuēda. sic
opus bonū in mortali factū. Siīr est dicēdū de
pn̄ia iram retinētꝫ vel meretricē ꝛc. Ter/
cia regula d̄r venialis q̄litatis. scꝫ ꝙ pctā venia/
lia existente hoie in mortali nō remittunt̄ nisi re

misso pctō mortali. Et patꝫ s̄m Rich. in. iiij. di.
xvj. q. ꝛ ar. fi. Quia hō q̄ꝫdiu est in pctō mortali
est inimicus dei. Aug⁹. Scio deū esse inimicū dī
crimioso. inimico aūt q̄ꝫdiu est inimic⁹ nō remit
tit̄ offensa nec magna nec pua. qꝛ remissio culpe
nō fit nisi ꝑ grām spūſſcti a q̄ talis est alien⁹. er/
go manente mortali q̄ ad culpā: nō remittit̄ ve/
niale. Nec pōt dici ꝙ veniale possit remitti ꝑ pe/
nitentiā sine grā. qꝛ talis pn̄ia est informis non
accepta deo illa acceptatione q̄ req̄rit̄ ad remis/
sionē pcti. Uerūtñ mortale remitti pōt sine veni
ali ꝛ vnū veniale sine alio veniali. Hec Rich.
Exemplū. Qñ tu cōtrit⁹ es de mortali: nō tñ tā/
to feruore vt etiā venialia tollant̄. nam mortale
tollit̄ ꝑ ꝯtritionē solā. sed venialia ꝑ feruorē con
tritionis vl' charitatꝫ q̄ implicite vel explicite cō
tritionē cōtinet: vt ꝑ aquā b̄ndictam: dn̄icā ora/
tionē ꝛ hmōi s̄m q̄ntitatē feruoris tollūt pl⁹ vel
minus de venialibꝫ q̄ sunt innūerabilia. nec pōt
homo oīa memorari. Ad p̄dicta exēplū.
naturale. Si man⁹ sit fetoribꝫ stercoris sordida
ta: fetores nō tollunt̄ nisi sterc⁹ abluat̄. Et q̄nq̄ꝫ
ablato stercore adhuc fetor manet. Quarta re
gula dicit̄ necessarie veritatis. s. ꝙ ad remissiōeꝫ
pctōꝝ necessaria est vera cōtritio. Hec aūt consi
stit in pcti detestatione ꝛ ꝓposito cauendi et ꝓpo/
sito confitendi ꝛ satiſfaciendi. vt patet ex diffini/
tione cōtritionis. Sine cōtritione autē vera nec
ꝯfessio nec satiſfactio valet remittere peccata. pu
ta si quis habet voluntatē peccādi: licet cōfiteat̄.
Quinta regula dicit̄ totalitatis. i. cuiuslibet
partis vicꝫ penitētie vna pars ꝯtēpta altera nō
sufficit remittere peccata. puta si quis ꝯfiteri ve
re nō vult vel satiſfacere: licet defleat. Nam cum
nō potest quis confiteri sufficit habere ꝓposituꝫ.
similiter de satiſfactiōe. Sed si cōtēnit: ita ꝙ non
vult confiteri vel satiſfacere: etiā si posset: hoc dā
nabile est. et patet de pe. dis. j. §. Ex hijs. ꝛ c. Mē/
suram. Sexta regula dicit̄ amoris ꝛ charita/
tatis. scꝫ ꝙ ad remissionē peccati requirit̄ vt ho/
mo agat penitentiā ex amore dei ꝛ charitate sine
qua nō est salus. j. ad Corinth. xiij. Septima
regula dicit̄ sempiternitatꝫ. vicꝫ ꝙ semꝑ velit do
lere scꝫ dum menti occurrit peccatū cōmissum.
Unde Hugo de sancto vict. dicit. ꝙ deus quē/
cunq̄ꝫ absoluit a peccatis ligat eundeꝫ vinculo
ꝑpetue detestationis. s. habitualiter. ꝛ dū recor/
datur tenet̄ etiam actualiter. Proinde si q̄s pe/
nitet sic ꝙ ꝓpositum habet in posterū aliq̄n reci/
diuandi: nō consequit̄ remissionē. Si autē peni
tet cum ꝓposito nō peccandi de cetero: tunc vera
penitentia est et remittit̄ peccatū. licet postea cō/
tigat recidiuare. Nec talis damnat̄ ꝑ peccatꝫ de
quibꝫ prius penituit. sed solū pro recidiuo de q̄
nōdū penituit morte ꝑuentus. De istis omnibꝫ
in alio quadragesimali latius. Ergo peccator
agnosce q̄ꝫ misericorditer tibi parcit deus et age
penitentiam.

¶ Circa terciū de cognoscēda remissiōe peccatorū q̄rit. Utrū hō possit cognoscere certitudinaliter ꝙ sibi remissa sunt pctā. Respondet fm Ricḃ. in. iiij. dist. xiiij. ar. ix. q. j. ꝙ de lege cōmuni nō pōt certitudinalit' scire q̄s hoc certitudie scie. iuxta illud Eccēs. ix. Nemo scit vtrum odio vel amore dignus sit. Dicit: de lege cōmuni. q2 de lege speciali aliq̄b scītis certitudialit' fuisse legim⁹ reuelatū. vt Paulo aplō z etiā sctō Francisco vsq3 ad nouissimū q̄drantez. et sic de alijs sanctis. Veruntamē etiam de lege cōmuni potest hō de suorū pctōꝝ remissione esse cert⁹ certitudine pbabilis cōiecture. Et hoc sufficit penitētibus. Hec Ricḃ. ¶ Sed qb signis possit hō pbabili cōiectura agnoscere ꝙ sibi remissa sunt pctā. Respondet ꝙ summū et Primū est q̄d ponit ibidē Ricḃ. scz fecisse q̄d est in se veracissime dolēdo cōfitendo satisfaciēdo z ꝓpositū cauendi habendo. Et iuxta pmissas regulas signū est remissionis hoc ¶ Secundū quoq3 est ardenti amore xp̄i de pctis dolere. et sic sentire ardentem dei charitatē et pctī dolorē z horrorē in corde. Unde Luc. vij. xp̄s dixit magdalene. Dimissa sunt ei pctā multa qm̄ dilexit multū ¶ Terciū est lachrymas vero corde abundanter fudisse. Aug⁹. Lachryme testes sunt doloris. Isaac abbas dicit i coll. pa. Cū ad regionē lachrymaꝝ pueneris scito te exauditū p tuoꝝ remissione pctōꝝ. Hec ille ¶ Quartū est cōsolationē spūsscti in cōsciencia serena accepisse. Bern̄. ad fratres dic. Si de pctis cōmissis penitēs nōdum spūsscti cōsolationē accepisti minus te pniam egisse cogita. q. d. suppleas ergo q̄d deest. Idē. Serenitas mētis ex pnia signū est remissionis. Un̄ Ps̄. ait. fm multitudinem doloꝝ meoꝝ ꝯsolatiōes tue letificauerūt aīam meā. ¶ Exemplū legit' li. apū et in speculo exem. dist. v. exē. cxxx. ꝙ puella q̄dam generosa in amorē cuiusdam iuuenis demonuz instictu stimulata: cū mult' lachrymis est confessa. Cumq3 intantū fuisset grauata tēptatione vt nec dormire nec comedere posset. Ecce xp̄s sibi apparuit z vidit q̄si crucifixū plag' recētib. z dixit sibi. Me diligas q̄ sum formosus z sup oīa bonus. Et sic tantū gaudiū spūsscti pcepit sibi infusum vt ab oī temptatione fuerit liberata. Un̄ multū valet memoria passionis xp̄i. ¶ Aliud ibidez in sequēti exemplo refert' ꝙ militi intranti religiōez p faciēda penitentia de peccat': temptatio occurrit a diabolo vt exiret. Cui christus apparuit d. Grossum panem ordeaceū intinge in vuln⁹ lateris mei et sanguine madefactū comede. Uidebat aūt illi ꝙ sanguis flueret recens de vulnere christi. Cūq3 ille panē cruentatū horreret sed ad christi pceptū ori applicasset: sensit in pane dulcedinē mirabilē sup oēm suauitatē. z sic comedit et ab omni tēptatione tranqllus pseuerauit vsq3 in finem vite in sctā pnīa. O ergo tu peccator. o peccatrix anima recognosce xp̄m p te passum: vulneratū: et sanguine fuso in cruce mortuū: vt te a tuis peccat' ablueret. et amore ei⁹ q̄ te tantū amauit age pniam: fac finē vicijs: vt cū ipso eodem dn̄o Jesu eternaliter regnare possis in beatitudine patrie celestis. Qd nobis pstet idem dei filius Jesus q̄ cum patre z spūsancto viuit z regnat deus p infinita secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sermones p diebus sequentib plurimos habes descriptos in alijs ptibus sermonū Pomerij.

¶ Ad laudem ergo dn̄i nostri iesu ac ad honorem et gloriā btīssime virginis Marie matris eius z seraphici patris nostri Francisci totiusq3 triumphantis curie celestis Finit q̄dragesimale de vicijs sermonūq3 hmōi opus Pomerij. Rogo aūt vt oretur deus p me: tanto labore fatigato ad vtilitatē animarū ex christi charitate.

Ergo q3 oro p me deū exorare

Tabula

In nomine domini Jesu incipit Tabula ꝟm ordinē alphabeti de materijs cōtētis in hac parte Pomerij vicz Quadragesimali de vicijs.

Abhominabile est summe pctm̄ deo ꝛ angelis. Et probaꝛ pluribꝫ signis vj. O. vsqꝫ fi.
Abhominatur ne deus hoīem peccatorem plus ꝙ̄ diabolum vj. P
Abrae obedientia fuit magna xlj. R
Accidia an sit ḡuissimū pctm̄ p̄ alijs xlv. T
Accidia q̄ obmittit ꝯfessionē vl' cōmunionē. xlv. (V X Y
Accidia circa sensuum custodiam xlvj. B. ꝛ sequen.
Accidia q̄d ꝛ an mortale sit ꝛ de filiabꝫ ei⁹. ibidē
Accidia circa p̄cepta iplenda. vide vbi de p̄ceptis
Ambitio est ḡue et abominādū pctm̄. xvij. p to.
Anie appetit⁹ quare nō nisi deo satiaꝛ. xxxvij. C
Arbores plātare in plenilunio nō valet. xxix. R
Auaricia ꝙ sit detestāda ꝛ q̄d sit. xxxvij. A. et se.
Itē q̄n mortale pctm̄ sit ꝛ de speciebus ac modis ꝛ filiabus. ibidem.
Aurum q̄d est nisi terra rubea xxxvij. D

Blasphemia dei et sanctorum est cauenda xxv. S T
Bona q̄ ꝑ pctm̄ ds perdit an denꝛ alijs videlicet electis dei saluādis ij. L
Bona opera nostra diabolus tribꝫ modis insequitur viij. D
Bonum opus an sit dimittendū cum se ingerit vana gloria xxj. M
Brutis q̄libꝫ assimilaꝛ luxuriosus xxvj. X

Cadere et resurgere hūanum est. viij. D. ꝛ
Cadere ꝛ non resurgere diabolicum est. ibidem (xlv. S
Canis q̄re statim ad oēm strepitū latrat. xix. R
Celo quid sit altius ꝛ inferno ꝓfundius l. L
Cocodrilli ꝓprietas xix. P
Cogitationū species ex obiecto varianꝛ. xiij. S
Cognoscere certitudinaliter peccata sibi fore remissa l. P Q
Cōfessiōis practica ꝯ̄ suꝑbia ꝛ vana glia. xxj. P
Cōfessionis practica de ira et filiabꝫ eius. xxij. Z
Cōfessionis practica de luxurie speciebꝫ. xxvij. O et de eius filiabus xxviij. R
Confessionis practica de gula et ebrietate ac filiabus xxx. R
Cōfessionis practica de furto ꝛ rapina xxxvj. ꝛ
Confessionis practica de auaricia et modis ac filiabus xxxvij. R L
Cōfessionis practica de inuidia ꝛ filiabus eius
Confessionis practica de accidia (xxxix. F et filiabus eius xlvj. C D

Confessionē vel cōmunionē obmittere cōtingit quattuor modis xlv. V
Item an obmittens teneaꝛ bis facere ad supplendū sequenti anno xlv. Y
Cōfessionē vel cōmunionē obmittēs puniꝛ pluripliciter. xlv. Z
Contentio est fugiēda p̄sertim cū aliq̄bꝫ ꝛ hmōi de hoc xx. Q. ꝛ se.
Cōtumelia ꝛ cōuiciū q̄d sint. ꝛ ꝙ detestanda sint et an liceāt dici causa correctiōis. Itē q̄n mortale pctm̄ cōmittiꝛ in talibꝫ xxiiij. N. ꝛ se.
De cōtumelijs et vboꝝ offensione quō satisfactio requiriꝛ. Et an semꝑ sint tolerande. xxiiij L M. plura ibi.
Correctio. An platus vel p̄rfamilias dū in corrigēdo excedit modū teneaꝛ veniā petere. xxiiij (N

Delectatio morosa q̄d sit viij. B
Detractio ꝙ ē detestāda. xxxviij. N. ꝛ se.
Detractio q̄t modis fit xxxviij. R. ꝛ se.
Detractio quando est mortale pctm̄. et de audiente detractionē xxxviij. V X
Detractor assimilaꝛ serpenti. ibidem P
Deo displicet summe peccatum j. F
Deus q̄cq̄d p̄cipit id facere nō est pctm̄ v. E
Deus ꝛ pctm̄ se nō cōpatiunꝛ in hoīe x. L
Diabolo pctm̄ placere oñdiꝛ p̄'ribꝫ signis j. A
Diabolus an possit dici cā pcti. ibidem B
Diaboli sine instigatiōe an fiat aliq̄d pctm̄ j. C
Diabol⁹ quō iocūdari possit de pctō hoīs j. D

Ebrietas quō excusat a pctō. xiij. C
Ebrietas est detestāda xxx. p to.
Elōgari a pctōre de⁹ quō dicit. ij. J
Emptio de hoc vbi Negociatio.
Excōmunicati ꝙ sunt vitandi. de hoc. ij. J
Executores testamentoꝝ. de hoc. xxxvj. Z
Exēplū de desꝑato in hora mortis iij. N
Exemplū ꝙ xp̄s apparens cruentatus reuocauit q̄sdam a peccatis xxx. Q
Exm̄ ꝙ btā vgo veniā postulat pctōribꝫ iiij. Z
Exemplū cōsolatoriū de vana sollicitudie. vj. L
Exemplum ꝙ peccatum summe abominaꝛ deus et angeli vj. O
Exemplū ꝙ patres in deserto orōnes pro se fieri ordinabant ꝯtra tēptationes etiā dū ip̄si dormirent vij. T
Exemplū ꝙ deus post temptationem dat consolationem vij. Z
Exemplū de cruciatibꝫ maris in iferno x. N
Exemplū de grauitate pcti xj. R
Exemplū ꝙ btā vgo suscipit aīas suoꝝ deuotoꝝ. xij. Z
Exemplū ꝙ q̄dam in extremis vidit infernū aptum xiij. E
Exemplū ꝙ xp̄s sñiam tulit vt pctōr aut soluat pctā sua aut damneꝛ ꝑpetuo xiij. D
Exemplum ꝯsolatorium ꝙ contēptor grauius punitur. xiiij. N

Exemplū ꝙ gehēne terror ꝛ ꝑadisi gaudiū ani/ mās pctōrē ad penitēdū.xiiij.O.Alis.xviij.P
Exemplū ꝙ sugbia etiā in religiosis esse bꝫ.xv.y
Exemplū ꝙ in sugbo nec castitatē eius timet di/ (abolus.xvj.D
Exemplū ꝙ sugbiēs de scien/ tia oblitus est oīa q̄ sciuit. xvj.F
Exēplū ꝙ ornat⁹ pōposus vel lasciu⁹ dānabil' ē
Exemplum de contentione cauen/ xviij.N da.xix.S.Aliud ibidem Z
Exemplū de ingratitudine circa parētes xx.F
Exemplū ꝙ iracundus etiam si mortuos susci/ tet deo nō placet xxij.O
De ira supanda Exempla plura xxiij.S
Exemplū cōsolatoriū ꝙ sortilega mulier delusa fuit ꝑ cuiusdam viri pharetram xxij.V
Exemplū ꝙ offendens ꝓximū tenetur petere ve niam. xxiiij.N
Exm̄ de matre q̄dā maledicēte filios xxv.O
Exēplū de blasphemia dei vl' sctōꝝ xxv.T
Exemplū de luxurie dānatione xxvj.z
Exemplū ꝯ cōcubinarios dānabiles. xxvij.C
Exēplū de sodomia ꝙ inducit in desꝑationem (xxvij.E
Exemplum ꝙ christus apparēs reuocauit quendam a luxuria xxvij.F
Q, luxuria ꝑuat hominem gratia:plura exem/ pla xxviij.J
Exēpla de castigatione carnis ꝯ luxuriā plura. Et ꝙ obiurgatio valet ꝯ eandem xxviij.M
De gula detestāda pl'a exempla xxix.P R y Z
Exemplū de horrēdis cibis īfernalib⁹ xxix.Z
Exemplū ꝙ snia iudicis ebrij non valet xxx.C
Exemplū quare ebrij dissolutiones varias faci unt ex vino qr vitē Noe plātauit talit'. xxx.D
Exemplū de rustico inebriato qui filios videns singulos ꝑ duobus putauit. xxx.F
Exemplū de ebrij damnatione xxx.L
Exēplū ꝙ q̄ iuste negociant' pl⁹ ditant'. xxxj.S
Exemplū de piurij punitione. xxxiij.D S Item F.ibidem
Exemplum de penis piurij xxxiiij.O
Exemplū ꝙ gentiles obseruauerunt iuramēta sua xxxiiij.R
Exemplū contra vsurarios xxxv.R V
Exemplum de auaricia xxxvij.F ꝛ L
Exemplū de detractione xxxviij.P T Z
Exēplū ꝯ supstitiosos ꝛ incantatores xliij.D F
Exemplū de negligentia cōfessionis ꝛ cōmunio nis xlv.R S Z
Exemplū de q̄nqꝫ sensib⁹.vbi etiā exēplū cōsola/ toriū d eo q̄ canē in cimiterio sepeliuit.xlvj.S
Exemplum de inuidia xxxix.F
Exemplum ꝙ duo fratres non potuerūt rixari quia non erant auari xxxvij.J
Exemplū de inobedientia (legale est) xlj.O
Exemplū ꝙ varijs modis mundani offendunt circa ꝑcepta ꝛ in bene oꝑando deficiūt. xlij.Z
Exemplū ꝙ vetula mala plus q̄ȝ diabolus po/ test semiare discordiā int' ꝯiugatos xlvj.K
Exemplū ꝙ sutor maledicēs predicanti contra calceos rostratos punit⁹ est xlvij.P
Exemplum de sancto Lōgino qui christum in cruce lancea ꝑ latus transfixit xlvij.N O
Exemplū de Nabuchodonosor compuncto et Pharaone obdurato in flagellis. xlviij.Z
Exemplū de foca rome laborante in festo .s. pro octo denarijs acqrendis xlix.D
Exemplū de cultu deuoto festoꝝ xlix.F
Exemplū ꝙ christ⁹ est ꝑdiligēdus oīb⁹ l.R
Exemplum ꝙ passionis christi memoria dulci ficat penitentie oꝑa l.S

F f
Festa violare est pctm̄ graue. xlix.A
Festum violantes oī lege puniunt'.xlix.
In festo quāta parte diei de/ (D E bet q̄s vacare deo vel salubrib⁹ xlix.F
Fictio scꝫ in opere. vl' figurata aut ficta locutio an sint peccata xxxij.X
Fraudes varie cōmittunt' in negociādo.xxxj.R
Fruct⁹ plures confert obseruātia ꝑceptoꝝ.xl.L
Furtum ꝙ sit graue peccatum xxxvj.X
Furtum an grauius peccatum sit q̄ȝ rapina vl' econuerso xxxvj.Y
Furari de bonis mortuorum q̄ȝ graue peccatū est xxxvj.Z
Furtū varijs modis fieri reputatur xxxvj.Z

G g
Gloria vana quid sit.et plura.xv.ꝑ totū.
Gratias deo agere debemus cum come dere incipimus. xxix.N
Gradibus septem ruit q̄s in peccata. ij.D
Grauitas in peccatis quomō ꝑponderat'.ix.S
Grauitas maxima pcti ostenditur.xj.O.ꝛ seqn.
Gula est abominanda multiplici rōne.xxix.O et plura de hoc ꝑ totum.
Gula est causa luxurie.ibidem.
Gustus delectatio durat per latitudinem duo/ rum digitorum. xxix.R

H h
Hystoria vite sancti Lōgini martyr'.xlvij.
Homicida coram deo fit q̄s (N ꝛ O sola voluntate. xiij.E
Homicidiū est multū detestādū pctm̄. xliij.K
Homicida q̄n presens est quare effluit sanguis ex occiso homie.ibidem
Homicidiū quomō fit sine peccato xliij.M
Homicidij pctm̄ punit' plurib⁹ penis.xliij.P
Hūilitas falsa est que frangit ꝑcepta. xlv.X
Humilis confessio in malis factis melior est q̄ȝ in bonis factis sugba gloriatio xij.L

I
Ieiunium duabus alis leuat in celum.
Ignorātia qualis excusat a pec (j.A cato xiij.C
Induratio in peccatis fit.vij.gradibus. ij.D
Inferno quid sit ꝑfundius l.L
De penis eius. x.N

Ingratitudo qd sit z q̄t modis cōmittit z qñ sit mortale. et plura de ea xx. A. et p to.
Iniuria multiplex fit deo p peccatum x. M
Inuidia est execranda. et de filiabus. ac plura alia de inuidia xxxix. p totum
Iram tenere est piculosissimum xxij. Q. z seq̄n.
De ire mortali offensa z de vindicta xxij. X y
De ire filiabus. ibidem Z
Ira an grauius pctm̄ sit q̄ȝ cōcupiscentia z q̄ȝ alia pctā cōmissa in primum xxiij. A B L
De ire speciebus et remedijs. et q̄ innascit a parentibus. xxiij. E F
Iuramenti de circumspectione cauta et de conditionibus xxxiiij. N L. z sequē.
Iuramentū exigere an liceat psone puate. z an p creaturā iurare liceat. z plā d iuramēto. xxxiiij. (M N
Legenda scti Longini. xlvij. N et O
Liberat deus aliq̄s a pctis alijs in obdurationem pmissis xlviij. V y
Libertas est maximū bonū homini v. L
Lupus cum irascit dissimulat xix. y
Luxuria mala multa facit xxvj. V
De luxurie occasiōibȝ z q̄ deus d̄testat eā. xxvj. y z
Luxuria q̄ sit mortalē. z de speciebȝ. xxvij. p totū
Luxuria q̄ȝ piculosa sit et de filiabȝ eius ac remedijs eius. et plura xxviij. G. z sequē.
Mala multa facit pctm̄ homi in vita et in morte z post mortem. ij. G. M. z seq̄n.
Mala que facit pctm̄ i mūdo. iij. P Q
Mala plura alia q̄ facit peccatum iiij. p totuz
Maledictio creature est cauēda. xxv. O. et seq̄n.
Maledicere an sit mortale. et qd de sctis q̄ legūtur maledixisse. xxv. P Q R
Maleficium an liceat tollere p aliud maleficium xliij. G
De maleficijs plura vbi de superstitione.
Mendaciū quid sit z q̄t modis fit z quando sit mortale. et de detestabilitate xxxij. p totū
Mercatura plura de ea xxxj. per totum
Mors maloꝝ hoim differt a morte bonoꝝ. iij.
Mulieres quare sunt magis contentiose q̄ȝ viri (M xix. S
Mulierū familiaritas est picl'osa. ideo melior est iniq̄tas viri q̄ȝ mulier bn̄faciens. xxvj. Z
Negligentia cōfessiōis vel cōlonis q̄ȝ detestabile pctm̄ sit xlv. Q z se.
De negligentia plura ibidem per totum et vbi de accidia.
Negociationem christiano an liceat exercere et quomodo xxxj. M. z seq̄n.
De negociando plura ibi per totum.
Negociator vel venditor an tenet dicere vicium vel defectum rei quam vendit xxxj. R
Nocumenta plurima que facit peccatuȝ. j. E. et iiij. p totum.
Obduratio in pctis vn̄ orit xlviij. S T
Obdurari homines quare pmittit deus. ibidem V. z sequen.
Obedientia Abrae z Isaac xlj. R
Obedientia an sit maxima virtutum. et p oppositum de inobedientia. xlj. P Q
Obedire debemus deo plibȝ rōnibȝ xlj. N
Obedientibȝ deus q̄re pmisit in ve. te. tpalia. sed in no. test. eterna. ibidem O
Obedientia dulcescit ex quattuor xlj. R
Obligatio fieri pōt q̄ttuor modis xlv. Q
Odit deus pctm̄ summe. vj. O. z. x. N. z p totuz.
Ornatus pōposus z lasciuus q̄ cōtēnendus sit Et de offensa ac varietate xviij. p to.
Papa dum ɔsecrat stupa accēdit. xxj. R
Paterfamilias z plat' in corrigēdo subditos excedentes modum an debeat petere veniam xxiiij. N
Peccatū summe placet diabolo j. A B
Peccatum pro nullo cōmodo vl' incōmodo est faciendum. v. per totum
Pctm̄ qd sit z d eius radice z pgressu. vj. I K M
Peccatum vnum alio fore grauius quomō iudicatur. ix. G. et per totum.
Pctm̄ clericoꝝ an sit grauius q̄ȝ laycoꝝ in eadem (specie. ix. K
Peccatum quare pmittit deus in mundo cum sit pessimū xj. R
Pctā inter capitalia qd est grauius ceteris ix. I
Pctā clamantia ad deū p vindicta q̄ttuor sunt (xliiij. L
Peccata in pmis motibus quomodo sunt iudicanda viij. A
Pctā in spūmsctm̄ que z quot sint z quō dicantur irremissibilia. ix. N. z. xlvij. p totum
Peccata qualibȝ regulis cognoscunt esse mortalia. xiij. z. xiiij. p totum.
Pctā venialia cauenda sunt p posse xiij. S
Item An sine peccatis venialibȝ possit quis ducere vitam xij. X
Pctā venialia i q̄bȝ differūt a mortalibȝ. xij. y Z
Peccata q̄bȝ nō imputat deus. l. I. Et plura de peccatorum remissione.
Penitentia quomō tegit peccata l. K
Periuriū z de modis eius ac d execratiōe. xxxiij. A
Perseuerantia in p̄ceptis requiritur xl. K
Plage egipti cōminant a deo non obseruantibus precepta xl. L
Pollutio nocturna xxx. K. in fi.
Precepta dei q̄ȝ districte tenemur implere. xl. G
Item de preceptis ibidem plura z vbi obedientia. (N
Precepta plura quare data sunt hominibȝ. xlij
Precepta quo ad deum tria posita sunt et quare. (S xliij. A
De p̄ceptorum modis pro nostra instructione.
Probare solet deus hominem in tribus. (xlij. V xlviij. R
Promissum nō seruare an sit mortale. xxxij. y

Tabula

Qualitatem pctōꝝ voluit deus nobis fore occultam et q̄re xiiij.B
De q̄litate obseruādi p̄cepta. xl.I
De q̄litate leuificādi obediētiā xlj.R
De q̄litate homicidij.et an possit fieri homicidium sine peccato xliiij.M
Quinqꝫ sensus exτiores q̄ sunt custodiendi.et q̄bus modis ꝑ eos q̄s peccat.xlvj.ꝑ totū.ꝛ plura ibidem.

Rapina de ea vide vbi de furto
Regule de pctōꝝ cognitiōe An sint mortalia vel venialia.xiij.ꝛ.xiiij.ꝑ totum.
Regule de pctis q̄nqꝫ sensuum xlvj.H
Regule ꝓ remissione pctōꝝ obseruāde l.M
Remedia ꝯtra tēptationes. viij.F
Remedia vtilia ꝓ sensibꝫ custodiendis xlvj.I
Remedia ꝯ̄ assuefactionē iurādi xxxiiij.O
Remedia ꝯtra inuidiam xxxix.L
Remedia cōtra maleficia xliij.G
Remissio pctōꝝ q̄d sit ꝛ q̄lit̄ fit l.G.et se.
Remissa fore peccata q̄bus signis potest quis cognoscere l.P Q
De peccatis in spūmsanctum quō dicunt̄ nō remitti.ix.D.ꝛ.xlvij.
Restituere famā in q̄bꝫ casibꝫ q̄s excusat̄ vt non teneatur xxxviij.G
Ruina hominis etiam ꝑfecti quō fit xlv.S

Sacramētū q̄dcūqꝫ suscipiens p̄terqꝫ baptismum prius confiteri debet de non dum confessis xiiij.K L
Satisfacere quō tenet̄ q̄ v̄bo offendit xxiiij.L
Item an tenet̄ dicere se mentitū fore.ibidem.
Item q̄d de p̄latꝭ ꝛ patrefamilias an tenent̄ veniam petere a subditis.ibidem N
Sensus exteriores q̄ sunt custodiēdi.et de hijs plura xlvj.ꝑ totum
Serpens in qua specie temptauit p̄mos parētes.ibidem F
Serpentis ꝛ cocodrilli ꝓprietates xxix.P
Signa quibꝫ cognoscunt̄ electi xlj.M
Simulatio an sit pctm̄ mortale. xxxij.X
Superbia detestanda est.et q̄ vsurpat proprium dei xv.R S
Suꝑbia quō possit curari xv.X Y
Suꝑbia quid sit ꝛ q̄ mortale peccatū sit. Item de eius speciebus ꝛ de filiabus xvj.ꝑ totū.
Suꝑstitiones in somnioꝝ obseruātia xliij.H
Suꝑstitiōes q̄ sunt execrāde.xliij.A.ꝛ seq̄ntibꝫ.
Suꝑstitiose magis sunt mulieres q̄ꝫ viri ꝛ q̄re.
Item de suꝑstitiosoꝝ absolutione xliij.B E
Suꝑstitiones ꝛ sortilegia an semꝑ sint mortalia pctā.ꝛ an habeāt efficaciā xliij.D E F
Item q̄re ꝑmittit deus quandoqꝫ effectum sortiri in talibus.ibidem.
De suꝑstitiosi maleficij remediatione. xliij.G
De suꝑstitionū spēbꝫ ꝛ modis varijs.xliij.H I
Supplicia inferni quomodo correspondent septem capitalibus pctis. x.N

Temptatōes easdē fecit diabolus christo quas primo homini s̄m species. v.A
Temptatōes q̄re ꝑmittit deꝰ hoi.vij.S
De temptationū cautela.ibidem X
Temptatio quādo fit a diabolo et quādo a carne quomō habet cognosci vij.X
Temptationi q̄li difficilius est resistere. viij.E
Item de remedijs.ibidem F
Temptatio quō aggrauatur. viij.E
Tria ponunt̄ q̄ male remūerant hospites suos
Tristari de bono ꝓximi quō est pctm̄ (xxij.R
et quō pōt fieri sine pctō xxxix.D.ꝛ se.

Vana gloria q̄d sit ꝛ plura. xxj.ꝑ totum.
De vane gl'ie offensa filiabusqꝫ et remedijs.ibidem.
Venditio an liceat fieri in loco sacro ꝛ in festo.ꝛ plura.xxxj.Et vide de negociatione.
Vindicta an liceat xxiij.E
Virtutū que sit maxima xlj.P
Vituꝑare vide vbi contumelia ꝛ conuicium.
Voluntaria dicunt̄ tm̄ esse peccata xiij.H
Usura q̄ sit execrāda.et plura.xxxv.per totum.
Uxor an possit elemosynam dare sine viri sui cōsensu xxxvj.A B

Xp̄s in infantia parce suxisse lac virginis matris putatur xxx.A
Xp̄s in vita ꝛ in morte moderantiā verbo et exemplo docuit.ibidem.
Xp̄i sanguis emundat consciētiam nostram q̄tuor modis xxxviij.M
Xp̄s tria testimonia fert in iudicio cōtra malos xl.in principio.
In christo sentire debemus tria p̄cipua xlvj.A

Ypocrisis quō sit peccatuꝫ mortale.vide inter filias vane gl'ie specialit̄.xxj.ꝓpe fi.
Ypocrisis simulatio vl' fictio an liceat in verbo vel opere et q̄bꝫ ex causis. xxxij.X

Finit Tabula.

¶ In nomine domini Jesu sequit᷑ tertiū Quadragesimale Pomerij de p̄ceptis decalogi ꝓsequeñ. registratū.

¶ Quia nēpe dictāte philosophoꝝ p̄ncipe .s. Arestotele .j. Philicoꝝ. ⁊ .viij. Thopicoꝝ. pctm̄ est fieri ꝑ pl'a que possunt fieri ꝑ pauciora. Cū in partib᷒ precedētib᷒ ᷤmocinarij pomerij sufficiēter licet sparsim confecti extent ᷤmones de vnoquoqꝫ ip̄oꝝ p̄ceptorum decalogi. Jdeo superfluū iudico hic iterū scribere nisi quātū oportet aliqua addere ꝓ supplemēto materie talis ⁊ coaptatiōe. Sed sufficiat prosequi hic solū registrādo ordinē ⁊ seriez predicādi de eisdē: annotādoqꝫ remittere illuc vbi īuenitur talis ᷤmo vl' materia de huiusmodi precepto de quo placet predicari. Et quoniā deuotio populi gliscit euāgeliū de die vnoq̄qꝫ quadragesimali audire Hāc ob rem statui thema pro singulis dieb᷒ accipere ex euangelio. et eidē competēter materiā eiusmodi ᷤmonis applicare. vt patebit intuēti.

¶ In capite ieiunij scꝫ die cineꝝ. Sermo p̄m᷒ scꝫ de districta obseruātia p̄ceptoꝝ dei.

Thesaurisate vob thesauros in celo Matth. vj. ⁊ in euāgelio hodierno. Verba sunt nr̄i saluatoris iesu. in quib᷒ hortatur nos ad thesaurisandū celestes thesauros ī perpetuū ꝑmansuros. Nimirū carissimi si inq̄ramus quis thesaur᷒ est ꝟe preciosissim᷒ in toto mūdo: sacra scriptura respōdet nobis ꝙ p̄ciosissim᷒ thesaur᷒ sup omīa ē caritas. sicut docet apostol᷒. j. Cor. xiij. di. Maior horū est charitas. Vnd' Aug. xv. de trinitate. ⁊ Magister di. xvij. dicit. Jn diuinis donis nil mai᷒ ē caritate. hanc q̄ hꝫ diues ē: etiā si nil videat᷑ habere: sine qua nil habet quis etiā si multū videat᷑ habere Jdē Aug᷒. Aurū habēs in arca diues est: quō ergo deum habēs in conscientia diues non est. Sed quoniā hūc thesaurū caritatis nemo habet nisi ꝑ obseruantiā preceptoꝝ. sicut exp̄sse dt christ᷒ Joh. xiiij. Qui habet mādata mea ⁊ seruat ea ille est qui diligit me. Jdcirco sancta ecclesia per xp̄i verba ī hodierno euāgelio doceñ. nos filios suos quomō debeam᷒ his diebus sacris ieiunare videlicꝫ sine omī hypocrisi ⁊ malicia: inducit ⁊ hortat᷑ vt vngamus caput id est christū placare. s. oleo pietatis ⁊ operū charitatis. faciē etiā lauare ꝑ penitētie lachrymose aq̄s ⁊ thesaurisare in celo thesauꝝ charitatis ꝑ obseruātiā p̄ceptorū. quasi diceret. O vos peccatores qui hoc āno a m̄ltis dieb᷒ thesaurisastis vobis irā dei ꝑ varia peccata. superbiā: auariciam: luxuriā. ⁊c. iam nunc in ista q̄dragesima cōuertimini ad deū ⁊ thesaurisate vobis obseruando dei precepta in charitate thesauros vite eterne: quos nec tinea nec erugo demolit᷑. patet in hoc sacro euāgelio. Jtaqꝫ d' p̄ceptis p̄dicañ. tria mysteria in hoc ᷤmone declarabim᷒ de ip̄a obᷤuantia p̄ceptoꝝ diuinoꝝ in gn̄ali.

¶ Primū dꝛ districte obligatiōis.
Secūdū dꝛ debite obᷤuatōis vl' impletiōis
Tertiū dꝛ saluifice fructificatiōis.

De istis vide in forma eadē ser. xl. in scd'o q̄dragesimali scꝫ de vitijs.

Feria quinta post cineꝝ. Sermo secūdus de obediētia diligēti in p̄ceptis dei.

Multi venient ab occidēte ⁊ oriēte ⁊ recumbēt cū Abraam Jsaac ⁊ Jacob in regno celorū Matth. viij. ⁊ in euangelio hodierno. Verba sunt saluatoris quib᷒ edocet ꝙ ad regnū celorum intrare quis nō valet ⁊ cū sanctis dei regnare nisi per fidē xp̄i ⁊ obediētiā p̄ceptoruz diuinoꝝ. sicut Abraam Jsaac ⁊ Jacob ⁊ om̄es electi ꝑ hec saluati sunt. Vnd' legimus Matth. xix. ꝙ dum quidā interrogasset dominū iesum di. Magister bone q̄d boni faciam vt habeā vitā eternā. Respondit iesus di. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Proinde etiā in hodierno euāgelio christ᷒ Cēturionis fidem cōm̄ēdauit. ⁊ p̄dixit iudeos non credētes in eum eternalit᷑ damnādos. qui ꝟo crederent fide formata. s. charitate obseruādo precepta: cum sanctis patriarchis in celo corregnaturos. patꝫ in euāgelio. Jtaqꝫ de obediētia diligenti p̄ceptorū dei tria mysteria in hoc ᷤmone restāt declarāda.

Primū dꝛ amorose inductiōis.
Secūdū ꝑiculose inobeditiōis.
Tertiū dulcorose facilitatiōis.

De istis vide in secundo quadragesimali de vitijs scilicꝫ sermone. xlj. vbi sub eadem forma diuisiōis habētur.

¶ Feria sexta post cineꝝ. Sermo tertius scꝫ de pl'alitate p̄ceptoꝝ dei.

Dictū ē ātiquis Diliges proximū tuum ⁊ odio habebis inimicū tuū. Ego autē dico vobis: diligite inimicos vestros Matth. v. et in euāgelio hodierno. Saluator noster voluit nos obligare non solū ad diligēdum deū sed etiā proximū. Et sic dedit pl'a p̄cepta. Vnū de diligēdo deū. Secūdū de diligendo proximū. Tertiū quod difficilius est etiam de diligēdo īimicū. Quare hec nisi qꝛ vt Chrys.

dicit. dilectio dei ⁊ proximi etiā inimici cōcathe
nate sunt. ita ꝙ vna sine alia haberi non valet.
Nam qui diligit deū eius ꝓcepta seruat: q̄ pre-
cepit proximū etiā inimicū diligere. Q; aūt āti
quis dictū fuit: odio habebis inimicū tuū. hoc
ſm Orig. intelligit de diabolo qui obstinatus
ē in malo ergo odiēdus. Sed proxim⁹ etiā ini-
micus homo diligi debet ꝓpter deū inq̄ntū ho-
mo particeps gr̄e ⁊ beatitudinis q̄zuis malicia
eius nō sit diligēda. vt ait Aug⁹. Et q̄ꝛ proxim⁹
diligitur ꝓpter deū ⁊ in deū. ideo eoipso de⁹ di-
ligit in proximo. Vnd̄. j. Joh. iiij. Hoc manda
tum habem⁹ a deo vt q̄ diligit deum diligat et
proximū. Qui em̄ dicit q̄ꝛ diligo deū ⁊ ꝓximū
odit: mēdax est. Vnd̄ xp̄us in hoc euāgelio do-
cet de istis ⁊ alijs pluribus. patz intuēti textū.
Itaqz exquo data sunt plura ꝓcepta dilectiōis
vt dictū est: tria mysteria ponem⁹ in h̄ ſmone.

Primū de ꝓceptoꝝ pl̄alitate.
Secūdū de documētoꝝ modalitate.
Tertiū de exēplaritate.

De quibus sub eadem forma diuisionis vide ī
secūdo quadragesimali. scilicet de vitijs ser. xlij.

Sabbato post cineꝝ. Sermo q̄rtus de ꝓce-
ptis ꝑme tabule ⁊ scd̄e ⁊ supadditis.

Deprecabantur
vt vl̄ fimbriā vestimēti ei⁹ tangerēt
⁊ quotquot tangebāt salui fiebāt
Marci. vj. ⁊ in euangelio hodier-
no. Sicut sacrū canit euāgeliū: cum dn̄s iesus
supra mare ambulañ. discipulis nauigātibus
⁊ ꝓpter vētū cōtrariū laborātibus in remigādo
apparuit. Illi āt̄ turbati sunt putañ. esse fantas
ma. Vnd̄ exclamauerūt. sed dn̄s iesus cōforta-
uit eos ⁊ in nauē ascēdit ⁊ cessauit ventus. Per
hec mystice d̄signauit ꝙ ip̄e domin⁹ iesus suos
xp̄ianos in tēptatiōibus ⁊ tribulatiōibus vexa
tos solet cōfortare ⁊ consolari per gr̄am ⁊ quie
tat illos. Tandē euangeliū dicit ꝙ egressis de
naui ceperūt ad iesum venire multi ⁊ infirmos
circūferre ad eum ⁊ in plateis ponere ⁊ depreca
banť eum vt vel fimbriā vestimēti eius tāgerēt.
⁊ quotq̄t tangebāt salui fiebāt. Spiritu
aliter Fimbria xp̄i que est pars vltima ei⁹ indu
menti significat vltimū vite xp̄i. i. passionem et
mortē: quā qui tangit xp̄ian⁹ saluus erit. Sed
quomō debet ⁊ possit tangere. Nota ſm nostꝝ
Richar. sup. iij. dist. xix. art. j. q. j. Anima huma
na ꝟtualiter vel sp̄ualiter tangit passionē chri-
sti per fidem ⁊ dilectionē que dilectio cōsistit in
obseruātia preceptoꝝ. ⁊ talis anima salua erit.
Non em̄ sufficit xp̄iano solū videre passionem
xp̄i ꝑ intellectū. nec solū audire in scripturꝭ pre-
dicatis. nec solū odorare ꝑ deuotōis simplicis
affectū in oratiōe. nec etiā solū gustare in sacra-
mento eucharistie. Sed requiriť vt tangat etiā
per fidē ⁊ charitatē que aiaz cōiungit deo. j. Jo
hānis. iiij. Qui manet in charitate ī deo manet
⁊ deus in eo. Tangam⁹ ergo charissimi manu
id est opere implēdo ꝓcepta in charitate ⁊ sic sal
ui erim⁹. patet de ꝓdictis in euāgelio. Itaqz de
ip̄is ꝓceptis adhuc tria mysteria declarabim⁹.

Primū de ꝓceptis tabule ꝑme.
Secūdū de ꝓceptis tabule scd̄e.
Tertiū de ꝓceptis additis ex serie scp̄ture.

Circa primū de preceptis ꝑme tabule Notan-
dum ꝙ exquo pre omibus ⁊ ꝑmo debem⁹ deū
diligere. secūdo aūt proximū sub deo ⁊ ſm deū
idcirco deus dedit ꝑmo ꝓcepta que ordināt ho
minē in deū debite diligendū. ⁊ de hoc dedit in
ꝑma tabula tria ꝓcepta priora. sed quare est ꝙ
quo ad dilectionē dei tātūmodo tria sunt data
ꝓcepta. nec plura nec pauciora vide d̄ h̄ in scd̄o
q̄dragesimali scz de vitijs. ſmōe. xliij. sub lr̄a A
§. notandū ꝙ deus b̄ndictus vsqz B litterā.
Circa scd̄m de ꝓceptis scd̄e tabule notādū ꝙ
deus de proximi dilectiōe dedit septē ꝓcepta in
scd̄a tabula ad id ordinātia. Primum honora
patrē ⁊ matrē. Scd̄m nō occides. Tertiū non
mechaberis. Quartū nō furtū facies. Quintū
nō loqueris falsum testimoniū. Sextū non cō
cupisces vxorē ꝓximi. Septimū nō cōcupisces
rem proximi tui. ptz Exodi. xx. Sic itaqz in pri
ma tabula sunt tria ꝓcepta de dei dilectiōe ⁊ in
scd̄a septē de dilectōe proximi que in toto faciūt
decem. que dicunť ꝓcepta decalogi a deca qd̄ ē
decem ⁊ logos qd̄ est sermo. quasi decē ꝓcepto-
rum legis sermo. B Porro iuxta hec etiā pōt
queri Quare tm̄modo dece precepta sūt tradi-
ta in toto ⁊ nō plura nec pauciora. Rn̄detur ſz
Thomā. j. ij. q. c. ar. v. ⁊ post eum Raynerius ⁊
Anthoñ. in sūma sua pte. j. ti. xiiij. declarañ. per
sil̄itudinē humane cōmunitatꝭ diceñ. sic. Quia
inquit sicut ꝓcepta legis humane ordinant ho
minē ad cōmunitatē humanā: ita ⁊ precepta le-
gis diuine ordināt hoīem ad quādā cōmunita
tem sub deo. Ad hoc aūt vt homo in aliqua cō-
munitate bene cōmoreť duo requiruntť. scilicet
Primo vt bene se habeat ad eū qui preest com
munitati tanq̄z ad caput ml̄titudinis. Et cum
hoc scd̄o vt bene se habeat ad multitudinē: scilz
ad alios cōmunitatis ꝯsocios tanq̄z ad mēbra
nam manus male staret in corpe si vel capiti vl̄
etiā ceteris membris nō deseruiret vt deberet.
Sic homo in ml̄titudine si se habet ad princi-
pem cōmunitatis bene in his tribus quib3 ei
teneť scilicet fidelitate. ⁊ reuerētia ac famulatu.
vtiqz bene stat. alioq̄n si vel in vno se male ha-
beat malū est. sed quoniā deus caput ⁊ ꝑnceps
oīm est. idcirco requirit a nobis ꝑmo fidelitatē
in primo ꝓcepto. ne honorē eius alteri tribua-
mus. ideo precipit. nō adorabis deos alienos
corā me. Scd̄o requirit reuerētiā sui nominis.
ideo ꝓcipit. non assumes nomē dei tui in vanū.

Tertio requirit famulatũ in sabbati sctificatõe. Secũdo qȥ homo bene se habet ad multitudinem comunitatis in duobꝫ videlicȥ Primo vt nulli hoĩ noceat: nec opere nec ore nec corde. Et scdo vt debitũ speciale cui debet reddat. Et qñtum ad hoc debitũ reddendũ precipit quarto pcepto scȥ honora patrẽ ꝛ matrẽ. qñtũ autẽ ad nocumentũ posset quis nocere primo scȥ vel in psona propria. ideo phibet. Quinto non occides. vel in psona coniuncta: ideo pcipit Sexto non mechaberis. nã mechia nocet in vxore ꝛ in pagatõe prolis proximi. Itẽ posset qs nocere in rebus. ideo phibet Septimo. nõ furtum facies. vel in vbis oris: ideo pcipitur Octauo nõ falsum testioniũ dices. vel posset qs nocere corde volẽdo: ideo pcipitur Nono ꝛ decimo precepti cõcupiscẽtia vxoris ꝛ rerũ.

Circa tertiũ de pceptis additis Notandũ fm Anthoñ. flor. pma parte sũ. ti. xiiij. c. iij. §. vj qꝫ bñdictus deus vltra hec pcepta decalogi digito dei ꝯscripta ĩ tabulis voluit in sacra scptura veteris testamenti addere aliq̃ que voluit vt deferant populo cõmuni a deo: mediãte doctrina ꝛ instructiõe sapientũ subtiliori eoꝝ cõsideratiõe. ꝛ hoc ordinauit deus Primo pter confutationẽ iudeoꝝ male exponẽtiũ. Scdo pter damnationẽ hereticoꝝ male sentientiũ. Tertio pter cauendã astutiã demonũ seducẽtiũ. Hec Anthoñ. Sed q̃ sunt illa pcepta addita. Rñdetur fm Anthoñ. ibidẽ enumerãdo scilȝ qꝫ in pmo pcepto vbi phibet cultꝰ alienoꝝ deoꝝ phibet addẽdo om̃e illõ qõ ordĩat ad cultũ idoloꝝ. sicut habet Deutero. xviij. vbi prohibetur lustratio filioꝝ aut filiarũ: ꝛ sciscitatio p ariolos ꝛ obsuatio somnioꝝ ꝛ auguria ꝛ cõsultatõ maleficioꝝ incãtatoꝝ phitonũ ꝛ diuinoꝝ. ꝛ sic om̃is supstitio ꝛ vana obsuatio phibet. Itẽ scdo pcepto quo expsse prohibet periuriũ supaddit eidẽ prohibitio blasphemie. Leuit. xxiiij. ꝛ phibitio false doctrine. Deutero. xiij. ꝛ irritatio votoꝝ. ꝛc. Tertio pcepto quo pcipitur expsse vacare deo. supaddit oĩa cerimonialia diuini cultus in festo exercẽñ. nũc aũt illis cessantibꝫ addit cultꝰ noui testamẽti fm ordinatiõȝ ecclie in sacramẽtis ꝛ diuinis officijs ꝛ colẽdis festis statutis. vt patet dis. xj. eccliasticaꝝ. Quarto pcepto de honore parentũ supaddunt vniuersa pcepta de obediẽtia facienda prelatis ꝛ reuerentia senũ. iuxta illud Leuit. xix. Honora psonam senũ ꝛ corã cano cõsurge capite. Itẽ additur etiã de beneficẽtia exhibẽda primis tam in tẽporali elemosyna q̃z in spũalibꝫ. Item cura ꝺ subditis ꝛ filijs ꝛc. Quinto precepto de phibitõe homicidij addit odiũ phiberi. Leuit. xix. Non oderis fratrẽ tuũ in corde: sed publice argue eum. Et iteꝝ ibidẽ. Nõ stabis cõtra sanguinem primi tui. Et similit phibetur detractio q̃ occidit lingua. Sexto de phibitiõe mechie. prohibitio addit de om̃i luxurie specie. Septimo de phibitiõe furti. additur phibitio vsure ꝛ fraudis om̃is in vẽditiõe vel emptiõe ꝛ rapine ꝛ hmõi. Octauo pcepto de phibitõe falsi testionij. addit phibitio falsi iudicij ꝛ oĩs generis mẽdacij ꝛ susurratiõis. Vltimo in nouo ꝛ decimo pceptis oĩm vitioꝝ cõcupiscẽtia ꝛ cogitatio mala prohibetur. Hec ex Anthoñ. et sufficiant.

Dñica pma q̃dragesime ĩ mane Sermo. v. scȝ de supstitiõibꝫ oĩbus cauẽdis.

Dixit ei Jesus vade sathana. Scriptũ est em̃ dominũ deũ tuũ adorabis. Matth. iiij. ꝛ in euãgelio hodierno. Carissimi aduertamus in hodierno euãgelio quomõ dñs iesus a sathana temptatꝰ fuerit. pmo ꝺ gula. secundo de glĩa vana. tertio de auaricia. ꝛ qꝫ diabolꝰ ipi pmittebat se datuꝝ om̃ia bona mũdi si adoraret ipm. xps aũt dñs dure increpãs dixit eidẽ. vade sathana. scriptũ est em̃ ꝛc. patȥ Deuto. vj. ca. Sed quare hoc nisi qꝛ hec adoratio cedebat in cõtumeliã dei. cũ honor dei transferret in creaturã. Et qm̃ xpus hmõi tẽptatiõibus nõ cõsensit. ideo sequit in euãgelio qꝫ ãgeli accesserũt ministrañ. eidẽ. In his oĩbꝫ docemur pdicta vitia cauere ꝛ psertim idolatrie supstitiones. quia ad hec tenemur ex scripturis. pter qõ ꝛ xps scripturas allegat ꝯtra dictas tẽptatões diaboli. sed heu multi xpianoꝝ in his vitijs cõsentiũt diabolo in pniciẽ animaꝝ suarũ. Sȝ attendite o xpiani. o anime xpi sanguine a diabolo redẽpte attẽdite quid dixerit xps dñs diabolo de hoc temptãti. Vade inquit sathana. sic debes ꝛ tu repellere talia. ꝛc. Proinꝺ de supstitionibus q̃buscunqȝ sũmope vitandis put ad id obligat nos pceptũ dei primũ in quo phibetur om̃is supstitio: declaremꝰ tria mysteria in hoc sermone.

Primũ dꝛ execrabilis offensiõis.
Secũdũ dꝛ mortalis criminatiõis.
Tertiũ dꝛ modalis diuersificatiõis.

De his sub eadẽ forma diuisiõis vide in q̃dragesimali scdo. s. de vitijs fmone. xliij.

Dñica eadẽ pma post prãdiũ Sermo. vj. de cultu dei in fide pura ꝛ spe salutis vt pcipit.

Dominũ deum tuum adorabis ꝛ illi soli seruies. Hec verba xpus dominꝰ allegauit scripta scȝ Deutero. vj. et in hodierno euãgelio. Matth. iiij. ꝛ hoc est principiũ fundamẽtale pmi pcepti decalogi ꝛ ꝯseq̃nter sequẽtiũ. vt dicit Lyra sup Deutero. vj. ꝛ fm Rayne. in sum. sicut in edificio domus ponit

fundamētū. sic in edificio spūali quo homo fit bonus reqrit̄ ꝓmo oīm fides vera de qua est h̄ ꝓceptū: in quo ꝓcipit̄ veri dei vnius cult⁹. z venератio oīm falsoꝝ deorū cultu excluso. z sic oī supstitōe remota sicut in ꝓcedēti ſmone patuit ꝓcipitur nobis in hoc ꝓcepto religiōis sacre fundamētū vt. s. vnū verū deū credam⁹ z illū colā⁹ cultu latrie sibi soli deſuiēdo z adorādo. sȝ qm̄ vt Aug. x. de ciuita. dei. ac doc. sup. iij. sentētiaꝝ dis. ix. Latria que est cult⁹ soli deo debit⁹ in interioribꝫ potissime cōsistit in virtutibꝫ theologicis scȝ in fide spe z caritate. quia sicut dt̄ Rabanus sup Ben. adorare ē deū qui est adorādus tota mētis intentiōe q̄rere. z hoc per fidē spem z charitatē. sequit̄ ergo q̄ in hoc ꝓcepto scȝ dn̄m deū tuū adorabis zc̄. ꝓcipitur vera fides ad deum in spe z charitate. ideo qȝ de vera fide qūa debemus deū colere z amare ac in ipso sperare. tria mysteria hic declarem⁹.

¶ Primū de fidei pure adoratōe.
Secūdū de spei firme securatiōe.
Tertiū de fidei xp̄iane certificatiōe.

¶ Circa primū querit̄ quare debeat z obligatur homo deū colere solū vera fide vnica excluso cultu z fide oīm alioꝝ deoꝝ: z om̄i supstitōe remota. Ad qđ respōdet̄ ſm Thomā. et post illum ſm Anthon. flor. ꝑte ꝓma sume ti. xiiij. ca. iiij. §. ij. q̄ ad id plꝛes assignant̄ rōnes iductiue.

¶ Prima ex dei largitate.
Secūda ex dei dignitate.
Tertia ex pacti fidelitate.
Quarta ex ꝓmij felicitate.

¶ Prima ratio ex dei largitate. quia om̄e bonū siue naturale siue tēporale siue spūale nō aliunde q̄ȝ a deo solo ꝓncipalit̄ habem⁹. i. Cor. iiij. Quid habes quod nō accepisti. Et certū est q̄ oīa in nihilū redigerētur nisi man⁹ dei oīpotentis ea sustētaret. dicit Grego. in moral. Ergo nimis ingrat⁹ est qui deū nō colit a quo oīa bōa recepit. Filiis est talis filijs israel q̄ miraculis multis ostēsis liberati a ſuitute egyptiaca satis cito postea in deserto coluerūt idola vitulorū. Sic xp̄iani mali faciūt ingrati quos xp̄us sua passione z morte redemit a diabolo. z tn̄ diabolum colunt ꝑ supstitiōes: cū diabolus nil boni fecerit nec faciat illis sȝ potius torquebit in īferno. Proin̄ Deutero. xxxij. Nunq̄d nō ipe ē pater tuus. q̄si diceret. ipe deus est q̄ possedit z fecit z creauit te. ḡ zc̄. ¶ Secunda ratio ex dei dignitate. quia vt dicit̄ Ecci. j. Unus est de⁹ oīpotens rex potēs z metuēdus nimis zc̄. vn̄ om̄ia alia nec quicq̄ȝ boni nec mali facere possunt homini nisi q̄ȝtū deus ꝑmittit. ḡ zc̄. ¶ Tertia ratio ex pacti fidelitate. quia in baptismo quilibꝫ xp̄ianus abrenūciat diabolo z pompis eius et oībus opibus eius. q̄lia sūt om̄ia supstitiosa z vitia. obligat q̄ȝ se homo christian⁹ ad seruandum fidē z mādata dei. vn̄ magnū suppliciū demeretur frangēs ꝓmissum. Heb. x. Irritam quis faciēs legem moysi duobꝫ aut trib⁹ testibus occidit̄ sine vlla miseratiōe. quāto magis putandū est deteriora mereri supplicia q̄ filiū dei cōculcauerit. ¶ Quarta ratio ex ꝓmij felicitate. quia nulla lex ꝓmittit obseruatoribꝫ suis tam felicissimū premiū sicut promittit lex xp̄iana. Declarat̄. primo namq̄ȝ iudei credūt venturū messiam āticbristū in quē sperant pro premio expectan̄. restitutionē regni sui z terre ꝓmissionis. z sic terrenū premiū vel mundiale expectāt. ¶ Secūdo saraceni z thurci credūt z sperant in suo falso ꝓpheta machometo pro obseruatione sue legis carnalia ꝓmia scȝ habituros in futuro fluuiū lactis z mellis z vxores multas z huiusmodi. z ꝓpter hmōi premia sollicite colūt tā iudei q̄ȝ saraceni contra hoc preceptū deos alienos stultissime. ¶ Tertio heretici ac scismatici ꝓ sua heresi ðfendēda vsq̄ȝ ad mortē se exponūt. sperātes in illa heresi posse saluari z tamen certum est q̄ preter vnicā fidē verā z catholicā sancte eccl'ie romane nō potest esse salus vt christ⁹ docuit qui Petro ap'lo claues dedit: z omnis etiā scriptura clamitat. vn̄ pro ꝓmio debetur ignis etern⁹ hereticis. Sed xp̄ianis verā fidem seruātibus promittit̄ gr̄a in ꝓsenti: z gl'ia ꝑpetue btitudinis in futuro: angeloꝝ societas z oē bonū in celo. P ergo q̄ȝstultissimi sunt q̄ fidem tenent in supstitiōibus nec pure credūt in deū. q̄ per hec perdūt ꝓmia beata z se tradūt diabolo z infernali supplicio.

¶ Circa scd̄m de spei firmatiōe vel securatione querit̄. Quomō quis colens deū verū christū iesum possit esse firm⁹ z securus q̄ per hmōi fidei cultū indubitāter erit saluādus. Ad quod respondēdo nota regulas ſm litteras hui⁹ dictiōis fides ꝓut habes ðscriptas ꝑte ꝓma Pomerij de tꝑe ſmone. xxx. U. X.

¶ Circa tertiū de fidei christiane certificatione ꝑ testimonia infallibilia. vide de hoc parte scd̄a Pomerij de tēpore. ſmone. lxxviij. ar. iij. ꝑ totū. ¶ Item si placet de fide plura alia ꝓdicare vl' de spe vide recolligēdo ex tabulis eiusdē pomerij. sȝ quia ego pronūc intēdo de alijs ſmones facere. ḡ pertrāseo.

¶ Feria scd̄a post dn̄icā primā Sermo. vij. de regulis ꝓceptoꝝ gn̄alibus z implicite cōtētis.

Venite benedicti patris mei possidete paratū vobis regnū Matth. xxv. z in euāgelio hodierno. Saluator noster dominus iesus in hoc euāgelio docet ð futuro iudicio terribili. quomō om̄s impios pctōres q̄ ꝓcepta dei non seruāt: nec misicordie opera ꝓximis impēdunt maledicet z eterno igni infernali tradet cruciādos. bonos vero z misericordie

opa exerceñ. bñdicet ⁊ ad regnū celeste inuita-
bit ⁊ introducet. Sz vnd̄ ipi mali demerebunṫ
maledictionem perpetuā nisi ex malis opibus
⁊ p̄ceptoꝝ dei p̄serti trāsgressione. nā certū est ꝙ
ipa opa misꝭicordie nō sufficiunt homini ad sa
lutē nisi obseruet p̄cepta diuina. vñ Ps̄ dicit.
Maledicti qui declinant a mandatis tuis ⁊c̄.
Deniqꝫ vnd̄ iusti homines merētur a xp̄o bene
dictionē illā perpetuā nisi ex p̄ceptoꝝ oīm ob-
seruātia. ideo idē Ps̄. dicit. Btūs vir qui timet
dominū: in mādatis eius volet nimis. Genera
tio rectoꝝ bñdicetur. ⁊ infra. In mēoria eterna
erit iustus: ab auditiōe mala nō timebit. i. a sen
tētia maledictiōis que audieṫ in iudicio. Pro-
inde tunc xp̄us domin⁹ inuitādo bonos dicet
p̄dicta verba. Uenite bñdicti patris mei possi-
dete regnū scꝫ quod meruistis per obseruātiaꝫ
p̄ceptorum ⁊ opera misꝭicordie. patꝫ in euange
lio. Ex quo aūt vt cepimus in p̄cedētibus predi
care d̄ p̄ceptis diuinis decalogi: restant adhuc
in generali tria mysteria declarari ſm regulas
illorum.

Primū de cōueniēti ordinatiōe.
Secūdū de differēti ꝓpositiōe.
Tertiū de virtuali implicatiōe.

F Circa primū querīṫ Utrū p̄cepta decalogi
conueniēti ordine tradita sunt vt sciam⁹ ratōeꝫ
quare scꝫ pro p̄mo p̄cepto oīm ponitur p̄ceptū
hoc de cultu vni⁹ dei ⁊ remotione cultus alioꝝ
deoꝝ. ⁊ quare ꝓ scd̄o ponitur de reuerētia no-
minis dei. ⁊ sic consequēter. Ad hāc questionē
respondēdo ex Raynerio in sūma sua. ⁊ Rich.
in. iij. dis. ix. Thomasqꝫ p̄ma. ij. q. 100. ar. vj. eli-
cimus aliquas regulas siue v̄itates. Prima
regula de ordinis equitate ꝙ p̄cepta prime ta-
bule que sunt de dei dilectōe p̄ponuntur recto
ordine p̄ceptis tabule scd̄e. Ratio ē ſm Rich.
supra scꝫ in. iij. di. ix. vbi querit vtrū latria sit no
bilior inter alias v̄tutes. quia cū oīa p̄cepta
etiā de proximoꝝ dilectiōe finaliter in deū ordi
nent hominē vt scꝫ deus diligaṫ ⁊ eius volūtas
impleaṫ. ergo primo oīm de ipo deo diligendo
tanq̄ꝫ de nobilissimo fine debuerūt p̄cepta tra-
di. nam finis melior est ordinatis in finē. ij. tho
picoꝝ. Secūda regula de impletōis salubri
tate videlꝫ ꝙ nō sufficit homini ꝓ salute māda
ta decalogi implere sine gr̄a ⁊ charitate. Ratio
ſm Bonaueñ. ⁊ Thomā. ac concordiṫ Scoti-
stas sup. ij. di. xxviij. ⁊ ēt sr̄. iij. di. xxxvj. ⁊. xxxvij.
quia deus in p̄cipiēdo vult ⁊ intēdit ꝙ homo
ipa p̄cepta ex charitate impleat ac in gr̄a vt vitā
eternā mereatur. Und̄ si homo implet mādata
q̄ntū ad genus operis vel essentiā licꝫ non pec-
cet pctō obmissiōis: tamē nō mereṫ vitā eternā
nisi impleat in gr̄a. quia vt Aug⁹ lib. de libe. ar.
dicit. Sine gratia nec infantes nec etate gran-
des saluari possūt. Exemplū de iudeis quoruꝫ
aliqui implēt aliqua p̄cepta. similiṫ de infideli-
bus qui carēt gratia. ergo nō saluanṫ. Tertia
regula de trāsgressiōis ꝑ grauitate in p̄cept̄ pri
me tabule respectu scd̄e scꝫ ꝙ trāsgressio contra
p̄cepta p̄me tabule grauior est ceteris paribus
q̄ꝫ cōtra p̄cepta scd̄e tabule. Ratio quia illa or-
dināt immediate in deū quē sicut regē in ꝓpria
ꝑsona offendere graui⁹ est q̄ꝫ ledere in subditis
nam instiṫ. de iniurijs. §. atrox. ⁊ extra de sentē-
tia excō. ca. cum illoꝝ. tāto offensa ⁊ iniuria gra
uior quāto ꝑsona que offēdiṫ est dignior. ꝗ ⁊c̄.
Ex regula sequiṫ ꝙ idolatria ⁊ blasphemia si-
miliṫ ⁊ periuriū graui⁹ pctm̄ est q̄ꝫ adulteriuꝫ:
vel aliqua spēs luxurie. patet ꝑ Richar. sup. iij.
dis. xxxix. art. iiij. q. ij. Et ibidē di. xxxiij. ar. v. q. v.
excipit pctm̄ luxurie ꝯtra natura. quia hoc vide
tur peius etiā homicidio ſm Rich. ibidē. Sed
di. Nunq̄d ergo ꝑiuriū graui⁹ pctm̄ est. q̄ꝫ ho-
micidiū. Rñdetur ſm Scotizātes sup. iij. li. dis.
xxxix. ꝙ aliqui dicūt simpl'r ꝙ periuriū graui⁹
est ratiōe eadē dicta. Sed alij cum Rich. homi
cidiū dicūt fore maius. ꝓpterea q2 in homicidio
est maior libido ⁊ malicia scꝫ peccādi. nec hoc ē
contra dictā regulā. quia in ea addiṫ ceter̄ pa-
ribus. in istis aūt non sunt paria cetera scꝫ libi
do malicia odiū ac contēptus. nam si periuriū
fieret mere ex odio dei. homicidiū autē ex odio
proximi. tūc periuriū graui⁹ esset etiā ſm Rich.
super. iij. libro. di. xxxix. arti. iiij. q. j. G
Quarta regula de culpe ī singulis pōderosita
te videlicꝫ ꝙ in singulis preceptis culpa offen
sionis p̄cepti prioris grauioris est pōderis. pa
ribus cet̄is. q̄ꝫ offensa p̄cepti posterioris. Decla
ratur ex Raynerio sup̄ ſm Tho. p̄mo d̄ p̄cept̄
prime tabule que ordināt hominē imediate ad
deum. nam ibi illud p̄ceptū p̄mo poniṫ cuius
trāsgressio magis est cōtraria tam ipi fini. id ē:
deo. q2 etiā ratiōi. propt̄ea trāsgressio hui⁹ p̄mi
p̄cepti pre oībus grauis est. Exemplū poniṫ si-
cut em̄ in exercitu qui ordinaṫ ad ducē vl' regē
sicut ad finē miles teneṫ regi vel duci fidelitatē.
deinde ꝙ ipm̄ reuereaṫ. Tertio ꝙ famuleṫ vel
obsequaṫ eidē. Maius aūt pctm̄ est primū scꝫ
infidelitas: scꝫ cū miles infideliṫ agēs cū hoste
pactū habeat: q̄ꝫ si aliquā duci irreuerētiā exhi
beat. Et etiā hoc scd̄m mai⁹ peccatū est q̄ꝫ tertiū
scꝫ ꝙ in aliquo obsequio ducis deficiēs īuenia
tur. sic a simili quia magis ē contrariū ratiōi ꝙ
homo circa finē scꝫ deū per infidelitateꝫ peccet.
ideoqꝫ tanq̄ꝫ grauissimū primo p̄cepto ꝓhibeṫ
⁊ scd̄o scd̄m ⁊ tertio tertiū. hec Tho. Item nota
ꝙ hmōi grauitas pctōꝝ p̄ponderāda intelligi
debet in iudicio dei. q2 sepe aliter iudicaṫ in iu-
dicio humano vt ptꝫ ex Rich. sup. iij. di. xxxiij.
arti. v. q. v. Declaraṫ scd̄o de p̄ceptis scd̄e tabule
q̄ hominē ordināt ad proximū. quia illd̄ pctm̄
ē graui⁹ qd̄ maḡ ratiōi repugnat. ⁊ hoc dupl'r
pōt cōsiderari. Primo qd̄ magis repugnat ex
ꝑte debiti. q2 magis peccat hō si nō seruat ordi-

nē debitū ad psonas quib⁹ magis est debitoꝛ
puta ad parētes quib⁹ pre alijs tenet᷑. ideo inter
pcepta ordinātia hoīez ad proximū primo po/
nitur pceptū de honore parentū. ¶ Secūdo pōt
cōsiderari grauitas pcti ex hoc ꝙ magis repu/
gnat ratiōi ex parte nocumēti. ꝛ sic graui⁹ pecca
tum est peccare vel nocere ope ꝙ̃ ore vel corde. ꝛ
inter pctā operis grauius est homicidiū p quod
priuat᷑ vita ꝙ̃ adulteriū. ꝛ adulteriū ꝙ̃ furtum
exterioꝝ reꝝ. ꝛ vltimo ponit᷑ peccat̄ cordis qd̄
ꝛ si sit prius alijs in executiōe: tamē est minus
graue in lesione. ideo hoc posteri⁹ cadit in ratōe
pcepti. Hec Thomas. ꝛ sic patet. O ꝙ̄ puaricatores
redite ad cor ne pereatis.

¶ Circa scōm de differēti ꝓpositiōe. quia pre
cepta quedā ꝓponūtur affirmatiue: quedā autē
negatiue. Vnd̄ ꝓm Rayneriū. sup̄. ꝛ cōmuniter
doctores. pceptū diffinit᷑ sic. Preceptū est iussio
vel imperiū faciēdi aliquid vel nō faciēdi. Et sic
diffinit Alexā. d̄ ales. iij. pte sūme. q. xxv. sed q̄re
voluit deus p affirmationē ꝛ negationē scilicet
iniūgendo affirmatiue ꝛ prohibendo ꝓponere.
Ratio p̄cipua ponit᷑ sup̄ ꝓm Raynerium talis. qꝛ
sicut trāsgressoꝛ preceptorū demeret᷑ penā eo ꝙ
peccat mortalit᷑. ita obseruatoꝛ meretur vitam
eternā. sed vita eterna datur non solū pro bono
ope faciēdo ad quod obligāt affirmatiua prece
pta: sed etiā p abstinendo a malo ad quod obli
gant p̄cepta negatiua. Unde circa hoc notem⁹
adhuc regulas p̄ceptorū tres. ¶ Prima regl̄a
de pluralitate negatiōis scꝫ ꝙ plura pcepta sūt
in decalogo ꝓposita negatiue ꝙ̃ affirmatiue. nā
tm̄modo duo ꝓponūtur affirmatiue scꝫ sabba
ta sanctifices. ꝛ honora patrē ꝛc̄. alia oīa ne/
gatiue ꝓponunt᷑. Ratio regule quia plures in/
clinātur ad malū ꝙ̃ ad bonum. ergo vt retrahā
tur homines a malo plus extendit᷑ prohibitio
vel negatio. voluit aūt deus illa duo affirmati
ue ꝓponere ad docendū ꝙ deo ꝛ parētibus nō
possumus equiualentē honorē reddere vt dicit᷑
etiā. viij. ethicoꝝ.

¶ Secūda regula de pre/
ceptis affirmatiuis ꝓm Alexan. sup̄. concordit᷑
Scotus ꝙ precepta affirmatiua obligāt homi
nē semp̄: sed non ad semp̄. hoc est dicere ꝙ obli
gant in omni tēpore sed non ad omne tempus
sine intermissiōe. verbi gratia. honorare paren/
tes teneoꝛ semp̄ ex p̄cepto dei affirmatiuo. sed
non teneoꝛ ad semp̄ quia nō est possibile nec ex
pediēs. nec necesse oī tēpore sine intermissiōe
honorare. sꝫ tm̄modo cum tēpus requirit ꝛ ne/
cessitas parentū ac possibilitas ex parte mea. si
militer ē de sanctificatiōe sabbati. ¶ Tertia re/
gula de negatiuis ꝓm Alexan. sup̄. ꝛ concordit᷑
doctores ꝙ pcepta negatiua plus obligant ꝙ̃
affirmatiua. quia obligāt semp̄ ꝛ ad semp̄. sicut
exēpli gratia. nō adorabis deos alienos. ꝛ illd̄.
non mechaberis obligant semp̄ ꝛ ad oīe tēp⁹
scꝫ vt nūꝙ̃ ꝛ p nullo tpe fac tale.

¶ Circa tertium inquirendū est qualia pre/
cepta implicite ꝛ virtualiter continentur in hoc
p̄cepto. id eñ scire vtile est: vt discatis qualiter
confitēdum sit. Ad quod nota ꝓm doctores re/
colligēdo ꝙ in hoc precepto primo implicite ꝛ
virtualit᷑ precipiūtur aliqua dupliciter. Primo
q̄dā prohibitorie seu negatiue. Secūdo quedā
affirmatiue ꝛ d̄ eorum offensa confitēdum est.
Primo nanqꝫ prohibētur omnes pactiōes de
monū ꝛ omnes supstitiose obseruātie de quib⁹
supra sermōe. v. vide. Secūdo prohibētur oēs
errores ꝛ secte contra fidem ꝛ bonos mores.
¶ Tertio ꝓm cancellariū parisieñ. tractatu decem
p̄ceptorum prohibet᷑ supbia. quia contēnit de/
um ꝛ p̄cepta cum hic p̄cipiat᷑ humilis subiectio
ꝛ cultus dei. Quarto prohibet᷑ oīs peruersa
app̄ciatio. ꝛ nimius amoꝛ creature. nam Hie/
ronym⁹ ait. Quod q̄s plus amat ꝛ venerat᷑ ꝙ̃
deū: hoc illi deus est. puta superbo honoꝛ ꝛ glo
ria: auaro diuitie: guloso vēter deus est. Phil.
iij. caplo. ꝛ luxurioso carnalitas: iracundo vin
dicta ꝛc̄. ꝛ sic est in talib⁹ spiritualis idolatria.
Secūdo demandātur in hoc primo p̄cepto ali
qua affirmatiue. ¶ Primū est illud preceptum.
Dominū deū tuuz adorabis ꝛc̄. scꝫ in fide vera
spe ꝛ caritate. Secūdū est illud. Diliges domi/
num deū tuū ex toto corde tuo ꝛc̄. Tertium ꝙ
p̄cepta legis nature tanꝙ̃ a deo indita obligāt
quēlibet. nam ꝓm Alexādrū de ales vbi supra.
Lex naturalis que est insita cōsciētie scꝫ cuiusli
bet homīs continet᷑ implicite in decalogo. vnd̄
facere contra cōsciētiā peccatū est ꝛ confitēdum
siue de bono faciendo siue de malo vitando.
Quartū ꝙ oīa p̄cepta dei sūt implēda neces/
sario ex charitate. Ultimū ꝙ voluntati diuine
debem⁹ cōformare volūtatē nostrā vt tenemur
Consequēter infra agemus de aliq̄bus predi/
ctis vt videbim⁹ expedire. Hec itaqꝫ nota o ho/
mo: ꝛ ꝓm hec disce cōfiteri de primo p̄cepto de/
calogi.

¶ Feria tertia post dñicā primā Sermo octa/
uus de naturali lege ꝯsciētie que etiā implicite
cōtinet᷑ in p̄mo p̄cepto.

Elictis illis sci/

R licet iudeis: abijt foras in bethaniā
ibiqꝫ mansit. Matth. xxj. ꝛ in euan
gelio hodierno. Domin⁹ iesus verbis ꝛ factis
docet nos saluari. nam vt dicit᷑ in hoc euāgelio
ascendēs in hierusalē eiecit de tēplo vendētes ꝛ
emētes qui mala consciētia sacerdotū auaroꝝ
induxerāt populū talia exercere in tēplo que ta
men illicita erāt fieri inibi. propt᷑ea xp̄s domi/
nus redarguit illos ex scriptura di. Scriptuꝫ
est scꝫ Esaie. lvj. Domus mea dom⁹ orationis
vocabitur. vos autez ꝛc̄. Et in hoc docemur ꝙ
homo dum errat in cōsciētia debet suā ꝯsciētiā

rectificare p scripturā sacraꝫ.ꝛ sic euadet errorē. Deniqꝫ subdit euāgeliū ꝙ sacerdotes iudeorū ꝛ scribe obstinati ī malicia redarguebant xp̄m. q̄ tñ ex scriptura ꝯuicit ꝛ cōfutauit illos.ꝛ relictis ill' abijt foras ꝛc̄. Sp̄ual'r xp̄s p hec facta docet rectificare ꝯsciētiā in obediēdo p̄ceptis.ꝛ ꝙ q̄ h̄ noluīt illos relinquet ī sua malicia obstinatos pire:ꝛ abiēs manet libenter in ꝯscia bona.nā bethania f̄ꝫ Hiero.ꝺ īterp̄ta.no.hebraī. interp̄tat' dom⁹ obediētie ꝛ domus gratificata dño.iō significat ꝯsciētiā rectā hoīs obedientē deo ꝛ in charitate ac gr̄a dei existētē.vt em̄ dicit Bern̄.de ꝯscia. Bona ꝯsciētia templū ē dei habitaculū xp̄i gratissimū. In hui⁹ mysteriū xp̄s mansit ī bethania.p̄tꝫ ī euāgelio.itaqꝫ exq̄ obligat nos sub p̄cepto p̄mo implicite lex ꝯsciētie ꝺ ipsa tria mysteria in hoc sermone declaremus.

Primū de cōsciētie obligatione.
Scōm de conscientie discretione.
Tercium de cōscientie rectificatione.

De p̄mo articulo vide q̄ntū expediter multis tractatib₃ de h̄ p̄te p̄ma ẜmonū pomerij de t̄pe ẜmone.xj.sub l'ra F.vsqꝫ.H. De scđo arti.vide ibidē ẜmone.xij.L.vsqꝫ.P. De tercio ibidē sub sequēter sub l'ra.P.quātū placet saltē applicādo. Exemplū in fine illi⁹ sermonis positum.

Feria.iiij.dñice p̄me. Sermo.ix.de voluntatis nostre conformatione ad diuinam.

QVicunqꝫ fecerit volūtatē p̄ris mei q̄ in celis est. ip̄e me⁹ frater est Matth.xij.ꝛ in euangelio hodierno. Saluator noster in ṽbis istis ostendit quantū amet obseruantes precepta dei ꝛ sic faciētes voluntatē eius.ꝙ.s.eos amat sicut fratres ꝛ sorores ꝛ qđ maius est sic matrē virginē mariaꝫ p aliqualē similitudinē. Deniqꝫ in precedenti passu euangelij ostendit redarguendos dānandosqꝫ ꝛ dyabolis subijciendos o ēs qui nolunt facere voluntatē dei in preceptis.ꝛ quia in precepto p̄mo decalogi implicite precipit' cōformatio diuine voluntatis vt dictum est ẜmone.vij.idcirco de voluntatis diuine cōformatione fienda in nobis ꝛ debita hoc sermone tria mysteria declarabimus.

Primū de voluntatis diuine cognitione.
Scōm de voluntatis nostre conformatiōe.
Terciū de cōformatiōis fiende inductione.

De his articulis sub eadem forma vide quātū tibi placet per singulos articulos prosequi in parte estiuali pomerij sermone.xviij.vbi tractatur de hoc per totum.

Feria quinta post dominicam primā. Sermo.x.de adoratione debita deo ꝛ imaginibus ac sanctis ꝛ modis eius ꝛ cōmendatione.

AT illa venit et adorauit euꝫ scꝫ iesum dicēs. Dñe adiuua me Matth.xv.ꝛ in euangelio hodierno.sicut expōit Lyra. hec mulier chananea adorauit dñm iesum adoratiōe latrie.quia credidit ip̄m esse verū deum cui soli debet' latria:ꝛ hoc fuit magnū ꝛ miruꝫ in tali muliere pagana:ideo ꝓpter eius fidē verā meruit sanationē sue filie a demonio verāte illā.ideo christ⁹ domin⁹ cū non statim ei⁹ petitionē exaudiuit voluit vt clarescat eius fides ꝛ deuotio feruēs qua non destitit petere vsqꝫ q̄ domin⁹ pro sua humili supplicatiōe ꝛ magna fide beneficium p̄staret.ꝛ cōmēdañ. eam dixit. O mulier magna ē fides tua fiat tibi sicut vis. In quib₃ꝛ nos docemur ꝙ christū adoremus vt verū deum ꝓ salute nostra humilit' ꝛ in fide magna ac spe ꝑseuerāter ꝛ sic obtinebimus. Et quo aūt adoratio p̄cipit' in hoc p̄cepto p̄nm deū tuū adorabis.ꝛ hoc p̄ceptū īclusiue demandat' in p̄mo p̄cepto decalogi vt p̄dictū ē idcirco de ip̄a adoratiōe tria mysteria declarabim⁹ in hoc sermone.

Primū de q̄litate distinctiōis.
Secūdū de varietate veneratiōis.
Tertiū de cōmēdabilitate talis deuotiōis.

Circa primū querit' Qualiter habet distingui adoratio. Ad quod nota ẜm Scotū Bonauē. Richar. Thomā Aureolū ꝛ Alexan.ꝛ cōmunit' oīs theologos ꝛ doct.sup.iij.li. sententiaꝝ.dis.ix.recolligēdo.vt etiā habet' in sū. Ray. ꝙ adoratio est triplex.

Prima dr̄ adoratio latrie.
Secūda dr̄ adoratio dulie.
Tertia dr̄ adoratio hyꝑdulie.

Prima adoratio scilꝫ latrie est.quidā honor vl' cultus qui soli deo debet'.ita em̄ diffinitur: ꝛ hoc triplici ratiōe. Primo in recognitionē beneficij creatiōis. Scđo in recognitionē cōseruatiōis. Tertio in recognitionē supremi dominij ꝛ potestatis scꝫ infinite respectu omnis creature. Vnđ sicut nec dei substantia vel natura. nec creatio nec conseruatio in esse potest cōmunicari alicui creature.sic nec adoratio latrie potest licite impēdi creature. M Sed in quo cultu consistit specialit' latria: R̄ndetur ẜm Scotistas ꝛ Thom. concordit' ꝙ sacrificij oblatio est adoratio latrie. Sꝫ nota ꝙ sacrificium ē triplex. Primū bone opationis.ꝛ hoc fit ꝛ est in omī virtute.s.humilitate obediētia.ꝛc̄. Scđm sacrificiū est oratiōis.ꝛ hoc fit deo ꝛ est in virtutibus theologicis scꝫ fide spe ꝛ caritate. Tertiū est sacrificiū immolatōis:ꝛ istud ē speciali⁹ latrie.hoc etiā in sū. Angel'. Vnđ latria ẜm Aug. de ciuitate dei.ꝛ doct.sup.accipit' etiā ꝓ theusebia.i.ꝓ diuino cultu.ꝛ sic respicit cultū dei interiorē potissime qui pertinet ꝓprie ad virtutes

De adoratione

theologicas q̄bꝫ sol⁹ deus colit. ¶ Scd̄a adora-
tio scʒ dulie. est quidā honoꝛ vel cult⁹ qui crea-
ture debet cōiter. et hoc debet rōne alicui⁹ ma-
gne vel precipue dignitatis quā creatura talis
ꝑticipat a deo. vbi grā. dignitas dn̄ij ꝑ poten-
tiā data est a deo p̄latis. dignitas sapie docto-
ribꝫ. dignitas bonitatis sanctis hoībꝫ ꝛ beatis
angelis. ideo debet eis dulia. ¶ Tercia adora-
tio. s. hiꝑdulie dr̄ ab hiper in greco qd̄ sonat su
per: ꝛ dulia q̄si dignioꝛ dulia vl' supioꝛ que de
bet creature ꝑcellenti rōne singularis autētice
a deo date. puta btē virgini Marie ꝛ cruci xp̄i:
vt in sequentibus patebit.

¶ Circa scd̄m de varietate adoratiōis vel
veneratiōis impēdende vl' exhibēde inq̄rendū
restat. Cui et q̄liter adoratio impēdēda ē. q꞉ nō
vna ꝛ eadē veneratiōe adoram⁹ vnā creaturā q̄
aliā. Ideo nota ꝑm Rayneriū post sup̄dictos
recolligēdo doctores. Octo sunt p̄cipua que sa
lubrit' a xp̄iāis venerāt: tn̄ vario mō vēeratōis
Primo deus vel maiestas essentie diuine.
Scd̄o trinitas ꝑsone in diuinitate.
Tercio xp̄s in quo sunt due nature.
Quarto humanitas xp̄i. i. caro ꝛ anima dei
tati vnite.
¶ Quinto imago xp̄i ꝑ ip̄i⁹ rep̄sentatione.
Sexto crux xp̄i ꝑfusa xp̄i sanguine.
Septio btā v̄go maria ꝑ matna dignitate.
Octauo sanctorum reliquie.
Primo de⁹ adorat adoratiōe latrie vt predictū
est. ¶ Scd̄o trinitas que eadē adoratione. s. la-
trie est adorāda. Vn̄ pater fili⁹ ꝛ sp̄ūssanct⁹ eq̄-
liter quelibet ꝑsonarū adorat. q꞉ in eis est vna
causa honoris. s. vna essentia diuina ꝛ vna ma
iestas ꝛ equalitas ꝛ coequalis bonitas. ꝛ quia
sunt vnicus creatoꝛ oīum creaturarū. ergo ꝛc̄.
Tercio xp̄s in duabꝫ naturis. s. deitatis ꝛ hūa
nitatis adorat vnica tn̄ adoratōe ex parte ip̄i⁹
christi qui adorat: q꞉ in duabꝫ naturis est vna
ꝑsona. Exemplū. si in vno homine sint plures
excellentie. vicʒ p̄latio scientia ꝛ virtus siue pro
bitas que sunt cause honoratiōis. in eodē hoīe
licet sint plures cause honoris. tn̄ ex ꝑte hono-
rati. s. hoīs qui honorat exhibet eidē vnus ho-
noꝛ quo honorat tam ꝑpter prelatiōeʒ q̄ꝫ ꝑpter
scientiā ꝛ virtutem. Sic in christo cum sit vna
ꝑsona vna veneratiōe adorat latrie. licet sint in
eo plures cause hmōi. vicʒ honoꝛ. ¶ Quarto hu
manitas xp̄i adorat. sed quō hoc cuʒ ip̄a nō sit
deitas. Notandū ꝑm p̄dictos doctores q ip̄a
humanitas christi si cōsiderat vt cōiuncta dei-
tati inseparabiliter sic adorari debet adoratiōe
latrie. Unde Damasce. iij. sententiaꝝ ait. Ado-
ratur caro christi cum incarnato deo verbo nō
ꝑpter seipsam sed ꝑpter vnitam ei deitateʒ. Si-
cut exempli gratia vestis regis veneratur ꝑpter
regem qui eam induit ꝛ nō ꝑpter vestem ꝑprie.
Si ergo humanitas christi considerat vt in se-
ip̄a ꝑut est creatura sola q̄ posset absoluta po-
tētia separi a deitate sʒ nūq̄ꝫ separat tūc hyꝑdu-
lia adoraret. q꞉ pre oībus creaturis est venerā-
da etiā in seip̄a. ¶ Quinto imago xp̄i adorat.
Sed quō. Nota q cōsiderādo eam prout est q̄-
dam res. puta lignū sculptū vel pictū. sic nulla
adoratōe ē adorāda. quia reuerētia nō debetur
nisi rationali creature in p̄miū virtutis. cui⁹ ca
pax esse nō potest creatura irrationalis. Sʒ cō
siderādo imaginē vt ē imago xp̄m rep̄sentans.
ꝛ tūc cum idē sit mot⁹ in imaginē ꝛ in rem cui⁹
est imago: sequit q sicut xp̄s adorat adoratōe
latrie: ita ꝛ eius imago. quia vn⁹ honoꝛ debet
imagini ꝛ imaginato. Unde Damascen⁹ lib. iij.
ca. viij. dicit. Honoꝛ imaginis ꝑuenit ad ꝑtho
typū. i. imaginatū. De hoc patʒ de cōse. di. iij. ve
nerabiles. ¶ Sʒ di. cuʒ scriptū sit Exo. xx.
Nō facies tibi imaginē neqꝫ adorabis. ꝛc̄. qua
re ergo eccl'ia cōtra hanc ꝑhibitionē honorat eā.
Respondet ꝑm docto. p̄dictos q ante incarna
tionē christi cū deus essʒ incorpore⁹. s. in veti le-
ge ꝑhibitū fuerit imaginē fieri ꝛ colere: eo q ho
mines proni erant ad idolatriā. sʒ postq̄ꝫ deus
factus est homo ꝑmissum ē a spiritusctō in no-
ua lege imagines fieri. Primo quidē ad istru-
ctionē populi simplicis qui imaginibꝫ quasi li
bris edocet. de conse. di. iij. platū. ¶ Secūdo ad
remēoꝛandū mysteriū incarnatiōis ꝛ exempla
sanctoꝝ dū quotidie oculis p̄sentāt. ¶ Tertio ad
excitādū affectū deuotionis q̄ magis mouetur
ꝛ incitat visis q̄ꝫ auditis. Proinde exemplū le-
gimus q xp̄s domin⁹ impressit suā imaginē
faciei in veronica ꝛ etiā in lintheo misso ad re-
gem edisse Abagaꝝ. Et btūs lucas dicit depin
xisse imaginē christi ꝛ beate marie que Rome
habētur. ¶ Sexto adorat crux christi speciali⁹
pre alijs instrumētis passionis. q꞉ magis ē me
moriale signū crucifixi. Sed quomō. Nota ꝑm
Thomā q crux potest cōsiderari p̄mo inq̄ꝫtū ē
res insensibilis. ꝛ sic non debetur ei honoꝛ. Se
cundo inq̄ꝫtum est quedā res christi sanguine
consecrata vel contactu. ꝛ sic venerat hyperdu-
lia tanq̄ꝫ nostre salutis instrumētū. sicut vene-
ramur ꝛ sacramēta. que etiā ꝑm Bonauen. ve-
neramur simplici honore vel reuerētia non la-
tria sed hyꝑdulia. ꝑm Thomā ac Richardum.
Similit tanq̄ꝫ p̄ciosissimas reliquias propter
ꝯtactū xp̄i veneramur ꝛ alia īstrumēta passiōis
scʒ clauos: lanceā: vestē: coronā ꝛ sic de alijs. licʒ
non intantū sicut crucē christi. Tertio conside-
ratur inq̄ꝫtum rep̄sentat figurā christi extēsi in
ea. ꝛ sic adorat latria sicut ꝛ christ⁹. Unde sic ec-
clesia orat eā dicens. O crux aue spes vnica ꝛc̄.
Alie vero cruces in quacūqꝫ materia: puta lapi
dis vl' ligni non nisi vt sunt imago xp̄i vel rep̄-
sentātes crucifixū adorant sicut imago xp̄i sci-
licʒ latria. ¶ Septimo adorat beata xp̄i mater
adoratōe hyꝑdulie, ꝑpt' singl'arē excellētiā mat-

nitatis dei. Utrū aūt maiori veneratōe debeat venerari q̄ꝫ crux xp̄i latius vide scriptū i Stellario virginis Marie. li. xij. p̄te. j. arti. j. Octauo adoratur sanctorū reliquie adoratiōe dulie que eis iuste debet̄ f̄m Tho. z Raynerū supra qꝛ ip̄i sunt beati in celo qui etiā sunt nostri ductores in celū taꝫ suis exēplis q̄ꝫ eruditiōib; q̄ꝫ meritis z itercessiōibus. Et patebit sequēti ar. iij. O ergo homo xp̄iane disce saluari.

Circa terciū p̄ncipale notandū q̄ valde cōmēdabilis z laudabiliter meritoria est deuotio in cultu reliquiaꝝ. nō soluꝫ xp̄i vel crucis z imaginū: s; etiā sanctoꝝ zc̄. put colligitur f̄m doctores theologos pluribꝫ rationibꝫ vt patet in summa Rayne. Primo ratione affectiōis. Naꝫ videmus q̄ qui afficitur ad aliquē om̄ia que ab ipso relinquunt̄ post mortē venerat̄ in memoriā illius: puta libros: anulum: vestes z similia. z in hoc ostēdit̄ vere dilectiōis affectus ad illū. Sic in p̄posito venerando reliq̄as sanctoꝝ z xp̄i claret q̄ veraciter amam⁹ illos. z per cōsequēs reamamur a christo et sanctis. Nam Prouerb. viij. scribit̄ in p̄sona xp̄i z sapientie: Ego diligētes me diligo zc̄. Scd̄o rōne cōiunctiōis. qꝛ veneramur p̄pter regis magni cōiunctionē filios eius amicos z cognatos. z etiam domū seruos vestem: sellam z etiam calcaria z sic de alijs. quāto magis sanctos dei qui sunt amici dei z filij z templū spiritussancti honorare debemus etiam in reliquijs corporū illorū sanctoꝝ et alijs pertinentibus. Tercio rōne diuine cōformationis. quia ip̄e deus tales reliquias cōuenienter honorat in p̄sentia eoꝝ miracula faciendo. ergo p̄ deo honorādo illos sic meremur cum talia redūdant in gloriam dei z ipse vult honorare. Un̄ Matth. xxv. dicit Qd̄ vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. Quarto ratione fruitionis. quia anima que fuit vnita tali corpori vel vtebatur in mundo talibus rebus: nunc est beata fruens deo. Unde quicquid petit a deo obtinet si absolute vult petere z sic gratiā z gloriaꝫ tibi potest obtinere. Quinto ratione future beatificationis. quia certum est q̄ ideꝫ corpus reuniendū est anime ad beatitudinē perpetuo habendam. et tu ergo si saluaberis cum tali sancto in eius gloria letaberis. Ultimo ratione suffragationis. Nam scriptuꝫ est Eccl. xlix. Ossa p̄phetarū pullulant de loco suo sc; p̄ suffragatiōes multiplicem liberando a periculis z morbis a morte mala z alijs miserijs vt patet quotidiana experientia circa sepulchra sanctoꝝ. claret ex legendis eorum Rogemus ergo christum zc̄.

Feria sexta post dominicam primam Sermo vndecimus scilicet de precepto dilectionis quod implicite continetur in primo precepto decalogi.

Abiit ille homo z nūciauit iudeis quia iesus esset qui fecit eū sanū Joh. v. z in euāgelio hodierno. In hoc miraculo qd̄ recitat euāgelium sc; d̄ hoīe qui nō potuit curari nisi per imperiū dn̄i iesu. doctrina in mysterio datur q̄. vet⁹ lex nō potuit p̄fecte sanare ad eternā salutē cōseqndam nisi in fide iesu. Nā z quod dicit̄ in euāgelio. s. q̄ ad aque motū factū ab angelo sanabat̄ egrotus qui prior itrasset in piscinā bethsaide. Hoc ideo dicit̄ a plerisq; fuisse qa crux xp̄i ibi fuerat ātea sepulta. vt narrat etiā Lyra. Und̄ in his cōsiderem⁹ charissimi. q̄ iesus q̄ interp̄tat̄ saluator legem amoris z p̄cepta dilectiōis istituit ad salutē. hāc p̄dicauit sine qua hoī nō ē salus. Und̄ interrogatus qd̄ esset p̄ceptū primū z maximū in lege in quo saluari possent homīes r̄ndit. Diliges dn̄m deū tuū zc̄. patet. Hoc q̄ppe preceptū p̄supponit̄ z implicite cōtinet̄ in primo precepto decalogi. put patuit sup̄. Proind̄ sub ip̄o p̄cepto p̄mo d̄calogi oportunū videt̄ predicare de p̄cepto dilectiōis eo q̄ in illo continetur iplicite. z de h̄ tria mysteria declarabim⁹.

Primū de ip̄ius maioritate.

Secūdū de eius p̄mitate.

Tertiū de proximi charitate

De istis sub eadē forma vide p̄te estiuali pomerij ser. lj. sub littera D vsq; finē vt placebit.

Sabbato post dn̄icā p̄mā Sermo. xij. scilicet de superbia cauenda. put p̄hibet̄ p̄mo p̄cepto.

Descendētibus illis de monte p̄cepit eis iesus dicens Nemini dixeritis visionē Matth. xvij. z in euāgelio hodierno. Sed quare xp̄us dn̄s sue trāsfiguratiōis maiestatē discipul' oñdens. precepit ne cuiq̄ꝫ diceret hanc visionē: nisi p̄pterea vt dicūt doctores quatin⁹ nos doceret fugere omnē vanā gloriā z superbiam. ipse eīm nūq̄ꝫ in aliquo potuit peccare sed p̄pter nos qui sepe in talibus peccam⁹ precepit vt caueam⁹ zc̄. Exquo autē in primo p̄cepto decalogi p̄hibet̄ sup̄bia vt s̄ dictū est. Opportunū ḡ videt̄ saltē vnū sermonē de superbia predicare: de qua notabimus hic tria mysteria.

Primū dicitur detestatiōis.

Secundū dicitur extirpatiōis.

Tertiū dicitur remediatiōis.

De istis sub eadē forma vide q̄dragesimali secundo scilicet Pomerij de vitijs sermone. xv.

Dn̄ica secūda quadragesime in mane Sermo tredecim⁹ sequitur de secūdo precepto decalogi sc; Non assumes nomē dei tui in vanum. Exodi. xx. cap̄lo. vbi erit thema ex euāgelio.

De periurio

De periurio Sermo.

Hic est filius meus dilectus in quo mihi bñ cōplacuit. ipm audite. Matth. xvij. ꝛ in euāgelio. Hec verba dixit deꝰ pater de xp̄o iesu. qb⁹ pcipit vt xp̄i mandata ꝛ cōsilia ac documēta libēter audiamꝰ ope implēdo. Et qꝛ xp̄s dominꝰ docuit in euāgelio p̄cepta decalogi obseruari si volumꝰ saluari. inter que hoc est scdm p̄ceptū. s. Nō assumes ꝛc. ergo audiamꝰ charissimi et studeamus diligenter obseruare.

Aliud thema ex euāgelio alio fm seculares Ecce mlier chananea clamabat dicēs. Miserere mei dñe fili dauid. Matth. xv. ꝛ in euāgelio Sicut dicit euāgeliū. hec mulier feruenter ꝛ cū maxia reuerētia adorādo inuocauit nomē dñi iesum nominañ ipm dñm ꝛ filiū dauid ab eodē misericordiā postulādo p filia sanāda a dyabolo. Cuiꝰ exēplo docemur et nos reuereri nomē dei ꝛ dñi iesu. Quia deꝰ p̄cepit in h scdo pcepto. s. Nō assumes nomē dei tui in vanū sed cū maxima reuerētia. Vñ de hoc p̄cepto loqndo Notandū est q in h p̄cepto directe et expssius phibetur periuriū fm qd glo. interl. et cōmuniter doct. theologi q̄uis plura alia p̄cepta implicite in eo contineanť. vt patebit infra. Proinde de piurio in h s̄mone declaremꝰ tria mysteria.

Primū dicitur execrationis.
Secundum dicitur modificationis.
Tercium dicitur punitionis.

De istis mysterijs in forma eadē vide secundo quadragesimali. scilicet d vicijs. sermone. xxxiij. in Pomerio.

Dñica secunda post prandiū. Sermo. xiiij. de maledictione ꝛ blasphemia: que prohibentur secundo precepto.

De blasphemia

Scitis que p̄cepta dederim vobis p dñm iesum. Hec est em voluntas dei scificatio vestra. Scribunť hec vba. s. ad Thes. iiij. ꝛ in ep̄la hodierna. In qb⁹ vbis sanctus Paulꝰ in ep̄la p̄mo hortať nos ad discēdū dei p̄cepta. Jō dic. scitis. scz fratres charissimi. Lyra. i. scire debetis diligēter addiscēdo. Vñ Aug. dic. Nescio qua frōte audeat quis se pfiteri xp̄ianū qui p̄cepta dei nō vult addiscere. ꝛ pauca verba in symbolo ꝛ dñica orone. Scdo hortať nos ad obediendū xp̄o p oia. Jdeo subdit. q̄ p̄cepta dederim vob p dñm iesum. Lyra. i. de mādato ipius. cui simpliciter est obediēdū. Tercio hortať ad scificādū volūtate dei in mūdicia. vñ subdit. Hec est volūtas dei scificatio vestra. scz tam in corpe p castitatē: q̄z in corde p sanctas affectiones. q̄z in ore p vba honesta ꝛ sancta cauēdo maledictiones blasfemias ꝛc. Sed heu mlti christiani cōtra hec faciūt alij corpus luxuria fedañ. alij corda pessimis cogitatoib⁹. alij ora cōtra deū blasphemādo vel alias maledictōes pferēdo. Quo cōtra deꝰ pcepit. Nō assumes nomē dei tui in vanū. vbi phibenť talia. Vnd de his tria mysteria p hoc s̄mōe declarabimꝰ.

Primū de creature execrāda maledictiōe.
Secūdū de blasphemie phorrēda offensiōe.
Tertiū de noiatiōis diuine vana assūptōe.

De primo ꝛ scdo articulis vide in q̄dragesimali Pomerij scdo. s. de vitijs s̄mōe. xxv. p totum. Tertiū aūt articulū his addimꝰ pter populū simplicē vt sciāt cōfessionē facere de trāsgressiōe huius p̄cepti. Vnd nota quot mōis dicitur q̄s assumere nomē dei in vanū ꝛ teneť de talib⁹ cōfiteri. Et fm Ray. in sūma post alexan. de ales. iij. pte. q. xxv. ar. v. aduertēdū q nomen dei assumiť in vanū tripliciť. Primo corde vana hoc est falsa fide. sicut faciūt heretici sacramēta nō recte credeñ. et hoc semp est mortale pctm. Siliter in fide dubitātes vel in aliquo articulo fidei: licet inuocēt nomē dei ore. Secūdo ore assumiť in vanū. Et hoc fit p̄mo piurādo. vel p vano. id est nihilo ꝛ sine causa iurando. Scdo blasphemādo deū vel sanctos. Tertio votuz emissum frāgēdo. Quarto vana intētiōe orādo vel p̄dicādo vel laudādo deū. sic faciunt hypocrite ore tm̄ deū benedicētes. Tertio opere male ꝛ in pctō viuēdo. sicut faciūt falsi xp̄iani q̄ sacramētū baptismi ꝛ nomē christianū frustrāt in se opibus. quia talis nec vitam xp̄ianā gerit nec fidē ꝛ ea que in baptismo pmisit obseruat. Ne g̃ ꝛ ve talibus. Rogemꝰ g̃ xp̄m. ꝛc.

Feria scda post dñicā secūdā Sermo. xv. de iuramēto licite p̄stando.

Qui misit me, verax est. ꝛ ego q̄ audiui ab eo hec loquor i mūdo. Joh. viij. ꝛ in euāgelio hodierno. Verba sunt saluatoris nostri. in quib⁹ docemur vt sicut deus pater qui misit christū i mūdū verax ē in oibus. sic miliť ꝛ xp̄s dei filius. Vnd Ps. Fidelis dominus in oibus vbis suis ꝛ sanctꝰ in oibus operibus suis. Nam deꝰ est prima veritas ꝛ sūma que nec fallere nec falli potest. vt dicit Anselmꝰ. Ita ꝛ nos xp̄iani debemus semp ꝛ in oībus verbis factis ꝛ opibus esse veraces maxime in iuramēto faciēdo: put deus p̄cepit hoc secūdo p̄cepto decalogi sicut in p̄cedētib⁹ dictū est. Vñ de iuramēto declaremꝰ tria mysteria.

Primū dr debite circūspectiōis.
Secūdū legitime cōditiōis.
Tertiū saluifice remediatiōis.

De his sub eadē forma vide in Pomerij q̄dragesimali scdo. s. de vitijs s̄mōe. xxxiij.

De iuramēto licito

De votis

¶ Feria tercia post dñicaz scdam Sermo.xvi. scz de votis promissis zc.

SEcunduz opera eoꝝ nolite facere. dicunt em̄ et nō faciūt. Matth.xxiij. z in euangelio hodierno. Uerba sunt dñi iesu q̄bꝫ docet z hortat̄ nos q̄ nō simꝰ tales q̄les erāt scribe z pharisei iudeoꝝ qui ea q̄ deo vouerāt z p̄miserāt scz precepta dei. signisq; exterioribꝫ ficte ostēdebāt se ip̄a seruare p̄cepta dei z leges dilatatis philaterijs inscribeñ. z tñ ope nō implebāt. sic heu z multi xp̄iani ficti q̄ p̄miserūt z vouerūt in baptismo nō implēt. iō xp̄s dicit. s̄m op̄a eoꝝ nolite facere. Uñ de voto implendo qd̄ implicite p̄cipitur in h̄ scdo p̄cepto decalogi notabimꝰ tria mysteria sicut habes p̄te estiuali pomerij s̄mone.lxxij. vide ibidē diuisionem z quantum placet.

¶ Feria.iiij. post dñicā scdam. Sermo.xvij. s. vt sequitur de tercio precepto quod est de sanctificatione sabbati.

De sanctificatione sabbati

FIlius hominis tradet̄ p̄ncipibus sacerdotū z cōdēnabūt eum morte z tercia die resurget. Mat.xx. z i euāgelio hodierno. Uerba sunt dñi iesu q̄bꝫ p̄dixit suis discipulis suā passionē futurā z resurrectionē. s; q̄z huiꝰ resurrectiōis diez scā ecclia celebrat z recolit p̄ totiꝰ anni festa dñicalia q̄ instituta sunt loco dieꝝ sabbatoꝝ ob memoriā p̄sertim resurrectiōis dñice vt dicit Leo papa di.lxxv. q̄ die dñico. z p̄tz in decretis pluribꝫ passibꝫ. z q̄m iā seq̄tur sermo de tercio p̄cepto decalogi vbi precipit̄ Memēto vt diē sabbati sanctifices. idcirco de ip̄a sanctificatione festiuitatū in hoc sermone agemꝰ. naz z in hoc euangelio nō sine causa dñs iesus p̄dixit p̄us suaz passionē z mortē z tandē resurrectionē. q̄z in hoc docuit q̄ sicut oportebat xp̄m p̄us pati z postea resurgere in gl'iam. sic xp̄iani debēt prius pati p̄ xp̄o saltē in vera pn̄ia si volūt p̄ueni re ad futura celestia festa resurrectiōis que mō celebramꝰ in festoꝝ solēnitatibꝫ. Itaq; d̄ sanctificatione dieruz dñicaꝝ ob resurrectionis xp̄i memoriaz instituta tria mysteria hoc sermone declaremus.

¶ Primū de sabbati in dñicā diez p̄mutatiōe.
Scd̄m de huiꝰ p̄cepti obligatione.
Terciū de modali sanctificatione.

De his patet parte estiuali pomerij sermone.l. vide quantum placet.

¶ Feria quinta post dñicam secūdaz. Sermo xviij. de damnatione eorum qui festa violant contra preceptum.

De dapnacione eorum qui festa violant

FIlii abraam habent moysen z p̄phetas audiant illos Luce.xvi. z i euāgelio hodierno. in quo inter alia hoc scribit̄ q̄ d̄iues epulo dānatꝰ p̄ suis pc̄tis p̄serti q̄z nō fecit misericordiā pau p̄i lazaro tādē in inferno positus petebat mitti Lazarū ad suos fratres in hac vita degētes. vt testaret̄ illis ne z ip̄i dānarentur. sed Abraam ait illi. Habēt moysen z p̄phetas. i. eoꝝ scripta. audiāt illos. quasi diceret Si volūt damnationē euadere obseruēt precepta. z sic etiā nos docemur q̄ si volumꝰ salua obseruemꝰ decalogum. de quo ordinate procedeñ. instat predicādū de tertio scz vt sāctificemꝰ festa. cōtra quod multi peccāt z dānatōē digni sunt. Proinde in hoc s̄mone prosequēdo de eodem p̄cepto tertio notemꝰ tria mysteria de violatione festoꝝ de quibꝫ in forma habes i quadragesimali scd̄o scz de vitijs ser.xlix.

¶ Feria sexta post dñicā secūdā Sermo.xix. de p̄ceptis eccl'ie iplicite p̄tētis in h̄ p̄cepto tertio.

De preceptis ecclesie

HOmo erat paterfamilias qui plātauit vineam z sepē circumdedit eā Matth.xxi. z in euāgelio hodierno. sicut exponit Lyra. homo iste significat deū q̄ dicit̄ paterfamilias. quia sicut pat̄familias bene gubernat subditos in domo. ip̄e plantauit vineā. hoc est filioꝝ isr̄ael synagogā. put dicit̄ Esa.v. Et hec figurauit sanctā ecc'iam catholicā. Huic sepem circūdedit scz clausurā mādatorū legis diuine z sancte eccl'ie. sicut em̄ in sepe sūt maiora ligna scz que dicūtur pali firmiter tenētes sepem. z cū hoc sunt minora ligna scz virge quibꝫ cōsepta ē ip̄sa sepes. sic ecclesia vallata est z munita preceptis decalogi tanq̄ fundamētalibꝫ z maioribꝫ ac preceptis eccl'ie conseptis velut minoribus. quia sequūtur ius naturale z diuinū. Uñ sicut scribit̄. Qui dissipat sepē. i. statuta vl' decreta patrū sanctoꝝ z mandata mordebit̄ a colubro. i. diabolo Eccs.x. Sic ergo vinea. i. ecc'ia septa locata est agricolis. i. hoībus qui nisi fidelit̄ operent̄ bona opera obseruādo p̄cepta sequet̄ sententia. q̄ deus malos male perdet sicut p̄didit iudeos malos. z vineā locabit alijs. i. electis q̄ reddēt ei fructū bonoꝝ operū. Hec in euāgelio Ex quo aūt in hoc p̄cepto tertio d̄calogi de quo in p̄cedētibꝫ agere cepimꝰ iplicite p̄tinent̄ z mādātur obs̄uari p̄cepta eccl'e p̄lima vt d̄r Antho. flor. p.j.ti.xiiij. iō de eis h̄ tria mysteria d̄clarēꝰ

¶ Primū singularit̄ de missaꝝ auditiōe.
Secūdū special'r de festoꝝ scificatiōe.
Tertiū gn̄aliter de alioꝝ obligatiōe.

De primo scilz de misse auditiōe ad quod obligat ecclesia speciali precepto vide de hoc parte estiuali Pomerij s̄mōe.j. sub littera E. vsq; D.

R De scdo notādū ſm Anthoñ. Flor. vbi sup. ti. xvij. §. xij. Sācta eccl'ia p cultu ⁊ sctifica tiōe festoꝝ ꝓcepit certa ꝓcepta oīb obſuanda sub obligatione mortalis culpe de qb expedit ppl'o scire ꝯfiteri ꝺ culpa. Primū ꝓceptū est fe sta colēda colere. ꝺ qb ꝺterminat ꝺ ꝯse. di. iij. c. Pronūciandū. Scdm. missaꝫ die festo audire vt dictū ē ꝑmo articulo. Terciū vigilias festiui tatū demādatas ieiunare. Quartū ꝓceptū in q̄ dragesima ⁊ etiā ī q̄ttuor tꝑib ieiunare. de ꝯse. di. v. c. Quadragesima. Et di. lxxvj. p totū. Quī tū est ab esu carniū in oī sexta feria anni absti nere nisi cū natale dñi ea die veiret. di. iij. ꝺ esu. extra de obſuat. ieiu. c. fi. Silr ⁊ de die sabbati ꝓceptū ē abstinere a carnib vbi ē talis ꝯsuetu do: sꝫ nō vbi nō ē h̄ cōsuetū sicut apud grecos. Sextū ꝓceptū in anno saltē semel ꝯfessionē fa cere. Septimū in āno ⁊ saltē in pasca cōicare. de istꝫ duob habet ꝺ pe. ⁊ re. c. Ois. Octauū circa ipam eucharistiā ē ieiuno stomacho eucharisti am sumere nisi eēt qs ꝗuiter ifirm⁹. ꝺ cui⁹ mor te in ꝓximo timeret. de ꝯse. di. ij. c. Liqdo. O ꝗ xpiane disce hec obſuare.

De tercio ar ticl'o ſmonis eiusdē nota ſm Antho. sup. ꝓter hec dicta sunt adhuc alia ꝓcepta eccl'ie plura q̄ extēdūt se general'r ad oēs fideles. Et alia q̄daꝫ ad status diuersos ꝑtinēt: e qb aliqua magis opportuna enumerabim⁹: vt discat ppl's sim plex de taliū trāgressiōe ꝯfiteri. Primū est gña liter quēlibet ab omi actu ꝓhibito sub pena ex cōicatiōis abstinere maxie a pena late snie. Nā ꝯtrariū faciēdo ē pctm̄ mortale siue sit lata snia a iure vniuersali siue synodali siue ab hoīe. Exē pla de inijciētib man⁹ in clericū. ⁊ ꝺ hereticis: ⁊ de violatiōe eccl'iaꝝ. de exactōe theloneoꝝ a ꝑ sona eccl'iastica. de falsarijs lraꝝ apl'icarū ⁊c. Scdm ē iterdictū obseruare sic̄ tenet qlꝫ. Ter ciū excōicatos ꝓsertiꝫ denūciatos vitare. Quar tū q̄ ad statū clericoꝝ. officiū scꝫ canonicaꝝ ho raꝝ q̄tidie ꝑorare ꝓut tenent. Item sacerdotes ſm ritū ꝯsuetū in ꝯsecratꝫ vestib eccl'ia altariqꝫ cū lumine ⁊ alijs hmōi debito modo celebrare. Quintū q̄ ad statū religiosoꝝ regl'e sue ꝓcepta implere. alioqn peccāt mortal'r. Sextū medico rū. scꝫ ifirmos ad ꝯfessiōeꝫ iducere. scꝫ cū vocāt ad medendū. extra de pe. ⁊ re. Cum infirmitas. Septimū laicoꝝ. s. decimas ꝺbite fideliter sol uere. Octauū q̄ ad statū ꝯiugatoꝝ in q̄dib tꝑi busqꝫ ⁊ casib ꝓhibitꝫ mrimoniū nō ꝯtrahere. Alia eccl'ie ꝓcepta causa breuitatis ꝑtrāseo.

Sabbato p⁹ dñicā scdaꝫ. Sermo vigesim⁹ De non differenda penitentia in festo maxime. quia hoc ꝓcipitur tercio precepto.

De nō differē da penitentia

ABiit et adhesit

vni ciuiū regiōis illi⁹ ⁊ misit illū in villā suā vt pasceret porcos. Luc. xv. ⁊ ī euāgelio. In quo saluator noster docet. Pri mo q̄ꝫ malū sit. scꝫ homini relinquere peccando ipm patrē suum. scꝫ deū a quo habet oīa bo na taꝫ corporalia q̄ꝫ tēporalia q̄ꝫ gratuita: que oīa peccator homo sicut filius ꝓdigus rece dēs a patre. i. a deo: dissipat viuēdo in peccato. ⁊ sic cōsumit oīa bona. Secūdo docet christ⁹ in mysterio hui⁹ parabole ꝙ peccator homo dū differt ꝯuerti a peccato quotidie etiā in diebus festis occurrētibus quib saltē deberet ad peni tentiā redire sꝫ nō vult. ꝑiculose em̄ talis adhe ret iuxta thema vni ciuium. Lyra exponit. i. dia bolo qui est ciuis in regiōe vmbre mortis. ⁊c. ⁊ diabol⁹ mittit illū in villā suam: id est occupat omino illū circa mūdana quoꝝ ipse diabolus ꝓnceps dicit Joh. xiiij. Venit princeps mundi hui⁹. quia ꝓncipat per vitia cōcupiscētijs mun danis. ⁊ hoc facit diabolus hoī vt pasceret por cos. id ē peccata quotidie cōtinuet etiā die festo que sunt fetida. ⁊ vt sic quasi cū porcis iacētib in sceno vl' stercore ipe iaceat in peccatis. Nā ta lis peccat dupliciꝉ. Primo peccatū faciēdo. scꝫ luxuriādo. ⁊ sic magis violat festū q̄ꝫ opus ma nuale faceret. Secūdo etiā peccat cōtra dei pre ceptum tertiū. quia ex hoc ꝓcepto de sctificādo sabbato teneret festū sanctificare cōtritionē for mando sed contēnit. ergo ⁊c. Tertio xp̄s docet q̄ꝫ salubre sit ad dei misicordiā cōsequedā peni tētiā agere de pctīs ꝑteritis. ad qꝺ homo tenet ſm doct. ꝓsertim in die festo ex ipo ꝓcepto sctifi candi festū vt dictū est. Nā penitēti reddit stola ꝑma. s. gratie ⁊ venia dat. pat ꝫ in euāgelio isto. Proinꝺ hoc ſmone expedit ostēdere q̄ꝫ perma ximū malū sit penitētiā differre ⁊ in pctō ꝑseue rare etiā in dieb festis. de hoc aūt tria mysteria notabim⁹.

Primū ꝺr ꝑiculositatis.
Secūdū ꝺr fatuitatis.
Tertiū ꝺr iniq̄tatis.

De istis in forma vide in q̄dragesimali ſmo. s. de pnīa ſmone. iiij. Pomerij. Nam optime cō uenit huic materie applicare ea q̄ ibi ponunt ꝺ dilatione pnīe. Ad hec eadē ꝑtinētia plura vide in ſmone signato hic ꝓ subsequēti die scꝫ dñica ꝓut tibi placet.

Dñica tertia q̄dragesime Sermo. xxj. de cō tritiōis obligatiōe in festo ⁊ ꝙ hec ꝓcipit impli cite in hoc tertio ꝓcepto.

SI in digito dei

eijcio demonia ꝓfecto ꝑuenit in vos regnū dei Luce. xj. ⁊ in euāgelio ho dierno. Verba sunt saluatoris nr̄i in quibus si mul ⁊ in toto hodierno euāgelio ostēdit pl'ib ratiōibus ⁊ argumētis verissimis. ꝙ scilicꝫ ipe eijciebat ꝺmonia virtute diuina ⁊ nō in virtute beelzebub ꝓut falso imponebāt ei iudei. Et qm̄

De cotricionis obligacion

xp̄s dñs dũ eijciebat demões ex corpib⁹ hoĩm designabat q̄ eijceret potissime ex aiab⁹ humanis spũalr: qđ vsq̃ mõ ꝛ vsq̃ in finẽ seculi non ꝺsistit facere. scꝫ expellẽdo ꝑ verã penitẽtiã. ꝛ sic ad cõseqndã eternã vitã liberãdo hoiem a dyabolo q̃ possidebat illũ ꝑ pct̄m. Sed op⁹ ẽ hoi vt ꝓuideat ne iterato ꝑ pcti recidiuũ itroducat in se immũdũ spm̄. ꝛ sic fiant hoĩs illi⁹ peiora nouissima ꝑoꝛib⁹. q̃npotius aduertãt qm̄ christ⁹ dñs in digito dei. id ẽ in spũsctõ quẽ ĩfundit penitẽti eijcit demonia tot q̊t pctã habuit hõ in se. Ideo q̃ sciat qꝛ ꝑfecto ꝑuenit ĩ ipsũ regnũ dei: qđ solicite custodire debet ne ꝑdat. Et de hijs patꝫ in h̄ euãgelio. Qm̄ aũt ꝺm Scotũ ꝛ alios doctores ĩ tercio p̄cepto decalogi. s. de sanctificãdo sabbato (de quo ꝓseq̃mur) ĩplicite pcipit̃ penitẽtia ꝓ pctõ debita p̄sertim in vera ꝯtritiõe faciẽda in die festo: vt patebit h̄ ꝺmõe. ideo tria mysteria de hoc notabimus.

Primũ de ꝯtritionis ĩ festo opportunitate.
Scđm de virtutis illius potestate.
Terciũ de eiusdẽ multiplici vtilitate.

De pmo ꝛ scđo vide in forma quadragesimali ꝑmo. scꝫ de penitentia in Pomerio ꝺmone. xix. Sed de tercio mysterio vel articulo vide ibidẽ. ꝺmone. xx. breui⁹ excipiẽdo ea que tibi placent. Nam ꝓ hijs diebus valde expedit populo de huiusmodi predicare.

Dñica eadẽ tercia post ꝓrãdiũ Sermo. xxij. de preceptis vere penitentie.

Beati qui audiũt

verbum dei ꝛ custodiunt illud. Luce. xj. ꝛ in euangelio hodierno. Verba sunt nostri saluatoris iesu. quibus ꝓmittit eternã beatitudinẽ hijs qui custodiũt v̄ba p̄ceptoꝛuꝫ dei. sicut ꝛ sue beatissime matri: q̃ beata p̄dicat̃ poꝛtãdo ꝛ lactãdo xp̄m. Sic em̄ fidelis poꝛtat xp̄m ꝛ reficit ĩ coꝛde dũ v̄ba dei p̄ceptorũ ĩplet: vt ptꝫ in euãgelio. Ex quo aũt inter oĩa v̄ba p̄ceptoꝝ dei maxime necessaria sunt ad salutẽ v̄e penitẽtie mãdata. Vñ ꝛ xp̄s dñs ꝑmo oĩm de penitẽtia agẽda p̄dicauit dicẽs. Penitẽtiã agite appꝛopinq̃bit em̄ regnũ celoꝝ. Mat. iiij. Et h̄ p̄ceptũ de pnĩa p̄cipue mãdatur ĩplicite in hoc tercio p̄cepto decalogi de scĩficando sabbato. Ideo de ip̄a pnĩa ac eis p̄ceptorijs obligatiõib⁹ tria mysteria declarabim⁹.

Primũ ꝺꝛ generalr̄ in om̄i lege obligatio.
Scđm ꝺꝛ modalis pnĩe distinctio.
Terciũ ꝺꝛ veritatis p̄cepte explanatio.

De istis vide Quadragesimali ꝑmo. s. de pnĩa in pomerio. ꝺmone. vj. vbi de ꝑmis duob⁹ ptꝫ in forma. Sꝫ de tercio ibidẽ vide ꝓ signis positis. scꝫ p̄cepta ex eisdẽ eliciẽdo in q̃b⁹ ꝯsistit vera pnĩa. Nã ꝑmo ꝓ vera pnĩa agenda requirit̃ ex necessitate p̄cepti penitere. i. penã ꝓ pctis tenere in cõtriõe ꝯfessiõe ꝛ satisfactione. Secũdo emẽdare. s. vitã. Tertio negare occasiões pctõꝝ. Quarto indulgere. Quito tenoꝛẽ iusticie habere satisfaciẽdo. Sexto erroꝛes oẽs ꝯ̃ fidẽ excludere. Septimo nolle peccasse. Octauo cõfiteri vere ꝓponere. Nono integralit̃ oĩa pctã dolere. Decimo amoꝛe diuino predicta oĩa facere. hec ꝺmone eodẽ. Itẽ de cõfessiõe ꝛ satisfactiõe in sequẽtib⁹ dicem⁹ postea.

Feria secũda post dñicã tertiã Sermo vicesimus terti⁹ scꝫ ꝺ laboꝛe manuali qđ p̄cipit̃ eodẽ p̄cepto tertio.

ꝺ labõe manuali

Duxerũt illũ. s.

iesum vsq̃ ad supcilium mõtis vt p̄cipitarẽt eum. Luce. iiij. ꝛ in euangelio. Sicut colligitur ex euãgelio ꝺm Lyre expositioꝫ. Isti pharisei erãt de patria xp̄i. s. de nazareth qui contẽnebãt paupꝑtatẽ xp̄i ꝛ deridebãt ei⁹ miracula q̃si nõ essent v̄a. Vnđ derisiue di. Quãta audiuim⁹ facta in capharnaũ fac ꝛ hic in patria tua. q̃si di. Si posses facere vera miracula potius faceres hic inter ꝓpin quos tuos q̃ꝫ inter extraneos. Sed xp̄us dñs docuit q̄ ꝓpter eoꝝ incredulitatẽ ꝛ maliciã non faceret inter eos talia. Licet em̄ haberet potestatem vbiq̃ꝫ: tamẽ illi erãt indigni ad talẽ gratiaꝫ inter eos faciẽdã. Sed illi obstinati ꝛ irati duxerũt iesum vt de mõte p̄cipitarẽt eum ꝛ sic int̃ficerẽt. Hec aũt facta sunt in die sabbati. vt etiã ꝑmittit̃ in textu euãgelij eodẽ caplo. Vñ isti homines peioꝛes erãt diabolo: q̃ licet xp̄m duxit vt patꝫ Matth. iiij. in mõtẽ: nõ tamẽ p̄cipitare voluit illuꝫ. Sed heu qꝛ tales sunt hodie mali xp̄iani q̃ sub noĩe ip̄o xp̄ião sũt spũales frẽs xp̄i tamẽ opere suo volunt p̄cipitãdo se ĩ trãsgressiones p̄ceptoꝝ ꝑ culpas occidere xp̄m quantũ in eis est. a quib⁹ fugit xp̄us subtrahendo gratiã suam. Proinđ p̄cepta dei sũma diligẽtia obseruare debem⁹ ne xp̄m per pctã occidamus in nobis. Et quia inter p̄cepta adhuc agendũ restat de tertio p̄cepto. s. sãctificatiõis sabbati: qđ preceptũ in secũda sua clausula obligat operari alijs dieb⁹. s. non festis. Cum em̄ dicit̃ in hoc precepto Sabbata sctĩfices. subdit̃. Sex dieb⁹ opaberis ꝛ facies oĩa opera tua. Et sic ꝓhibet̃ ociari ꝛ precipit̃ manualis opatio ꝓ illis dieb⁹ cõmunib⁹. Ideo ꝺ ip̄a tria mysteria notabim⁹ ꝓ hoc ꝺmone.

Primũ de laboꝛis manualis p̄ceptiõe.
Secũdũ de opis salubꝛis cõdiciõe.
Tertiũ de laboꝛis spũalis occupatiõe.

De istis in forma vide pte estiuali sermonũ Pomerij ꝺmone. xx. sub littera F vsq̃ꝫ finẽ ꝺmõis.

Feria tertia post dñicã tertiaꝫ Sermo. xxiiij. de remissiõe iniurie ꝓ festi sctĩficatiõe debita.

De remission iniurie

Omnie quotiēs

peccauerit in me frāter me⁹ ꝛ dimit
tam ei. vsqꝫ septies. Dicit ies⁹. Nō
dico tibi septies sꝫ vsqꝫ septuagies/
septies. Matth. xviij. ꝛ in euāgelio hodierno.
Dn̄s iesus xp̄us hec respondit Petro qui hāc
interrogationē sibi ꝓposuit. In quibꝫ vbis do/
cemur remittere ꝓximis in deo ꝛ ꝓpter deū iniu/
rias contra nos factas. ꝛ ad deponēdū idigna/
tiōes ac ire rancorē p̄cipue tenemur in die festo
quia sm̄ Scotuꝫ super tertio. tenemur in festo
esse in vera charitate. ita vt actus odij ad deum
vel ad proximū nō insit: al's peccat homo cōtra
illud preceptū de sanctificatiōe sabbati. Proīn
tria mysteria notabim⁹ ī hoc smōe de remissiōe
iniurie de quo loquit̄ euāgeliū.

Primū dꝛ obligatiōis.
Secūdū dꝛ modificatiōis.
Tertiū dꝛ facilitatiōis.

De istis vide parte estiuali Pomerij smone. xj.
in forma ꝑ totū accipiēdo quātū tibi placet.

¶ Feria quarta post dn̄icā tertiā Sermo. xxv.
Sequit̄ de quarto p̄cepto. s. de honore parētū.

Deus dixit. ho

nora patrē tuū ꝛ matrē. Mat. xv.
ꝛ ī euāgelio hodierno. In quo do
min⁹ iesus docet p̄mo parētes ho/
norare. quia hoc de⁹ p̄cepit cuilibꝫ in decalogo
Secūdo docet ꝙ ꝓpt traditiōes ꝛ instituta ho/
minū nō debem⁹ obmittere q̄n impleam⁹ pre/
cepta dei sicut iudei fecerant quos redarguit.
Tertio ꝙ cibus ꝛ potus nō coinquināt hoīem
sed cogitatio mala ꝛ p̄cepti trāsgressio. De istis
ptꝫ in hoc euāgelio. ¶ Unde iam de q̄rto
p̄cepto decalogi ꝓsequēdo p̄notādū est ꝙ post
precepta prime tabule que hominem ordināt
ad deū diligēdum subsequenter p̄mo oīm in
scd̄a tabula ponit̄ hoc preceptū. s. de honore pa
rētū. Sed quare hoc: Dicēdum sm̄ Thomā. ij.
ij. q. cxxij. ꝛ Ray. ꝙ primo ideo quia sicut deus
est vniuersale principiū a quo habēt esse oīa.
sic parētes sunt particulare principiū nr̄i esse.
Et sic est quedā affinitas hui⁹ p̄cepti ad illa p̄/
cepta p̄me tabule. Scd̄o quia inter oēs proxi
mos maxime obligamur parentib⁹. id̄o prius q̄
alia p̄cepta ordināti a ad proximū debuit poni
de honore parentū. Tertio qꝛ hoc p̄ceptū man
dare voluit deus apponēdo remunerationē di
cens. vt sis lōgeuus sup terrā: quod nō fecit in
alijs. ideo p̄ponit̄ tanq̄ dignius p̄mio: lꝫ ꝛ alia
p̄mient̄. ¶ Proīnd̄ de hoc p̄cepto honorādi pa
rentes declarem⁹ tria mysteria hoc smone.

D'honoē parentum

Primū de obligatiōis pl'alitate.
Secūdū de trāsgressiōis p̄grauitate.
Tertiū de p̄miatiōis vel pene largitate.

¶ Circa primū questiōes occurrūt. Prima: q̄libꝫ
patribꝫ ꝛ matribꝫ ex hoc p̄cepto obligat̄ quicū/
qꝫ homo. Ad quod respōdēdo notandum sm̄
Ray. ꝛ Anthon̄. ī sūma p̄te prima. ti. xiij. c. iiij.
aliosqꝫ cōiter doctores recolligēdo. multiplex ē
pater ꝛ mater cui obligamur honorē. Prim⁹ ē
carnalis. s. qui te genuit in mūdū. Secūd⁹ dici
tur eccl'iasticalis. vt est p̄lat⁹ eccl'e. De hoc Deu/
tero. xxxij. Interroga patrē tuū ꝛ annūciabit ti
bi. s. verba dei ad salutē necessaria. Et sic eccl'ia ē
mater oīm fideliū. Et istis tenemur duplicē ho
norē. s. obedire ꝛ eos sustētare reddēdo ꝓuentū
debitū. s. decimaꝝ ꝛ oblationū. Und̄. j. ad Thi
motheū. v. Qui bene p̄sunt p̄sbyteri duplici ho
nore digni sunt. Terti⁹ dicit̄ sacramētalis. Un̄
xxx. q. j. Oēs inquit quos in penitētia suscepi
mus. s. confessionē audiēdo nostri sunt filij spi
rituales: sicut quos baptismo regenerauimus
sil'iter quos confirmatiōe habuim⁹ ꝛ in ordīs
cōsecratōe ac alioꝝ sacramētoꝝ administratōe.
Et sic patꝫ de patrinis. Quart⁹ dicit̄ tēporalis
hoc est tēpore senior vel etate. vnd̄ Ap̄lus. Se/
niores obsecra ꝛ honora sicut patrē. Quint⁹ di/
citur officialis seculariꝫ. Roma. xiij. Oīs aīa
potestatibꝫ sublimioribꝫ subdita sit. Idē. Deū
timete: regem honorificate. Et ad hebreos. xiij.
Obedite p̄positis vestris. Sextus dicit̄ legalis
hoc est adoptiuus. extra d̄ cogna. legali. Si q̄.
Septimus dicit̄ beneficētialis siue tēporaliter
tibi bn̄fecerit. puta nutriēdo ꝛ subsidia tēpora/
lia largiēdo. siue sp̄ūal'r: puta docēdo ī aliq̄ arte
vel sciētia aut quōcūqꝫ benefaciēdo. Nam tene
mur grati esse honorādo illos. ꝛ sic ptꝫ. ¶ Se/
cunda questio Qualibꝫ honoribꝫ tenet̄ q̄s hoc
p̄cepto parētibꝫ. Respōdet̄ sm̄ Alexan. de ales
in. iij. p̄te sūme. simulqꝫ Anthon̄. sup. aliosqꝫ re
colligēdo ꝙ filij parētibꝫ obligātur p̄sertim ad
q̄ntuplicē honorē exēplo xp̄i. Primo ad hono
rem corpalis suituꝫ ꝛ obsequētie. Secūdo ad
honorē dulcꝫ allocutiōis ꝛ diligētie. Tertio ad
honorē obediētie. Quarto ad honorē beneficē/
tie. Quinto ad honore subueniētie in oīi neci
tate tam in vita q̄ in morte. De his vide in par/
te hyemali pomerij smone. xxij. sub littera A.
Tertia questio qualibꝫ viceuersa ipi parentes
obligant̄ suis filijs. Respōdet̄ sm̄ Anthon̄. su/
pra. ꝙ cura parentū erga filios sub hoc eodem
p̄cepto implicite mādat̄ ꝛ tenent̄ parētes filijs
q̄tum ad septē p̄cipua recolligēdo ex diuersis
doctoribꝫ. ꝛ de istis habes in eadē parte pome
rij eodē smōe sub littera E. in eodē etiā sermōe
habes pulchra exēpla ad idē.

¶ Circa secūdum de grauitate trāsgressiōis
hui⁹ precepti Notandū ꝙ grauitas trāsgressio
nis ꝛ peccati cōtra parētes ostēdit̄ ex pluribus.
¶ Primo qꝛ est cōtra legē naturalē cū ipsi filij
sūma beneficia acceperint a parētibus. vicꝫ pri
mo esse existētiale qd̄ oīa appetūt ꝛ illi⁹ cau/

sa agunt. vt dicit. ij. de aia. Et secūdo acceperūt
esse nutrimētale: quo ꝯseruati sunt in esse natu
re. Tertio q̄z esse doctrinale quia parētes debēt
docere filios ad orādū Pater noster: Aue ma/
ria. ꝛ ad cōfessiōes peccatoꝝ faciēdas ꝛc. q̄bus
acq̄rere possunt btitudinē eternā. ¶ Secundo
peccant trāsgressores huiꝰ precepti contra legē
diuinalē ꝛ per consequēs cōtra legem prophe/
talē ꝛ sapiētialē euāgelicalē ꝛ aplicalē que ī scri/
pturis cūctis sic dictant ꝛ obligāt. O tu miser q̄
es malus filiꝰ: quid dicturꝰ eris in iudicio vbi
tot testionia ꝯtra te clamabūt. Autoritates aūt
illarū scripturarum transeo causa breuitatis.

¶ Tertio post p̄dicta oīa peccāt contra legē ca/
nonicalē que dictat di. xxx. ca. j. ex cōcilio. q̄ qui
nō honorāt parētes debent excōicari. ꝛ in plib᷒
passib᷒ iuris canonici cōportādo ꝺcernit q̄ ta/
les vident fore homicide ꝛ infames. Et qui pa/
tres cōtēnūt oīe ius perdūt in hereditate ꝛ pri
uant oībus bonis paṫnis vt patz in glo. c. q̄n/
tauallis. extra de iureiurādo. vbi ꝛ leges allegā
tur ad id. Unde dato q̄ filius fieret papa tenet
honorare parētes vt dicit Baldus. ff. de in ius
vocādo. l. adoptiuū. q̄z filij semꝑ ex iure nature
ꝛ diuino tenent debitā obediētiā ꝛ reuerentiaz
parētibus. ergo papa nō pōt dispēsare. ¶ Quar
to etiā peccāt trāsgressores cōtra legē phicalem
q̄z phus. viij. li. ethicoꝝ. ꝛ Auerrois et Auiceñ.
ac cōiter oēs dictāt cum Arest. ibidē vicz q̄ filij
in tātū obligant honorare parētes q̄ sicut nec
deo sic nec parētib᷒ reddere possūt inq̄t eq̄ualēs
sed semꝑ tenent in ꝑpetuū ꝓpter esse tria supra
dicta. Pertrāseo de poetis ꝛ paganis macho/
meticis ꝛ hmōi qui oēs suis legib᷒ ad idē ob/
ligāt. Oh ergo oh ve ꝛ ve vobis ingratis filijs
q̄ etiā paganis īmo ꝛ bestijs peiores estis.

X ¶ Circa tertiū de pene vel premij remūerabi/
litate largissima malis vel bonis filijs. Querit
cur deus iustꝰ in oībus opibus nō nisi huius
p̄cepti quarti obseruatorib᷒ apposuit premiū
specialiꝰ. q̄uis ꝛ alia p̄cepta habeāt mercedem
in celestib᷒. vel etiā penā iustā inducāt trāsgre/
dientib᷒. Ad hec r̄ndetur ꝭm Anthoñ. floren.
vbi suꝑ post Thomā. ij. ij. q̄ hoc fecit deꝰ Pri/
mo ꝓpt certificationē q̄ deꝰ dabit ꝓ hoc hoi pre
miū nec putare possint hoīes in hoc nil mereri
cum videāt in se naturā ad honorādū parētes
instigare. Secūdo dicimꝰ q̄ hoc fecit ꝓpter de/
signandā ꝑ oppositū maloꝝ filioꝝ dignā pu/
nitionē. Und̄ ꝛ in lege sanxit q̄ mali filij puniā
tur ꝓ inobediētia ꝛ cōtumacia parētū pl'ibꝰ pe/
nis. Primo quidē maledictiōe a deo oīpotēte.
Deuṫo. xxviij. ꝛ Geñ. ix. Exemplū habemus de
Cham dicēte Noe. Maledictꝰ Cham seruꝰ ser/
uorū erit. s. q̄z inhonorauit patrē discoopertū.
Secūdo lapidatiōe Deuṫo. xxj. vbi hoc p̄cipit
expsse. Tertio mala ꝛ accelerata morte Exo. xxj.
Qui maledixerit patri vel mr̄i morte moriatur

Exēplū in Absalō cōtra Dauid suū patrē īsur/
gente. Quarto q̄ si etiā suꝑuiuāt puniunt ad/
uersitate ꝛ oīm bonorū priuatiōe ꝛ depaupera
tiōe. Ecci. xlj. c. Filioꝝ pctōꝝ periet hereditas ꝛ
erit eis obprobrij assiduitas. Quinto q̄ si ha/
bebūt filios ꝛ filias ꝑ illos punient talione. si/
cut legit ꝛ refert ꝺ plib᷒ q̄s ꝯsili mō dei iudicio
tractauerīt sui filij pessime sicut ꝛ ipi fecerāt suis
parētib᷒ vt videmꝰ. ¶ Ultimo punient infernali
igne. ve ḡ talib᷒. ¶ Tertio apposuit deꝰ huic pre
cepto p̄miū vt designet q̄ larga sua bñdictione
ditabit bonos filios ꝓpter parētū ꝛ honoratōis
merita. sicut ꝓpter merita Dauid benedixit suis
posteris. Uñ dixit deꝰ. Honora patrē ꝛ matreꝫ
vt sis lōgeuus ꝛc. Primo quo ad vitā nature.
Scdo gr̄e. Tertio q̄ ad bona geniture. Ecci. iij.
Qui honorat patrē iocūdat in filijs in quibus
q̄s dicit viuere ī mūdo. Quarto quo ad bona
fame. nam bona fama dicit quedā bona vita.
Quinto quo ad bōa ꝓsꝑitatis fortune. Sexto
q̄ ad bona bñdictiōis dei copiose. Ecci. iij. Ho
nora patrē tuū vt suꝑueniat tibi bñdictio a deo
Preterea vltimo quo ad bōa ꝑpetue glīe. Amē.

¶ Feria q̄nta post dñicā tertiā Sermo vicesi/
mussextꝰ de opibus mīſicordie in proximos.

Surgens iesus

de synagoga itroiuit in domū Si
monis Luc. iiij. ꝛ in euāgelio ho/
dierno. In his verbis. s. q̄ dñs ie/
sus intrauit in domū Simonis docet ī myste
rio q̄ ipe dñs iesus libēter ingredit ꝛ reficit in
corde obediētis eiꝰ p̄ceptis. nam ꝭm Hiero. de
interp̄ta. noīm hebraicoꝝ: Simō interp̄tatur
obediēs vel obediētia. Deiq̄z idē dñs inibi oꝑa
mīſicordie exercuit. q̄z socrū Simōis febricitā
tem visitauit ꝛ sanauit: ꝛ multos īfirmos cura
uit ac demoniacos liberauit. ꝛ p̄terea erat p̄di/
cās ꝛ docēs in synagogis. ꝛ sic oꝑa fecit mīſicor
die corꝑalis ꝛ spūalis. vt ꝛ nos eiꝰ exēplo disca
mus libēter oꝑa mīſicordie exercere. de his p̄z
in euāgelio. ¶ Proiñ de opib᷒ mīſicordie restat
ꝭmo. q̄m ꝭm Tho. ij. ij. q. xxxij. ꝛ Rayne. ac An/
thoñ. sub p̄cepto de honorādis parētib᷒ intelli
git p̄cipi nō solū honor exhibēdus suꝑioribus
sꝫ tāq̄z scd̄ariū iplicite p̄cipit etiā oīm bñficiorū
exhibitio. quicq̄d debet ad reddēdū cuicūq̄z ꝑ/
sone q̄ ad elemosynas corꝑales ꝛ spūales. Ita
q̄z de opib᷒ mīſicordie tria mysteria declarabi
mus hoc ꝭmone.

¶ Primū dr̄ obligatiōis.
Secūdū dr̄ distinctiōis.
Tertiū dr̄ fructificatiōis.

De his vide p̄te estiuali pomerij ser. xx. N.

¶ Feria sexta dñice tertie Sermo. xxvij. sequit
de q̄nto p̄cepto. s. Non occides.

ꝺ opibꝰ mīe

d̄ hoīcidio

Dixit eis iesus.

Meus cib⁹ est vt faciā voluntatē
ei⁹ qui misit me Joh.iiij.ꝛ in euā/
gelio hodierno. Uerba sunt salua
toris nostri iesu:in quib⁹ suo exēplo docet nos
ꝙ oīs noster cib⁹.i.appetit⁹ ꝛ desideriū volūta/
tis ad id tendat:vt scʒ volūtatē dei in p̄ceptoꝝ
suoꝝ obseruātia faciam⁹. Sed qm̄ post p̄dicta
p̄ceptū q̇ntū est hoc scʒ Non occides:in quo vt
dicūt Alexā.de ales.ꝛ Tho.ac doct.cōiter ꝙ ꝓ/
hibet explicite homicidiū: implicite v̄o ꝓhibet
oīs motus ire ꝛ oīs lesio ac nocumētū qđ īfer/
ri posset in ꝑsona proximi.puta truncatio: v̄be
ratio:notabilis lesio:sanguinis effusio:ꝛsic de
alijs.ꝛ etiā deliberata volūtas faciēdi talia ꝓxi
mo. Proinde de homicidio in hoc s̄moē nota
tria mysteria sicut habes in forma in q̄dragesi/
mali scđo pomerij.s.de vitijs ser.xliiij.vide ibi.

¶ Sabbato dn̄ice tertie Sermo.xxviij.de ipo
spūali homicidio.id est aīe occisiōe.

Vade et amplius

noli peccare. Joh.viij.ꝛ in euangelio
hodier. Uerba sunt dn̄i iesu q̄ dū mi
sicordit̄ liberasset adulterā ne lapidaret̄ s̄ʒ legē
moysi:licet demerebat̄.hec v̄ba eidē dixit. Nec
ego te condēnabo.vade ꝛ ampli⁹ noli peccare.
Et in hoc mysterialr̄ docuit ꝙ magis debet hō
cauere a pctō quo occidit̄ aīa q̄ʒ a q̄cunqʒ tp̄ali
pena corꝑis.qm̄ sicut aīa p̄ciosior ē om̄i corꝑe
ꝑut testat̄ Aug⁹.li.lxxxiij.q̄stio.ita mors ꝛ occi/
sio aīe deterior est q̄ʒ mors vel pena corꝑis.ꝓpt̄
qđ in hoc precepto Nō occides.p̄re om̄i homi/
cidio corꝑali ꝓhibet̄ ne occidas aīam.s.ꝓpriam
vel alienā. Unđ ꝛ Aug.de pe.di.j. Noli inq̄t pu
tare nō esse homicidiū cū fratri male ꝑsuades.
cū em̄ male ꝑsuades occidis scʒ animā ꝑ pctm̄
criminale:periuriū scʒ furtū luxuriā fraudē ꝛc̄.
Proiñ đ occisiōe aīe tria mysteria đclarabim⁹
¶ Primū de occisiōis aīe modalitate.
Secūdū de eiusdē magna dānositate.
Tertiū de ipi⁹ custodie studiositate.
De p̄mo vide p̄te estiuali pomerij.ser.xij.D vsqʒ
H. De scđo ꝛ etiā tertio vide ibidē s̄moē.iiij.q̄n/
tum placet.

Detractio

¶ Dn̄ica q̄rta q̄dragesime in mane Ser.xxix.
de occisiōe in fama ꝑ linguā detractoriā q̄ ꝓhi/
betur p̄cepto hoc eodē.

Sequebatur eū

scʒ iesū multitudo magna Joh.vj.
ꝛ in euāgelio hodierno. Circa hec
v̄ba sacri euāgelij aduertam⁹ cha/
rissimi admirādā mansuetudinē ꝛ charitatē in
xp̄o iesu.qm̄ vt doctores ꝛ Ly.exponēn.dicunt
Sequebant̄ dn̄m iesum multi.ex quib⁹ aliqui
ꝓpter curiositatē vt viderēt eius miracula ꝛ au/
dirēt q̄lia p̄dicat.aliqui aūt ex deuotōe credēn.
in eū ꝛ reuerētes ei⁹ miracula. vnde đr in h̄ euā
gelio.q̄r videbāt signa q̄ faciebat sup his q̄ ifir
mabant̄.aliq̄ ḡ etiā sequebant̄ vt sanarent̄ a lā/
guorib⁹ suis.sed hoc erat pessimū ꝙ aliq̄ sicut
pharisei seq̄bant̄ xp̄m vt haberēt vn̄ possent eū
reprehēdere ꝛ ei detrahere.ꝛ tamē xp̄us : n̄s pi⁹
se sequētibus exhibuit pietatis beneficium sa/
tiando illos cū tamē omēs sciret quali intētiōe
īsidiarent̄.in hoc exēplū dās nobis patiēter to/
lerandi nr̄os aduersarios ꝛ bn̄faciēdi detracto
rib⁹ ꝛ odiētib⁹. Proiñ ꝯtra tales bonoꝝ hoīm
detractores quoꝝ infinit⁹ est numer⁹ agētes q̄
scʒ nō curāt dei p̄ceptū quo p̄cipit non occidere
ꝓximū:neqʒ facto neqʒ v̄bo neqʒ aīo inique. sʒ
isti gladio lingue occidūt vt de detractiōe peni/
teant.ergo tria mysteria declarem⁹ ꝑ hoc s̄moē
sicut habes in q̄dragesimali scđo scʒ de vitijs.
s̄moē.xxxviij.vide.

¶ Dn̄ica eadē post prandiū Sermo.xxx.de li/
beratiōe a morte anime ꝑ confessiōis p̄paratōē
qđ includit̄ in hoc p̄cepto.

Fratres liber/

tate xp̄s nos liberauit Uerba sunt
apl̄i Pauli ad Gal̄.iiij.ꝛ ī epl̄a ho
dierna:in quib⁹ docet ꝙ per dn̄m
iesum consecuti sum⁹ verā libertatē in morte ꝛ
passiōe ei⁹ vt docet exponēdo Lyra.s̄ʒ qm̄ nunc
ꝓseq̄mur sicut cepim⁹ de q̇nto p̄cepto decalogi
qđ p̄cipit di. Nō occides. Scimus autē Aug.ꝛ
ꝛ scriptura docēte.qm̄ aīa humana occiditur ꝑ
pctm̄.ꝓpter qđ ex p̄cepto tenemur eā p̄cauere: ꝛ
a morte spūali liberare gr̄a xp̄i. Sʒ qualit̄ pos/
sum⁹ aīaʒ liberare a tali morte scʒ culpe. Amb.
edocet đ pe.di.j.c.ecce.di. Cōfessio liberat a mor
te ꝛ paꝛadisum aꝑit Et qm̄ iā iminet tēpus q̄ tene
mur cōfiteri ad qđ requirit̄ debita p̄paratio. id
circo opus est de ea p̄dicare vt ꝑ eā a morte aīe
xp̄o donāte possim⁹ liberari. Un̄ de cōfessiōis
p̄paratōe tria mysteria declarem⁹.
¶ Primū đr necarie cōtritiōis.
Secūdū đr debite examīatiōis.
Tertiū đr amare recognitiōis.
De p̄mo vide in p̄mo q̄dragesimali scʒ de pn̄ia
s̄mone.xvj.P.vsqʒ finē quantū placet. De secū
do aūt ꝛ tertio vide ibidē s̄moē.xxiij.M.

¶ Feria scđa dn̄ice.iiij. Sermo.xxxj.de homici
dio spūali ꝑ odiū ꝛ inuidiā.

Dixit iesus.sol/

uite tēplū hoc ꝛ in trib⁹ dieb⁹ excita
bo illđ Joh.ij.ꝛ in euāgel̄.hodier.
Sicut đr in lr̄a dn̄s iesus h̄ dixit

tẽplo corꝑis sui in q̃ deitas hitauit sic̃ ĩ suo tẽplo. et
Lyra ac doc. dicũt ꝙ hec dixit xp̃s ꝑnũciãdo qḋ iu/
dei erãt facturi. h̃ ẽ ꝙ occiderẽt xp̃m et sic soluerent
aĩam eiꝰ a corꝑe. nã ipsi iudei iã cõceꝑant ex ĩuidia
ꝯ xp̃m maximũ odiũ eo ꝙ vicia illoꝝ redarguebat.
Sic heu m̃lti nũc faciũt odiẽtes bonos viros q̃ il/
loꝝ vicia corripiũt ⁊ ĩuidẽt eis ac inimicãt̃. sꝫ attẽdãt
scp̃tũ. j. Joh. iij. Qui odit fra. suũ ho. ẽ. Proide ḋ ho
micidio sp̃uali hmõi qḋ ꝓhibet̃ eodẽ p̃cepto. s. Non
occides: tria mysteria ĩ h̃ sermone declarabimꝰ.

Primũ ḋr execratio talis odij ⁊ inuidie.
Secundũ dicit̃ notificatio eius culpe vl' malicie
Terciũ ḋr obligatio fraterne amicicie.

De p̃mis duobꝫ habes in q̃dragesimali sc̃dó pome
rij. scꝫ de vicijs sermone. xxxix. sed terciũ articulũ vi/
de ĩ ꝑte estiuali pomerij sermone. xxxvj. ar. ij. D

Feria. iij. dñice. iiij. Sermo. xxxij. de homicidio
cordiali ꝑ iram rixã ⁊ cõtumeliam.

Nemo ex voh̃ facit legẽ. q̃d me q̃rit̃ interficere.
Verba sũt xp̃i iesu Joh. vij. ⁊ ĩ euãgelio hodi
er. ĩ q̃ claret mira xp̃i mãsuetudo ⁊ mititas
qꝛ cũ iudei dicerent sibi ꝯuicia di. Demoniũ hẽs. et
vellẽt eũ app̃hẽdere ⁊ q̃rerẽt interficere: mãsuete rñdit
nec cõuiciũ reddidit ꝓ ꝯuicijs. vñ ĩ h̃ docuit exẽplo
suo patiẽt̃ ⁊ mãsuete nos tolerare iacta v̓boꝝ cõui
cia ⁊ cõtũelias ꝯ nos rixãtiũ. de hijs vide euãgeliuꝫ
Ex q̃ aũt h̃ p̃cepto q̃nto ꝓhibet̃ ĩplicite oĩs ĩordina/
tus motꝰ cordis. s. ire odij: maxie ꝓrũpẽs ĩ v̓ba cõ/
tumeliosa cõuicia ⁊ rixas vt exposuit h̃ p̃ceptũ ideꝫ
xp̃s Mat. v. di. Audist̃ qꝛ dictũ ẽ: Nõ occides. q̃ ãt
occi. reꝰ erit iu. Ego ãt dico vob: oĩs q̃ irascit̃ fra. suo
reꝰ erit iudicio. q̃ ãt dixe. racha re. e. ꝯci. ⁊ q̃ dix. fatue
reꝰ e. gehẽne. Vñ ꝯm Alex. iij. ꝑ. q. xxv. ⁊ doct. cõit̃ ꝓ/
hibet̃ illo p̃cepto eodẽ oẽ tale tanq̃ꝫ homicidiũ cor/
dis. Ideoq̃ꝫ de hijs tria mysteria decla. hoc ꝯmone

Primũ dicitur detestationis.
Secundũ dicit̃ offensionis.
Terciũ ḋr sufferẽtie vel defensiõis.

De p̃mis vide in q̃dragesimali. ij. Pomerij. s. de vi
cijs ser. xxiiij. Sꝫ an debeat q̃s se defẽdere ĩ talibꝫ
Addemꝰ h̃ aliq̃s q̃stiões ḋ rixa vel p̃uato bello
cã defensiõis. Prima q̃stio vtꝝ liceat cuilibet seip
sum defẽdere. Rñdet̃ breuit̃ ꝙ regula iur̃ naturalis
ẽ ⁊ positiui. ff. ḋ iust. ⁊ iure. l. vt vim vi ⁊c̃. tal'. s. Vim
vi repellere licet cũ moderamie ĩculpate tutele. ⁊ ĩtel
ligit̃ h̃ moderamẽ illḋ q̃d equalet illate violẽtie in q̃
litate armoꝝ ⁊ ĩ ꝯcursu tꝑis ⁊ ĩ ip̃o actu violẽtie. al's
excedẽdo videt̃ esse vindicta ⁊ ꝑ ꝯseq̃ns pctm̃. Vñ
ex h̃ ptꝫ ꝙ defensio licita est vniuersalit̃ oĩbꝫ taꝫ laic̃
q̃ꝫ cleric̃ ⁊ etiã religios̃. nã opinio ꝯ̃ria reprobat̃ ĩ cle
mẽtina extra ḋ homicidio. si furiosus. Sꝫ q̃stio re/
stat. Nũq̃d tenet̃ q̃s ad h̃. s. vt vi vi repellat. Rñdet̃
ꝯm Tho. ij. ij. q. xlj. ꝙ nullꝰ tenet̃ ad h̃. sed maioris
ꝑfectõis esset si sufferret vel ꝑmitteret seip̃m interfici
q̃ꝫ se defendẽdo occidere cũ nõ posset alit̃ euadere. ⁊
h̃ ĩtellige qñ tal' eẽt in bona dispositõe aĩe siue h̃ est ĩ
statu salut̃. Nã sic fec̃ sctũs Tho. martyr archiep̃s
cantuarieñ. q̃ noluit p̃cludi ianuas eccl'ie nec se de/
fendi ab occisoribꝫ sꝫ obtulit se: qḋ fuit ꝑfectiõis. Si
milit̃ fecerũt sctĩ milites thebei scꝫ Mauriciꝰ cũ so/
cijs. vñ qñ q̃s nõ esset in statu salut̃ fatue se expone
ret morti corꝑis ⁊ aĩe. Deniq̃ꝫ etiã ĩ bello iusto ꝯ ini/
micos eccl'ie vl' ĩfideles. sic̃ int̃ cruciferos obpugñ/
tes ꝯ saracenos ⁊ alios hmõi nõ deberet xp̃ianus se
morti exponere sed resistere ⁊ defẽdere fideles q̃ntũ
p̃t. Scḋa q̃stio vtꝝ defẽsio hmõi licita sit vbiq̃ꝫ et
sꝑ ⁊ ꝯ q̃scũq̃ꝫ ĩuadẽtes. Rñdet̃ ꝙ licita ẽ. Pĩo etiã
in loco sacro ⁊ ĩ eccl'ia ⁊ sic vbiq̃ꝫ. qꝛ etiã si polluat̃ ec
clesia sanguis effusiõe tñ põt reconciliari. Mag̃ ꝰ
põderãda est ꝯseruatio hoĩs qñ seq̃ret̃ mors: cũ illa
sit ĩrestaurabil'. sed qꝛ ĩ tali casu nõ iniuriose fit san/
guinis effusio. sꝫ se defẽdẽdo ꝓpt̃ ꝑiculũ. iḋ ꝑ h̃ sic ñ
polluit̃ eccl'ia. extra de ꝯse. eccle. li. vj. c. vnico. Scḋo
licita est etiã in q̃cũq̃ꝫ officio occupato etiã si missaꝫ
celebrãs ĩuadit̃ ad mortẽ sibi vl' etiã q̃dcũq̃ꝫ sacr̃m
mĩstrãdo. vñ ⁊ tũc se defendẽdo ⁊ occidẽdo ñ fit irre
gular̃ vt patꝫ ĩ sup̃dicta clemẽ. c. Si furiosus. Z

Sꝫ di. Quid cũ ĩuadit̃ sacerdos ad mortẽ qñ iã
pueꝝ hꝫ p̃ mãibꝫ ad baptisandũ q̃ puer esset ĩ arti/
culo mort̃. ita ꝙ si sacerdos diuertat se ad defẽden/
dũ puer interim moriet̃ et sic dãnabit̃: cũ nõ sit aliꝰ
q̃ baptiset illũ. Rñdet̃ ꝯm Johem de lignano ꝙ in
tali casu p̃eligẽda ẽ mors corꝑal' sacerdot̃: q̃ ẽ vnũ
malũ tꝑale. qꝛ al's seq̃rẽt̃ duo mala sp̃ũalia. s. mors
et̃na pueri. de ꝯse. dis. iiij. c. Firmissime. et etiã negle
ctus cure aĩa qḋ est mortale sacerdoti. extra ḋ etate
et q̃litate. c. cũ sit. Idẽ dic̃ p̃eligẽdũ cũ foret dubiũ ꝓ
babile ḋ morte vl' vita pueri interiꝫ. ⁊ ꝯstaret ḋ mor
te sacerdot̃ nisi diuerteret ad se defendẽdũ. Nec ꝯm
Joh. de lig. Tercio deniq̃ꝫ licita est p̃fata defensio
ꝯ q̃scũq̃ꝫ etiã suꝑiores suos iniuste ĩuadẽtes. ⁊ ꝯ iu/
dicẽ ⁊ ꝑtãtẽ vel etiã ep̃m aut abbatẽ iniuste ĩuadẽteꝫ
Nã etiã monacho licet se defendere p̃sertim in casu
si ep̃s vel abbas inuaderet vt subito occideret. ad p̃
dicta facit C. de iure fisci. l. ꝓhibituꝫ. Tercia q̃stio
ꝓ q̃bꝫ hmõi ḋfensio fit licite. Rñdet̃ ꝯm canonistas
⁊ legistas ꝙ ñ solũ ꝓ seip̃o sed etiã licet ꝓ filijs ⁊ fili/
abꝫ. ⁊ ꝓ vxore ⁊ ꝓ sp̃õsa. Sed an q̃libet de ppl'o pos
sit quẽlibet defendere. dicũt ꝙ nõ licet occidẽdo ĩua
sores. sꝫ sine occisiõe licꝫ: p̃serti cũ mãdatũ factũ ẽ vt
defendant̃ tales clamãdo ḋfẽdite vl' hmõi. vt notat
Baldꝰ dicta. l. vt vim. Vñ aduerte ꝓ regula ꝙ irre
gularitatẽ ñ effugit q̃ ꝓ alteriꝰ defensiõe alteꝝ occi/
dit. patet ĩ sũma Angelica. Itẽ nunq̃d licꝫ ḋfensiõeꝫ
fieri ꝓ rebꝫ. Dicẽdũ ꝯm Inno. ⁊ Bartho. di. l. vt vim.
et frẽm Angelũ ꝙ sic tã ꝓ rebꝫ auferẽdis ne auferãt̃
q̃ꝫ ꝓ ablat̃ vt recuꝑent̃ in continenti. tñ nõ licet ꝓ re
bus seip̃m exponere morti scienter.

Feria quarta post dñicam q̃rtã Sermo. xxxiij.
sequit̃ de sexto p̃cepto scꝫ Non mechaberis.

Rabbi q̃s peccauit: hic aut parẽtes eiꝰ vt cecꝰ
nasceret̃. Joh. ix. et ĩ euãgelio. Dño iesu hãc
q̃stionẽ ꝓposuerũt discipl'i de ceco nato. Ad
quã respõdẽdo dñs iesus docuit ꝙ tal' defectꝰ mon
struosus ñ sꝑ fit ex pctõ parẽtũ. vl' ipsiꝰ ceci nati qui
actuale pctm̃ nõ habuit licꝫ sit ĩ origiali natꝰ. sꝫ qñ/

ꝙꝫ fit vt mãifestent̃ ꝑ miraculũ opa dĩ i illo. Verũtñ
h̃ ꝯstat vt etiã docꝫ Lyra ꝙ gentes aliqñ ꝓ suis pctĩs
puniũt̃ i filijs mõstruoꝝ ex diuia iusticia. et dato ꝙ
in p̃senti ñ puniant̃: certũ est ꝙ in futuro punient̃ oẽs
vicio luxurie peccãtes. qꝛ deꝰ p̃cepit Exo. xx. in deca/
logo dĩ. Nõ mechaberis. q̃ p̃cepto fm qꝺ Augꝰ. dĩ ꝓ
hibet̃ oĩs illicitꝰ cõcubitꝰ et mẽbroꝝ illegitimꝰ vsus
quõcũqꝫ h̃ fiat p̃ter solũ vsũ licitũ cũ ꝓpria vxore. s. le
gitia. ꝯ qꝺ p̃ceptũ inũerabiles peccãt. Proide ꝺ lu/
xurie vicio qꝺ ꝓhibet̃ fm oẽs spẽs ꝛ modos eiꝰ tria
Primũ dꝛ mortal' offẽsiõis (mysteria declara.
Scðm dꝛ modalis specificatiõis.
Terciũ dꝛ infernalis assimilationis.
De istis hẽs i q̃dragesimali. ij. scꝫ ꝺ vicijs i Pomerio
ser. xxvij. ꝑ totũ. Ad idẽ pl'a vide circa nonũ p̃ceptũ.

Feria q̃nta post dñicã q̃rtã Ser. xxxiiij. de ca/
uẽdo turpissimo pctõ luxurie ꝛ ꝑicul' eiꝰ.

Ait iesus: Adolescẽs tibi dico surge. Lu. vij.
ꝛ i euãg. hodier. Si diligent̃ ꝯsideramꝰ cha
rissimi: mortuꝰ iste ꝑ dñm iesũ resuscitatꝰ si/
gnificat pctõres luxuriosos q̃s sepe ꝑ grãꝫ suã xp̃s
resuscitat a morte pctĩ ad obseruãdũ dĩ p̃cepta. ꝛ hu
ic mysterio ꝯgruit ꝙ dꝛ adolescẽs. q̃a in adolescẽtia
feruet luxuria. ꝛ etiã ꝙ dꝛ: in porta inq̃t efferebat̃. qꝛ
tal' luxuriosus ꝑ portã q̃nqꝫ sensuũ educit̃ ad sepe/
liẽdũ in pctĩ ꝯsuetudie velut i morte. Proinde circa
h̃ p̃ceptũ sextũ de cauẽda luxuria adhuc restat fmo
aliꝰ de q̃ subseq̃nt̃ vbi s̃. vide ser. xxvij.

Feria sexta dñice q̃rte Ser. xxxv. Sequit̃ iã de se
ptimo p̃cepto qꝺ est Non furtũ facies.

Dicit ei Jesus: q̃ credit i me etiã si mortuꝰ fue
rit viuet. Joh. xj. ꝛ i euãg. Jn q̃bꝫ v̾bis dñs
iesus docet fidei vtilitatẽ. qꝛ q̃ credit i me iq̃t
scꝫ fide vera ꝛ catholica: tal' etiã si mortuꝰ fuerit. Ly
ra. s. morte culpe ꝑ lapsũ i pctm̃ aliqꝺ: viuet. s. resur/
gẽdo ꝑ pñiaꝫ i obs̾uãtia diuioꝝ p̃ceptoꝝ. q̃ faciens
hõ viuet i eis Deut̃. v. Et qm̃ iã istat nob sermo de
septio p̃cepto. s. Nõ furtũ facies. i q̃ ꝓhiberi itelligũt̃
oĩa dãna i rebꝫ ꝓxĩ vt expõit Tho. ij. ij. q. lxvj. ar. vj.
vñ Aug. xiiij. q. v. penale. dĩ. Furti noĩe itelligit̃ ẽt ra
pina ꝛ oĩs illicita vsurpatio rei aliene. Proide de h̃
p̃cepto vt hõ sciat cauere oẽ furtũ ꝛ rapinã ꝛ sic i fide
xp̃i viuat obs̾uãdo p̃cepta: tria mysteria ꝺclarabiꝰ
de q̃bꝫ hẽs i forma i q̃dragesimali. ij. pomerij. s. ꝺ vi
cijs ser. xxxvj. vbi agit̃ de furto ꝛ rapia m̃ltiplici.

Sabbato post dñicaꝫ q̃rtã Ser. xxxvj. de frau/
de vitanda in emptiõe ꝛ venditione.

Dicebat iesus: q̃ seq̃t̃ me ñ ambl'at i tenebris
Joh. viij. ꝛ i euãg. ho. Jn q̃bꝫ monet nos xp̃s
dñs vt seq̃mur ipꝫ i oĩ sctitate ꝛ v̾itate obs̾uãdo eiꝰ
p̃cepta: ac ñ ambl'are in tenebris erroꝝ ꝛ vicioꝝ. Sꝫ
heu m̃lti sũt xp̃iani q̃ potiꝰ sequũt̃ diabolũ p̃serti in
fraudibꝫ ꝛ iniq̃tatibꝫ q̃s ꝯmittũt i emptõe ꝛ vẽditõe
cũ tñ h̃ eodẽ p̃cepto. s. Nõ furtũ facies: oĩa talia itelli
gũt̃ fore a deo ꝓhibita. vt dĩ Tho. ꝛ doc. Vñ ꝺ nego
ciatõe i emẽdo vl' vẽdẽdo tria mysteria ꝺclarabiꝰ de
q̃bꝫ i forma vid i q̃dra. ij. pome. s. ꝺ vicijs. s̾. xxxj. put
Dñica ꝺ passiõe i mãe ser. xxxvij. ꝺ (tibi placꝫ
eiusdẽ p̃cepti septi trãsgressiõe varia p̃cipue ꝺ vsuris.

Qui ex deo ẽ v̾ba dĩ audit. ꝓpt̃ea vos ñ auditis
qꝛ ex deo ñ estis Joh. viij. ꝛ i euãg. ho. Verba
hec dixit dñs iesus q̃ q̃dẽ sũt valde amabilia
bonis ꝛ iocũda. sed valde amara ꝛ t̾ribilia trãsgre/
diẽtibꝫ p̃cepa dĩ. Nã ex q̃ hoĩes mali ñ audiũt ope i/
plẽdo v̾ba dĩ i p̃ceptis exp̃ssa: eoip̃o oñdũt se eẽ filios
diaboli. ꝛ ꝑ ꝯñs et̾nal'r cũ diabolo cruciãdos. Sed
hoĩ eoip̃o ꝙ audiũt ꝛ obs̾uãt p̃cepta oñdũt se eẽ fili/
os dĩ ꝛ ꝑ ꝯñs cũ deo i futuro btificãdos. Proide Am
bro. i hodier. omel'. dĩ. Hoc scitote frẽs ꝙ vnusq̃sqꝫ
cuiꝰ opa fac̃ eiꝰ ꝛ filiꝰ eẽ dꝛ. Sꝫ qm̃ int̃ p̃cepta dĩ h̃ est
vnũ. s. Nõ furaberis. qꝺ mali hoĩes m̃ltiplicit̃ trans
grediunt̃. Proinde de h̃ tria mysteria declarabimꝰ
Primũ de execrãda vsure iniquitate.
Scðm de varia eius culpe modalitate
Terciũ de ꝯfitẽda offense in h̃ ꝯtrarietate.
De p̃mo ꝛ scðo vide i q̃dragesimali. ij. pomerij. s. de
vicijs ser. xxxv. vicꝫ ꝺ vsura ꝑ to. AB Sꝫ adde ꝓ
t̾ciõ articl'o ꝙ ex q̃ iã aduẽit tp̃s ꝯfitẽdi ꝺ pctis Jdeo
notãdũ ẽ ꝙ ꝯ h̃ p̃ceptũ m̃ltipl'r hoĩes peccãt. ideoqꝫ
ꝯfiteri tenẽt̃ iuxta h̃ vt colligo ex Alexã. iij. pte sũ. q.
xxv. ar. iiij. ac Rayne. ꝛ Antho. flo. ꝑ. j. ti. xiiij. c. iiij.
Prio peccat q̃s aliena occulte accipiẽdo. nã h̃ est fu
rari. qꝛ furtũ ẽ ꝯtrectatio rei aliene fraudulẽta ꝛ oc/
culta: q̃lit̾cũqꝫ fiat h̃ vt p̃dicti doc. volũt. Scðo bñ
ficia subtrahẽdo. s. i extrẽa necessitate paupeꝝ cum
deberet ill' cõicare. tũc eĩ aliẽa rapit ꝛ iuadit ñ dãdo
qꝺ obligat̃ ꝺ suis bõis dare ill' vt dĩ Amb. di. xlvij.
sic̃ hij. Tercio capiẽdo vi vl' cogẽdo: sic̃ faciũt ñ solũ
latrones i stratis publicis sed etiã ipsi p̃ncipes ꝛ cõita
tes vsurpãtes iiuste aliq̃ t̾ritoria villas ꝛ metas ꝛ fa
ciẽtes iniustas exactões vl' pedagia ꝛ collectas trice
simas ꝛ hmõi. Ezech. xxij. Pricipes eiꝰ i medio q̃si
lupi rapi. p̃dã. Quarto defraudãdo sic̃ fit i negociã
do siue ꝑ põdera iiusta siue alijs modis vt patuit ꝺ
emptõe s̃. Quito eccl'ie bõa male expẽdendo. s. i ma
los vsus. vñ. xij. q. j. §. vl. glo. dĩ ꝙ p̃lati eccl'iastici si
bñ admĩstrãt loco dñoꝝ sũt. si male loco p̃donũ: vñ
ꝛ tenẽt̃ satisfacere. Sexto fenꝰ vsure faciẽdo ꝺ q̃ iã pa
tuit h̃ ser. Septio false ꝛ iiuste iudicãdo Esa. x. Ve q̃
cõdũt leges ini. ꝛ scri. iiust. vt opp̃. i iudi. pau. vt eẽnt
vidue p̃. eoꝝ. Octauo g̾uit̃ dãnificãdo. s. icẽdijs bell'
iiustis ꝛ hmõi. Nono horrẽdũ sacrilegiũ vel simoniã
cõmittẽdo. Hiero. xij. q. ij. gl'ia. Amico rape furtũ ẽ.
eccl'iaꝫ fraudare sacrilegiũ ẽ. hec ille. Decimo illicite
quõcũqꝫ ledẽdo. s. primũ i rebꝫ ꝛ ad id cooꝑando cõ
siliãdo mãdãdo vl' participãdo. et sic alijs modis ꝺ
quibꝫ patuit sup̃ ser. xxxv. de furto Hec sufficiãt.

Dñica eadẽ post p̃ãdiũ Ser. xxxviij. de ꝯfessione
trãsgressionũ p̃ceptoꝝ decalogi.

Si ꝯfiteamur pctã nr̃a fidel' ꝛ iustꝰ ẽ deꝰ vt re
mittat nob. j. Jo. j. Jn q̃bꝫ v̾bis apl's certos
ꝛ securos nos reddit ꝺ pctõꝝ remissiõe ꝑ sacrã ꝛ ve
rã ꝯfessionẽ obtinẽda. ꝛ h̃ p̃mo ex dei ꝓmittẽtis fideli
tate. qꝛ fidel' ẽ deꝰ. s. i ꝓmissis. nã ꝓmisit veniã penitẽ
tibꝫ Mat. iiij. Pñiaꝫ agite ꝛc̃. dei aũt v̾ba sũt v̾itatis
ifallibil'. Scðo ex iusticie eq̃tate. vñ subdit. et iustꝰ ẽ
Nã lꝫ nos ñ meremur de ꝯdig̃. tñ qꝛ deꝰ ex sua liba/
litate ꝓmisit: iustũ ẽ h̃ facere. qꝛ oẽ ꝓmissũ cadit i de/

bitū ꝺm iusticiā.ꝛ qꝫ xp̄s dn̄s sua passiōe ꝛ sanguīe ꝯ nob meruit ꝺm iusticiā satisfactōis ꝓ nob. vn̄ ꝛ eccl'ia i hodierna ep'la cāīt ꝙ sāguis xp̄i emūdat ꝯsciaꝫ nr̄aꝫ ab opibꝫ mortuis.i.mortal' pcti.ꝙꝓꝓt expediēs ē ser monē ꝯ facere vicꝫ iserēdo ꝯ ꝯfessiōe trāsgressiōis p̄ce ptoꝝ.tū qꝫ ꝓ ꝯ tpe ꝯfiteri obligauit eccl'ia sctā ꝯ oibꝫ pctis:ꝙ q̄dē oia icludūt' i istꝫ p̄ceptꝫ.tū qꝫ ꝺuotio ꝛ ppl'i istructio id reqrit.tū deniqꝫ qꝫ ꝯ p̄ceptū octauū de q̄ agēdū seq'r.vicꝫ Nō loq'r falsū testioniū ꝯ.primū:ipli cite ꝓhibet etiā taciturnitatē ꝟitatꝫ p̄cti in iudicio ꝯfessi onis.vt ptꝫ ꝑ Alex.iij.p.sū. Et sic ꝑ oppositū ꝯtinet ꝙ hō ꝟacit' ꝯfiteri teneat' i iudicio ꝓpe ꝯfessiōis.qꝫ Aug. j.ꝯ ci.dei.c.xxj.dr̄.ꝙ testioniū falsi n̄ min⁹ re⁹ ē q̄ ꝯ seipo falsū fatet' q̄ꝫ si aduersus ꝓximū ꝯ faceret.hec ille. Vn̄ de ꝯfessiōis vero testionio i foro ꝯscie tria mysteria de

Primū ꝯ securitate diuie acceptatōis. Claraui⁹.
Scdm̄ de q̄litate debite notificationis.
Terciū de modalitate p̄tice ꝯfessionis

De p̄mis duobꝫ articul' vide i q̄dragesimali.j.pome rij.s.ꝯ pnia accipiēdo q̄ placet ser.xxx. BB. Sed ꝯ t'cio ꝓ p̄tica ꝯfessiōis ꝯ p̄ceptꝫ ꝺcalogi Nota breuit' ꝓ documēto iuxta ppl'i capacitatē ꝯ singul' p̄ceptꝫ epilo gādo ex p̄scptꝫ. Prio ꝯ p̄mo p̄cepto ꝙ vicꝫ ꝯfitēdū ē: si adorasti aliquā creaturā vl' supstitōibꝫ vsus es aut sortilegijs vl' icātatōibꝫ quōcūqꝫ vl' ꝯsuluisti. Itē si in aliq̄ articl'o fidei dubitasti. Itē si hereticꝫ vl' iudeis fa uisti.vl' fidē negasti. Itē si comedisti vl' bibisti aut bal neū itrasti cū iudeis.vl' ea q̄ s't ꝓhibita fecisti cū eis cō uersādo.itē si deū sup oīa n̄ dilexisti. Itē si i aliq̄ ꝯ deū voluisti. Itē de supbia.si ꝯtēpsisti obedire alicui p̄ce pto ꝛc. De scdo p̄cepto ꝯfitēdū ē ꝯ iuramēto sine cā.vl' si piurasti.si irreuerēt' ꝛ hmōi. Itē ꝯ voto:si fregisti vl' tardasti vl' ꝯ malo fiēdo vouisti. Itē ꝯ blasfemia dei vl' sctoꝝ. Itē ꝯ sacroꝝ irreuerētia:vl' si i pctō suscepisti vl' falsa fide credidisti. Circa t'ciū p̄ceptū ꝯ ope ma nuali.ꝛ si missā n̄ audisti i festo. Itē si pctm̄ i festo feci sti.vl' si ꝯ factꝫ ꝯtritōeꝫ n̄ formasti.itē si vāis spectacul' vl' choreis ꝛ hmōi te dedisti.itē si vigilias ꝛ ieiunia ꝯ p̄ cepto n̄ ieiunasti.itē si p̄cepta eccl'e n̄ ꝯuasti.si pniaꝫ n̄ egisti.si ꝯfessiōeꝫ dū debuisti n̄ fecisti. Itē si veniā pete tibꝫ n̄ idulsisti.itē si gule ꝛ ebrietati ꝺseruiuisti.ꝛ sic de alijs. Circa q̄rtū.si parētibꝫ vl' supioribꝫ vl' cōfessori tuo obediētiā vl' reuerētiā n̄ fecisti.itē si pentes ꝯtēpsi sti ꝛ eis necessaria n̄ dedisti.si eos vitupasti.vl' si ꝓ eis iā ꝺfūctꝫ n̄ orasti vl' n̄ subuēisti.itē si opa miei ꝓrios ꝛ i paupes n̄ ipēdisti ꝛ sic ꝯ alijs.si maledixisti eisdeꝫ.
Circa q̄ntū.si occidisti corde odiēdo vl' irā tenēdo aut ꝓpositū occidēdi vl' mutilādi habuisti.vl' si ꝟbo ꝺtra hēdo vl' fcō.si ad peccādū iduxisti vl' docuisti. Circa sextū.si mechat⁹ ē i q̄cūqꝫ spē luxurie.s.meretcio:adul terio:stupro:icestu:sacrilegio:ꝯ na'aꝫ.vl' cū vxore illi cito mō.vl' i festꝫ magnis.ꝛ sic ꝯ alijs. Circa septimū de furto.de rapacitate.de fraude.ꝯ vsura.de simōia. de sacrilegio.ꝯ iudicio iiusto.de exactōe iiusta.ꝛ ꝯ dā no q̄cūqꝫ. Circa octauū ꝯ falso testionio.de mēdacio Itē ꝯ pctis i sp̄m sctm̄ q̄ ē sp̄us ꝟitatꝫ.ꝯ q̄bꝫ i seq̄ntibꝫ Circa nonū de ꝯcupia carnali cuiuscūqꝫ aliene. ꝯ vo lūtate luxuriādi.de q̄nqꝫ sensuū excessibꝫ.ꝯ cogitatōe cū morosa delectatōe.ꝯ pollutōe.de tactibꝫ:oscl'o:am

plexu ꝛ hmōi ꝓponēdo i ꝺmōe honeste q̄ntū lꝫ. Circa decimū.de auaricia.ꝯ malo q̄stu.de alienis retētꝫ cū ꝺberes q̄ntoti⁹ restituere ꝛ hmōi. Nec sufficiāt breuit' Exīstꝫ q̄ppe p̄t q̄s p'la excogitare ꝓ faciēda ꝯfessiōe.
Feria.ij.dn̄ice ꝯ passiōe Ser.xxxix. de pctis i sp̄m sctm̄ q̄ est sp̄us ꝟitatis ꝓhibēs mēdaciū.

Hec dixit.s.iesus ꝯ sp̄u quē accepturi erāt credē tes i cū Ioh.vij.ꝛ i euāg.ho. Dn̄s iesus sciēs qꝫ oīs hō mēdax ē ex se vt ꝺr scp'ta:ꝛ iudeos ꝯ sp̄i ritū sctm̄ mēdaces eē vt ad fidei ꝟitatē ꝯuerterēt' ꝛ sal uarēt' ꝺsiderabat ac sp̄m sctm̄ ꝓmittebat.iđo ex sūma pietate i nouissimo die mag' festiuitatꝫ vt p'les cōgre gati audirēt clamabat feruēt' ꝯ. Si q̄s sitit.i.ꝺsiderat ꝟe vite doctrinā ꝛ salutē:vēiat ad me.s.ꝑ fidē. q̄ ei cre dit i me flūina aq̄ viue.i.abūdātia g'ře sp̄usscti fluēt ꝯ vētre ei⁹.i.ꝯ int'nis p̄cordijs ei⁹ redūdātes ꝑ doctriaꝫ i alios.ꝯ āt dixit ꝯ sp̄uscto quē accepert discipl'i in die pēt'h.i sig̃ visibili i spē ligue ignite ad significādū ꝙ est sp̄us ꝟitatꝫ docēs oēꝫ ꝟitatē ꝑ mōꝫ ꝛ odiēs mēdaciū ꝓpt' q̄ð ipē de⁹ i p̄cepto decalogi spēal'r ꝓhibuit ꝯ. Nō loq'r falsū testioniū ꝯ prim. In q̄ vt ꝺr Aug.ꝓhibet' oē gen⁹ mēdacij maxie ꝯ fidē. Et sic ꝓhibet' ipugtio a gnite ꝟitatꝫ.ac ꝯseq̄nt' oē pctm̄ i sp̄m sctm̄ q̄ ex illa ori unt'.nā sp̄usctūs cordis oīs ꝛ opīs ac fidei reqrit in hoie ꝟitatē. Proide sub ꝯ p̄cepto octauo de p̄ceptꝫ ꝯ sp̄m sctm̄ Nota tria mysteria q̄ i forma vide in q̄dra gesimali scdo pomerij.s.de vicijs.ser.xlvij.

Feria tercia dn̄ice de passiōe Ser.xl.de mendacio q̄ð ꝓhibet' eodem p̄cepto octauo.

Mund⁹ me odit qꝫ ego testioniū ꝓhibeo de illo qꝫ opa ei⁹ mala s't Ioh.vij.ꝛ i euāg.ho. Verba s't dn̄i iesu q̄ int' p'la documēta b⁹ euāg.docꝫ p̄ cipue ꝙ exēplo xp̄i ipi⁹ n̄ curē⁹ mūdanoꝝ hoim vanā ꝯplacētiā:nec eoꝝ ꝯ nos odia q̄n ꝟitatē ꝛ iusticiā seq̄ mur vsqꝫ ad mortē illā obs'uādo p̄cepta:moribꝫ ꝟbo ꝛ vita testificanꝫ. Nā ꝺr xp̄s Nō p̄t vos odire mōs.me āt odit:qꝫ ego test.ꝛc. Sꝫ q̄re ꝯ. Dui⁹ rō.qꝫ oē sile dili git ꝛ applaudit sibi sili:ꝑ p̄hm ꝯ aīa. Et oē veꝝ vero ꝯsonat.j.eth.qꝫ g̃ mūdani hoies s't mēdaces.ps. oīs hō mēdax.g̃ n̄ miꝝ ꝙ silēs sibi mēdaces diligūt. Iteꝫ alia rō.qꝫ hō verax(sic fuit dn̄s iesus sūme verax)re darguit ꝛ testioniū ꝓhibet vita ore ꝛ ope ꝙ fallacia sic ꝺtestāda.et qꝫ mōdani illā sequūt':dolēt g̃ rephēdi. sic dū q̄s ꝺtestat' ꝛ ꝯfūdit regē l' p̄reꝫ aliq̄ꝝ tūc filij vl' fui regꝫ illi⁹ irascūt' ꝛ dolēt.rex mōdanoꝝ ē diabol⁹ q̄ ē mē dacij p̄r vt ꝺr Ioh.viij.g̃ ꝛc. et ꝯ ē q̄ð xp̄s ꝺr Me odit mōs.i.mōdani hoīes.qꝫ ego tes.ꝑ.qꝫ opa e.ma.s't.s.cū diabolo dānāda. Proide ꝯ mēdacio q̄ð ꝓhibet' ꝯ p̄ce pto diuio tria myst. vide i q̄drag.ij. Pome.s.ꝯ vicijs
Feria.iiij.p⁹ dn̄icā ꝯ passiōe ser.xlj. (ser.xxxij.ꝑ to. et seq't iā ꝯ nono p̄cepto.s.Nō ꝯcupisces vxorē ꝓxīi tui

Respōdit iesus. Nōne scp'tū ē i lege vr̄a:qꝫ ego dixi dij estꝫ Ioh.x.ꝛ i euāg.ho. Dn̄s iesus alle gat scpturā legꝫ dicētꝫ ꝯ hoibꝫ bōis et electꝫ ꝙ eēnt dij:n̄ q̄dē na'alit' sic xp̄s sꝫ ꝑ p̄ticipatōeꝫ g'ře diuie ꝛ silitudis Et hec scp'ta h'r ps.lxxxj.ꝛ Exo.xx. Ex q̄ ar guit xp̄s ꝙ si hoies fideles dicūt' dij ꝛ filij dei:a for tiori xp̄s q̄ est verus de⁹ et na'al' dei filius merito se ip̄m licite dicebat esse deū. Sed q̄re deus hūc bono

rē p̄stitit fidelib⁊ vt dicerent̄ dij ⁊ filij dei.s.p̄ticipati/
ue nisi vt doceat in h̄ q̄ sicut de⁹ est purissima lux.j.
Joh.j.De⁹ lux ē ⁊ tenebre i eo n̄ sunt vlle. Ita q̄libet
fidelis dʒ esse pur⁹ p̄ suo modulo ab oī culpa taʒ in
ope q̄ʒ i ore q̄ʒ etiā in corde vt nulla p̄ua ɔcupia sit
in ei⁹ corde. Propt̄ea de⁹ p̄hibuit n̄ solū pctā luxu
rie ⁊ rapine i ope.sed etiā p̄hibuit p̄uā ɔcupiaʒ i cor
de di. Nō ɔcupisces vxorē p̄rimi tui. in q̄ p̄hibet̄ oē
desideriū carnale illicitū ſm Alexan. Proide de cō/
cupiscētia carnali.s.luxurie tria mysteria nota sicut
hēs i q̄dragesimali scdo.s.d̄ vicijs.ser.xxvj.p̄ to.

Feria.v.dn̄ice de passiōe Sermo.xlij.scʒ de cauē
da ɔcupiscētia sensuū exteriorū ⁊ pctō.

Conuersus Jesus ad mulierē dixit simoni.
vides hāc mulierē Lu.vij.⁊ i euāgelio hodi
erno. Charissimi aduertēdū q̄ i h̄ euāgelio
legit̄ q̄ maria magdalena q̄ antea fuit peccatrix et
p̄ oēs suos sensus se totā dederat ɔcupie carnali.tā
dē ad xp̄m ɔuersa de oīb⁊ sensib⁊ q̄b⁊ peccauerat pe
nitētie satisfactionē egit iuxta pedes dn̄i iesu. Nā p̄
offensa oclorū ex ocul̄ lachrymas fudit.p̄ offēsa au/
riū v̄ba xp̄i diligēt̄ iuxta pedes illi⁹ sedeñ audiuit.
p̄ offensa gust⁹ tātū postea ieiunauit q̄ triginta an
nis i heremo nil cibi corp̄al̄ gustauit.sʒ diuia dulce
dine refecta fuit. Itē p̄ odore vnguētū odoriferū xp̄i
pedib⁊ obtulit.⁊ p̄ offēsa vestiū criniū ⁊ corp̄is se to
tā in pnia hūiliauit. Jō xp̄s eā i exēplū pnie p̄ponēs
simoni ⁊ oīb⁊ pctōrib⁊ dixit. Vides hāc mlierē.q.d.
Et tu seq̄re eā in pnia faciēda. Proinde de custodia
sensuū p̄ q̄s itrat ɔcupia ɔ̄ h̄ p̄ceptū Nō ɔcupisces
⁊c̄.nota tria mysteria ex ſmōe.xlvj.icipiēdo sub lr̄a
E p̄seq̄ndo vsq̄ʒ finē vt habes q̄dragesimali scdo.

Feria eadē.v.p̄pter occurrēs festū scti Bn̄dicti vl̄
ioseph ⁊c̄.ſmonē q̄dragesimūterciū p⁹ p̄ndiū appli
ca d̄ sobrietate ad refrenādā gulā ⁊ ɔcupiaʒ carnis

Fratres sobrij estote ⁊ vigilate.j.Pe.v. In
q̄b⁊ v̄bis sctūs apl̄s hortat̄ nos ad sobrie/
tatē ɔ̄ gulā ⁊ ebrietatē p̄ q̄ marie accēdit̄ ɔcu
piscētia carnal̄ q̄ p̄hibet̄ p̄dicto eodē p̄cepto. hortat̄
etiā ad vigiliā circa sensuū carnaliū custodiam. Et
subdit cām.q̄ʒ aduersari⁹ inq̄t vr̄ diabol⁹ q̄rit.s.per
vicia gule:comesatōis:ebrietatꝫ:⁊ sensuū exti̇orū ex/
cessū quē deuoret.s.iducēdo ad mortale pctm̄ ⁊ ɔse
q̄nt̄ ad et̄nā dānatiōeʒ. Et q̄m hic sctūs vixit sobrie
⁊ vigilauit. Vn̄ canit̄ de eo. Iste ɔfessor dn̄i sacrat⁹
festa plebs cui⁹ celebrat p̄ orbē hodie let⁹ meruit se/
creta scādere celi. Qui pi⁹ prudēs hūilis ⁊c̄.

Hic ḡ sub p̄dicto p̄cepto accipe ſmonē d̄ cauēda
gula ⁊ ebrietate sic̄ habes i q̄dragesimali scdo Po/
merij ser.xxix.⁊.xxx.vide ea q̄ tibi ex illis placēt.

Feria sexta post dn̄icā de passione Sermo.xliiij.
scʒ de cogitatione mala q̄ p̄hibet̄ hic.

Ab illo ḡ die cogitauerūt int̄ficere eū.s.iesuʒ
Joh.xj.⁊ in euāge.hodier. Ex q̄ accipi⁹ q̄ sic̄
iudei cogitauert̄ male vt it̄ficerēt xp̄m dn̄m
et h̄ pessime ipleuerūt ope:sic sp̄ual̄r mlti mali xp̄i/
ani i suis p̄uis cogitatōib⁊ carnalib⁊ d̄lectati volūt
occidere xp̄m dū ɔsentiūt pctis ⁊ pessime illd̄ q̄d cō/
cipiūt iplēt sepe ope pcti.de q̄b⁊ apl̄s Heb.vj. Rur
sus crucifig.xp̄m i semetip̄s.s.p̄ p̄uas cogitatōes ⁊c̄.
Proide ex q̄ h̄ eodē p̄cepto nono p̄hibet̄ etiā cogita/
tio carnal̄ cū delectatōe:tria mysteria declarabim⁹
de q̄b⁊ habes in p̄te estiuali Pomerij de t̄pe sermo
ne.lviij.p̄ totū.vide q̄ntū placʒ ex eo.

Sabbato p⁹ dn̄icā d̄ passiōe Sermo.xlv.sequit̄
iā decimū p̄ceptū vicʒ Nō ɔcupisces rē p̄rimi tui.

Si quis mihi mistrat me sequat̄. et vbi ego
sū illic ⁊ mister me⁹ erit Joh.xij.⁊ i euāg.ho/
dier. Verba sūt xp̄i iesu i q̄b⁊ hortat̄ nos ad
sui seq̄lā p̄ cōtēptū t̄renarū cupiditatū q̄ est venenuʒ
charitatꝫ vt d̄t Aug.li.lxxxiij.q̄stionū. Vn̄ d̄t Si q̄s
mihi mistrat. Lyra.obediēdo mādatꝫ meis:me seq̄t̄
cōtēnēdo oīa mūdana. Et q̄m bn̄dict⁹ de⁹ i p̄cepto
decalogi decio.s. Nō ɔcupisces rē p̄ri tui:nō domū
nō agrū:n̄ bouē:⁊ oīa q̄ illi⁹ sūt. Exo.xx.int̄dicit oīs
rei cupiditatē vl̄ auariciā vt d̄t glo.⁊ Ray.i sū. Jō d̄
auaricie cupiditate tria mysteria h̄ nota.de q̄b⁊ hēs
in q̄dragesimali scdo Pomerij d̄ vicijs ser.xxxvij.vi
de q̄ntū tibi placet. Itē sub h̄ p̄cepto poterꝫ etiam
sermonē facere de restitutiōe q̄ precipit̄ inclusiue.de
q̄ pl̄es habes sermones i p̄mo q̄dragesimali.

Dn̄ica Ramispalmarū mane Sermo.xlvj.post
decalogi p̄cepta:agēdū iā sequit̄ de p̄ceptꝫ euāgelicꝫ
Et p̄mo de remissiōe pctōrū p̄ pniam obtinēda.

Benedict⁹ q̄ venit in noīe dn̄i osanna i excel̄s
Mat.xxj.⁊ i euāg.h⁹ solēnitatꝫ. Hec v̄ba ce
cinert̄ dn̄o iesu turbe dū itraret i hierl̄m die
ip̄a palmarū.q̄ cāit eccl̄ia:vt doceat q̄lit̄ debeā⁹ xp̄m
laudare p̄sertiʒ p̄ h̄ t̄pe iminēte.s. pascali si volum⁹
remissiōeʒ pctōrū nr̄orū obtīere ⁊ saluari. Quia p̄mo
debem⁹ xp̄m recog̃scere ⁊ cōfiteri ore q̄ ip̄e ē bn̄dict⁹
et nos tāq̄ʒ pctōres optā⁹ ab eo bn̄dictōeʒ ɔseq.s.re/
missiōis pctōrū p̄ pniaʒ:ad quā tenemur p̄ hijs t̄pi/
bus ex eccl̄ie p̄cepto. Jō d̄r i hac laude Bn̄dict⁹ qui
venit ⁊c̄. Et h̄ oēs xp̄icole canūt hodie p̄ ora clerico
rū.q.d. Tu iesu bone es bn̄dict⁹. iō d̄ tua largitate
dona nob̄ bn̄dictiōeʒ tuā remittēdo pctā nr̄a ɔfitēti
b⁊ ⁊ gr̄aʒ ifūdēdo. Scdo debē⁹ ip̄m cog̃scere fide ⁊
ɔfiteri ore q̄ ip̄e est vere de⁹ ⁊ hō q̄ venit i mūdū.iō
ibi subdit̄. Qui venit.s.i mūdū i noīe dn̄i.i.vera dei
tate. Tercio debē⁹ optare ⁊ exorare vt det nob̄ salu
tē et̄nā:i excel̄s sue b̄titudis p̄ticipes faciēdo. Jō ad/
dit̄ Osāna. Lyra.i.obsecro saluifica:i excel̄s.i.in cele
stib⁊ Et q̄m ad hec ɔseq̄nda vt vēiat.s.xp̄s i mētē no
strā p̄ gr̄aʒ.⁊ vt digne veniat etiā i nos sacr̄alit̄ i eu
charistia quā tenemur hijs dieb⁊ suscipe.⁊ vt remit
tat pctā ac ɔferat salutē et̄nā:oportʒ nos iplere p̄ce/
pta d̄i ⁊ xp̄i iesu i euāgelio tradita de q̄b⁊ iā restat p⁹
decalogū agere. Jō d̄ ill̄ p̄ceptꝫ euāgelicꝫ p̄seq̄ndo p̄
mo p̄dicabi⁹ d̄ p̄cepto pnie. Et q̄ʒ de pnia aliq̄ i p̄ce
dētib⁊ egim⁹:restat h̄ loq̄ t̄m̄mō de h̄.s.quō p̄ pniaʒ
remissionē ɔseq̄mur pctōrū ⁊ gr̄aʒ diuie bn̄dictiōis
Vn̄ de remissiōe pctōrū nota tria mysteria d̄ q̄b⁊ ha
bes in q̄dragesimali scdo sermōe.l.

Dn̄ica eadē Ramispalmarū p⁹ p̄ndiū Ser.xlvij
d̄ p̄ceptꝫ euāgelicꝫ enūerādis ⁊ breuit̄ p̄seq̄ndis.

Humiliauit se/
metipm.s. dñs iesus fact⁹ obediẽs
vsqȝ ad mortem. Uerba sunt apl'i
Phil'.ij. ⁊ eccl'ia canit ĩ epl'a hodier
na. vt exẽplo xp̄i ⁊ nos discam⁹ humil'r obedi/
re oĩbus mãdatis dei sicut ⁊ tenemur. Ad obe
diẽdũ aũt ĩducit nos dñs iesus tripl'r. Primo
dulci admonitõe ⁊ ꝓmissiõe Joh.xiiij. Si dili/
gitis me mãdata mea ꝟuate. q̄ hȝ mãdata mea
⁊ ꝟuat ea ille est qui diligit me ⁊ diligeꝛ̃ a patre
meo ⁊ ego diligã eũ ⁊ manifestabo ei meipsum
scȝ in btã visione. Scd̃o cõmiatiõe Joh.xvij.d.
Nemo ex eis scȝ discipul' perijt nisi fili⁹ ꝑditõis
scȝ Judas.q.d. Illi soli ꝑibũt in eternũ q̄ nõ di
ligũt me mãdata mea seruãdo. Tertio exẽplifi/
catõe.s. in oĩ creatura. qꝛ oĩa deo obediunt p̄ter
solũ hoĩem malũ ⁊ diabolũ. Et insuꝑ exemplũ
dedit in seip̄o fact⁹ obediẽs vt patuit. Proinď
de p̄ceptis xp̄i in euãgelio tradit: postq̄ȝ egim⁹
ď p̄ceptis decalogi iã agẽdũ restat vt ꝑpl's sciat
q̄liter obligaꝛ̃ ⁊ de trãsgressiõe pniam agat: no/
emus tria mysteria.

Primũ dicitur superadditiõis.
Secũdũ dicitur enumeratiõis.
Tertiũ dicitur obligatiõis.

Circa p̄mũ queriꝛ̃ ex quo ad salutẽ sufficit
xp̄iano obꝟuatio decalogi. Matth.xix.ca. Si
vis ad vitã ingredi ꝟua mã. ⁊c̃. Quare ḡ p̄cept
decalogi debuerĩt in euãgelio suꝑaddi aliq̃ pre/
cepta ⁊ etiã cõsilia. Rñdeꝛ̃ ꝟm Tho.j.ij.q.cviij.
⁊ Anthon.j.ꝑte sũ.ti.xv. ⁊ Ly. suꝑ Matth.v. ꝙ
vna rõ accipiꝛ̃ ex ꝑte finis. qꝛ vet⁹ lex erat lex ser
uilis timor nec ĩtroducebat in hereditatẽ. i. ad
finẽ eterne btĩtudinis. vt pȝ de oĩbus patrib⁹
sctĩs illi⁹ veꝛ̃is testamẽti q̄ nõ ꝑueniebãt ad vi/
sionẽ deitat nisi postea ꝑ xp̄m q̄ aperuit ianuã
in morte sua. oportuit ḡ ꝙ in noua lege q̄ ẽ lex
libertat ⁊ amoris ĩmediate ĩtroducẽs in btĩtu
dinẽ suꝑadderenꝛ̃ cõsilia ꝑfectõis ⁊ p̄cepta euã
gelica necaria ad ꝯseq̄ndũ finẽ btĩtudinis eꝛ̃ne
Alia rõ ex impꝑfectiõe veꝛ̃is legis. qꝛ cũ esset illa
impꝑfecta opꝛ̃tebat vt a xp̄o suppleretꝛ̃ impꝑfectio
ei⁹ ꝑ legẽ no. Unď Orig. ĩ oml'. suꝑ Mat.v.ďt.
ꝙ ĩpꝑfectionẽ legis euãgeliũ adĩpleuit. nã ppl'o
ĩfirmo veteri rudi dictũ est. Diliges p̄ximũ tuũ
⁊ odio habebis inimicũ. Sȝ ꝑfectiõis mgr̃ qď
perfecti⁹ est dicit. Diligite ĩimicos vestros. Exẽ
plũ accipiꝛ̃. sicut em̃ videm⁹ ꝙ pueri sub peda/
gogo. ⁊ sic sub timore ⁊ disciplina prius custo/
diunꝛ̃: ⁊ minora documẽta ⁊ p̄cepta eis ĩponũ
tur nec in hereditatẽ possidẽdã lȝ sint dñi illarũ
ĩstituũtur. Sȝ postq̄ȝ fuerint adulti ⁊ ꝑfectior
etatis altiora eis danꝛ̃ documẽta ⁊ p̄cepta a pa
tre vt hereditatẽ filijs debitã habeãt. sicut diciꝛ̃
Gal'.iij. lex pedagogus noster fuit in xp̄o. i. re/
gulatiua status puerilis. disponẽs ad virtutez
id est ad xp̄m ⁊ ad hereditatẽ celestẽ per ip̄ȝ ha/
bẽdã. ergo. ⁊c̃. Tertia ratio ex parte ꝓmissiõis
qꝛ vetus lex ꝓmittebat solũ tẽporalia bona ob/
seruãtib⁹. Deutero.xxvj. Sȝ lex xp̄i ꝓmittit gra
tiã ⁊ gloriã celestẽ. vnď Aug. in omel'. de marty/
ribus dicit. Nec mirũ est ꝙ data sũt p̄cepta ma
iora scȝ in euãgelio ꝓpter regnũ celorũ. ⁊ mino/
ra data sunt ꝓpter regnũ terrenum ab eodẽ vno
deo q̄ fecit celũ ⁊ terrã. Quarta ratio diciꝛ̃ decla
ratiõis vt scȝ sanũ intellectũ p̄ceptoꝝ declara/
ret: ⁊ errorez iudeoꝝ circa ea excluderet: vt dicit
Lyra vbi suꝑ̃ nã notat ꝙ ad ꝯsecutionẽ salutis
sufficit inq̄t obꝟuatio mãdatoꝝ decologi. vt ďt
saluator Mat.xix. Si vis ad vitã ĩgredi serua
mãdata. Et h̄ ĩtellige dũ talis hõ sit in v̄a fide
xp̄i ⁊ obediẽtia eccl'ie. sacramẽta noue legis vo
lẽs suscipe ⁊ teneꝛ̃. vt nõ cõtẽnens. ⁊ ideo inq̄t.
Noua p̄cepta moralia saluator nõ dedit. sȝ p̄ce
pta decalogi replicauit ⁊ ad obꝟuatiõem illoꝝ
hoĩes ĩduxit ⁊ obligauit. tñ apposuit aliq̃ que
veꝝ ĩtellectũ illoꝝ declararẽt ⁊ errores iudeoꝝ
circa h̄ excluderẽt. vt sic iuxta euangeliũ in fide
christi obseruantes homines salui fierent. et sic
patet de primo.

Circa scd̃m q̄riꝛ̃ q̄t sunt genera p̄ceptoꝝ
euãgelicoꝝ. Rñdeꝛ̃ ꝟm Asten.li.j.ti.xliiij. ⁊ frẽz
Angelũ in sũma. aliosq̄ȝ colligẽdo. ꝙ q̄dã sunt
spẽalia respectu ꝑsonaꝝ p̄sidentiũ vt illa q̄ spe/
cial'r data sunt apl'is Matth.x.q̄ hic obmitto.
Sunt alia quedam generalia respectu omniũ
christianoꝝ. que saltem ꝟm genera enumerabi
mus. Primũ p̄ceptũ ⁊ fundamẽtale est catho/
licaz fidem habere ⁊ baptisari velle Marc̃.vl'ꝛ̃.
Qui crediderit ⁊ baptisat⁹ fuerit salu⁹ erit. Qui
vero nõ cre. ⁊c̃. Scd̃m est pniaz de pc̃tis agere
in ꝯtritione cõfessiõe ⁊ satisfactiõe. Matth.iiij.
Penitentiã agite appropin. ⁊c̃. ⁊ Lu.xiij. patȝ.
Terciũ est decalogũ implere sano ĩtellectu sine
omni errore. sicut xp̄s dñs exposuit vicȝ ꝙ illo
p̄cepto Nõ occides. ꝓhibeꝛ̃ etiã inordinata ira
inuidia odiũ ⁊ hmõi. ⁊ ꝙ tenemur reconciliari
ꝓximo leso Matth.v. Itẽ ꝙ in p̄cepto Nõ me
chaberis. ꝓhibeꝛ̃ oĩs cõcupiscẽtia tã cordis q̄ȝ
ocl'oꝝ ⁊ vxoris dimissio: ac oĩs occasio mechie.
Itẽ ꝙ illo p̄cepto Nõ ꝑiurabis ꝓhibeꝛ̃ oĩs iu/
ratio sine causa. Itẽ ꝙ illo p̄cepto Diliges ꝓxi/
mũ tenemur diligere ĩimicos. ⁊ ꝙ ꝓximo veniã
petenti dimittere debem⁹ in corde saltẽ rancorẽ
⁊ signa rancoris. de p̄dictis Matth.v. ⁊ pluri
bus passib⁹ euãgelioꝝ. Quartũ p̄ceptũ est deũ
vera charitate amare. ⁊ sic ab om̃i pc̃õ mortali
cauere. Matth.xxij. Diliges dñm deũ tuũ to/
to corde: tota aĩa ⁊c̃. ⁊ h̄ ĩtelligiꝛ̃ q̄ ad oĩm ꝯtra
rioꝝ charitati. i. pc̃õꝝ mortaliũ exclusionẽ ꝟm
docꝛ̃. Proinde xp̄s in euãgelio singillatim
p̄cepit ꝯtra singula pc̃ã mortalia ꝑfectã caute/
lã: puta ꝯtra suꝑbiã hypocrisim ⁊ vanã gl'iam
Matth.vij. dixit. Attẽdite ne iusticiã vestrã fa/
ciatis corã hoĩb⁹ vt videamini. Itẽ ꝯtra auari/

ciam Matth.v. Nolite thesaurisare ī terra rc. Item ↄtra luxuriā ↄsuluit castitatē v̄ginalēq; mūdiciā. Itē ↄtra iram patiētiā p̄fectissimā di. Si q̇s te p̄cusserit ī maxilla vna p̄be alterā. Et si q̇s tulerit tunicā da ei ⁊ palliū ⁊ hmōi. Et hec ſm Aug. sunt de p̄cepto q̄ ad animi p̄paratōez vt sc; nolit q̇s ꝓpter talia illata mortal'r peccare in ira vl' odio: aliter nō est de p̄cepto s; de ↄsilio ad qd̄ hō nō tenet̄. Itē ↄtra gulā Luc.xxj. Attē dite ne forte grauent̄ corda v̄ra crapula ⁊ ebrie tate. Itē ↄtra īuidiā ⁊ odiū p̄cepit etiā īimicos diligere ⁊ nō iudicare temerarie Matth.vij.c. Itē ↄtra accidiā Luc.xviij. Oportet sp̄ orare et nō deficere. ⁊ h̄ obligat t̄pib; deputatis. Quītū p̄ceptū ē ꝓximū diligere ſm eq̇tatē iuris natu/re Lu.vj. Prout vultis. Ly. rōnalit̄: vt faciāt vob hoīes ⁊ vos fa. rc. in casu nec̄itatis est p̄ceptū.

¶ Sextū est misericordie opa exercere. Luce.vj. Omni petēti te tribue. ⁊ hoc in extrema nec̄itate ꝓximi tenet̄ q̇s ex p̄cepto. ¶ Septimū eccl'ie p̄/ceptis obedire. Mat.xviij. Si eccl'iam nō au. rc ¶ Octauū sacr̄a p loco ⁊ t̄pe suscipe. ptz d̄ com muniōe ⁊ alijs. ¶ Nono p̄seuerare vsq; finē in statu gr̄e. Mat.xxiiij. Qui p̄seuerauerit vsq; in finē hic saluꝰ erit. Et sic patet.

¶ Circa tertiū de obligatione nota regulas ¶ Prima q̄ hō xp̄ianus obligat̄ ad p̄cepta: s; nō ad cōsilia euāgelica vt cōiter obſuanda. ptz p Augꝰ. xiiij. q. j. c. Qd̄ p̄cipit̄ inq̇t imperatur. ⁊ h̄ necesse est fieri. si nō fiat penā habet. S; cōsilio dn̄i si vti nolueris minꝰ boni adipisceris. ¶ Se/cūda regula q̄ ↄsilia euāgelica obligāt quelib; saltē ad nō cōtēnēdū. ¶ Tertia regula q̄ cōsilia euāgelica obligāt ad implēdū eos solū q̄ se vo/to astrinxerūt ad aliq̄ illoꝝ. De his vide ī q̄dra/gesimali scd̄o. s. de vitijs ſmōe. xiiij. M. N. rc.

¶ Feria scd̄a dn̄ice de ramis Sermo. xlviij. de charitate que est finis oīm p̄ceptoꝝ.

Domus ipleta ē ex odore vnguēti. Job. xij. ⁊ in euā gelio. Sicut d̄t Bern̄. Unguētum deuotiōis ⁊ pietatis ē deo ḡtissimū ⁊ sctīs āgelis ac beatis. Un̄ sponsa xp̄i ⁊ eccl'ia orans canit illud Can̄. j. Trahe me post te sc; p amorē. q2 aīa amore trahit̄ quocūq; trahit̄: vt dicit sctūs Aug. Subdit̄. In odorē vnguētoꝝ tuoꝝ currimꝰ. Et q2 magdalēa hmōi vnguēto vnxit pedes iesu. ideo d̄r hic. q̄ domus. s. eccl'ie militātis ad imitādū. ⁊ triūphātis ad ↄgratu/landū impleta est. vt ptz in euāgelio. Ex q̄ autē finis oīs p̄cepti charitas est. vt d̄t ap'lus. j. Thi mo. j. ip̄a est etiā radix ⁊ fundamētū ac plenitu do legis. vt d̄t idē Ro. xiij. quia oē p̄ceptū ⁊ lex ad id ordināt hoīem vt deū diligat hō. qua sc; caritate aīa vnit̄ deo q̄ ē finis vltimꝰ. Un̄ d̄r ca ritas q̄si cara vnitas. Proīcea iā pꝰ oīa p̄cepta seq̇t̄ agendū de charitate. De q̄ p̄ isto ſmōe no/ta tria mysteria q̄ habes in p̄te estiuali pomerij de tempore. sermone. xv. per totum.

¶ Feria tercia dn̄ice de ramis. Sermo. xlix. De p̄dilectiōe charitatis a deo ⁊ mirificatiōe.

Nos autem gloriari oportet in cruce dn̄i nr̄i Jesu xp̄i. Hec v̄ba scā eccl'ia canit hodie in itroitu misse ⁊ accipiunt̄ ab ap'lo Gal'. vj. In qb; docemur que sit sūma gl'ia xp̄iana. s. crux xp̄i. Sed q̄re h̄ nisi q2 p hāc oñdit deus nobis sūmā charitatē qua aīaz suā posuit ꝓ nobis: sic dic̄ Johānis xv. vt nos deū reamaremꝰ. q2 vt Bern̄. dic̄. Si ue p̄cipiēdo siue castigādo: siue bn̄faciēdo siue ꝓmittendo hoc solū req̇rit deꝰ vt diligat̄. Sol ue tributū amoris et noueris deo satisfactū. hec ille. Proinde tria mysteria notabimus in hoc sermone de charitate. videlicet.

¶ Primū de dei preacceptatione.
Secundū de eius mirificatione.
Tercium de eius acquisitione.

De quibus parte estiuali supra. ſmone. lij. X: et consequenter.

¶ Feria quarta eiusdem dominice. Sermo. l. de eadem charitate.

Tradidit in mortē aīaz suam Esa. liij. ⁊ in epistola hodier na. Dominus Jesus intantū nos amauit q̄ tradidit ꝓ nobis aīam suam in mortem. Propterea Aug. dicit. Si pi get amare. scilicet deum: saltem pudeat nō rea/mare pro tanta charitate qua nos miseros tā/tum dilexit vt vnigenitum suum pro nobis in mortē daret. ¶ Proinde de ipsa charitate p̄ter p̄dicta adhuc tria mysteria notabimus.

¶ Primū dicit̄ cōmendationis.
Secundū indiminutionis.
Tercium augmentationis.

De quibus in forma vide p̄te estiuali pomerij sermone. liiij. per totum.

¶ Feria quinta sermonem oportet facere de cō munione. Deniq; tam de hac q̄z de sequentib; diebus plurimos sermones vide in partibus alijs precedentibus.

¶ Sermōes triptiti Quadragesimales p frēz Pelbartum de Themeswar: professum diui ordinis sancti Francisci comportati. Impres/siq; ac diligenter emendati expensis prouidi Johannis Rynman in imp̄iali oppido Ha/genaw per industriosum Henricum Gran Fi niunt feliciter Anno salutis nostre millesimo quingentesimo. x. die mensis Julij.

BIBLIOTEKA TNP im. ZIELIŃSKICH
XV, 59